

Opintotuki

01.06.2023

Sisällysluettelo

1	Etuusohje	1
1.1	Asiakkaan kokonaistilanne	1
1.2	Tavoite	2
1.3	Etuudet osat	2
1.4	Oikeus ja edellytykset	3
1.4.1	Tutkinnon suorittaminen Suomessa	3
1.4.1.1	Opintotuki Suomen kansalaiselle	5
1.4.1.2	Opintotuki Euroopan unionin lainsäädännön tai sopimusten piirissä oleville	5
1.4.1.2.1	Kansallinen lainsäädäntö	6
1.4.1.2.2	EU-työntekijä	7
1.4.1.2.3	EU-työntekijän perheenjäsen	16
1.4.1.2.4	Oikeus pysyvään oleskeluun	22
1.4.1.3	Opintotuki Pohjoismaiden kansalaiselle	24
1.4.1.4	Opintotuki muulle ulkomaalaiselle kuin EU-kansalaiselle ja EU-kansalaiseen rinnastettavalle	25
1.4.1.5	Maassaolon perusteen selvittäminen	25
1.4.1.5.1	Ratkaisuun tarvittavat tiedot	26
1.4.1.5.2	Vakinainen asuminen	26
1.4.1.5.3	Laillinen oleskelu	27
1.4.1.5.4	Maassaolon perusteen arviointi	31
1.4.1.5.5	Muutokset oleskeluperusteissa	37
1.4.2	Tutkinnon suorittaminen ulkomailla	41
1.4.2.1	Opintotuki Suomen kansalaiselle ja Suomen kansalaiseen rinnastettavalle	42
1.4.2.1.1	EU-työntekijä ja perheenjäsen	42
1.4.2.1.2	Oikeus pysyvään oleskeluun	45
1.4.2.1.3	Opiskelija muuttaa Suomesta ulkomaille opiskelemaan	48
1.4.2.1.4	Ulkomailla asuva aloittaa opinnot	49
1.4.2.2	Ulkomaalaiset joille ei myönnetä tukea	54
1.4.3	Opintotukeen oikeuttavat opinnot	54
1.4.3.1	Korkeakouluopinnot	55
1.4.3.2	Muut opinnot	56
1.4.3.3	Harjoittelu	62
1.4.3.4	Opinnot ulkomailla	62
1.4.3.4.1	Ulkomailla opiskelevien sosiaaliturvaan kuuluminen ja vakuuttamisen vireillepano	64
1.4.4	Opintojen päätoimisuus	65
1.4.4.1	Korkeakouluopinnot	65
1.4.4.2	Lukio-opinnot	65
1.4.4.3	Ammatilliset opinnot	72
1.4.4.4	Muut opinnot	76
1.4.4.5	Etä- ja monimuoto-opinnot	77
1.4.4.6	Ulkomailla kokonaan suoritettavat opinnot	78
1.4.5	Opinnoissa edistyminen	79
1.4.5.1	Korkeakouluopintojen edistymisen seuranta	79

1.4.5.1.1 Opintojen edistymisen seurannassa huomioitavista tukikuukausista	82
1.4.5.1.2 Selvityspyyntö opintojen riittämättömästä edistymisestä	84
1.4.5.1.3 Hyväksyttävät syyt opintojen riittämättömälle edistymiselle	87
1.4.5.1.4 Opintotuen maksamisen jatkaminen toistaiseksi	90
1.4.5.1.5 Opintotuen myöntäminen määräajaksi	90
1.4.5.1.6 Opintotuen myöntäminen määräajan jälkeen	93
1.4.5.1.7 Opintotuen myöntäminen lakkauttamisen jälkeen	96
1.4.5.1.8 Opintotuen lakkauttaminen	99
1.4.5.1.9 Opintotuen hylkääminen	100
1.4.5.1.10 Opintotuki ei maksussa seurannan jälkeiselle ajalle	100
1.4.5.1.11 Takautuva lakkauttaminen ja takaisinperintä	103
1.4.5.1.12 Opintojen edistymisen seuranta korkeakouluopinnoissa ennen 1.8.2011	106
1.4.5.2 Toisen asteen opintojen edistymisen seuranta	107
1.4.5.2.1 Oppilaitoksen valvontailmoitus	107
1.4.5.2.2 Ilmoitus seurannasta, liian vähäiset perusteet kuulemiselle	108
1.4.5.2.3 Selvityspyyntökirje opintojen riittämättömästä edistymisestä	110
1.4.5.2.4 Arviointiperiaatteet Kelassa	110
1.4.5.2.5 Opintotuen maksamisen jatkaminen tai lakkauttaminen	113
1.4.5.2.6 Opintotuen takautuva lakkauttaminen ja takaisinperintä	116
1.4.5.2.7 Opintojen edistymisen selvittäminen opintotukihakemuksen yhteydessä	118
1.4.6 Opintotukiaika	118
1.4.6.1 Korkeakouluopinnot 1.8.2005 lukien	119
1.4.6.1.1 Yliopisto-opinnot	121
1.4.6.1.2 Ammattikorkeakouluopinnot	130
1.4.6.1.3 Ulkomaiset korkeakoulututkinnot	131
1.4.6.1.4 Uuden korkeakoulututkinnon aloittaminen	133
1.4.6.1.5 Jatkotutkinnot korkeakoulussa: lisensiaatti- ja tohtoritutkinto	143
1.4.6.1.6 Muut kuin tutkinto-opinnot korkeakouluissa	143
1.4.6.2 Korkeakouluopinnot ennen 1.8.2005	147
1.4.6.2.1 Yliopisto-opinnot ennen 1.8.2005	148
1.4.6.2.2 Ammattikorkeakouluopinnot ennen 1.8.2005	149
1.4.6.2.3 Ulkomaiset korkeakoulututkinnot ennen 1.8.2005	149
1.4.6.2.4 Vanhat korkeakouluopinnot (7-vuotissääntö)	150
1.4.6.3 Korkeakouluopiskelijan enimmäistukiajan pidennys	153
1.4.6.4 Korkeakouluopiskelijan tukikuukauden käyttäminen	162
1.4.6.5 Opintotukiaika muissa opinnoissa	166
1.4.6.5.1 Tukiaika aikuisten perusopetuksessa	171
1.4.6.5.2 Tukiaika lukiokoulutuksessa	173
1.4.6.5.3 Tukiaika ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa	175
1.4.6.5.4 Tukiaika yhdistelmäututkinnossa	180
1.4.6.5.5 Tukiaika muussa koulutuksessa	182
1.4.6.6 Lukuvuoden tukikuukaudet	186
1.4.6.6.1 Korkeakouluopinnot	190
1.4.6.6.2 Muut opinnot	193
1.4.6.6.3 Kokonaan ulkomailta suoritettavat opinnot	199
1.5 Suhde muihin etuuksiin	202
1.5.1 Asumisen tuet	202

1.5.2 Estävät etuudet	203
1.5.3 Lapsilisä	207
1.5.4 Sairauspäiväraha	208
1.5.5 Työttömyysturva	213
1.5.6 Kuntoutuksella opiskelu	214
1.5.7 Aikuiskoulutustuki	216
1.5.8 Oppisopimus	218
1.5.9 Vapausrangaistus	220
1.5.10 Ulkomaan etuudet	222
1.5.11 Muut etuudet	223
1.6 Määrä	224
1.7 Määräytymisperusteet	235
1.7.1 Opintoraha	235
1.7.1.1 Opintorahan perusmäärä	241
1.7.1.2 Korotettu opintoraha	243
1.7.2 Opintorahan oppimateriaalilisä	247
1.7.3 Asumislisä	252
1.7.3.1 Asumislisä ulkomailla tai Ahvenanmaalla	253
1.7.3.2 Asumislisä 31.7.2017 asti	256
1.7.3.3 Asumismenot 31.7.2017 asti	259
1.7.3.3.1 Asumiskustannusten jakaminen 31.7.2017 asti	260
1.7.3.4 Asunto vanhemmalta 31.7.2017 asti	262
1.7.4 Opintolainan valtiontakaus	263
1.7.4.1 Aikuiskoulutustuen lainatakaus	264
1.7.4.2 Opintolainan takaussaatavan vaikutus	269
1.7.4.3 Takauksen myöntäminen	270
1.7.4.4 Lainan nostaminen	273
1.7.4.5 Koron pääomittaminen	274
1.7.4.6 Vanhat korkotukilainat	275
1.7.4.7 Takausvastuu	275
1.7.5 Taloudellinen tarveharkinta	276
1.7.5.1 Opiskelijan omat tulot	276
1.7.5.2 Vuosituloraja	277
1.7.5.3 Apurahan, päivärahan, harjoittelupalkan ja opintosetelin vaikutus	282
1.7.5.4 Vanhempien tulot	287
1.7.5.5 Puolison tulot	294
1.7.5.6 Vanhempien muuttuneet tulot	294
1.7.6 Tulot ja vähennykset	298
1.7.6.1 Palkkatulot	300
1.7.6.2 Elinkeinotoiminnan tulot	301
1.7.6.2.1 Elinkeinonharjoittaja	302
1.7.6.3 Maa- ja porotalouden tulot	303
1.7.6.4 Metsätalouden tulot	303
1.7.6.5 Osinkotulot	304
1.7.6.6 Korkotulot	305
1.7.6.7 Vuokratulot	306

1.7.6.8 Luovutusvoitot	306
1.7.6.9 Sosiaalielätykset	309
1.7.6.10 Apurahat	309
1.7.6.11 Tulot ulkomailta	311
1.7.6.12 Muiden tulojen huomioiminen	314
1.8 Hakeminen	315
1.8.1 Vireilletulo	315
1.8.1.1 Lähettäjän vastuu	317
1.8.1.2 Asiakirjan siirto	317
1.8.2 Kuka voi hakea etuutta?	317
1.8.2.1 Henkilö itse	317
1.8.2.1.1 Alle 18-vuotias opiskelija	318
1.8.2.2 Edunvalvoja	318
1.8.2.3 Edunvalvontavaltuutettu	319
1.8.2.4 Asiamies eli valtuutettu	319
1.8.2.5 Lähiomainen tai muu henkilö	320
1.8.3 Hakuaika	320
1.8.4 Opintotuen hakeminen	325
1.8.4.1 Lomakkeet	328
1.8.4.2 Liitteet	328
1.8.5 Lisäselvitysten pyytäminen	334
1.8.6 Hakemuksen peruminen	336
1.9 Ratkaiseminen	336
1.9.1 Esteellisyydestä	336
1.9.1.1 Käsittely- ja ratkaisukiello	336
1.9.1.2 Esteellisyyden toteaminen	336
1.9.2 Kuuleminen	337
1.9.2.1 Milloin asiakasta on kuultava?	337
1.9.2.2 Miten kuullaan?	337
1.9.3 Päätöksen antaminen	337
1.9.3.1 Päätöksensaaajat	338
1.10 Maksaminen	341
1.10.1 Maksuosoite	342
1.10.2 Maksunsaajat	342
1.10.2.1 Maksaminen Kelalle tai hyvinvointialueelle ennakkona myönnetyn toimeentulotuen korvaamiseksi	344
1.10.3 Ennakkopidätyksen yleiset periaatteet	345
1.10.3.1 Ennakkopidätyksen perusteet	346
1.10.3.2 Lähdevero	347
1.10.3.3 Tietojen saanti ja käyttöönotto	348
1.10.3.3.1 Suorasiirtotiedot	348
1.10.3.3.2 Tiedot maksunsaajalta	348
1.10.3.3.3 Ennakkopidätyksen tallennus	349
1.10.3.3.4 Kelan selvitettävä	349
1.10.3.4 Toimittaminen	350
1.10.3.4.1 Opintotuki	350

1.10.3.5 Ennakonpidätyksen korjaus ja palautus	350
1.10.3.6 Takaisin maksetut etuudet	351
1.10.3.7 Regressisuoritukset	352
1.10.3.8 Vuosi-ilmoitukset	352
1.10.3.9 Kuukausivalvonta	353
1.10.3.10 Opintotuen veronalaisuus	353
1.10.4 Etuusmaksujen peruutukset pankista	354
1.11 Ilmoitusvelvollisuus	354
1.12 Tarkistaminen	354
1.12.1 Olosuhdemuutokset	355
1.12.2 Tarkistaminen ilman hakemusta	358
1.12.3 Väliaikainen tarkistaminen ja kuuleminen	360
1.12.4 Asumislisän tarkistaminen 31.7.2017 asti	363
1.13 Lakkauttaminen	364
1.13.1 Valmistuminen tai opintojen keskeytyminen	366
1.13.2 Tuen vapaaehtoinen lakkauttaminen	376
1.13.3 Tuen väliaikainen keskeyttäminen	380
1.14 Liikamaksu	381
1.14.1 Takaisinperintä	381
1.14.2 Vuositulovalvonta	381
1.14.2.1 Päätösehdotuksen uudelleenkäsittely	384
1.14.2.1.1 Opintojen aloittaminen	385
1.14.2.1.2 Opintojen päättäminen	387
1.14.2.1.3 Opintojen keskeyttäminen	391
1.14.2.1.4 Opintojen päättäminen ja uusien aloittaminen samana vuonna	392
1.14.2.1.5 Enimmäistukiajan päätyminen	393
1.14.2.1.6 Tulojen kohdistaminen opintonsa aloittaneilla ja päättäneillä	397
1.14.2.1.7 Verotuksen oikaisupyyntö ja opintotuen tulovalvonnan uudelleenkäsittelypyyntö	400
1.14.3 Opintotuen periminen estävästä etuudesta regressinä	401
1.15 Päätöksen oikaisu ja poistaminen	402
1.15.1 Uusi selvitys päätöksen jälkeen	402
1.15.2 Opintotukipäätöksen oikaiseminen vahingoksi	406
1.16 Muutoksenhaku	411

1 Etuusohje

Etuusohje on toimintaohje, jota käytetään apuna etuuksien ratkaisutyössä. Ohje on ensisijaisesti tarkoitettu Kelan sisäiseen käyttöön. Ohjeen pdf-tiedosto muodostuu automaattisesti Kelan intranetissä olevan etuusohjeen verkkosivuista.

Pdf-muotoisesta etuusohjeesta puuttuvat kaikille ohjeille sisällöltään samanlaiset ohjeet

- päätöksen oikaisu ja poistaminen
- takaisinperintä
- muutoksenhaku.

Näistä on tehty omat pdf-ohjeet.

1.1 Asiakkaan kokonaistilanne

Kun käsittelet asiakkaan opintotuki- tai koulumatkatukihakemusta, sinun tulee ensimmäiseksi kartoittaa asiakkaan kokonaistilanne. Asiakkaalla saattaa olla tarve myös muihin etuuksiin tai elämäntilanteeseen liittyvään neuvontaan.

Selvitä asiakkaasta Kelassa jo oleva tieto

- tarkastele kokonaistilannetta laaja-alaisesti eri näkökulmista: asuminen, perhe, tulot, terveys
- arvioi lisätiedon tarve ja ole tarvittaessa yhteydessä asiakkaaseen
 - valmistaudu puheluun asiakkaalle siten, että voit puhelun aikana pyytää tarvittaessa lisätietoja myös muihin asiakkaalla vireillä oleviin etuuksiin
- huomioi mahdollinen oikeus / vaikutus muuhun etuuteen

Tiedonkulun varmistamiseksi kirjaa tarpeelliset tiedot Oiwaan.

Hahmota asiakkaan kokonaistilanne:

Tutustu asiakkaan tilanteeseen Oiwan koostenäytöllä.

- Katso asiakkaan palvelutiedot (vihreä puhekupla).
- Tarkista asiakkaan etuustiedot sekä vireillä olevat, että ratkaistut hakemukset, kiinnitä huomiota muun muassa:

Sairauspäiväraha

- Maksetaanko tuki itselle vai työnantajalle?
- Miten pitkäksi aikaa päiväraha on myönnetty?
- Mitä päivärahan päättymisen jälkeen?

Yleinen asumistuki

- Onko opiskelijalle myönnetty asumistuki?
- Onko opiskelijalle huomioitu tuloa asumistuessa?

Vanhempainpäivärahat, lasten kotihoidontuki

- Onko päiväraha vähimmäismääräinen?
- Onko ilmoittanut opiskelevansa päivärahakaudella?

- Voiko opintotuen vuosituloraja ylittyä lasten kotihoidontukikaudella?

Työttömyysturva

- Maksetaanko työttömyysturvaa?
- Onko maksussa myös kulukorvaus?

Kuntoutusraha

- Mihin koulutukseen kuntoutusraha on myönnetty?
- Mille ajalle se on myönnetty?

Lapseneläke/koululaiseläke

- Onko eläke niin suuri, että opintotuen vuosituloraja voi ylittyä?

Toimeentulotuki

- Mitä on otettu tulona huomioon?
- Huomioitu opintoraha, opintolaina?

Onko asiakkaalla muutoksenhakuja vireillä tai paljon muutoksenhakuja etuushistoriassa?

Katso viimeisimmät yhteydenotot.

Tee asiakkaan tämänhetkisestä tilanteesta itsellesi kokonaisnäkemys yllä kerrottujen tietojen, apukysymysten sekä sinulla nyt käsiteltävänä olevan työn asiakirjojen perusteella. Kiinnitä huomiota erityisesti asioihin jotka voivat vaikuttaa opiskeluun (edistyminen) tai opintotuen saantiin (estäviä etuuksia, vuositulorajan ylitys).

Jos havaitset kokonaistilanteen kartoittamisessa, että asiakkaalla on erityisen tuen tarvetta, hän voi hyötyä moniammatillisesta palvelusta. Lue lisää: Moniammatillinen palvelu. Tutustu myös kokonaisvaltaisen asiakaspalvelun ohjeeseen.

1.2 Tavoite

Opintotuen tarkoituksena on turvata opiskelijoiden toimeentulomahdollisuudet opintojen aikana. Opintotuki on tarkoitettu peruskoulun jälkeisiin opintoihin niille opiskelijoille, jotka harjoittavat päätoimisia opintoja ja joilla on taloudellisen tuen tarve.

1.3 Etuudet osat

Opintotuki koostuu opintorahasta, opintorahan huoltajakorotuksesta, opintorahan oppimateriaalilisästä, opintolainan valtiontakauksesta ja osalle opiskelijoista myönnettävästä asumislisästä (1.8.2017 alkaen). Opiskelijan tulee täyttää opintotuen myöntämisen yleiset edellytykset ollakseen oikeutettu näihin opintotukilain mukaisiin opintoetuuksiin. Kullakin etuuden osalla on lisäksi erityisiä myöntämisedellytyksiä ja määräytymisperusteita.

Opintoraha voidaan myöntää opiskelijalle, joka täyttää opintotuen myöntämisen yleiset edellytykset. Opintorahaan sisältyy 1.1.2018 alkaen huoltajakorotus ja 1.8.2019 alkaen

oppimateriaalilisä. Opintorahaa ei oppimateriaalilisää lukuun ottamatta myönnetä opiskelijalle, josta maksetaan lapsilisää.

Asumisliisään on 1.8.2017 alkaen oikeutettu ulkomailla tai Ahvenanmaalla vuokralla asuva ja opiskeleva opiskelija. Asumisliisä voidaan myöntää myös opiskelijalle, joka opiskelee maksullisessa koulutuksessa kansanopistossa, liikunnan koulutuskeskuksessa, Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa tai ammatillisen oppilaitoksen kansanopistolinjalla ja joka asuu oppilaitoksen asuntolassa. Muut Suomessa asuvat opiskelijat voivat hakea yleistä asumistukea.

Opintolainan valtiontakaus myönnetään opiskelijalle, joka saa opintorahaa tai aikuiskoulutustukea. Eräissä tilanteissa opintolainan valtiontakaus voidaan myöntää myös sellaiselle opiskelijalle, joka ei saa opintorahaa.

Muut opintotukilain mukaiset opintoetuudet

- Korkeavustus
- Opintolainahyvitys
- Opintolainavähennys verotuksessa
- Ateriatuki

1.4 Oikeus ja edellytykset

Opintotuen myöntämisen yleisinä edellytyksinä ovat oppilaitokseen hyväksyminen, opintojen päätoiminen harjoittaminen ja opinnoissa edistyminen sekä taloudellisen tuen tarve (OTL 65/1994 5 §).

Opintotukea myönnettäessä on selvitettävä, onko opiskelijalla oikeus saada opintotukilain mukaisia opintotukietuuksia Suomesta ja ovatko opiskelijan harjoittamat opinnot opintotukilain mukaan tuettavia opintoja. Opintotukea myönnetään päätoimisten opintojen ajaksi. Opintojen päätoimisuuden määrittely, opintotukeen oikeuttava aika ja lukuvuoden tukikuukausien lukumäärä vaihtelevat oppilaitosasteittain.

Opintoihin ensimmäistä kertaa opintotukea haettaessa tuen myöntämisen edellytyksenä on oppilaitokseen hyväksyminen. Opintotuen maksamisen jatkamiseksi opiskelijan tulee edistyä opinnoissaan opintotukilain edellyttämällä tavalla. Opintojen edistymisen seurannassa noudatettavat menettelyt vaihtelevat oppilaitosasteittain.

1.4.1 Tutkinon suorittaminen Suomessa

Suomessa opiskelua varten opintotukea myönnetään

- Suomen kansalaiselle ja Suomen kansalaiseen rinnastettavalle (EU-lainsäädännön tai UK:n erosopimuksen perusteella)
- Ulkomaalaiselle, joka asuu Suomessa vakinaisesti ja jonka maassa oleskelun peruste on muu kuin opiskelu, jos
 - hänelle on myönnetty ulkomaalaislaissa tarkoitettu jatkuva tai pysyvä oleskelulupa taikka pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EY-oleskelulupa,

- hän on ulkomaalaislaissa tarkoitettu Euroopan unionin kansalainen tai tähän rinnastettava tai hänen perheenjäsenensä, jonka oleskelu on rekisteröity ulkomaalaislain 10 luvussa säädetyllä tavalla tai jolle on myönnetty oleskelukortti,
- hän on Pohjoismaan kansalainen, joka on rekisteröinyt oleskelunsa Suomessa siten kuin pohjoismaiden välillä on väestön rekisteröinnistä sovittu taikka
- hän on Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen tai hänen perheenjäsenensä, hänen oleskeluoikeutensa perustuu erosopimukseen ja hänellä on erosopimuksen 18 artiklan 1 kohdan mukaisen hakumenettelyn perusteella annettu oleskeluoikeuden osoitukseksi ulkomaalaislain 33 a §:ssä tarkoitettu oleskelulupakortti.

Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 1 §)

Oleskeluoikeutta koskevat asiat hoidetaan Migrin (Maahanmuuttoviraston) palvelupisteessä. Lue oleskeluoikeudesta tarkemmin kohdasta Maassaolon perusteen selvittäminen - [Laillinen oleskelu](#).

Ison-Britannian kansalaiset

Iso-Britannia on eronnut EU:sta 1.2.2020 alkaen. EU:n ja Ison-Britannian kesken on laadittu erosopimus, jonka siirtymäkausi on voimassa 31.12.2020 saakka. EU-lainsäädäntöä vastaavia UK:n erosopimuksen artikloja sovelletaan vielä siirtymäkauden päättymisen jälkeenkin Ison-Britannian kansalaiseen, joka oleskelee tai työskentelee Suomessa ennen siirtymäkauden päättymistä (31.12.2020) ja joka jatkaa oleskelua tai työskentelyä Suomessa myös siirtymäkauden päätyttyä sekä hänen perheenjäseniinsä.

Huomautus

Kela ei tutki viran puolesta, sovelletaanko henkilöön UK:n erosopimusta vaan tutkimisen tekee Migri. Migri antaa henkilölle ulkomaalaislain 33 a §:n mukaisen **oleskelulupakortin**, jos henkilöön sovelletaan UK:n erosopimusta. Ennen 1.10.2020 Suomeen tulleilla UK:n kansalaisilla ja heidän perheenjäsenillään, joilla on EU-kansalaisen oleskeluoikeuden rekisteröinti, on oikeus vaihtaa rekisteröinti uuteen oleskelulupakorttiin 30.9.2021 saakka. Lue lisää kohdasta Maassaolon perusteen selvittäminen - [Laillinen oleskelu](#).

Ennen 1.1.2021 Suomeen tulleet Ison-Britannian kansalaiset ja perheenjäsenet

Opintotuki voidaan myöntää Ison-Britannian kansalaiselle tai tämän perheenjäsenelle OTL 1 § 3 momentin perusteella (=kansallisen lainsäädäntö). Ks. tarkemmin kohta [Kansallinen lainsäädäntö](#).

Opintotuki voidaan myös myöntää Ison-Britannian kansalaiselle tai tämän perheenjäsenelle OTL 1 § 2 momentin perusteella:

- UK:n erosopimuksen mukainen oikeus pysyvään oleskeluun. Ks. tarkemmin kohta [Oikeus pysyvään oleskeluun](#).
- UK:n erosopimuksessa tarkoitettu työntekijä tai työntekijän perheenjäsen. Ks. tarkemmin kohta [EU-työntekijä](#) tai kohta [EU-työntekijän perheenjäsen](#).

1.1.2021 tai sen jälkeen Suomeen tulevat Ison-Britannian kansalaiset ja perheenjäsenet

UK:n erosopimuksen siirtymäkauden jälkeen Suomeen tulevat Ison-Britannian kansalaiset ovat kolmannen maan kansalaisia ja voivat saada opintotukea vain kansallisen lainsäädännön perusteella. Ks. tarkemmin kohta [Opintotuki muulle ulkomaalaiselle](#).

1.1.2021 tai sen jälkeen Suomeen tuleva henkilö voi kuitenkin olla **perheenjäsen sellaiselle UK:n kansalaiselle, joka on tullut Suomeen ennen 1.1.2021**. Siinä tapauksessa henkilö saattaa saada UK:n erosopimuksen mukaisen oleskelulupakortin. Jos perheenjäsen saa oleskelulupakortin, tutki tarvittaessa tukioikeus kansallisen lainsäädännön lisäksi UK:n erosopimuksen perusteella (työnteko, oikeus pysyvään oleskeluun).

Ulkomaalainen, jolla ei ole suomalaista henkilötunnusta

Lue tarkempi ohjeistus teknisestä ohjeesta kohdasta Hakeminen - Vajaa henkilötunnus.

1.4.1.1 Opintotuki Suomen kansalaiselle

Suomen kansalainen, joka harjoittaa opintoja Suomessa, on aina oikeutettu opintotuen saamiseen opintotukilaissa säädetyin edellytyksin. Tuen myöntämisen kannalta ei ole merkitystä sillä, onko hakija aiemmin asunut tai asuuko hän nyt Suomessa taikka ulkomailla. Suomen kansalaisella ei kuitenkaan ole oikeutta opintotukeen, jos hän saa opintotukea muusta valtiosta (esimerkiksi asuinvaltiostaan).

Suomen kansalaisen perheenjäsenen opintotukioikeus arvioidaan itsenäisesti perheenjäsenen oman kansalaisuuden perusteella. Suomen kansalainen voi tietyissä tilanteissa kuitenkin olla EU-työntekijä, jolloin hänen perheenjäsenensä voi olla EU-työntekijän perheenjäsen. Lue lisää kohdasta [EU-työntekijän perheenjäsen](#).

Huomautus

Jos opiskelijalla on tai on ollut ennen opintoja vakituinen osoite Ahvenanmaalle, hänen kannattaa ensisijaisesti hakea opintoihin tukea Ahvenanmaalta. Voit selvittää tukioikeutta suoraan Ahvenanmaan opintotukiviranomaisten kanssa (Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet). Lue lisää kohdasta [Opintotuen hakeminen](#).

1.4.1.2 Opintotuki Euroopan unionin lainsäädännön tai sopimusten piirissä oleville

Opintotukioikeus tutkitaan aina ensin kansallisen lainsäädännön perusteella (opintotukilain 1 § 3 momentti). Lue lisää kohdasta [Kansallinen lainsäädäntö](#).

EU-lainsäädäntö ja UK:n erosopimus

Jos kansallinen lainsäädäntö ei oikeuta opintotukeen, tutki oikeus opintotukeen EU-lainsäädännön taikka UK:n erosopimuksen perusteella (opintotukilain 1 § 2 momentti). UK:n erosopimusta sovelletaan henkilöön, jolla on ulkomaalaislain 33 a §:n mukainen oleskelulupakortti.

Suomen kansalaista koskevia opintotukilain säännöksiä sovelletaan Suomen kansalaiseen rinnastettavaan henkilöön,

- joka on EU-työntekijä tai hänen perheenjäsenensä (asetus 492/2011, ent. 1612/68 ja [direktiivi 2004/38/EY](#)),
- joka on UK:n erosopimuksen mukainen työntekijä tai hänen perheenjäsenensä ([23. ja 25 artikla](#)),
- jolla on EU-kansalaisen tai hänen perheenjäsenensä oikeus pysyvään oleskeluun (ulkomaalaislain 10 luku) taikka
- jolla on UK:n erosopimuksen 15 artiklan mukainen oikeus pysyvään oleskeluun.

Edellä mainitut edellytykset täyttävälle henkilölle voidaan myöntää opintotukea opintoihin Suomessa samoin edellytyksin kuin Suomen kansalaiselle.

Euroopan unionin kansalaiseen rinnastetaan Eta-maan kansalainen (Islanti, Norja, Liechtenstein) sekä Sveitsin kansalainen.

EU-kansalaisen ja UK:n kansalaisen **perheenjäseniä** ovat hänen

- aviopuolionsa,
- alle 21-vuotiaat tai hänen huollettavanaan olevat lapset suoraan alenevassa polvessa samoin kuin hänen aviopuolionsa vastaavat lapset
- 21-vuotta täyttäneet lapset, jos EU-kansalainen edelleen vastaa heidän elatuksestaan sekä
- huollettavanaan olevat sukulaisensa suoraan ylenevässä polvessa samoin kuin hänen aviopuolionsa vastaavat sukulaiset.

Aviopuolisoihin rinnastetaan myös jatkuvasti yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa elävät henkilöt sukupuolestaan riippumatta. Avoliitto osoitetaan riittävän pitkällä yhdessä asumisella. Yhdessä asumisen kestolle ei voida asettaa yksiselitteistä määräaikaa, mutta käytännössä voidaan edellyttää vähintään kuuden kuukauden mittaista yhdessä asumista.

Perheenjäsenen ei tarvitse olla EU- tai ETA-maiden, Sveitsin taikka UK:n kansalainen.

Muut sopimukset

[Euroopan talousyhteisön ja Turkin välisen assosiaatiosopimuksen ja assosiaationeuvoston päätöksen N:o 1/80](#) 9 artiklan mukaisesti EU-työntekijän perheenjäsenellä tarkoitetaan myös lasta, joka asuu Suomessa **turkkilaisen työntekijän kanssa**.

1.4.1.2.1 Kansallinen lainsäädäntö

Suomessa suoritettaviin opintoihin voidaan myöntää opintotukea Euroopan unionin kansalaiselle tai tähän rinnastettavalle ja hänen perheenjäsenelleen,

- joka asuu Suomessa vakinaisesti ja
- jonka maassaolon peruste on muu kuin opiskelu ja
- jonka oleskeluoikeus on ulkomaalaislain 10 luvussa säädetyllä tavalla rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti.

Unionin kansalaisiin rinnastetaan tätä ohjetta sovellettaessa ETA-maiden (Islanti, Norja ja Liechtenstein) kansalaiset sekä Sveitsin kansalaiset.

Lue lisää asumisen vakinaisuuden arvioinnista kohdasta [Vakinainen asuminen](#).

Euroopan unionin kansalaisilta tai heihin rinnastettavilta ei edellytetä oleskelulupaa, mutta heidän on Suomessa pidempään (yli kolme kuukautta) asuvina **rekisteröitävä oleskeluoikeutensa**. Lue lisää kohdasta Maassaolon perusteen selvittäminen - [Laillinen oleskelu](#).

Opintotukea ei myönnetä, jos hakijan **maassa oleskelun pääasiallinen peruste on opiskelu**. Katso lisää maassaolon perusteen arvioinnista kohdasta [Maassaolon perusteen selvittäminen](#).

Ennen 1.1.2021 Suomeen tulleet Ison-Britannian kansalaiset

Ennen 1.1.2021 Suomeen tulleelle Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiselle tai hänen perheenjäsenelle, joka asuu Suomessa vakinaisesti ja jonka maassa oleskelun peruste on muu kuin opiskelu, voidaan myöntää opintotukea, jos:

- hänen oleskeluoikeutensa perustuu erosopimukseen ja
- hänellä on erosopimuksen 18 artiklan 1 kohdan mukaisen hakumenettelyn perusteella annettu oleskeluoikeuden osoitukseksi ulkomaalaislain 33 a §:ssä tarkoitettu oleskelulupakortti.

Suomessa asumisen vakinaisuuden ja maassa oleskelun perusteen arvioimiseen sovelletaan samoja sääntöjä kuin EU-kansalaiseen.

Suomeen 1.1.2021 tai sen jälkeen tuleva Ison-Britannian kansalaisen perheenjäsen

Ennen 1.1.2021 Suomeen tulleeseen UK:n kansalaisen **perheenjäsenen, joka tulee Suomeen 1.1.2021 tai sen jälkeen**, saatetaan soveltaa UK:n erosopimusta. Jos Migri katsoo henkilön olevan erosopimuksen piirissä, myönnetään henkilölle ulkomaalaislain 33 a §:n mukainen oleskelulupakortti.

1.4.1.2.2 EU-työntekijä

EU-työntekijällä tarkoitetaan Euroopan unionin tai Eta-maiden (Islanti, Norja, Liechtenstein) kansalaista taikka Sveitsin kansalaista (=EU-kansalainen tai häneen rinnastettava), joka on työssä toisen jäsenvaltion alueella. EU-työntekijän aseman saamiseksi edellytetään aitoa ja tosiasiallista työtä, joka ei ole niin vähäistä, että kyse olisi pelkästään toisarvoisesta ja epäoleellisesta tehtävästä. Työskentely voi olla osaaikaista ja työsuhde voi olla määräaikainen.

Huomautus

Jos työskentelyä koskevat edellytykset täyttyvät, EU-työntekijältä **ei edellytetä selvitystä laillisesta oleskelusta**. EU-työntekijän ei siis ole tarvinnut rekisteröidä oleskeluaan ulkomaalaislain mukaisesti.

Ison-Britannian kansalaiseen, joka on tullut Suomeen ennen 1.1.2021 ja jatkanut oleskelua Suomessa sen jälkeen sekä hänen perheenjäsenensä sovelletaan UK:n erosopimusta. Kun opintotuen etuusohjeessa käytetään termiä EU-työntekijä, sillä tarkoitetaan myös Suomessa työskentelevää Ison-Britannian kansalaista, johon sovelletaan UK:n erosopimusta.

Huomautus

Kela ei tutki viran puolesta, kuuluuko henkilö **UK:n erosopimuksen soveltamisalan piiriin**. Asian tutkii Maahanmuuttovirasto. Henkilöllä pitää olla UK:n erosopimuksen 18 artiklan 1 kohdan mukaisen hakumenettelyn perusteella annettu ulkomaalaislain 33 a §:ssä tarkoitettu **oleskelulupakortti**, jotta hän saisi työntekijää koskevat oikeudet.

Ison-Britannian kansalaisen ei ole tarvinnut olla Suomessa EU-työntekijänä ennen erosopimuksen siirtymäkauden päättymistä vaan hänestä voi tulla EU-työntekijä vasta siirtymäkauden päättymisen jälkeenkin.

Esimerkki

Ison-Britannian kansalainen on tullut Suomeen opiskelemaan syksyllä 2019. Hän aloittaa opintojen ohessa työskentelyn maaliskuussa 2021. Häneen sovelletaan UK:n erosopimusta, jonka perusteella hän voi saada opintotukea EU-työnteon perusteella, vaikka hän on kolmannen maan kansalainen.

Työsuhteen riittävä kesto ja riittävät työtunnit

Työskentelylle ei ole säädetty vähimmäiskesto, mutta henkilöä voidaan pitää EU-työntekijänä, jos työskentely kestää vähintään neljä kuukautta. Työsuhteen tunnusmerkkinä on, että henkilö työskentelee tietyn ajan toisen palveluksessa tämän johdon ja valvonnan alaisena palkkaa vastaan. Työnantaja vastaa työeläkevakuutusmaksujen sekä muiden pakollisten työnantajamaksujen maksamisesta. Työajan tulee pääsääntöisesti olla yhdessä tai useammassa työssä yhteensä vähintään 10 tuntia kalenteriviikossa (1.8.2019 alkaen; aiemmin 18 tuntia).

Opiskelijan tulee toimittaa Kelaan työsopimus, josta käy ilmi

- onko työsuhde voimassa toistaiseksi vai määräajalle
- onko sovittu kiinteä tuntimäärä tai vaihteleva tuntimäärä vai onko tehty sopimus, että työhön tullaan kutsuttaessa (ns. nollatuntisopimus)
- onko sovittu tuntipalkka vai provisio-palkka

Au pairina toimimisen ja siitä saatavan ”taskurahan” ei yleensä katsota johtavan työntekijän asemaan Suomessa. Lue lisää [au pairista](#). Kiinnitä muutoinkin tarvittaessa huomiota myös tuntipalkan suuruuteen. Jos tuntipalkka on huomattavan pieni, kysy neuvoa asiantuntijalta.

Vähintään 4 kuukauden kesto

Jos työsuhde on voimassa **toistaiseksi**, opintotuki myönnetään lukuvuodeksi kerrallaan. Lisää päätökseen fraasi **OTX17**.

Jos työsuhde on **määräaikainen** ja sen

- kesto on **vähintään 4 kuukautta**, opintotuki myönnetään työsuhteen päättymiseen saakka, mutta kuitenkin enintään lukuvuodeksi kerrallaan. Lisää päätökseen fraasi **OTX17**.
- kesto on **alle 4 kuukautta**, hakemus hylätään. Lisää päätökseen fraasi **OTBAC**. Jos opiskelija jälkeinpäin pyytää uudelleen käsittelyä sillä perusteella, että työsuhde on uusilla sopimuksilla jatkunut vähintään 4 kuukautta, aiempi päätös voidaan oikaista.

Työskentelyn riittävän keston arvioinnissa voidaan huomioida myös alle 4 kuukauden mittaiset työsuhteet, jotka eivät ole jatkuneet yhtäjaksoisesti, mutta joiden yhteiskesto on vähintään 4 kuukautta. Edellytyksenä kuitenkin on, että työsuhteiden välillä on ollut vain lyhyt, korkeintaan kuukauden kestoinen tauko. Sillä ei ole merkitystä, onko työsuhteissa sama työnantaja vai ei.

Opintotukipäätös voidaan oikaista takautuvasti opiskelijan eduksi vain silloin, kun opiskelija on jo aiemmasta ajankohdasta alkaen hakenut opintotukea. Jos on kyseessä opiskelijan ensimmäinen hakemus, voidaan aiempikin työsuhde huomioida, mutta opintotuki myönnetään hakemuksen saapumiskuukauden alusta alkaen.

Esimerkki

EU:n kansalainen on hakenut opintotukea 1.9.2022 alkaen. Hakemuksen liitteenä on työsopimus siivousalan yrityksen kanssa. Sopimuksen mukaan työsuhde on määräaikainen ja voimassa 15.9.2022 – 15.11.2022. Työskentelyä on 20 h/vko. Opiskelijaa ei katsota EU-työntekijäksi, koska työsuhde ei ole voimassa vähintään 4 kuukautta. Opintotukihakemus hylätään.

Opiskelija hakee opintotukea uudelleen marraskuussa 2022. Opiskelija hakee opintotukea 1.9.2022 alkaen. Hakemuksen liitteenä on uusi työsopimus rakennusalan yrityksen kanssa. Uusi työsuhde on voimassa ajalla 1.12.2022 – 28.2.2023. Työskentelyä on 15h/vko. Koska työsuhteiden välissä on ollut vain lyhyt tauko ajalla 16.11. – 30.11., voidaan katsoa, että opiskelijan työsuhde on kestänyt vähintään 4 kuukautta. Työskentelyä kertyy yhteensä 5 kuukautta (15.9. – 15.11. ja 1.12. – 28.2.), joten opiskelijalle annettu hylkypäätös voidaan oikaista 1.9.2022 alkaen ja opintotuki myöntää ajalle 1.9.2022 - 28.2.2023.

Esimerkki

EU:n kansalaiselle on myönnetty opintotuki ajalle 1.9.2021 – 31.5.2022, koska hänellä oli vuoden kestoisen kokoaikainen työsuhde 31.7.2022 saakka. Opiskelija hakee opintotuen jatkoa 1.9.2022 alkaen. Hakemuksen liitteenä on saman työnantajan kanssa tehty uusi kokoaikainen työsopimus ajalle 15.8.-30.9.2022. Koska työsuhteiden välissä on ollut vain lyhyt tauko ajalla 1.8.2022 – 14.8.2022, voidaan katsoa, että työsuhde samalle työnantajalle on kestänyt yhteensä yli 4 kuukautta ja opintotuki voidaan myöntää myös ajalle 1.9.2022 – 30.9.2022

Esimerkki

EU:n kansalainen hakee ensimmäistä kertaa opintotukea 1.1.2023 alkaen. Hakemuksen liitteenä on toimitettu kokoaikainen työsopimus, joka on voimassa 6.1.2023 – 31.3.2023. Opiskelija on aiemmin vakuuttamishakemuksen yhteydessä toimittanut Kelaan kokoaikaisen työsopimuksen, joka on ollut voimassa 1.10.2022 – 17.12.2022. Aiempikin työsuhde voidaan huomioida, kun arvioidaan työskentelyn keston riittävyyttä. Opintotuki voidaan kuitenkin myöntää aikaisintaa hakemuksen saapumiskuukauden alusta lukien eli ajalle 1.1.2023-31.3.2023.

Vähintään 10 tuntia kalenteriviikossa

Opiskeluaikaisen työajan tulee pääsääntöisesti olla yhdessä tai useammassa työssä yhteensä keskimäärin vähintään 10 tuntia kalenteriviikossa.

Huomautus

Jos opiskelija työskentelee opettajana, opintotuki voidaan kuitenkin myöntää, jos **opetustunteja on kalenteriviikossa vähintään 5**. Opettajan työtä tehdään myös muutoin kuin opetustuntien aikana, joten opintotuki voidaan myöntää pienempien tuntimäärien perusteella. Huomioi tämä kaikissa seuraavissa ohjeen kohdissa, vaikka niissä puhutaan 10 tunnista.

Jos työsopimuksen mukainen tuntimäärä on **vähintään 10 tuntia kalenteriviikossa**, opintotuki voidaan myöntää työsopimuksen tiedon perusteella.

Esimerkki

Opiskelutarkoituksessa Suomeen tullut EU-kansalainen hakee opintotukea 1.9.2019 alkaen. Opiskelijalla on työsopimus, joka on voimassa 1.6.2019-31.10.2019 (=yli 4 kuukautta). Työtä on 15 h/vko. Tuntipalkka on 10 euroa. Opintotuki voidaan myöntää ajalle 1.9.2019-31.10.2019.

Jos työsopimuksen mukainen tuntimäärä on alle 10 tuntia kalenteriviikossa, opintotukihakemus hylätään.

Jos työsopimuksen mukainen tuntimäärä vaihtelee ja on **alimmillaan alle 10 tuntia kalenteriviikossa**, tai työntekijä tulee työhön kutsuttaessa (ns. nollatuntisopimus), riittävä työnteko arvioidaan **kahden kuukauden** työskentelyn perusteella. Arvioinnin apuna käytetään tulorekisteriä eikä opiskelijalta pyydetä palkkatodistuksia. Ilmoita opiskelijalle, että hakemuksen käsittely viivästyy (kirje **OTI24**). Arvioinnissa huomioidaan **opintojen ohessa** tehtävä työskentely, ei kesäloman aikaista työskentelyä.

Laskuohje: Tulorekisterin kuukausiansion perusteella voidaan arvioida, onko opiskelijalla ollut riittävästi työtunteja. Kuukaudessa on keskimäärin 4,5 kalenteriviikkoa. Kuukausiansion voi muuttaa viikkoansioksi jakamalla 4,5 kalenteriviikolla. Viikkoansion voi muuttaa viikkotunneiksi jakamalla tuntipalkalla. Keskiarvoa ei lasketa usemman kuukauden keskiarvona vaan kuukausikohtaisesti.

Esimerkki

Opiskelutarkoituksessa Suomeen tullut EU-kansalainen hakee opintotukea 1.9.2019 alkaviin opintoihin. Opiskelijalla on toistaiseksi voimassa oleva nollatuntisopimus 1.6.2019 alkaen. Tuntipalkka on 12 euroa. Kesällä työtä on ollut keskimäärin 30 tuntia viikossa. Kesäloman aikana tehdyillä työtunneilla ei kuitenkaan ole merkitystä, vaan seurataan lukuvuoden alussa opintojen ohessa tehtävän työskentelyn riittävyttä 2 kuukauden ajan. Tulorekisteristä nähdään, että palkkatuloa on ollut

- syyskuussa 900 euroa > 900 e : 4,5 vko : 12 e/h = noin 16 h/vko
- lokakuussa 700 euroa > 700 e : 4,5 vko : 12 e/h = noin 13 h/vko

Opiskelijalla on ollut riittävästi työtunteja yhtäjaksoisesti kahden kuukauden ajan opintojen ohessa, joten opintotuki voidaan myöntää lukuvuodeksi kerrallaan eli 31.5.2020 saakka.

Esimerkki

Opiskelutarkoituksessa Suomeen tullut EU-kansalainen hakee opintotukea 1.9.2019 alkaviin opintoihin. Opiskelijalla on määräaikainen työsopimus ajalle

1.9.2019-28.2.2020. Tuntipalkka on 15 euroa. Tulorekisteristä nähdään, että palkkatuloa on ollut

- syyskuussa 600 euroa > 600 e : 4,5 vko : 15 e/h = noin 9 h/vko
- lokakuussa 400 euroa > 400 e : 4,5 vko : 15 e/h = noin 6 h vko

Opiskelijalla ei ole ollut riittävästi työtunteja, joten opintotukihakemus hylätään.

Esimerkki

Opiskelutarkoituksessa Suomeen tullut EU-kansalainen hakee opintotukea 1.8.2019 alkaviin opintoihin. Opiskelijalla on toistaiseksi voimassa oleva nollatuntisopimus 1.6.2019 alkaen. Tuntipalkka on 10 euroa. Tulorekisteristä nähdään, että palkkatuloa on ollut

- kesäkuussa 1500 euroa > 1500 e : 4,5 vko : 10 e/h = noin 33 h/vko
- heinäkuussa 1500 euroa > 1500 e : 4,5 vko : 10 e/h = noin 33 h/vko
- elokuussa 1000 euroa > 1000 e : 4,5 vko : 10 e/h = noin 22 h/vk
- syyskuussa 300 euroa > 300 e : 4,5 vko : 10 e/h = noin 7 h/vko

Kesäajan työskentelyä ei huomioida, kun arvioidaan opintojen ohessa tehtävän työn riittävyyttä. Elokuun ja syyskuun työskentelyä ei huomioida keskiarvona vaan kumpikin kuukausi arvioidaan erikseen. Opiskelijalla on ollut riittävästi työtunteja elokuussa, mutta ei syyskuussa. Työskentely ei ole ollut riittävää vähintään kahden kuukauden ajan yhtäjaksoisesti, joten opintotukihakemus hylätään.

Provisio- tai urakkapalkka

Jos työsopimuksessa ei ole sovittu tuntimäärää vaan palkkaus perustuu provisioon tai muuhun erikseen sovittuun lopputulokseen, pyydä opiskelijalta oma arvio toteutuneista viikoittaisista työtunneista kahden kuukauden ajalta (kirje **OTL08**). Jos työtunteja on vähintään 10 tuntia kalenteriviikossa, kuukausiansion tulee lisäksi olla vähintään työttömyysturvan peruspäivärahan laskennallinen määrä kuukaudessa (741,75 euroa vuoden 2022 tasossa, 800,15 euroa vuoden 2023 tasossa). Kuukausiansio tarkistetaan tulorekisteristä.

Alustatalous, esim. Wolt

Etelä-Suomen aluehallintaviraston työsuojeluviranomainen on linjannut, että ruokakuljetusyhtiö Woltin ruokalähetit ovat työsuhteessa. Avin päätöksestä johtuen myös opintotuessa katsotaan toistaiseksi, että Wolt-kuskit ovat työsuhteessa. Linjaus on hallinto-oikeudessa tutkittavana ja se voi vielä muuttua.

Jos alustataloudessa työskentelevällä opiskelijalla ei ole YEL-vakuutusta, hänen voidaan katsoa olevan työsuhteessa. Palkkaus ei perustu työtuntien määrään, vaan esimerkiksi tehtyjen kuljetusten määrään. Riittävä työskentely voidaan arvioida keskimääräisen kuukausiansion perusteella. Kuukausiansio tarkistetaan tulorekisteristä. Työskentelyn katsotaan olevan riittävää, jos kuukausiansio on vähintään työttömyysturvan peruspäivärahan laskennallinen määrä kuukaudessa (741,75 euroa vuoden 2022 tasossa, 800,15 euroa vuoden 2023 tasossa).

Jos alustataloudessa työskentelevällä opiskelijalla on YEL-vakuutus, hänet katsotaan yrittäjäksi. Katso tarkemmat ohjeet kohdasta Riittävä yritystoiminta.

Työskentely toimeksiantosuhteessa

Toimeksianto tarkoittaa yleensä sitä, että työntekijä ei työskentele työsuhteessa. Työnantaja maksaa vain palkkion työn tuloksesta, mutta ei työnantajamaksuja. Toimeksiantosuhteessa työskentelevä toimii siis yrittäjänä. Katso tarkemmat ohjeet kohdasta Riittävä yritystoiminta.

Riittävä yritystoiminta

Yrittäjänä pidetään henkilöä, joka on yrittäjän eläkelain (YEL 1272/2006) tai maatalousyrittäjän eläkelain (MYEL 1280/2006) mukaan velvollinen ottamaan sanottujen lakien mukaisen vakuutuksen. YEL-vakuutuksen voi ottaa vain, jos yritystoiminta kestää vähintään 4 kuukautta. Löydät YEL- ja MYEL-vakuutuksia koskevat tiedot HEKYltä kohdasta Työeläkkeet ja korvaukset - YEL/MYEL-työtulot.

- [Yrittäjän eläkelain \(YEL\)](#) mukaisen vakuutetun vuosityötulon tulee olla vähintään 8 575,45 euroa vuoden 2023 tasossa (8 261,71 euroa vuoden 2022 tasossa).
- [Maatalousyrittäjän eläkelain \(MYEL\)](#) mukaisen vakuutetun vuosityötulon tulee olla vähintään 4 288,00 euroa vuoden 2023 tasossa (4 131,00 euroa vuoden 2022 tasossa).

Jos yrittäjän eläkevakuutus on määräaikainen, opintotuki myönnetään vakuutuksen päättymiseen saakka, mutta kuitenkin enintään lukuvuodeksi kerrallaan. Jos yrittäjän eläkevakuutus on voimassa toistaiseksi, opintotuki myönnetään lukuvuodeksi kerrallaan. Lisää päätökseen fraasi **OTX17**.

Osakeyhtiön osakas ei ole välttämättä YEL-vakuutettu vaan hän voi saada yrityksestään palkkaa ja kuulua työntekijän eläkelain (TyEL) mukaiseen vakuutukseen. Tällaisen yrittäjän kuukausiansion tulee olla vähintään työttömyysturvan peruspäivärahan laskennallinen määrä kuukaudessa (741,75 euroa vuoden 2022 tasossa, 800,15 euroa vuoden 2023 tasossa). Riittävä työnteko arvioidaan kahden kuukauden työskentelyn perusteella. Arvioinnissa huomioidaan opintojen ohessa tehtävä työskentely, ei kesäloman aikaista työskentelyä. Ilmoita opiskelijalle, että hakemuksen käsittely viivästyy (kirje **OTI24** - muokkaa tekstiä riittävän työskentelyn edellytyksen osalta). Tulotietojen tulisi olla tulorekisterissä.

Freelancerkin voidaan katsoa EU-työntekijäksi, jos toiminta kestää vähintään neljä kuukautta ja hän on ottanut YEL-vakuutuksen. Tässä ohjeessa yrittäjällä tarkoitetaan myös Freelanceria.

Esimerkki

Suomeen opiskelijana tullut Tanskan kansalainen tekee satunnaisesti käännöstöitä freelancerina eri toimeksiantajien lukuun. Hän tekee töitä kotonaan. Hänen ja toimeksiantajien välille ei muodostu työsuhdetta. Häntä tulee pitää EU-työntekijänä, jos toiminta kestää vähintään neljä kuukautta. Tällöin työ on työeläkevakuutettava YEL:n mukaan, jos muut ehdot täyttyvät. Freelancer-kääntäjälle voidaan tällöin myöntää opintotuki.

Jos opiskelijalla ei ole YEL- tai MYEL-vakuutusta eikä hän työskentele työsuhteessa (eli tehty sopimus ei täytä työsuhteen edellytyksiä), opiskelijaa ei voida katsoa EU-työntekijäksi. Tällöin opintotukea ei voida myöntää.

Työskentelyn seuranta

Kun työsuhde tai yritystoiminta päättyy tai työskentely vähenee siten, että henkilöä ei voida enää katsoa EU-työntekijäksi, opintotukeen ei ole enää oikeutta EU-asetuksen 492/2011 perusteella eikä myöskään direktiivin 2004/38/EY 24 artiklan perusteella.

Edellä on kerrottu, että opintotuki myönnetään aina määräaikaisena työsuhteen keston tai yrittäjän eläkevakuutuksen keston ajalle ja enintään lukuvuodeksi kerrallaan. Kun opiskelija hakee opintotuen jatkoa uudella hakemuksella, tutkitaan aiemman tukijakson työskentelyn riittävyys. Työsuhdetta koskevat tiedot tarkistetaan tulorekisteristä. Yrittäjän eläkevakuutuksen voimassaoloa koskevat tiedot tarkistetaan HEKY:ltä. Opiskelijalle on päätöksessä kerrottu myös omasta ilmoitusvelvollisuudesta (OTX17).

Oikeus opintotukeen päättyy, kun työsuhde päättyy tai yrittäjä lakkauttaa YEL- tai MYEL-vakuutuksensa. Opintotuki lakkautetaan sen kuukauden alusta lukien, jonka aikana uusi olosuhde kestää ensimmäisen kerran vähintään 18 päivää.

Esimerkki

Opiskelijan työsuhde päättyy 5.3.2019. Opintotuki lakkautetaan 1.3.2019 alkaen.

Jos työaika on tilapäisesti alhaisempi **vähintään kahden kuukauden ajan**, harkitaan tapauskohtaisesti, voidaanko henkilöä pitää enää EU-työntekijänä. Jos ei voida, opintotuki lakkautetaan sitä seuraavan kuukauden alusta, kun työaika on ollut keskimäärin alle 10 tuntia viikossa vähintään kahden kuukauden ajan. Samoin toimitaan, jos opiskelijalla ei ole ollut kahteen kuukauteen lainkaan työssäkäyntiä, mutta työsuhde on edelleen voimassa (ns. nollatuntisopimukset).

Esimerkki

Opiskelutarkoituksessa Suomeen tulleelle EU-kansalaiselle on myönnetty opintotuki 1.9.2019 – 31.5.2020. Opiskelijalla on toistaiseksi voimassa oleva nollatuntisopimus 1.9.2019 alkaen. Tuntipalkka on 12 euroa. Tulorekisteristä on syksyllä 2019 tarkistettu, että työskentely on ollut riittävää. Opiskelija hakee opintotukea uudestaan 1.9.2020 alkaen. Tulorekisteristä nähdään, että palkkatuloa on ollut edellisen lukuvuoden aikana jatkuvasti 500 – 900 e/kk. 500 euron kuukausipalkka tarkoittaisi, että työtä on ollut noin 9 tuntia viikossa (500 e : 4,5 vko : 12 e/h). Tällaisia kuukausia on kuitenkin ollut vain satunnaisesti, joten kokonaisuutena arvioiden työskentely on ollut riittävää. Opintotuki voidaan myöntää uudestaan ajalle 1.9.2020-31.5.2021.

Esimerkki

Opiskelutarkoituksessa Suomeen tulleelle EU-kansalaiselle on myönnetty opintotuki 1.9.2019 – 31.5.2020. Opiskelijalla on toistaiseksi voimassa oleva nollatuntisopimus 1.9.2019 alkaen. Tuntipalkka on 12 euroa. Tulorekisteristä on syksyllä 2019 tarkistettu, että työskentely on ollut riittävää. Opiskelija hakee opintotukea uudestaan 1.9.2020 alkaen. Tulorekisteristä nähdään, että palkkatuloa on ollut

- syyskuussa 900 euroa > 900 e : 4,5 vko : 12 e/h = noin 16 h/vko
- lokakuussa 700 euroa > 700 e : 4,5 vko : 12 e/h = noin 13 h/vko
- marraskuussa 600 euroa > 600 e : 4,5 vko : 12 e/h = noin 11 h/vko
- joulukuussa 900 euroa > 900 e : 4,5 vko : 12 e/h = noin 16 h/vko
- tammikuussa 800 euroa > 800 e : 4,5 vko : 12 e/h = noin 15 h/vko

- helmikuussa 500 euroa > 500 e : 4,5 vko : 12 e/h = noin 9 h/vko
- maaliskuussa 400 euroa > 400 e : 4,5 vko : 12 e/h = noin 7 h/vko
- huhtikuussa 400 euroa > 400 e : 4,5 vko : 12 e/h = noin 7 h/vko
- toukokuussa 400 euroa > 400 e : 4,5 vko : 12 e/h = noin 7 h/vko

Opiskelijalla ei ole ollut riittävästi työtunteja 1.2.2020 alkaen, joten opintotuki lakkautetaan 1.4.2020 alkaen. Opintotuki voidaan myöntää uudestaan vasta kun opiskelija voi taas osoittaa, että työskentely on riittävä yhtäjaksoisesti kahden kuukauden ajan.

Kun henkilöä ei voida katsoa enää EU-työntekijäksi, tutkitaan, täyttyvätkö kansallisen lainsäädännön edellytykset opintotuen myöntämiselle. Jos henkilön maassa olon pääasiallinen peruste on edelleen opiskelu, opintotukea ei voida myöntää.

EU-työntekijän aseman säilyminen

EU-työntekijä säilyttää asemansa (direktiivi 2004/38/EY 7 artikla 3 kohta d-alakohta), vaikka työsuhde päättyy, jos hän **työsuhteen päättymisen jälkeen aloittaa ammatilliset opinnot, jotka liittyvät hänen työhönsä tai työskentelyalaansa Suomessa**. Opinnoilla ja opintoja edeltävällä työskentelyllä tulee olla sisällöllinen yhteys. Opintojen tulee yleensä myös välittömästi seurata työntekoa. Niiden tulee alkaa yleensä viimeistään työnteon päättymistä seuraavan lukukauden alusta lukien. Opintotuki voidaan tällöin myöntää koko opiskeluajalle.

Esimerkki

Puolan kansalainen on saapunut Suomeen perushoitajaksi syksyllä 2017. Hän on tehnyt kokoaikatyötä ja työsuhde päättyy kesäkuussa 2019. Hän aloittaa sairaanhoitajan opinnot syksyllä 2019. EU-työntekijän katsotaan säilyttävän työntekijän asemansa. Opintotukea voidaan myöntää, sillä opinnoilla ja työskentelyllä on sisällöllinen yhteys ja opinnot seuraavat työntekoa. Todennäköisesti tässä tapauksessa kansallisenkin lainsäädännön edellytykset opintotuen myöntämiselle täyttyvät ja kansallisen lainsäädännön edellytyksethän tutkitaan aina ensisijaisesti.

EU-työntekijä säilyttää myös asemansa, jos hän on jäänyt **työttömäksi tahtomattaan** ja hän **aloittaa työsuhteen päättymisen jälkeen** ammatilliset opinnot. Tällöin ei edellytetä opintotuen saamiseksi työ- ja opiskelualojen välistä yhteyttä. Tahtomattaan työttömäksi jäänyt henkilö katsotaan asetuksen tarkoittamaksi työntekijäksi, vaikka opinnot eivät alkaisi heti työttömäksi jäännin jälkeen. Opintotuki voidaan tällöin myöntää koko opiskeluajalle.

EU-tuomioistuimen ratkaisussa C-413/01 on otettu kantaa, millä edellytyksillä henkilö voi **määräaikaisen työsuhteen päättyessä** säilyttää EU-työntekijän asemansa. Määräaikaisen työsuhteen päätyminen ei yleensä riipu työntekijän omasta tahdosta. Näin ollen määräaikaisen työsuhteen päättyessä henkilön katsotaan yleensä jääneen työttömäksi tahtomattaan. Määräaikaisen työsuhteen päättyessä tutkitaan kuitenkin, onko henkilön työttömyys vapaaehtoista vai omasta tahdosta riippumatonta. Ratkaisussa otetaan huomioon, onko henkilöllä ollut intressi sitoutua ainoastaan määräaikaiseen työsuhteeseen (esimerkiksi kesätyö ennen opintojen alkamista). Ratkaisussa otetaan myös huomioon, onko henkilö tehnyt lyhytaikaista työtä ainoastaan päästäkseen hyötymään vastaanottavan jäsenvaltion opintotukijärjestelmästä. Jos edellä mainituilla perusteilla katsotaan, että työttömyys on omasta tahdosta riippumatonta, tulee selvittää, onko henkilö joutunut juuri työmarkkinatilanteen vuoksi kouluttautumaan uudelleen muulle alalle, kuin sille, jolla hän oli jo aikaisemmin

työskennellyt. Henkilön ei katsota säilyttävän EU-työntekijän asemaansa määräaikaisen työsuhteen päättyessä, jos

- hänellä on ollut oma intressi sitoutua määräaikaiseen työsuhteeseen tai
- hänellä ei ole tarvetta kouluttautua uudelle alalle työmarkkinatilanteen vuoksi, vaikka hänen katsottaisiinkin määräaikaisen työsuhteen päättyessä olevan työttömänä tahtomattaan

EU-työntekijä säilyttää asemansa myös **lomautuksen** ajalla, jos hän on ilmoittautunut työttömäksi työnhakijaksi työvoimatoimistoon. Direktiivin 2004/38/EY 7 artikla 3 kohdan b) ja c) alakohdissa säädetään, että EU-työntekijä säilyttää asemansa, kun hän joutuu työttömäksi tahtomattaan ja ilmoittautuu työnhakijaksi työvoimatoimistoon. EU-työntekijän aseman säilyttämisen tutkimiseksi opiskelijan tulee toimittaa kopio lomautusilmoituksesta. Opintotuki voidaan myöntää lomautuksen ajalle, kuitenkin enintään lukuvuoden loppuun saakka. Jos opiskelija ei toimita lomautusilmoitusta, opiskelijalle voidaan myöntää ”kahden kuukauden joustosäännön” perusteella opintotuki vielä kahden kuukauden ajalle. Lue lisää ”kahden kuukauden joustosäännöstä” ohjeen kohdasta Työskentelyn seuranta.

Jos henkilö on tullut Suomeen opiskelutarkoituksessa, ja hänellä on ennen opintoja määräaikainen kesätyösuhde, hänen ei katsota säilyttävän EU-työntekijän asemaansa määräaikaisen työsuhteen päättyessä.

EU-työntekijä säilyttää asemansa myös, jos hän joutuu **tilapäisesti työkyvyttömäksi sairauden tai tapaturman** vuoksi.

Työntekijän aseman säilymistä koskevia sääntöjä sovelletaan myös **Ison-Britannian** kansalaiseen, johon sovelletaan UK:n erosopimusta.

Suomessa asuva EU-työntekijä opiskelee ja työskentelee samanaikaisesti

Suomessa asuvalle EU-työntekijälle voidaan myöntää opintotuki samoin edellytyksin kuin Suomen kansalaiselle. Tukioikeus perustuu **direktiivin 2004/38/EY 24 artiklaan**. EU-työntekijälle voidaan myöntää opintotuki, vaikka maahantulon alkuperäisenä tarkoituksena on ollut opiskelu. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että henkilön oleskeluperuste muuttuu, vaan hänen katsotaan edelleen oleskelevan maassa opiskelutarkoituksessa. Opintojen ei tarvitse liittyä EU-työntekijän työhön tai työskentelyalaan, kun EU-työntekijä opiskelee ja työskentelee samanaikaisesti.

Suomessa asuva EU-työntekijä voi saada opintotukea mihin tahansa koulutukseen. Tämä perustuu direktiivin 2004/38/EY 24 artiklaan, jolla taataan EU-työntekijän oikeus opintotukeen. Artiklassa ei ole rajattu tukeen oikeuttavia koulutusmuotoja.

Työntekijäksi katsotaan direktiivin 2004/38/EY 24 artiklan perusteella myös Suomessa asuva yrittäjä ja itsenäinen ammatinharjoittaja, joka harjoittaa veronalaista yritys- tai ammattitoimintaa.

UK:n erosopimuksen 23 artikla takaa erosopimuksen soveltamisalan piirissä oleville samat oikeudet.

Ulkomailla asuva EU-työntekijä opiskelee ja työskentelee samanaikaisesti

Jos **ulkomailla asuva** EU-kansalainen työskentelee Suomessa siten, että työnteko on riittävää, hän voi saada opintotukea Suomessa suorittaviin opintoihin. Tukioikeus perustuu tällöin **asetuksen 492/2011 7 artiklaan**. Tukea ei voida myöntää yleissivistäviin opintoihin vaan pelkästään ammatillisiin opintoihin. Opintotukea voi saada esimerkiksi ammatillisessa oppilaitoksessa tai korkeakoulussa tutkintoon johtavaan koulutukseen taikka ammatilliseen lisä- ja täydennyskoulutukseen.

EU:n tuomioistuimen ratkaisukäytännön (C-63/86) mukaan myös yrittäjiin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin sovelletaan asetusta vastaavia oikeuksia, vaikka asetusta itsessään sanamuodon mukaisesti soveltuu vain työsuhteessa työskenteleviin. Tulkinta perustuu **Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 49 ja 55 artikloihin**. Tämä tarkoittaa sitä, että myös ulkomailla asuva, Suomessa yritystoimintaa harjoittava voi saada opintotukea.

UK:n erosopimuksen **artiklat 24 ja 25** takaavat erosopimuksen soveltamisalan piirissä oleville samat oikeudet.

1.4.1.2.3 EU-työntekijän perheenjäsen

EU-työntekijän perheenjäsenet ovat oikeutettuja saamaan opintotukea kaikkiin tuen piirissä oleviin opintoihin, jos opintotuen myöntämisen yleiset edellytykset täyttyvät.

Työntekijän aseman saamiseksi edellytetään aitoa ja tosiasiallista työtä, joka ei ole niin vähäistä, että kyse olisi pelkästään toisarvoisesta ja epäoleellisesta tehtävästä. Työskentely voi olla osa-aikaista ja työsuhte voi olla määräaikainen. Katso lisää, milloin henkilöä voidaan pitää EU-työntekijänä kohdasta [EU-työntekijä](#).

Ketkä ovat EU-työntekijän perheenjäseniä

EU-työntekijän perheenjäseniä ovat hänen

- aviopuolionsa,
- alle 21-vuotiaat tai hänen huollettavanaan olevat lapset suoraan alenevassa polvessa samoin kuin hänen aviopuolionsa vastaavat lapset
- 21-vuotta täyttäneet lapset, jos EU-työntekijä edelleen vastaa heidän elatuksestaan sekä
- huollettavanaan olevat sukulaisensa suoraan ylenevässä polvessa samoin kuin hänen aviopuolionsa vastaavat sukulaiset.

Aviopuolisoihin rinnastetaan myös jatkuvasti yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa elävät henkilöt sukupuolestaan riippumatta. Avoliitto osoitetaan riittävän pitkällä yhdessä asumisella. Yhdessä asumisen kestolle ei voida asettaa yksiselitteistä määräaikaa, mutta käytännössä voidaan edellyttää vähintään kuuden kuukauden mittaista yhdessä asumista.

EU-työntekijän perheenjäsenen ei tarvitse olla EU- tai ETA-maiden taikka Sveitsin kansalainen.

Huomautus

Jos työskentelyä koskevat edellytykset täyttyvät, EU-työntekijältä tai hänen perheenjäseneltään **ei edellytetä selvitystä laillisesta oleskelusta**. Henkilön ei siis ole tarvinnut rekisteröidä oleskeluaan ulkomaalaislain mukaisesti.

Euroopan talousyhteisön ja Turkin välisen assosiaatiosopimuksen ja assosiaationeuvoston päätöksen N:o 1/80 9 artiklan mukaisesti EU-työntekijän perheenjäsenellä tarkoitetaan myös alle 21-vuotiasta **turkkilaista lasta**,

- jonka turkkilainen vanhempi työskentelee tai on työskennellyt Suomessa ja
- joka asuu Suomessa vanhempiensa kanssa aloittaessaan opintonsa.

UK:n erosopimus

Ison-Britannian kansalaiseen, joka on tullut Suomeen ennen 1.1.2021 ja jatkanut oleskelua Suomessa sen jälkeen sekä hänen perheenjäsenensä sovelletaan UK:n erosopimusta. Kun opintotuen etuusohjeessa käytetään termiä EU-työntekijä, sillä tarkoitetaan myös Suomessa työskentelevää Ison-Britannian kansalaista, johon sovelletaan UK:n erosopimusta.

Suomessa työskentelevän Ison-Britannian kansalaisen perheenjäsenellä tarkoitetaan samaa kuin EU-työntekijän perheenjäsenellä.

Huomautus

Kela ei tutki viran puolesta, kuuluuko henkilö **UK:n erosopimuksen soveltamisalan piiriin**. Asian tutkii Maahanmuuttovirasto. Henkilöllä pitää olla UK:n erosopimuksen 18 artiklan 1 kohdan mukaisen hakumenettelyn perusteella annettu ulkomaalaislain 33 a §:ssä tarkoitettu **oleskelulupakortti**, jotta hän saisi työntekijän perheenjäsenä koskevat oikeudet.

Voiko Suomen kansalaisen perheenjäsen saada EU-työntekijän perheenjäsenen oikeudet

Suomen kansalaista ei automaattisesti tulkita EU-työntekijäksi eikä Suomen kansalaisen perheenjäsen näin ollen ole automaattisesti EU-työntekijän perheenjäsen. Suomen kansalaisen perheenjäsen katsotaan EU-työntekijän perheenjäseneksi vain silloin, kun Suomen kansalainen on muuttanut Suomesta toiseen unionin jäsenvaltioon ja palaa Suomeen työskentelemään. Tällöin Suomen kansalaisen perheenjäsenen oikeus opintotukeen arvioidaan EU-työntekijää koskevien säädösten perusteella. Jos Suomen kansalaista ei voida pitää EU-työntekijänä, hänen ulkomaalaista perheenjäsentään ei voida rinnastaa Suomen kansalaiseen ja opintotukioikeus voi tulla vain kansallisen lainsäädännön perusteella. EU-työntekijän perheenjäsen saattaa tästä syystä olla paremmassa asemassa kuin Suomen kansalaisen perheenjäsen.

Esimerkki

Suomen kansalainen on muuttanut Alankomaihin työn vuoksi syksyllä 2010. Hän tapaa Alankomaissa nigerilaisen opiskelijan, jonka kanssa muuttaa yhteen asumaan helmikuussa 2011. Suomen kansalainen muuttaa takaisin Suomeen työn vuoksi marraskuussa 2011. Hänen avopuolisonsa muuttaa Suomeen kuukautta myöhemmin ja aloittaa opinnot suomalaisessa korkeakoulussa tammikuussa 2012. Pariskunnan avoliitto jatkuu Suomessa. Nigerian kansalaiselle ei voida myöntää opintotukea kansallisen

lainsäädännön perusteella, koska hänellä ei ole oleskelulupaa A, P tai P-EY. Hänelle voidaan myöntää opintotuki, koska hän on liikkumisoikeuttaan käyttäneen EU-työntekijän perheenjäsen. Kuten muutoinkin, EU-työntekijän puolison oikeus opintotukeen on riippuvainen työnteon riittävydestä. Opintotuki voidaan myöntää vain Suomen kansalaisen työnteon keston ajalle, enintään lukuvuodeksi kerrallaan.

EU-työntekijän Suomessa asuvan puolison oikeus opintotukeen

Opintotuen myöntäminen EU-työntekijän puolisolle edellyttää, että sekä EU-työntekijä että opiskeleva puoliso asuvat Suomessa. Oikeus opintotukeen perustuu **direktiivin 2004/38/EY 24 artiklaan** (tai **UK:n erosopimuksen 23 artiklaan**).

Jos EU-työntekijän työsuhde on määräaikainen, opintotuki myönnetään EU-työntekijän puolisolle työsuhteen päättymiseen saakka. Jos EU-työntekijän asema perustuu yritystoimintaan, ja YEL/MYEL-vakuutus on otettu määräajaksi, myönnetään tuki samalle ajalle. Jos työsuhde on voimassa toistaiseksi, päätös tehdään määräaikaisena lukuvuodeksi kerrallaan. Samoin yrittäjän puolisolle tehdään päätös määräaikaisena lukuvuodeksi kerrallaan, jos YEL-/MYEL-vakuutus on voimassa toistaiseksi. Opiskelijalla on ilmoitusvelvollisuus, jos puolison työsuhde tai yritystoiminta päättyy tai työskentely vähenee jo ennen määräaikaisen opintotuen päättymistä. Lisää päätökseen fraasi **OTX17**.

Opiskelijan pitää määräaikaisen päätöksen jälkeen hakea opintotukea uudella hakemuksella ja selvittää, että hänen puolisonsa on edelleen EU-työntekijä. Tarkista työsuhdetta koskevat tiedot tulorekisteristä ja yrittäjän eläkevakuutuksen voimassaoloa koskevat tiedot HEKYltä. Jos puolison työsuhde tai yritystoiminta on päätynyt tai työskentely on vähentynyt, pitää tutkia, onko aiemmin myönnettyä opintotukea perittävä takaisin (katso lisää kohdasta [EU-työntekijä](#)). Uutta opintotukea ei voida myöntää ennen kuin opiskelija voi taas osoittaa, että puoliso täyttää EU-työntekijää koskevat edellytykset.

EU-työntekijää koskevien muutosten vaikutus puolison opintotukeen

EU-työntekijän puolisollla on oikeus opintotukeen opintojen loppuunsaattamiseksi, jos EU-työntekijä kuolee. Kun EU-työntekijän puoliso hakee opintotukea määräaikaisen päätöksen jälkeiselle ajalle uudella hakemuksella, ja hakemusta käsiteltäessä huomataan, että EU-työntekijä on kuollut, opintotuki voidaan myöntää koko opiskeluajalle.

Esimerkki

Tanskalainen pariskunta on tullut Suomeen opiskelemaan syksyllä 2017. Aviomies on aloittanut yritystoiminnan 1.9.2018. Hänellä on YEL-vakuutus ja hänet on katsottu EU-työntekijäksi. Pariskunnalle on myönnetty opintotuki 1.9.2018-31.5.2019. EU-työntekijän puoliso hakee opintotukea uudella hakemuksella 1.9.2019 alkaen, ja hakemusta käsiteltäessä huomataan, että aviomies on kuollut joulukuussa 2018. Leskelle voidaan myöntää opintotuki opintojen loppuajalle.

EU-työntekijän puolison oikeus opintotukeen päättyy, kun

- EU-työntekijän työsuhde tai yritystoiminta päättyy tai työskentely vähenee siten, että henkilöä ei voida enää katsoa EU-työntekijäksi

- opiskelija eroaa puolisoista, joka on EU-työntekijä
- EU-työntekijä tai puoliso muuttaa pois Suomesta (opintoihin kuuluvan ulkomaan jakson ajalta opiskelijan katsotaan kuitenkin edelleen asuvan Suomessa)

EU-työntekijän puolison oikeus opintotukeen ei kuitenkaan lakkaa, jos EU-työntekijä säilyttää EU-työntekijän asemansa työsuhteen päättymisestä huolimatta (ks. aiemmin tässä osiossa, milloin EU-työntekijä säilyttää asemansa).

Kun henkilöä ei voida katsoa enää EU-työntekijän perheenjäseneksi, tutkitaan, täyttyvätkö kansallisen lainsäädännön edellytykset opintotuen myöntämiselle. Jos katsotaan, että henkilön maassa olon pääasiallinen peruste on edelleen opiskelu, opintotukea ei voida myöntää.

Esimerkki

Saksalainen pariskunta on saapunut Suomeen opiskelemaan syksyllä 2018. Aviomies aloittaa opintojen ohessa syksyllä 2019 työskentelyn kuntosaliohjaajana. Työtunteja kertyy 13 tuntia viikossa, joten EU-työntekijää koskevat edellytykset täyttyvät. Aviomiehelle voidaan myöntää opintotuki, koska hänet katsotaan EU-työntekijäksi. Puolisolle voidaan myöntää opintotuki, koska hänet katsotaan EU-työntekijän perheenjäseneksi. Aviomiehen työsuhde päättyy jouluna 2019, jolloin opintotukeen ei ole enää oikeutta asetuksen 492/2011 perusteella. Pariskunta on tullut Suomeen opiskelutarkoituksessa, joten kansallisenkaan lainsäädännön edellytykset opintotuen myöntämiseen eivät täyty.

Suomessa asuvan tai asuneen EU-työntekijän Suomessa asuvan lapsen oikeus opintotukeen

Asetuksen 492/2011 10 artiklaa sovelletaan, jos opiskelijan **vanhempi täyttää tai on joskus täyttänyt (työsuhteessa) EU-työntekijän** asemaa koskevat edellytykset. Opiskelijan vanhemman ei siis tarvitse täyttää EU-työnteolle asetettuja edellytyksiä enää siinä vaiheessa, kun opinnot alkavat. Asetuksen soveltaminen edellyttää kuitenkin, että **opiskelija on asunut Suomessa vanhempansa kanssa**, kun vanhempi on täyttänyt EU-työnteolle asetetut edellytykset.

Opiskelijan vanhemman ei tarvitse enää opintojen alkaessa asua Suomessa, mutta **opiskelijan tulee edelleen asua Suomessa**, jotta asetuksen 10 artiklaa voitaisiin soveltaa. Oikeus tukeen on siinäkin tapauksessa, että lapsi olisi ollut jonkin aikaa poissa Suomesta, jos Suomessa jo aiemmin aloitetun opiskelun jatkamiseen hänen kotimaassaan ei ollut mahdollisuutta.

EU-työntekijän perheenjäseniä ovat mm. hänen alle 21-vuotiaat tai hänen huollettavanaan olevat lapset suoraan alenevassa polvessa samoin kuin hänen aviopuolionsa vastaavat lapset. EU-tuomioistuimen ratkaisussa C-7/94 (Gaal) on todettu, että **21 vuoden ikäraja ei koske** asetuksen 492/2011 artiklan 10 soveltamista. Ratkaisussa on todettu, että kyseisen artiklan periaatteen mukaan siirtotyöläisen lapsi voi opiskella tavoitteenaan saattaa opintonsa onnistuneeseen päätökseen. Tästä seuraa, että asetuksen 10 artikla koskee myös sellaisia taloudellisia avustuksia, joita voivat saada opinnoissaan pitkälle edenneet opiskelijat, myös silloin kun he ovat jo täyttäneet 21 vuotta eivätkä ole enää vanhempiensa huollettavina. 10 artiklan soveltamisen rajoittaminen iän tai vanhempien huollettavana olemisen perusteella ei näin ollen olisi ainoastaan tämän säännöksen kirjainta, vaan myös sen henkeä vastaan.

Edellä listatut periaatteet tarkoittavat käytännössä seuraavaa:

- Opintotuki voidaan myöntää, vaikka opiskelija on uudet opinnot aloittaessaan täyttänyt 21 vuotta, jos tarkoitus on saattaa opinnot päätökseen (edeten alemmista tutkinnoista ylempiin).
- Opintotuki voidaan myöntää, vaikka vanhempi ei enää työskentele Suomessa tai asu Suomessa, kunhan opiskelija asui Suomessa vanhemman kanssa, kun vanhempi työskenteli Suomessa.

Opintotuki voidaan myöntää EU-työntekijän lapselle **koko opiskeluajalle**. Asetuksen 492/2011 10 artiklan soveltaminen ja tällä perusteella myös tukioikeus kuitenkin päättyy, jos opiskelija muuttaa pois Suomesta (paitsi opintoihin kuuluva ulkomaan vaihto-opiskelu).

Esimerkki

Espanjalainen perhe on tullut Suomeen syksyllä 2015. Perheen isä ja äiti ovat olleet Suomessa kokoaikatyössä. Vanhemmat palaavat takaisin kotimaahan syksyllä 2019. Perheen tyttärelle on myönnetty opintotuki yliopisto-opintoihin syksyllä 2018. Opintotuen maksamista voidaan jatkaa opintojen loppuunsaattamiseksi, vaikka vanhemmat palaavat takaisin Espanjaan. Todennäköisesti tässä tapauksessa kansallisenkin lainsäädännön edellytykset opintotuen myöntämiselle täyttyvät ja kansallisen lainsäädännön edellytyksethän tutkitaan aina ensisijaisesti.

EU:n tuomioistuimen ratkaisukäytännön (C-63/86) mukaan **myös yrittäjiin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin** sovelletaan asetusta vastaavia oikeuksia, vaikka asetusta itsessään sanamuodon mukaisesti soveltuu vain työsuhteessa työskenteleviin. Tulkinta perustuu **Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 49 ja 55 artikloihin**. Tämä tarkoittaa sitä, että myös Suomessa yritystoimintaa harjoittavan tai harjoittaneen Suomessa asuva ja opiskeleva lapsi voi saada opintotukea asetuksen 10 artiklaa vastaavalla tavalla. Edellytyksenä on, että opiskelija on asunut Suomessa vanhempansa kanssa, kun vanhempi on täyttänyt EU-työnteolle asetetut riittävän yrittäjyyden edellytykset.

UK:n erosopimuksen 24 ja 25 artiklat takaavat erosopimuksen soveltamisalan piirissä oleville samat oikeudet.

EU-työntekijän lapsen oikeus opintotukeen

EU-työntekijän lapsella on oikeus opintotukeen riippumatta siitä, missä hän tai hänen vanhempansa asuu.

- EU-työntekijän ei tarvitse asua Suomessa, kunhan hänen työskentelynsä Suomessa on riittävää.
- EU-työntekijän lapsen ei tarvitse asua Suomessa.

Tukioikeus perustuu tällöin **asetuksen 492/2011 7 artiklaan**. Näissäkin tilanteissa sovelletaan soveltuvien osin direktiivin 2004/38/EY mukaista perheen määritelmää.

1. Opintotuki voidaan myöntää, jos opiskelija on opinnot aloittaessaan alle 21-vuotias. Opintotuki voidaan maksaa opintojen loppuun saakka, vaikka lapsi täyttäisi 21 vuotta kesken opintojen.
2. Opintotuki voidaan myöntää, vaikka opiskelija olisi opinnot aloittaessaan vähintään 21-vuotias, jos opiskelijan vanhempi edelleen vastaa hänen elatuksestaan. Pyydä opiskelijalta selvitys elatuksesta. Opiskelijan oma ilmoitus siitä, että hänen vanhempansa vastaa hänen elatuksestaan on riittävä. Jos opiskelija on esimerkiksi naimisissa, vanhemman ei kuitenkaan katsota vastaavan hänen elatuksestaan eikä

asiaa tarvitse selvittää. Asiaa ei tarvitse selvittää myöskään silloin, kun opiskelija on asunut itsenäisesti useita vuosia ja esimerkiksi työskennellyt.

Ulkomailla asuvan opiskelijan opintotukioikeus ei ole EU-työntekijän lapsen henkilökohtainen oikeus, vaan hän on **tuensaaja vain välillisesti**. Opintotuki on käytännössä EU-työntekijän henkilökohtainen sosiaalinen etu, koska hän vastaa opiskelevan lapsensa kustannuksista niillä työtuloilla, joita hän saa Suomesta. Unionin tuomioistuimen ratkaisukäytännössä on todettu, että "jäsenvaltion työntekijän lapsille myöntämä opintotuki on siirtotyöläisen kannalta mainitun 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu sosiaalinen etu **siirtotyöläisen vastatessa edelleen lapsen elatuksesta**" (esim. C-542/09).

Vaikka perheenjäseniin sovelletaan direktiivin 2004/38/EY määritelmää perheenjäsenistä, määritelmän lisäksi on **aina harkittava, vastaako EU-työntekijä edelleen lapsen elatuksesta**. Jos lapsi on esimerkiksi naimisissa, voidaan katsoa, että vanhempi ei enää vastaa hänen elatuksestaan. Näin siitä huolimatta, että lapsi on alle 21-vuotias, kun hän aloittaa opinnot.

Opintotukea voidaan myöntää lapselle vain niin kauan, kuin vanhempi säilyttää työntekijäasemansa Suomessa. Käytännössä tukea myönnettäessä hakijaa pyydetään toimittamaan kopio vanhemman työsopimuksesta ja **tuki myönnetään enintään työsuhteen keston ajalle**. Jos työsuhte on voimassa toistaiseksi, selvitetään tulorekisteristä lukuvuosittain, onko vanhemmalla edelleen työntekijäasema Suomessa. Katso lisää [työskentelyn seurannasta](#). Oikeus opintotukeen ei kuitenkaan lakkaa, jos EU-työntekijä säilyttää EU-työntekijän asemansa työsuhteen päättymisestä huolimatta (ks. aiemmin tässä osiossa, milloin EU-työntekijä säilyttää asemansa).

Esimerkki

Ruotsin kansalainen asuu Haaparannalla eli Ruotsin puolella ja on määräaikaaisessa kokoaikatyössä Torniossa eli Suomen puolella ajalla 1.9.-31.12.2020. Hänen alle 21-vuotias lapsensa, jonka elatuksesta vanhempi edelleen vastaa, asuu myös Ruotsissa Haaparannalla ja opiskelee Suomessa Torniossa. Opintotuki voidaan myöntää ajalle 1.9.-31.12.2020.

Esimerkki

Ruotsalainen 22-vuotias opiskelija, jonka elatuksesta vanhempi edelleen vastaa, on tullut Suomeen opiskelutarkoituksessa. Opiskelijan vanhempi asuu Ruotsissa Haaparannalla ja on määräaikaaisessa kokoaikatyössä Suomessa Torniossa ajalla 1.9.-31.12.2020. Lapsi opiskelee ja asuu Oulussa. Opintotuki voidaan myöntää ajalle 1.9.-31.12.2020.

EU:n tuomioistuimen ratkaisukäytännön (C-63/86) mukaan **myös yrittäjiin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin** sovelletaan asetusta vastaavia oikeuksia, vaikka asetusta itsessään sanamuodon mukaisesti soveltuu vain työsuhteessa työskenteleviin. Tulkinta perustuu **Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 49 ja 55 artikloihin**. Tämä tarkoittaa sitä, että myös Suomessa yritystoimintaa harjoittavan henkilön Suomessa opiskeleva lapsi voi saada opintotukea siitä riippumatta, asuuko työntekijä tai lapsi Suomessa.

UK:n erosopimuksen 24 ja 25 artiklat takaavat erosopimuksen soveltamisalan piirissä oleville samat oikeudet.

Huomautus

Huomioi, että opintotuki on lähtökohtaisesti Suomessa työskentelevän Ison-Britannian kansalaisen henkilökohtainen oikeus, vaikka tuensaja onkin välillisesti työntekijän ulkomailla asuva lapsi. Tämä tarkoittaa sitä, että **ulkomailla asuvan lapsen ei tarvitse kuulua UK:n erosopimuksen soveltamisalan piiriin**. Riittää, että työntekijä kuuluu erosopimuksen soveltamisalan piiriin. Tämä tarkoittaa sitä, että **Suomessa työskentelevällä Ison-Britannian kansalaisella pitää olla ulkomaalaislain 33 a §:n mukainen oleskelulupakortti**.

1.4.1.2.4 Oikeus pysyvään oleskeluun

Suomen kansalaista koskevia opintotukilain säännöksiä sovelletaan myös Suomen kansalaiseen rinnastettavaan henkilöön, jolla on EU-kansalaisen tai EU-kansalaisen perheenjäsenen oikeus pysyvään oleskeluun Suomessa (ulkomaalaislain 10 luku). Ulkomaalaislain 10 luvussa tarkoitetun oikeuden pysyvään oleskeluun voi saada myös EU-kansalaiseen rinnastettava Eta-maan kansalainen (Islanti, Norja, Liechtenstein) sekä Sveitsin kansalainen. Unionin kansalaisella (tai tähän rinnastettavalla), joka on oleskellut Suomessa laillisesti ja yhtäjaksoisesti viisi vuotta, on oikeus pysyvään oleskeluun. Myös edellä mainittujen henkilöryhmien perheenjäsenillä, jotka ovat EU-kansalaisen tai siihen rinnastettavan kanssa oleskelleet Suomessa laillisesti ja yhtäjaksoisesti viisi vuotta, on oikeus pysyvään oleskeluun. Opintotuki voidaan myöntää, vaikka henkilön maahantulon alkuperäisenä tarkoituksena on ollut opiskelu.

Oleskelun laillisuus

Pysyvän oleskeluoikeuden syntyminen ei edellytä, että unionin kansalainen olisi aiemmin rekisteröinyt oleskeluaan Suomessa. Koska unionin oikeus antaa jäsenvaltioiden kansalaisille vain mahdollisuuden oleskelun rekisteröintiin, mutta ei edellytä sitä, ei oleskelun rekisteröinnillä tai rekisteröinnin laiminlyömisellä ole merkitystä pysyvän oleskeluoikeuden syntymisen kannalta.

Oleskelun yhtäjaksoisuus viisi vuotta

Oleskelun yhtäjaksoisuuteen eivät vaikuta tilapäiset poissaolot, jotka eivät ylitä yhteensä kuutta kuukautta vuodessa, eivätkä pidemmät poissaolot asevelvollisuuden suorittamista varten eikä yksi enintään kahdentoista peräkkäisen kuukauden poissaolo tärkeästä syystä, kuten raskauden ja synnytyksen, vakavan sairauden, opiskelun tai ammatillisen koulutuksen tai työtehtäviä varten toisen unionin jäsenvaltion tai kolmannen maan alueelle tapahtuvan siirron vuoksi.

Tutki Maahanmuuttoviraston (Migrin) tiedot

Tutki Migrin tiedoista, onko opiskelijalle jo myönnetty oikeus pysyvään oleskeluun. Ks. malli, miltä tieto näyttää.

Kela tutkii

Jos pysyvää oleskeluoikeutta ei vielä ole Migrin tiedoissa, Kela tutkii viran puolesta selvät tapaukset. Opiskelijan voidaan katsoa oleskelleen Suomessa laillisesti ja yhtäjaksoisesti 5 vuotta

- jos opiskelijalla on ollut Suomessa kotikunta yhtäjaksoisesti vähintään 5 vuotta,
- hän on rekisteröinyt oleskelunsa,
- eikä ole syytä epäillä, että opiskelija olisi kuluneen 5 vuoden aikana ollut yhtäjaksoisesti yli 6 kk poissa Suomesta. Tämän arvioimiseksi voit hyödyntää mm. KOSKI- ja VIRTATietovarantoja, tulorekisteriä ja verotustietoja.

Esimerkki

Unkarilainen mies ja hänen venäläinen vaimonsa ovat saapuneet Suomeen opiskelemaan 1.9.2014. Kumpikin on rekisteröinyt oleskelunsa Suomeen tullessaan ja kummallakin on ollut Suomeen tulosta saakka kotikunta Suomessa. Kumpikin on ollut kaikki lukukaudet läsnä olevana yliopistolla ja kummallekin on jatkuvasti kertynyt opintosuorituksia. Vaikka asialla ei ole merkitystä ratkaisun kannalta, Kelan tiedossa on, että pariskunta on aina kesäloman ajan ollut Unkarissa kesätyössä. Tieto on saatu, koska pariskunta on ilmoittanut ulkomaan tulot opintotukeen aina kesäloman jälkeen. Kelalla ei ole syytä epäillä, että jompikumpi olisi ollut kuluneen 5 vuoden aikana yhtäjaksoisesti yli 6 kk poissa Suomesta.

Venäläisen puolison osalta tutkitaan lisäksi, onko pariskunnalla ollut koko ajan yhteinen osoite. Näin voidaan arvioida, onko EU-kansalaisen perheenjäsen oleskellut Suomessa laillisesti ja yhtäjaksoisesti viisi vuotta EU-kansalaisen kanssa.

Kela voi arvioida näiden tietojen perusteella, että pariskunnalla on oikeus pysyvään oleskeluun 1.9.2019 alkaen. Kummallakin on vielä kesken yliopisto-opinnot, jotka he aloittivat tullessaan Suomeen. Opintotuki voidaan myöntää 1.9.2019 alkaen.

Pyydetään Migrin todistus

Epäselvissä tilanteissa on parempi, että Migri tutkii edellytysten täyttymisen. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi, kun

- oleskeluoikeuden rekisteröinnissä on puutteita tai
- kotikuntatiedoissa on puutteita tai
- opiskelijalla on ollut tai epäillänsä olleen kuluneen 5 vuoden aikana yhtäjaksoisesti yli 6 kuukautta kestäneitä poissaoloja Suomesta.

EU-kansalaiselta tai rinnastettavalta pyydetään todistus pysyvästä oleskeluoikeudesta ja perheenjäseneltä pysyvä oleskelukortti. Jos opiskelijalla ei vielä ole todistusta tai oleskelukorttia, hänelle kerrotaan, mistä hän löytää Migrin ohjeet [pysyvän oleskeluoikeuden ja oleskelukortin hakemiseen](#).

Esimerkki

Ranskalainen on tullut Suomeen opiskelemaan 1.9.2014 ja hän hakee opintotukea syksyllä 2019. Hän on rekisteröinyt oleskelunsa Suomeen tullessaan ja hänellä on ollut koko ajan kotikunta Suomessa. Hän on ollut poissa olevana yliopistolta lukuvuoden 2016-2017 eikä Kelalla ole tältä ajalta mitään tietoa työskentelystä tai muusta sosiaaliturvasta. Pyydä opiskelijaa selvittämään oikeus pysyvään oleskeluun Migrin kanssa. Kerro menettelyt, miten hakemus Migrille tehdään.

Ennen 1.1.2021 Suomeen tulleet Ison-Britannian kansalaiset

Ison-Britannian kansalaiseen, joka on tullut Suomeen ennen 1.1.2021 ja jatkanut oleskelua Suomessa sen jälkeen sekä hänen perheenjäsenensä sovelletaan UK:n erosopimusta.

Ison-Britannian kansalainen tai tämän perheenjäsen on voinut saada ulkomaalaislain 10 luvun mukaisen oikeuden pysyvään oleskeluun EU-jäsenyyden aikana.

Esimerkki

Ison-Britannian kansalainen on saapunut Suomeen opiskelutarkoituksessa 1.1.2015. Hän on oleskellut Suomessa laillisesti ja yhtäjaksoisesti 5 vuotta 31.12.2019. Hänellä on edelleen opinnot kesken. Opiskelijalle on myönnetty opintotuki 1.1.2020 alkaen opintojen loppuajalle. Opintotuen maksaminen voi jatkua myös UK:n erosopimuksen siirtymäajan päättymisen jälkeen eli 1.1.2021 alkaen.

Oikeuden pysyvään oleskeluun voi saada vielä eron jälkeenkin erosopimuksen 15 artiklan perusteella. Jos henkilöllä on **ulkomaalaislain 33 a §:n mukainen oleskelulupakortti**, oikeus pysyvään oleskeluun tutkitaan samoin kuin EU-kansalaisen oikeus pysyvään oleskeluun:

- Jos asiakkaalla ei vielä ole Migrin päätöstä, selvät tapaukset tutkitaan Kelassa viran puolesta.
- Muussa tapauksessa kehoitetaan asiakasta hakemaan Migrin päätös asiasta.

Esimerkki

Ison-Britannian kansalainen on saapunut Suomeen opiskelutarkoituksessa 1.8.2017. Hän on oleskellut Suomessa laillisesti ja yhtäjaksoisesti 5 vuotta 31.7.2022. Hänellä on edelleen opinnot kesken. Hänellä on ulkomaalaislain 33 a §:n mukainen oleskelulupakortti, joten häneen sovelletaan UK:n erosopimusta. Opintotuki voidaan myöntää 1.8.2022 alkaen opintojen loppuajalle.

Ulkomailla asuminen ja pysyvän oleskeluoikeuden menettäminen

Oikeuden pysyvään oleskeluun menettää, jos asuu ulkomailla riittävän pitkään. **EU-lainsäädännön** mukaisen oikeuden pysyvään oleskeluun menettää, kun on ollut **poissa Suomesta 5 vuotta**.

Esimerkki

Virolainen on tullut Suomeen opiskelutarkoituksessa syksyllä 2014. Hän on edelleen Suomessa opiskelutarkoituksessa syksyllä 2019 ja opinnot ovat kesken. Koska hänellä on ulkomaalaislain 10 luvun mukainen oikeus pysyvään oleskeluun, hänelle on myönnetty opintotuki OTL 1 § 2 momentin (ja EU-lainsäädännön) perusteella. Opiskelija ilmoittaa syksyllä 2020, että hän muuttaa takaisin Viroon ja suorittaa opintonsa loppuun sieltä käsin etänä. Oikeus opintotukeen jatkuu enintään 5 vuotta siitä kun opiskelija on muuttanut pois Suomesta.

UK:n erosopimuksen mukaisen oikeuden pysyvään oleskeluun menettää, kun on ollut **poissa Suomesta 5 vuotta**. Jos opintotuki on myönnetty pelkästään sillä perusteella, että opiskelijalla on oikeus pysyvään oleskeluun ja opiskelija muuttaa ulkomaille, oikeus opintotukeen lakkaa, kun oikeus pysyvään oleskeluun lakkaa. Eli opintotuen maksaminen voi jatkua enintään 5 vuotta Suomesta muutosta.

1.4.1.3 Opintotuki Pohjoismaiden kansalaiselle

Opintotuki myönnetään Pohjoismaiden kansalaiselle,

- joka asuu Suomessa vakinaisesti ja
- joka on rekisteröinyt oleskelunsa Suomessa siten kuin Pohjoismaiden välillä on väestön rekisteröinnistä sovittu ja
- jonka Suomessa oleskelun peruste on muu kuin opiskelu.

Pohjoismaita ovat Islanti, Norja, Ruotsi, Suomi ja Tanska (myös Färsaaret ja Grönlanti).

Lue lisää asumisen vakinaisuuden arvioinnista kohdasta Maassaolon perusteen selvittäminen - [Vakinainen asuminen](#).

Lue lisää oleskelun rekisterinnistä kohdasta Maassaolon perusteen selvittäminen - [Laillinen oleskelu](#).

Lue lisää Suomessa oleskelun perusteesta kohdasta Maassaolon perusteen selvittäminen.

1.4.1.4 Opintotuki muulle ulkomaalaiselle kuin EU-kansalaiselle ja EU-kansalaiseen rinnastettavalle

Muilla ulkomaalaisilla tarkoitetaan tässä ohjeessa niitä ulkomaalaisia, jotka eivät ole EU-kansalaisia tai heihin rinnastettavia taikka heidän perheenjäseniään.

Suomessa suoritettaviin opintoihin voidaan myöntää opintotukea muulle kuin Euroopan unionin kansalaiselle tai tähän rinnastettavalle ja hänen perheenjäsenelleen,

- joka asuu Suomessa vakinaisesti ja
- jonka maassaolon peruste on muu kuin opiskelu ja
- jolle on myönnetty ulkomaalaislaissa tarkoitettu jatkuva (A) tai pysyvä (P) oleskelulupa taikka pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa (P-EU tai P-EY).

Lue lisää asumisen vakinaisuuden arvioinnista kohdasta [Vakinainen asuminen](#).

Lue lisää riittävästä oleskeluluvasta kohdasta Maassaolon perusteen selvittäminen - [Laillinen oleskelu](#).

Lue lisää maassaolon perusteen arvioimisesta kohdista Maassaolon perusteen selvittäminen - [Maassaolon perusteen arviointi](#) sekä [Muutokset oleskeluperusteissa](#).

1.4.1.5 Maassaolon perusteen selvittäminen

Nämä ohjeet koskevat Euroopan unionin kansalaisen ja häneen rinnastettavan sekä hänen perheenjäsenensä ja Pohjoismaan kansalaisen sekä kolmannen maan kansalaisen maassa oleskelun perusteen selvittämistä.

Hakijan tulee osoittaa, että hän on oleskellut Suomessa muun kuin opiskelun perusteella ennen opintojen alkua. Jos selvityksestä ilmenee, ettei hakijalla ole muuta tosiasiallista perustetta maassa oloon kuin opiskelu, esimerkiksi työskentelyä, perhesiteitä tai syntyperästä johtuvia siteitä, opintotukihakemus hylätään.

Maassaolon peruste selvitetään hakemuksen liitelomakkeella OT10. Jos opintotuki voidaan myöntää Kelan käytettävissä olevien muiden tietojen perusteella, OT10-lomaketta ei tarvitse erikseen pyytää ulkomaalaiselta. Jos opintotukea ei voida myöntää Kelan käytettävissä olevien muiden tietojen perusteella, OT10-lomake on aina pyydettävä ennen asian ratkaisemista.

Nämä ohjeet maassaolon perusteen selvittämisestä eivät koske Suomen kansalaista. Suomen kansalaisella on aina oikeus saada opintotukea Suomessa suoritettaviin opintoihin.

Vaikka maassaolon peruste olisi opiskelu, opintotuki voidaan myöntää Suomen kansalaiseen rinnastettavalle henkilölle. Suomen kansalaiseen rinnastetaan henkilö,

- joka on EU-työntekijä tai hänen perheenjäsenensä (EU-asetus 492/2011), tai
- jolla on EU-kansalaisen oikeus pysyvään oleskeluun Suomessa (ulkomaalaislain 10 luku).

1.4.1.5.1 Ratkaisuun tarvittavat tiedot

OT10-liitteen tiedot

Ulkomaalaisen opiskelijan on täytettävä hakemuksen liitelomake OT10, jossa hänen tulee selvittää maassa oleskelunsa peruste.

Jos opintotuki voidaan myöntää Kelan käytettävissä olevien muiden tietojen perusteella, OT10-lomaketta ei tarvitse erikseen pyytää ulkomaalaiselta.

Jos opintotukea ei voida myöntää Kelan käytettävissä olevien muiden tietojen perusteella, OT10-lomake on aina pyydettävä ennen asian ratkaisemista. OT10-lomake tulee pyytää, koska Kela ei saa ratkaista asiaa ennen kuin asiakkaalle on annettu mahdollisuus selvittää maassa oleskelunsa perusteita.

Vakuuttamispäätöksen tiedot

Jos hakijalle on tehty vakuuttamispäätös Suomen sosiaaliturvan piiriin kuulumisesta, voidaan maassaolon perusteen selvittämisessä käyttää myös kyseisen päätöksen perustetietoja. Jos perustetiedot osoittavat hakijan asuvan Suomessa muun kuin opiskelun perusteella, ne yhdessä ulkomaalaisliitteen tietojen kanssa ovat riittävä edellytys opintotuen myöntämiseen.

Suomen asumisperusteinen sosiaaliturva ei käsitä opintotukilain mukaisia etuuksia. Myönteinen vakuuttamispäätös ei siten tarkoita sitä, että henkilöllä olisi oikeus saada opintotukea. Toisaalta henkilöllä voi olla oikeus opintotukeen, vaikka hän ei kuuluisikaan Suomen sosiaaliturvan piiriin.

1.4.1.5.2 Vakainainen asuminen

Hakijan katsotaan asuvan Suomessa vakinaisesti, jos hänellä on kotikunta Suomessa. Tieto kotikunnasta löytyy HEKYn näytöltä Henkilön Yleistiedot > Kunta- ja toimistotiedot > F14/kunnat.

Jos hakijalla ei ole kotikuntaa Suomessa, Kela tulkitsee kotikuntalain 4 §:n edellytysten täyttymistä viran puolesta.

- EU:n kansalainen saa aina kotikunnan sillä perusteella, että hän on rekisteröinyt oleskeluoikeutensa ulkomaalaislain mukaisesti. Jos siis hakija on rekisteröinyt oleskelunsa, hänen katsotaan myös asuvan Suomessa vakinaisesti.
- Muun maan kansalainen saa aina kotikunnan sillä perusteella, että hänellä on jatkuva (A) tai pysyvä (P) oleskelulupa. Jos siis hakijalla on oleskelulupa A tai P, hänen katsotaan myös asuvan Suomessa vakinaisesti.

OTL 1 §:n 2 momentin mukaan Pohjoismaan kansalaisen pitää rekisteröidä oleskelunsa ulkomaalaislain 157 §:ssä säädettyllä tavalla siten kuin pohjoismaiden välillä väestön rekisteröinnistä on sovittu. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että Pohjoismaan kansalaisella pitää olla Väestötietojärjestelmään kirjattu kotikunta. Kela ei siis tutki kotikuntaedellytyksen täyttymistä viran puolesta Pohjoismaiden kansalaisten osalta.

Voiko ulkomaalainen suorittaa Suomen opintoja etänä ulkomailta

Kotikuntalain 5 §:n mukaan henkilöllä, joka on muuttanut asumaan ulkomaille yhtä vuotta pitemmäksi ajaksi, ei ole kotikuntaa Suomessa. Kotikunta voi kuitenkin olla Suomessa, jos henkilöllä on elinolosuhteidensa perusteella kiinteämpi yhteys Suomeen kuin ulkomaiseen asuinmaahansa.

Jos opiskelija, jonka opintotuki on myönnetty kansallisella perusteella, kertoo muuttavansa Suomesta ulkomaille

1. pysyvästi, lakkauttaa opintotuki. Etäopintoja ei voida tukea, koska opiskelija ei enää asu vakinaisesti Suomessa.
2. alle vuodeksi, voit jatkaa opintotuen maksamista.
3. tilapäisesti, mutta yli vuodeksi, pyydä tarvittaessa neuvoa osoitteesta **RP_OPINTOETUUKET**.

1.4.1.5.3 Laillinen oleskelu

Opintotuen myöntämisen edellytyksenä on, että ulkomaalaisen oleskelu Suomessa on laillista. Oleskelulupa-asiat ja EU-kansalaisen oleskeluoikeuden rekisteröinti hoidetaan Migrin (Maahanmuuttoviraston) palvelupisteessä. Katso palvelupisteet Migrin [sivuilta](#). Asiakkaiden laillista oleskelua koskevat kyselyt voit lähettää Migrin kirjaamon osoitteeseen migri@migri.fi.

Kela ei saa arvioida oleskelun laillisuutta viran puolesta. Oleskelun laillisuudesta on aina oltava Migrin päätös. Opiskelijalta kysytään OT 10 -lomakkeella, onko hänellä laillinen oleskeluoikeus tai onko hän hakenut sitä.

- Jos opiskelija kertoo, että hänellä on laillinen oleskeluoikeus, tutki tieto kohdasta HEKY > Henkilön yleistiedot > Oleskelulupatiedot. Jos tieto puuttuu, pyydä opiskelijalta todistus laillisesta oleskelusta.
- Jos opiskelija kertoo vasta hakeneensa laillista oleskeluoikeutta, laita työ odottamaan ja seuraa, milloin Kela saa tiedon Migriltä. Ilmoita opiskelijalle, että hakemuksen käsittely viivästyy (kirje **OTI39**).

EU:n kansalainen tai tähän rinnastettava tai hänen perheenjäsenensä

Euroopan unionin kansalaiselta tai tähän rinnastettavalta ei edellytetä oleskelulupaa, mutta heidän on Suomessa pidempään (yli kolme kuukautta) asuvina **rekisteröitävä oleskeluoikeutensa** ulkomaalaislain 10 luvussa säädettyllä tavalla.

Oleskelulupatietona on

- **E**, jos EU-kansalainen on rekisteröinyt oleskeluoikeutensa.
- **EP**, jos EU-kansalaisen perheenjäsen on saanut EU-kansalaisen perheenjäsenen oleskelukortin.

Kela ei saa arvioida oleskelun laillisuutta viran puolesta. Oleskelun laillisuudesta on aina oltava Migrin päätös. Migri ei kuitenkaan aina kirjaa laillista oleskelua Suomeen saapumisen alusta alkaen. Opintotuki voidaan myöntää opintotukihakemuksen saapumiskuukauden alusta lukien, vaikka oleskeluoikeuden rekisteröinti tai oleskelukortti olisi tullut voimaan vasta hieman myöhemmästä ajankohdasta alkaen. Pääasia on, että Migri on suhteellisen pian Suomeen tulon jälkeen todennut oleskelun laillisuuden.

Esimerkki

Puolalainen on tullut Suomeen elokuussa 2020. Hän on suomalaisen kanssa naimisissa. Hän aloittaa opinnot yliopistossa elokuun lopussa 2020 ja tekee heti opintojen alkaessa opintotukihakemuksen. Oleskeluoikeuden rekisteröinti tulee voimaan vasta 1.10.2020. Opintotuki voidaan kuitenkin myöntää jo 1.9.2020 alkaen.

Huomautus

Edellytyksestä, että Migri todennut oleskelun laillisuuden, voidaan poiketa tilanteissa, joissa oleskeluoikeutta ei ole rekisteröity, mutta oleskelun laillisuutta ei ole syytä epäillä.

Esimerkki

Virolainen opiskelija on tullut vuonna 2012 lapsena Suomeen vanhempiensa kanssa. Hänellä on ollut Suomessa kotikunta ja hän on kuulunut Suomen sosiaaliturvan piiriin. Häneltä puuttuu oleskeluoikeuden rekisteröinti. Edellytyksestä, että Migri todennut oleskelun laillisuuden, voidaan tässä tilanteessa poiketa. Opiskelijan oikeus pysyvään oleskeluun voidaan arvioida, vaikka häneltä puuttuu oleskeluoikeuden rekisteröinti.

UK:n kansalainen tai hänen perheenjäsenensä

Ennen 1.10.2020 Suomeen tulleella UK:n kansalaisella tai hänen perheenjäsenellä (jolla ei vielä ole oikeutta pysyvään oleskeluun) pitää olla ulkomaalaislain 10 luvun (ja EU-lainsäädännön) mukainen oleskeluoikeuden rekisteröinti tai oleskelukortti (**E-rekisteröinti**). E-rekisteröinti on voimassa myös 1.1.2021 alkaen, vaikka UK:n erosopimuksen siirtymäaika päättyy 31.12.2020. Oikeus hakea E-rekisteröinnin muuttamista erosopimuksen mukaiseksi **oleskelulupakortiksi** on 30.9.2021 saakka. Oikeus opintotukeen jatkuu katkoksetta, vaikka E-rekisteröinnin muuttaminen oleskelulupakorttiin viivästyisi.

Esimerkki

UK:n kansalainen on tullut Suomeen kesällä 2017 perhesyistä. Hän on naimisissa Suomen kansalaisen kanssa. Hän on aloittanut opinnot syksyllä 2019. Hän on rekisteröinyt oleskeluoikeutensa ulkomaalaislain 10 luvussa säädetyllä tavalla (E-rekisteröinti). Opintotukioikeus jatkuu myös 1.1.2021 alkaen, vaikka UK:n kansalainen ei ole enää ulkomaalaislain 10 luvussa tarkoitettu EU:n kansalainen. Oleellista on, että Migri on todennut oleskelun laillisuuden rekisteröidessään oleskelun. UK:n kansalaisen tulee vaihtaa oleskeluoikeus (E-rekisteröinti) ulkomaalaislain 33 a §:n mukaiseen oleskelulupakorttiin viimeistään 30.9.2021.

UK:n kansalainen tai hänen perheenjäsenensä, joka tulee Suomeen **1.10.-31.12.2020** välisenä aikana, ei tee enää E-rekisteröintiä vaan hän hakee suoraan ulkomaalaislain

33 a §:n mukaista **oleskelulupakorttia**. Oleskelulupakortti voi olla voimassa aikaisintaan 1.1.2021 alkaen. Opintotuki voidaan myöntää opintotukihakemuksen saapumiskuukauden alusta alkaen, vaikka oleskelulupakortin myöntäminen viivästyisi. Opintotukihakemusta ei kuitenkaan voi ratkaista ennen kuin Migri on antanut päätöksen oleskelulupakortista.

Esimerkki

UK:n kansalainen tulee Suomeen 1.10.2020 perhesyistä. Hän on naimisissa Suomen kansalaisen kanssa. Hän hakee ulkomaalaislain 33 a §:ssä tarkoitettua oleskelulupakorttia. Oleskelulupakortti myönnetään syyskuussa 2021. UK:n kansalainen aloittaa opinnot 1.11.2020 ja hän toimittaa heti marraskuussa Kelaan opintotukihakemuksen. Syyskuussa 2021 hänelle voidaan myöntää opintotuki takautuen 1.11.2020 alkaen. Sillä ei ole merkitystä, mistä alkaen oleskelulupakortti on voimassa. Oleellista on, että Migri on todennut oleskelun laillisuuden eikä oleskelulupakorttia ole hylätty. Myöskään sillä ei ole merkitystä, että oleskelulupakortti voi olla voimassa aikaisintaan 1.1.2021 alkaen eikä sitä edeltävällä ajalla ole myöskään voimassa ulkomaalaislain 10 luvun mukaista EU-kansalaisen rekisteröintiä.

Ennen 1.1.2021 Suomeen tulleen UK:n kansalaisen **perheenjäsenelle, joka tulee Suomeen 1.1.2021 tai sen jälkeen**, saatetaan myöntää ulkomaalaislain 33 a §:n mukainen oleskelulupakortti tai kolmannen maan kansalaisen oleskelulupa, riippuen siitä, katsooko Migri henkilön olevan UK:n erosopimuksen soveltamisalan piirissä vai ei. Jos perheenjäsenelle ei myönnetä oleskelulupakorttia, ks. lisää kohdasta Muut ulkomaalaiset.

1.1.2021 tai sen jälkeen Suomeen tulleet UK:n kansalaiset eivät kuulu UK:n erosopimuksen soveltamisalan piiriin. Heidän oleskeluoikeutensa tutkitaan kuten muillakin kolmannen maan kansalaisilla. Ks. lisää kohdasta Muut ulkomaalaiset.

Pohjoismaan kansalaiset

Pohjoismaan kansalaisten tulee rekisteröidä oleskelunsa Suomessa siten kuin pohjoismaiden välillä on väestön rekisteröinnistä sovittu. Pohjoismaiden kansalaisen on rekisteröidyttävä, jos hänen oleskelunsa jatkuu yli kuusi kuukautta. Pohjoismaasta toiseen muuttavan henkilön on ilmoitettava muutostaan tulovaltion paikalliselle rekisteriviranomaiselle ja esitettävä henkilöllisyyden osoittava asiakirja. Suomessa Digi- ja väestötietovirasto ratkaisee, rekisteröidäänkö toisesta Pohjoismaasta muuttanut henkilö Suomessa asuvaksi. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että Pohjoismaan kansalaisella pitää olla Väestötietojärjestelmään kirjattu kotikunta.

Pohjoismaan kansalaisen perheenjäsenen, joka ei ole itse Pohjoismaan kansalainen, pitää rekisteröidä oleskelu. Jos perheenjäsen ei ole EU-kansalainen, hänen pitää hakea EU-kansalaisen perheenjäsenen oleskelukorttia.

Muut ulkomaalaiset

Muiden ulkomaalaisten osalta vaaditaan

- jatkuva (A)
- pysyvä (P) oleskelulupa
 - Pysyvän oleskeluluvan (P) henkilö voi saada, kun hän on jatkuvan oleskeluluvan saatuaan luvallisesti oleskellut Suomessa yhtäjaksoisesti neljän vuoden ajan.

- pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa (**P-EU tai P-EY**).
 - Kolmannen maan kansalaisilla tarkoitetaan muita kuin EU-kansalaisia ja heihin rinnastettavia Islannin, Liechtensteinin, Norjan ja Sveitsin kansalaisia.

Kela ei saa arvioida oleskelun laillisuutta viran puolesta. Oleskelun laillisuudesta on aina oltava Migrin päätös. Migri ei kuitenkaan aina kirjaa oleskelulupaa Suomeen saapumisen alusta alkaen. Opintotuki voidaan myöntää opintotukihakemuksen saapumiskuukauden alusta lukien, vaikka riittävä oleskelulupa olisi tullut voimaan vasta hieman myöhemmästä ajankohdasta alkaen. Pääasia on, että Migri on suhteellisen pian Suomeen tulon jälkeen antanut riittävän oleskeluluvan.

Esimerkki

Meksikolainen on tullut Suomeen syyskuussa 2020. Hän on suomalaisen kanssa naimisissa. Hän aloittaa opinnot ammattikorkeakoulussa lokakuussa 2020 ja tekee heti opintojen alkaessa opintotukihakemuksen. Hänelle myönnetään A-oleskelulupa. Oleskelulupa tulee voimaan vasta 1.12.2020. Opintotuki voidaan kuitenkin myöntää jo 1.10.2020 alkaen.

Tilapäisellä oleskeluluvalla (B) Suomessa oleskelevat ulkomaalaiset eivät ole oikeutettuja opintotukeen.

Ristiriitaiset oleskelulupatiedot

Migrin päätöstiedot saattavat välillä näyttää ristiriitaisilta. Samalle ajalle näyttää olevan voimassa oleskeluluvan hylkäävä päätös sekä voimassaoleva oleskelulupa.

- Avaa valinta-rivit ja katso, milloin ratkaisu on annettu. Jos tuorein ratkaisu on voimassaoleva oleskelulupa ja ratkaisun perässä on teksti "Korjattu", oleskelulupa on kunnossa.
- Voit myös katsoa Oiwasta, löytyykö suljettua "Oleskelulupa puuttuu" -työtä. Työn kommenttiin on kirjattu aina asiakkaan viimeinen oleskelulupatilanne.
- Tarvittaessa soita valtakunnalliseen Vakuuttaminen -skype-rinkiin.

Laillisen oleskelun jatkuminen

Opintotukea ei lakkauteta, vaikka jatkuvaa (A) tai pysyvää oleskelulupaa (P) ei jatkettaisi opintojen alkamisen jälkeen, jos tuensaaja edelleen asuu laillisesti Suomessa. Näin esimerkiksi tilanteessa, jossa oleskelulupa muuttuu B:ksi.

Esimerkki

Kiinan kansalainen on tullut Suomeen työhön marraskuussa 2015 ja hänelle on myönnetty oleskelulupa A. Hän aloittaa opinnot syyskuussa 2017, jolloin työskentelykin päättyy. Maahanmuuttovirasto tutkii oleskelulupa-asian uudestaan ja muuttaa oleskeluluvan B:ksi marraskuusta 2017 alkaen. Suomeen saapumisen peruste on aikanaan ollut muu kuin opiskelu. Opintotuki voidaan myöntää eikä sitä tarvitse lakkauttaa, vaikka oleskelulupa muuttuu A:sta B:ksi opintojen alettua.

Hakemus määräaikaisen oleskeluluvan uusimiseksi on jätettävä ennen edellisen luvan voimassaolon päättymistä. Kun **jatkohakemus on jätetty ennen edellisen luvan päättymistä**, on maassa oleskelu aina laillista jatkohakemuksen käsittelyn ajan ja henkilö pidetään vakuutettuna. Näin siinäkin tapauksessa, että oleskelulupa evätään. Ulkomaalainen on laillisesti Suomessa myös niin kauan kuin asian käsittely muutoksenhakuasteissa kestää eli kunnes asiassa annettu päätös on lainvoimainen.

Jos ulkomaalainen jää Suomeen, vaikka jatkolupa evätään, hänet voidaan karkottaa. Tällöin ulkomaalaista pidetään laillisesti maassa oleskelevana myös karkotusasian käsittelyn ajan, mikäli hän on hakenut ajoissa jatko-oleskelulupaa. Opintotuki maksetaan tällöin keskeytyksettä. Jos laillinen oleskelu Suomessa päättyy, opintotuki lakkautetaan seuraavasta maksamattomasta erästä.

Jos **jatko-oleskelulupa on haettu kohtuullisen ajan kuluessa edellisen luvan päättymisestä** ja jatkolupa myönnetään, ulkomaalaisella on oikeus opintotukeen ilman katkosta. Maksussa olevaa opintotukea ei lakkauteta ja opintotuen voi myöntää uudella hakemuksella, jos jatkohakemus on tullut vireille kohtuullisessa ajassa. Jos jatkohakemus hylätään, opintotuki lakkautetaan seuraavasta maksamattomasta erästä. Opintotuen maksamista ei siis jatketa oleskelulupaa koskevan mahdollisen muutoksenhaun ajalta.

Esimerkki

Ulkomaalaisella on ollut oleskelulupa A ajalla 15.11.2016-21.8.2017. Uusi oleskelulupahakemus on tullut vireille 29.8.2017, eli viikko sen jälkeen, kun edellinen lupa on päättynyt. Ulkomaalainen aloittaa opinnot syksyllä 2018. Jatko-oleskelulupahakemusta ei ole vielä käsitelty. Opintotuen voi myöntää, koska jatko-oleskelulupaa on haettu kohtuullisessa ajassa.

HUOM! Opintotukea **ei kuitenkaan myönnetä uusiin opintoihin**, jos jatko-oleskelulupa on hylätty. Ei siinäkään tapauksessa, että oleskelulupa-asiassa on valitus vireillä.

Lue lisää oleskeluluvan seurannasta.

1.4.1.5.4 Maassaolon perusteen arviointi

Hakijan tulee osoittaa, että hän on tullut Suomeen ensisijaisesti muussa kuin opiskelutarkoituksessa. Jos selvityksestä ilmenee, ettei hakijalla ole muuta tosiasiallista perustetta maassa oloon kuin opiskelu, esimerkiksi työskentelyä tai perhesiteitä, opintotukihakemus hylätään.

Ks. erillisestä dokumentista vinkkiä, miten päätös tulee perustella, jos hakemusta ollaan hylkäämässä.

Turvapaikanhakijat

Kun henkilö saa Suomesta oleskeluluvan suojelullisista syistä, hänen katsotaan olevan Suomessa ensisijaisesti muussa kuin opiskelutarkoituksessa.

Paluumuuttajat

Paluumuuttajana pidetään henkilöä, jolla on suomalaiset sukujuuret tai muuten läheinen yhteys Suomeen. Tämän perusteella oleskeluluvan voivat saada:

- inkerinsuomalaiset – entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevat henkilöt, ja
- muu suomalainen syntyperä – entiset Suomen kansalaiset ja henkilöt, jotka ovat syntyperäisten Suomen kansalaisten jälkeläisiä.

Paluumuuttajan opintotukihakemuksen käsittelyn yhteydessä tulee selvittää, onko hakijan Suomessa oleskelun pääasiallinen peruste opiskelu. Jos on, opintotukea ei voida myöntää, vaikka hakija on paluumuuttaja.

Esimerkki

Opintotuen hakija on Venäläinen, joka on saanut oleskeluluvan A paluumuuttajana. Hakijan isovanhemmat asuvat Suomessa. Hakija on itse muuttanut Suomeen vasta opintojen alkaessa. Hakija kertoo ulkomaalaisliitteessä maassa oleskelun perusteeksi paluumuuton (suomalaiset sukujuuret). Hakijalle ei voida myöntää opintotukea, koska maassa oleskelun pääasiallinen peruste on opiskelu.

Työskentely

Työperusteen arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, onko työnteko ennen opintoja ollut kestoaltaan ja merkitykseltään sellaista, että sitä voidaan pitää maassa olon ensisijaisena perusteena.

Työskentelylle ennen opintojen alkua ei ole säädetty vähimmäiskesto, mutta työskentelyn on pitänyt kestää useampia kuukausia. Työskentely voi olla osa-aikaista ja työsuhte voi olla määräaikainen. Työsuhteen tunnusmerkkinä on, että henkilö työskentelee tietyn ajan toisen palveluksessa palkkaa vastaan. Työskentelyyn rinnastetaan myös rekisteröity työttömyys ja oikeus työttömyysturvaan.

Esimerkki

Virolainen on tullut Suomeen helmikuussa 2018 IT-alan töihin. Hänen työsuhteensa on päättynyt elokuussa 2018 ja hän on sen jälkeen ollut Suomessa työttömänä työnhakijana ja saanut työttömyysturvaa. Hän aloittaa IT-alan opinnot syyskuussa 2019. Opintotuki voidaan myöntää, koska opiskelija on saapunut Suomeen ensisijaisesti muussa kuin opiskelutarkoituksessa.

Työntekijäksi katsotaan myös yrittäjä ja itsenäinen ammatinharjoittaja, joka harjoittaa veronalaista yritys- tai ammattitoimintaa. Yrittäjänä pidetään henkilöä, joka on yrittäjän eläkelain (Yel 1272/2006) tai maatalousyrittäjän eläkelain (MyEL 1280/2006) mukaan velvollinen ottamaan sanottujen lakien mukaisen vakuutuksen. Myös ns. 'kevytyrittäjät' ovat velvollisia ottamaan YEL- tai MYEL-vakuutuksen. YEL- ja MYEL-työtulon tiedot löytyvät HEKYltä kohdasta Työeläkkeet ja korvaukset > YEL/MYEL-työtulot. Myös työntekijän eläkelain (TyEL) mukaan vakuutettu yrittäjä katsotaan työntekijäksi (esimerkiksi osakeyhtiön osakas, joka saa palkkaa omasta osakeyhtiöstään).

Freelancer voidaan katsoa työntekijäksi, jos toiminta kestää vähintään neljä kuukautta ja freelancer on ottanut YEL-vakuutuksen.

Kesätyö ennen opintojen alkua ei muuta maassaolon perusteeksi työntekoa, mahdollisesta A-oleskeluluvasta huolimatta. Kiinnitä huomiota siihen, milloin hakija on hakenut opiskelupaikkaa. Jos hakija on tullut maahan työskentelemään vasta opiskelupaikkaa haettuaan, maassaolon ensisijainen peruste on opiskelu. Työntekoa opintojen ohella ei myöskään pidetä perusteena opintotuen saamiselle, jos henkilön maahan tulon ensisijaisena tarkoituksena on ollut opiskelu. Katso kuitenkin jäljempänä EU-työntekijät ja heidän perheenjäsenensä.

Esimerkki

Kiinalainen on tullut Suomeen heinäkuussa 2019 suorittamaan maisterin tutkintoa. Hän on aloittanut työskentelyn heti Suomeen tultuaan ja jatkaa työskentelyä myös opintojen ohessa. Hänellä on työskentelyn perusteella oleskelulupa A ja hän kuuluu Suomen sosiaaliturvan piiriin. Hän on

kuitenkin saapunut Suomeen opiskelutarkoituksessa, joten hän ei voi saada opintotukea.

Au pair

Suomeen au pairiksi tulevat oleskelevat Suomessa yleensä vain tilapäisesti. Au pairina toimimisen ja siitä saatavan ”taskurahan” ei yleensä katsota johtavan työntekijän asemaan Suomessa, minkä perusteella opintotukea voitaisiin myöntää. Jos tällainen henkilö jää Suomeen au pairina olon jälkeen aloittaakseen opinnot Suomessa, hänen Suomessa oleskelun perusteeksi katsotaan opiskelu, eikä opintotukea voida myöntää. Jos au pairiksi Suomeen tulevan henkilön työtehtävät ja työaika perheessä ovat tavanomaista laajemmat ja myös palkka tavanomaista korvausta suurempi siten, että häntä voidaan pitää työntekijän asemassa olevana henkilönä, opintotuki voidaan myöntää työskentelyn jälkeen aloitettuihin opintoihin. Työntekijän aseman arvioinnissa käytetään työsopimuksen tietoja työtehtävistä, työajasta ja palkkauksesta.

Työsuhde ja oppisopimuskoulutus

Ulkomaalaisia voi saapua Suomeen myös työsuhteisiin, joiden ohessa voidaan suorittaa ammatillinen tutkinto. Eli työsuhteen lisäksi opiskelija on oppisopimuskoulutuksessa. Henkilö saattaa oppisopimuskoulutuksen suoritettuaan hakea opintotukea jatkotutkintoon. Hänen katsotaan tällaisessa tilanteessa tulleen Suomeen alunperin ensisijaisesti työskentelytarkoituksessa. Ohjeella tarkoitetaan tilannetta, jossa opiskelija suorittaa koko koulutuksen oppisopimuskoulutuksena. Jos hän suorittaa ammatillista tutkintoa muutoin ”normaalina” tutkintona ja suorittaa vain työpaikalla oppimisen jaksot palkallisina eli oppisopimuskoulutuksena, hänen katsotaan tulleen Suomeen ensisijaisesti opiskelutarkoituksessa.

Esimerkki

Filippiiniläinen on saapunut Suomeen syksyllä 2017 hoiva-alan töihin. Hän suorittaa samanaikaisesti oppisopimuskoulutuksena lähihoitajan tutkintoa ammatillisessa oppilaitoksessa. Tutkinnon suoritettuaan hän aloittaa sairaanhoitajan opinnot ammattikorkeakoulussa. Voidaan katsoa, että Suomeen tulon ensisijainen syy on alunperin ollut työskentely. Opintotuki voidaan myöntää.

Esimerkki

Ranskalainen on tullut syksyllä 2018 Suomeen suorittamaan ammatillista perustutkintoa ”normaalina” tutkinto-opiskeluna. Hän on työskennellyt koko ajan opintojen ohessa, joten hänellä on oleskelulupa A. Hänellä on oppisopimusjakso 1.10.2019-31.12.2019. Sen jälkeen hän jatkaa ”normaalina” tutkinto-opiskelua. Hän on oppisopimusjakson jälkeen edelleen Suomessa ensisijaisesti opiskelutarkoituksessa eikä opintotukea voida myöntää.

Työsuhde tutkijana ja tohtorikoulutus vrt. apurahatutkija

Ulkomaalaisia voi saapua Suomeen myös tekemään yliopistolle työsuhteessa tutkimustyötä, jonka ohessa voidaan suorittaa tohtorin tutkinto. Henkilön katsotaan tällaisessa tilanteessa tulleen Suomeen ensisijaisesti työskentelytarkoituksessa. Tohtorikoulutettavat eivät yleensä itse hae opintotukea, mutta heidän puolisonsa voivat hakea. Tällöin katsotaan, että puoliso on tullut Suomeen työsuhteessa olevan puolisonsa työskentelyn vuoksi eli perhesyistä.

Jos tohtorikoulutettava ei tee tutkimustyötä työsuhteessa vaan saa tutkimukseen apurahaa, pyydä tapauskohtainen kannanotto RP_OPINTOETUUDET-sähköpostilaatikosta.

Perhesyyt

Avoliitto on yleensä riittävä peruste opintotuen saamiseen.

Avoliitto tulee osoittaa riittävän pitkällä yhdessä asumisella. Kestolle ei voida asettaa yksiselitteistä määräaikaa, mutta käytännössä voidaan edellyttää vähintään **kuuden kuukauden** mittaista yhdessä asumista.

Avoliitto tai avoliitto suomalaisen kanssa

Jos avoliitto tai avoliitto on solmittu Suomen kansalaisen kanssa, pitää Suomen kansalaisenkin asua Suomessa. Jos henkilö on asunut avoliitossa Suomen kansalaisen kanssa ulkomailla ennen Suomeen muuttamista (vähintään 6 kk), ja pystyy tämän todentamaan, syntyy oikeus opintotukeen kun pari muuttaa yhdessä Suomeen. Tässä tilanteessa tuki voidaan myöntää heti Suomeen tulosta alkaen, eikä erillistä 6kk avoliittoa Suomessa vaadita.

Esimerkki

Saksalainen on saapunut Suomeen syksyllä 2019 opiskelemaan. Hän kertoo OT 10 -lomakkeella, että hän on naimisissa suomalaisen kanssa, joten hän on tullut Suomeen perhesyistä. Suomalainen puoliso asuu kuitenkin Saksassa. Saksalainen on saapunut Suomeen ensisijaisesti opiskelutarkoituksessa eikä opintotukea voida myöntää. Tilanne muuttuu, jos suomalainen puolisoakin muuttaa Suomeen.

Avoliitto tai avoliitto muun kuin suomalaisen kanssa

Henkilön katsotaan tulleen Suomeen muussa kuin opiskelutarkoituksessa, jos **avoliitto** on solmittu sellaisen henkilön kanssa, joka **asuu Suomessa kotikuntalain mukaan vakinaisesti muusta kuin opiskelusyystä** (=aviopuoliso työskentelee Suomessa).

Esimerkki

Japanilainen aviopari saapuu Suomeen heinäkuussa 2019 vaimon työskentelyn vuoksi. Mies aloittaa opinnot elokuussa 2019. Miehen voidaan katsoa tulleen Suomeen ensisijaisesti perhesyistä ja hänelle voidaan myöntää opintotuki.

Esimerkki

Irakilainen aviopari saapuu Suomeen tammikuussa 2020. Mies tekee työsuhteessa tutkimustyötä yliopistolle ja suorittaa samalla tohtorin tutkintoa. Vaimo aloittaa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen yliopistolla. Mies on tullut Suomeen työskentelytarkoituksessa. Vaimon voidaan katsoa tulleen Suomeen ensisijaisesti perhesyistä ja hänelle voidaan myöntää opintotuki.

Edellytyksenä on, että **opiskelija ei ole tullut Suomeen ennen työskentelevää aviopuolisoa**.

Esimerkki

Kanadalainen aviopari saapuu Suomeen syksyllä 2019. Vaimo saapuu elokuussa 2019, jolloin hän aloittaa opinnot. Mies saapuu lokakuussa

2019, jolloin hänellä alkaa työsuhde. Vaimo on saapunut Suomeen ennen työskentelevää puolisoa, joten vaimon voidaan katsoa tulleen Suomeen ensisijaisesti opiskelutarkoituksessa eikä opintotukea voida myöntää.

Jos aviopuoliso ja hakija **kummatkin aloittavat opinnot lähes välittömästi Suomeen saavuttuaan**, kumpikin on Suomessa ensisijaisesti opiskelutarkoituksessa eikä opintotukea voida myöntää.

Esimerkki

Nepalilainen aviopari saapuu Suomeen syksyllä 2019. Mies suorittaa yliopistolla maisterin tutkintoa ja hän työskentelee opintojen ohessa. Hänellä on oleskelulupa A. Vaimo saa myös oleskelulupa A:n perheenjäsenyyden perusteella. Myös vaimo suorittaa yliopistolla maisterin tutkintoa. Kummatkin ovat tulleet Suomeen ensisijaisesti opiskelutarkoituksessa eikä opintotukea voida myöntää.

Jos **toinen puoliso saapuu Suomeen huomattavasti myöhemmin**, vähintään noin lukuvuotta myöhemmin, hänen maahantulonsa perusteeksi voidaan kuitenkin katsoa ensisijaisesti perhesyy. Näin siitä huolimatta, että hän aloittaa opinnot lähes välittömästi Suomeen saavuttuaan.

Esimerkki

Venäläinen on saapunut Helsingin yliopistoon suorittamaan maisterin tutkintoa syksyllä 2018. Hänellä on oleskelulupa A, koska hän työskentelee opintojen ohessa. Hän on saapunut Suomeen opiskelutarkoituksessa, joten hän ei voi saada opintotukea. Hänen venäläinen vaimonsa hakee opiskelupaikkaa ja muuttaa Suomeen syksyllä 2019 eli vuotta myöhemmin. Hän saa oleskelulupa A:n ja hän kuuluu Suomen sosiaaliturvan piiriin perheenjäsenyyden perusteella. Vaimo on saapunut Suomeen ensisijaisesti perhesyistä, joten hänelle voidaan myöntää opintotuki.

Vaikka aviopari olisi **saapunut Suomeen samanaikaisesti, mutta toinen puoliso ei ole välittömästi aloittanut** opintoja vaan on pidemmän aikaa ollut työsuhteessa taikka työttömänä työnhakijana ennen opiskelupaikan hakemista ja opintojen alkamista, toisen puolison voidaan katsoa tulleen Suomeen ensisijaisesti muussa kuin opiskelutarkoituksessa. Samoin voidaan tulkita, jos puoliso on hoitanut kotona lapsia ja saanut perhe-etuuutta.

Esimerkki

Meksikolainen aviopari on saapunut Suomeen syksyllä 2019. Mies suorittaa yliopistolla maisterin tutkintoa ja hän työskentelee opintojen ohessa. Hänellä on oleskelulupa A. Vaimo saa myös oleskelulupa A:n perheenjäsenyyden perusteella. Vaimo ilmoittautuu työttömäksi työnhakijaksi ja saa työttömyysturvaa lukuvuoden 2019-2020. Hän hakee keväällä 2020 opiskelupaikkaa ja aloittaa yliopistolla maisterin tutkinnon suorittamisen syksyllä 2020. Vaimo on saapunut Suomeen ensisijaisesti perhesyistä, joten hänelle voidaan myöntää opintotuki.

Jos toinen puoliso ei ole ollut työsuhteessa tai työttömänä työnhakijana taikka saanut perhe-etuuutta Suomeen tulon ja opintojen alkamisen välisenä aikana, pyydä tarvittaessa tapauskohtainen kannanotto RP_OPINTOETUUDET -sähköpostilaatikosta.

Esimerkki

Korealainen (lapseton) aviopari on saapunut Suomeen syksyllä 2019. Mies suorittaa yliopistolla maisterin tutkintoa ja hän työskentelee opintojen ohessa. Hänellä on oleskelulupa A. Vaimo saa myös oleskelulupa A:n perheenjäsenyyden perusteella. Vaimo ei ole lukuvuoden 2019-2020 aikana ollut työsuhteessa eikä hän ole ilmoittautunut työttömäksi työnhakijaksi. Hän aloittaa opinnot syksyllä 2020 ja hakee opintotukea. Pyydä tapauskohtainen kannanotto RP_OPINTOETUDET -sähköpostilaatikosta.

Jos opiskelija vetoaa perhesyynä **avoliittoon toisen ulkomaalaisen kanssa**, pyydä tarvittaessa tapauskohtainen kannanotto RP_OPINTOETUDET -sähköpostilaatikosta.

Muut perhesyyt

Jos **alaikäinen** opiskelija kertoo tullessa Suomeen siksi, että hänen vanhempansa asuvat täällä, voidaan opiskelijan katsoa saapuneen Suomeen perhesyistä.

Jos Suomeen opiskelemaan muuttava on **täysi-ikäinen**, ei hänen yleensä voida katsoa saapuneen Suomeen perhesyistä, vaikka hänen vanhempansa asuisivat Suomessa. Kokonaisharkinnassa voidaan kuitenkin ottaa huomioon esimerkiksi se, onko opiskelija asunut jo alaikäisenä Suomessa vanhempansa luona, kuinka pitkä aika aiemmasta asumisesta on ja miksi opiskelija on välillä asunut muussa maassa. Pyydä tarvittaessa tapauskohtainen kannanotto RP_OPINTOETUDET -sähköpostilaatikosta.

Esimerkki

Venäläinen muuttaa Suomeen opiskelemaan 19-vuotiaana. Hänen venäläinen äitinsä asuu Suomessa suomalaisen puolison kanssa. Opiskelijalla ei ole aiempaa asumishistoriaa Suomessa eikä hän muuta asumaan äitinsä luokse vaan omaan vuokra-asuntoon. Opiskelijan katsotaan tulevan Suomeen opiskelutarkoituksessa, ei perhesyistä.

Muut maassaolon perusteet

Ulkomaalaislakia on muutettu 15.4.2022 alkaen siten, että Suomeen korkeakoulututkintoa suorittamaan tullut voi saada jo heti Suomeen tullessaan jatkuvan (A) oleskeluluvan. Aiemmin opiskelutarkoituksessa Suomeen tuleva ei ole voinut saada jatkuvaa oleskelulupaa vaan pelkästään tilapäisen (B) oleskeluluvan. Aiemmin saatu B-lupa voidaan muuttaa A-luvaksi myös kesken opintojen. Tarkista aina A-luvan lisätiedoista, onko sen myöntöperusteena opiskelu vai muu.

Opintotukea ei voida myöntää, jos Suomessa oleskelun ensisijainen peruste on opiskelu, vaikka opiskelijalla olisi jatkuva (A) oleskelulupa.

Henkilön voidaan katsoa asuvan Suomessa ensisijaisesti opiskelun perusteella, vaikka hän olisi ollut Suomessa jo pidemmänkin aikaa, jos Suomessa asumiselle ei ole ollut muutakaan tosiasiallista perustetta eikä häntä mahdollisesti ole myöskään otettu Suomen sosiaaliturvan piiriin. Vrt. myös au pairina toimiminen, josta on kerrottu edellä Työskentely-osiossa.

Esimerkki

Latvialainen on tullut Suomeen elokuussa 2018. Hän ei ole tehnyt työtä, häntä ei ole otettu Suomen sosiaaliturvan piiriin, eikä hän ole saanut työttömyysturvaa. Hän aloittaa opinnot syksyllä 2019. Hänen voidaan katsoa

asuvan Suomessa ensisijaisesti opiskelun perusteella, koska muutakaan tosiasiallista perustetta (esim. työskentely tai perhesyy) ei ole.

1.4.1.5.5 Muutokset oleskeluperusteissa

Hakijan oleskelun tarkoitus voi Suomessa asumisen aikana muuttua. Opintotuki voidaan myöntää sen kuun alusta, kun muuttunut olosuhde on voimassa vähintään 18 päivää.

Oleskeluperusteen muutosten johdosta poliisi ei anna EU-kansalaiselle uutta oleskeluoikeuden rekisteröintitodistusta. Kun EU-kansalaisen oleskeluperusteen voidaan arvioida muuttuneen muuksi kuin opiskeluperusteeksi, tuki voidaan myöntää eikä EU-kansalaisen tarvitse käydä Migrissä rekisteröimässä oleskelua uudella perusteella.

Kolmannen maan kansalaisella tulee olla asianmukainen oleskelulupa (A-, P-, tai P-EY) myös oleskeluperusteen muuttuessa. Opiskelija ei välttämättä saa uuden oleskeluperusteen mukaista oleskelulupaa heti muutosajankohdasta alkaen. Opintotukea ei voida myöntää, jos oleskelulupa on B, vaikka oleskeluperuste olisi muuttunut.

Ks. erillisestä dokumentista vinkkiä, miten päätös tulee perustella, jos hakemusta ollaan hylkäämässä.

Perhesyyt

Avoliitto on yleensä riittävä peruste opintotuen saamiseen. Avoliitto tulee osoittaa riittävän pitkällä yhdessä asumisella. Kestolle ei voida asettaa yksiselitteistä määräaikaa, mutta käytännössä voidaan edellyttää vähintään kuuden kuukauden mittaista yhdessä asumista. Oikeus opintotukeen alkaa sen kuun alusta, jonka aikana avoliitto on kestänyt vähintään 6 kuukautta. Avio- tai avoliiton tulee olla solmittu sellaisen henkilön kanssa, joka asuu Suomessa muusta kuin opiskelusyystä.

Vaikka voitaisiin arvioida, että henkilön oleskeluperuste on muuttunut perhesyyksi sillä perusteella, että hän on mennyt naimisiin Suomessa vakinaisesti asuvan Suomen kansalaisen kanssa, opintotukea ei voida myöntää, jos oleskelulupa on edelleen B. Kun oleskeluperuste muuttuu avoliiton solmimisen myötä, **voidaan opintotukioikeus tutkia jo avoliiton solmimisen ajankohdasta lukien, vaikka uusi oleskelulupa tulisi voimaan vasta myöhemmästä ajankohdasta**. Opintotukioikeutta ei voida tutkia eikä opintotukea myöntää ennen kuin uusi oleskelulupa on myönnetty. Muista kuitenkin, että opintotuki voidaan myöntää aikaisintaan hakemuksen saapumiskuukauden alusta lukien.

Esimerkki

Hollantilainen on muuttanut Suomeen heinäkuussa 2018 ja aloittanut opinnot ammattikorkeakoulussa 1.9.2018. Hän on tullut Suomeen alunperin opiskelutarkoituksessa. Hakija on muuttanut avoliittoon Suomessa vakinaisesti asuvan Suomen kansalaisen kanssa elokuussa 2019. Hän on hakenut opintotukea 15.9.2019. Avoliitto on kestänyt vasta hieman yli kuukauden, joten maassaolon ensisijaiseksi perusteeksi katsotaan edelleen opiskelu. Hakemus hylätään. Opintotuki voidaan myöntää uuden hakemuksen perusteella sen jälkeen, kun avoliitto on kestänyt vähintään kuusi kuukautta.

Esimerkki

Venäläinen on muuttanut Suomeen kesäkuussa 2020 ja aloittanut opinnot ammattikorkeakoulussa 1.9.2020. Hän hakee opintotukea 15.10.2021 jättämällä hakemuksella perhesyihin vedoten. Hakija on tullut Suomeen alun perin opiskelutarkoituksessa, mutta on 1.10.2021 avioitunut Suomessa asuvan Suomen kansalaisen kanssa. Hakijalla on edelleen oleskelulupa B, joten opintotukea ei voida myöntää. Opiskelija saa oleskeluluvan A 15.12.2021 alkaen. Opintotuki voidaan myöntää 1.10.2021 alkaen.

Esimerkki

Kiinalainen on muuttanut Suomeen elokuussa 2018 ja aloittanut opinnot yliopistossa 1.9.2018. Hän menee maaliskuussa 2019 naimisiin toisen kiinalaisen kanssa. Puoliso on tullut Suomeen opiskelutarkoituksessa syksyllä 2017. Kummatkin ovat Suomessa opiskelutarkoituksessa eikä naimisiin meno muuta oleskeluperustetta.

Kun ulkomaalainen pariskunta on tullut Suomeen opiskelutarkoituksessa, toisen puolison valmistuminen ja työskentely opintojen päättymisen jälkeen ei muuta toisen puolison oleskeluperustetta.

Esimerkki

Intialainen aviopari on tullut Suomeen korkeakouluun opiskelemaan vuonna 2014. Kummallakin on ollut Suomeen tullessaan oleskelulupa B. Kummatkin ovat työskennelleet opintojen ohessa, joten heille on myönnetty oleskelulupa A. Toinen puoliso on vuonna 2019 maisteritutkinnon jälkeen siirtynyt työelämää. Toinen puoliso opiskelee edelleen, eikä hänen oleskeluperusteensa voida katsoa muuttuneen, vaikka toinen puoliso on valmistunut ja työskentelee Suomessa. Opintotukea ei voida myöntää.

Työskentely

Opintojen ohessa tehtävä työskentely ei muuta oleskeluperustetta.

Esimerkki

Sambialainen on aloittanut kandidaatin opinnot Suomessa 1.9.2018. Hänellä on oleskelulupa B. Hän aloittaa toistaiseksi voimassa olevan työsuhteen 1.7.2019. Hänet vakuutetaan työnteon perusteella ja hänelle myönnetään työskentelyn perusteella oleskelulupa A. Hän hakee opintotukea 1.9.2019 alkaen sillä perusteella, että hänet on vakuutettu ja hänellä on oleskelulupa A. Ulkomaalaisliitteessä hän ilmoittaa maassa oleskelun perusteeksi työskentelyn. Opintotukea ei voida myöntää, koska hakijan ensisijainen oleskeluperuste on edelleen opiskelu. Hakija suorittaa edelleen samoja opintoja ja on aloittanut työnteon opintojen ohessa, joten alkuperäisen oleskeluperusteen ei voida katsoa muuttuneen työperusteeksi.

1.8.2020 alkaen: Jos ulkomaalainen on jäänyt maahan suoritetun tutkinnon jälkeen, **tutkinnon suorittamisen jälkeen, ennen uusien opintojen alkamista tehtävä työnteoko** voidaan hyväksyä uudeksi maassa olon perusteeksi. Sillä ei ole merkitystä, missä vaiheessa ulkomaalainen on hakenut uutta opiskelupaikkaa, mikä uusi opiskeluala on tai minkä alan työtä ulkomaalainen on tehnyt. Jos henkilö on alun perin valittu suorittamaan sekä alempaa että ylempää korkeakoulututkintoa, maassa olon

perusteen ei kuitenkaan katsota muuttuvan alemman tutkinnon suorittamisen jälkeen vaan vasta ylemmän tutkinnon suorittamisen jälkeen.

Esimerkki

Kanadalainen on saapunut Suomeen syyskuussa 2016 suorittamaan ammattikorkeakoulututkintoa. Hän on suorittanut tutkinnon 31.5.2020. Hän aloittaa erillisen ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen heti syksyllä 2020. Hän on työskennellyt opintojen aikana sekä tutkinnon suorittamisen jälkeen ja sen perusteella hänelle on myönnetty oleskelulupa A ennen uusien opintojen alkamista. Ulkomaalaislain mukaan oleskeluluvan A ansiotyötä varten saa, kun on suorittanut tutkinnon Suomessa ja maassaolon pääasiallinen tarkoitus on työnteko. Opintotukilainkin mukaisesti voidaan katsoa, että maassaolon pääasiallinen tarkoitus on muuttunut työskentelyksi ennen uusien opintojen alkamista ja opintotuki voidaan myöntää.

Esimerkki

Iranilainen on ollut Suomessa B-oleskeluluvalla opiskelemissa. Hän on valmistunut keväällä 2019 ja aloittanut syksyllä 2019 uuden tutkinnon suorittamisen. Hänellä on edelleen uusien opintojen alkaessa ollut oleskelulupa B. Hän on aloittanut toisten opintojensa ohessa työskentelyn, jonka perusteella hänelle on myönnetty oleskelulupa A keväällä 2020. Oleskelulupa A on myönnetty opintojen ohessa tehtävän työskentelyn perusteella, joten se ei muuta Suomessa oleskelun perustetta. Opiskelijan katsotaan edelleen olevan Suomessa ensisijaisesti opiskelutarkoituksessa.

Esimerkki

Tsekkiläinen (eli EU-kansalainen) on saapunut Suomeen syyskuussa 2016 suorittamaan ammattikorkeakoulututkintoa. Hän on suorittanut tutkinnon 31.5.2020. Hän aloittaa erillisen ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen heti syksyllä 2020. Hän on työskennellyt opintojen aikana sekä koko aika tutkinnon suorittamisen jälkeen. Voidaan katsoa, että maassaolon pääasiallinen tarkoitus on muuttunut työskentelyksi ennen uusien opintojen alkamista ja opintotuki voidaan myöntää.

Esimerkki

Meksikolainen on saapunut Suomeen syyskuussa 2016 suorittamaan alempaa ja ylempää korkeakoulututkintoa. Hän on suorittanut alemman tutkinnon 31.5.2020 ja jatkaa suoraan ylempään tutkintoon. Hän on työskennellyt opintojen aikana ja sen perusteella hänelle on myönnetty oleskelulupa A. Oleskeluperusteen ei katsota muuttuvan. Opiskelija on edelleen suorittamassa sitä tutkintoa, jonka vuoksi hän on tullut Suomeen, vaikka työskenteleekin opintojen ohessa. Opintotukea ei voida myöntää.

Ennen 1.8.2020 voimassa ollut ohjeistus: Alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon välillä tehty lyhyt työskentelyperiodi ei kuitenkaan pääsääntöisesti muuta henkilön maassaolon perustetta, kun esimerkiksi toisen tutkinnon suorittaminen aloitetaan heti seuraavan lukuvuoden alussa tai jos on ilmeistä, että tarkoitus on ollut jatkaa opintoja. Harkinnassa otetaan huomioon esimerkiksi, kuinka pian ulkomaalainen on hakenut jatko-opiskelupaikkaa, onko jatko-opiskelupaikka samaa vai eri alaa tai onko ulkomaalainen työllistynyt omalla koulutusallallaan.

Esimerkki

Nepalilainen on saapunut Suomeen syyskuussa 2012 suorittamaan ammattikorkeakoulututkintoa tekniikan alalta. Hän on suorittanut tutkinnon 30.6.2016. Hän on työskennellyt opintojen aikana sekä tutkinnon suorittamisen jälkeen siivoajana ja sen perusteella hänelle on myönnetty oleskelulupa A. Hän hakee tekniikan alan maisteriohjelmahan heti valmistumisen jälkeisenä keväänä tammikuussa 2017 ja aloittaa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen syksyllä 2017. Voidaan pitää ilmeisenä, että hänellä on alunperinkin ollut tarkoitus jatkaa saman alan opintoja maisteritutkintoon saakka. Suomessa oleskelun ensisijainen peruste on edelleen opiskelu eikä opintotukea voida myöntää.

Esimerkki

Argentiinalainen on tullut Suomeen opiskelutarkoituksessa. Hän suorittanut ammattikorkeakoulututkinnon keväällä 2016 ja aloittanut yliopistossa maisteriopinnon syksyllä 2016. Hän on hakenut opintotukea heti kun on saanut tiedon opiskelupaikasta, mutta opintotukea ei ole myönnetty, koska opiskelijan on katsottu olevan Suomessa opiskelutarkoituksessa. Opiskelija on ilmoittautunut poissaolevaksi lukuvuodelle 2016-2017 ja ollut koko lukuvuoden töissä. Hän hakee opintotukea uudestaan syksyllä 2017. Opintotukea ei myönnetä, koska on ilmeistä, että opiskelijalla on koko ajan ollut tarkoitus harjoittaa opintoja ja Suomessa oleskelun ensisijainen peruste on edelleen opiskelu.

EU-työntekijät ja heidän perheenjäsenensä

Vaikka EU-kansalainen on tullut Suomeen opiskelutarkoituksessa, hän voi saada opintotukea, jos hän aloittaa opintojen ohessa työskentelyn, jonka perusteella häntä voidaan pitää EU-työntekijänä. Opintotuki voidaan myöntää sen kuun alusta, jonka aikana muuttunut olosuhde on voimassa vähintään 18 päivää.

Esimerkki

Opiskelijan työsuhde on alkanut 17.2.2022. Hän hakee opintotukea 1.2.2022 alkaen. Opintotuki voidaan myöntää 1.3.2022 alkaen, koska EU-työnteko kestää vähintään 18 päivää vasta maaliskuussa.

Lisää päätökseen päätösteksti **OTD11** ja täydennä sitä käsin: Sinulla ei ole oikeutta opintotukeen ajalla 1.2.2022-28.2.2022, koska kyseisessä kuukaudessa ei ole vähintään 18:a opintotukeen oikeuttavaan aikaan kuuluvaa päivää. *Olet EU-työntekijä 17.2. alkaen.*

Muista tarvittaessa kertoa myös muut opintotuen hylkäämisperusteet helmikuun tuen osalta (Suomessa opiskelutarkoituksessa ym.).

Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että henkilön oleskeluperuste muuttuu, vaan hänen katsotaan edelleen oleskelevan maassa ensisijaisesti opiskelutarkoituksessa. Kun työsuhde päättyy tai työskentely vähenee siten, että henkilöä ei voida enää katsoa EU-työntekijäksi, opintotukeen ei ole enää oikeutta EU-asetuksen 492/2011 perusteella. Tässä tilanteessa tutkitaan, täyttyvätkö kansallisen lainsäädännön edellytykset opintotuen myöntämiselle. Jos katsotaan, että henkilön maassa olon ensisijainen peruste on edelleen opiskelu, opintotukea ei voida myöntää.

Lue lisää EU-työntekijän ja hänen perheenjäsenensä [oikeudesta opintotukeen](#)

EU-kansalainen tai tämän perheenjäsen saa pysyvän oleskeluoikeuden

Vaikka EU-kansalainen tai tämän perheenjäsen on tullut Suomeen opiskelutarkoituksessa, hän voi saada opintotukea, kun hän saa pysyvän oleskeluoikeuden Suomessa (ulkomaalaislain 10 luku). Unionin kansalaisella tai tämän perheenjäsenellä, joka on oleskellut Suomessa laillisesti ja yhtäjaksoisesti viisi vuotta, on oikeus pysyvään oleskeluun. Opintotuki voidaan myöntää sen kuun alusta, kun muuttunut olosuhde on voimassa vähintään 18 päivää.

Ks . tarkemmin kohta [Oikeus pysyvään oleskeluun](#).

1.4.2 Tutkinnon suorittaminen ulkomailla

Ulkomailla harjoitettaviin opintoihin myönnetään opintotukea Suomen kansalaiselle ja Suomen kansalaiseen rinnastettavalle henkilölle, jolla on

- ollut kotikuntalaissa tarkoitettu vakinainen kotikunta Suomessa vähintään kahden vuoden ajan opintojen alkamista edeltävän viiden vuoden aikana tai
- elinolosuhteiden perusteella muuten kiinteä yhteys Suomeen, jolloin otetaan huomioon henkilön perhesuhteisiin, toimeentuloon, ammatillisiin ja muihin vastaaviin elinolosuhteisiin liittyvät seikat.

Ennen 1.8.2016 voimassa ollut lainsäädäntö

31.7.2016 saakka ulkomailla harjoitettaviin opintoihin myönnettiin opintotukea Suomen kansalaiselle ja Suomen kansalaiseen rinnastettavalle henkilölle,

- jolla on ollut kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu vakinainen kotikunta Suomessa vähintään kahden vuoden ajan opintojen alkamista edeltävän viiden vuoden aikana ja
- jonka oleskelua ulkomailla voidaan pitää tilapäisenä.

Ulkomaalainen, jolla ei ole suomalaista henkilötunnusta

Lue tarkempi ohjeistus teknisestä ohjeesta kohdasta Hakeminen - [Vajaa henkilötunnus](#).

Lue lisäksi poikkeusohjeistus ulkomailla opiskelevalle haettavasta "täydestä" henkilötunnuksesta tämän osion alaluvussa [EU-työntekijä ja perheenjäsen](#).

HUOM! Jos olet myöntämässä opintotukea ulkomailla asuvalle ja opiskelevalle henkilötunnuksettomalle opiskelijalle, tämä tarkoittaa todennäköisesti sitä, että opiskelija on Suomessa rajoitetusti verovelvollinen. Opintorahasta pitää periä lähdeveroa 35 %, jos opiskelija ei toimita rajoitetusti verovelvollisen lähdeverokorttia tai verokorttia. Lue lisää kohdasta Maksaminen - Ennakonpidätyksen yleiset periaatteet - Lähdevero. Asiakas löytää verokortin hakemisesta tarvittaessa lisätietoa [Verohallinnon englanninkielisiltä verkkosivuilta](#). Tarkempi asiakasohjeistus verokortin hakemisesta ja toimittamisesta Kelaan on kirjeessä **OTL11** ja vastaavassa viestimallissa.

Suomen kansalainen ulkomailla yli 3 vuotta ja rajoitettu verovelvollisuus

Myös Suomen kansalaisesta tulee pitkän ulkomailla oleskelun jälkeen rajoitetusti verovelvollinen ja opintorahasta peritään 35 % lähdeveroa, jos opiskelija ei toimita verokorttia. Lue lisää edellisestä kappaleesta. Asiakas löytää verokortin hakemisesta tarvittaessa lisätietoa [Verohallinnon verkkosivuilta](#).

1.4.2.1 Opintotuki Suomen kansalaiselle ja Suomen kansalaiseen rinnastettavalle

Ulkomailla harjoitettaviin opintoihin myönnetään opintotukea Suomen kansalaiselle ja Suomen kansalaiseen rinnastettavalle henkilölle, jolla on

- ollut kotikuntalaissa tarkoitettu vakinainen kotikunta Suomessa vähintään kahden vuoden ajan opintojen alkamista edeltävän viiden vuoden aikana [tai](#)
- elinolosuhteiden perusteella muuten kiinteä yhteys Suomeen, jolloin otetaan huomioon henkilön perhesuhteisiin, toimeentuloon, ammatillisiin ja muihin vastaaviin elinolosuhteisiin liittyvät seikat.

Suomen kansalaiseen rinnastettavalla henkilöllä tarkoitetaan

- EU-työntekijää tai hänen perheenjäsentään (asetus 492/2011, ent. 1612/68 ja [direktiivi 2004/38/EY](#)),
- UK:n erosopimuksen mukaista työntekijää tai hänen perheenjäsentään ([23, 24 ja 25 artikla](#)) ,
- henkilöä, jolla on EU-kansalaisen tai hänen perheenjäsenensä oikeus pysyvään oleskeluun (ulkomaalaislain 10 luku) sekä
- henkilöä, jolla on UK:n erosopimuksen 15 artiklan mukainen oikeus pysyvään oleskeluun.

Ulkomailla harjoitettavilta opinnoilta vaaditaan, että ne vastaavat opintotukeen oikeuttavia suomalaisia opintoja (OTL 65/1994 4 § 3 mom.).

Ennen 1.8.2016 voimassa ollut lainsäädäntö

31.7.2016 saakka ulkomailla harjoitettaviin opintoihin myönnettiin opintotukea Suomen kansalaiselle ja Suomen kansalaiseen rinnastettavalle henkilölle,

- jolla on ollut kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu vakinainen kotikunta Suomessa vähintään kahden vuoden ajan opintojen alkamista edeltävän viiden vuoden aikana [ja](#)
- jonka oleskelua ulkomailla voidaan pitää tilapäisenä.

1.4.2.1.1 EU-työntekijä ja perheenjäsen

Katso Suomessa opiskelevien ohjeistuksesta, kuka on [EU-työntekijä](#). Ohjeessa kerrotaan myös, miten EU-työntekijää koskevia sääntöjä sovelletaan Ison-Britannian kansalaiseen.

Katso Suomessa opiskelevien ohjeistuksesta, kuka on [EU-työntekijän perheenjäsen](#). Ohjeessa kerrotaan myös, miten EU-työntekijää koskevia sääntöjä sovelletaan Ison-Britannian kansalaisen perheenjäseniin.

Työsuhteen riittävä kesto ja riittävät työtunnit

Työsuhteessa työskentelevän EU-työntekijän oikeus opintotukeen perustuu **asetuksen 492/2011 7 artiklaan** (tai **UK:n erosopimuksen 24 artiklaan**). Sen soveltaminen ei edellytä, että työntekijä asuisi Suomessa, vaan työskentely Suomessa riittää. Yrittäjiin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin sovelletaan **Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 49 ja 55 artiklan** (ja **UK:n erosopimuksen 25 artiklan**) perusteella samaa sääntöä eli yrittäjänkään ei tarvitse asua Suomessa.

Lue tarkemmin Suomessa opiskelevien ohjeistuksen [EU-työntekijä](#) -sivun kohdista *Työsuhteen riittävä kesto ja riittävät työtunnit*, *Riittävä yritystoiminta ja Työskentelyn seuranta*.

EU-työntekijän aseman säilyminen

Jos henkilö on tullut Suomeen opiskelutarkoituksessa, ja hänellä on ennen opintoja määräaikainen kesätyösuhde, hänen ei katsota säilyttävän EU-työntekijän asemaansa määräaikaisen työsuhteen päättyessä.

Esimerkki

Virolainen henkilö on asunut Suomessa vakinaisesti ajalla 1.1.2018 – 31.12.2019 perhesyiden vuoksi (avioliitto Suomessa vakinaisesti asuvan suomalaisen kanssa). Avioliiton päätyttyä hän on muuttanut takaisin Viroon 1.1.2020 ja hakenut virolaiseen oppilaitokseen opiskelemaan keväällä 2020. Hän muuttaa kesäksi 2020 Suomeen kesätöiden takia. Loppukesästä hän hakee opintotukea opintoihinsa Virossa, vedoten EU-työntekijän asemaan. Hakija ei säilytä EU-työntekijän asemaa, kun hän on solminut määräaikaisen työn (esimerkiksi kesätyön) siitä syystä, että hän aloittaa kesätyön jälkeen opinnot. Opintotukihakemus hylätään.

Lue tarkemmin Suomessa opiskelevien ohjeistuksen [EU-työntekijä](#) -sivun kohdasta *EU-työntekijän aseman säilyminen*.

Mihin opintoihin EU-työntekijä voi saada opintotukea ulkomailta

Jos EU-työntekijä **asuu ulkomailta**, hän ei voi saada opintotukea yleissivistäviin opintoihin, vaan vain ammatillisiin opintoihin (EU-asetus 492/2011 7 artikla 3 kohta). Opintotukea voi saada esimerkiksi ammatillisessa oppilaitoksessa tai korkeakoulussa tutkintoon johtavaan koulutukseen taikka ammatilliseen lisä- ja täydennyskoulutukseen.

Jos EU-työntekijä **asuu Suomessa**, hän voi saada opintotukea myös yleissivistäviin opintoihin. Tämä perustuu direktiivin 2004/38/EY 24 artiklaan, jolla taataan EU-työntekijän oikeus opintotukeen. Artiklassa ei ole rajattu tukeen oikeuttavia koulutusmuotoja. Lienee kuitenkin hyvin harvinaista, että Suomessa asuva EU-työntekijä suorittaisi ulkomailta yleissivistäviä opintoja.

EU-työntekijän ulkomailla asuvan lapsen oikeus opintotukeen ulkomailla

EU-työntekijän ulkomailla asuva lapsi voi saada "välillisenä" tuensaajana opintotukea **asetuksen 492/2011 7 artiklan** (ja **UK:n erosopimuksen 24 ja 25 artiklojen**) perusteella. Opintotukioikeus on **sidoksissa opiskelijan vanhemman työnteon kestoon**.

Lue tarkemmin Suomessa opiskelevien ohjeistuksen [EU-työntekijän perheenjäsen](#) -sivun kohdasta *EU-työntekijän lapsen oikeus opintotukeen*.

Ulkomaalainen lapsi, jolla ei ole suomalaista henkilötunnusta ja joka on Suomessa rajoitetusti verovelvollinen

Ulkomailla asuva lapsi ei ole välttämättä ikinä asunut Suomessa eikä hänellä ole suomalaista henkilötunnusta. Katso ohje, miten henkilötunnusta haetaan DVV:ltä. Opintotuki ei ole valintalistalla etuutena, jonka perusteella henkilötunnusta haetaan, joten kirjaa etuudeksi vakuuttaminen.

HUOM! Jos olet myöntämässä opintotukea ulkomailla asuvalle ja opiskelevalle henkilötunnuksettomalle opiskelijalle, tämä tarkoittaa todennäköisesti sitä, että opiskelija on Suomessa rajoitetusti verovelvollinen. Opintorahasta pitää perä lähdeveroa 35 %, jos opiskelija ei toimita muutosverokorttia. Lue lisää kohdasta Maksaminen - Ennakonpidätyksen yleiset periaatteet - Lähdevero.

EU-työntekijän Suomessa asuvan lapsen oikeus opintotukeen

EU-työntekijän Suomessa asuva lapsi voi saada opintotukea **asetuksen 492/2011 10 artiklan** (ja **UK:n erosopimuksen 24 ja 25 artiklojen**) perusteella.

Opintotukioikeus ei ole sidoksissa opiskelijan vanhemman työnteon kestoon, joten opintotuki voidaan myöntää EU-työntekijän lapselle **koko opiskeluajalle**. Asetuksen 492/2011 10 artiklan (ja UK:n erosopimuksen 24 ja 25 artiklojen) soveltaminen ja tällä perusteella myös **tukioikeus kuitenkin päättyy, jos opiskelija muuttaa pois Suomesta**. Ulkomaan vaihto-opintojen ajalle tuen maksamista voidaan kuitenkin jatkaa.

Esimerkki

Saksalainen perhe on asunut 3 vuotta Suomessa ja vanhemmat ovat olleet kokoaikatyössä. Muu perhe muuttaa takaisin Saksaan, mutta perheen 19-vuotias lapsi jää asumaan Helsinkiin. Hän aloittaa tutkinnon suorittamisen Estonian Business Schoolissa eli suorittaa ulkomaista tutkintoa. Opiskelija on asunut Suomessa vanhempiensa kanssa, kun nämä ovat täyttäneet EU-työnteon edellytykset. Opiskelija asuu edelleen Suomessa. Asetuksen 10 artikla tulee sovellettavaksi.

Lue tarkemmin Suomessa opiskelevien ohjeistuksen [EU-työntekijän perheenjäsen](#) -sivun kohdasta *Suomessa asuvan tai asuneen EU-työntekijän Suomessa asuvan lapsen oikeus opintotukeen*.

EU-työntekijän Suomessa asuvan perheenjäsenen oikeus opintotukeen ulkomailla

EU-työntekijän perheenjäsenelle voi syntyä oikeus opintotukeen myös **direktiivin 2004/38/EY 24 artiklan** perusteella. Perheenjäsenellä tarkoitetaan mm. EU-työntekijän

lasta tai puolisoa. Jotta opintotukea voitaisiin tällä perusteella myöntää EU-työntekijän lapselle, lapsen tulee olla alle 21-vuotias, kun hän aloittaa opinnot.

Direktiiviä sovelletaan kuitenkin vain, jos **EU-työntekijä sekä perheenjäsen asuvat Suomessa**, joten EU-työntekijän perheenjäsen ei voi pääsääntöisesti saada opintotukea ulkomailla suoritettavaan tutkintoon direktiivin perusteella.

Esimerkki

Virolainen pariskunta (Leevi ja Iiris) on muuttanut Virossa Suomeen keväällä 2017 Leevin kokoaikaisen ja vakinaisen työsuhteen vuoksi. Iiris aloittaa syksyllä 2020 tutkinnon suorittamisen Estonian Business Schoolissa eli suorittaa ulkomaista tutkintoa. Perhe asuu edelleen Suomessa. Leevi on EU-työntekijä ja Iiris on direktiivin 2004/38/EY mukainen perheenjäsen, jolla on direktiivin perusteella oikeus opintotukeen. Direktiiviä sovelletaan, koska perhe asuu Suomessa. Jos muut opintotukilain 1 §:n edellytykset (kotikuntaedellytys tai muu kiinteä yhteys) täyttyvät, opintotuki voidaan myöntää.

Jos opintotuki myönnetään direktiivin perusteella EU-työntekijän **puolisolle, oikeus opintotukeen päättyy**, jos

- EU-työntekijän työsuhte tai yritystoiminta päättyy tai työskentely vähenee siten, että henkilöä ei voida enää katsoa EU-työntekijäksi
- opiskelija eroaa puolisoista, joka on EU-työntekijä
- EU-työntekijä tai puoliso muuttaa pois Suomesta (opintoihin kuuluvan ulkomaan jakson ajalta opiskelijan katsotaan kuitenkin edelleen asuvan Suomessa)

Jos EU-työntekijän **lapselle** myönnetään opintotuki direktiivin perusteella, **oikeus opintotukeen päättyy**, jos

- EU-työntekijän työsuhte tai yritystoiminta päättyy tai työskentely vähenee siten, että henkilöä ei voida enää katsoa EU-työntekijäksi
- EU-työntekijä tai lapsi muuttaa pois Suomesta (opintoihin kuuluvan ulkomaan jakson ajalta opiskelijan katsotaan kuitenkin edelleen asuvan Suomessa)

EU-työntekijän puolison tai lapsen oikeus opintotukeen ei kuitenkaan pääty, jos EU-työntekijä säilyttää EU-työntekijän asemansa työsuhteen päättymisestä huolimatta (ks. aiemmin tässä osiossa, milloin EU-työntekijä säilyttää asemansa).

UK:n erosopimuksen 23 artikla takaa erosopimuksen soveltamisalan piirissä oleville samat oikeudet.

EU-työntekijän ulkomailla asuva puoliso

EU-työntekijän lapsen välillinen oikeus saada opintotukea ulkomailla suoritettaviin opintoihin on todettu unionin tuomioistuimen ratkaisukäytännössä. EU-työntekijän puolison välillisestä oikeudesta opintotukeen ulkomailla suoritettaviin opintoihin ei kuitenkaan ole vastaavaa ratkaisukäytäntöä. Kelan tulkinta on, että **puolisolla ei ole oikeutta opintotukeen** asetuksen 492/2011 7 artiklan perusteella.

1.4.2.1.2 Oikeus pysyvään oleskeluun

Suomen kansalaista koskevia opintotukilain säännöksiä sovelletaan myös Suomen kansalaiseen rinnastettavaan henkilöön, jolla on EU-kansalaisen tai EU-kansalaisen perheenjäsenen oikeus pysyvään oleskeluun Suomessa (**ulkomaalaislain 10 luku**).

Ulkomaalaislain 10 luvussa tarkoitetun oikeuden pysyvään oleskeluun voi saada myös EU-kansalaiseen rinnastettava Eta-maan kansalainen (Islanti, Norja, Liechtenstein) sekä Sveitsin kansalainen. Unionin kansalaisella (tai tähän rinnastettavalla), joka on oleskellut Suomessa laillisesti ja yhtäjaksoisesti viisi vuotta, on oikeus pysyvään oleskeluun. Myös edellä mainittujen henkilöryhmien perheenjäsenillä, jotka ovat EU-kansalaisen tai siihen rinnastettavan kanssa oleskelleet Suomessa laillisesti ja yhtäjaksoisesti viisi vuotta, on oikeus pysyvään oleskeluun. Opintotuki voidaan myöntää, vaikka henkilön maahantulon alkuperäisenä tarkoituksena on ollut opiskelu.

Tutkiminen ulkomaille muuton alussa

Tutki Maahanmuuttoviraston (Migrin) tiedot

Tutki Migrin tiedoista, onko opiskelijalle jo myönnetty oikeus pysyvään oleskeluun. Ks. malli, miltä tieto näyttää.

Tutkiiko Kela vai Migri

Jos Migrin päätöstä ei vielä ole, Kela tutkii viran puolesta selvät tapaukset.

Esimerkki

Espanjalainen perhe on tullut Suomeen isän työnteon vuoksi 1.3.2013. Perheellä on siitä saakka ollut Suomessa kotikunta, perhe on Suomeen tullessaan rekisteröinyt oleskelunsa Suomessa ja isä on koko ajan ollut Suomessa työssä (tulorekisteri, verotustiedot). Vaikka asialla ei ole merkitystä ratkaisun kannalta, Kelan tiedossa on, että perhe on joka vuosi viettänyt kesälomat Espanjassa. Perheen tytär aloittaa syyskuussa 2019 opinnot Espanjassa. KOSKI- ja VIRTATietovarannoista nähdään, että tytär on koko ajan opiskellut Suomessa (peruskoulu, lukio ym.). Kelalla ei ole syytä epäillä, että perheen tytär olisi ollut kuluneen 5 vuoden aikana yhtäjaksoisesti yli 6 kk poissa Suomesta. Kela voi arvioida näiden tietojen perusteella, että tyttärellä on oikeus pysyvään oleskeluun.

Epäselvissä tilanteissa on parempi, että Migri tutkii edellytysten täyttymisen.

Esimerkki

Saksalainen perhe on tullut Suomeen isän työnteon vuoksi 1.3.2013. Perheellä on siitä saakka ollut Suomessa kotikunta ja perhe on Suomeen tullessaan rekisteröinyt oleskelunsa Suomessa. Isällä on ollut vuosien 2015 ja 2016 verotuksessa hyvin vähän tuloja. Perheen tytär aloittaa syksyllä 2019 opinnot Saksassa ja hakee Suomen opintotukea. KOSKI-tietovarannossa ei välttämättä ole tietoa näin vanhoista peruskouluopinnoista, mutta iän perusteella perheen tyttären olisi tullut lopettaa peruskoulu keväällä 2015 (se vuosi, jona täyttää 16 vuotta). KOSKI-tietovarannon mukaan hän on aloittanut lukion vasta syksyllä 2016. Kelalla on syytä epäillä, että perhe on ollut vuosina 2015 ja 2016 yhtäjaksoisesti yli 6 kk poissa Suomesta. Pyydä opiskelijaa selvittämään oikeus pysyvään oleskeluun Migrin kanssa. Kerro menettelyt, miten hakemus Migrille tehdään.

Lue lisää Suomessa opiskelevien ohjeen kohdasta [Oikeus pysyvään oleskeluun](#).

Ennen 1.1.2021 Suomeen tulleet Ison-Britannian kansalaiset

Ison-Britannian kansalaiseen, joka on tullut Suomeen ennen 1.1.2021 ja jatkanut oleskelua Suomessa sen jälkeen sekä hänen perheenjäseneensä sovelletaan UK:n erosopimusta.

Ison-Britannian kansalainen tai tämän perheenjäsen on voinut saada ulkomaalaislain 10 luvun mukaisen oikeuden pysyvään oleskeluun EU-jäsenyyden aikana. Oikeus pysyvään oleskeluun muuttuu 1.1.2021 alkaen UK:n erosopimuksen 15 artiklan mukaiseksi oikeudeksi pysyvään oleskeluun.

Esimerkki

Ison-Britannian kansalainen on tullut Suomeen 1.8.2014. Hän on asunut Suomessa laillisesti ja yhtäjaksoisesti 5 vuotta ja hän on saanut EU-lainsäädännön mukaisen oikeuden pysyvään oleskeluun 1.8.2019. Opiskelija on aloittanut opinnot Ison-Britanniassa 1.1.2020 ja hänelle on myönnetty opintotuki. Opintotuen maksaminen voi jatkua myös UK:n erosopimuksen siirtymäajan päättymisen jälkeen eli 1.1.2021 alkaen.

Oikeuden pysyvään oleskeluun voi saada vielä eron jälkeenkin erosopimuksen 15 artiklan perusteella. Jos henkilöllä on **ulkomaalaislain 33 a §:n mukainen oleskelulupakortti**, oikeus pysyvään oleskeluun tutkitaan samoin kuin EU-kansalaisen oikeus pysyvään oleskeluun:

- Jos asiakkaalle ei vielä ole Migrin päätöstä, selvät tapaukset tutkitaan Kelassa viran puolesta.
- Muussa tapauksessa kehoitetaan asiakasta hakemaan Migrin päätös asiasta.

Esimerkki

Ison-Britannian kansalainen on tullut Suomeen 1.8.2018. Hänellä on ulkomaalaislain 33 a §:n mukainen oleskelulupakortti, joten häneen sovelletaan UK:n erosopimusta. Hän asuu Suomessa laillisesti ja yhtäjaksoisesti 5 vuotta. Hänelle tulee UK:n erosopimuksen mukainen oikeus pysyvään oleskeluun 1.8.2023. Jos opiskelija aloittaa opinnot ulkomaille sen jälkeen, kun hän on saanut UK:n erosopimuksen mukaisen oikeuden pysyvään oleskeluun, hänellä on oikeus opintotukeen.

Päätös ensin enintään 5 vuodelle maastamuutosta - sen jälkeen jatkohakemus

Ulkomaalaislain 165 §:n mukaan **EU-lainsäädännön mukainen** pysyvä oleskeluoikeus tai pysyvä oleskelukortti peruutetaan, jos unionin kansalainen tai hänen perheenjäsenensä on ollut yhtäjaksoisesti yli kaksi vuotta poissa Suomesta. Suomesta muuttanut voi tehdä kahden vuoden kuluessa maastamuutosta hakemuksen siitä, että oleskeluoikeuden rekisteröintiä tai oleskelukorttia ei peruuteta. Jos hakemukseen suostutaan, päätöksestä tulee ilmetä aika, jonka kuluessa peruuttamiseen ei ryhdytä. Käytännössä Maahanmuuttovirasto pitää kuitenkin oikeuden pysyvään oleskeluun voimassa **viisi vuotta** ulkomaille muutosta ja vasta sen jälkeen ulkomaille opiskelevan pitää erikseen hakea päätöstä siitä, että oikeutta pysyvään oleskeluun ei peruuteta.

Huomautus

Jos ulkomailla opiskeleva palaa Suomeen vähintään 6 kuukaudeksi, ulkomailla oleskelun yhtäjaksoisuus keskeytyy. Ulkomailla oleskelun laskeminen alkaa alusta, kun opiskelija palaa ulkomaille.

Opintotuki myönnetään ensin vain 5 vuodelle siitä alkaen kun opiskelija on muuttanut pois Suomesta. Lisää päätökseen perustelu **OTD90**.

Opiskelijan pitää tehdä ennen 5 vuoden määräajan täyttymistä Migrille hakemus, että hänellä on edelleen oikeus pysyvään oleskeluun Suomessa. Opiskelija voi tehdä hakemuksen ulkomailta käsin. Tarkemmat ohjeet [opiskelijan oleskeluoikeuden peruuttamiseen ja raukeamiseen](#) löydät Migrin sivuilta. Opintotukeen voidaan myöntää jatkoa (uuden opintotukihakemuksen perusteella) vasta, kun Migri on antanut päätöksen, että oikeutta pysyvään oleskeluun ei peruuteta. Opiskelijan pitää toimittaa päätöksestä kopio Kelalle. Jos opiskelija ei toimita Migrin päätöstä ja jatkohakemus on hylättävä, lisää päätökseen perustelu **OTBAR**.

Huomautus

Pohjoismaan kansalaisen ei tarvitse missään tilanteessa asioida Migrin kanssa eikä häneltä edellytetä samoja menettelyjä kuin muilta EU-kansalaisilta. Näin ollen Pohjoismaan kansalaisella ei voi olla päätöstä oikeudesta pysyvään oleskeluun Suomessa eikä myöskään päätöstä siitä, että oikeutta pysyvään oleskeluun ei peruuteta 5 vuoden kuluttua poismuutosta.

Myös Pohjoismaan kansalaiselle myönnetään kuitenkin ensimmäisellä päätöksellä opintotuki enintään 5 vuodelle maastamuutosta. Tämän jälkeen opiskelijan pitää hakea opintotukea uudella hakemuksella ja uuden hakemuksen yhteydessä selvitetään, mitä opiskelija aikoo tehdä opintojen jälkeen. Jos opiskelija kertoo palaavansa Suomeen, voidaan olettaa, että oikeus pysyvään oleskeluun säilyy ja opintotuki voidaan myöntää opintojen loppuun saakka. Muussa tapauksessa jatkohakemus hylätään sillä perusteella, että oikeus pysyvään oleskeluun ei ole enää voimassa.

Muokkaa edellä kerrottuja päätöstekstejä tilanteeseen sopiviksi.

UK:n erosopimuksen 15 artiklan mukaan pysyvän oleskeluoikeuden menettää, kun on ollut poissa Suomesta yhtäjaksoisesti yli **viisi vuotta**. Opintotuki myönnetään ensimmäisellä hakemuksella vain 5 vuodelle siitä alkaen kun opiskelija on muuttanut pois Suomesta. Lisää päätökseen perustelu **OTD92**. Lisää mahdollisen jatkohakemuksen hylkäyspäätökseen perustelu **OTBAS**.

1.4.2.1.3 Opiskelija muuttaa Suomesta ulkomaille opiskelemaan

Henkilöllä on oikeus opintotukeen, jos hänellä on vähintään kahden vuoden ajan opintojen alkamista edeltäneiden viiden vuoden aikana ollut kotikuntalaisa (201/1994) tarkoitettu kotikunta Suomessa. Tämä koskee Suomen kansalaisen lisäksi EU-työntekijää ja tämän perheenjäsentä. Lue lisää [EU-työntekijästä](#).

Esimerkki

Virolainen lisak on asunut Suomessa 3 vuotta. Hänellä on ollut Suomessa vakinainen ja kokoaikainen työsuhde, mutta hänet irtisanotaan tuotannollisista ja taloudellisista syistä toukokuussa 2016. Lisak muuttaa syksyllä 2016 Saksaa ja aloittaa opinnot yliopistolla. Lisakilla on ollut Suomessa kotikunta vähintään kahden vuoden ajan opintojen alkamista edeltäneiden viiden vuoden aikana. Jos lisakin voidaan katsoa säilyttävän työntekijäasemansa, hänelle voidaan myöntää opintotuki Suomesta. Katso lisää [työntekijäaseman säilymisestä](#)

Esimerkki

Virolainen perhe on asunut Suomessa 10 vuotta. Perheen isällä on Suomessa vakinainen ja kokoaikainen työsuhde. Perheen tytär Jaanika muuttaa Suomesta Englantiin syksyllä 2016 ja aloittaa opinnot. Perheen isä on EU-työntekijä ja Jaanikalla on ollut Suomessa kotikunta vähintään kahden vuoden ajan opintojen alkamista edeltäneiden viiden vuoden aikana. Jaanikalle voidaan myöntää opintotuki Suomesta. Opintotukioikeus päättyy, jos vanhemman työsuhde Suomessa päättyy (ks. kuitenkin erikseen tilanteet, joissa [EU-työntekijä säilyttää asemansa](#) työsuhteen päättymisestä huolimatta).

Suomesta muuttavan henkilön on tehtävä ilmoitus muutostaan kotikuntalain 7 §:n mukaisesti. Kela tekee kuitenkin Suomessa asumista koskevan ratkaisunsa kotikuntalain mukaan itsenäisesti. Kela ei siten ole kotikuntalakiin perustuvassa Suomessa asumista koskevassa arvioissaan periaatteessa sidottu rekisteritoimiston, kunnan, sairaanhoitopiirin tai kuntayhtymän ratkaisuihin. Katso lisää Suomesta muutosta

Vaikka kotikuntaa koskeva edellytys ei täyttyisi, opiskelijalla on oikeus opintotukeen, jos hänellä on muuten kiinteä yhteys Suomeen. Tällöin otetaan huomioon henkilön perhesuhteisiin, toimeentuloon, ammatillisiin ja muihin vastaaviin elinolosuhteisiin liittyvät seikat. Katso lisää [opintotuesta ulkomaille](#).

1.4.2.1.4 Ulkomaille asuva aloittaa opinnot

Kiinteä yhteys Suomeen

Opiskelijalla on oikeus opintotukeen, vaikka kotikuntaa koskeva edellytys ei täyttyisi, jos hänellä on muuten kiinteä yhteys Suomeen. Tällöin otetaan huomioon henkilön perhesuhteisiin, toimeentuloon, ammatillisiin ja muihin vastaaviin elinolosuhteisiin liittyvät seikat.

Hallituksen esityksessä 40/2015 todetaan, että harkinta perustuu henkilön elinolosuhteiden kokonaisvaltaiseen tarkasteluun ja henkilön yhteyden Suomeen tulee olla sillä tavoin kiinteä, että se on verrattavissa kotikuntaa koskevaan edellytykseen. Esimerkiksi sellaisella henkilöllä voidaan katsoa olevan kiinteä yhteys Suomeen, joka on asunut Suomessa suurimman osan elämästään ja käynyt koulua tai työskennellyt Suomessa. Kohdassa tarkoitetun kiinteän yhteyden voidaan katsoa muodostuvan myös esimerkiksi henkilölle, jonka vanhempi tai puoliso asuu Suomessa ja joka on säännöllisesti viettänyt pitkiä ajanjaksoja Suomessa. Säännöksessä tarkoitetun kiinteän

yhteyden ei voida katsoa muodostuvan vain lyhyen ajan kestävässä olosuhteissa. Lähtökohtaisesti kiinteän yhteyden muodostuminen edellyttää yhtäjaksoista vähintään usean vuoden kestävässä olosuhteesta. Harkinnassa voidaan kuitenkin myös ottaa huomioon esimerkiksi kiinteän yhteyden merkityksellisyys.

Esimerkki

Jussi on asunut Ranskassa syntymästään asti. Jussin äiti on aikanaan mennyt naimisiin ranskalaisen miehen kanssa ja muuttanut tämän kotimaahan. Perheellä ei ole Suomessa omaisuutta. Perhe käy Suomessa satunnaisesti tervehtimässä sukulaisia. Jussi palaa suomeen suorittaakseen asepalveluksen. Hän hakee tämän jälkeen opintotukea Ranskassa suoritettaviin opintoihin. Kotikuntaa koskeva edellytys ei täyty. Ei voida myöskään katsoa, että Jussilla olisi muuten kiinteää yhteyttä Suomeen. Opintotukea ei voida myöntää.

Esimerkki

Heikki on muuttanut vakinaisesti työn vuoksi Saksaan 1.8.2000. Heikki työskentelee saksalaisessa yrityksessä. Heikki on naimisissa saksalaisen kanssa ja perheellä on kaksi lasta. Perheellä on Suomessa kesämökki, mutta ei muuta omaisuutta. Perhe käy Suomessa satunnaisesti tervehtimässä sukulaisia ja mökkeilemässä. Heikki aloittaa Saksassa opinnot 1.9.2016 työsuhteen päätyttyä ja hakee opintotukea Suomesta. Kotikuntaa koskeva edellytys ei täyty. Ei voida myöskään katsoa, että Heikillä olisi muuten kiinteää yhteyttä Suomeen. Opintotukea ei voida myöntää.

Vaikka henkilö olisi asunut jo useamman vuoden ajan ulkomailla, hänellä on silti saattanut säilyä kotikunta Suomessa. Kela tekee Suomessa asumista koskevan ratkaisunsa kotikuntalain mukaan itsenäisesti. Kela ei siten ole kotikuntalakiin perustuvassa Suomessa asumista koskevassa arvioissaan periaatteessa sidottu rekisteritoimiston, kunnan, sairaanhoitopiirin tai kuntayhtymän ratkaisuihin.

Kun henkilö toimii ulkomailla Suomen valtion diplomaattisen tai sellaiseen rinnastettavan muun edustuston tai lähetetyn konsulin viraston palveluksessa taikka kehitysyhteistyötehtävissä tai lähetystyötehtävissä, kotikunta säilyy Suomessa. Henkilöllä on näin ollen oikeus opintotukeen siitä riippumatta, kuinka kauan hän on asunut ulkomailla. Oikeus opintotukeen koskee myös hänen perheenjäseniään.

Henkilöllä, joka on muuttanut muusta syystä asumaan ulkomaille yhtä vuotta pidemmäksi ajaksi, kotikunta voi myös säilyä Suomessa, kun hänellä katsotaan olevan kiinteämpi yhteys Suomeen kuin ulkomaiseen asuinmaahansa. Tällaisen tilanteen katsotaan esimerkiksi olevan, kun oleskelu ulkomailla johtuu hoitotoimenpiteistä, määräaikaisesta työstä, opinnoista tai vapaa-ajan vietosta.

Kotikuntalain mukaisten kiinteiden siteiden tai opintotukilain mukaisen muun kiinteän yhteyden harkinnassa otetaan huomioon samanlaisia seikkoja. Kotikuntalain hallituksen esityksessä (HE 104/1993) todetaan, että selvittämiseen voidaan ryhtyä kun henkilö on ilmoittanut oman käsityksensä asumisestaan. Pelkkä ulkomailla oleskelun määräaikaisuus ei kuitenkaan ole säännöksen mukaan riittävä syy, vaan tämän lisäksi edellytetään elinolosuhteisiin liittyvää yhteyttä Suomeen. Kyseessä voi olla esimerkiksi perhe- ja sukulaisuussuhde, asunnon ominaisuuksiin ja asumiseen liittyvät seikat sekä henkilön työsuhteeseen tai toimeentuloon liittyvät seikat.

Kun opintotuen hakija on esimerkiksi muuttanut alaikäisenä ulkomaille vanhemman työn vuoksi, kotikuntalain mukaisten kiinteiden siteiden tai opintotukilain mukaisen

muun kiinteän yhteyden harkinnassa otetaan huomioon, kuinka pitkään perhe on asunut ulkomailla, onko työnantaja suomalainen ja millaisia siteitä perheellä on edelleen Suomeen. Asiakkaan kannattaa esittää selvitys esimerkiksi siitä, onko perheellä edelleen vakinainen koti tai muuta omaisuutta Suomessa ja kuinka usein perhe edelleen käy Suomessa.

Esimerkki

Tiina on syntynyt Suomessa, mutta on asunut Kiinassa 5 vuotta vanhemman työnteon vuoksi. Tiinan isä työskentelee Kiinassa suomalaisen yrityksen palveluksessa. Perheellä on Suomessa edelleen asunto, jossa perhe asuu lomien aikana. Tiina suorittaa Kiinassa ylioppilastutkinnon ja muuttaa Suomeen kesän ajalle. Syksyllä Tiina hakee opintotukea Englannissa suoritettaviin opintoihin. Voidaan katsoa, että Tiinalla on ollut kotikuntalaissa tarkoitetulla tavalla kiinteät siteet Suomeen, kun hän on ollut ulkomailla vanhemman työn vuoksi (suomalainen työnantaja ja perheen vakinainen asunto ja lomat Suomessa). Kotikuntaedellytys täyttyy Tiinan osalta. Mutta Tiinalla voidaan katsoa olevan muutenkin kiinteä yhteys Suomeen. Opintotuki voidaan myöntää.

Kotikunnan voidaan yleensä katsoa säilyvän Suomessa myös tilanteissa, joissa henkilö on yli vuoden ulkomailla opintojen vuoksi.

Esimerkki

Jaana on muuttanut Ranskaan opiskelemaan 1.9.2011. Hän on suorittanut alemman korkeakoulututkinnon 31.5.2014. Jaanan oli tarkoitus muuttaa valmistumisen jälkeen takaisin Suomeen, mutta hän saikin Ranskasta töitä ja jäi Ranskaan asumaan. Jaana viettää lomat Suomessa vanhempien luona. Hän aloittaa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen kaksi vuotta myöhemmin 1.9.2016. Voidaan katsoa, että Jaanalla on ollut kotikuntalaissa tarkoitetulla tavalla kiinteät siteet Suomeen, kun hän on ollut ulkomailla opinnoista johtuvista syistä. Näin ollen kotikunta on säilynyt Suomessa alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen saakka ja kotikuntaa koskeva edellytys täyttyy, kun hän aloittaa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen. Jaanalla on lisäksi muuten kiinteä yhteys Suomeen. Opintotuki voidaan myöntää.

EU-työntekijä ja tämän perheenjäsen

Opintotukilain 1 §:n 2 momentin mukaan Suomen kansalaista koskevia opintotukilain säännöksiä sovelletaan myös henkilöön,

- joka Euroopan yhteisön lainsäädännön taikka Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen nojalla on oikeutettu opintotukilain mukaiseen opintotukeen (EU-, ETA- tai Sveitsin kansalainen, joka on työntekijä toisessa jäsenvaltiossa tai hänen huollettavana oleva perheenjäsenensä) taikka
- jolla on ulkomaalaislain (301/2004) 10 luvussa säädetty oikeus pysyvään oleskeluun Suomessa (EU-kansalaisen pysyvä oleskeluoikeus).

EU-työntekijä itse voi saada opintotukea ulkomailla suoritettavaan tutkintoon, jos häntä voidaan pitää Suomessa EU-työntekijänä:

- työskentelee Suomessa opintojen ohessa riittävästi (ei tarvitse asua Suomessa)

- aloittaa opinnot työsuhteen päättymisen jälkeen, jos hän säilyttää työntekijäasemansa direktiivin 2004/38/EY 7 artiklan 3 kohdan d-alakohdan perusteella

EU-työntekijän **ulkomailla tai Suomessa asuva lapsi** voi saada opintotukea ulkomailla suoritettavaan tutkintoon välillisesti **asetuksen 492/2011 artiklan 7** perusteella. Opintotuki on käytännössä EU-työntekijän henkilökohtainen sosiaalinen etu, koska hän vastaa opiskelevan perheenjäsenensä kustannuksista niillä työtuloilla, joita hän saa Suomesta. EU-työntekijän ulkomailla asuva puoliso ei voi saada opintotukea ulkomailla suoritettavaan tutkintoon.

EU-työntekijän **Suomessa asuva lapsi tai puoliso** voi saada opintotukea ulkomailla suoritettavaan tutkintoon **direktiivin 2004/38/EY artiklan 24** perusteella. Lisäksi EU-työntekijän **Suomessa asuva lapsi** voi saada opintotukea ulkomailla suoritettavaan tutkintoon **asetuksen 492/2011 artiklan 10** perusteella.

Lue lisää [EU-työntekijästä ja perheenjäsenestä](#)

Myös sellainen EU-työntekijä tai tämän lapsi, jolla ei ole ollut kotikuntaa Suomessa, voi saada opintotukea, jos hänellä voidaan katsoa olevan muuten kiinteä yhteys Suomeen. Opintotuen myöntämiseksi henkilön tulee olla siten integroitunut suomalaiseen yhteiskuntaan, että hänellä voidaan katsoa muodostuneen kiinteä yhteys Suomeen. Näin ollen esimerkiksi pelkästään vanhemman lyhytkestoista työskentelyä EU-työntekijänä Suomessa ei voida yksinään katsoa muodostavan EU-työntekijän lapselle säännöksessä tarkoitettua kiinteää yhteyttä Suomeen.

Unionin tuomioistuin on tuomiossa C-20/12 todennut seuraavaa: "Jotta erityisesti vältettäisiin "opintorahaturismin" ilmaantumisvaara, johon kaikki unionin tuomioistuimelle huomautuksia esittäneet hallitukset ovat viitanneet, ja jotta varmistettaisiin, että Luxemburgissa verovelvollisella ja sinne sosiaaliturvamaksuja maksavalla rajatyöntekijällä on riittävät yhteydet Luxemburgin yhteiskuntaan, saattaisi olla ajateltavissa, että taloudellisen tuen myöntämisen edellytykseksi asetettaisiin se, että rajatyöntekijä, joka on sellaisen opiskelijan vanhempi, joka ei asu Luxemburgissa, on työskennellyt tässä jäsenvaltiossa vähintään tietynpituisen ajan. Toisessa asiayhteydessä direktiivin 2004/38 24 artiklan 2 kohdassa säädetään, että poiketen 24 artiklan 1 kohdasta, jonka mukaan kaikkia vastaanottavan jäsenvaltion alueella tämän direktiivin nojalla asuvia unionin kansalaisia on kohdeltava tämän jäsenvaltion kansalaisten kanssa yhdenvertaisesti, vastaanottavan jäsenvaltion ei tarvitse myöntää toimeentulotukea opintoja varten ennen pysyvän oleskeluoikeuden saamista, jonka edellytyksenä on saman direktiivin 16 artiklan 1 kohdan mukaan **viiden vuoden** oleskelu asianomaisen jäsenvaltion alueella."

Kun opintotuen hakijana on EU-työntekijän lapsi, kiinteää yhteyttä arvioitaessa riittää, että toinen vanhemmista, joka vastaa edelleen opiskelijan elatuksesta, on rajatyöntekijä, jolla on pysyvä työpaikka Suomessa ja työsuhte on kestänyt huomattavan pitkän ajan. Lähtökohtaisesti edellytetään, että työsuhte on kestänyt vähintään noin viisi vuotta. Työsuhteen ei tarvitse olla yhtäjaksoinen, vaan arvioidaan kokonaisharkintana, onko työsuhte sellainen, että henkilön voidaan katsoa integroituneen suomalaiseen yhteiskuntaan. Opintotukioikeus päättyy, kun vanhemman työsuhte Suomessa päättyy (ks. kuitenkin erikseen tilanteet, joissa [EU-työntekijä säilyttää asemansa](#) työsuhteen päättymisestä huolimatta).

Esimerkki

Liisin isä on työskennellyt Suomessa 10 vuotta kokoaikaisesti. Isällä on Suomessa tilapäinen asunto, mutta perheen vakituinen koti on Virossa ja perhe on virolainen. Liisi ei ole ikinä asunut Suomessa. Liisi aloittaa syksyllä 2016 opinnot Virossa. Liisin isä täyttää EU-työntekijän kriteerit. Liisillä voidaan katsoa olevan Suomeen kiinteä yhteys ja opintotuki voidaan myöntää Suomesta. Liisin isän työsuhde Suomessa päättyy 31.3.2017, koska hän on saanut työtä Virosta. Liisin opintotuki lakkautetaan 1.4.2017.

Esimerkki

Toomas on Viron kansalainen. Toomas on työskennellyt Suomessa 1.1.2016 alkaen. Toomaksen vakinainen koti on Virossa. Hän majoittuu Suomessa työpäivien aikana ystävänsä luona. Työsuhde on voimassa toistaiseksi ja työtä on 20 tuntia viikossa. Toomas aloittaa opinnot Virossa 1.9.2016, mutta työsuhde Suomessa jatkuu ennallaan. Toomas täyttää EU-työntekijän kriteerit. Kotikuntaedellytys ei kuitenkaan täyty, eikä Toomaksella ole muutenkaan kiinteää yhteyttä Suomeen. Opintotukea ei voida myöntää.

Ennen 1.8.2016 voimassa ollut lainsäädäntö

Jos henkilö on lähtenyt alun perin ulkomaille opiskelun tähden taikka muista syistä, esimerkiksi perhesyistä, ja aloittaa opinnot, ennen kuin kolme vuotta maasta lähdöstä on kulunut, häntä voidaan pitää tilapäisesti ulkomailta oleskelevana ja opintotuen saamiseen oikeutettuna aloittamiensa opintojen loppuun asti.

Jos henkilö suorittaa tutkinnon ja palaa takaisin suomeen välittömästi tutkinnon suorittamisen (tutkintotodistuksen päivämäärä) jälkeen, kuitenkin viimeistään 6 kk tutkinnon suorittamisen jälkeen, opintotukioikeutta ei arvioida uudelleen kun aloitetaan uudet opinnot. Jos henkilö aloittaa uudet opinnot ulkomailta, voidaan niihin tuki myöntää, eikä väliajalle vaadita 2 vuoden suomessa asumista ennen uusien opintojen alkamista.

Jos hän suorittaa tutkinnon tai keskeyttää opintonsa ja asuu sen jälkeen yli 6kk muulla perusteella ulkomailta aloittaakseen opinnot uudelleen, hänen oikeutensa opintotukeen arvioidaan uudelleen. Hän ei ole oikeutettu opintotukeen, jos ulkomailta asuminen on kestänyt siitä, kun hän alun perin lähti Suomesta, yli kolme vuotta ennen uusien opintojen alkamista. Kuitenkin tilapäisenä pidettävä, enintään vuoden kestävä katkos opinnoissa, ei estä opintotuen myöntämistä.

Esimerkki

Suomalainen opiskelija aloitti korkeakouluopinnot Saksassa 1.10.2003. Hänelle myönnettiin opintotuki opintojen loppuun saakka. Opiskelija perui opintotuen toistaiseksi 1.4.2006 lukien äitiysloman ja hoitovapaan vuoksi. Hän haki uudelleen tukea kesken jääneiden opintojen loppuun suorittamiseen 1.10.2009 lukien. Opintotukea ei myönnetty, koska hakija oli opintojen keskeytymisen jälkeen asunut Saksassa perheensä kanssa 3,5 vuotta ennen opintojen jatkamista, joten hakijan oleskelua ulkomailta ei voitu pitää enää tilapäisenä. Jos hän olisi jatkanut opintojaan viimeistään 1.4.2007, tuki olisi voitu myöntää.

Esimerkki

Suomalainen opiskelija suoritti tutkintoa Iso-Britanniassa 1.8.2009 - 27.4.2013. Hän muutti heti tutkinnon suoritettuaan suomeen takaisin 3.5.2013. Syksyllä 2014 hänet valittiin suorittamaan maisterintutkintoa Espanjaan. Uudet opinnot alkoivat tammikuussa 2015. Ulkomailla oloa pidetään edelleen tilapäisenä ja opintotuki voidaan myöntää.

Jos henkilö on palannut Suomeen asuttuaan ulkomailla yli kolme vuotta ja lähtee takaisin ulkomaille, hänen oikeutensa opintotukeen arvioidaan uuden lähtötilanteen mukaan uudelleen. Hänen tulee asua Suomessa vähintään kaksi vuotta vakinaisesti saadakseen uudelleen oikeuden opintotukeen ulkomaisiin opintoihin.

Jos henkilön Suomeen tulossa on kyse edellä todetusta tilapäisestä katkoksesta ulkomaisissa opinnoissa, opintotuki voidaan myöntää opintoihin ulkomailla, vaikka henkilö ei olisi asunut Suomessa kahta vuotta.

1.4.2.2 Ulkomaalaiset joille ei myönnetä tukea

Ulkomailla suoritettaviin opintoihin ei myönnetä opintotukea muille ulkomaalaisille kuin Suomen kansalaiseen rinnastettaville. Ks. Suomen kansalaiseen rinnastettavat.

1.4.3 Opintotukeen oikeuttavat opinnot

Opintotukea voi saada korkeakouluopintoihin, lukion oppimäärän suorittamiseen, ammatilliseen koulutukseen, aikuisten perusopetukseen sekä muihin opintotukilain 4 §:ssä ja 4 a §:ssä (OTL 65/1994) säädettyihin opintoihin. Lisäksi opintotukea voidaan myöntää opintoihin ulkomailla sekä opintoihin kuuluvan harjoittelun ajaksi.

Korkeakoululla tarkoitetaan yliopistolaissa (558/2009) tarkoitettuja yliopistoja, Maanpuolustuskorkeakoulusta annetussa laissa (1121/2008) tarkoitettua Maanpuolustuskorkeakoulua, ammattikorkeakoululaissa (932/2014) tarkoitettuja ammattikorkeakouluja ja Poliisiammattikorkeakoulusta annetussa laissa (1164/2013) tarkoitettua Poliisiammattikorkeakoulua.

Muulla oppilaitoksella tarkoitetaan muita kuin edellä mainittuja oppilaitoksia, joissa järjestetään tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa ([1215/2020](#)) tarkoitettua koulutusta, lukiolaissa ([714/2018](#)) tarkoitettua lukiokoulutusta sekä lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tarkoitettua koulutusta tai perusopetuslain ([628/1998](#)) 46 §:ssä säädettyä aikuisten perusopetusta. Samassa oppilaitoksessa voidaan järjestää useamman lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvaa koulutusta. Paikallisesti voidaan päättää, minkälaista koulutusta eri oppilaitoksissa järjestetään. Muulla oppilaitoksella tarkoitetaan myös vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998) tarkoitettuja kansanopistoja, liikunnan koulutuskeskuksia tai Snellman-korkeakoulua taikka Saamelaisalueen koulutuskeskuksesta annetussa laissa (252/2010) tarkoitettua koulutuskeskusta.

Julkisen valvonnan alaiseksi katsotaan koulutus tai oppilaitos, joka on opetusviranomaisten tai oman alansa viranomaisten valvoma tai rahoittama (OTL 65/1994 4 §).

Opintojen vähimmäiskesto

Opintotukea myönnetään päätoimisiin opintoihin, jotka kestävät yhtäjaksoisesti vähintään kaksi kuukautta (OTL 65/1994 1 § 1 mom.) eli käytännössä kahdeksan viikkoa (56 päivää). Opintojen katsotaan kestävän kahdeksan viikkoa myös silloin, kun ne alkavat 1.viikon maanantaina ja päättyvät 8.viikon perjantaina.

Yhtäjaksoisuutta eivät keskeytä pyhäpäivät ja yleiset lomat. Loma-aikoja ei kuitenkaan lueta opiskelun keston.

Lukukauden yleiset lomat, kesäloma tai enintään yksi korkeintaan viikon mittainen muu ei-päätoiminen opiskelujakso täyttä lukukautta kohti ei keskeytä opintojen yhtäjaksoisuutta. Jos opintojen yhtäjaksoisuus keskeytyy muulla tavoin, päätoimisten opintojen vähimmäiskesto lasketaan erikseen kultakin opiskelujaksolta.

Esimerkki

Opiskelija suorittaa päätoimisia opintoja 10.3.–31.3. ja 22.4.–30.5. Jaksojen välissä on yli viikon mittainen ei-päätoiminen jakso, joten opiskelujaksojen vähimmäiskesto lasketaan erikseen. Kumpikaan jakso ei kestä vähintään 8 viikkoa, joten opintotukea ei voida myöntää.

Vähimmäiskesto 1.8.2021 alkaen

1.8.2021 alkaen ohjeistusta tarkennetaan. Opiskelun kokonaiskeston pitää edelleen olla edellä kerrottu 8 viikkoa. Jos tämä edellytys täyttyy, opintotukea voi myöntää myös lyhyemmälle erilliselle päätoimiselle opiskelujaksolle. Kalenterikuukausi oikeuttaa opintotukeen, jos siinä on vähintään 18 opintotukeen oikeuttavaan aikaan (eli opiskeluaikaan) kuuluvaa kalenteripäivää.

Esimerkki

Opiskelija suorittaa työn ohessa ”sivutoimisesti” ammattitutkintoa (150 osp, 1,5 vuotta). Opiskelija hakee opintotukea erilliselle koulutusopimusjaksolle 1.10.-31.10., jonka aikana hänellä on oppilaitoksen todistuksen mukaan opiskelua keskimäärin 25 viikkotuntia. Opintotuki voidaan myöntää, vaikka opiskelija hakee tukea alle 2 kuukautta kestäville opiskelujaksolle.

HUOM! Opiskelu on koko ajan päätoimista, vaikka se on opiskelijan mielestä sivutoimista. 150 osp : 15 kk = 10 osp/kk.

1.4.3.1 Korkeakouluopinnot

Opintotukea voi saada korkeakoulussa

- tutkinnon suorittamiseen
 - ammattikorkeakoulussa ammattikorkeakoulututkinto tai ylempi ammattikorkeakoulututkinto
 - yliopistossa alempi tai ylempi korkeakoulututkinto taikka tieteellinen, taiteellinen tai ammatillinen jatkotutkinto
- ammattikorkeakoululain (932/2014) 10 §:n 3 momentissa tarkoitetun maahanmuuttajille suunnatun koulutuksen suorittamiseen 1.8.2014 alkaen (ammattikorkeakouluopintoihin valmentava koulutus)
- erillisen ammatillisen täydennyskoulutusohjelman suorittamiseen sekä

- korkeakoulututkinnon suorittaneelle yksittäisen opintokokonaisuuden suorittamiseen, jos lisäopinnot tähtäävät ammatillisen- tai virkakelpoisuuden lisäämiseen tai saavuttamiseen.

Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 4 § 2 mom.)

Korkeakoulututkinnon suorittamiseen voidaan myöntää opintotukea myös silloin, kun tutkinto suoritetaan **tilauskoulutuksena**. Tilauskoulutuksessa opiskelevat ilmoittautuvat korkeakouluun läsnä oleviksi samoin kuin muutkin tutkinto-opiskelijat. Tilauskoulutuksessa opiskelevalla ei ole kuitenkaan oikeutta korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuoltoon, joten hän ei ole velvollinen maksamaan korkeakouluopiskelijan terveydenhoitomaksua. Tilauskoulutuksessa opiskeleva ei ole oikeutettu myöskään ateriatukeen.

Opinnot avoimessa korkeakoulussa

Opiskelija, joka suorittaa avointa yliopisto- tai ammattikorkeakoulutusta avoimessa korkeakoulussa ja jolla ei ole tutkinnon suorittamisoikeutta korkeakoulussa, ei ole oikeutettu opintotukeen.

Opiskelija, jolla on tutkinnon suorittamisoikeus korkeakoulussa, voi saada opintotukea myös silloin, kun hän suorittaa jonkin tutkintoonsa kuuluvan opintokokonaisuuden avoimessa korkeakoulussa. Opintotuki voidaan myöntää opintoihin avoimessa korkeakoulussa myös korkeakoulututkinnon suorittaneelle yksittäisen opintokokonaisuuden suorittamiseen, jos päätoimiset opinnot tähtäävät ammatilliseen tai virkakelpoisuuteen.

1.4.3.2 Muut opinnot

Yleistä

Tukeen oikeuttavasta koulutuksesta säädetään muiden kuin korkeakouluopintojen osalta opintotukilain 4 § 3 momentissa (OTL 65/1994 4 § 3 mom). Muun kuin julkisen valvonnan alaisen koulutuksen eli ns. yksityisten oppilaitosten tukioikeudesta säädetään opintotukilain 4 a §:ssä (OTL 65/1994 4 a §).

Lue lisää tukiajasta kohdasta Opintotukiaika - [Opintotukiaika muissa opinnoissa](#).

Perusopetus

Opintotukea voidaan myöntää **aikuisten perusopetukseen**.

Aikuisten perusopetuksella tarkoitetaan perusopetuslain 46 §:n mukaista koulutusta. Tavalliseen peruskoulu-opetukseen tai peruskoulun 10-luokkaan ei voi saada opintotukea, ellei koulutusta järjestetä kansanopistossa, liikunnan koulutuskeskuksessa ja Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa. Aikuisten perusopetus on tarkoitettu niille, jotka eivät ole oppivelvollisuusikäisinä suorittaneet perusopetusta (peruskoulua), sekä niille, jotka haluavat suorittaa perusopetuksen oppiaineita, täydentää perusopetuksen tutkintoaan tai korottaa oppiaineiden arvosanoja.

Aikuisten perusopetuksena voi suorittaa:

- Oppimäärän alkuvaiheen (voi sisältää myös erityisen lukutaitovaiheen)

- Oppimäärän päättövaiheen
- Pelkkiä erillisiä oppiaineen oppimääriä
 - HUOM! Tähänkin koulutukseen voidaan myöntää opintotukea, mutta oppivelvollinen ei voi saada koulutusta maksuttomana.

Lue lisää aikuisten perusopetuksen [päätoimisuudesta](#) sekä [enimmäistukiajasta](#).

Opintotukea voidaan myöntää **perusopetuksen lisäopetukseen (10-luokka)**, jos sitä järjestetään kansanopistossa. Muussa oppilaitoksessa järjestettävään perusopetuksen lisäopetukseen ei voida myöntää opintotukea. Perusopetuksen lisäopetuksen järjestäminen päättyy 31.7.2022 ja sen korvaa tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA).

Lukio-opinnot

Opintotukea myönnetään lukion nuorten oppimäärän suorittamiseen.

Nuorille järjestettävässä lukiokoulutuksessa oppimäärän laajuus on vähintään 150 opintopistettä (ennen 1.8.2021 aloittaneilla 75 kurssia). Lukion oppimäärän suorittamisesta lukiolainen saa **lukion päättötodistuksen**. Lukio-opintoihin kuuluvat lisäksi ylioppilaskirjoitukset, joiden suorittamisesta lukiolainen saa **ylioppilastutkintotodistuksen**. Lukiolainen voi saada lukion päättötodistuksen jo ennen ylioppilastutkintotodistuksen saamista, mutta ylioppilastutkintotodistusta ei voi yleensä saada ennen kuin kaikki lukiokurssit on suoritettu (ks. alempana poikkeus 1).

Huomautus

Tukioikeus on vastaavasti myös **kansainvälisiin lukiotutkintoihin**, joihin OKM on antanut järjestämisluvan. IB-tutkintoja järjestetään useammissa lukioissa eri puolilla Suomea. Helsingin saksalainen koulu järjestää DIA-tutkintoja. Helsingin eurooppalainen koulu järjestää EB-tutkintoja.

IB-tutkintoihin sisältyy ensin 1 vuoden kestoinen Pre IB -opintojen suoritus, joka vastaa lukion 1. vuotta ja sen jälkeen 2 vuoden kestoinen IB-tutkinnon suoritus, joka vastaa lukion 2. ja 3. vuotta. Helsingin kansainvälisessä koulussa Pre IB-vuotta vastaa MYP vuosiluokka Grade 10 ja IB-tutkintoa vastaa Diploma vuosiluokka Grade 11 ja 12.

DIA-tutkintoihin sisältyy ensin 1 vuoden kestoinen Valmistava DIA -opintojen suoritus ja sen jälkeen 2 vuoden kestoinen DIA-opintojen suoritus.

Aikuisille järjestettävään lukiokoulutukseen ei myönnetä opintotukea, koska oppimäärä ei laajuudeltaan vastaa opintojen päätoimisuudelle asetettua vaatimusta. Aikuisten oppimäärän laajuus on 88 opintopistettä (ennen 1.8.2021 aloittaneilla 44 kurssia).

- Aikuisten oppimäärään voidaan myöntää opintotuki, jos ne suoritetaan **ammattillisen perustutkinnon yhteydessä**, eli opiskelija suorittaa ammatillisen perustutkinnon ja lukion yhdistelmä-tutkintona.
- Aikuisten oppimäärään voidaan myöntää opintotuki myös, jos koulutus suoritetaan **sisäoppilaitoksessa**. Sisäoppilaitokset, joilla on lukiolain 4 §:n mukainen oikeus järjestää sisäoppilaitosmuotoista aikuislukiokoulutusta (tarkistettu OPH:ltä huhtikuussa 2021): Itä-Hämeen opisto, Karkun evankelinen opisto, Otavan opisto, Portaanhämeen kristillinen opisto ja Raudaskylän kristillinen opisto. Sisäoppilaitosmuotoinen koulutus tarkoittaa sitä, että opetus pitää ainakin osittain

järjestää sisäoppilaitoksessa lähiopetuksena. Lähiopetukselle ei ole asetettu vähimmäismäärää. Sisäoppilaitokset järjestävät opetusta myös pelkästään verkossa (esimerkiksi Otavan opiston Nettilukio), mutta tämä koulutus ei täytä sisäoppilaitosmuotoisen koulutuksen edellytyksiä.

- Aikuisten oppimäärään voidaan myöntää opintotuki 1.8.2021 alkaen myös, jos oppivelvollinen suorittaa niitä **oppivelvollisuuslain 16 §:n perusteella maksuttomana koulutuksena**. Oppivelvollinen voi suorittaa maksuttomana koulutuksena aikuisten oppimäärää myös täysin verkko-opintoina (esimerkiksi Otavan opiston Nettilukio).

Lukion aineopintojen suorittaminen tarkoittaa sitä, että opiskelija suorittaa lukiossa vain tiettyjä oppiaineita. Hän ei siis suorita edes aikuisten oppimäärää vaan joitain vapaavalintaisia aineita. Aineopinnoista käytetään myös termiä oppiaineen oppimäärä.

- Moni **yhdistelmätkin** suorittaja suorittaa lukiossa pelkästään aineopintoja. Opintotukea voi myöntää yhdistelmätkin suorittajalle myös pelkkien aineopintojen suorittamiseen.
- Myös **sisäoppilaitokseen** voidaan myöntää opintotukea pelkkiin lukion aineopintoihin.
- HUOM! **Oppivelvollinen ei voi suorittaa lukion aineopintoja maksuttomana koulutuksena**. Jos oppivelvollinen hakee opintotukea pelkkiin lukion aineopintoihin (muuhun kuin sisäoppilaitokseen), hylkää hakemus.

Mihin päättyy lukio-opintojen tukioikeus

Opintotukioikeus ei pääty lukion oppimäärän päättötodistuksen saamiseen, vaan ylioppilastutkinnon suorittamiseen eli **ylioppilastutkintotodistuksen saamiseen**. Tukioikeus jatkuu ylioppilastutkintotodistuksen saamiseen asti, vaikka opiskelijalla olisi suoritettavanaan ainoastaan uusimisia tai korottamisia. Koski-tietovarannosta näet erikseen tiedon lukion oppimäärän suorittamisesta sekä ylioppilastutkinnon suorittamisesta.

Esimerkki

Lukiolainen on suorittanut koko lukion oppimäärän kolmessa vuodessa ja hän saa lukion päättötodistuksen 31.5. Hän suorittaa jäljellä olevat ylioppilaskirjoitukset neljännen opiskeluvuoden syyslukukaudella. Opiskelijalle voidaan myöntää opintotukea syyslukukaudelle.

Esimerkki

Lukiolainen on suorittanut kaikki ylioppilastutkinnon kokeet kolmannen opiskeluvuoden loppuun mennessä. Koski-tietovarannossa on kohdassa Ylioppilastutkinto tietona: Pakolliset kokeet suoritettu - kyllä; SUORITUS VALMIS - Vahvistus xx.xx.xxxx. Vaikka YO-tutkintotodistus on "kirjoitettu", oppilaitoksella ei ole lupaa luovuttaa todistusta, jos opiskelija ei ole suorittanut lukion koko oppimäärää. Opiskelija suorittaa jäljellä olevat oppimäärän mukaiset opinnot vasta neljännen opiskeluvuoden syyslukukaudella. Opiskelijalle voidaan myöntää opintotukea syyslukukaudelle.

Sama ohjeistus koskee myös **kansainvälisiä lukiotutkintoja (IB ja DIA)**. Erona suomalaisen lukiotutkintoon on se, että Koski-tietovarantoon kirjataan vain lukion oppimäärän suoritus, mutta tietoa kansainvälisen ylioppilastutkinnon suorittamisesta ei saada Koskesta. Vaikka opiskelija siis Kosken mukaan näyttäisi jo suorittaneen IB:n tai DIA:n oppimäärän, hänellä saattaa silti olla edelleen suorittamatta kyseisen tutkinnon

ylioppilaskirjoituksia vastaava kansainvälinen suoritus. Asia selviää vain oppilaitoksen todistuksella.

Esimerkki

Opiskelija on Koski-tietovarannon tietojen mukaan suorittanut IB-tutkinnon 3.12.2021 eli 3,5 vuodessa. Opiskelija hakee lisätukea vielä 4. opiskeluvuoden keväälle, koska hän ei ole vielä saanut IB-diplomia. Opiskelija suorittaa loput aineet keväällä 2022. Hakemuksen liitteenä on oppilaitoksen todistus siitä, että opiskelija ei ole vielä saanut IB-diplomia ja että opiskelija suorittaa keväällä loput aineet. Opintotuki voidaan myöntää.

Opintotukea ei myönnetä opiskelijalle, joka on jo saanut ylioppilastutkintotodistuksen ja oppimäärän päättötodistuksen, vaikka hän haluaisi vielä uusia tai täydentää kursseja tai YO-kokeita.

1. Kun opiskelija on suorittanut YO-tutkinnon, Koski-tietovarannossa on kohdassa Ylioppilastutkinto tietona:
 - a. Pakolliset kokeet suoritettu - kyllä
 - b. SUORITUS VALMIS - Vahvistus xx.xx.xxxx
2. Kun opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän, Koski-tietovarannossa on kohdassa Lukiokoulutus tietona: Valmistunut.

Kun lukiolainen on jo valmistunut kummastakin lukiokoulutukseen kuuluvasta suorituksesta, hylkää jatkohakemus **syykoodilla 71**, jonka perusteella päätökseen tulee päätösteksti OTB28. Lisää hylkäävään päätökseen käsin **päätösteksti OTBAP**.

Esimerkki

Lukiolainen on suorittanut opintonsa 3 vuodessa ja hän on saanut 31.5.2020 lukion päättötodistuksen ja YO-tutkintotodistuksen. Hän hakee opintotukea syksyllä 2020, koska hän haluaa suorittaa YO-kokeissa vielä 2 uutta ainetta. Opiskelijalla ei ole enää oikeutta opintotukeen.

Poikkeus 1: Yhdistelmätutkintoa suorittava opiskelija voi suorittaa ylioppilastutkinnon heti kun hän on suorittanut ammatillisen perustutkinnon. Tällaisella opiskelijalla saattaa olla vielä YO-tutkintotodistuksen saamisen jälkeen lukion oppimäärä kesken. Opintotuen maksamista voidaan jatkaa, vaikka opiskelija on jo saanut YO-tutkintotodistuksen.

Esimerkki

Opiskelija on ollut yhdistelmätutkinnon suorittaja. Hän on saanut todistuksen ammatillisesta perustutkinnosta 31.5.2020. Hän on suorittanut YO-kokeet syksyllä 2020 ja hän on saanut YO-tutkintotodistuksen joulukuussa 2020. Hänellä on edelleen jäljellä lukion oppimäärää jäljellä keväällä 2021. Opintotukea voidaan edelleen myöntää.

Poikkeus 2: Opiskelija on saattanut aiemmin suorittaa aikuislukion oppimäärän ja sen päätteeksi YO-tutkinnon. Tällainen opiskelija saattaa myöhemmässä vaiheessa aloittaa nuorille järjestettävän lukiokoulutuksen oppimäärän. Opintotukea voidaan myöntää, vaikka opiskelija on jo saanut YO-tutkintotodistuksen.

Esimerkki

Opiskelija on keväällä 2015 suorittanut aikuisille järjestettävän lukiokoulutuksen oppimäärän ja YO-tutkinnon. Hän pitää

jatkokoulutustavoitteiden takia tarpeellisenä suorittaa nuorille järjestettävän lukiokoulutuksen oppimäärän ja hakee opintotukea lukio-opintoihin syksyllä 2021. Opintotukea voidaan myöntää, vaikka opiskelija on jo saanut YO-tutkintotodistuksen.

Lue lisää lukio-opintojen [päätoimisuudesta](#) ja [enimmäistukiajasta](#).

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus (31.7.2022 saakka)

Opintotukea myönnetään lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen (LUVA) suorittamiseen. Valmistavan koulutuksen laajuus on yksi lukuvuosi (vähintään 25 kurssia).

Lue lisää LUVA-koulutuksen [päätoimisuudesta](#) ja [enimmäistukiajasta](#).

Ammatillinen koulutus

Opintotukea myönnetään

- Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaan koulutukseen 31.7.2022 saakka (VALMA)
- Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen (TELMA)
- Ammatilliseen perustutkintoon
- Ammattitutkintoon
- Erikoisammattitutkintoon
- Muuhun ammatilliseen koulutukseen
 - Ammatillista osaamista syventävää tai täydentävää koulutusta, jonka tavoitteena ei ole tutkinnon tai sen osan suorittaminen
 - Ammatilliseen tehtävään valmistavaa koulutusta, joka valmistaa ansio- ja liikennelentäjän tehtäviin, lennonjohtajan tehtäviin tai kaupunkiraideliikenteen kuljettajien tehtäviin.

Lue lisää ammatillisten opintojen [päätoimisuudesta](#).

Lue lisää muun [ammatillisen perustutkintokoulutuksen enimmäistukiajasta](#) ja [muun ammatillisen koulutuksen enimmäistukiajasta](#).

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus 1.8.2022 alkaen

Opintotukea myönnetään 1.8.2022 alkaen järjestettävään tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen (TUV). Uusi koulutusmuoto korvaa:

- perusopetuksen lisäopetuksen (10-luokka),
- lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen (LUVA) ja
- ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen (VALMA).

Lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten yhteistoiminta (yhdistelmäutkinnot)

Opiskelija voi suorittaa samanaikaisesti ammatillista perustutkintoa ja lukion oppimäärää. Kaksoistutkinnossa opiskelija suorittaa ammatillisen perustutkinnon ja ylioppilastutkinnon. Kolmoistutkinnossa opiskelija suorittaa ammatillisen perustutkinnon, lukion oppimäärän ja ylioppilastutkinnon.

Yhdistelmätutkintojen suorittamistavat ja opetusjärjestelyt vaihtelevat. Pääsääntöisesti opiskelija suorittaa ammatillisen perustutkinnon kolmessa vuodessa ja suorittaa neljännen opiskeluvuoden aikana pelkästään lukio-opintoja. Useimmiten lukio-opinnot ovat aikuisten oppimäärän tai oppiaineen oppimäärän mukaisia.

Lue lisää [lukiokoulutuksen päätoimisuudesta](#) - erityisesti kohta Aikuislukio-opinnot.

Lue lisää [yhdistelmätutkinnon enimmäistukiajasta](#).

Huomioi myös aiemmin tässä luvussa kohta Mihin päättyy lukio-opintojen tukioikeus.

Muut oppilaitokset ja opinnot

Opintotukea myönnetään myös

- Kansanopistoissa, liikunnan koulutuskeskuksissa, Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa ja Snellman-korkeakoulussa myös muuhun koulutukseen kuin ammatilliseen koulutukseen tai lukiokoulutukseen, esimerkiksi vapaan sivistystyön opintoihin tai peruskoulun 10-luokkaan.
- Kansalaisopistoissa, kesäyliopistoissa ja opintokeskuksissa ammatilliseen koulutukseen tai lukiokoulutukseen (harvinaista, mutta voidaan järjestää poikkeuskoulutuksena).

Yksityiset oppilaitokset

Opintotukea myönnetään pääsääntöisesti vain julkisen valvonnan alaisissa oppilaitoksissa suoritettaviin opintoihin. Julkisen valvonnan alaisena oppilaitoksena pidetään oppilaitosta, joka on opetusviranomaisten tai oman alansa viranomaisten valvoma tai rahoittama.

Muun kuin julkisen valvonnan alaisen koulutuksen opintotukioikeudesta, eli ns. yksityisten oppilaitosten opintotukioikeudesta, säädetään opintotukilain 4 a §:ssä. Säännöksen mukaan opintotuen myöntäminen yksityisessä oppilaitoksessa järjestettävään koulutukseen edellyttää, että Kela on myöntänyt koulutukseen opintotukioikeuden. Opintotukioikeuden myöntämisestä päättää Kelan etuuspalvelujen lakiyksikön opintotukiryhmä.

Opintotukioikeuden myöntäminen yksityisen oppilaitoksen järjestämään koulutukseen edellyttää, että

- koulutuksen järjestäjä hakee opintotukioikeutta,
- koulutus järjestetään Suomessa,
- koulutus vastaa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaista koulutusta, jonka tavoitteena on tutkinnon tai tutkinnon osan suorittaminen
- koulutuksen järjestäjällä on toiminnalliset, ammatilliset ja taloudelliset edellytykset koulutuksen järjestämiseen.

Kela voi pyytää Opetushallitukselta lausuntoa siitä, vastaako koulutus sisällöltään ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaista koulutusta.

Opintotukioikeus voidaan myöntää myös valtioneuvoston asetuksella erikseen säädettävään muuhun koulutukseen, jos koulutus tuottaa yleisesti tunnustetun ammattipätevyyden ja muut opintotukioikeuden myöntämisen edellytykset täyttyvät. Tällaisia koulutuksia ovat Alexander-tekniikan koulutus ja näyttelijän työn koulutus.

Kun Kela on myöntänyt yksityisen oppilaitoksen järjestämään koulutukseen opintotukioikeuden, sen opiskelijat ovat oikeutettuja opintotukeen (opintorahaan,

opintolainan valtiontakaukseen ja mahdolliseen ulkomaan asumislisään), jos opintotuen myöntämisen yleiset edellytykset täyttyvät.

Kela voi perua koulutukseen myönnetyn opintotukioikeuden, jos opintotukioikeuden myöntämiselle säädetty edellytykset eivät täyty. Jos Kela on perunut koulutuksen opintotukioikeuden, koulutukseen osallistuvilla opiskelijoilla on oikeus opintotukeen aloittamansa koulutuksen päättymiseen asti.

Koulutuksen järjestäjän selvitys- ja ilmoitusvelvollisuudesta säädetään opintotukiasetuksen 2 §:ssä.

Katso [lista opintotukeen oikeuttavista yksityisen oppilaitoksen koulutuksista](#).

Jos koulutukselle ei ole myönnetty opintotukioikeutta, lisää hylkäävään päätökseen päätösteksti **OTB50**.

1.4.3.3 Harjoittelu

Opintotuki voidaan myöntää työharjoittelun (korkeakouluopinnot) tai työpaikalla oppimisen (muut opinnot) ajalle.

- Lukuvuoden säännönmukaisen tukiajan puitteissa suoritettavan harjoittelun laajuutta ei tarvitse selvittää, vaan opintojen kokonaislaajuus ratkaisee opintojen päätoimisuuden ja opintotukioikeuden.
- Kesäkuukausien aikana suoritettavaan harjoitteluun voidaan toisen asteen opinnoissa myöntää opintotukea vain, jos harjoittelujakso täyttää kesäopintotuen myöntämisen edellytykset. Lue lisää kesäopintotuen myöntämisen edellytyksistä (Oikeus ja edellytys > Opintotukiaika > Lukuvuoden tukikuukaudet).

1.1.2018 alkaen ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisen koulutuksen

- palkaton työpaikalla oppiminen on koulutussopimukseen perustuvaa koulutusta, johon voidaan myöntää opintotuki.
- palkallinen työpaikalla oppiminen on oppisopimuskoulutusta, johon ei voida myöntää opintotukea.

Lue lisää oppisopimuksesta kohdasta Suhde muihin etuuksiin - [Oppisopimus](#).

1.4.3.4 Opinnot ulkomailla

Opintotukea myönnetään opiskeluun ulkomailla, jos

- opinnot vastaavat opintotukeen oikeuttavia opintoja Suomessa tai
- sisältyvät Suomessa suoritettaviin opintotukeen oikeuttaviin opintoihin (vaihto-opiskelu)

Sovellettava lainkohta (OTL 4 § 4 mom.)

Tutkinnon suorittaminen ulkomaisessa oppilaitoksessa

Opintotukea myönnetään ulkomailla ammatillisissa oppilaitoksissa tai muissa vastaavanlaisissa toisen asteen ja opistoasteen oppilaitoksissa kuin Suomessa tutkinnon suorittamiseen. Myös muihin mainittuja suomalaisia opintoja vastaavien opintojen suorittamiseen voidaan opintotukea myöntää. Edellytyksenä on myös, että oppilaitokset ovat asianomaisessa maassa julkisen valvonnan alaisia tai muuten

tunnustettuja oppilaitoksia. Vastaavuutta arvioitaessa voidaan kiinnittää huomiota myös annettavan koulutuksen vaatimustasoon.

Espanjan Aurinkorannikon suomalaisessa koulussa suoritettavat lukio-opinnot ovat lukiolain (629/1998) mukaisia opintoja, joita Suomen valtio rahoittaa. Opintotukea tukea voidaan myöntää opiskelijalle, joka suorittaa Aurinkorannikon suomalaisessa koulussa nuorille järjestettävän lukiokoulutuksen oppimäärää.

Korkeakoululla tarkoitetaan ulkomailla oppilaitoksia, jotka ovat asianomaisten maiden säädösten mukaisia korkeakouluja tai muuten asianomaisissa maissa korkeakouluiksi tunnustettuja. Opintotukea myönnetään ulkomaisessa korkeakoulussa eri tutkintojen suorittamiseen sekä muihin vastaaviin opintoihin kuin suomalaisessa korkeakoulussa. Ulkomaille korkeakouluopintoihin aikova ei voi saada opintotukea kielikurssien suorittamiseen tai muihin korkeakouluihin pääsyyn valmistaviin opintoihin. Kuitenkin korkeakoulussa tutkintoa suorittamaan hyväksytylle opiskelijalle tuki voidaan myöntää jo varsinaisia opintoja edeltävien kieliopintojen ajaksi.

Opintotukea ei myönnetä kokonaan etäopintoina järjestettäviin opintoihin. Jotkin ulkomaiset oppilaitokset järjestävät opetusta myös Suomessa yhteistyökumppanin avustuksella. Jos opiskelija osallistuu tällaiseen opetukseen, koulutusta ei voida katsoa järjestetyn kokonaan etäopintoina, vaikka opiskelija ei lainkaan osallistuisikaan opetukseen oppilaitoksen varsinaisessa ulkomaan toimipisteessä. Tutustu listaukseen näistä oppilaitoksista. Lisäksi joillain ulkomaisilla oppilaitoksilla on Suomessa oma toimipiste.

Ratkaisun koulutuksen vastaavuudesta tekee yksittäistapauksessa Itäisen vakuutuspiirin opintotukiryhmä.

Opiskelujakso ulkomailla

Opintotuki myönnetään ulkomailla harjoitettaviin opintoihin myös silloin, kun ne sisältyvät Suomessa suoritettaviin opintoihin. Opiskelujakso ulkomailla voi olla vaihto-opiskelua, työharjoittelua tai työssäoppimista tai se voi olla omaehtoinen opiskelujakso ulkomaisessa oppilaitoksessa tai opinnäytetyön tekemistä ulkomailla silloin, kun opinnäytetyön sisältö edellyttää ulkomailla asumista. Lisätietoja kohdassa [Hakeminen > Selvitykset opintoihin liittyvästä olosuhdemuutoksesta](#) ja [Olosuhdemuutokset > Määrätyn ajan kestävät olosuhteiden muutokset](#).

Opintotuki voidaan myöntää ja maksaa Suomessa suoritettaviin opintoihin kuuluvan ulkomaan opiskelujakson ajalle, vaikka opiskelija ei ole ilmoittautunut läsnä olevaksi suomalaisessa oppilaitoksessaan. Opiskelijan on kuitenkin oltava läsnä oleva, jos ulkomaan jakso alkaa tai päättyy kesken lukukauden ja jos opintotukea maksetaan myös Suomessa opiskelun perusteella vähintään 2 kuukaudelta lukukauden aikana (määräaikaisen olosuhdemuutoksen tarkistussäännöllä).

Esimerkki

Ulkomaan opiskelujakson kesto on 20.10. – 31.5. Ulkomailla opiskelevan tuki voidaan myöntää marraskuusta alkaen ja syys-lokakuun tuki tulee Suomessa opiskelun perusteella. Koska opintotukea maksetaan syyslukukaudella vähintään 2 kuukaudelta Suomessa opiskelun perusteella, opiskelijan on joko ilmoitauduttava läsnä olevaksi syyslukukaudelle tai hänen on peruttava tai palautettava syys-lokakuun opintotuki. Jos opiskelija ei sitä tee, hänellä ei ole oikeutta syys- ja lokakuulta maksettuun opintotukeen.

Esimerkki

Jos ulkomaan opiskelujakson kesto on 10.10. – 31.5., ainoastaan syyskuun tuki maksetaan Suomessa opiskelun perusteella. Opiskelijan ei tarvitse olla läsnä oleva suomalaisessa oppilaitoksessa syys- eikä kevätlukukaudella.

Lukion vaihto-oppilasvuodelle opintotukea ei yleensä myönnetä, koska opintoja ei hyväksytä Suomessa suoritettavaan lukion oppimäärään. Tuen poikkeuksellinen saaminen edellyttää suomalaisen lukion antamaa todistusta, jonka mukaan ulkomaan lukio-opinnoista hyväksytään korvaamaan suomalaisessa lukiossa vähintään 10 kurssia lukukautta kohti (1.8.2021 alkaneissa lukio-opinnoissa 20 opintopistettä lukukautta kohti). Myös Espanjan Aurinkorannikon suomalaisessa koulussa voi suorittaa vaihto-opintoja, jolloin opintotukioikeus määräytyy vaihto-opintoja koskevien sääntöjen mukaisesti.

1.4.3.4.1 Ulkomailla opiskelevien sosiaaliturvaan kuulumisen ja vakuuttamisen vireillepano

Kun opiskelijalle annetaan opintotukipäätös ulkomaille, tarkistetaan myös, onko vakuuttaminen hoidettu.

Jos päätöstä vakuuttamisesta ei ole eikä hakemusta ole vireillä, menetellään seuraavasti:

Opintotukihakemuksen käsittelijä rekisteröi vakuuttamisasian vireille opintotukihakemuksen tietojen perusteella **syyskoodilla 60**. Rekisteröidyt tapaukset näkyvät Kansainvälisten asioiden keskuksen Oiwa-töissä. Kansainvälisten asioiden keskus käy läpi nämä luettelot ja käsittelee asian. Opintotuen etuuskäsittelijä rekisteröi vakuuttamisen koko tutkintoa ulkomalla suorittavan osalta siten kuin Kansainvälisten asioiden keskuksen kanssa on sovittu. Lue lisää Ulkomailla opintotukea saavien opiskelijoiden vakuuttamisen rekisteröinnistä.

Huomautus

Jos ulkomaan jakso on palkaton ja kestää alle 3 kuukautta, älä laita vakuuttamisasiaa vireille.

Jos opiskelija suorittaa koko tutkintoa ulkomalla, päätökseen nousee automaattisesti päätösteksti OTW43 ”Oikeus muihin Kelan etuuksiin ulkomalla oleskelun aikana ratkaistaan, jos haet jotain muuta etuutta.”

Jos ulkomaan opiskelujakso kuuluu Suomessa suoritettavaan tutkintoon, lisää päätösteksti **OTW43** päätökseen käsin.

Paluu Suomeen

Jos opiskelija palaa ulkomailta eri aikaan kuin oli alun perin ilmoittanut ja hakee opintotukeen tarkistusta opintotuen muutosilmoituksella, tutki vakuuttamisen tiedot.

Jos asiakkaalla on myönteinen vakuuttamisratkaisu ulkomaille, ja hän ilmoittaa paluusta Suomeen vakuuttamisjakson umpeutumista edeltävän tai jälkeisen kalenterikuukauden sisällä, kirjaa paluupäivä CICS:lle (HERE - vakuuttaminen -

seuranta). Jos vakuuttamisessa on vireillä seurantatyö tarkenteella ”Ilmoitus Suomeen paluusta”, tulee seurantatyö sulkea paluupäivän kirjaamisen yhteydessä.

Jos Suomeen paluu on yli 1 kk vakuutusjakson päättymisen jälkeen tai yli 2 kk aiemmin kuin vakuutusjakso päättyy tai paluu on muuten epäselvä (esim. Suomeen paluu on tilapäinen tai asiakas työskentelee edelleen ulkomailla), luo toimeksianto vakuuttamiseen.

1.4.4 Opintojen päätoimisuus

Opintotukea myönnetään päätoimisiin opintoihin. Opintotukilaissa on määritelty, milloin opinnot katsotaan päätoimiksi (OTL 65/1994 5 a §).

1.4.4.1 Korkeakouluopinnot

Opinnot, joiden tavoitteena on korkeakoulututkinnon suorittaminen yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa, ovat päätoimisia.

Muut korkeakouluopinnot ovat päätoimisia, kun opintojen laajuus on keskimäärin vähintään viisi opintopistettä opiskelukuukautta kohti. 1.8.2014 alkaen opintojen päätoimisuus määritellään täysinä kuukausina opintojen alkamispäivästä lukien siten, että viimeisen täyden opiskelukuukauden jälkeisiä opiskelupäiviä ei oteta huomioon. Jos opiskeluaikaa ei ole määritelty, opintotukena voidaan myöntää yksi opintotukikuukausi viittä opintopistettä kohti. Lue lisää kohdasta [Muut kuin tutkinto-opinnot korkeakouluissa](#).

Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 5 a § 1 mom.)

1.4.4.2 Lukio-opinnot

Lukio-opinnot ovat opintotukilain 5 a §:n mukaan päätoimisia, jos niiden oppimäärän mukainen laajuus on yhteensä vähintään 150 opintopistettä (ennen 1.8.2021 aloittaneilla 75 kurssia).

- Oppimäärän mukainen laajuus on vähintään 150 opintopistettä vain lukiolain 10 §:n mukaisessa nuorten oppimäärässä (ennen 1.8.2021 aloittaneilla 75 kurssia: Valtioneuvoston asetus lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta 13.11.2014/942 9 §).
- Aikuisille annettavan lukiokoulutuksen oppimäärän mukainen laajuus on lukiolain 10 §:n nojalla vain 88 opintopistettä (ennen 1.8.2021 aloittaneilla 44 kurssia: Valtioneuvoston asetus lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta 13.11.2014/942 10 §), eikä oikeuta opintotukeen muutoin kuin poikkeusperusteilla.

Lukiolainen suorittaa lukion oppimäärän, josta hän saa lukion päättötodistuksen. YO-kokeista lukiolainen saa YO-tutkintotodistuksen. **Yleensä tukioikeus päättyy YO-tutkintotodistuksen saamiseen** eikä lisätukea voida myöntää sen jälkeen tehtäviin lisäsuorituksiin tai arvosanojen korottamisiin tai uusimisiin, vaikka suunnitellut opinnot periaatteessa olisivat päätoimisia. Ks. tukioikeuden keston pääsäännöstä ja

poikkeuksista tarkemmin kohdassa Opintotukeen oikeuttavat opinnot - [Muut opinnot](#) (väliotsikko Lukio-opinnot - Mihin päättyy lukio-opintojen tukioikeus).

Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 5 a § 2 mom.)

Nuorten oppimäärä

Lukio-opinnot katsotaan päätoimisiksi, kun niiden oppimäärän mukainen laajuus on yhteensä vähintään 150 opintopistettä (ennen 1.8.2021 aloittaneilla 75 kurssia). Laajuus on **nuorille järjestettävän** koulutuksen laajuutta vastaava (KOSKI-tietovarannossa Suoritukset-kohdassa: "Lukio suoritetaan nuorten opetussuunnitelman mukaan").

Päätoimisuuden selvittäminen 4 ensimmäisen opiskeluvuoden aikana

Tavanomainen nuorten oppimäärän mukaan järjestettävä lukiokoulutus on opintojen laajuuden mukaisella opiskeluajalla eli kolmen ensimmäisen opiskeluvuoden aikana lähtökohtaisesti päätoimista eikä opintojen päätoimisuutta tarvitse erikseen selvittää.

1.8.2021 alkaen menettely koskee myös neljättä lukiovuotta. Lukiolaisella on lukiolain 23 §:n mukaan oikeus suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärä enintään neljässä vuodessa. Opintotuki myönnetään kuitenkin edelleen ensimmäisellä hakemuksella kolmannen opiskeluvuoden loppuun saakka ja neljännen opiskeluvuoden tuki on haettava erikseen.

Esimerkki

Lukiolainen hakee syksyllä 2021 opintotukea 4. opiskeluvuodelle. Tutki Koski-tietovarannosta, onko opiskelijalla edelleen nuorten oppimäärän suorittaminen kesken (Läsnä). Jos on, voit myöntää opintotuen 4. opiskeluvuodelle. Vaikka hakemuksesta kävisi ilmi jäljellä olevat opinnot, älä käytä tietoa ratkaisun perusteena.

Esimerkki

Lukiolainen hakee opintotukea 4. opiskeluvuodelle. Opiskelija on jo valmistunut nuorten oppimäärästä eli hänellä ei enää ole lukiossa opiskeluoikeutta. Opiskelija ei ole kuitenkaan vielä saanut YO-tutkintotodistusta, koska hän ei ole suorittanut kaikkia pakollisia YO-kokeita. Tämä tieto näkyy Koski-tietovarannossa. Voit myöntää opintotuen 4. opiskeluvuodelle. Jos opiskelija olisi jo suorittanut lukiokoulutukseen kuuluvat kummatkin tutkinnot, Koski-tietovarannossa olisi kohdassa Ylioppilastutkinto tietona:

- Pakolliset kokeet suoritettu - kyllä
- SUORITUS VALMIS - Vahvistus xx.xx.xxxx

Lukiolaisen ulkomaan opiskelujakso

Lukio-opintojen päätoimisuus pitää aina selvittää ulkomailla suoritettavien opiskelujaksojen ajalta. Tämä koskee sekä vaihto-opintoja että omaehtoista ulkomaan opiskelujaksoja (esimerkiksi suorittaa kotimaan oppilaitoksen kanssa sovitulla tavalla osan opinnoista verkko-opintoina ulkomailta). Tuen saaminen edellyttää suomalaisen lukion antamaa todistusta, jonka mukaan ulkomaan opinnot hyväksytään korvaamaan suomalaista opetusta ja että opinnot ovat päätoimisia. 1.8.2021 alkaen ulkomaan jakson osalta pyydetään oppilaitoksen todistus koko ulkomaan jakson ajalta. Todistuksessa ei enää pyydetä erittelemään lukukausikohtaisia opintoja. Opintotukilain mukainen edellytys on, että opintoja pitää olla vähintään 20 opintopistettä lukukautta

kohti (ennen 1.8.2021 aloittaneilla 10 kurssia). Jos ulkomailla opiskelusta ei kerry riittävästi hyväksilukuja, hylkää hakemus **syykoodilla 63**, jonka perusteella päätökseen tulee päätösteksti OTB63. Lisää päätökseen käsin päätösteksti **OTB71**.

Esimerkki

Lukiolainen hakee opintotukea ulkomaan vaihtoon lukuvuodelle 2021-2022. Oppilaitos vahvistaa, että opiskelija saa koko lukuvuodelta hyväksilukuja 5 kurssia. Opintojen päätoimisuutta koskeva edellytys ei täyty, joten hakemus hylätään.

Esimerkki

Lukiolainen hakee opintotukea ulkomaan vaihtoon lukuvuodelle 2021-2022. Oppilaitos vahvistaa, että opiskelija saa koko lukuvuodelta hyväksilukuja 15 kurssia (keskimäärin 7,5 kurssia lukukautta kohti). Opintojen päätoimisuutta koskeva edellytys ei täyty, joten hakemus hylätään.

HUOM! Opiskelija ei voi ilmoittaa Kelalle, että kaikki 15 kurssia kohdentuisivat syyslukukaudelle tai kevätlukukaudelle, jotta päätoimisuusedellytys täyttyisi. Koko lukuvuoden suoritukset jaetaan aina tasaisesti koko lukuvuodelle ja lukukausikohtaiset suoritukset arvioidaan aina jakamalla kahdella.

Esimerkki

Lukiolainen hakee opintotukea ulkomaan vaihtoon lukuvuodelle 2021-2022. Oppilaitos vahvistaa, että opiskelija saa koko lukuvuodelta hyväksilukuja 20 kurssia (keskimäärin 10 kurssia lukukautta kohti). Opinnot ovat päätoimisia ja opintotuki voidaan myöntää.

Opiskelija voi tehdä ulkomaan vaihdon lisäksi saman lukukauden aikana suorituksia myös Suomessa. Lukukausikohtaiset suoritukset voidaan laskea yhteen ja tuki voidaan myöntää, jos opiskelijalla on lukukauden aikana yhteensä vähintään 20 opintopistettä (10 kurssia) Suomessa ja ulkomailla. Tuki voidaan myöntää ulkomaan jaksolle ulkomaan suuruisena.

Esimerkki

Ulkomailla suoritettava vaihto-opiskelujakso on 8.1.2022-28.5.2022. Opiskelija saa ulkomaan vaihdosta hyväksilukuina 6 kurssia. Opiskelija on suorittanut jo ennen vaihtoon lähtöä Suomessa 2 kurssia tammikuussa 2022 ja tulee myöhemmin suorittamaan 3 kurssia. Opiskelija tekee kevätlukukauden aikana yhteensä 11 kurssia. Opiskelijalle voidaan myöntää ulkomaan opintotuki ajalle 1.1.2022-31.5.2022.

Päätoimisuuden selvittäminen lisääjalla (5. opiskeluvuosi)

Opintotuen myöntäminen viidennelle opiskeluvuodelle (ja sen jälkeiselle ajalle) edellyttää opintojen päätoimisuuden selvittämistä oppilaitoksen todistuksella. Edellytetään, että opiskelijalla on aikomus lukukauden aikana suorittaa vähintään 10 kurssia (1.8.2021 tai sen jälkeen aloittaneilla 20 opintopistettä) tai kaksi ylioppilastutkinnon koetta. Päätoimisuuden vaatimus ei täyty, jos opiskelija suorittaa esimerkiksi 9 kurssia ja 1 YO-kokeen. Jos opiskelu ei ole päätoimista, hylkää hakemus **syykoodilla 71**, jonka perusteella päätökseen tulee päätösteksti OTB28. Lisää päätökseen käsin päätösteksti **OTB71**.

Huomautus

Lukiolainen ei yleensä voi saada opintotukea ulkomaan vaihto-opintoihin, koska opiskelu ei ole päätoimista. Tällaisessa tilanteessa **vaihto-opiskeluvuosi ei kuluta lukio-opintojen 3-vuotista kesto**a. Lukiolaisen neljäs lukiovuosi voi siis käytännössä olla vasta kolmas opiskeluvuosi ja 5. vuosi vasta neljäs opiskeluvuosi. Tarkista tieto Koski-tietovarannosta. Yleensä opinnot kirjataan vaihto-opintojen ajalle väliaikaisesti keskeytyneiksi.

1.8.2021 alkaen oppilaitokselta pyydetään lisääajan opintojen opiskelutodistus koko jäljellä olevalta opiskeluajalta. Todistuksessa ei enää pyydetä erittelemään lukukausikohtaisia opintoja.

1. Jos opiskelijalla on 5. opiskeluvuonna jäljellä 10 kurssia ja 2 YO-koetta, voidaan katsoa, että päätoimisia opintoja on käytännössä jäljellä kahden lukukauden edestä. Jos opiskelija hakee tukea koko 5. vuodelle, opintotuki voidaan myöntää hakemuksen mukaisesti.
2. Jos opiskelijalla on 5. opiskeluvuonna jäljellä 10 kurssia ja 1 YO-koe, voidaan katsoa, että päätoimisia opintoja on käytännössä jäljellä yhden lukukauden edestä. Opiskelijalle voidaan myöntää opintotuki syyslukukaudelle. Jos opiskelija hakee opintotukea erikseen vielä kevätlukukaudelle ja jäljellä on edelleen 10 kurssia, opintotuki voidaan myöntää vielä kevätlukukaudellekin.
3. Jos opiskelijalla on 5. opiskeluvuonna jäljellä 5 kurssia ja 1 YO-koe, opinnot eivät ole enää päätoimisia yhdenkään lukukauden edestä. Hakemus hylätään.

Aikuislukio-opinnot

Jos opiskelija suorittaa **pelkästään aikuislukio-opintoja**, hänelle ei yleensä myönnetä opintotukea. Aikuisten oppimäärä ei laajuudeltaan vastaa opintojen päätoimisuudelle asetettua vaatimusta. Hylkää hakemus **syykoodilla 71**, jonka perusteella päätökseen tulee päätösteksti OTB28. Lisää päätökseen käsin tilanteeseen sopiva lisäperustelu:

- Käytä hylkäävässä päätöksessä päätöstekstiä **OTBAG**, jos opiskelija suorittaa aikuisten oppimäärää ja opinnot on aloitettu ennen 1.8.2021. Käytä fraasia **OTBAX**, jos opinnot on aloitettu 1.8.2021 tai sen jälkeen.
 - Koski-tietovarannossa: "Lukio suoritetaan aikuisten opetussuunnitelman mukaan"
- Jos opiskelija suorittaa pelkästään lukion aineopintoja, käytä hylkäävässä päätöksessä tekstiä **OTB65**.
 - Koski-tietovarannossa: "Lukion aineopinnot" (ennen 1.8.2021 aloittaneilla "Lukion oppiaineen oppimäärä").

Jos opiskelija siirtyy nuorisooasteen lukio-opinnoista aikuislukio-opintoihin eikä aikuislukio-opintoja suoriteta sisäoppilaitoksessa tai ammatillisen perustutkinnon yhteydessä taikka opiskelija ei saa koulutusta oppivelvollisuuslain 16 §:n perusteella maksuttomana, lakkautaa opintotuki opintojen keskeytymispäivän perusteella. Lisää päätökseen päätösteksti **OTB36**.

Aikuislukio-opinnot sisäoppilaitoksessa

Sisäoppilaitoksessa (esimerkiksi kansanopistossa) järjestetyt lukio-opinnot katsotaan **aina päätoimisiksi**. Ne ovat päätoimisia siitä riippumatta, minkä laajuista lukion oppimäärää opiskelija suorittaa ja mikä on opiskelijan lukukauden aikainen opiskelumäärä.

"Sisäoppilaitoksessa järjestettävä koulutus" tarkoittaa sitä, että ainakin osa opetuksesta tulee olla lähiopetusta sisäoppilaitoksessa. Lähiopetukselle ei ole asetettu vähimmäismäärää.

Sisäoppilaitokset järjestävät aikuislukio-opintoja myös **pelkästään etäopintoina eli nettilukiossa**. Nämä opinnot eivät ole tukeen oikeuttavia, koska niitä ei järjestetä edes osittain sisäoppilaitoksessa (huomaa kuitenkin maksuttomaan koulutukseen oikeutettujen oppivelvollisten oikeus saada opintotukea myös nettilukioon, josta lisää jäljempänä). Hylkää hakemus **syykoodilla 71**, jonka perusteella päätökseen tulee päätösteksti OTB28 tai valmiilla kielteisellä linjatiedolla, jonka perusteella päätökseen nousee päätösteksti OTB51. Lisää päätökseen käsin päätösteksti **OTBAG**, jos opinnot on aloitettu ennen 1.8.2021. Lisää fraasi **OTBAX**, jos opinnot on aloitettu 1.8.2021 tai sen jälkeen.

Sisäoppilaitokset, joilla on lukiolain 4 §:n mukainen oikeus järjestää sisäoppilaitosmuotoista aikuislukiokoulutusta (tarkistettu OPH:lta huhtikuussa 2021):

- Itä-Hämeen opisto
- Karkun evankelinen opisto
- Otavan opisto
- Portaanpään kristillinen opisto
- Raudaskylän kristillinen opisto

Opintotuki myönnetään sisäoppilaitoksessa suoritettaviin lukio-opintoihin ensimmäisellä hakemuksella kolmelle ensimmäiselle vuodelle. Opintotuki on haettava erikseen neljännelle ja viidennelle tai sen jälkeiselle vuodelle. Opiskelijalta ei missään tilanteessa pyydetä tarkempia selvityksiä opintojen laajuudesta.

Esimerkki

Opiskelija suorittaa Otavan opistossa lukion aikuisten oppimäärää. Hän hakee lisäajan tukea viidennelle opiskeluvuodelle. Koska opiskelija suorittaa opintoja sisäoppilaitoksessa, häneltä ei pyydetä tarkempaa selvitystä jäljellä olevista opinnoista. Jos opinnot ovat edelleen Kosken mukaan kesken, opintotuki voidaan myöntää.

Aikuislukio-opinnot yhdistelmäututinnossa

Aikuislukio-opinnot katsotaan päätoimisiksi ja niihin voidaan myöntää opintotuki, kun ne suoritetaan ammatillisen perustutkinnon yhteydessä, eli opiskelija suorittaa ammatillisen perustutkintokoulutuksen ja lukiokoulutuksen yhdistelmäututkintoa.

Opintotukea voi saada aikuislukio-opintoihin vain, jos

- opiskelija **suorittaa samanaikaisesti** ammatillista perustutkintoa tai
- opiskelija on jo **saanut ammatillisen perustutkinnon tutkintotodistuksen** ja hakee lisäajan tukea jäljellä oleviin aikuislukio-opintoihin.

Jos yhdistelmäututkinnon opiskelija keskeyttää ammatillisen perustutkinnon suorittamisen, myös tukioikeus aikuislukio-opintoihin päättyy.

Esimerkki

Opiskelija on syksyllä 2020 valittu suorittamaan ammatillista perustutkintoa sekä aikuislukion oppimäärää yhdistelmäututkintona. Opiskelija keskeyttää heti syksyn 2020 alussa ammatillisen perustutkinnon suorittamisen ja hakee opintotukea aikuislukio-opintoihin. Opiskelija ei ole enää yhdistelmäututkinnon suorittaja eikä opintotukea voida myöntää pelkkiin aikuislukio-opintoihin.

Jos opiskelija hakee opintotukea aikuislukio-opintoihin, tutki **Koski-tietovarannosta**, onko opiskelijalla (ollut) samanaikaisesti myös opiskeluoikeus ammatilliseen perustutkintoon. Ei ole olemassa lainsäädäntöä, jossa määriteltäisiin, miten yhdistelmätutkinnon suorittaminen on pitänyt aloittaa. Käytännössä opiskelijan ei ole tarvinnut aloittaa eri tutkintoja samanaikaisesti.

Esimerkki

Opiskelija on aloittanut ammatillisen perustutkinnon suorittamisen syksyllä 2018 ja hän on suorittanut tutkinnon 31.5.2021. Opiskelija on aloittanut perustutkinnon rinnalla samanaikaisesti aikuislukio-opinnot syksyllä 2019. Opiskelija hakee syksyllä 2021 opintotukea lukio-opintoihin. Kyseessä on vasta lukio-opintojen kolmas vuosi.

Yhdistelmätutkinnon opiskelija voi suorittaa lukiossa:

- aikuislukion oppimäärää eli 88 opintopistettä (ennen 1.8.2021 aloittaneilla 44 lukiokurssia).
 - Koski-tietovarannossa: "Lukio suoritetaan aikuisten opetussuunnitelman mukaan".
- ylioppilastutkintoa eli vähintään 4 pakollista ylioppilastutkintoon kuuluvaa koetta (keväästä 2022 alkaen 5 pakollista koetta). Opiskelija saattaa ylioppilastutkinnon lisäksi suorittaa joitain lukion oppiaineita, vaikka ei suoritakaan koko aikuislukion oppimäärää.
 - Koski-tietovarannossa: "Lukion aineopinnot" (ennen 1.8.2021 aloittaneilla "Lukion oppiaineen oppimäärä").

Jos opiskelija on (ollut) yhdistelmätutkinnon suorittaja ja hän hakee opintotukea lukion **neljän ensimmäisen opiskeluvuoden aikana**, tukioikeus ei edellytä päätoimisuuden tarkempaa tutkimista. Kelalle riittää tieto, että lukio-opinnot ovat edelleen kesken (Koski-tietovarannossa Läsnä). Katso tarkemmin edellä kohta Nuorten oppimäärä - Päätoimisuuden selvittäminen 4 ensimmäisen opiskeluvuoden aikana.

Jos yhdistelmätutkinnon suorittaja hakee lukio-opintoihin opintotukea **viidennelle tai sen jälkeiselle opiskeluvuodelle**, pyydä oppilaitoksen todistus, paljonko opiskelijalla on opintoja jäljellä. Katso tarkemmin edellä kohta Nuorten oppimäärä - Päätoimisuuden selvittäminen lisääjalla (5. opiskeluvuosi).

Esimerkki

Opiskelija on suorittanut ammatillisen perustutkinnon 31.5.2021. Hän on yhdistelmätutkinnon suorittaja. Opiskelija hakee opintotukea neljännelle opiskeluvuodelle (lukuvuosi 2021-2022) aikuislukio-opintoihin. Koskesta tarkistetaan, että opiskelija ei ole vielä suorittanut YO-tutkintoa eikä valmistunut lukion oppimäärästä. Opintotukea voidaan myöntää neljännelle opiskeluvuodelle hakemuksen mukaisesti.

Esimerkki

Yhdistelmätutkinnon opiskelija hakee opintotukea vielä aikuislukio-opintojen viidennelle opiskeluvuodelle syyslukukaudelle 2022. Opiskelija toimittaa oppilaitoksen todistuksen, jonka mukaan hänellä on vielä jäljellä 2 YO-koetta. Opintotuki voidaan myöntää syyslukukaudelle.

Esimerkki

Oppivelvollinen opiskelija on aloittanut yhdistelmätutkinnon suorittamisen syksyllä 2021. Hän saa koulutuksen maksuttomana. Hän suorittaa ammatillisen perustutkinnon 31.5.2024 ja hakee opintotukea jäljellä oleviin aikuislukio-opintoihin lukuvuodelle 2024-2025. Opintotuki voidaan myöntä. Koski-tietovarannosta tulee tieto, että oikeus maksuttomaan koulutukseen on päättynyt 5.12.2024, kun opiskelija on suorittanut YO-tutkinnon. Opintotukioikeus jatkuu keväälle 2025, jos opiskelijalla on edelleen oppimäärän suorittaminen kesken. Opintotuki pitää tarkistaa, jos opiskelijalle tulisi oikeus oppimateriaalilisiin maksuttomuuden päättymisen jälkeiselle ajalle.

Oppivelvollinen saa suorittaa aikuisten oppimäärän maksuttomana 1.8.2021 tai sen jälkeen

Oppivelvollinen voi joissain harvinaisissa tilanteissa suorittaa oppivelvollisuutta aikuislukiossa. Oppivelvollisella tarkoitetaan niitä opiskelijoita, jotka ovat laajennetun oppivelvollisuuden piirissä 1.8.2021 alkaen. Laajennetun oppivelvollisuuden piirissä ovat vuonna 2004 tai sen jälkeen syntyneet opiskelijat, jotka suorittavat perusopetuksen oppimäärän eli peruskoulun (9-luokan) keväällä 2021 tai sen jälkeen. Laajennettu oppivelvollisuus ei siis koske vuonna 2003 tai sitä ennen syntyneitä, vaikka he suorittaisivat peruskoulun keväällä 2021 tai sen jälkeen.

Oppivelvollinen voi suorittaa oppivelvollisuuslain 16 §:n perusteella maksuttomana koulutuksena aikuisten oppimäärän. Lukion aineopintoja (oppiaineen oppimäärää) sen sijaan ei voi suorittaa maksuttomana koulutuksena.

Opiskelija voi saada opintotukea aikuisten oppimäärään, jos hän suorittaa koulutuksen oppivelvollisuuslain 16 §:n perusteella maksuttomana. Tiedon voi tarvittaessa tarkistaa Koski-tietovarannosta. **Tukioikeus on myös sisäoppilaitosten etänä järjestämään aikuisten oppimäärään eli nettilukioon.**

Esimerkki

Vuonna 2005 syntynyt opiskelija on aloittanut syksyllä 2021 lukiossa nuorten oppimäärän suorittamisen (150 opintopistettä). Opiskelija on oppivelvollinen ja lukiokoulutus on hänelle maksuton. Opiskelija keskeyttää oppilaitoksen kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen nuorten oppimäärän suorittamisen ja siirtyy suorittamaan aikuisten oppimäärää (88 opintopistettä). Aikuislukiokoulutus on opiskelijalle edelleen maksuton. Aikuislukiokoulutukseen voidaan myöntää opintotukea. Huomaa, että nuorten oppimäärään käytetty opiskeluaika huomioidaan tukiajassa.

Tukioikeus aikuisten oppimäärään päättyy, kun koulutuksen maksuttomuus päättyy.

Esimerkki

Vuonna 2005 syntynyt opiskelija suorittaa edelleen lukuvuonna 2025-2026 lukiossa maksutonta aikuisten oppimäärää. Oppivelvollisuuslain mukainen oikeus maksuttomaan koulutukseen päättyy 31.12.2025 eli sen kalenterivuoden lopussa kun opiskelija täyttää 20 vuotta. Opintotuki voidaan siis myöntää vain 31.12.2025 saakka. Koulutuksen järjestäjä voi tietyillä poikkeusperusteilla jatkaa koulutuksen maksuttomuutta. Jos tällainen päätös tehdään, opiskelija voi hakea erikseen jatkotukea. Tieto maksuttomuuden jatkumisesta löytyy Koski-tietovarannosta.

Myös maksuttomana suoritettavaan aikuisten oppimäärään voidaan myöntää opintotuki ensimmäisellä hakemuksella kolmelle ensimmäiselle opiskeluvuodelle ja sen jälkeen erillisestä hakemuksesta lisäajalle.

- Neljän ensimmäisen opiskeluvuoden osalta ei tarvita tarkempaa tietoa opintojen laajuudesta. Katso tarkemmin edellä kohta Nuorten oppimäärä - Päätoimisuuden selvittäminen 4 ensimmäisen opiskeluvuoden aikana.
- Jos opiskelija hakee tukea viidennelle tai sen jälkeiselle opiskeluvuodelle, hakemuksen liitteeksi tarvitaan opiskelutodistus jäljellä olevista opinnoista. Katso tarkemmin edellä kohta Nuorten oppimäärä - Päätoimisuuden selvittäminen lisäajalla (5. opiskeluvuosi).

Kansainväliset lukiotutkinnot

Suomessa suoritetaan myös erilaisia kansainvälisiä lukiotutkintoja, joihin OKM on antanut järjestämisluvan (IB ja DIA). Koulutuksia järjestetään mm. Helsingin kansainvälisessä koulussa ja Helsingin saksalaisessa koulussa. Lisäksi opintotukea voidaan myöntää Helsingin eurooppalaisen koulun lukiokoulutukseen (EB), vaikka koulutuksella ei ole OKM:n järjestämislupaa. Näihin koulutuksiin opintotuki myönnetään kolmelle ensimmäiselle opiskeluvuodelle ilman erillistä selvitystä opintojen päätoimisuudesta. Näin toimitaan 1.8.2021 alkaen myös, kun opiskelija hakee tukea neljännelle opiskeluvuodelle.

Myös kansainvälisten lukio-opintojen päätoimisuus on selvitettävä, kun tukea haetaan viidennelle tai sen jälkeiselle opiskeluvuodelle tai ulkomaan vaihtojaksoille. Kansainvälisten lukio-opintojen mitoitusperuste ei ole opintopiste tai kurssi, kuten suomalaisten lukio-opintojen. Kelalle riittää oppilaitoksen muunlainen vahvistus, että opiskelu on päätoimista. Opiskelijan pitää osallistua lukukaudessa opintoihin, jotka vastaavat oppilaitoksen näkemyksen mukaan laajuudeltaan kahtakymmentä opintopistettä / kymmentä lukiokurssia tai kahta YO-koetta.

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus (31.7.2022 saakka)

Päätoimiseksi opinnoiksi katsotaan myös lukiokoulutukseen valmistava (LUVA) yhden lukuvuoden ja 50 opintopisteen (31.7.2021 saakka 25 kurssin) laajuinen opintokokonaisuus.

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus on opintojen laajuuden mukaisella opiskeluajalla eli ensimmäisen opiskeluvuoden aikana lähtökohtaisesti päätoimista eikä opintojen päätoimisuutta tarvitse erikseen selvittää. Opintotuen myöntäminen lisäajalle eli 2. vuodesta eteenpäin sen sijaan edellyttää opintojen päätoimisuuden selvittämistä oppilaitoksen todistuksella. Pyydä tarvittaessa RP_OPINTOETUUKSET -laatikosta kannanotto, voidaanko opintotukea myöntää LUVA-koulutuksen lisäajalle.

1.4.4.3 Ammatilliset opinnot

Päätoimisuusedellytys

Seuraavat ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaiset koulutukset ovat **aina päätoimisia**:

- ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus 31.7.2022 saakka (**VALMA**)
- työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus (**TELMA**)

- ammatillinen **perustutkintokoulutus**

Edellä mainituista koulutuksista ei kerätä linjatietoja eikä myöskään henkilökohtaisia osaamisen kehittämissuunnitelmia (HOKS) tarvita hakemuksen ratkaisemista varten. Opiskelu on päätoimista sekä opintojen laajuuden mukaisella opiskeluaajalla että lisäajalla.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisissa **ammattitutkinto- ja erikoisammattitutkintokoulutuksissa** päätoimisuusedellytys on 4,5 osaamispistettä opiskelukuukautta kohti. Opetushallitus on mitoitannut koko tutkinnon laajuuden sekä tutkinnon osien laajuuden osaamispisteissä. Jos opiskelija hakee opintotukea koko tutkintoon tai tutkinnon osaan, opintojen päätoimisuutta ei saa arvioida muulla mitoitusperusteella.

Esimerkki

Opiskelija on suorittamassa ammattitutkinnon osatutkintoa ja hakee siihen opintotukea. Oppilaitoksen on ilmoitettava laajuus osaamispisteissä, koska se on ammattitutkinnon ja ammattitutkinnon osan laajuuden virallinen mittari (ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 10 §, opintotukilain 5 a §). Jos oppilaitos ilmoittaa opintojen laajuuden tunneissa, pyydä uusi OT6-lomake.

Opiskelijalla voi olla ammatillisen koulutuksen opiskeluoikeus myös pelkästään **tutkinnon osaa pienemmistä kokonaisuuksista koostuvaan suoritukseen**. Päätoimisuusedellytys on 4,5 osaamispistettä opiskelukuukautta kohti.

Muu ammatillinen koulutus on päätoimista, jos opintojen laajuus on keskimäärin vähintään

- 25 viikkotuntia tai
- 3 opintoviikkoa opiskelukuukautta kohti tai
- 4,5 osaamispistettä opiskelukuukautta kohti

Jos oppilaitos ilmoittaa opintojen laajuuden opintopisteissä, muuta opintopisteet viikkotunneiksi. Yksi opintopiste vastaa noin 27 tunnin työpanosta. Jos opiskelu ei ole päätoimista, päätöksessä pitää kertoa laskukaava, miten päätoimisuus on laskettu (fraasi **OTBAY**).

Esimerkki

Opintojen laajuus on 53 op. Muuta kokonaislaajuus tunneiksi: 53 op x 27 tuntia = 1431 tuntia. Koulutus järjestetään ajalla 16.8.2021 - 3.6.2022, josta lomat vähennettynä tulee esimerkiksi 38 viikkoa. Jaa kokonaislaajuus opiskeluvuikoilla 1431 t : 38 vko = 37,65 t/vko. Opiskelu on päätoimista, koska opiskelua on keskimäärin vähintään 25 viikkotuntia.

Päätoimisiin opintoihin luetaan mukaan kaikki koulutukseen kuuluvat opinnot niiden suorittamistavasta riippumatta. Opiskelija voi suorittaa siis osan koulutukseen kuuluvista opinnoistaan esimerkiksi etäopintoina ja tukiopetustyypisin opetusjärjestelyin.

Huomautus

Muussa kuin julkisen valvonnan alaisessa (=yksityisessä) oppilaitoksessa järjestettävä koulutus ei ole ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaista koulutusta, vaikka se vastaa sitä. Yksityisen oppilaitoksen järjestämän ammatillisen koulutuksen päätoimisuusedellytys voi olla joku kolmesta edellä mainitusta. Huomaathan, että myös yksityisen oppilaitoksen

järjestämän perustutkintokoulutuksen laajuus on selvitettävä ja päätoimisuus arvioitava. Katso [lista yksityisistä oppilaitoksista](#) (Kuka voi saada opintotukea - Yksityiset oppilaitokset -otsikon alla linkki).

Huomautus

Muun viranomaisen valvoma koulutus ei ole ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaista koulutusta. Muun viranomaisen valvoman ammatillisen koulutuksen päätoimisuusedellytys voi olla joku kolmesta edellä mainitusta. Huomaathan, että myös perustutkintokoulutuksen laajuus on selvitettävä ja päätoimisuus arvioitava. Katso lista muun viranomaisen valvomasta koulutuksesta.

Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 5 a § 3 mom. ja 4 mom.)

Esimerkkejä päätoimisuuden laskemisesta - osaamispisteet

Opintojen päätoimisuus määritellään täysinä kuukausina opintojen alkamispäivästä lukien siten, että viimeisen täyden opiskelukuukauden jälkeisiä opiskelupäiviä ei oteta huomioon.

Esimerkki

Muun ammatillisen koulutuksen opiskeluaika on 14.8.–18.12. ja sen laajuus on 18 osaamispistettä. Päätoimisuutta määriteltäessä opiskeluaika on 4 kuukautta (4 täyttä kuukautta ja 5 päivää), eli opinnot ovat päätoimisia ($18 : 4 = 4,5$ osp/kk). Huomaa kuitenkin, että lukuvuoden tukiaikaa koskevien uusien sääntöjen mukaan opinnot oikeuttavat 5 kuukauden tukeen (elokuun alusta joulukuun loppuun).

Esimerkki

Opiskelija on toimittanut OT6-lomakkeen, jonka mukaan ammattitutkintokoulutuksen kesto on ensimmäisenä ja toisena lukuvuotena 10.8.–31.5. Opintojen laajuus on 105 osaamispistettä. Täysiä opiskelukuukausia on 18, kun molempien lukuvuosien opintojen yhtäjaksoisessa kestossa huomioidaan vain täydet opiskelukuukaudet. Opinnot ovat päätoimisia ($105 : 18 = 5,83$ osp/kk). Opintotuki voidaan myöntää kummallekin lukuvuodelle ajalle 1.8.–31.5. (huom! 10 tukikuukaudelle lukuvuodessa 18 päivän säännön ansiosta).

Lukuvuoden aikaiset tavanomaiset lomat eivät keskeytä päätoimisuudessa huomioitavien kuukausien laskentaa (esimerkiksi syysloma, enintään 24 päivän mittainen joululoma, hiihtoloma).

Esimerkki

Opiskelija suorittaa erikoisammattitutkintokoulutuksessa 38 osaamispistettä ajalla 11.8.2014-13.12.2014 ja ajalla 7.1.2015-23.5.2015. Koska joululoman kesto on enintään 24 päivää, joululoma ei katkaise päätoimisuudessa huomioitavien kuukausien laskentaa. Täysiä opiskelukuukausia on 9 ja osaamispisteitä on 38. Opinnot eivät ole päätoimisia ($38 : 9 = 4,22$ osp/kk).

Kesälomakaan ei katkaise päätoimisuudessa huomioitavien kuukausien laskentaa, jos se on niin lyhyt, että se ei estä opintotuen maksamista kyseiseltä kuukaudelta.

Esimerkki

Opiskelija opiskelee muussa ammatillisessa koulutuksessa, jonka kesäloma on ajalla 1.-10.7. Heinäkuussa on vähintään 18 opiskeluaikaan kuuluvaa päivää, joten heinäkuulta on tukioikeus. Kesäloma ei katkaise päätoimisuudessa huomioitavien kuukausien laskentaa.

Esimerkki

Opiskelija opiskelee muussa ammatillisessa koulutuksessa, jonka kesäloma on ajalla 1.-20.7. Heinäkuussa ei ole vähintään 18 opiskeluaikaan kuuluvaa päivää, joten heinäkuulta ei ole tukioikeutta. Kesäloma katkaisee päätoimisuudessa huomioitavien kuukausien laskennan.

Esimerkkejä päätoimisuuden laskemisesta - viikkotunnit

Jos opintojen laajuus on mitoitettu tunneissa ja lasketaan keskimääräisiä viikkotunteja, huomioidaan vain työt opiskeluviikot. Opiskeluviikkoina huomioidaan kaikki viikot opintojen alkamispäivästä lukien siten, että viimeisen täyden opiskeluviikon jälkeisiä opiskelupäiviä ei oteta huomioon. Jätä huomioimatta vähintään viikon mittaiset loma-ajat. Jos opintojen alkamispäivä on maanantai ja päättymispäivä perjantai, kaikki kalenteriviikot huomioidaan opiskeluviikkoina.

Esimerkki

Opiskelija hakee opintotukea koko opiskeluajalle. Opiskelija suorittaa 492 tuntia ajalla 16.8. (ke) - 22.12.2023 (pe) ja 218 tuntia ajalla 8.1. (ma) - 1.3.2024 (pe). Opiskeluviikkoja laskettaessa ei tarvitse huomioida joululomaa.

- Syksyllä on 18 täyttä opiskeluviikkoa (16.8.2023 ke - 19.12.2023 ti). Sen jälkeisiä kalenteripäiviä (20.12.-22.12.2023) ei huomioida. Opinnot ovat syksyllä päätoimisia (492 tuntia : 18 viikkoa = 27,3 tuntia/viikko).
- Keväällä on 8 täyttä opiskeluviikkoa (8.1.2024 ma - 1.3.2024 pe). Viimeinen opiskeluviikko huomioidaan täytenä viikkona, vaikka opiskelu päättyy jo perjantaina. Opinnot ovat myös keväällä päätoimisia (218 tuntia : 8 viikkoa = 27,25 tuntia/viikko).

Syys-helmikuulla on vähintään 18 opintotukeen oikeuttavaan aikaan kuuluvaa päivää. Elokuu ei oikeuta opintotukeen, koska siinä on alle 18 opintotukeen oikeuttavaan aikaan kuuluvaa päivää. Ratkaise hakemus ajalle 1.9.2023-31.2.2024.

Opintojen päätoimisuuden selvittäminen - muut kuin perustutkinto ja TELMA

Jos oppilaitosrekisteriin on kirjattu linjailmoituksen perusteella päätoiminen koulutustieto, opintojen päätoimisuutta ei tarvitse erikseen selvittää tällaisten koulutusten laajuuden mukaisella opiskeluajalla. Opintotuen myöntäminen opintojen laajuuden mukaisen opiskeluajan ylittävälle ajalle edellyttää opintojen päätoimisuuden selvittämistä oppilaitoksen todistuksella.

Jos päätoimisella linjalla opiskelevan opiskelijan opinnot muuttuvat tilapäisesti ei-päätoimisiksi opintojen laajuuden mukaisella opiskeluajalla, opintotukea ei lakkauteta, koska opintojen päätoimisuutta ei tarvitse erikseen selvittää niiden laajuuden mukaisella

opiskeluajalla. Jos opinnot keskeytyvät kokonaan tilapäisesti, noudatetaan opintojen keskeytymistä koskevia sääntöjä.

Esimerkki

Opiskelija osallistuu ensimmäisen opiskeluvuoden keväällä päihdekuntoutukseen kahden kuukauden ajan. Oppilaitoksen mukaan opinnot eivät keskeydy, mutta opinnot eivät ole päätoimisia päihdekuntoutuksen aikana. Opintotuen maksamista voidaan jatkaa.

Esimerkki

Opiskelija on saanut hyväksilukuja aiemmista opinnoistaan. Hänen opintonsa eivät ole toisen opiskeluvuoden syksyllä loka-marraskuussa päätoimisia hyväksiluvuista johtuen. Hän suorittaa vain 3 osaamispistettä kuukaudessa kyseisenä aikana. Opintotuen maksamista voidaan jatkaa.

Opintojen päätoimisuutta ei tarvitse selvittää ulkomailla suoritettavien opiskelujaksojen ajalta, kun on kyse opintojen laajuuden mukaisella opiskeluajalla suoritettavista, lukuvuoden tavanomaiseen keston kuuluvista opinnoista. Tämä koskee sekä vaihto-opintoja että omaehtoisia ulkomaan opiskelujaksoja (esimerkiksi suorittaa kotimaan oppilaitoksen kanssa sovitulla tavalla osan opinnoista verkko-opintoina ulkomailta). Oppilaitokselta tarvitaan kuitenkin selvitys ulkomailla suoritettavien opintojen kestosta ja niiden kuulumisesta Suomessa suoritettavaan tutkintoon.

Jos oppilaitosrekisteriin on kirjattu linjailmoituksen perusteella koulutus, jossa ei laadita lainkaan opetussuunnitelmaa (nonstop-koulutus) tai opiskelijoille räätälöidään opetussuunnitelmasta huomattavasti poikkeavat henkilökohtaiset suunnitelmat, opintojen tai opintojaksojen päätoimisuus sekä opintotukiaika on selvitettävä erikseen.

Jos opintojen päätoimisuusedellytys ei täyty, opintotukeen ei ole oikeutta. Tukiaikaa ei voida lyhentää siten, että vaatimus täyttyy.

Lue lisää [opintotuen myöntämisestä opintojen säännönmukaisen keston ylittävälle ajalle](#) perusteella.

1.4.4.4 Muut opinnot

Aikuisten perusopetus on päätoimista, jos opintojen laajuus on keskimäärin vähintään 22 kurssia lukuvuodessa. Jokaisen opiskelijan kanssa tehdään henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, koska jokaisen opiskelijan taustatilanne ja lisäkoulutuksen tarve on erilainen. Suunnitelma on aina oltava hakemuksen liitteenä (lomake OT6 tai vastaavat tiedot).

- Jos suunnitelma tehdään heti alussa neljälle vuodelle ja opiskelu on koko ajalla päätoimista (keskimäärin 22 kurssia / lukuvuosi), opintotuki voidaan ensimmäisellä hakemuksella myöntää neljännen opiskeluvuoden loppuun.
- Suunnitelma saatetaan myös tehdä vuodeksi kerrallaan, jolloin myös opintotuki myönnetään aina vuodeksi kerrallaan ja opiskelijan tulee hakea tukea uudella hakemuksella seuraavalle lukuvuodelle. Lisää tässä tilanteessa päätökseen päätösteksti **OTW31**.

Jos opiskelu ei ole päätoimista, lisää päätökseen päätösteksti **OTBAJ**.

Opiskelijalla saattaa olla opintojen loppuvaiheessa jäljellä alle 22 kurssia. Jäljellä olevat opinnot ovat päätoimisia, jos opintoja on keskimäärin vähintään 2 kurssia opiskelukuukautta kohti.

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA) on aina päätoimista. Koulutuksesta ei kerätä linjatietoja eikä myöskään henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa tarvita hakemuksen ratkaisemista varten. Opiskelu on päätoimista sekä opintojen laajuuden mukaisella opiskeluaajalla että lisäajalla.

Muut opinnot ovat päätoimisia, jos opintojen laajuus on keskimäärin vähintään

- 25 viikkotuntia tai
- 3 opintoviikkoa opiskelukuukautta kohti tai
- 4,5 osaamispistettä opiskelukuukautta kohti

Jos oppilaitos ilmoittaa opintojen laajuuden opintopisteissä, muuta opintopisteet viikkotunneiksi. Yksi opintopiste vastaa noin 27 tunnin työpanosta. Jos opiskelu ei ole päätoimista, päätöksessä pitää kertoa laskukaava, miten päätoimisuus on laskettu (fraasi **OTBAY**).

Esimerkki

Opintojen laajuus on 53 op. Muuta kokonaislaajuus tunneiksi: 53 op x 27 tuntia = 1431 tuntia. Koulutus järjestetään ajalla 16.8.2021 - 3.6.2022, josta lomat vähennettynä tulee esimerkiksi 38 viikkoa. Jaa kokonaislaajuus opiskeluvuikoilla 1431 t : 38 vko = 37,65 t/vko. Opiskelu on päätoimista, koska opiskelua on keskimäärin vähintään 25 viikkotuntia.

Päätoimisiin opintoihin luetaan mukaan kaikki koulutukseen kuuluvat opinnot niiden suorittamistavasta riippumatta. Opiskelija voi suorittaa siis osan koulutukseen kuuluvista opinnoistaan esimerkiksi etäopintoina ja tukiopetustyyppisin opetusjärjestelyin. 1.8.2018 alkaen tämä koskee myös tunteina mitoitettuja koulutuksia. Aiemmin itsenäisestä etäopiskelusta voitiin huomioida tunteina mitoitettussa koulutuksessa vain verkko-opinnot, jos niille oli arvioitu tuntimäärä.

Muilla opinnoilla tarkoitetaan mm. kansanopistoissa, liikunnan koulutuskeskuksissa, Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa taikka Snellman-korkeakoulussa järjestettävää

- vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaista koulutusta
- perusopetuksen lisäopetusta (31.7.2022 saakka)

Esimerkkejä päätoimisuuden laskemisesta kohdassa [Opintojen päätoimisuus - Ammatilliset opinnot](#)

1.4.4.5 Etä- ja monimuoto-opinnot

Kaikki opinnot oikeuttavat opintotukeen opintojen järjestämistavasta riippumatta. Lähiopetusjaksoja ei edellytetä. Tällöin käytännössä kokonaan etäopintoina järjestetty koulutus on opintotukeen oikeuttavaa, jos muuten opintotuen myöntämisen edellytykset täyttyvät.

1.4.4.6 Ulkomaila kokonaan suoritettavat opinnot

Ulkomaisessa oppilaitoksessa suoritettavat opinnot katsotaan päätoimisiksi, jos **oppilaitos on määritellyt** ne päätoimisiksi. Opinnot katsotaan päätoimisiksi, kun ne esimerkiksi suoritetaan oppilaitoksen määrityksen mukaisesti koko- tai täysiaikaisesti.

Opinnot voidaan katsoa päätoimisiksi, vaikka oppilaitos on määritellyt ne sivutoimisiksi tai osa-aikaisiksi, jos

- korkeakouluopintojen laajuus vastaa keskimäärin vähintään viittä opintopistettä opiskelukuukautta kohti
- 1.8.2018 alkaen muiden kuin korkeakouluopintojen laajuus on keskimäärin vähintään 25 viikkotuntia
- 31.7.2018 saakka muiden kuin korkeakouluopintojen laajuus vastaa kotimaisten toisen asteen opintojen päätoimisuutta: ammatillisissa opinnoissa keskimäärin vähintään 4,5 osaamispistettä, 3 opintoviikkoa tai 25 viikkotuntia opiskelukuukautta kohti sekä lukio-opinnoissa 10 kurssia tai 2 yo-koetta lukukauden aikana (ja kurssimäärä tai yhdistelmätyöntö).

Jos oppilaitos ei ole ottanut kantaa opintojen päätoimisuuteen, päätoimisuuden arviointiin sovelletaan edellä todettuja vastaavia ohjeita kuin kotimaisessa oppilaitoksessa.

Espanjan Aurinkorannikon suomalaisessa koulussa suoritettavat lukio-opinnot ovat lukiolain (629/1998) mukaisia opintoja, joita Suomen valtio rahoittaa. Opintotukea tukea voidaan myöntää opiskelijalle, joka suorittaa Aurinkorannikon suomalaisessa koulussa nuorille järjestettävän lukiokoulutuksen oppimäärää. Opintojen päätoimisuuden osalta noudatetaan samoja sääntöjä kuin suomalaisissa lukioissa suoritettavien opintojen osalta.

Opintotukea voidaan myöntää, vaikka opiskelija suorittaisi Aurinkorannikon suomalaisessa koulussa vain lyhyemmän jakson, jos hänellä on tavoitteena suorittaa koko nuorisolle järjestettävä lukiokoulutuksen oppimäärä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että opiskelijalla on yleensä lukio-opinnot kesken myös Suomessa ja hän palaa jatkamaan niitä Espanjan jakson jälkeen. Opintotuki myönnetään tällöin ikään kuin opiskelija suorittaisi koko tutkintoa Espanjan Aurinkorannikon suomalaisessa koulussa, jos hän ei ole kyseisen jakson aikana kirjoilla suomalaisessa lukiossa eikä hän näin ollen ole Espanjassa vaihto-opiskelijana.

Ulkomaisen oppilaitoksen **kokonaan etäopintoina** järjestämiin opintoihin ei kuitenkaan myönnetä opintotukea. Kokonaan etäopintoina suoritettavia opintoja voivat olla esimerkiksi kirje- tai verkko-opiskeluna suoritettavat opinnot.

Jotkin ulkomaiset oppilaitokset järjestävät opetusta myös Suomessa yhteistyökumppanin avustuksella. Jos opiskelija osallistuu tällaiseen opetukseen, koulutusta ei voida katsoa järjestetyn kokonaan etäopintoina, vaikka opiskelija ei lainkaan osallistuisikaan opetukseen oppilaitoksen varsinaisessa ulkomaan toimipisteessä. Tutustu listaukseen näistä oppilaitoksista. Lisäksi joillain ulkomaisilla oppilaitoksilla on Suomessa oma toimipiste.

1.4.5 Opinnoissa edistyminen

Opintotuen jatkuvan saamisen edellytyksenä on opinnoissa edistyminen. Opintojen edistymisen seurannassa noudatetaan sekä korkeakoulu- että toisen asteen opinnoissa seuraavia periaatteita ja menettelyjä.

- Opintojen edistymistä seurataan vuosittain.
- Opintojen edistymistä pidetään riittävänä, jos opiskelijan päätoiminen opiskelu aika ei tule olennaisesti ylittämään kyseisiä opintoja varten määriteltyä tukiaikaa.
- Opintotuen maksamista voidaan jatkaa, vaikka opintosuorituksia ei ole riittävästi, jos opiskelija esittää hyväksyttävän syyn, jonka vuoksi opinnot ovat hidastuneet. Hyväksyttäviä syitä voivat olla opiskelijan tai hänelle läheisen henkilön sairaus, opiskelijan vaikea elämäntilanne tai tilapäisesti vaikuttanut muu erityinen syy.
- Opintotuen maksamista voidaan jatkaa määräajaisesti, jos opintosuorituksia ei ole riittävästi ja opintojen edistymisen katsotaan edellyttävän erityistä seurantaa. Tällöin opiskelijalle tehdään tarkistuspäätös, jolla toistaiseksi tai koko opiskeluajalle myönnetty tuki muutetaan määräajaiseksi. Määräajan päätyttyä opintotuki voidaan myöntää uudelleen, jos opiskelijan opinnot ovat määräajassa edistyneet riittävästi.
- Opintotuki lakkautetaan, jos opiskelija ei vastaa opintojen riittämättömän edistymistä koskevaan selvityspyyntöön tai ei esitä hyväksyttävää syytä opintojen riittämättömään edistymiseen.
- Opintotuki voidaan periä takaisin, jos opintosuorituksia on erityisen vähän ja olosuhteista ilmenee, ettei opintoja ole ollut tarkoituksaan harjoittaa päätoimisesti. Opiskelijaa kuullaan erikseen mahdollisesta opintotuen takautuvasta lakkauttamisesta ja takaisinperinnästä. Takaisin periminen voi tulla kyseeseen esimerkiksi, jos opiskelija ei ole osallistunut opetukseen tai hän on käytännössä keskeyttänyt opintonsa kesken seurantaluokavuoden.
- Opintotuen lakkauttamisen jälkeen tuki voidaan myöntää uudelleen, kun opinnot ovat tuen lakkauttamisen jälkeen edistyneet riittävästi.

Lisäksi laissa todetaan, että

- Korkeakouluopinnoissa opintotuen määräaikaista maksamista voidaan jatkaa enintään lukuvuoden loppuun asti. Käytännössä opintotuen maksamista jatketaan lukuvuosittaisen tukiajan eli useimmiten toukokuun loppuun asti.
- Muussa oppilaitoksessa kuin korkeakoulussa suoritettavissa opinnoissa opiskelijan on osoitettava opintojensa edistyneen määräajassa Kansaneläkelaitoksen edellyttämällä tavalla.
- Korkeakouluopinnoissa opintotuki lakkautetaan opintojen edistymättömyyden johdosta sen lukukauden lopussa, jonka aikana edistymisen seuranta suoritetaan eli 1.1. lukien.

Sovellettavat lainkohdat ovat opintotukilain 65/1994 5 ja 5 b §. Opintotukiasetuksen (869/2017) 3 §:ssä on annettu tarkempia säännöksiä opintojen riittävän edistymisen arvioimisesta korkeakouluopinnoissa.

1.4.5.1 Korkeakouluopintojen edistymisen seuranta

Korkeakouluopiskelijan opintojen edistymistä seurataan, jos opiskelija on saanut opintotukea korkeakouluopintoihin edeltävänä lukuvuotena (1.8.–31.7.) eli seurantaluokavuotena. Edistymisen seurannassa eivät kuitenkaan ole mukana sellaiset opiskelijat, jotka ovat valmistuneet seurantaluokavuotena.

Opintojen edistymisen seurannassa opintojen edistymistä pidetään riittävänä,

- jos opiskelijalla on opintosuorituksia seurantalukuvuoden (1.8. - 31.7.) ajalta vähintään 20 opintopistettä (*vähimmäissuoritusvaatimus*)
- ja tukikuukautta kohti keskimäärin vähintään
 - 5 opintopistettä seurantalukuvuoden ajalta
 - tai
 - 5 opintopistettä koko opiskeluajalta seurantalukuvuoden päättymiseen asti.

Vähimmäissuoritusvaatimus ei koske kevätlukukaudella alkavan koulutuksen ensimmäistä lukuvuotta. Jos opiskelija on ottanut opiskelupaikan vastaan syksyllä, mutta hän on ilmoittautunut ensimmäisen kerran läsnä olevaksi kyseisissä opinnoissa vasta kevätlukukaudelle, hänen katsotaan aloittaneen opintonsa kevätlukukaudella.

Esimerkki

Opiskelija on ilmoittautunut ensimmäisen kerran läsnä olevaksi opiskelijaksi korkeakoulussa kevätlukukaudelle. Opiskelijalta ei tällöin vaadita vähimmäissuoritusvaatimusta seuraavan syksyn edistymisen seurannassa. Hänen tulee kuitenkin suorittaa keskimäärin vähintään 5 opintopistettä tukikuukautta kohti.

Lisäksi on muutamia poikkeustapauksia, jotka tulee huomioida selvityksen käsittelyn yhteydessä. Opiskelijalta ei edellytetä 20 opintopisteen vähimmäissuoritusvaatimusta nykyisten opintojensa ensimmäiseltä lukuvuodelta, jos hän on

- suorittanut korkeakoulututkinnon seurantalukuvuotta edeltävänä aikana ja aloittaa uudet opinnot kevätlukukaudella tai
- keskeyttänyt aikaisemmat korkeakouluopinnot ja aloittaa uudet korkeakouluopinnot kevätlukukaudella.

Opintojen ohjelmallisessa edistymisen seurannassa huomioidaan kaikki opiskelijan korkeakouluopintojen opintosuoritukset ja käytetyt tukikuukaudet, kuitenkin aikaisintaan 1.8.2011 alkaen. Opintojen aloituspäivänä huomioidaan tutkinto-opintojen 1. läsnäololukukauden 1. päivä. Jos opiskelija on suorittanut korkeakoulututkinnon ja jatkaa sen jälkeen korkeakouluopintoja, opintosuoritukset ja tukikuukaudet huomioidaan korkeakoulututkinnon suorittamiskuukauden jälkeiseltä ajalta eli valmistumiskuukautta seuraavan kuukauden 1. päivästä alkaen.

Esimerkki

Opiskelija on suorittanut alemman korkeakoulututkinnon 16.11.2020. Opintojen edistymisen seurannassa opintojen aloituspäiväksi huomioidaan 1.12.2020. Opintosuoritukset ja tukikuukaudet huomioidaan 1.12.2020 alkaen.

Jos opiskelija on valmistunut seurantalukuvuoden aikana, opintojen katsotaan edistyneen riittävästi seurantalukuvuonna (eli seurantalukuvuotta seuraavana syksynä opiskelija ei ole mukana ohjelmallisessa opintojen edistymisen seurannassa).

Esimerkki

Opiskelija on valittu suorittamaan kaksiportaista yliopistotutkintoa. Opiskelija on suorittanut alemman korkeakoulututkinnon maaliskuussa 2021, joten opintojen katsotaan edistyneen riittävästi lukuvuonna 2020 - 2021 eikä opiskelija ole mukana syksyllä 2021 tehtävässä opintojen edistymisen seurannassa. Opintojen edistymistä seurataan syksyllä 2022 lukuvuodelta 2021 - 2022 ja tarvittaessa koko opiskeluajalta 1.4.2021 - 31.7.2022.

Jos opiskelija on suorittanut korkeakoulututkinnon seurannan toteutussyksyn aikana, hän on edistynyt opinnoissaan riittävästi. Opintotuen maksamista voidaan tällöin jatkaa. Lue lisää kohdasta [Opintotuen maksamisen jatkaminen toistaiseksi](#). Tutkinnon suorittaminen tulee huomioida, vaikka opiskelija ei siihen itse vastauksessaan vetoaisikaan.

Esimerkki

Opiskelijalle on lähetetty edistymisen seurannan selvityspyyntö lokakuussa 2022. Opiskelija vastaa ja vetoaa vastauksessaan työssäkäyntiin. Vastauksen käsittelyn yhteydessä huomaat, että opiskelija on suorittanut alemman korkeakoulututkinnon 25.10.2022. Opintojen voidaan katsoa edistyneen riittävästi ja tuen maksamista voidaan jatkaa.

Opintosuoritukset huomioidaan ohjelmallisesti kaikista kotimaisista korkeakouluista (pois lukien Maanpuolustuskorkeakoulu ja Högsolan på Åland). Jos opiskelija vetoaa selvityksessään opintoihin ulkomailla, Maanpuolustuskorkeakoulussa tai Högsolan på Åland:ssa tai ennen 1.8.2011 suorittamiinsa opintoihin, myös nämä opinnot ja näihin käytetyt tukikuukaudet huomioidaan.

Edistymisen seurannassa huomioidaan myös keskeytyneiden korkeakouluopintojen opintosuoritukset ja tukikuukaudet.

Lukuvuoden 2013-2014 ja sitä aikaisempien lukuvuosien opintojen edistymistä arvioidaan sekä koko opiskeluajalta että viimeisimmän päättyneen lukuvuoden eli seurantalukuvuoden ajalta. Opintojen edistymistä pidetään riittävänä,

- jos opiskelijalla on opintosuorituksia seurantalukuvuoden ajalta keskimäärin vähintään 5 opintopistettä tukikuukautta kohti.
- jos edellä oleva kohta ei täyty, opintojen edistyminen on kuitenkin riittävää, jos opiskelijalla on opintosuorituksia koko opiskeluajalta keskimäärin vähintään 5 opintopistettä tukikuukautta kohti.
 - Lisäksi opiskelijalla tulee olla opintosuorituksia seurantalukuvuodelta keskimäärin vähintään 2 opintopistettä tukikuukautta kohti, vaikka opintosuorituksia koko opiskeluajalta olisikin keskimäärin vähintään 5 opintopistettä tukikuukautta kohti.

Opintojen edistymisen seurannassa huomioidaan opiskelijan kaikki opintosuoritukset ja kaikki korkeakouluopintoihin käytetyt tukikuukaudet, kuitenkin aikaisintaan 1.8.2011 alkaen.

- Jos opiskelija on **nostanut tukea vain ennen 1.8.2011**, opintotuki voidaan myöntää uuden hakemuksen perusteella, vaikka opinnoissa edistyminen ei ole ollut riittävää. Opinnoissa edistymistä ei tarvitse tutkia eikä opiskelijaa kuulla opintojen edistymisestä. Sillä ei ole merkitystä, hakeeko opiskelija tukea samoihin vai eri opintoihin joihin hän on nostanut opintotukea ennen 1.8.2011.
- Jos opiskelija on **nostanut tukea sekä ennen 1.8.2011 että sen jälkeen**, opinnoissa edistymistä voidaan tutkia sen mukaisesti, mikä on opiskelijalle edullisinta. Opintopisteet ja tukikuukaudet voidaan siis huomioida joko koko opiskeluajalta tai 1.8.2011 alkaen.

1.4.5.1.1 Opintojen edistymisen seurannassa huomioitavista tukikuukausista

Tukikuukautena opintojen edistymisen seurannassa huomioidaan ne kuukaudet

- jotka on käytetty kotimaiseen korkeakouluun (pois lukien Maanpuolustuskorkeakouluun ja Högskolan på Ålandin) ja
- joilta opiskelija on saanut opintorahaa, asumislisää tai molempia (pelkkä lainatakuuskuukausi ei ole edistymisen seurannassa huomioitava tukikuukausi) ja
- jotka on maksettu 1.8.2011 jälkeen.

Kuukausi ei ole edistymisen seurannan tukikuukausi, jos opiskelija

- on vapaaehtoisesti palauttanut kuukauden tuen kokonaisuudessaan tai
- ei ole ollut lainkaan oikeutettu opintotukeen kyseiseltä kuukaudelta (tuki on liikamaksu-, takaisinperintä- tai takaisinperittytilassa) tai
- opiskelija on vapaaehtoisesti palauttanut sen osa, johon hänellä olisi ollut oikeus, ja jäljelle jääneeseen tuen osaan hänellä ei ole oikeutta.

Huomaathan, että jos opiskelija vetoaa selvityksessään opintoihin ulkomailla, Maanpuolustuskorkeakoulussa tai Högskolan på Åland:ssa tai ennen 1.8.2011 suorittamiinsa opintoihin, on myös näihin opintoihin käytetyt tukikuukaudet huomioitava.

Jos korkeakouluopiskelija haluaa pienentää edistymisen seurannassa huomioon otettavien tukikuukausien määrää, hänen on maksettava vapaaehtoisesti takaisin tukikuukauden opintoraha ja mahdollinen asumislisä. Opiskelijoita ohjeistetaan tekemään tässä tarkoituksessa tehtävät palautukset

- seurantalukuvuoden syyslukukauden tuen osalta seurantalukuvuoden huhtikuun loppuun mennessä (vapaaehtoisen palautuksen määräaika)
- seurantalukuvuoden kevätlukukauden osalta saman vuoden 11.9. mennessä.

Jos opiskelija on suorittanut seurantalukuvuoden aikana alle 20 opintopistettä eikä hän ole aloittanut opintojaan seurantalukuvuoden kevätlukukaudella, hänen täytyy palauttaa lukuvuoden kaikki tukikuukaudet tai hänellä pitää olla hyväksyttävä syy opintojen riittämättömyyden edistymiseen.

Jos opiskelija **on palauttanut "turhaan" opintotukikuukausia**, eli tukikuukausien palauttamiset huomioidenkaan opinnot eivät ole edistyneet riittävästi, palautetut tukikuukaudet voidaan maksaa opiskelijalle uudestaan opiskelijan pyynnöstä. Edellytyksenä on, että opiskelija tekee pyynnön takaisinmaksusta noin 1 viikon kuluessa siitä, kun hän on saanut edistymisen seurannan lakkautuspäätöksen. Ennen takaisinmaksua opiskelijalta tulee kuitenkin tarkistaa, haluaako hän varmasti takaisinmaksun nyt vai haluaisiko hän käyttää palautetut tukikuukaudet uudelleen myöhemmässä vaiheessa opintojaan. Tee takaisinmaksusta Toimeksianto-työ Oiwaan Vero- ja kirjanpitoryhmän työjonoon: Maksujenhallintaryhmä / Verotus- ja etuustilien korjaukset 23410 -työjono. Lue lisää vapaaehtoisen palautuksen perumisesta [Vuosituloraja - Tuen vapaaehtoinen palauttaminen ja vuosituloraja \(vapaa tulo\)](#).

Esimerkki

Opiskelija on seurantalukuvuoden 2021 - 2022 aikana suorittanut 15 opintopistettä ja nostanut opintotukea 6 kuukaudelta. Opiskelija vastaa edistymisen seurannan selvityspyyntöön ja kertoo palauttaneensa 3 tukikuukautta. Opintotuki lakkautetaan 1.1.2023 alkaen, koska

vapaaehtoisista palautuksista huolimatta opiskelija ei ole edistynyt opinnoissaan riittävästi eikä hän ole esittänyt hyväksyttävää syytä opintojen riittämättömälle edistymiselle. Lakkautuspäätös annetaan 7.11.2022.

Opiskelija on 15.11.2022 yhteydessä Kelaan ja pyytää maksamaan "turhaan" palauttamansa tukikuukaudet takaisin. Koska opiskelija on pyytänyt takaisinmaksua noin 1 viikon kuluessa siitä, kun hän on saanut lakkautuspäätöksen, tukikuukaudet voidaan maksaa hänelle uudestaan. Ennen takaisinmaksua opiskelijalta tulee kuitenkin tarkistaa, haluaako hän varmasti takaisinmaksun nyt vai haluaisiko hän käyttää palautetut tukikuukaudet uudelleen myöhemmässä vaiheessa. Jos opiskelija vastaa, että hän haluaa tukikuukaudet maksettavan nyt, tee takaisinmaksusta Toimeksianto-työ Oiwaan Vero- ja kirjanpitoryhmän työjonoon: Maksujenhallintaryhmä / Verotus- ja etuustilien korjaukset 23410 - työjono.

Jos opiskelija tekisi pyynnön takaisinmaksusta vasta 30.11.2022, ei tukikuukausia voitaisi maksaa hänelle uudestaan. Opiskelija ei ole tehnyt pyyntöä takaisinmaksusta noin 1 viikon kuluessa siitä, kun hän on saanut lakkautuspäätöksen.

Korkeakoulujen ohjelmallisessa opintojen edistymisen seurannassa huomioidaan kaikki palautukset, jotka opiskelija on tehnyt seurannan aloitukseen mennessä. Käsittelijä huomioi kaikki opiskelijan tekemät palautukset, jotka on kirjattu selvityksen käsittelyhetkeen mennessä.

Käsittelijä voi tarkistaa edistymisen seurannassa huomioitavat tukikuukaudet HEKYltä kohdasta Tukikuukaudet / edist.seur.

Lukuvuoden 2019 - 2020 väliaikainen asetusmuutos

Lukuvuoden 2019 - 2020 opintojen edistymisen seuranta tehtiin syksyllä 2020. Koronaepidemian aiheuttaman poikkeustilan vuoksi syksyn 2020 seurannassa vähennettiin jokaiselta korkeakouluopiskelijalta käytetyistä tukikuukausista 2 kk. Vähennys koski vain syksyn 2020 opintojen edistymisen seurantaa. Tukikuukausia ei vähennetty esimerkiksi vuositulovalvonnassa tai opiskelijan käyttämistä korkeakoulutukikuukausista.

Väliaikainen asetusmuutos oli voimassa 31.7.2021 asti, joten 2 kk vähennystä ei tehdä enää 1.8.2021 alkaen.

Jos kuitenkin asiakkaalle on jo aikaisemmin annettu opintotukipäätös, jossa kerrotussa opintopistevaatimuksessa 2 kk vähennys on huomioitu, **voit huomioida 2 kk vähennyksen myös 1.8.2021 jälkeen.**

Esimerkki

Opiskelija nosti 9 tukikuukautta lukuvuonna 2019 - 2020 ja suoritti 30 opintopistettä. Syksyn 2020 opintojen edistymisen seurannassa huomioitiin 7 tukikuukautta. Koronavähennyksestä huolimatta opiskelijan opintojen edistyminen ei ollut riittävä, joten opiskelijalle lähetettiin selvityspyyntö lokakuussa 2020. Opiskelija ei vastannut selvityspyyntöön, joten opintotuki lakkautettiin 1.1.2021 alkaen.

Opiskelija haki opintotukea helmikuussa 2021. Opiskelija ei esittänyt hyväksyttävää syytä opintojen riittämättömään edistymiseen.

Opintotukihakemus hylättiin maaliskuussa ja päätöksessä opiskelijalle kerrottiin, kuinka monta opintopistettä hänen olisi tullut suorittaa, jotta opintotuki olisi voitu myöntää. Koko opiskeluajan pistevaatimuksessa huomioitiin 2 kk vähennys.

Opiskelija hakee opintotukea uudestaan marraskuussa 2021, kun hän on suorittanut opintopisteitä maaliskuussa 2021 annetussa päätöksessä edellytetyn määrän. Vaikka päätös annetaan 1.8.2021 jälkeen, 2 kk vähennys voidaan huomioida, eli noudatetaan opiskelijalle aikaisemmin kerrottua opintopistevaatimusta. Opintotuki voidaan myöntää 1.11.2021 alkaen.

1.4.5.1.2 Selvityspyyntö opintojen riittämättömästä edistymisestä

Selvityspyyntökirjeen lähettäminen ohjelmallisesti

Jos opiskelija ei ole edistynyt opinnoissaan riittävästi ja hänelle on myönnetty seurannan toteutuslukukauden jälkeiselle ajalle opintotuki, hänelle lähetetään ohjelmallisesti opintojen edistymisen seurannan selvityspyyntö (OTL25). Opiskelija voi vastata selvityspyyntöön verkkolomakkeella tai selvityspyyntö mukana olevalla vastauslomakkeella (OT28L). Opiskelijalle lähetetty selvityspyyntö näkyy Oiwassa. Selvityspyyntömalli on luettavissa APKYlla (OTL25) ja oppilaitosten ekstranet –sivuston Lomakkeet -sivulta kohdasta **Opintojen edistymisen seuranta**.

Jos selvityspyyntöä ei pystytä lähettämään ohjelmallisesti (esimerkiksi opiskelijalla ei ole osoitetta), Oiwaan muodostuu Edistymisen seuranta-työ ja opintotuen käsittelijä lähettää tarvittaessa selvityspyyntö (OTL28).

Opintotuen käsittelijä lähettää selvityspyyntö

Selvityspyyntö lähettäminen, kun ohjelmallinen selvityspyyntö on pysyvästi estetty

Jos aikaisemmassa opintojen edistymisen seurannassa on todettu, että opiskelijalla tai opiskelijan läheisellä henkilöllä on pysyvä tai pitkäaikainen sairaus, haitta tai vamma tai opiskelijalla on pysyvästi vaikea elämäntilanne, joka vaikuttaa opintojen edistymiseen, edistymisen seurannan selvityspyyntö lähettäminen on voitu pysyvästi estää (HEMU - Opintotukitiedot – Erikoistiedot/opintotuki – Ei ohjelmallisessa edistymisen seurannassa, P). Tällöin opiskelijalle ei lähetetä ohjelmallisesti selvityspyyntöä, vaikka opinnot eivät olisi edistyneet riittävästi. Edistymisen seurannan eräajossa opiskelijalle muodostuu Edistymisen seuranta-työ tarkenteella Pysyvä haitta.

Tarkista, minkä opintoihin vaikuttavan syyn perusteella selvityspyyntö lähettäminen on pysyvästi estetty ja harkitse, onko opiskelijan esittämä syy riittävä. Harkinnassa huomioidaan mm. seuraavia seikkoja:

- Jos selvityspyyntö olisi lähetetty tänä syksynä ja opiskelija vastaisi samoin, voitaisiinko tuen maksamista jatkaa?
- Onko opiskelijan opintopisteiden määrä merkittävästi pienempi kuin aikaisempina vuosina?
- Onko opiskelijan selvittämä pysyvä syy sellainen, että se selittää seurantaluokuvuoden opintopisteiden määrän?

Esimerkki

Selvityspyynnön lähettäminen on pysyvästi estetty, koska opiskelijalla on lukihäiriö. Opiskelija on nostanut seurantalukuvuonna 9 tukikuukautta ja suorittanut 30 opintopistettä. Lukihäiriö on edelleen hyväksyttävä syy ja opintopisteitä on kertynyt kohtuullisesti, joten selvityspyyntöä ei lähetetä.

Esimerkki

Selvityspyynnön lähettäminen on pysyvästi estetty, koska opiskelijalla on lukihäiriö. Opiskelija on nostanut 9 tukikuukautta seurantalukuvuonna ja suorittanut 5 opintopistettä. Lukihäiriöstä huolimatta opintosuorituksia olisi tullut kertyä enemmän, joten opintojen edistymiseen on voinut vaikuttaa jokin muu syy. Käsittelijä lähettää opiskelijalle selvityspyynnön OTL28.

Jos opiskelijalle on lähetetty selvityspyyntö OTL28, eikä hän vastaa, opintotuki lakkautetaan. Jos opiskelija vastaa, vastauksen perusteella harkitaan, voidaanko tuen maksamista jatkaa toistaiseksi tai määräajaisesti, vai tuleeko tuki lakkauttaa.

Selvityspyynnön lähettäminen opintotukihakemuksen käsittelyn yhteydessä

Jos opiskelijalle ei ole seurannan toteutushetkellä myönnetty opintotukea seurannan toteutuslukukauden jälkeiselle ajalle, hänelle ei lähetetä ohjelmallisesti opintojen edistymisen seurannan selvityspyyntöä. Opiskelijan opintojen edistyminen kuitenkin tutkitaan ohjelmallisesti ja tarvittaessa opintotukijärjestelmään viedään tieto opintojen riittämättömästä edistymisestä. Opiskelijan hakiessa opintotukea käsittelijä tutkii opintojen edistymisen ennen opintotuen myöntämistä, jos

- järjestelmä antaa ilmoituksen 'Opinnoissa edistyminen tarkistettava' tai
- edellinen opintotukipäätös on ollut edistymisen seurannan lakkautus, määräaikainen myöntö tai hylkäys
- Lisätiedot-rivillä on tieto opintojen riittämättömästä edistymisestä (esimerkiksi Edistymisen seuranta, lakkautus, pvm tai merkintä OPV) tai
- opiskelija ilmoittaa hakemuksessaan, että hän ei ole edistynyt opinnoissaan riittävästi.

Selvityspyyntö, kun opiskelijalle on myönnetty määräaikainen tuki

Jos opiskelijan opintotuki on opintojen riittämättömän edistymisen vuoksi muutettu määräajaiseksi ja opiskelijalle ei voida myöntää opintotukea (katso tuen myöntämisen edellytykset etuusohjeen kohdasta [Opintotuen myöntäminen määräajan jälkeen](#)) lähetä opiskelijalle selvityspyyntö opintojen edistymisestä (viesti *Edistymisen jälkeinen uusi hakemus* tai kirje OTL27). Lisää selvityspyyntöön

- määräajalla suoritettut opintopisteet ja nostetut tukikuukaudet ja
- suoritettut opintopisteet sekä määräajan alusta että
- määräajan päättymisen jälkeen.

Poista viestistä tai kirjeestä muuta aikaa koskevat opintosuoritustiedot.

Esimerkki

Opiskelija ei ole edistynyt opinnoissaan riittävästi ja opintotuki on syksyllä 2020 myönnetty määräajalle 31.5.2021 asti. Opiskelija hakee opintotukea elokuussa 2021. Opiskelija ei ole suorittanut määräajassa eikä määräajan alusta alkaen hakemuksen käsittelyhetkeen mennessä vähintään 5 opintopistettä tukikuukautta kohti, eikä myöskään vähintään 20 opintopistettä 1.6.2021 alkaen. Opiskelija ei ole myöskään suorittanut korkeakoulututkintoa

määräajan alkamisen jälkeen eikä hänellä ole hyväksyttävää syytä opintojen riittämättömään edistymiseen, joten hänelle lähetetään selvityspyyntö.

Selvityspyynnössä kerrotaan määräajalla suoritettut opintopisteet ja nostetut tukikuukaudet (*Tietojemme mukaan olet -ajalla 1.8.2020 - 31.5.2021 suorittanut 25 opintopistettä ja käyttänyt 9 tukikuukautta.*) Lisäksi selvityspyynnössä kerrotaan opintopisteet määräajan alusta sekä määräajan päättymisen jälkeen (*Opintotuen määräajan alusta 1.8.2020 alkaen olet suorittanut 35 opintopistettä ja määräajan päättymisen jälkeen 1.6.2021 alkaen 10 opintopistettä.*)

Jos vapaaehtoisen palautuksen määräaika on vielä jäljellä, lisää selvityspyyntöön lisäteksti, jossa kerrotaan, että opiskelija voi vielä pienentää edistymisen seurannassa huomioitavien tukikuukausien määrää palauttamalla opintotukea vapaaehtoisesti.

Selvityspyyntö muissa kuin määräaikaisen tuen tilanteissa

Kun lähetät opiskelijalle selvityspyynnön opintojen edistymisestä muussa tilanteessa kuin määräaikaisen tuen jälkeen, selvityspyynnössä kerrotaan **kaikki Kelan tiedossa olevat opintopisteet** opintojen aloituspäivästä alkaen. Kaikki opintopistetiedot kerrotaan, jotta opiskelija ei vastauksessaan vetoa opintoihin, jotka Kelalla on jo tiedossa (esimerkiksi seurantalukuvuonna alle 20 opintopistettä suorittaneen ei kannata vedota koko opiskeluajan opintopisteisiin, koska ne ovat Kelalla jo tiedossa).

Selvityspyynnössä kerrotaan siis:

- seurantalukuvuoden opintopisteet ja tukikuukaudet
- koko opiskeluajan (seurantalukuvuoden päättymiseen saakka) opintopisteet ja tukikuukaudet

Lisää selvityspyyntöön opiskelijan tilanteen mukaan myös:

- seurantalukuvuotta seuraavan syyslukukauden opintopisteet ja tukikuukaudet
- opintotuen maksamisen päättymisen jälkeen suoritettut opintopisteet

Jos edistymisen seurannassa on annettu lakkautuspäätös, lisää selvityspyyntöön myös:

- lakkauttamisen jälkeen 1.1. lukien suoritettut opintopisteet

Jos vapaaehtoisen palautuksen määräaika on vielä jäljellä, lisää selvityspyyntöön lisäteksti, jossa kerrotaan, että opiskelija voi vielä pienentää edistymisen seurannassa huomioitavien tukikuukausien määrää palauttamalla opintotukea vapaaehtoisesti.

Poliisiammattikorkeakoulusta huomioitavaa

Poliisiammattikorkeakoulu ei ole ollut mukana ohjelmallisessa opintojen edistymisen seurannassa syksystä 2020 alkaen. Poliisiammattikorkeakouluun lähetetään 2 kertaa vuodessa opintotuen seurantaluetelot ja Poliisiammattikorkeakoulu ilmoittaa Kelaan valvontailmoituksella, jos opintotukea saavan opiskelijan opinnoissa edistyminen ei ole riittävää.

Jos hakemuksen käsittelyn yhteydessä järjestelmä antaa ilmoituksen 'Opinnoissa edistyminen tarkistettava' ja ilmoitus koskee Poliisiammattikorkeakoulun opintoja lukuvuonna 2018-2019 tai aikaisemmin ja opiskelija hakee tukea

- Poliisiammattikorkeakouluun, lähetä opiskelijalle selvityspyyntö. Vaihtoehtoisesti voit tarkistaa opintojen edistymisen Poliisiammattikorkeakoulusta puhelimitse.
- muuhun korkeakouluun, lähetä opiskelijalle selvityspyyntö.

Jos Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijan opintotuki on lakkautettu valvontailmoituksen perusteella ja opiskelija hakee opintotukea Poliisiammattikorkeakouluun tai muuhun korkeakouluun, lähetä opiskelijalle selvityspyyntö.

1.4.5.1.3 Hyväksyttävät syyt opintojen riittämättömälle edistymiselle

Opintotukilaissa säädetään hyväksyttävistä syistä, joiden perusteella opintotuen maksamista voidaan jatkaa tai opintotuki voidaan myöntää, vaikka opintosuorituksia ei olisikaan riittävästi.

Hyväksyttäviä syitä ovat

- opiskelijan tai hänen läheisensä sairaus,
- opiskelijan vaikea elämäntilanne tai
- tilapäisesti vaikuttanut muu erityinen syy.
 - Muuna erityisenä syynä voidaan hyväksyä esimerkiksi opiskelijasta riippumaton opintojen järjestämiseen liittyvä syy tai ensimmäisen opiskeluvuoden vaikeudet.

Arvioitaessa opiskelijan esittämiä syitä opintojen riittämättömälle edistymiselle huomioidaan se, onko opiskelija itse voinut vaikuttaa opintojen edistymistä estäneeseen tapahtumaan ja sen vaikutukseen opintojen edistymiseen. **Hyväksyttäväksi syiksi ei voida katsoa** toimintaa tai tapahtumia, joihin opiskelija on itse voinut vaikuttaa. Hyväksyttävinä syinä ei pidetä esimerkiksi työssä käyntiä, osallistumista harrastus- tai opiskelijajärjestötoimintaan, kilpaurheilua tai hylättyjä opintosuorituksia.

Kun käsittelet opiskelijan vastausta, **tarkista opiskelijan seurantalukuvuoden tulot tulorekisteristä**. Jos opiskelijan tulot seurantalukuvuonna olivat yli 20 000 euroa, lähetä opiskelijalle viesti Edistymisen seurannan lisäselvitys tai kirje OTL37, jossa opiskelijaa pyydetään kertomaan, miten hänen selvittämänsä syy vaikutti opintojen suorittamiseen, mutta ei työssä käymiseen. Viestiä tai kirjettä ei kuitenkaan tarvitse lähettää, jos opiskelijan tulot on enimmäkseen ansaittu kesäkuukausina. Tuloja ei tarvitse tarkistaa, jos opinnot eivät ole edistyneet riittävästi opetusjärjestelyistä johtuvista syistä.

Oma tai opiskelijalle läheisen henkilön sairaus katsotaan hyväksyttäväksi syyksi, jos sillä on ollut vaikutusta opintojen edistymiseen. Vaikeaksi elämäntilanteeksi voidaan katsoa esimerkiksi opiskelijan avio- tai avoero tai läheisen henkilön kuolema. Myös läheisen henkilön vaikea elämäntilanne on hyväksyttävä syy, jos se on vaikuttanut opiskelijan opinnoissa edistymiseen. Muuna hyväksyttävänä syynä voidaan pitää ennakoimattomia tapahtumia, esimerkiksi onnettomuutta tai rikoksen uhriksi joutumista.

Opiskelijan sairaus tai vaikea elämäntilanne, sekä opiskelijalle läheisen henkilön sairaus ovat hyväksyttäviä syitä myös silloin, kun sairaus tai vaikea elämäntilanne on pitkäaikainen tai pysyvä. Esimerkiksi lukihäiriö tai muu vastaava pysyvä haitta tai vamma ovat hyväksyttäviä syitä opintojen riittämättömälle edistymiselle. Jos opiskelija on selvittänyt pysyvän haitan Kelalle, käsittelijä voi estää ohjelmallisen selvityspyynnön lähettämisen jatkossa (HEMU - Opintotukitiedot - Erikoistiedot/ opintotuki - Ei ohjelmallisessa edistymisen seurannassa, P). Käsittelijä voi kuitenkin lähettää opiskelijalle selvityspyynnön, jos opintojen edistyminen on hyvin vähäistä (katso ohje [Selvityspyyntö opintojen riittämättömästä edistymisestä](#)).

Opiskelijan esittämällä syyllä ja opintojen riittämättömällä edistymisellä tulee olla **ajallinen yhteys**. Esimerkiksi jos opiskelija on eronnut puolisoistaan syksyllä 2020, syytä ei yleensä voida hyväksyä enää syksyn 2022 edistymisen seurannassa.

Jos opiskelija ei ole edistynyt opinnoissaan esimerkiksi oman sairauden tai vaikean elämäntilanteen tai läheisen henkilön sairauden vuoksi, opiskelijan tulisi selvittää, miten tämä on vaikuttanut hänen opintoihinsa. Opiskelijaa pyydetään liittämään selvitykseensä lääkärintodistus tai muu vastaava selvitys. Jos opiskelija ei toimita lääkärintodistusta, hänen oma vastauksensa on riittävä, kunhan siitä käy ilmi, miten terveydentila on vaikuttanut opintojen edistymiseen.

Salassapidettävien tietojen luovuttaminen opiskelijan terveyden ja turvallisuuden varmistamiseksi

Selvityspyynnön vastauksen käsittelyn yhteydessä tietoon voi tulla tietoja esimerkiksi opiskelijan terveydentilasta ja toimintakyvystä. Eräissä poikkeustilanteissa näitä salassa pidettäviä tietoja voidaan antaa salassapitosäännösten estämättä opiskelijan terveyden ja turvallisuuden varmistamiseksi ja tukitoimiin ohjaamiseksi muun muassa opiskelijaterveydenhuollosta vastaaville henkilöille sekä määrätyille tahoille opiskeluun liittyvien tahojen turvallisuuden varmistamiseksi. Näissä tilanteissa saa luovuttaa vain opiskelijan terveyden ja turvallisuuden varmistamisen tai opiskeluun liittyvien tahojen turvallisuuden varmistamiseksi välttämättömiksi katsottavia tietoja. Tarkemmin tietojen luovutuksesta on säädetty ammattikorkeakoululain 65 §:ssä ja yliopistolain 90 a §:ssä.

Opiskelijan selvityksen perusteella hyväksyttävänä syynä voidaan pitää myös sitä, että **opiskelija on keskeyttänyt opintonsa tai jatkanut niitä lapsen syntymän** (aika jolloin saanut vanhempainpäivärahaa), **asevelvollisuuden, siviilipalveluksen tai naisten vapaaehtoisen asepalveluksen** suorittamisen vuoksi. Opintotuen maksamista voidaan jatkaa, jos

- opiskelija on alkanut saada vanhempainpäivärahaa tai aloittanut palveluksen viimeistään tammikuussa ja se on jatkunut kevätlukukauden ajan **tai**
- opiskelija on saanut vanhempainpäivärahaa tai on ollut palveluksessa syyslukukauden ja se on päättynyt kevätlukukauden aikana

Jos opiskelijalla on ollut suorituksia koko opiskeluajalla riittävästi, mutta seurantalukuvuonna liian vähän (alle 20 opintopistettä lukuvuoden ajalta), tuen maksamista voidaan jatkaa, jos vähäiset suoritukset johtuvat erityisen laajan opintokokonaisuuden (esimerkiksi opinnäytetyön) valmistelusta.

Opintotuki voidaan myöntää, vaikka opiskelija ei olisi edistynyt opinnoissaan riittävästi, jos hän esittää hyväksyttävän syyn.

- Jos opintotuki myönnetään ja päätös annetaan huhti - syyskuun aikana, vaikka opintojen edistyminen ei ole riittävä, opintotuen käsittelijä voi estää selvityspyyntökirjeen ohjelmallisen lähettämisen seuraavan syksyn seurannassa (HEMU - Ei ohjelmallisessa edistymisen seurannassa). Lue lisää teknisestä ohjeesta.

Esimerkki

Opiskelija vetoaa siihen, että masennuksen vuoksi hän ei ole pystynyt juurikaan opiskelemaan. Opiskelija ei kerro, onko hän käynyt esimerkiksi psykologin tai lääkärin vastaanotolla. Selvityksen liitteenä ei ole

lääkärintodistusta tai muita liitteitä. Opiskelija on esittänyt hyväksyttävän syyn, joten opintotuen maksamista voidaan jatkaa. Jos opiskelijan selvityksestä käy ilmi, että masennus jatkuu edelleen, muuta opintotuki määräaikaiseksi ja ohjaa opiskelijaa hakemaan sairauspäivärahaa.

Esimerkki

Opiskelija kertoo, että opinnot eivät edistyneet avoerosta johtuen. Yleisen asumistuen tiedoista käy ilmi, että opiskelija on eronnut seurantalukuvuoden aikana. Opiskelija on esittänyt hyväksyttävän syyn, joten opintotuen maksamista voidaan jatkaa toistaiseksi.

Esimerkki

Opiskelija vetoaa siihen, että seurantalukuvuoden syksyllä hänen seurustelusuhteensa päättyi. Ero oli opiskelijalle hyvin raskas, eikä hänellä ole ollut voimia opintoihin. Tietoa ei voida vahvistaa Kelan käytettävissä olevista tiedoista, koska kyseessä ei ole ollut avo- tai avioliitto. Opiskelijan antama selvitys on riittävä ja parisuhde-ero on hyväksyttävä syy, joten opintotuen maksamista voidaan jatkaa toistaiseksi.

Esimerkki

Opiskelija vetoaa siihen, että opintotuki ei riitä lapsiperheen kuluihin, joten hänen on ollut pakko käydä töissä. Työskentelyn vuoksi opintopisteitä ei ole kertynyt riittävästi. Työskentely ei ole hyväksyttävä syy opintojen riittämättömälle edistymiselle, joten opintotuki lakkautetaan.

Esimerkki

Opiskelija kertoo, että opiskelijajärjestössä toimiminen on vienyt aikaa opinnoilta, joten opintosuorituksia ei ole kertynyt riittävästi. Opiskelija vetoaa siihen, että opiskelijajärjestössä toimiminen on erittäin hyödyllistä paitsi koko opiskelijakunnalle, myös hänelle verkostoitumisen ja tulevaisuuden työllistymisen kannalta. Opiskelijajärjestössä toimiminen ei ole hyväksyttävä syy opintojen riittämättömälle edistymiselle, joten opintotuki lakkautetaan.

Huomioitavat suoritukset

Ohjelmallisessa edistymisen seurannassa huomioidaan kaikkien kotimaisten korkeakoulujen opintosuoritukset (pois lukien Maanpuolustuskorkeakoulu ja Högskolan på Åland), korkeakoulujen rekisteröimät osasuoritukset sekä avoimen korkeakoulun opintosuoritukset, jotka on suoritettu korkeakoulututkinto-opintojen aloittamisen jälkeen. Opintoja, jotka on suoritettu avoimessa korkeakoulussa ennen ensimmäisten korkeakoulututkinto-opintojen aloittamista, ei huomioida.

Opintosuoritukset huomioidaan opiskelijan ensimmäisten korkeakouluopintojen ensimmäisen läsnäololukukauden alusta alkaen. Jos opiskelija on suorittanut tutkinnon, opintosuoritukset huomioidaan tutkinnon suorittamiskuukautta seuraavan kuukauden alusta alkaen.

Edistymisen seurannassa ei huomioida seurannan toimeenpanosyksyn suorituksia, vaan seuranta kohdistuu seurantalukuvuoteen ja sitä edeltävään opiskelu-aikaan.

Huomaa, että opiskelija ei yleensä voi vaikuttaa siihen, miten opettaja rekisteröi puuttuvan suorituksen (ohjeessa pyydetään rekisteröimään sille lukuvuodelle, milloin

suoritus on tehty, mutta opiskelijalla ei käytännössä ole vaikutusmahdollisuuksia tähän). Elo-lokakuulle merkityt suoritukset voidaan hyväksyä suoritetuiksi edellisenä lukuvuotena, jos opiskelija näin kertoo.

Opiskelija voi vedota selvityksessään **opintoihin ulkomailla, Maanpuolustuskorkeakoulussa tai Högskolan på Åland:ssa tai ennen 1.8.2011 suorittamiinsa opintoihin**. Opiskelijan tulee liittää selvitykseensä todistus opinnoista ulkomailla, Maanpuolustuskorkeakoulussa tai Högskolan på Åland:ssa. Jos opinnot on rekisteröity VIRTAtietovarantoon, niistä ei tarvita muuta todistusta. Ennen 1.8.2011 tehdyt suoritukset ovat pääsääntöisesti tarkistettavissa VIRTAtietovarannosta. Jos nämä opinnot ja niihin käytetyt tukikaudet mukaan lukien opiskelijan opinnot ovat edistyneet riittävästi koko opiskeluajalla, opiskelijan selvitys hyväksytään.

1.4.5.1.4 Opintotuen maksamisen jatkaminen toistaiseksi

Opintojen edistymisen seurannan yhteydessä opintotuen maksamista voidaan jatkaa viimeisimmän opintotukipäätöksen mukaisesti. Opintotuen maksamista jatketaan toistaiseksi, jos

- opiskelija osoittaa edistyneensä riittävästi: opiskelija selvittää puuttuvat suoritukset tai palauttaa opintotukea vapaaehtoisesti tai
- opiskelija esittää opintojen riittämättömälle edistymiselle hyväksyttävän syyn. Katso [Hyväksyttävät syyt opintojen riittämättömälle edistymiselle](#).

Opintotuen maksamisen jatkamisesta ei anneta päätöstä, vaan siitä ilmoitetaan opiskelijalle viestillä tai kirjeellä OTI11.

Jos opiskelija esittää hyväksyttävän syyn, opintotuen maksamista voidaan jatkaa, vaikka opiskelija olisi suorittanut hyvin vähän tai ei lainkaan opintopisteitä. Ks. myös [Opintotuen myöntäminen määräajaksi](#).

1.4.5.1.5 Opintotuen myöntäminen määräajaksi

Opintotuki voidaan myöntää tai maksamista jatkaa määräajalle, jos opinnoissa edistyminen edellyttää erityistä seurantaa. Määräaikainen tuki voidaan myöntää sekä syksyn opintojen edistymisen seurannassa että opiskelijan hakemuksen tai valituksen perusteella.

Millä perusteella määräaikainen tuki voi tulla harkittavaksi?

Määräaikainen tuki voi tulla harkittavaksi esimerkiksi,

- jos opiskelija esittää hyväksyttävän syyn, jota ei voida pitää täysin riittävänä, mutta opintosuorituksia puuttuu vain vähän edellytetystä määrästä.
- jos edistymättömyyden syynä ovat ensimmäisen opiskeluvuoden vaikeudet.
- jos opiskelija vetoaa selvityksessään opintoalan vaihtamiseen.
 - opintoalan voidaan katsoa vaihtuneen, jos opiskelija vaihtaa korkeakoulua.
 - jos opiskelija jatkaa samassa korkeakoulussa, mutta opiskelija kertoo vastauksessaan, että hän on vaihtanut opinto- tai koulutusalan ja alan vaihtaminen näkyy VIRTAtiedoista, on opintoala vaihtunut. Jos alan vaihtuminen ei näy VIRTAtiedoissa, pyydä opiskelijalta tarkempi selvitys opinto- tai koulutusalan vaihtamisesta.

- jos opiskelijalla on hyväksyttävä syy, mutta opintopisteitä on erityisen vähän.
 - jos opiskelija vetoaa hyväksyttävään syyhyn, voidaan opintotuen maksamista jatkaa toistaiseksi. Jos opiskelija on kuitenkin useampana vuotena vedonnut hyväksyttävään syyhyn, tuen voi myöntää myös määräajalle.

Jos opiskelija on vaihtanut opintoalaa seurannan toteutuslukukauden (syyslukukauden) aikana, voidaan opintotuki muuttaa määräajaiseksi 31.5. asti. Jos opiskelija kuitenkin itse kertoo, että hän ei ole opiskellut, vaan on esimerkiksi käyttänyt opintotukea pääsykokeisiin lukemiseen ja opiskelija on suorittanut opintosuorituksia erityisen vähän (=keskimäärin alle 1 op/tukikuukausi), opintotuki lakkautetaan.

Esimerkki

Opiskelija on saanut syksyllä 2022 edistymisen seurannan selvityspyynnön. Opiskelija kertoo vastauksessaan, että opinnot eivät edistyneet lukuvuonna 2021 – 2022 riittävästi, koska hän luki keväällä 2022 lääketieteellisen tiedekunnan pääsykokeisiin. Opiskelija suoritti lukuvuonna 2021 – 2022 opintoja yhteensä 15 opintopistettä ja nosti opintotukea 9 kuukautta. Opiskelija aloitti lääketieteellisen opinnot syksyllä 2022.

Opintotuki voidaan myöntää määräajalle 31.5.2023 asti. Jos opiskelija olisi suorittanut lukuvuonna 2021 – 2022 opintopisteitä enintään 8 eli erityisen vähän, opintotuki tulisi lakkauttaa 1.1.2023 alkaen.

Jos opiskelija on vaihtanut opintoalaa seurantalukuvuonna tai sitä ennen ja hän opiskelee edelleen kyseisiä opintoja, voidaan opintojen edistymistä arvioida joko

- koko opiskeluajalta tai
- pelkästään nykyisten opintojen ajalta sen mukaan, kumpi on opiskelijalle edullisempi vaihtoehto.

Esimerkki

Opiskelija on keväällä 2022 aloittanut insinöörin tutkintoon tähtäävät opinnot ammattikorkeakoulussa. Opiskelija saa edistymisen seurannan selvityspyynnön syksyllä 2022, koska hän oli suorittanut seurantalukuvuoden aikana 15 opintopistettä ja noston opintotukea 7 kuukaudelta. Opiskelija kertoo vastauksessaan, että ennen insinööriopintojen aloittamista hän opiskeli tradenomiksi, mutta vaihtoi alaa kesken lukuvuoden 2021 – 2022. Opiskelija opiskelee syksyllä 2022 edelleen insinööriopintoja.

Koko opiskeluajalla 1.8.2021 – 31.7.2022 opiskelija on suorittanut 15 opintopistettä ja noston 7 tukikuukautta. Nykyisten eli insinööriopintojen aikana 1.1.2022 – 31.7.2022 opiskelija on suorittanut 15 opintopistettä ja noston opintotukea 3 kuukaudelta. Opiskelijalle on edullisempaa arvioida opintojen edistymistä vain nykyisten opintojen ajalta, koska hän on kevätlukukaudella 2022 edistynyt riittävästi. Opiskelija on kevätlukukaudella 2022 suorittanut vähintään 5 opintopistettä/tukikuukausi.

Jos opintotuki myönnetään määräajalle sen vuoksi, että opiskelija on vaihtanut opintoalaa, edellisen lukuvuoden opintotuen mahdollinen takaisinperintä tulee tutkia jo määräaikaista tukea myönnettäessä. Takaisinperintä tulee tutkia jo tässä vaiheessa, koska takaisinperintää ei tutkita ohjelmallisesti, jos opiskelijalla on tuki maksussa 1.1. alkaen. Huom! Jos opiskelija on noston seurantalukuvuonna opintotukea enintään 2 kuukautta, takaisinperinnän tarpeellisuutta ei kuitenkaan tarvitse tutkia. Tämä johtuu siitä, että takaisinperinnän ohjelmallisessa seurannassa huomioidaan vain ne opiskelijat, jotka ovat nostaneet seurantalukuvuoden aikana vähintään 3 kuukautta

opintotukea. Opiskelijoita tulee kohdella tasavertaisesti riippumatta siitä, missä vaiheessa edistymisen seurannan takaisinperinnän tarpeellisuus tulee tutkittavaksi.

Jos opiskelija on suorittanut seurantalukuvuonna keskimäärin alle 1 op/tukikuukausi eikä tiedossa ole hyväksyttävää syytä, lähetä opiskelijalle viesti 'Edistymisen seurannan takautuvan lakkautuksen ja takaisinperinnän kuuleminen' tai kirje OTS16. Luo Oiwaan Edistymisen seurannan takaisinperintä-työ.

Esimerkki

Opiskelijalle myönnetään opintotuki määräajalle 31.5.2023 asti, koska opiskelija vetosi syksyn 2022 edistymisen seurannan vastauksessaan opintoalan vaihtamiseen syksyllä 2022. Opiskelija on lukuvuonna 2021 – 2022 suorittanut 5 opintopistettä ja nostanut opintotukea 7 kuukautta. Koska opiskelijalla on opintotuki maksussa 1.1.2023 alkaen, ei takaisinperinnän tarpeellisuutta tutkita ohjelmallisesti. Kelan tiedoissa ei ole hyväksyttävää syytä lukuvuoden 2021 – 2022 opintojen riittämättömälle edistymiselle, joten opiskelijalle tulee lähettää viesti 'Edistymisen seurannan takautuvan lakkautuksen ja takaisinperinnän kuuleminen' tai kirje OTS16.

Esimerkki

Opiskelijalle myönnetään opintotuki määräajalle 31.5.2023 asti, koska opiskelija vetosi syksyn 2022 edistymisen seurannan vastauksessaan opintoalan vaihtamiseen syksyllä 2022. Opiskelija on lukuvuonna 2021 – 2022 nostanut opintotukea 2 kuukautta, mutta ei ole suorittanut yhtään opintopistettä. Koska opiskelija on nostanut seurantalukuvuoden aikana opintotukea vain 2 kuukaudelta, takaisinperinnän tarpeellisuutta ei tarvitse tutkia, vaikka opintosuorituksia on seurantalukuvuoden ajalta keskimäärin vähemmän kuin 1/tukikuukausi.

Mille ajalle määräaikainen tuki myönnetään?

Jos tuen maksamista jatketaan määräaikaisesti **edistymisen seurannan yhteydessä**, opintotuki myönnetään seurannan toteutuslukuvuoden lukuvuosittaisen tukiajan loppuun asti eli yleensä 31.5. asti. Jos opiskelija opiskelee ulkomailla, opintotuki voidaan myöntää 30.6. tai 31.7. asti, jos ulkomaisen oppilaitoksen lukukausi poikkeaa suomalaisesta lukukaudesta.

Tarkista ennen määräaikaisen tuen myöntämistä opiskelijan jäljellä olevien tukikuukausien määrä. Jos tukikuukausia on 1.1. alkaen jäljellä 5 tai vähemmän, ei määräaikaista tukea voi myöntää, vaan tuen maksamista jatketaan aikaisemman päätöksen mukaisesti. Jos tukikuukausia on vielä jäljellä enemmän kuin 5, mutta opintotuki on aiemmin myönnetty päättymään ennen 31.5., määräaikainen tuki myönnetään päättymään samaan ajankohtaan kuin aikaisempi myöntö.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty opintotuki 31.3.2023 saakka. Opiskelijalla on vielä 15 tukikuukautta jäljellä. Opiskelijalle voidaan myöntää edistymisen seurannassa määräaikainen tuki 31.3.2023 saakka. Päätöksen perusteluissa kerrotaan, että tuki voidaan myöntää määräajan jälkeen, jos opiskelija on suorittanut ajalla 1.8.2022 – 31.5.2023 riittävästi opintopisteitä.

Jos opiskelija hakee opintotuen huhti- ja/tai toukokuulle 2023, opintotuki voidaan myöntää ilman opintojen edistymisen tutkimista.

Pääsääntöisesti määräaikainen tuen myöntäminen on mahdollista seurannan toteutuslukuvuodelle ja sitä seuraavalle lukuvuodelle. Määräaikainen tuki voidaan kuitenkin myöntää myös myöhempien lukuvuosien ajalle, jos opiskelija ei nosta opintotukea seurannan toteutus- tai sitä seuraavan lukuvuoden aikana. Tukea ei kuitenkaan myönnetä vain määräajalle, jos opiskelija tuettomalla ajalla suorittaa opintoja siten, että hän olisi oikeutettu opintotukeen tuen lakkauttamisen jälkeen. Lue lisää etuusohjeen kohdasta [Opintotuki ei maksussa seurannan jälkeiselle ajalle](#).

Hakemuksen käsittelyn yhteydessä opintotuki voidaan myöntää kuluvan tai seuraavan lukuvuoden lukuvuosittaisen tukiajan loppuun asti eli yleensä 31.5. asti. Määräajan päättymiseen vaikuttaa opintotuen alkamisajankohta:

- jos opintotuen alkamisajankohta on elo - helmikuu, määräaikainen tuki myönnetään 31.5. saakka.
- jos opintotuen alkamisajankohta on maaliskuu - heinäkuu, määräaikainen tuki myönnetään 31.12. saakka.

Opiskelijalta ei edellytetä 20 opintopisteen vähimmäissuoritusvaatimusta

- ensimmäiseltä lukuvuodelta, jos hän on keskeyttänyt aikaisemmat korkeakouluopinnot ja aloittaa uudet korkeakouluopinnot kevätlukukaudella tai
- määräajalta, jos opintotuki myönnetään määräajalle 31.12. saakka

Jos määräaikainen tuki myönnetään yllä olevissa tilanteissa, käsittelijän tulee muokata päätöksen perustelutekstiä (OTX61) siten, että opiskelijalta vaaditaan vain 5 op/tukikuukautta kohti, mutta ei 20 opintopisteen vähimmäissuoritusvaatimusta.

Määräaikaisen tuen riittävän edistymisen ehdot on kerrottu kohdassa [Opintotuen myöntäminen määräajan jälkeen](#).

1.4.5.1.6 Opintotuen myöntäminen määräajan jälkeen

Opiskelijan pitää aina hakea opintotuki uudelleen määräajan jälkeen. Opintotuki voidaan myöntää, jos

- opiskelija on määräaikana suorittanut vähintään 20 opintopistettä **ja** keskimäärin vähintään viisi opintopistettä tukikuukautta kohti.

20 opintopisteen vähimmäissuoritusvaatimusta ei kuitenkaan edellytetä kevätlukukaudella alkavan koulutuksen ensimmäiseltä lukuvuodelta.

Jos opiskelija hakee opintotukea siten, että **määräaika on vielä kesken**, voit myöntää opintotuen, jos opiskelija on jo hakemuksen käsittelyhetkeen mennessä suorittanut vaaditun määrän opintopisteitä.

Esimerkki

Opintotuki on edistymisen seurannassa muutettu määräaikaiseksi 31.5.2022 saakka. Opiskelija hakee opintotukea jo maaliskuussa 2022 ja hän on siihen mennessä nostanut määräajalla 7 tukikuukautta (syys-maaliskuu). Opiskelijalla on oikeus opintotukeen vielä huhti- ja toukokuussa 2022. Jos opiskelija on jo suorittanut vähintään 45 opintopistettä hakemuksen käsittelyhetkeen mennessä, opintotuki voidaan myöntää 1.6.2022 jälkeiselle ajalle.

Opiskelija voi **perua tai palauttaa opintotukea** siten, että määräajalle asetettu ehto opintosuoritusten määrästä täyttyy.

- Opiskelija on nostanut opintotukea ajalla syys – maaliskuu ja perunut opintotuen huhti- ja toukokuulta. Jos opiskelijan hakemusta ratkaistaan huhti- tai toukokuun aikana, tuen myöntämisen edellytyksenä 1.6. jälkeen on 45 opintopistettä myös silloin, kun opiskelija on perunut tuen huhti- ja/tai toukokuulta, koska opiskelija voi hakea perumansa tukikuukaudet vielä maksuun.
- Jos hakemusta ratkaistaan vasta 1.6. jälkeen, tuki voidaan myöntää, jos opiskelija on suorittanut määräajassa 35 opintopistettä (7 kk x 5 op). Opiskelija ei voi enää saada huhti- toukokuun opintotukia maksuun.

Jos opiskelija täyttää tuen myöntämisen edellytyksen, voit myöntää tuen.

Jos tuen myöntämisen edellytys ei täyty, lähetä opiskelijalle selvityspyyntö opintojen edistymisestä (viesti *Edistymisen jälkeinen uusi hakemus* tai kirje OTL27). **Huom!** Opintotuki voidaan tietyissä tilanteissa myöntää, vaikka opiskelija ei olisi suorittanut määräajalla riittävästi opintopisteitä. Ennen kuin lähetät selvityspyyntösi, tarkista kohdasta *Jos opinnot eivät ole edistyneet määräajassa riittävästi*, täyttääkö opiskelija jonkin siellä mainituista tuen myöntämisen edellytyksistä.

Jos opinnot eivät ole edistyneet määräajassa riittävästi

Vaikka opiskelijan opinnot eivät ole edistyneet määräajassa riittävästi, opiskelijalle voidaan myöntää opintotuki, jos hän täyttää jonkin seuraavista tuen myöntämisen edellytyksistä:

- Opiskelija **on suorittanut korkeakoulututkinnon** määräajan alun (yleensä 1.8.) jälkeen.
 - Jos opiskelija suorittaa alemmaa ja ylempää korkeakoulututkintoa yliopistossa ja opintotuki on alemman korkeakoulututkinnon edistymisen seurannassa muutettu määräajaiseksi, opiskelija on edistynyt opinnoissaan riittävästi, kun hän on suorittanut alemman korkeakoulututkinnon. Opintotuki voidaan myöntää hakemuksen saapumiskuukauden alusta alkaen (huomioi kuitenkin kaksipuolaisen yliopistotuen myöntämissäännöt, katso [Yliopisto-opinnot](#), kohta *Tuki ylempään kk-tutkintoon: tukea on haettava*).
- Opiskelija on **määräajan alusta alkaen hakemuksen käsittelyhetkeen mennessä** suorittanut vähintään 20 opintopistettä ja keskimäärin vähintään 5 opintopistettä tukikuukautta kohti.
 - Opintotuki voidaan myöntää sen kuukauden alusta, jona vaadittu opintopistemäärä täyttyy, kuitenkin aikaisintaan opintotukihakemuksen saapumiskuukauden alusta alkaen.
- Opiskelija on **määräajan päättymisen jälkeen** (yleensä 1.6. jälkeen) suorittanut vähintään 20 opintopistettä.
 - Opintotuki voidaan myöntää sen kuukauden alusta, jona vaadittu opintopistemäärä täyttyy, kuitenkin aikaisintaan opintotukihakemuksen saapumiskuukauden alusta alkaen.
- Opiskelijalla on **hyväksyttävä syy** opintojen riittämättömälle edistymiselle. (Katso Hyväksyttävät syyt opintojen riittämättömälle edistymiselle.)
 - Hyväksyttävä syy voi olla sama, jonka perusteella opintotuki on muutettu määräajaiseksi. Jos opiskelijalla on hyväksyttävä syy opintojen riittämättömälle edistymiselle, opintotuki voidaan myöntää toistaiseksi tai uudelle määräajalle, jos opintojen edistyminen edellyttää edelleen erityistä seurantaa.
- Opiskelija on suorittanut **koko tutkintoa ulkomaisessa korkeakoulussa** eikä hän ole edistynyt niissä opinnoissa riittävästi: opintotuki voidaan myöntää kotimaisessa

korkeakoulussa suoritettaviin opintoihin, vaikka opiskelija ei ole suorittanut riittävästi opintopisteitä määräaikaisen tuen aikana.

Jos opiskelija täyttää jonkin tuen myöntämisen edellytyksistä, voit myöntää opintotuen. Tukioikeus palautetaan sen mukaisesti, minkä vaatimuksen opiskelija ensin saavuttaa. Huomioi opiskelijan mahdollisesti tekemät opintotuen perumiset ja palautukset, kun tutkit tuen myöntämisen edellytyksiä.

Jos mikään tuen myöntämisen edellytyksistä ei täyty, lähetä opiskelijalle selvityspyyntö opintojen edistymisestä (viesti *Edistymisen jälkeinen uusi hakemus* tai kirje OTL27).

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty opintotuki määräajalle 31.5.2021 asti, koska opiskelija vetosi edistymisen seurannan vastauksessaan masennukseen. Opiskelija on määräajan alusta eli 1.8.2020 alkaen suorittanut 10 opintopistettä ja nostanut 9 tukikuukautta.

Opiskelija hakee opintotukea syyskuussa 2021. Opiskelija ei ole suorittanut riittävästi opintopisteitä, jotta opintotuki voitaisiin myöntää opintopisteiden perusteella. Opiskelija ei myöskään ole suorittanut korkeakoulututkintoa 1.8.2020 tai sen jälkeen. Opiskelija kertoo hakemuksessa, että ei edelleenkään ole saanut suoritettua riittävästi opintoja masennuksen vuoksi.

Opintotuki voidaan myöntää uudelle määräajalle 31.5.2022 asti, koska opiskelijalla on hyväksyttävä syy opintojen riittämättömälle edistymiselle, mutta opintopisteitä on hyvin vähän. Ennen opintotuen myöntämistä tulee opiskelijalle kuitenkin kertoa, että jokin muu etuus, esimerkiksi sairauspäiväraha, saattaisi olla hänen elämäntilanteeseensa sopivampi etuus. Voit keskustella asiasta opiskelijan kanssa tai esimerkiksi lisätä päätökseen fraasin OTW32.

Esimerkki

Määräaikainen opintotuki lukuvuodelle 2020 - 2021

Opintojen edistymisen seuranta on tehty syksyllä 2020. Opintotuen maksamista on jatkettu määräaikaisesti 31.5.2021 saakka. Määräaikaisen tuen päätyttyä opiskelija hakee opintotukea uudella hakemuksella. Opiskelija on 1.8.2020 alkaen suorittanut 45 opintopistettä ja nostanut opintotukea 9 kuukaudelta. Opiskelija on edistynyt opinnoissaan riittävästi määräajalla, koska hän on suorittanut vähintään 20 opintopistettä ja keskimäärin vähintään 5 opintopistettä tukikuukautta kohti 1.8.2020 alkaen. Opiskelijalla on oikeus opintotukeen määräajan jälkeen.

Jos opiskelija ei suorita vähintään 45 opintopistettä ajalla 1.8.2020 - 31.5.2021, mutta hän suorittaa 1.8.2020 jälkeen opintoja siten, että hän saa 45 opintopistettä täyteen esimerkiksi tammikuussa 2022, hän on oikeutettu opintotukeen tammikuun 2022 alusta alkaen.

Jos opiskelija suorittaa 30 opintopistettä lukuvuoden 2020 - 2021 aikana ja hän peruu tai palauttaa lukuvuoden 2020 - 2021 tukea siten, että tukikuukausia on kyseisenä lukuvuotena enintään 6, opiskelija on edistynyt opinnoissaan riittävästi määräajalla.

Jos opiskelija peruu tai palauttaa lukuvuoden 2020 - 2021 tukea siten, että tukikuukausia on kyseisenä lukuvuotena 1-4, opiskelija on edistynyt

opinnoissaan riittävästi, mikäli hän suorittaa määräajalla vähintään 20 opintopistettä.

Jos opiskelija ei suorita vähintään 45 opintopistettä ajalla 1.8.2020 - 31.5.2021, mutta hän on määräajan päättymisen eli 1.6. tai sen jälkeen suorittanut vähintään 20 opintopistettä marraskuun 2021 loppuun mennessä, hän on oikeutettu opintotukeen marraskuun 2021 alusta alkaen.

Määräaikainen opintotuki ja kesätuki

Jos opiskelijalle on myönnetty määräaikainen opintotuki 31.5. saakka ja hän hakee kesäopintotukea, kesäopintotukea ei myönnetä, mikäli opiskelijan opinnot eivät ole määräajassa edistyneet riittävästi. Määräajalle asetettu suoritusvaatimus voi kuitenkin täytyä myös kesäajan suorituksilla.

Esimerkki

Kesäopintotuki määräajan jälkeen

Opiskelijan opintotuki on muutettu määräaikaiseksi 31.5.2021 saakka. Opiskelija on toukokuun 2021 loppuun mennessä suorittanut 43 opintopistettä. Hän suorittaa kesäkuussa 2 opintopistettä, jolloin vähintään 45 opintopisteen vaatimus täyttyy (opiskelija on nostanut opintotukea 9 kuukaudelta ajalla 1.8.2020 - 31.5.2021). Opiskelija on oikeutettu opintotukeen 1.6.2021 lukien. Opintotuki voidaan myöntää sen jälkeen, kun kesäkuussa suoritettu 2 opintopistettä on rekisteröity.

Määräaika lukuvuodelle 2014 - 2015 tai sitä edeltävälle ajalle

Jos määräaika on myönnetty lukuvuodelle 2014-2015 tai sitä edeltävälle ajalle, on opiskelijan tullut määräajalla suorittaa vähintään 5 opintopistettä / tukikuukausi. Lukuvuonna 2014 – 2015 ja sitä edeltävällä ajalla määräaikaisen tuen ajalta ei edellytetty 20 opintopisteen vähimmäissuoritusvaatimusta. Jos opiskelija, jolle opintotuki on myönnetty määräajalle 2014-2015 tai sitä edeltävälle ajalle, ei ole saavuttanut määräajan vaatimusta, voidaan opintotuki myöntää hakemuksesta sen jälkeen, kun

- opiskelija on sen lukuvuoden alusta lukien, jona määräaika on päättynyt, suorittanut keskimäärin vähintään viisi opintopistettä tukikuukautta kohti **tai**
- opiskelija on suorittanut määräajan päättymisen jälkeen vähintään 20 opintopisteen laajuiset opinnot.

1.4.5.1.7 Opintotuen myöntäminen lakkauttamisen jälkeen

Myöntäminen, kun ei ole suorittanut vähimmäissuoritusvaatimusta seurantalukuvuonna

Jos opiskelijan opintotuki on lakkautettu, koska opiskelija ei ole suorittanut vähintään 20 opintopistettä seurantalukuvuonna, opintotuki voidaan myöntää hakemuksesta uudelleen, jos jompikumpi seuraavista tuen myöntämisen edellytyksistä täyttyy:

- Opiskelija on suorittanut lakkautuksen eli 1.1. jälkeen vähintään 20 opintopistettä.

- Opintotuki voidaan myöntää sen kuukauden alusta, jona vaadittu opintopistemäärä täyttyy, mutta kuitenkin aikaisintaan hakemuksen saapumiskuukauden alusta alkaen.
- Opiskelijan edistyminen seurantalukuvuoden ajalta on riittävää esimerkiksi opintotuen palautusten, takaisinperinnän tai opintopisteiden kirjaamisen johdosta.
 - Opintotuki voidaan myöntää hakemuksen saapumiskuukauden alusta alkaen.

Esimerkki

Opiskelijan opintotuki on lakkautettu 1.1.2023 alkaen, koska hän oli seurantalukuvuonna 2021 – 2022 suorittanut 12 opintopistettä ja nostanut 3 tukikuukautta. Opiskelija hakee opintotukea 5.4.2023 saapuneella hakemuksella. VIRTÄ-kyselyn mukaan opiskelija on lakkautuksen eli 1.1.2023 jälkeen suorittanut 20 opintopistettä 29.3.2023. Opintotuki voidaan myöntää hakuajan mukaisesti vasta 1.4.2023 alkaen. Suoritettujen opintopisteiden perusteella tuen olisi voinut myöntää jo 1.3.2023 alkaen.

Esimerkki

Opiskelijan opintotuki on lakkautettu 1.1.2023 alkaen, koska hän oli seurantalukuvuonna 2021-2022 suorittanut 3 opintopistettä ja nostanut 9 tukikuukautta.

Huhtikuussa 2023 opintotukea päätettiin periä takaisin 9 tukikuukautta lukuvuodelta 2021-2022, koska opiskelija oli suorittanut alle 1 opintopisteen tukikuukautta kohti eikä hän esittänyt hyväksyttävää syytä opintojen riittämättömälle edistymiselle.

Opiskelija haki opintotukea toukokuussa 2023. Hän ei ole suorittanut opintotuen lakkauttamisen jälkeen vähintään 20 opintopistettä. Seurantalukuvuoden 2021-2022 tilanne on kuitenkin muuttunut opintotuen takaisinperinnän vuoksi. Opiskelijalla ei ole seurantalukuvuodelta yhtään edistymisen seurannassa huomioitavaa tukikuukautta, joten opintotuki voidaan myöntää hakemuksen mukaisesti 1.5.2023 alkaen.

Jos jompikumpi opintotuen myöntämisen edellytys täyttyy, voit myöntää tuen. Tukioikeus palautetaan sen mukaisesti, minkä vaatimuksen opiskelija ensin saavuttaa.

Jos kumpikaan tuen myöntämisen edellytyksistä ei täyty, lähetä opiskelijalle selvityspyyntö opintojen edistymisestä (viesti *Edistymisen jälkeinen uusi hakemus* tai kirje OTL27). **Huom!** Opintotuki voidaan tietyissä tilanteissa myöntää, vaikka opiskelija ei olisi suorittanut riittävästi opintopisteitä. Ennen kuin lähetät selvityspyynnön, tarkista kohdasta *Opintotuen myöntäminen, vaikka vaadittua opintopistemäärää ei ole suoritettu*, täyttääkö opiskelija jonkin siellä mainituista tuen myöntämisen edellytyksistä.

Myöntäminen, kun ei ole suorittanut keskimäärin 5 opintopistettä tukikuukautta kohti

Jos opiskelijan opintotuki on lakkautettu, koska opiskelija on suorittanut alle 5 opintopistettä / tukikuukausi sekä seurantalukuvuonna että koko opiskeluajalla, opintotuki voidaan myöntää hakemuksesta uudelleen, jos opiskelija täyttää jonkin seuraavista tuen myöntämisen edellytyksistä:

- Opiskelija on suorittanut lakkautuksen eli 1.1. jälkeen vähintään 20 opintopistettä.
 - Opintotuki voidaan myöntää sen kuukauden alusta, jona vaadittu opintopistemäärä täyttyy, mutta kuitenkin aikaisintaan hakemuksen saapumiskuukauden alusta alkaen.

- Opiskelija on suorittanut koko opiskeluajalla hakemuksen käsittelyhetkeen mennessä vähintään 5 opintopistettä / tukikuukausi.
 - Opintotuki voidaan myöntää sen kuukauden alusta, jona vaadittu opintopistemäärä täyttyy, mutta kuitenkin aikaisintaan hakemuksen saapumiskuukauden alusta alkaen.
- Opiskelijan edistyminen seurantalukuvuoden ajalta on riittävää esimerkiksi opintotuen palautusten, takaisinperinnän tai opintopisteiden kirjaamisen johdosta.
 - Opintotuki voidaan myöntää hakemuksen saapumiskuukauden alusta alkaen.

Esimerkki

Opiskelijan opintotuki on lakkautettu 1.1.2023 alkaen. Opiskelija on seurantalukuvuonna 2021 – 2022 suorittanut 40 opintopistettä ja nostonut tukea 9 kuukaudelta. Koko opiskeluajana 1.8.2020 – 31.7.2022 opiskelija on suorittanut 70 opintopistettä ja nostonut opintotukea 15 tukikuukautta. Syyslukukauden 2022 opintotukikuukaudet opiskelija on palauttanut vapaaehtoisesti.

Opiskelija hakee opintotukea 5.2.2023 saapuneella hakemuksella. Seurantalukuvuoden opintopisteisiin tai nostettuihin tukikuukausiin ei ole tullut muutosta.

Koska opiskelija on suorittanut 5 opintopisteen kurssin tammikuussa 2023, on opiskelijalla koko opiskeluajalla (eli ajalla 1.8.2020 – helmikuu 2023) hakemuksen käsittelyhetkeen mennessä opintopisteitä keskimäärin vähintään 5 / tukikuukausi.

Opiskelijalle voidaan myöntää opintotuki hakuajan mukaisesti vasta 1.2.2023 alkaen. Suoritettujen opintopisteiden perusteella tuen olisi voinut myöntää jo 1.1.2023 alkaen.

Jos opiskelija täyttää jonkin opintotuen myöntämisen edellytyksistä, voit myöntää tuen. Tukioikeus palautetaan sen mukaisesti, minkä vaatimuksen opiskelija ensin saavuttaa.

Jos mikään tuen myöntämisen edellytyksistä ei täyty, lähetä opiskelijalle selvityspyyntö opintojen edistymisestä (viesti *Edistymisen jälkeinen uusi hakemus* tai kirje OTL27).

Huom! Opintotuki voidaan tietyissä tilanteissa myöntää, vaikka opiskelija ei olisi suorittanut riittävästi opintopisteitä. Ennen kuin lähetät selvityspyynnön, tarkista kohdasta *Opintotuen myöntäminen, vaikka vaadittua opintopistemäärää ei ole suoritettu*, täyttääkö opiskelija jonkin siellä mainituista tuen myöntämisen edellytyksistä.

Myöntäminen, vaikka vaadittua opintopistemäärää ei ole suoritettu

Vaikka opiskelija ei ole suorittanut vaadittua opintopistemäärää, opintotuki voidaan myöntää, jos

- opiskelija on **suorittanut korkeakoulututkinnon** lakkautuksen jälkeen.
 - Jos opiskelija suorittaa alemmaa ja ylempää korkeakoulututkintoa yliopistossa ja opintotuki on alemman korkeakoulututkinnon edistymisen seurannassa lakkautettu, opiskelija on edistynyt opinnoissaan riittävästi, kun hän on suorittanut alemman korkeakoulututkinnon.
 - Opintotuki voidaan myöntää hakemuksen saapumiskuukauden alusta alkaen (huomioi kuitenkin kaksiportaisen yliopistotuen myöntämissäännöt, katso [Yliopisto-opinnot](#), kohta *Tuki ylempään kk-tutkintoon: tukea on haettava*).
- opiskelija on **suorittanut toisen asteen tutkinnon** lakkautuksen jälkeen.

- opintojen riittämättömälle edistymiselle on **hyväksyttävä syy** (katso Hyväksyttävät syyt opintojen riittämättömälle edistymiselle).
- Jos opiskelija on **suorittanut koko tutkintoa ulkomaisessa korkeakoulussa** eikä hän ole edistynyt niissä opinnoissa riittävästi: opintotuki voidaan myöntää kotimaisessa korkeakoulussa suoritettaviin opintoihin, vaikka opiskelija ei olisi suorittanut riittävästi opintopisteitä tuen lakkauttamisen jälkeen.

Jos opiskelija täyttää jonkin opintotuen myöntämisen edellytyksistä, voit myöntää tuen. Tukioikeus palautetaan sen mukaisesti, minkä vaatimuksen opiskelija ensin saavuttaa.

Jos mikään tuen myöntämisen edellytyksistä ei täyty, lähetä opiskelijalle selvityspyyntö opintojen edistymisestä (viesti *Edistymisen jälkeinen uusi hakemus* tai kirje OTL27). Lue lisää selvityspyynnön lähettämisestä [Selvityspyyntö opintojen riittämättömästä edistymisestä](#).

Esimerkki

Opiskelijan opintotuki on lakkautettu 1.1.2023 alkaen, koska opiskelija ei ollut seurantalukuvuonna suorittanut vähintään 20 opintopistettä. Opiskelija hakee opintotukea maaliskuussa 2023 saapuneella hakemuksella. VIRTIA-kyselyn mukaan opiskelija on lakkauttamisen jälkeen suorittanut 5 opintopistettä. Opiskelija kertoo hakemuksessa, että masennuksesta johtuen hän ei ole pystynyt suorittamaan enempää opintopisteitä. Hakemuksen liitteenä on nyt YTHS:n lausunto, josta käy ilmi, että opiskelija on asioinut opiskeluterveydenhuollossa alkuvuoden 2023 aikana.

Opiskelija on esittänyt hyväksyttävän syyn opintojen riittämättömälle edistymiselle, joten opintotuki voidaan myöntää 1.3.2023 alkaen.

Ennen opintotuen myöntämistä tulee opiskelijalle kuitenkin kertoa, että jokin muu etuus, esimerkiksi sairauspäiväraha, saattaisi olla hänen elämäntilanteeseensa sopivampi etuus. Voit keskustella asiasta opiskelijan kanssa tai esimerkiksi lisätä päätökseen fraasin OTW32.

1.4.5.1.8 Opintotuen lakkauttaminen

Jos opiskelija ei vastaa opintojen edistymistä koskevaan selvityspyyntöön, ei esitä hyväksyttävää syytä opintojen riittämättömälle edistymiselle tai esitettyä syytä ei hyväksytä, opintotuki lakkautetaan 1.1. alkaen. Lakkautuspäätöksen liitteenä lähetetään tiedote, jossa opiskelijalle kerrotaan mihin muihin Kelan etuuksiin hän saattaisi olla oikeutettu (OT19 "Mitä nyt, kun opintotuki lakkautettiin"). Jos lakkautuspäätös annetaan tarkistusratkaisuna, käsittelijän on lisättävä liite päätökseen.

Jos opiskelija on suorittanut sekä alle 20 op lukuvuodessa että alle 5 op tukikuukautta kohti, on ensisijainen lakkautusperuste se, että opiskelija on suorittanut alle 20 op lukuvuodessa.

Jos opintotuen lakkauttamista 1.1. alkaen opintojen riittämättömän edistymisen vuoksi ei voida käsitellä ajoissa, opintotukeen laitetaan maksuaste 1.1. lukien ja opiskelijalle ilmoitetaan asiasta viestillä "Selvitystä opintojen edistymisestä ei ehditä käsitellä" / kirjeellä OTI33. Jos opintotukea on kuitenkin maksettu 1.1. lukien, on tämän jälkeen aiheettomasti maksettu opintotuki perittävä takaisin.

Jos opiskelijan opintotuki tulisi lakkauttaa 1.1. alkaen, mutta opiskelijalle ei makseta opintotukea 1.1. jälkeiselle ajalle (eli ei ole mitään, mitä lakkauttaa), lähetetään opiskelijalle viesti "Edistyminen ei ole riittävää, tuki ei maksussa" / kirje OTI32.

Lakkautuspäätös ei muodosta opintolainaan nostokieltoa. Kevään nostoerä lakkautetaan, mutta syksyn nostoerään ei tule muutoksia eli opiskelija voi nostaa sen alkuperäisen suunnitelman mukaisesti.

Edistymisen seurannan lakkautuskoodit ja lakkautuspäätösten perustelut löytyvät työvälineistä "Edistymisen seurannassa käytettävät lakkautus- ja hylkäyskoodit sekä päätösfraasit".

1.4.5.1.9 Opintotuen hylkääminen

Jos opiskelija hakee opintotukea opintotuen lakkauttamisen tai määräaikaisen tuen jälkeen, eikä täytä opintotuen myöntämisen ehtoja, opiskelijaa tulee kuulla (viesti "Edistymisen jälkeinen uusi hakemus" / kirje OTL27) siitä, onko hänellä hyväksyttävä syy opintojen riittämättömälle edistymiselle (katso [Hyväksyttävät syyt opintojen riittämättömälle edistymiselle](#)). Opiskelijaa ei kuitenkaan tarvitse kuulla, jos hyväksyttävä syy selviää Kelassa käytettävissä olevista tiedoista. Jos opiskelija ei esitä hyväksyttävää syytä opintojen riittämättömälle edistymiselle tai esitettyä syytä ei hyväksytä, opintotukihakemus hylätään (katso [Opintotuen myöntäminen lakkauttamisen jälkeen](#) tai [Opintotuen myöntäminen määräajan jälkeen](#)).

Jos opiskelijalle ei ole annettu edistymisen seurannan lakkautuspäätöstä tai määräaikaisen tuen päätöstä, katso ohjeet kohdasta [Opintotuki ei maksussa seurannan jälkeiselle ajalle](#).

Edistymisen seurannan hylkäyskoodit ja hylkäyspäätösten perustelut löytyvät työvälineistä "Edistymisen seurannassa käytettävät lakkautus- ja hylkäyskoodit sekä päätösfraasit".

1.4.5.1.10 Opintotuki ei maksussa seurannan jälkeiselle ajalle

Jos opiskelijalle ei ole seurannan toteutushetkellä myönnetty opintotukea seurannan toteutuslukukauden jälkeiselle ajalle (eli 1.1. jälkeiselle ajalle), hänelle ei lähetetä edistymisen seurannan selvityspyyntöä. Opiskelijan opintojen edistyminen kuitenkin tutkitaan ohjelmallisesti ja opintotukijärjestelmään viedään tieto opintojen riittämättömästä edistymisestä. Kun opiskelija hakee seuraavan kerran opintotukea korkeakouluopintoihin, järjestelmä antaa ilmoituksen 'Opinnoissa edistyminen tarkistettava'.

Kun järjestelmä antaa ilmoituksen "Opinnoissa edistyminen tarkistettava", tutki, täyttääkö opiskelija jonkin seuraavista tuen myöntämisen edellytyksistä:

- Onko opiskelija suorittanut korkeakoulututkinnon seurantalukuvuoden jälkeen?
- Onko opiskelija edistynyt riittävästi
 - seurantalukuvuonna?
 - koko opiskeluajalla seurantalukuvuoden päättymiseen asti?
 - koko opiskeluajalla hakemuksen käsittelyhetkeen mennessä?

- tuettomalla ajalla?
- Onko opiskelijalla hyväksyttävä syy opintojen riittämättömään edistymiseen?

Jos jokin tuen myöntämisen edellytyksistä täyttyy, myönnä opintotuki.

Jos mikään edellytyksistä ei täyty, lähetä opiskelijalle selvityspyyntö opintojen edistymisestä (viesti *Edistymisen jälkeinen uusi hakemus* tai kirje OTL27). Katso ohje viestin tai kirjeen muokkaamiseen kohdasta [Selvityspyyntö opintojen riittämättömästä edistymisestä](#).

Onko opiskelija edistynyt riittävästi seurantalukuvuoden aikana?

Seurantalukuvuosi on sellainen viimeisin päättynyt lukuvuosi, jonka aikana opiskelija on saanut opintotukea. Tarkasteltavaan seurantalukuvuoteen vaikuttaa siten hakemuksen käsittelyajankohta.

Esimerkki

Opiskelija on nostonut lukuvuonna 2019 - 2020 opintotukea 9 kuukaudelta ja syyslukulaudella 2020 hän on nostonut 4 tukikuukautta. Opiskelija ei ole edistynyt opinnoissaan riittävästi lukuvuonna 2019 - 2020, mutta hänelle ei lähetetty selvityspyyntöä lokakuussa 2020, koska opintotuen maksaminen päättyi 31.12.2020.

Jos opiskelijan opintotukihakemusta käsitellään kevätlukukauden 2021 aikana, seurantalukuvuosi on 2019 - 2020.

Jos opiskelijan opintotukihakemusta käsitellään 1.8.2021 jälkeen, seurantalukuvuosi on 2020 - 2021.

Opiskelija on edistynyt seurantalukuvuonna riittävästi, jos hän on suorittanut seurantalukuvuonna vähintään 20 opintopistettä ja keskimäärin vähintään 5 opintopistettä / tukikuukausi.

Jos opiskelija on suorittanut seurantalukuvuonna alle 20 opintopistettä, koko opiskeluajan edistymistä ei tutkita. Voit siirtyä ohjeen kohtaan *Onko opiskelija edistynyt riittävästi tuettoman ajan jälkeen?*

Onko opiskelija edistynyt riittävästi koko opiskeluajalla seurantalukuvuoden päättymiseen asti tai hakemuksen käsittelyhetkeen asti?

Jos opiskelijan opinnot eivät ole edistyneet riittävästi seurantalukuvuonna, tutkitaan opintojen edistyminen koko opiskeluajalla seurantalukuvuoden päättymiseen asti. Opintojen edistyminen on riittävää, jos opiskelija on suorittanut keskimäärin vähintään 5 opintopistettä / tukikuukausi koko opiskeluajalla seurantalukuvuoden päättymiseen asti.

Jos opinnot eivät ole edistyneet riittävästi seurantalukuvuonna tai koko opiskeluajalla seurantalukuvuoden päättymiseen asti, tutkitaan opintojen edistyminen koko opiskeluajalla hakemuksen käsittelyhetkeen asti. Opintojen edistyminen on riittävää, jos opiskelija on suorittanut keskimäärin vähintään 5 opintopistettä / tukikuukausi koko opiskeluajalla hakemuksen käsittelyhetkeen asti.

Onko opiskelija edistynyt riittävästi tuettoman ajan jälkeen?

Tuettoman ajan katsotaan aina alkavan aikaisintaan seurantalukuvuoden päättymisen jälkeen (1.8. alkaen). Jos opiskelija on saanut opintotukea seurantalukuvuoden jälkeen, tueton aika alkaa kuitenkin viimeisimmän maksetun tukikuukauden jälkeen.

Esimerkki

Opiskelija on lukuvuonna 2019 – 2020 nostanut opintotukea 9 kuukaudelta ja suorittanut 30 opintopistettä. Koko opiskeluajalla seurantalukuvuoden päättymiseen asti eli ajalla 1.8.2018 – 31.7.2020 opiskelija on nostanut opintotukea 18 kuukaudelta ja suorittanut 75 opintopistettä. Opiskelija on perunut opintotuen 1.11.2020 alkaen ja nostanut opintotukea 2 kuukaudelta syksyllä 2020 (syys- ja lokakuu).

Opintojen edistymisen seuranta tehtiin syksyllä 2020, mutta opiskelijalle ei lähetetty selvityspyyntöä, koska opiskelija ei ollut tuensaaja 1.1.2021 alkaen.

Opiskelija hakee opintotukea 1.2.2021 alkaen. Hakemusta käsiteltäessä järjestelmä ilmoittaa 'Opinnoissa edistyminen tarkistettava'.

Seurantalukuvuosi on 2019 – 2020, koska se on viimeisin päättynyt lukuvuosi, jolta opiskelija on saanut opintotukea. Tueton aika alkaa 1.11.2020, koska opiskelija on saanut opintotukea vielä seurantalukuvuoden jälkeen ajalla 1.9.2020 – 31.10.2020.

Jos opiskelija on suorittanut **seurantalukuvuonna vähintään 20 opintopistettä, mutta vähemmän kuin 5 opintopistettä tukikuukautta kohden**, ovat opinnot edistyneet riittävästi, kun

- opiskelija on suorittanut vähintään 20 opintopistettä tuettomalla ajalla tai
- koko opiskeluajan opinnoissa edistyminen hakemuksen käsittelyhetkeen mennessä on riittävää.

Jos opiskelija on suorittanut **seurantalukuvuonna alle 20 opintopistettä**, ovat opinnot edistyneet riittävästi, kun

- opiskelija on suorittanut vähintään 20 opintopistettä tuettomalla ajalla.

Esimerkki

Opiskelija on nostanut lukuvuonna 2019 – 2020 opintotukea 6 kuukaudelta ja suorittanut 15 opintopistettä. Opiskelija on lakkauttanut opintotuen 1.3.2020 alkaen.

Opiskelijalle ei ole lähetetty edistymisen seurannan selvityspyyntöä syksyllä 2020, koska opiskelija ei ollut tuensaaja 1.1.2021 lukien. Opiskelija hakee opintotukea 1.2.2021 alkaen.

Seurantalukuvuosi on 2019 – 2020, koska se on viimeisin päättynyt lukuvuosi, jonka aikana opiskelija on saanut opintotukea.

Ensin tarkistetaan, onko opiskelija suorittanut korkeakoulututkinnon seurantalukuvuoden jälkeen. Jos ei ole, tarkistetaan opintojen riittävä edistyminen tuettoman ajan jälkeen. Tueton aika alkaa seurantalukuvuoden päättymisen jälkeen eli 1.8.2020, vaikka opiskelija on viimeksi saanut opintotukea maaliskuussa 2020. Koska opiskelija on suorittanut seurantalukuvuoden aikana alle 20 opintopistettä, on opinnoissa edistyminen riittävää, kun opiskelija on suorittanut vähintään 20 opintopistettä tuettomalla ajalla.

Tukioikeus tutkitaan samoin, jos opiskelija on saanut selvityspyynnön ja hänen opintotukensa olisi tullut lakkauttaa, mutta hänelle ei ole annettu päätöstä lakkauttamisesta, koska opiskelija on esimerkiksi itse perunut tuen jo aikaisemmasta

ajankohdasta lukien. Tällaisessa tilanteessa seurantalukuvuosi on kuitenkin aina edistymisen seurannan **selvityspyynnössä todettu seurantalukuvuosi**.

Jos selvityspyyntöä opintojen edistymisestä ei lähetetä sen vuoksi, että opiskelijan tukikuukaudet ovat päättymässä 31.12. ja opiskelija peruu opintotukea syyslukukaudelta, voidaan opintotuki myöntää seuraavan vuoden alusta lukien edistymistä tutkimatta, vaikka järjestelmä kehottaa tarkistamaan opintojen edistymisen. Tällaisessa tilanteessa syksyltä perutut tukikuukaudet siirtyvät seuraavalle keväälle, joten opintojen edistymisen tutkiminen ei ole tarpeen.

Esimerkki

Opintotuki on myönnetty koko opiskeluajalle ja yliopisto-opiskelijan tukikuukaudet (50/50) on käytetty joulukuussa 2020. Opiskelija ei ole edistynyt opinnoissaan riittävästi, mutta hänelle ei lähetetä selvityspyyntöä, koska opintotuki ei ole maksussa 1.1.2021 lukien. Opiskelija palauttaa 2 tukikuukautta marraskuussa 2020 ja hakee opintotukea 1.1.2021 lukien. Järjestelmä antaa ilmoituksen opintojen edistymisen tarkistamisesta. Opintojen edistymistä ei kuitenkaan tarvitse tutkia, vaan opiskelijalle voidaan myöntää 2 jäljellä olevaa tukikuukautta.

Päätöksen perusteleminen

Käytä hylkäyskoodeja 49 tai 50. Hylkäyskoodit tuovat päätökseen automaattisesti perustelutekstejä. Päätöstä tulee muokata asiakkaan tilanteeseen sopivaksi esimerkiksi seurantalukuvuoden, tukikuukausien ja opintopisteiden osalta.

Työvälineissä on taulukko edistymisen seurannan hylkäys- ja lakkautuskoodeista sekä päätösfraaseista. Taulukosta löytyvät hylkäyskoodit myös tilanteisiin, joissa opintotuki on edistymisen seurannassa lakkautettu 1.1.2015 tai sitä aikaisemmin.

1.4.5.1.11 Takautuva lakkauttaminen ja takaisinperintä

Opintotukilain 5 b §:n ja 27 §:n perusteella opintotuki voidaan lakkauttaa takautuvasti ja periä takaisin, jos opintosuorituksia on erityisen vähän **ja** olosuhteista ilmenee, ettei opintoja ole ollut tarkoituksaan harjoittaa päätoimisesti. Opintotukiasetuksen mukaan suorituksia katsotaan olevan erityisen vähän, jos opintopisteitä on keskimäärin vähemmän kuin 1,0 tukikuukautta kohti seurantalukuvuoden aikana.

Edistymisen seurannan takaisinperinnän tarpeellisuus tutkitaan vuosittain helmikuussa ohjelmallisesti vuositulovalvonnan jälkeen. Mukana ovat seurantalukuvuonna opintotukea nostaneet korkeakouluopiskelijat. Opiskelija on mukana takaisinperinnän tarpeellisuuden tutkimisessa, vaikka hän olisi helmikuussa esimerkiksi poissa oleva tai keskeyttänyt opintonsa. Jos opiskelija on valmistunut seurantahetkeen mennessä, takautuvan lakkauttamisen tarpeellisuutta ei tutkita. Käsittelijän tutkittavaksi tulevat tapaukset, joissa opiskelija on suorittanut keskimäärin vähemmän kuin 1 opintopisteen tukikuukautta kohti seurantalukuvuoden aikana.

Tarkastelujakso

Takautuva lakkauttaminen ja takaisinperintä voi kohdistua seurantalukuvuoteen ja sitä seuraavaan syyslukukauteen. Tarkastelujakso on

- seurantalukuvuosi tai
- seurantalukuvuosi ja lisäksi sitä seuraava syyslukukausi, jos opiskelija on nostanut opintotukea myös syksyllä.
 - Jos seurantalukuvuonna on keskimäärin vähintään 1 op/tukikuukausi, syyslukukautta ei tutkita, vaikka opintopisteitä olisi syyslukukaudella keskimäärin vähemmän kuin 1/tukikuukausi.
 - Seurantalukuvuoden osalta takautuva lakkautus ja takaisinperintä harkitaan, vaikka opiskelijalla olisi syyslukukaudelta opintopisteitä vähintään 1/tukikuukausi. Seurantalukuvuoden takaisinperintä siis tutkitaan, koska opintopisteitä on keskimäärin vähemmän kuin 1/tukikuukausi.

Pelkkä seurantalukuvuotta seuraava syyslukukausi ei siis voi olla tarkastelujakso.

Takaisinperinnän tarpeellisuuden harkinta

Käytettävissä olevien tietojen perusteella harkitaan, onko takautuva lakkauttaminen ja takaisinperintä aiheellinen. Harkinnassa voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavia asioita:

- mitä opiskelija on selvittänyt mahdollisessa syksyn edistymisen seurannan vastauksessaan
- onko jokin tukikuukausi muusta syystä perittävänä (esim. suostumus- tai poistohakemusvaiheessa)
- onko opiskelija saanut Kelasta muita etuuksia ja mistä syystä
- onko opiskelija valmistunut seurantalukuvuonna tai sen jälkeen

Asiakkaan tulot tarkastelujakson ajalta tulee aina tarkistaa. Jos tulorekisteritietojen mukaan asiakkaalla on merkittävästi tuloja, asiakasta tulee aina kuulla, ellei häntä ole jo syksyn seurannassa kuultu tuloista. Tuloja katsotaan olevan merkittävästi, jos asiakkaalla on

- seurantalukuvuonna tuloja yli 20 000 euroa tai
- seurantalukuvuotta seuraavana syyslukukautena tuloja yli 8000 euroa.

Jos käytettävissä olevien tietojen perusteella takautuva lakkauttaminen ja takaisinperintä olisi aiheellinen, kuule opiskelijaa viestillä tai kirjeellä OTS16. Viestissä/kirjeessä opiskelijaa pyydetään kertomaan, oliko hänen tarkoituksensa opiskella päätoimisesti tai vaikuttiko opintojen edistymiseen hyväksyttävä syy. Opiskelijaa pyydetään kertomaan, miten hän on osallistunut opetukseen. Opintotuen takautuvaa lakkauttamista ja takaisinperintää harkittaessa voidaan huomioida esimerkiksi opintojaksot, joihin opiskelija on osallistunut, mutta joista hän ei ole saanut opintopisteitä. Opiskelijaa pyydetään liittämään vastaukseensa tuloste tai muu selvitys, josta käy ilmi mahdolliset hylätyt opintosuoritukset ja/tai ilmoittautumiset opintojaksoille. Jos opiskelija kertoo, ettei hän voi toimittaa tällaista selvitystä (hänellä ei esimerkiksi ole enää käyttöoikeutta korkeakoulun tietojärjestelmiin), opiskelijan oma selvitys asiasta on yleensä riittävä. Jos opiskelija on tehnyt opinnäytetyötä tai muuta opintokokonaisuutta, häntä pyydetään liittämään vastaukseen opettajan lausunto asiasta. Lausunnosta tulee käydä ilmi, kuinka paljon opintokokonaisuutta on tehty seurantalukuvuonna ja mahdollisesti seuraavana syyslukukautena.

Asiasta päätettäessä voidaan ottaa huomioon myös opintojen edistymiseen vaikuttanut hyväksyttävä syy. Takaisinperintää harkittaessa hyväksytään samat syyt kuin muutoinkin edistymisen seurannassa. Lue lisää hyväksyttävistä syistä ohjeen kohdasta [Hyväksyttävät syyt opintojen riittämättömälle edistymiselle](#). Jos opiskelija ei ole

edistynyt opinnoissaan esimerkiksi oman sairauden tai vaikean elämäntilanteen tai läheisen sairauden vuoksi, opiskelijan tulisi kertoa, miten tämä on vaikuttanut hänen opintoihinsa. Opiskelijaa pyydetään liittämään selvitykseensä lääkärintodistus tai muu vastaava selvitys. Jos opiskelija kertoo, ettei hän voi toimittaa tällaista selvitystä (hän ei esimerkiksi ole käynyt lääkärissä), opiskelijan oma selvitys asiasta on yleensä riittävä.

Kuulemisen jälkeen harkitaan tapauskohtaisesti, onko takautuvaan lakkauttamiseen ja takaisinperintään aihetta. Takautuva lakkauttaminen ja takaisinperintä on aiheellinen, jos opiskelijan ei ole ollut tarkoituskaan opiskella. Tarkista ennen takautuvaa lakkautusta, tarvitaanko asiakkaan suostumus aiempien opintotukipäätösten oikaisuun. Lakkautuskoodi ja päätösfraasit löytyvät Työvälineet - Apuvälineitä opintotuen etuuskäsittelyyn - Aputaulukko: Korkeakouluopiskelijan opintojen edistymistä koskevat päätösfraasit sekä hylkäys- ja lakkautuskoodit.

Jos opiskelija esittää vastauksessaan hyväksyttävän syyn opintojen riittämättömälle edistymiselle, takautuva lakkauttaminen ei ole aiheellinen. Ilmoita tästä opiskelijalle viestillä tai kirjeellä OTI35. Tarkista ennen viestin tai kirjeen lähettämistä, onko opiskelija palauttanut ”turhaan” tukikuukausia. Jos opiskelija on palauttanut tukikuukausia ”turhaan” eikä niiden uudelleen maksaminen johtaisi tulovalvonnan takaisinperintään, kysy opiskelijalta puhelimitse, viestissä tai kirjeessä, haluaako hän, että ”turhaan” palautetut tukikuukaudet maksetaan hänelle takaisin nyt vai haluaako hän käyttää palautetut tukikuukaudet uudelleen myöhemmässä vaiheessa. Tee takaisinmaksusta Toimeksianto-työ Oiwaan Vero- ja kirjanpitoryhmän työjonoon: Maksujenhallintaryhmä / Verotus- ja etuustilien korjaukset 23410 -työjono. Lue lisää vapaaehtoisen palautuksen perumisesta Vuosituloraja - Tuen vapaaehtoinen palauttaminen ja vuosituloraja (vapaa tulo)

Jos opiskelija on nostanut tukea, vaikka hän ei ole opiskellut, tapaus voidaan tutkia myös väärinkäytöksenä. Tapaus tutkitaan väärinkäytöksenä esimerkiksi, jos käy ilmi, että opiskelija on nostanut opintotukea, vaikka opiskelija ei ole aloittanut opintoja lainkaan tai opiskelija on käytännössä lopettanut tai keskeyttänyt opinnot kokonaan esim. töihin menon takia.

Vuositulovalvonnan ja edistymisen seurannan takaisinperinnän suhde

Tulovalvonta tehdään ennen edistymisen seurannan takaisinperinnän tutkimista. Tukikuukausi, joka peritään takaisin tulovalvonnassa, ei ole edistymisen seurannassa huomioitava tukikuukausi.

Esimerkki

Asiakas on nostanut opintotukea lukuvuonna 2021 – 2022 yhteensä 9 kuukautta (syys-toukokuu). Asiakkaalta peritään tulovalvonnassa tukikuukaudet ajalta 1.9.2021 – 31.12.2021. Edistymisen seurannan takaisinperintää tutkittaessa huomioidaan 5 tukikuukautta (kevtlukukausi 2022). Jos opiskelija on lukuvuonna 2021 – 2022 suorittanut vähintään 5 opintopistettä, opintotukea ei lakkauteta takautuvasti.

Edistymisen seurannassa ei peritä takaisin sellaista opintotukikuukautta, joka on perinnässä muusta syystä.

Huom. järjestelmä ei tunnista tulovalvonnan perintää opintotuen perinnäksi, joten teknisesti on mahdollista periä sama opintotukikuukausi ”tuuplana” tulovalvonnan ja

jonkin muun syyn vuoksi. Käsittelijän tulee huolehtia, että "tuplaperintää" ei tehdä. Käsittelijän tulee aina tarkistaa, onko tulovalvonnasta annettu päätösehdotus.

Esimerkki

Opintotukea on maksettu ajalta 1.9.2021 – 31.5.2022 ja 1.9.2022 – 31.12.2022. Opintotuki on jo takaisinperittävänä opintotuen tulovalvonnan vuoksi ajalta 1.11.2021 – 31.12.2021. Opintojen riittämättömän edistymisen vuoksi opintotukea voidaan siis periä takaisin ajalta 1.9.2021 – 31.10.2021 ja 1.1.2022 – 31.5.2022 sekä 1.9.2022 - 31.12.2022. Käsittelijän tulee huolehtia, että opintotukea ajalta 1.11.2021 - 31.12.2021 ei "tuplaperitä" asiakkaalta.

1.4.5.1.12 Opintojen edistymisen seuranta korkeakouluopinnoissa ennen 1.8.2011

Opintojen edistymisen seurannan periaatteita ja menettelyjä on muutettu lainmuutoksella 1.8.2011 lukien. Ohessa kuvattu menettely koskee ennen 1.8.2011 suoritettuja opintoja. Näitä menettelyjä ja periaatteita käytetään vielä lukuvuonna 2011 – 2012 toteutettavissa opintojen edistymisen valvonnoissa.

Korkeakouluopiskelijan opintojen katsotaan edistyvän siten, että hän voi suorittaa tutkinnon kyseisiä opintoja varten vahvistetussa tukiajassa, kun hänellä on tutkintoonsa kuuluvia opintosuorituksia keskimäärin 5,5 opintopistettä tukikuukautta kohti. Opintotuki voidaan kuitenkin myöntää esimerkiksi keskeytyksen jälkeen tai lisätukea haettaessa taikka tuen maksamista jatkaa, kun opiskelijalla on hänen suorittamaansa tutkintoon kuuluvia opintosuorituksia vähintään keskimäärin 4,8 opintopistettä tukikuukautta kohti.

Vaikka opintosuorituksia koko edeltävältä opiskeluajalta on edellä mainittua vähemmän, opintotuki voidaan myöntää tai opintotuen maksamista jatkaa, jos opiskelijalla on opintosuorituksia arviointia edeltävän lukuvuoden tukikuukausien ajalta vähintään keskimäärin 4,8 opintopistettä tukikuukautta kohti.

Opintojen edistymistä ei kuitenkaan pidetä riittävänä, vaikka opiskelijalla olisi tutkintoonsa kuuluvia opintosuorituksia keskimäärin vähintään 4,8 opintopistettä tukikuukautta kohti, jos opiskelijalla ei ole edellisenä lukuvuotena suorituksia lainkaan tai niitä on suhteessa käytettyihin tukikuukausiin nähden erityisen vähän. Erityisen vähäisenä määränä pidetään käytännössä suorituksia, joita on vähemmän kuin keskimäärin 1,5 opintopistettä (tai 0,8 opintoviikkoa) tukikuukautta kohti.

Opiskelijalle, jonka opintotuki on lakkautettu riittämättömän opintomenestyksen perusteella, voidaan myöntää uudelleen opintotukea hakemuksesta. Hänellä tulee olla opintotuen lakkauttamisen jälkeen uusia opintosuorituksia siten, että hänellä on edellytykset suoriutua opinnoistaan opintotukilain 5 b §:n edellyttämällä tavalla niin, ettei hänen opiskeluajansa tule olennaisesti ylittämään kyseisiin opintoihin vahvistettua tukiaikaa. Yksittäistapauksessa hakemusta ratkaistaessa on otettava huomioon sekä tuen lakkauttamisen jälkeiset opintosuoritukset että opiskelijan opintojen edistyminen ennen opintotuen lakkauttamista.

Yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa ovat käytössä mitoitustajärjestelmien uudistuksen perusteella yhtenevät opintojen mitoitustajärjestelmien, mistä johtuen uudistuksen seurauksena yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa opintojen edistymisen seurantaan sovelletaan samanlaisia seurantaperusteita.

Sovellettava lainkohta (OTA 260/1994 4 §)

1.4.5.2 Toisen asteen opintojen edistymisen seuranta

Aikuisten perusopetuksessa edistyminen katsotaan riittäväksi, jos opiskelijan arvioidaan suorittavan oppimäärän enintään viidessä vuodessa.

Lukiokoulutuksessa opinnoissa edistyminen katsotaan riittäväksi, jos opiskelijan arvioidaan suorittavan lukion oppimäärän enintään neljässä vuodessa.

Ammatilliseen tutkintoon johtavassa koulutuksessa opinnoissa edistyminen katsotaan riittäväksi, jos opiskelijan voidaan arvioida suoriutuvan opinnoistaan enintään yhtä vuotta opintojen laajuudeksi määriteltä aikaa pidemmässä ajassa.

Muissa opinnoissa edistyminen katsotaan riittäväksi, jos opiskelijan arvioidaan suoriutuvan opinnoistaan päätoimista opiskelua edellyttävässä koulutusajassa.

1.4.5.2.1 Oppilaitoksen valvontailmoitus

Oppilaitoksen tehtävänä on seurata opiskelijan opintojen edistymistä ja ilmoittaa riittämättömästä opintojen edistymisestä Kelalle valvontailmoituksella. Oppilaitoksen tulee harkita, milloin opinnoissa edistyminen on niin puutteellista, että valvontailmoituksen toimittaminen on aiheellista.

Huomautus

Menettely **ei koske lukuvuodesta 2022-2023 alkaen ammatillisen perustutkintokoulutuksen eikä lukion nuorten oppimäärän opiskelijoita**, koska koulutukset ovat mukana ohjelmallisessa edistymisen seurannassa. Lue erillinen ohje, miten toimitaan, jos valvontailmoituksia edelleen tulee.

Toisen asteen opinnoissa ei ole määriteltä tarkkoja opintosuoritusrajoja, jolloin opintojen katsottaisiin edistyvän riittävästi. Ohjeelliset rajat riittävälle edistymiselle ovat keskimäärin 4,5 osp/opiskelukuukausi, 3 ov/opiskelukuukausi tai aikuisten perusopetuksessa 22 kurssia / lukuvuosi. Tätäkin vähäisemmät suoritukset voidaan katsoa riittäviksi, jos opinnot kuitenkin edistyvät (ei aiheettomia poissaoloja ja suorituksia kertyy tasaisesti). Valvontailmoitus on tehtävä ainakin silloin, jos opintosuorituksia ei tietyn jakson tai lukukauden aikana ole ollenkaan.

Oppilaitoksen toimittamasta valvontailmoituksesta tulee selvitä, paljonko opintosuorituksia opiskelijalla on ollut viimeisimmän lukuvuoden aikana ja koko opiskeluaikana. Jos opintojen laajuus on mitoitettu viikkotunteina, oppilaitoksen tulee muulla tavalla ottaa kantaa, miksi opiskelijan ei katsota edistyvän opinnoissaan riittävästi. Perusteet tulee kirjata valvontailmoituksen lisätietoja-kohtaan.

Valvontailmoituksesta tulee myös ilmetä, onko opiskelija kuitenkin harjoittanut opintojaan normaalisti. Poissaolotuntimääriä ei tarvitse ilmoittaa. Jos opiskelija on osallistunut opetukseen erityisen vähän, oppilaitos valitsee valvontailmoituslomakkeelta kohdan "Opiskelija on harjoittanut opintojaan erityisen vähän (alle 20 %), eikä opintoja ole ollut tarkoituksaan harjoittaa päätoimisesti".

Jos valvontailmoitus on puutteellinen, pyydä puuttuvat tiedot suoraan oppilaitokselta puhelimitse tai kirjeellä OTV02. Jos ilmoituksesta puuttuvat vain opintosuoritukset, älä pyydä lisätietoja oppilaitokselta, jos tiedot löytyvät Koski-tietovarannosta.

Vaikka valvontailmoituksessa olisi kerrottu kaikki Kelan tarvitsemat tiedot, **vertaa oppilaitoksen ilmoittamia suoritustietoja Koskeen kirjattuihin tietoihin.**

Selvityspyynnön ja ratkaisun tulee ensisijaisesti perustua virallisiin Koskeen kirjattuihin tietoihin. Oppilaitoksen ilmoittamat tiedot saattavat erota Kosken tiedoista esimerkiksi siitä syystä, että oppilaitos ilmoittaa suoritettuina opintoina myös tutkinnon osan osasuorituksia, joita ei ole vielä kirjattu Koskeen. Tutustu erilliseen Koski-dokumenttiin, jonka lopussa on kerrottu opintosuoritusten kirjaamisen erityisasioista.

Oppilaitoksille on esitetty toive, että opintojen riittämättömästä edistymisestä ei ilmoitettaisi Kelalle kesken lukuvuoden vaan mieluiten lukuvuoden päätyttyä. Tämä varsinkin siitä syystä, että laajoista opintokokonaisuuksista kirjataan suoritukset vasta lukuvuoden päättyessä. Hyvin lyhyen ajan perusteella ei voida vielä arvioida, tuleeko opiskelijan päätoiminen opiskeluaika olennaisesti ylittämään kyseisiä opintoja varten määritellyn tukiajan.

Lukuvuodesta 2019-2020 alkaen oppilaitokset voivat ilmoittaa opintojen riittämättömästä edistymisestä haluamassaan aikataulussa, myös hyvin lyhyen ajan kestäneiden opintojen perusteella. Jos opinnot ovat vasta alkamassa, opiskelijaa ei kuulla opintojen riittämättömästä edistymisestä vaan hänelle kerrotaan, että opintojen edistymistä tullaan seuraamaan.

1.4.5.2.2 Ilmoitus seurannasta, liian vähäiset perusteet kuulemiselle

Lukuvuodesta 2019-2020 alkaen oppilaitokset voivat ilmoittaa opintojen riittämättömästä edistymisestä haluamassaan aikataulussa, myös hyvin lyhyen ajan kestäneiden opintojen perusteella. Jos opinnot ovat vasta alkamassa, opiskelijaa ei kuulla opintojen riittämättömästä edistymisestä vaan hänelle kerrotaan, että opintojen edistymistä tullaan seuraamaan. Samoin voidaan menetellä, jos opinnot ovat alussa edistyneet hyvin, mutta myöhemmässä vaiheessa opintojen edistyminen hidastuu ja tarkastelujakso on hyvin lyhyt.

Oppilaitoksille lähetetään lukuvuoden ensimmäiset **seurantaluettelot** joulukuun alussa ja niiden perusteella oppilaitokset lähettävät Kelaan valvontailmoituksia. Joulukuusta 2022 alkaen **luettelolla ei ole ammatillisen perustutkinnon eikä lukion nuorten oppimäärän opiskelijoita**, koska kyseiset koulutukset siirtyvät ohjelmallisen edistymisen seurannan piiriin. Lue erillinen ohje, miten toimitaan, jos valvontailmoituksia tulee edelleen näistäkin opiskelijoista.

Vuoden vaihteen valvontailmoituksia olisi suositeltavaa arvioida seuraavasti:

1. Jos opiskelija on aloittanut opinnot samana syksynä ja kyseessä on ammatillinen tutkinto, ilmoitetaan kaikissa tilanteissa opiskelijalle, että hänen opintojaan tullaan seuraamaan toukokuussa (kirje OTI02). Ammatillisten tutkintojen opintokokonaisuudet ovat niin laajoja, että tässä vaiheessa ensimmäistä opiskeluvuotta ei voida arvioida opintojen edistymistä ainakaan kertyneiden suoritusten perusteella. Ilmoitusmenettelyä käytetään, vaikka opintosuorituksia olisi 0 ja opiskelija olisi harjoittanut opintojaan erityisen vähän.
2. Jos opiskelija on aloittanut opintonsa aiemmin, otetaan huomioon aiempien opiskeluvuosien suoritukset.

- a. Jos opiskelija on esimerkiksi 1. vuoden aikana saanut mukavasti opintosuorituksia, mutta opinnot ovat hidastuneet 2. opiskeluvuoden syksyllä, voidaan käyttää ilmoitusmenettelyä (kirje OTI02).
- b. Jos opiskelijalla on koko opiskeluaikana kertynyt vähäisesti suorituksia, voidaan käyttää kuulemismenettelyä (OTL13).

Ilmoitus seurannasta

Ilmoita opiskelijalle (kirjepohja **OTI02**), että oppilaitokselta saadun tiedon mukaan opinnoissa edistyminen ei ole ollut riittävää. Kerro, että Kela tutkii seuraavan syyslukukauden / kevätlukukauden alkaessa, ovatko opinnot edistyneet riittävästi.

Ilmoituksessa on käsin täydennettävä kohta, missä ajassa opinnot tulisi suorittaa, jotta niiden edistymistä voitaisiin pitää riittävänä:

- Aikuisten perusopetus: 5 vuotta
- Muut koulutukset: koulutuksen laajuuden mukainen opiskeluaika

Tee opintotukeen Seuranta-työ (Tarkenne: Edistyminen) ja laita odottamaan elokuulle tai tammikuulle saakka.

Esimerkki

Opiskelija on aloittanut ammattitutkinnon elokuussa 2022. Oppilaitos ilmoittaa joulukuussa 2022, että opinnot eivät ole edistyneet riittävästi. Ilmoita opiskelijalle, että hänen opintojensa edistymistä tullaan seuraamaan elokuussa 2023.

Esimerkki

Opiskelija on aloittanut ammattitutkinnon tammikuussa 2023. Oppilaitos ilmoittaa toukokuussa 2023, että opinnot eivät ole edistyneet riittävästi. Ilmoita opiskelijalle, että hänen opintojensa edistymistä tullaan seuraamaan tammikuussa 2024.

Ilmoita oppilaitokselle kirjeellä **OTV13**, että opintotuen maksaminen jatkuu ja että opintoja tullaan seuraamaan myöhempanä ajankohtana.

Seuranta seuraavan lukukauden alkaessa

Kun otat elokuussa (tai tammikuussa) käsiteltäväksi edistymisen seurannan työn, tutki opintosuoritukset KOSKI-tietovarannosta.

1. Jos suorituksia on kertynyt kohtuullisesti, ilmoita opiskelijalle (kirjepohja OTI20), että suoritukset on tutkittu, opinnot ovat edistyneet riittävästi ja tuen maksaminen jatkuu. Ilmoita oppilaitokselle kirjeellä OTV13, että opintotuen maksaminen jatkuu.
2. Jos kirjattujen suoritusten perusteella on tarpeen, kuule opiskelijaa (kirjepohja OTL20).

Huomautus

On hyvä huomioida, että ammatillisessa tutkintokoulutuksessa suorituksia kertyy vain näytöistä, joita annetaan tutkinnon osittain. Tutkinnon osat voivat olla laajoja ja näyttöjä ei välttämättä varsinkaan ensimmäisen opiskeluvuoden aikana kerry kovin paljon. Opiskelijalle kerrotaan kuulemisessa siitä

mahdollisuudesta, että hänen tulee osoittaa oppilaitoksen todistuksella jatkuva ja päätoiminen opiskelu, vaikka opintosuorituksia ei olisi kertynyt.

1.4.5.2.3 Selvityspyyntökirje opintojen riittämättömästä edistymisestä

Kun oppilaitos on ilmoittanut Kelalle opiskelijan opintojen riittämättömästä edistymisestä ja riittämättömän edistymisen tarkastelujakso on vähintään lukukausi (mieluiten vuosi), opiskelijalle lähetetään selvityspyyntökirje OTL13.

Huomautus

Jos opinnot ovat kestäneet vasta hyvin lyhyen ajan tai tarkastelujakso on myöhemmässä vaiheessa opintoja hyvin lyhyt, opiskelijaa ei yleensä kuulla vaan hänelle ilmoitetaan, että hänen opintonsa ovat seurannassa ja seuranta tullaan tekemään lukuvuoden (tai syyslukukauden) päättyessä. Ilmoitusmenettelystä lisää edellisessä luvussa.

Selvityspyyntökirjeeseen vastaamalla opiskelija voi selvittää syitä opintojensa hitaaseen edistymiseen sekä esittää, miten aikoo jatkossa edistyä opinnoissaan vaaditulla tavalla. Määräaika selvityspyyntökirjeeseen vastaamiselle annetaan yleensä 2 viikkoa.

Selvityspyyntökirjeessä opiskelijalle on kerrottava, paljonko opiskelija on Kelan tietojen mukaan tehnyt opintosuorituksia. Pohjatietona käytetään ensisijaisesti Koskeen kirjattuja suorituksia, vaikka oppilaitoksen ilmoittamat tiedot poikkeaisivat niistä. Kirjeessä on myös kerrottava ajankohta, josta lukien maksaminen on keskeytetty ja josta lukien tuki tullaan mahdollisesti lakkauttamaan. Samalla opiskelijaa pyydetään toimittamaan jäljennös oppilaitoksen kanssa tehdystä opiskelusuunnitelmasta.

Tuen maksaminen lakkautetaan selvityspyyntökirjeen lähettämistä seuraavan toisen kuukauden alusta lukien. Esimerkiksi jos selvityspyyntökirje lähetetään tammikuussa, tuki lakkautetaan maaliskuun alusta lukien. Opintotuen maksaminen jatkuu siis pääsääntöisesti yhden maksuerän verran selvityspyyntökirjeen lähettämisen jälkeen.

Esimerkki

Opiskelija on aloittanut ammattitutkintokoulutuksen elokuussa 2022. Kelassa ollaan 15.8.2023 käsittelemässä valvontailmoitusta, jonka mukaan opiskelija on suorittanut ensimmäisen lukuvuoden aikana 15 osaamispistettä. Opiskelijalle lähetetään kuulemiskirje OTL13, jossa kerrotaan, että opintotuen maksaminen lakkaa 1.10.2019 alkaen, jos opiskelija ei vastaa kuulemiseen tai selvitys ei ole riittävä.

1.4.5.2.4 Arviointiperiaatteet Kelassa

Opintotuen maksamisen jatkuminen harkitaan tapauskohtaisesti opiskelijan esittämän selvityksen perusteella.

Opintotuen maksamista voidaan jatkaa, vaikka opintosuorituksia ei ole riittävästi, jos opiskelija esittää hyväksyttäviä syitä, joiden vuoksi opinnot ovat hidastuneet.

Hyväksyttävä syy voi olla opiskelijan sairaus tai muu siihen rinnastettava opiskelukykyä heikentävä tekijä, hänen lähiomaisensa sairaus, hänen vaikea elämäntilanteensa tai hänen opintojensa edistymiseen tilapäisesti vaikuttanut muu erityinen syy. Jos opiskelija vetoaa omaan sairauteensa, selvityksen liitteenä tulee olla lääkärintodistus tai muu vastaava selvitys.

Selvityspyyntökirjeessä opiskelijaa kehoitetaan ottamaan yhteyttä oppilaitokseen ja sopimaan opintojensa suorittamisesta jatkossa. Opiskelijan tulee toimittaa oppilaitoksen kanssa tehty suunnitelma Kelaan. Jos opiskelija on toimittanut selvityksen, jonka perusteella opintojen edistymättömyydelle on hyväksyttävä syy, mutta oppilaitoksen kanssa tehty suunnitelma puuttuu, ole yhteydessä oppilaitokseen. Tiedustele, näyttääkö siltä, että opiskelijalla on aikomus jatkaa opintojaan siten, että opintotuen maksamista voidaan jatkaa. Jos oppilaitokselta saadaan tieto, että opiskelija ei näytä edelleenkaan edistyvän opinnoissaan, opintotuen maksamista voidaan jatkaa määräaikaisella päätöksellä tai tilanteen mukaan opintotuki voidaan myös lakkauttaa.

Erityisten syiden arvioinnista

Hyväksyttävä syy voi olla opiskelijan sairaus tai muu siihen rinnastettava opiskelukykyä heikentävä tekijä, hänen lähiomaisensa sairaus, hänen vaikea elämäntilanteensa tai hänen opintojensa edistymiseen tilapäisesti vaikuttanut muu erityinen syy (OTL 5 b §).

Oma sairaus tai muu siihen rinnastettava opiskelukykyä heikentävä tekijä (esim. lukihäiriö) on pääsääntöisesti hyväksyttävä syy, jonka perusteella opintotuen maksamista voidaan jatkaa. Harkinnassa on kuitenkin huomioitava sairauden syy-yhteys opintojen hidastumiseen (sairauden kesto ja luonne).

Sairaus tai muu siihen rinnastettava opiskelukykyä heikentävä tekijä voi olla pitkäkestoinen tai jopa pysyvä. Sairauden jatkuessa edelleen on arvioitava, pystyykö opiskelija jatkossa harjoittamaan päätoimisia opintoja. Jos opiskelija ei sairauden vuoksi pysty edelleenkaan edistymään opinnoissaan, opiskelijaa voi tarvittaessa neuvoa mahdollisuudesta hakeutua sairauslomalle ja hakea sairauspäivärahaa. Jos opinnot koko aika etenevät, vaikkakin hieman hitaammin, eikä opiskelija halua keskeyttää opintojaan, opiskelija voi halutessaan pitää opintotuen maksussa. Vaihtoehtoisina tukimuotoina voi tällaisessa tilanteessa selvittää myös nuoren kuntoutusrahaa tai koulutusta ammatillisena kuntoutuksena.

Jos opiskelija vetoaa lähiomaisen sairauteen, on arvioitava, miten lähiomaisen sairaus on vaikuttanut opintojen hidastumiseen (esimerkiksi onko osallistunut lähiomaisen hoitamiseen, onko läheisen sairastuminen muutoin vaikeuttanut opintoihin keskittymistä).

Muita hyväksyttäviä henkilökohtaisia syitä voivat olla esimerkiksi

- opintojen aloittamiseen ja uuteen opiskelupaikkaan totutteluun liittyvät asiat, jos näihin liittyy jotain erityisiä vaikeuksia
- lähiomaisen kuolema
- avio- tai avoero

Lisäksi hyväksyttävä syy voi olla

- opintojen järjestämiseen liittyvä opiskelijasta johtumaton syy

Hyväksyttäviä syitä eivät ole

- opintojen aikainen työssäkäynti taikka harrastus- tai järjestötoiminta

- oleskelu muualla kuin opiskelupaikkakunnalla (jos se ei johdu hyväksyttävästä syystä, kuten sairaan lähiomaisen hoitamisesta)
- työpaikalla oppimisen estyminen koronapassin puuttumisen vuoksi (paitsi jos koronarokotteen ottamatta jättäminen on johtunut terveydellisistä syistä)

Muut arvioinnissa huomioitavat olosuhteet

Harkinnassa voidaan ottaa huomioon myös valvontailmoituksen toimittamisen jälkeen kertyneet suoritukset, jos opiskelija näihin vetoaa ja osoittaa täten opintojensa edistymisen parantuneen.

Ensimmäisen valvontailmoituksen yhteydessä voidaan ottaa huomioon myös opiskelijan esittämä lupaus opintomenestyksen parantamisesta. Opiskelijan tulee tällöin selvityspyynnössään selvittää, miten hän aikoo jatkossa suoriutua paremmin opinnoistaan. Pelkkä selvityspyyntöön vastaaminen ei kuitenkaan riitä, vaan opiskelijan tulee esittää jonkinlainen hyväksyttävä syy, miksi hänen opintonsa ovat hidastuneet.

Jos opintotuen maksamista on puutteellisesta opinnoissa edistymisestä huolimatta jo kerran jatkettu (ja syy on muu kuin sairaus tai muu siihen rinnastettava opiskelukykyä heikentävä tekijä), saman erityisen syyn vuoksi opintotuen maksamista jatketaan uudelleen vain poikkeustapauksessa. Harkinnassa kiinnitetään tällöin huomiota siihen, onko tilanne muuttunut siten, että opiskelija jatkossa pystyy suoriutumaan opinnoistaan vaaditulla tavalla. Jos tilanne ei ole muuttunut, opintotuen maksamista ei saman erityisen syyn vuoksi jatketa. Toisen tai useamman valvontailmoituksen kohdalla hyväksyttävien syiden harkinta on siis tiukempaa kuin ensimmäisen valvontailmoituksen yhteydessä.

Huomautus

Opintotuen maksamista voidaan puutteellisesta opinnoissa edistymisestä huolimatta jatkaa useammankin kerran, jos syy on sairaus tai muu siihen rinnastettava opiskelukykyä heikentävä tekijä. Opiskelijalla voi esimerkiksi olla lukihäiriö, joka hidastaa edistymistä koko opintojen ajan. Jos opinnot kuitenkin koko aika etenevät, vaikkakin hitaammin, opintotuen maksamista voidaan jatkaa.

Ensimmäisen lukukauden tai -vuoden vähäiset opintosuoritukset eivät vielä välttämättä merkitse sitä, että opiskelijan päätoiminen opiskeluaika tulisi olennaisesti ylittämään kyseisiä opintoja varten määritellyn tukiajan. Ensimmäisen vuoden opiskelijan ensimmäisen valvontailmoituksen kohdalla tuen maksamista voidaan yleensä jatkaa, jos opiskelija vastaa selvityspyyntökirjeeseen, esittää jonkinlaisen hyväksyttävän syyn opintojen tilapäiseen hidastumiseen sekä on sopinut oppilaitoksen kanssa opintojensa suorittamisesta jatkossa.

Toisen tai useamman vuoden opiskelijan kohdalla kiinnitetään huomiota myös aiempaan opintomenestykseen. Jos opiskelija on aiemmin edistynyt opinnoissaan normaalisti, tuen maksamista voidaan tilapäisestä opintojen hidastumisesta huolimatta jatkaa, jos opiskelija vastaa selvityspyyntökirjeeseen, esittää jonkinlaisen hyväksyttävän syyn opintojen tilapäiseen hidastumiseen sekä on sopinut oppilaitoksen kanssa opintojensa loppuun saattamisesta.

Kun käsittelet opiskelijan vastausta edistymisen seurannan selvityspyyntöön ja opiskelija vetoaa henkilökohtaisiin syihin (sairaus ym.), **tarkista edeltävän 12 kuukauden ajan tulot tulorekisteristä.**

- Jos opiskelijan tulot olivat yli 20 000 euroa ja tuloja on ollut säännöllisesti opiskelukuukausien aikana, lähetä opiskelijalle kirje **OTL37**. Opiskelijaa pyydetään kertomaan, miten hänen selvittämänsä syy vaikutti opintojen suorittamiseen, mutta ei työssä käymiseen. Kirjettä ei tarvitse lähettää, jos opiskelijan tulot on enimmäkseen ansaittu kesäkuukausina.
- Opiskelija saattaa edistymisen seurannan selvityspyyntöön antamassaan vastauksessa kertoa, että opiskelu ei ole edistynyt opintojen järjestämiseen liittyvistä opiskelijasta johtumattomista syistä (esim. koronasta johtuvat poikkeusjärjestelyt). Eli opiskelija ei vetoa henkilökohtaisiin syihin. Tällaisessa tilanteessa tulorekisterin tietoja ei tarvitse tarkistaa eikä sillä ole merkitystä, vaikka opiskelijalla olisi ollut paljonkin työssäkäyntiä.

1.4.5.2.5 Opintotuen maksamisen jatkaminen tai lakkauttaminen

Jos opiskelijan selvitys hyväksytään, tuen maksamista voidaan jatkaa toistaiseksi tai määräajaksi.

Jos tuen maksamista jatketaan toistaiseksi, asiasta ilmoitetaan opiskelijalle asiakaskirjeellä OTI07 ja valvontailmoituksen lähettäneelle oppilaitokselle asiakaskirjeellä OTV13.

Tuen maksamisen jatkaminen määräajaksi

Jos opiskelijan opinnoissa edistymisen katsotaan edellyttävän erityistä seurantaa, tuen maksamista voidaan jatkaa määräajaksi. Määräajasta myöntöä voidaan käyttää esimerkiksi silloin, kun ensimmäisen vuoden opiskelijan opinnot eivät käynnisty kunnolla tai kun opiskelija on esittänyt hyväksyttävän syyn opintojen hidastumiseen, mutta opintojen edistyminen jatkossa arvioidaan epävarmaksi.

Jos opintotuen maksamista jatketaan määräajaksi, tuki tarkistetaan ja myönnetään määräajaksi. Opiskelijalle kerrotaan suuntaa antavasti, paljonko opintoja hänen tulisi määräajalla suorittaa, jotta opintojen voitaisiin katsoa edistyvän riittävästi. Lisää päätökseen fraasi OTX43 (OTX68, jos koulutus ei ole KOSKI-tietovarannossa).

Määräajan alkamisajankohta on ratkaisuaikajankohdan seuraavan kuukauden ensimmäinen päivä ja päättymisajankohta lukukauden loppu tai seuraavan lukukauden loppu, jos et ole tekemässä ratkaisua lukukauden ensimmäisestä päivästä alkaen.

Määräajan aikana opintosuorituksia edellytetään yleensä 2 osaamispistettä, opintopistettä tai opintoviikkoa tai 1 kurssi opiskelukuukautta kohti. Tarvittaessa suoritustavoitteesta neuvotellaan oppilaitoksen kanssa.

Esimerkki

Myöntö ajalle 1.12.2022-31.5.2023: 6 kk * 2 osp = 12 osp

Esimerkki

Myöntö ajalle 1.2.2023-31.12.2023: 9 kk * 2 osp = 18 osp

Määräajasta myönnöstä ilmoitetaan oppilaitokselle asiakaskirjeellä OTV13. Kirjeessä kerrotaan, mille määräajalle opintotuki on myönnetty ja paljonko suorituksia opiskelijalta tämän määräajan aikana edellytetään.

Tuen hakeminen määräajan jälkeen

Määräajan päätyttyä opiskelijan tulee hakea opintotukea uudella hakemuksella.

Koulutus, joka on KOSKI-tietovarannossa

Jos opiskeluoikeus on KOSKI-tietovarannossa, suoritukset tarkistetaan sieltä. Jos opiskelija on suorittanut vaaditut suoritukset, opintotuen maksamista voidaan jatkaa toistaiseksi. Jos vaadittuja suorituksia ei löydy KOSKI-tietovarannosta, opiskelijalta pyydetään lisäselvitystä (kirje OTL14).

Koulutus, joka ei ole KOSKI-tietovarannossa

Jos opiskeluoikeutta ei ole KOSKI-tietovarannossa, jatkohakemukseen liitetään oppilaitoksen todistus suoritetuista opinnoista. Jos oppilaitoksen todistus puuttuu tai on puutteellinen, voit tiedustella opintosuorituksia suoraan oppilaitokselta puhelimitse tai kirjeellä OTV01 tai pyytää niitä lisäselvityspyynnöllä opiskelijalta.

Jos opiskelija on suorittanut vaaditut suoritukset, opintotuen maksamista voidaan jatkaa toistaiseksi.

Jos opiskelija ei ole suorittanut määräajalla vaadittuja suorituksia

Arvioi tilanne uudestaan kuulemisen jälkeen. Jos vaadittuja suorituksia ei ole suoritettu, opintotukihakemus pääsääntöisesti hylätään. Lisää päätökseen fraasi OTX80 (OTX81, jos koulutus ei ole Koskessa).

Opintokokonaisuudet ovat kuitenkin ammatillisessa koulutuksessa niin laajoja ja pitkäkestoisia, että Kelan asettamaa edellytystä ei välttämättä voi käytännössä saavuttaa. Kelalle riittää tällaisessa tilanteessa oppilaitoksen vahvistus, että opiskelija on oppilaitoksen näkemyksen mukaan osallistunut opetukseen säännöllisesti ja tuen maksamista voidaan jatkaa.

Jos opiskelija ei ole suorittanut vaadittuja suorituksia, eikä opiskelija ole oppilaitoksen näkemyksen mukaan muutoinkaan edistynyt opinnoissaan, otetaan huomioon opiskelijan mahdollisesti hakemuksen yhteydessä esittämä selvitys opintojen hitaasta edistymisestä (vrt. tuen maksamisen jatkaminen uudelleen saman erityisen syyn perusteella).

Tuen lakkauttaminen

Jos opiskelija ei vastaa selvityspyyntökirjeeseen määräajassa tai opiskelijan esittämiä syitä opintojen hitaaseen edistymiseen ei voida pitää hyväksyttävänä, opintotuki lakkautetaan selvityspyyntökirjeessä kerrotusta ajankohdasta lukien. Lakkautuspäätöksestä tulee ilmetä, miksi opintotuki on lakkautettu ja miten tuki voidaan lakkauttamisen jälkeen myöntää uudelleen.

Jos opiskelija ei vastaa selvityspyyntökirjeeseen, lisää päätökseen fraasi OTX44 (OTX45, jos koulutus ei ole Koskessa tai OTX39, jos opinnot on mitoitettu tunneissa).

Lisää lakkautuspäätökseen aina myös fraasi OTX49 (OTX69, jos koulutus ei ole KOSKI-tietovarannossa). Fraasissa opiskelijalle kerrotaan suuntaa antavasti, miten paljon suorituksia hänelle tulee kertyä, jotta tuki voidaan myöntää uudelleen. Opiskelijan tulisi opintotuen lakkauttamisen jälkeen opiskella noin lukukausi päätoimisesti ilman opintotukea. Tämä tarkoittaa 10 osaamispisteen, opintopisteen tai opintoviikon taikka 5 kurssin suorittamista lakkautusajankohdasta lukien.

Opiskelijan esittämä selvitys opintojen hidastumisen syistä voidaan ottaa huomioon, vaikka se toimitettaisiin päätöksen antamisen jälkeen. Lakkautuspäätöstä voidaan opiskelijan esittämän selvityksen perusteella oikaista ja tuen maksamista jatkaa lakkautusajankohdasta lukien.

Jos opiskelijan selvitys saapuu valitusajana ja opiskelija vaatii selkeästi päätöksen oikaisemista, asia käsitellään valitusasiana. Jos päätöstä ei voida oikaista, valitus lähetetään muutoksenhakulautakunnan käsiteltäväksi. Jos kyseessä ei ole selkeästi oikaisuvaatimus, asia käsitellään uutena hakemuksena. Jos tukea ei voida myöntää uudenkaan selvityksen perusteella, hakemus hylätään sillä perusteella, että opinnot eivät ole edistyneet riittävästi eikä opiskelijan antama selvitys ole riittävä (OTX44, jos koulutus on Koskessa, OTX45, jos koulutus ei ole Koskessa tai OTX39, jos opinnot on mitoitettu tunneissa). Lisää lakkautuspäätökseen myös fraasi OTX49 (OTX69, jos koulutus ei ole KOSKI-tietovarannossa).

Jos opiskelijan selvitys saapuu valitusajan jälkeen ja opiskelija vaatii päätöksen oikaisemista alusta saakka, asia käsitellään lainvoimaisen päätöksen oikaisuvaatimuksena. Jos päätös tulisi muuttaa eduksi, se oikaistaan (erityisperusteiden syykoodi 11). Jos oikaisuvaatimus ei johda päätöksen muuttamiseen, oikaisuvaatimus hylätään (syykoodi 04). Jos vaatimus ei sisällä uutta selvitystä, annetaan päätös asian tutkimatta jättämisestä (syykoodi 15).

Tuen hakeminen lakkauttamisen jälkeen

Opintotuki voidaan lakkauttamisen jälkeen myöntää uudelleen, kun opiskelija osoittaa opintojensa edistyvän riittävästi. Opintotuen lakkautuspäätöksessä opiskelijalle on kerrottu suuntaa antavasti, miten paljon suorituksia hänelle tulee kertyä, jotta tuki voidaan myöntää uudelleen.

Kun opiskelija hakee opintotukea uudelleen lakkauttamisen jälkeen, arvioidaan tapauskohtaisesti, voidaanko opintojen edistymistä pitää riittävänä. Toisen asteen opinnoissa ei ole määritelty tarkkoja opintosuoritusrajoja, jolloin opintojen katsottaisiin edistyvän riittävästi. Ohjeelliset rajat riittävälle edistymiselle ovat keskimäärin 2 osp/op/ov tai 1 kurssi opiskelukuukaudessa. Opiskelijan tulisi opintotuen lakkauttamisen jälkeen opiskella noin lukukausi päätoimisesti ilman opintotukea. Tämä tarkoittaa 10 osaamispisteen, opintopisteen tai opintoviikon tai 5 kurssin suorittamista lakkautusajankohdasta lukien. Tuki voidaan lakkautuksen jälkeen myöntää uudelleen, kun opiskelija on suorittanut lakkautuspäätöksessä vaaditun suoritusmäärän. Opintokokonaisuudet ovat kuitenkin erityisesti ammatillisessa koulutuksessa niin laajoja ja pitkäkestoisia, että Kelan asettamaa edellytystä ei välttämättä voi käytännössä saavuttaa. Kelalle riittää tällaisessa tilanteessa oppilaitoksen vahvistus, että opiskelija on oppilaitoksen näkemyksen mukaan osallistunut opetukseen säännöllisesti ja tuen maksamista voidaan jatkaa.

Koulutus, joka on KOSKI-tietovarannossa

Opiskelijan tulee hakea tuen jatkoa uudella hakemuksella. Jos opiskeluoikeus on KOSKI-tietovarannossa, suoritukset tarkistetaan sieltä. Jos opiskelija on suorittanut vaaditut suoritukset, opintotuen maksamista voidaan jatkaa toistaiseksi. Jos vaadittuja suorituksia ei löydy KOSKI-tietovarannosta, opiskelijalta pyydetään lisäselvitystä (kirje OTL14).

Koulutus, joka ei ole KOSKI-tietovarannossa

Opiskelijan tulee hakea tuen jatkoa uudella hakemuksella. Jos opiskeluoikeutta ei ole KOSKI-tietovarannossa, jatkohakemukseen liitetään oppilaitoksen todistus suoritetuista

opinnoista. Jos oppilaitoksen todistus puuttuu tai on puutteellinen, voit tiedustella opintosuorituksia suoraan oppilaitokselta puhelimitse tai kirjeellä OTV01 tai pyytää niitä lisäselvityspyynnöllä opiskelijalta.

Jos opiskelija on suorittanut vaaditut suoritukset, opintotuen maksamista voidaan jatkaa toistaiseksi.

Jos opiskelija ei ole suorittanut määräajalla vaadittuja suorituksia

Lakkautuksen jälkeistä opintotukihakemusta ei saa hylätä pelkästään sillä perusteella, että opiskelija ei ole suorittanut häneltä lakkautuspäätöksessä vaadittua suorituseriä. Ratkaisussa tulee ottaa huomioon samat seikat kuin muutoinkin opintojen edistymistä harkittaessa (OTL 5 b §). Hakemus voidaan hylätä, jos opiskelijan opiskeluajan voidaan hänen suoritustensa perusteella arvioida ylittävän opintoja varten määritellyn tukiajan eikä opiskelija ole esittänyt hyväksyttäviä syitä opintojen hitaaseen edistymiseen. Jos opintojen ei edelleenkaan katsota edistyneen riittävästi, opintotukihakemus hylätään. Lisää päätökseen fraasi OTX64 (OTX65, jos koulutus ei ole Koskessa).

Tuen hakeminen uusiin opintoihin tai keskeytyksen jälkeen uudelleen samoihin opintoihin

Jos opiskelija aloittaa uudet eri alan opinnot opiskelijavalinnan kautta, opintotuki uusiin opintoihin voidaan myöntää, vaikka opintotuki aiemmissa opinnoissa olisi lakkautettu puutteellisen opinnoissa edistymisen vuoksi.

Jos opiskelija aloittaa saman alan opinnot keskeytyksen jälkeen samassa tai eri oppilaitoksessa, on edelleen voimassa, mitä aiemmassa päätöksessä on edellytetty opintojen edistymiseltä (määräaikainen päätös tai lakkautuspäätös). Harkinnassa tulee ottaa huomioon, jatkuvatko saman alan opinnot suhteellisen välittömästi vai pidemmän keskeytyksen jälkeen. Jos opiskelija on välillä suorittanut pitkään muita opintoja tai ollut työelämässä ja hänellä on halua palata suorittamaan tutkinto loppuun, tuen myöntäminen määräajalle voi olla perusteltua, vaikka aiemmassa päätöksessä asetetut edellytykset eivät ole täyttyneet.

1.4.5.2.6 Opintotuen takautuva lakkauttaminen ja takaisinperintä

Opintotuki voidaan periä takaisin, jos opintosuorituksia on erityisen vähän ja olosuhteista ilmenee, että opintoja ei ole ollut tarkoituskaan harjoittaa päätoimisesti. Jos oppilaitoksen ilmoituksen perusteella on aihetta epäillä, että opintotuki tulisi lakkauttaa takautuvasti, opiskelijaa kuullaan opinnoissa edistymisen selvityspyynnön yhteydessä myös mahdollisesta opintotuen takautuvasta lakkauttamisesta (OTL19). Takautuvasta lakkauttamisesta kuuleminen on aiheellista ainakin silloin, jos opiskelijalla ei ole lukuvuoden aikana ollenkaan opintosuorituksia tai olosuhteiden perusteella näyttää siltä, että opintoja ei ole ollut tarkoituskaan harjoittaa päätoimisesti (suorituksia lukukauden aikana erityisen vähän ja on harjoittanut opintojaan eli osallistunut opetukseen erityisen vähän eli alle 20 %).

Takautuvaa lakkauttamista voidaan harkita vasta kun opinnot ovat kestäneet vähintään yhden lukukauden, mieluiten vähintään yhden lukuvuoden. Hyvin lyhyen ajan opintojen perusteella ei voida vielä arvioida, tuleeko opiskelijan päätoiminen opiskelu aika olennaisesti ylittämään kyseisiä opintoja varten määritellyn tukiajan.

Esimerkki

Opiskelija on aloittanut lukio-opinnot elokuussa 2019. Kelassa ollaan joulukuussa 2019 käsittelemässä valvontailmoitusta, jonka mukaan opiskelija on suorittanut ilmoituksen tekemiseen mennessä ensimmäisen lukuvuoden aikana 1 kurssin. Opiskelija on valvontailmoituksen mukaan harjoittanut opintojaan erityisen vähän. Opiskelijalle lähetetään kuulemiskirje OTL13, jossa kerrotaan, että opintotuen maksaminen lakkaa 1.1.2020 alkaen, jos opiskelija ei vastaa kuulemiseen tai selvitys ei ole riittävä. Vaikka opintosuorituksia on erityisen vähän ja opiskelija on osallistunut opetukseen erityisen vähän, ei voida arvioida, tuleeko opiskelijan päätoiminen opiskeluaika olennaisesti ylittämään kyseisiä opintoja varten määritellyn tukiajan. Opintotuen takautuvaa lakkauttamista ei siis harkita näin lyhyen ajan opintojen perusteella.

Jos on aihetta epäillä, että opintotuki tulisi lakkauttaa takautuvasti, opintotuen maksaminen keskeytetään heti selvityspyyntökirjeen lähettämisen yhteydessä maksusteellä. Selvityspyyntökirjeessä on kerrottava, paljonko opiskelija on Kelan tietojen mukaan tehnyt opintosuorituksia. Pohjatietona käytetään ensisijaisesti Koskeen kirjattuja suorituksia, vaikka oppilaitoksen ilmoittamat tiedot poikkeaisivat niistä. Kirjeessä on myös kerrottava, mistä lukien opintotuen maksaminen on keskeytetty sekä mistä lukien opintotuki tullaan mahdollisesti lakkauttamaan takautuvasti ja perimään takaisin. Tuen takautuvan lakkauttaminen ajankohta on pääsääntöisesti lukukauden alku tai muu ajankohta, josta lukien opiskelijan ei katsota harjoittaneen päätoimisia opintoja.

Esimerkki

Opiskelija on aloittanut 180 osaamispisteen laajuiset ammatilliset opinnot elokuussa 2018. Kelassa ollaan 15.8.2019 käsittelemässä valvontailmoitusta, jonka mukaan opiskelija on suorittanut ensimmäisen lukuvuoden aikana 1 osaamispisteen. Opiskelija on valvontailmoituksen mukaan harjoittanut opintojaan erityisen vähän. Opiskelijalle lähetetään kuulemiskirje OTL19, jossa kerrotaan, että opintotuen maksaminen on keskeytetty 1.9.2019 alkaen. Kirjeessä kerrotaan, että opintotuki voidaan lakkauttaa takautuen 1.8.2018 alkaen, jos opiskelija ei vastaa kuulemiseen tai selvitys ei ole riittävä.

Takautuva lakkauttaminen harkitaan edellytysten täytyessä, vaikka kyseessä olisi lyhytkestoinen koulutus.

Esimerkki

Opiskelija on suorittanut vuoden verran Valma-opintoja elokuusta 2020 toukokuuhun 2021. Oppilaitokselta tulee yhden vuoden opintojen jälkeen valvontailmoitus, jonka mukaan opiskelija ei ole koko lukuvuoden aikana saanut lainkaan osaamispisteitä ja opiskelija on harjoittanut opintoja erityisen vähän. Opiskelijalle lähetetään kuulemiskirje OTL19. Kirjeessä kerrotaan, että opintotuki voidaan lakkauttaa takautuen 1.8.2020 alkaen, jos opiskelija ei vastaa kuulemiseen tai selvitys ei ole riittävä.

Jos opiskelija ei vastaa selvityspyyntöön tai esitettyä syytä ei voida pitää hyväksyttävänä, tuki lakkautetaan takautuvasti edellä kerrotusta ajankohdasta lukien ja peritään takaisin. Tarvittaessa pyydetään suostumus myöntöpäätöksen oikaisuun tai haetaan muutoksenhakulautakunnalta päätöksen poistamista. Takaisinperinnässä huomioidaan normaalit takaisinperinnän kohtuullistamisperusteet (esim. taloudellinen

tilanne, sairaus). Lisää päätökseen fraasit OTX46 ja OTX49 (OTX47 ja OTX69, jos koulutus ei ole KOSKI-tietovarannossa).

Jos opiskelija esittää hyväksyttävän syyn opintojensa hitaaseen edistymiseen (esim. sairaus), tuen maksamista voidaan jatkaa. Jos tuen maksamista ei jatketa, mutta opiskelijan esittämän selvityksen vuoksi tuen takaisinperintää ei katsota aiheelliseksi, tuki lakkautetaan opintotuen maksamisen keskeyttämisaikakohdasta lukien (ei takautuvaa lakkauttamista ja takaisinperinnästä luopumista).

Jos opiskelija esittää hyväksyttävän syyn vasta liikamaksusta kuulemiskirjeen tai valituksen yhteydessä, lakkautuspäätöstä voidaan oikaista.

Oppilaitos voi ilmoittaa samalla valvontailmoituksella sekä opintojen edistymättömyydestä että opintojen keskeyttämisestä. Käytä tällöin kuulemiskirjettä OTL17.

1.4.5.2.7 Opintojen edistymisen selvittäminen opintotukihakemuksen yhteydessä

Lue erillinen ohje, missä tilanteissa edistyminen tutkitaan kevätlukukaudesta 2023 alkaen, kun olet käsittelemässä uutta opintotukihakemusta tai opintotuen jatkohakemusta.

1.4.6 Opintotukiaika

Korkeakoulututkintoon johtavissa opinnoissa opintotukeen oikeuttava aika määräytyy suoritettavan tutkinnon, opintojen aloitusajankohdan ja opiskelijan aiempien korkeakouluopintojen perusteella. Muissa opinnoissa opintotukea myönnetään päätoimisten opintojen ajaksi (OTL 65/1994 7 §).

Vähimmäistukiaika

Opintotukea myönnetään opintoihin, jotka kestävät yhtäjaksoisesti vähintään kaksi kuukautta (kahdeksan viikkoa). Päätoimisiin opintoihin, jotka vähimmäiskestonsa puolesta oikeuttavat opintotukeen, voidaan myöntää opintotuki myös yhdelle erilliselle kuukaudelle (esim. opiskelija täyttää määrätyn iän viimeisen opiskelukuukauden aikana).

Enimmäistukiaika = kokonaistukiaika korkeakouluopinnoissa

Korkeakouluopiskelua varten opintotukea voi saada yhteensä enintään

- 54 kuukaudeksi, jos uudet opinnot on läsnä olevana aloitettu 1.8.2017 tai sen jälkeen
 - 57 kuukaudeksi, jos uudet opinnot on läsnä olevana aloitettu 1.8.2017 tai sen jälkeen ja jos opiskelija suorittaa 360 opintopisteen laajuista korkeakoulututkintoa (LL ja ELL)
- 64 kuukaudeksi, jos uudet opinnot on läsnä olevana aloitettu 1.8.2014 - 31.7.2017 tai
- 70 kuukaudeksi, jos uudet opinnot on läsnä olevana aloitettu ennen 1.8.2014.

Tukiaikaa määriteltäessä korkeakouluopinnoiksi luetaan opinnot yliopistoissa sekä opinnot vakinaisissa ammattikorkeakouluissa 1.8.1996 lukien ja väliaikaisissa ammattikorkeakouluissa 1.8.1997 lukien. Tukikuukaudella tarkoitetaan kuukautta, jonka aikana opiskelija saa opintorahaa tai 1.8.2011 lukien opintorahaa tai asumislisää (OTL 65/1994 3 §).

Yhden korkeakoulututkinnon suorittamista varten tukeen oikeuttava aika määräytyy tutkinnon laajuuden perusteella. Enimmäistukiaikaa voidaan opiskelijan hakemuksesta pidentää, jos opinnot ovat viivästyneet sairauden tai muun erityisen painavan syyn vuoksi. Jos opiskelija hakee opintotukea uusiin korkeakouluopintoihin aiempien opintojen keskeyttämisen jälkeen, vähennetään aiempiin opintoihin käytetyt tukikuukaudet uusiin opintoihin myönnettävästä enimmäistukiajasta.

Enimmäistukiaika muissa opinnoissa

Muissa kuin korkeakouluopinnoissa opintotukea voidaan myöntää säännönmukaisen opiskeluajan päätyttyä enintään 12 kuukauden ajalle. Lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa säännönmukaisella opiskeluajalla tarkoitetaan neljää vuotta. Aikuisten perusopetuksessa säännönmukaisella opiskeluajalla tarkoitetaan viittä vuotta. Tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa säännönmukainen suoritus aika on yksi vuosi. Muussa koulutuksessa säännönmukainen opiskelu aika on opetussuunnitelman tai opetusohjelman mukainen suoritus aika.

Opintotuen enimmäistukiaika koskee samoja opintoja myös silloin, kun opiskelija jatkaa keskeytyneitä opintojaan toisessa oppilaitoksessa.

Opintotuki myönnetään ensin opintojen laajuuden tai opetussuunnitelman tai opetusohjelman mukaiselle suoritusajalle. Tämän jälkeen opintotuki myönnetään päätoimisten opintojen ajalle ja enintään lukuvuodeksi kerrallaan.

1.4.6.1 Korkeakouluopinnot 1.8.2005 lukien

Keihin sovelletaan

Ohjeita sovelletaan opiskelijaan, joka ottaa opiskelijavalinnassa opiskelupaikan vastaan tai kirjoittautuu ensimmäisen kerran läsnä olevaksi 1.8.2005 tai sen jälkeen (käytännössä lukuvuodeksi 2005–2006).

Enimmäistukiaikasäännöksiä on muutettu seuraavasti:

- 1.8.2017 tai sen jälkeen aloittaneet: tavoiteaika + 3 tukikuukautta (opintolainahyvitys)
- 1.8.2014 – 31.7.2017 aloittaneet: tavoiteaika + 5 tukikuukautta (opintolainahyvitys)
- 1.8.2011 alkaen kaksiportainen yliopistotuki
- 1.8.2005 – 31.7.2014 aloittaneet: tavoiteaika + 10 tukikuukautta (opintolainavähennys)
- 1.7.1992 – 31.7.2005 aloittaneet: säädöksissä määritellyt kiinteämääräiset tukiajat
- ennen 1.7.1992 aloittaneet: 7-vuotissääntöläiset opintotukilaissa 28/1972

Opiskelijan tutkinto kohtainen enimmäistukiaika määräytyy sen mukaan, milloin hän on **ensimmäisen kerran** ilmoittautunut läsnä olevaksi opiskelijaksi ensimmäisiin korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihinsa.

Opiskelijalla voi kuitenkin olla aiempia korkeakouluopintoja, jos ne ovat muita kuin tutkinto-opintoja (esim. korkeakouluopintoihin valmentavaa koulutusta). Hän on myös voinut saada niihin korkeakoulutukea (esim. korkeakoulussa suoritettavaan ammatilliseen täydennyskoulutusohjelmaan). Tutkintokohtainen enimmäistukiaika määräytyy nimenomaisesti ensimmäisten korkeakoulututkinto-opintojen ensimmäisen läsnäolokauden mukaan.

Opiskelijan ensimmäiset korkeakoulututkinto-opinnot voivat olla ulkomaisessa korkeakoulussa suoritettuja opintoja, eikä sillä ole merkitystä, onko opiskelija silloin ollut Suomen opintotuen piirissä. Korkeakoulututkinto-opintojen aloittamisena huomioidaan myös ulkomaiset short-cycle tertiary education -opinnot, jotka ovat yleensä 2-vuotisia lyhyttutkintoja (esim. Foundation degree ja HND Kansainyhteisömaissa, erhvervsakademiuddannelse Tanskassa ja 120 pisteen högskoleexamen Ruotsissa)

Enimmäistukiaikaa koskevat muutokset koskevat ainoastaan tutkinto-opintoja, eli ne eivät vaikuta muiden kuin tutkinto-opintojen opintotukeen oikeuttavaan aikaan.

Ensimmäiset korkeakoulututkinto-opinnot on aloitettu 1.8.2017 tai sen jälkeen

Korkeakouluopintojen enimmäistukiaikasäännöt ja -esimerkit koskevat korkeakouluopiskelijaa, joka on läsnä olevana aloittanut ensimmäiset korkeakoulututkinto-opintonsa 1.8.2017 (syyslukukaudella 2017) tai sen jälkeen.

- Ohjeessa on suluissa merkitty enimmäistukiaika opiskelijalla, joka on aloittanut ensimmäiset korkeakoulututkinto-opintonsa 1.8.2005 - 31.7.2017.
 - Suluissa oleva ensimmäinen luku koskee opiskelijaa, joka on aloittanut ensimmäiset korkeakouluopintonsa 1.8.2014 - 31.7.2017.
 - Suluissa oleva kauttaviivalla erotettu jälkimmäinen luku koskee opiskelijaa, joka on aloittanut ensimmäiset korkeakouluopintonsa 1.8.2005 - 31.7.2014.

Enimmäistukiajan määrittely

Tutkintojen laajuudet määritellään yliopistolaissa ja ammattikorkeakoululaissa. Opintotukea myönnetään Suomessa yhden korkeakoulututkinnon suorittamiseen kyseisen tutkinnon yliopistolain tai ammattikorkeakoululain nojalla säädettyä laajuutta vastaavan ajan eli tavoiteajan perusteella. Tavoiteaika saadaan jakamalla tutkinnon opintopisteiden mukainen laajuus lukuvuoden opintojen keskimääräistä työpanosta vastaavalla 60 pisteellä (tai 30 opintopisteellä lukukautta kohti). Tutkintokohtainen enimmäistukiaika määräytyy siis suoritettavan tutkinnon laajuuden mukaisen ajan eli tavoiteajan perusteella.

Opintotukeen oikeuttava aika on enintään yhdeksän kuukautta tutkinnon laajuuden mukaista lukuvuotta kohti lisättynä 3 kuukaudella (tai 5 / 10 kuukaudella, jos ensimmäiset korkeakoulututkinto-opinnot on aloitettu 1.8.2014 - 31.7.2017 / 1.8.2005 - 31.7.2014). Täydet lukuvuodet ylittävältä puolelta lukuvuodelta tukiajaksi lasketaan 5 kuukautta.

Jos opiskelijalla on opiskeluoikeus alempaan ja ylempään korkeakoulututkintoon, tukeen oikeuttava aika määräytyy edellä tarkoitetulla tavalla näiden tutkintojen yhteenlasketun laajuuden perusteella.

Pelkästään alempaa korkeakoulututkintoa tai pelkästään ylempää korkeakoulututkintoa suorittamaan hyväksytyn opiskelijan opintotukeen oikeuttava aika määräytyy tutkinnon laajuuden perusteella lisättynä 3 kuukaudella (tai 5 / 10 kuukaudella).

Sovellettava lainkohta OTL 65/1994 7 § 3 mom.

Esimerkki

Yhteensä 300 opintopisteen laajuisen alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon opintotukeen oikeuttava aika on 5 lukuvuotta x 9 kuukautta + 3 kuukautta = 48 kuukautta (5 lv x 9 kk + 5 / 10 kk = 50 / 55 kuukautta)

Esimerkki

210 opintopisteen laajuisen ammattikorkeakoulututkinnon opintotukeen oikeuttava aika on 3,5 lukuvuotta x 9 kuukautta + 3 kuukautta = 35 kuukautta (3,5 lv x 9 kk + 5 / 10 kk = 37 / 42 kuukautta)

Ulkomaisessa korkeakoulussa suoritettavan tutkinnon opintotukeen oikeuttava aika määräytyy tutkinnon laajuuden tai ohjeellisen keston mukaan samoin perustein kuin Suomessa suoritettavissa korkeakoulututkinnoissa. (OTL 65/1994 7 § 6 mom.)

1.4.6.1.1 Yliopisto-opinnot

Ohjeessa kerrottu tutkintokohtainen enimmäistukiaika koskee opiskelijaa, joka on aloittanut ensimmäiset korkeakoulututkinto-opintonsa 1.8.2017 tai sen jälkeen. Suluissa oleva ensimmäinen enimmäistukiaika koskee opiskelijaa, joka on aloittanut ensimmäiset korkeakoulututkinto-opintonsa 1.8.2014 - 31.7.2017, ja kauttaviivalla erotettu jälkimmäinen enimmäistukiaika koskee opiskelijaa, joka on aloittanut ensimmäiset korkeakoulututkinto-opintonsa 1.8.2005 - 31.7.2014.

Opintotukeen oikeuttava aika on enintään seuraava, kun opiskelija on otettu suorittamaan **alempaa ja ylemmää korkeakoulututkintoa** tai ylemmää korkeakoulututkintoa ilman koulutukseen kuuluvaa alempaa korkeakoulututkintoa (OTA 869/2017 4 § 3 ja 4 mom.):

- 48 (50 / 55) kuukautta, kun alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon yhteenlaskettu laajuus on 300 opintopistettä,
 - (poikkeuksena Aasian ja Afrikan kielet ja kulttuuri 64 kuukautta, kun ensimmäiset korkeakoulututkinto-opinnot on aloitettu ennen 1.8.2017)
- 53 (55 / 60) kuukautta, kun alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon laajuus on yhteensä 330 opintopistettä
- 57 (59 / 64) kuukautta, kun alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon yhteenlaskettu laajuus tai pelkän ylemmän korkeakoulututkinnon laajuus on 360 opintopistettä.

Alemman korkeakoulututkinnon opintotukeen oikeuttava aika on enintään seuraava, kun opiskelija on otettu suorittamaan **pelkästään alempaa korkeakoulututkintoa** (OTA 869/2017 4 § 1 mom.):

- 30 (32 / 37) kuukautta, kun tutkinnon laajuus on 180 pistettä
- 35 (37 / 42) kuukautta, kun tutkinnon laajuus on 210 pistettä

Erillisen ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamista varten opintotukeen oikeuttava aika on enintään seuraava (OTA 869/2017 4 § 2 mom.):

- 12 (14 / 19) kuukautta, kun tutkinnon laajuus on 60 opintopistettä
- 17 (19 / 24) kuukautta, kun tutkinnon laajuus on 90 opintopistettä
- 21 (23 / 28) kuukautta, kun tutkinnon laajuus on 120 opintopistettä

- 26 (28 / 33) kuukautta, kun tutkinnon laajuus 150 opintopistettä
- 30 (32 / 37) kuukautta, kun tutkinnon laajuus on 180 opintopistettä.

Maisteriohjelmassa tai muussa erillisen ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisessa enimmäistukiaika määräytyy suoritettavan ylemmän korkeakoulututkinnon laajuuden perusteella. Opiskelija katsotaan korkeakoulututkinnon suorittaneeksi ja hän on siten 54 kuukauden kokonaistukiajan piirissä, eli aiemmin käytetyt korkeakoulutukikuukaudet vähennetään 54:stä (vähennetään 64:stä tai 70:stä, jos uudet opinnot on aloitettu 1.8.2014 - 31.7.2017 tai ennen 1.8.2014). Näissä tilanteissa sillä ei ole merkitystä, onko opiskelija suorittanut korkeakoulututkintoa, minkä tutkinnon tai opintoalan suorittamisoikeus hänellä on aiemmin ollut ja millä tavalla hän on saanut pelkän ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisoikeuden (tutkinnon laajuus on 60, 90, 120, 150 tai 180 opintopistettä).

Jos alemmaa ja ylempää korkeakoulututkintoa suorittava opiskelija luopuu oikeudestaan suorittaa alempi korkeakoulututkinto suorittaakseen pelkästään ylemmän korkeakoulututkinnon, enimmäistukiaika on tarkistettava. Erillisen ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen käytettävä tukiaika ei saa ylittää suoritettavan tutkinnon laajuuden perusteella määräytyvää enimmäistukiaikaa. Tukiaika lasketaan siitä lukien, kun opiskelija on luopunut alemman korkeakoulututkinnon suorittamisesta.

Kun opiskelija on ammattikorkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen aloittanut alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen 1.8.2011 tai sen jälkeen, yliopisto-opintotuki on myönnetty kaksipuolaisena. Jos opiskelija luopuu alemman korkeakoulututkinnon suorittamisesta, opintotuki on tarkistettava ja myönnettävä ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen. Tarkistus on tehtävä takautuvasti siitä kuukaudesta alkaen, kun opiskelija on luopunut alemman korkeakoulututkinnon suorittamisesta (tarvittaessa 18 päivän sääntöä käyttäen).

Esimerkki

Ensimmäiset korkeakoulututkinto-opinnot on aloitettu ennen 1.8.2014

Opiskelija on suorittanut ammattikorkeakoulututkinnon ja käyttänyt siihen 27 tukikuukautta. Hän on aloittanut alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen, johon on myönnetty $(64 - 27 =) 37$ tukikuukautta.

Opiskelija on saanut erillisen ylemmän korkeakoulututkinnon suoritusoikeuden 10. tammikuuta. Tammikuulta ja sen jälkeisiltä kuukausilta jo maksetut opintotuet ovat erillisen ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen käytettyjä tukikuukausia. Erillisen ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen voidaan myöntää opintotukea enintään 28 tukikuukautta tammikuusta alkaen.

Maanpuolustuskorkeakoulu

Alempi korkeakoulututkinto (sotatieteiden kandidaatti)

Opiskelijoille ei myönnetä opintorahaa, koska he saavat opintojen ajalta oppilaitoksen maksamaa päivärahaa, joka on määrältään opintorahaa suurempi. Opiskelijoille voidaan kuitenkin myöntää opintolainan valtiontakaus. Jos opiskelija hakee opintotukea koko opiskeluajalle, voidaan lainatakaus myöntää 3 lukuvuodelle ja sen jälkeiselle elokuulle. Sotatieteiden kandidaatit valmistuvat lähes poikkeuksetta aina elokuun lopussa. Opintoihin ei myönnetä opintorahaa, joten tukiaikaa ei määritellä korkeakoulutukikuukausina eikä opiskelijan aikaisempiin korkeakouluopintoihin käyttämiä tukikuukausia huomioida.

Ylempi korkeakoulututkinto (sotatieteiden maisteri)

Maanpuolustuskorkeakoulussa ylempää korkeakoulututkintoa suorittavat saavat opintojen ajalta palkkaa. Kyse ei ole oppilaitokselta opintojen ajalta maksettavasta päivärahasta, joka estäisi opintorahan myöntämisen. Opintolainan valtiontakaus voidaan tällöin myöntää vain opintorahaa saavalle. Tämä on syytä ilmoittaa opintotukea hakeneelle opiskelijalle ja muistuttaa, että opintotukea ei kannata nostaa opintojen ajalta saatavan palkan vuoksi. Palkka eli vuositulo ei kuitenkaan estä opintotuen myöntämistä. Aiempiin korkeakouluopintoihin käytetyt tukikuukaudet huomioidaan samoin kuin korkeakouluopinnoissa yleensäkin.

Tuen myöntäminen alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen

Ennen 1.8.2011 aloitetut opinnot

Jos opiskelija on otettu suorittamaan alempaa ja ylempää korkeakoulututkintoa ja hän on aloittanut kyseiset opinnot läsnä olevana opiskelijana ennen 1.8.2011, opintotuki myönnetään hänelle molempien tutkintojen suorittamiseen niiden yhteenlasketun laajuuden perusteella koko tukiajalle.

1.8.2011 tai sen jälkeen aloitetut opinnot: kaksiportainen yliopistotuki

Tämän ohjeen enimmäistukiaika säännöt ja -esimerkit koskevat korkeakouluopiskelijaa, joka on läsnä olevana aloittanut ensimmäiset korkeakoulututkinto-opintonsa 1.8.2017 (syyslukukaudella 2017) tai sen jälkeen.

- Ohjeessa on suluissa merkitty enimmäistukiaika opiskelijalla, joka on aloittanut ensimmäiset korkeakoulututkinto-opintonsa 1.8.2005 - 31.7.2017.
 - Suluissa oleva ensimmäinen luku koskee opiskelijaa, joka on aloittanut ensimmäiset korkeakouluopintonsa 1.8.2014 - 31.7.2017.
 - Suluissa oleva kauttaviivalla erotettu jälkimmäinen luku koskee opiskelijaa, joka on aloittanut ensimmäiset korkeakouluopintonsa 1.8.2005 - 31.7.2014.

Opiskelijan tutkinto-kohtainen enimmäistukiaika määräytyy sen mukaan, milloin hän on ensimmäisen kerran ilmoittautunut läsnä olevaksi opiskelijaksi ensimmäisiin korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihinsa.

Opiskelijalla voi kuitenkin olla aiempia korkeakouluopintoja, jos ne ovat muita kuin tutkinto-opintoja (esim. korkeakouluopintoihin valmentavaa koulutusta). Hän on myös voinut saada niihin korkeakoulutukea (esim. korkeakoulussa suoritettavaan ammatilliseen täydennyskoulutusohjelmaan). Tutkinto-kohtainen enimmäistukiaika määräytyy nimenomaisesti ensimmäisten korkeakoulututkinto-opintojen ensimmäisen läsnäololukukauden mukaan.

Enimmäistukiaikaa koskevat muutokset koskevat ainoastaan tutkinto-opintoja. Ne eivät vaikuta muiden kuin tutkinto-opintojen opintotukeen oikeuttavaan aikaan.

Jos opiskelija on otettu suorittamaan alempaa ja ylempää korkeakoulututkintoa ja hän on ottanut opiskelijavalinnassa kyseisen opiskelupaikan vastaan 1.8.2011 tai myöhemmin taikka hän on ilmoittautunut ensimmäisen kerran läsnä olevaksi kyseisissä opinnoissa syyslukukaudella 2011 tai myöhemmin, opintotuki myönnetään erikseen alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen. Opintotuki myönnetään kaksiportaisena, vaikka opiskelija olisi aloittanut ensimmäiset korkeakouluopintonsa ennen 1.8.2011. Menettely koskee ainoastaan Suomessa suoritettavia yliopistotutkintoja.

Vaikka tuki myönnetään erikseen alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen, tukeen oikeuttava aika on kuitenkin yhteensä enintään näiden tutkintojen yhteenlasketun laajuuden mukainen, eli enimmäistukiaika määräytyy entisin perustein.

Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamista varten myönnettävä enimmäistukiaika lyhenee, jos opiskelija käyttää paljon tukikuukausia alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen. Jos opiskelija käyttää vähän tukikuukausia alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen, hän voi saada käyttöönsä kaikki ylemmän korkeakoulututkinnon laajuuden mukaiset enimmäistukikuukaudet. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen myönnettävä enimmäistukiaika ei kuitenkaan voi olla ylemmän korkeakoulututkinnon laajuuden mukaista tutkintokohtaista enimmäistukiaikaa suurempi. Opiskelija voi siis ”menettää” tukikuukausia (tutkintojen yhteenlasketun laajuuden mukaista enimmäistukiaikaa), jos hän käyttää alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen hyvin vähän tukikuukausia.

Voit tarkistaa eri tutkintojen laajuudet, tavoiteajat ja tutkintokohtaiset enimmäistukiajat opintotuen työvälineistä Sinetin Ratkaisutyökalustolta.

- **Yleisin yliopistotutkinto (300 op):**
alempi korkeakoulututkinto 180 op (30 kk) ja ylempi korkeakoulututkinto 120 op (21 kk), yhteensä enintään 48 tukikuukautta
(alempi korkeakoulututkinto 180 op (32 / 37 kk) ja ylempi korkeakoulututkinto 120 op (23 / 28 kk), yhteensä enintään 50 / 55 tukikuukautta)
 - Ensimmäisen hakemuksen perusteella opiskelijalle myönnetään tuki enintään 30 (32 / 37) tukikuukaudeksi ja alemman korkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen enintään 21 (23 / 28) tukikuukaudeksi. Tukeen oikeuttava aika on kuitenkin yhteensä enintään 48 (50 / 55) kuukautta.
Jos opiskelija käyttää alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen enintään 27 tukikuukautta, hän voi saada ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen 21 (23 / 28) tukikuukautta.
- **Psykologian tai musiikin maisteri (330 op):**
alempi korkeakoulututkinto 180 op (30 kk) ja ylempi korkeakoulututkinto 150 op (26 kk), yhteensä enintään 53 tukikuukautta
(alempi korkeakoulututkinto 180 op (32 / 37 kk) ja ylempi korkeakoulututkinto 150 op (28 / 33 kk), yhteensä enintään 55 / 60 tukikuukautta)
 - Psykologian tai musiikin kandidaattia suorittavalle myönnetään tuki ensimmäisen hakemuksen perusteella enintään 30 (32 / 37) tukikuukaudeksi ja alemman korkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen enintään 26 (28 / 33) tukikuukaudeksi. Tukeen oikeuttava aika on kuitenkin yhteensä enintään 53 (55 / 60) kuukautta (psykologian tai musiikin maisteri).
Jos opiskelija käyttää alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen enintään 27 tukikuukautta, hän voi saada ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen 26 (28 / 33) tukikuukautta.
- **Kuvataiteen maisteri (330 op):**
alempi korkeakoulututkinto 210 op (35 kk) ja ylempi korkeakoulututkinto 120 op (21 kk), yhteensä enintään 53 tukikuukautta
(alempi korkeakoulututkinto 210 op (37 / 42 kk) ja ylempi korkeakoulututkinto 120 op (23 / 28 kk), yhteensä enintään 55 / 60 tukikuukautta)
 - Kuvataiteen kandidaattia suorittavalle myönnetään tuki ensimmäisen hakemuksen perusteella enintään 35 (37 / 42) kuukaudeksi ja alemman korkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen ylemmän korkeakoulututkinnon

suorittamiseen enintään 21 (23 / 28) tukikuukaudeksi. Tukeen oikeuttava aika on kuitenkin yhteensä enintään 53 (55 / 60) kuukautta (kuvataiteen maisteri). Jos opiskelija käyttää alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen enintään 32 tukikuukautta, hän voi saada ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen 21 (23 / 28) tukikuukautta.

- **Aasian ja Afrikan kielet ja kulttuuri (300 op):**

alempi korkeakoulututkinto 180 op (30 kk) ja ylempi korkeakoulututkinto 120 op (21 kk), yhteensä enintään 48 tukikuukautta

(alempi korkeakoulututkinto 180 op (32 / 37 kk) ja ylempi korkeakoulututkinto 120 op (23 / 28 kk), yhteensä enintään 55 ja hakemuksesta 64 / 64 tukikuukautta)

- Opiskelijalle, jonka tutkinnon pääaine on Aasian ja Afrikan kielet ja kulttuuri, myönnetään tuki ensimmäisen hakemuksen perusteella enintään 30 (32 / 37) tukikuukaudeksi ja alemman korkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen enintään 21 (23 / 28) tukikuukaudeksi. Tukeen oikeuttava aika on yhteensä 48 (55 ja hakemuksesta 64 / 64) kuukautta.
- Jos 1.8.2014 - 31.7.2017 opintonsa aloittanut on käyttänyt 55 tukikuukautta eikä hän ole suorittanut ylempää korkeakoulututkintoa, hänelle voidaan hakemuksesta myöntää lisätukena enintään 9 tukikuukautta. Kyse ei ole enimmäistukiajan pidentämisestä, eli erityisiä syitä opintojen viivästymiseen ei selvitetä.
- Jos opiskelija käyttää alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen enintään 27 (32 / 36) tukikuukautta, hän voi saada ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen 21 (23 + 9 / 28) tukikuukautta.

- **Eläinlääketieteen lisensiaatti (360 op):**

alempi korkeakoulututkinto 180 op (30 kk) ja ylempi korkeakoulututkinto 180 op (30 kk), yhteensä enintään 57 tukikuukautta

(alempi korkeakoulututkinto 180 op (32 / 37 kk) ja ylempi korkeakoulututkinto 180 op (32 / 37 kk), yhteensä enintään 59 / 64 tukikuukautta)

- Eläinlääketieteen kandidaattia suorittavalle myönnetään tuki ensimmäisen hakemuksen perusteella enintään 30 (32 / 37) kuukaudeksi ja alemman korkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen enintään 30 (32 / 37) tukikuukaudeksi. Tukeen oikeuttava aika on kuitenkin yhteensä enintään 57 (59 / 64) kuukautta (eläinlääketieteen lisensiaatti). Jos opiskelija käyttää alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen enintään 27 tukikuukautta, hän voi saada ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen 30 (32 / 37) tukikuukautta.

- **Lääketieteen lisensiaatti 360 op enimmäistukiaika on 57 (59 / 64) tukikuukautta**

Hammaslääketieteen lisensiaatti 330 op enimmäistukiaika on 53 (55 / 60) tukikuukautta

- (ennen 1.8.2011 aloitetun 300 opintopisteen hammaslääketieteen lisensiaattitutkinnon enimmäistukiaika on 55 tukikuukautta)
Lääketieteen ja hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnoissa ei ole erikseen suoritettavaa alempaa korkeakoulututkintoa, eli opintotuki myönnetään kerralla koko tutkintokohtaiselle enimmäistukiajalle.

- **Muut yliopistossa suoritettut tutkinnot, joiden laajuus tai yhteenlaskettu laajuus on vähintään 360 opintopistettä (tai säännönmukaiselta kestoaltaan vähintään 6 lukuvuotta):**

yhteensä enintään 57 (59 / 64) tukikuukautta

- Erikseen suoritettavat tutkinnot voivat olla eri koulutusosalta ja eri yliopistoista. Opiskelija voi esimerkiksi suorittaa 210 opintopisteen alemman ja 150 opintopisteen ylemmän korkeakoulututkinnon tai säännönmukaiselta kestoaltaan 4-vuotisen alemman korkeakoulututkinnon ulkomaisessa korkeakoulussa ja 120 opintopisteen ylemmän korkeakoulututkinnon suomalaisessa korkeakoulussa.
- 57 tukikuukauden enimmäistukiaika koskee vain yliopistossa suoritettavaa tai suoritettavia tutkintoja. Yhdistelmässä ei voi olla mukana ammattikorkeakoulututkintoa. Esimerkiksi 240 opintopisteen ammattikorkeakoulututkinnon jälkeen suoritettava 120 opintopisteen ylempi korkeakoulututkinto ei oikeuta 57 tukikuukauteen, vaan kokonaistukiaika on enintään 54 tukikuukautta.

Alempaa korkeakoulututkintoa koskevassa myöntöpäätöksessä ja näiden opintojen aikana annettavissa tarkistuspäätöksissä opiskelijalle kerrotaan, miten enimmäistukiaika määräytyy. Esimerkiksi 180 ja 120 opintopisteen laajuisessa tutkinnossa:

Ensimmäiset korkeakoulututkinto-opinnot on aloitettu 1.8.2017 tai sen jälkeen

”Opintotuki on myönnetty alemman korkeakoulututkinnon suorittamista varten, jonka laajuuden mukainen enimmäistukiaika on 30 tukikuukautta.

Kun olet suorittanut alemman korkeakoulututkinnon, ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen voidaan myöntää enintään 21 tukikuukautta. Alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamista varten voit kuitenkin saada yhteensä enintään 48 tukikuukautta.

Aiemmin käytetyt korkeakoulutukikuukaudet vähennetään 48 tukikuukauden enimmäistukiajasta. Aiemmin käyttämäsi tukikuukaudet voivat siten lyhentää ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamista varten myönnettävää tukiaikaa. Olet pp.kk.vvvv mennessä käyttänyt kaikkiaan nn korkeakoulutukikuukautta.”

Ensimmäiset korkeakoulututkinto-opinnot on aloitettu 1.8.2014 - 31.7.2017

”Opintotuki on myönnetty alemman korkeakoulututkinnon suorittamista varten, jonka laajuuden mukainen enimmäistukiaika on 32 tukikuukautta.

Kun olet suorittanut alemman korkeakoulututkinnon, ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen voidaan myöntää enintään 23 tukikuukautta. Alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamista varten voit kuitenkin saada yhteensä enintään 50 tukikuukautta.

Aiemmin käytetyt korkeakoulutukikuukaudet vähennetään 50 tukikuukauden enimmäistukiajasta. Aiemmin käyttämäsi tukikuukaudet voivat siten lyhentää ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamista varten myönnettävää tukiaikaa. Olet pp.kk.vvvv mennessä käyttänyt kaikkiaan nn korkeakoulutukikuukautta.”

Ensimmäiset korkeakoulututkinto-opinnot on aloitettu ennen 1.8.2014

"Opintotuki on myönnetty alemman korkeakoulututkinnon suorittamista varten, jonka laajuuden mukainen enimmäistukiaika on 37 tukikuukautta.

Kun olet suorittanut alemman korkeakoulututkinnon, ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen voidaan myöntää enintään 28 tukikuukautta. Alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamista varten voit kuitenkin saada yhteensä enintään 55 tukikuukautta.

Aiemmin käytetyt korkeakoulutukikuukaudet vähennetään 55 tukikuukauden enimmäistukiajasta. Aiemmin käyttämäsi tukikuukaudet voivat siten lyhentää ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamista varten myönnettävää tukiaikaa. Olet pp.kk.vvvv mennessä käyttänyt kaikkiaan nn korkeakoulutukikuukautta.

Myönnetty liikaa tukikuukausia alemman kk-tutkinnon suorittamista varten

Jos kaksiportaista yliopistotutkintoa suorittavan opiskelijan opintotukiratkaisussa käytetty opintolinja vaihdetaan kesken opintojen, vaikka opiskelija suorittaa edelleen samoja opintoja, opintotukijärjestelmässä myönnetään virheellisesti liikaa tukikuukausia alemman tutkinnon suorittamiseksi.

Jos virhe huomataan vasta, kun opiskelijalle ollaan myöntämässä opintotukea ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamista varten (eli opiskelija on jo suorittanut alemman korkeakoulututkinnon), opintotukea ei tarkisteta takautuvasti eikä liikaa maksettuja tukikuukausia peritä takaisin. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamista varten myönnetään alemman ja ylemmän tutkinnon yhteenlasketun tukiajan jäljellä olevat kuukaudet, joten opiskelija ei saa yhteenlaskettuna liikaa tukikuukausia.

Jos virhe huomataan ennen kuin opiskelija on suorittanut alemman korkeakoulututkinnon, tulee opintotuki tarkistaa takautuvasti, jotta tuen virheellinen maksaminen päättyy. Koska opintotuki on myönnetty liian pitkälle ajalle, voidaan päätös oikaista ilman asiakkaan suostumusta. Liikaa maksetut opintotukikuukaudet tulee periä takaisin. Liikaa maksetut tukikuukaudet voidaan palauttaa uudelleen käytettäväksi, koska kyseessä on opintotuen virheellinen maksatus (ks. lisää [Takaisinperintä ja tukikuukauden palautuminen](#)).

Tuki ylempään kk-tutkintoon: hakemuksetta

Kun Kela on saanut tiedon alemman korkeakoulututkinnon suorittamisesta, opiskelijalle annetaan hakemuksetta päätös opintotuesta ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen edellyttäen, että opiskelija yliopistolta saadun tiedon mukaan jatkaa opintojaan.

Jos alemman korkeakoulututkinnon suorittanut opiskelija jatkaa opintojaan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseksi, alemman korkeakoulututkinnon suorittamiskuukausi on alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen käytetty tukikuukausi tai tukeen oikeuttava opiskelukuukausi siitä riippumatta, mikä oli alemman korkeakoulututkinnon suorittamispäivä.

Opintotuki myönnetään ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamista varten alemman korkeakoulututkinnon suorittamiskuukautta seuraavan kuukauden alusta lukien. Jos seuraava kuukausi ei ole opintotukeen oikeuttava kuukausi, opintotuki myönnetään ensimmäisestä opintotukeen oikeuttavasta kuukaudesta lukien:

- Jos opiskelija suorittaa alemman korkeakoulututkinnon toukokuussa tai kesäkuukausien aikana, tuki myönnetään ylemmän korkeakoulututkinnon

suorittamiseen (yleensä) syyskuun alusta lukien. Tuki voidaan myöntää kesäkuukaudesta lukien, jos opiskelija on hakenut kesätukea.

- Jos opintotuki on määräaikaaisesti lakkautettu alemman korkeakoulututkinnon suorittamiskuukautta seuraavalta kuukaudesta joko opiskelijan pyynnöstä tai muusta syystä, tuki myönnetään ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen jakson jälkeisestä ensimmäisestä tukeen oikeuttavasta kuukaudesta lukien.

On tärkeää myöntää ylemmän korkeakoulututkinnon tuki ensimmäisestä mahdollisesta kuukaudesta lukien, koska muussa tapauksessa opiskelija voi ”menettää tukikuukausiaan”.

Esimerkki

Opiskelija suorittaa alemman korkeakoulututkinnon tammikuussa, jolloin hän on käyttänyt 28 tukikuukautta. Tuen maksaminen jatkuu. Opintotuki ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamista varten pitää myöntää helmikuun alusta lukien, jolloin enimmäistukiaika on 20 (22 / 27) tukikuukautta.

Jos opiskelijalla on voimassa oleva opintotuki ja hän suorittaa alemman korkeakoulututkinnon, mutta ei jatka opintojaan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseksi, opintotuki lakkautetaan tutkinnon suorittamispäivän ja 18 päivän säännön mukaisesti.

Tuki ylempään kk-tutkintoon: tukea on haettava

Jos alempaan korkeakoulututkintoon myönnetty opintotuki on kokonaan lakkautettu (opiskelijan pyynnöstä tai muusta syystä) ja opiskelija tämän jälkeen suorittaa alemman korkeakoulututkinnon, opiskelijan on tehtävä hakemus opintotuesta ylempään korkeakoulututkintoon.

Kun alempaan korkeakoulututkintoon myönnetty enimmäistukiaika päättyy, opiskelijalle lähetetään maksuilmoitus. Maksuilmoituksessa kerrotaan, että opiskelijan on haettava opintotukea ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen.

Jos opiskelija suorittaa alemman korkeakoulututkinnon vasta viimeisten enimmäistukikuukausiensa aikana, tuen maksaminen voi päättyä ennen kuin Kela saa yliopistolta tiedon tutkinnon suorittamisesta. Jos viimeinen tukikuukausi maksetaan ennen kuin tieto alemman korkeakoulututkinnon suorittamisesta on Kelassa, opiskelija saa maksuilmoituksen ja hänen on tehtävä hakemus opintotuesta ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen.

Opintotuki voidaan myöntää ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen vasta, kun alempi korkeakoulututkinto on suoritettu. Edellä kerrotuissa tilanteissa (tuki on lakkautettu tai opiskelija on saanut maksuilmoituksen) opintotuki voidaan myöntää vain hakemuksesta ja aikaisintaan alemman korkeakoulututkinnon suorittamiskuukautta seuraavan kuukauden alusta lukien.

Jos hakemus on saapunut tutkinnon suorittamiskuukauden aikana tai aiemmin, tuki voidaan myöntää alemman korkeakoulututkinnon suorittamiskuukautta seuraavan kuukauden alusta lukien. Jos hakemus on saapunut alemman korkeakoulututkinnon suorittamiskuukauden jälkeen, tuki voidaan myöntää hakemuksen saapumiskuukauden alusta lukien.

- Jos opiskelija haluaa nopeuttaa opintotukihakemuksen käsittelyä, hän voi toimittaa Kelaan yliopiston todistuksen, jossa kerrotaan, milloin hän suoritti tai tulee suorittamaan alemman korkeakoulututkinnon. Todistuksesta tulee käydä ilmi tutkinnon tarkka suorituspäivä.

Jos opiskelija, joka on käyttänyt loppuun alemman korkeakoulututkinnon enimmäistukikuukaudet, hakee tukea ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen ennen kuin hän on suorittanut siihen kuuluvan alemman korkeakoulututkinnon, hakemus hylätään, koska opiskelijalle on jo myönnetty opintotukea opintotukilain mukainen enimmäistukiaika.

Tuki ylempään kk-tutkintoon, kun alempaan on myönnetty enimmäistukiajan pidennys

Jos opiskelijalle on maksettu kaksipuolaisen alempaan korkeakoulututkintoon enimmäistukiajan pidennys, käsittelijän tulee lisätä maksetut pidennyskuukaudet alemman ja ylemmän yhteenlaskettuun enimmäistukiaikaan, kun opintotuki myönnetään kaksipuolaisen ylempään korkeakoulututkintoon. Järjestelmä ei lisää pidennyskuukausia automaattisesti. Opiskelijan kokonaistukiaikaa ei saa kuitenkaan ylittää.

Esimerkki

Opiskelija suorittaa 300 opintopisteen laajuista alempaa ja ylem্পää korkeakoulututkintoa. Tutkintojen yhteenlaskettu enimmäistukiaika on 50 kuukautta (32 + 23). Opiskelija on aloittanut ensimmäiset korkeakouluopintonsa 1.8.2014. Opiskelijalle on myönnetty 9 kuukauden enimmäistukiajan pidennys kaksipuolaisen alempaan tutkintoon, joten alempaan tutkintoon tukea on maksettu 32 + 9 = 41 kuukautta. Kun opintotuki myönnetään kaksipuolaisen ylempään tutkintoon, käsittelijä lisää 50 kuukauden enimmäistukiaikaan 9 pidennyskuukautta. Erityisperusteisiin tukiajaksi rekisteröidään siis 59 kuukautta.

Vapaaehtoiset palautukset

Jos opiskelija on vapaaehtoisena palautuksena maksanut alemman korkeakoulututkinnon suorittamisajan tukea, hän voi saada nämä tukikuukaudet uudelleen käyttöönsä. Jos opiskelija palautuksen maksamisen jälkeen jatkaa alemman korkeakoulututkinnon suorittamista, palautus otetaan ohjelmallisesti huomioon, jos opiskelijan tukeen tehdään tarkistus. Jos tarkistusta ei tehdä, opiskelijan on haettava "palautunut tuki", kun tuen maksaminen on päättynyt.

Jos palautus on maksettu alemman korkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen tai jos opiskelija ei ole edellä kerrotussa tilanteessa hakenut "palautunutta tukea", hän saa ne käyttöönsä, kun hänelle myönnetään tuki ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen. Jos alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen myönnetyn tuen palautus on maksettu sen jälkeen, kun päätös ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen myönnettävästä tuesta on tehty, opiskelija voi saada tukikuukaudet käyttöönsä joko ohjelmallisesti (käsittelijän tekemän muun tarkistuspäätöksen seurauksena) tai hakemuksesta. Ylemmän korkeakoulututkinnon laajuuden mukaista enimmäistukiaikaa (esim. 21 (23 / 28) tukikuukautta) ei kuitenkaan voida ylittää, vaikka opiskelija olisi tukea siinä tarkoituksessa palauttanut.

Jos vapaaehtoinen palautus muuttaa alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen aiemmin myönnettyä enimmäistukiaikaa, on käsittelijän tehtävä päätöksen tarkistusratkaisu, jolla muutetaan myönnetty tukikuukaudet.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty 23 (25 / 30) tukikuukautta alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen, koska hän on käyttänyt aiempiin amk-opintoihinsa 25 tukikuukautta. Opiskelija palauttaa 2 amk-tukikuukautta.

Käsittelijä tekee päätöksettömän tarkistusratkaisun, jossa opiskelijalle myönnetään 25 (27 / 32) tukikuukautta alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen.

1.4.6.1.2 Ammattikorkeakouluopinnot

Ohjeessa kerrottu tutkintokohtainen enimmäistukiaika koskee opiskelijaa, joka on aloittanut ensimmäiset korkeakoulututkinto-opintonsa 1.8.2017 tai sen jälkeen. Suluissa oleva ensimmäinen enimmäistukiaika koskee opiskelijaa, joka on aloittanut ensimmäiset korkeakoulututkinto-opintonsa 1.8.2014 - 31.7.2017, ja kauttaviivalla erotettu jälkimmäinen enimmäistukiaika koskee opiskelijaa, joka on aloittanut ensimmäiset korkeakoulututkinto-opintonsa 1.8.2005 - 31.7.2014.

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittamista varten opintotukeen oikeuttava aika on enintään seuraava (OTA 869/2017 5 §):

- 30 (32 / 37) kuukautta, kun tutkinnon laajuus on 180 opintopistettä,
- 35 (37 / 42) kuukautta, kun tutkinnon laajuus on 210 opintopistettä,
- 39 (41 / 46) kuukautta, kun tutkinnon laajuus on 240 opintopistettä,
- 44 (46 / 51) kuukautta, kun tutkinnon laajuus on 270 opintopistettä.

Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittamista varten opintotukeen oikeuttava aika on enintään seuraava:

- 12 (14 / 19) kuukautta, kun tutkinnon laajuus on 60 opintopistettä,
- 17 (19 / 24) kuukautta, kun tutkinnon laajuus on 90 opintopistettä,
- 21 (23 / 28) kuukautta, kun tutkinnon laajuus on 120 opintopistettä.

Ammattikorkeakouluopinnoissa tuki myönnetään aluksi enintään tavoiteajalle.

Voit tarkistaa eri ammattikorkeakoulututkintojen laajuudet, tavoiteajat ja tutkintokohtaiset enimmäistukiajat opintotuen työvälineistä Sinetin Ratkaisutyöskuvustolta.

Jos opiskelija suorittaa kansainvälistä kaksoistutkintoa (double degree), hän saa tutkintotodistuksen sekä suomalaisesta ammattikorkeakoulusta että ulkomaalaisesta korkeakoulusta. Enimmäistukiaika määräytyy sen tutkinnon mukaan, johon opiskelija hakee opintotukea.

Esimerkki

Opiskelija suorittaa kansainvälistä kaksoistutkintoa. Suomalaisessa ammattikorkeakoulussa suoritettavan tutkinnon laajuus on 210 opintopistettä, joten tutkinnon enimmäistukiaika on 35 (37 / 42) tukikuukautta. Enimmäistukiaika määräytyy tutkinnon laajuuden mukaisesti, vaikka opiskelijalta edellytettäisiin enemmän opintopisteitä tutkintojen suorittamiseen.

Korkeakouluopiskelua varten opintotukea voi saada

- yhteensä enintään 54 kuukaudeksi, jos uudet opinnot on läsnä olevana aloitettu 1.8.2017 (syyslukukaudella 2017) tai sen jälkeen
 - yhteensä enintään 57 kuukaudeksi, jos uudet opinnot on läsnä olevana aloitettu 1.8.2017 tai sen jälkeen ja jos opiskelija suorittaa 360 opintopisteen laajuista korkeakoulututkintoa (LL ja ELL)
- yhteensä enintään 64 kuukaudeksi, jos uudet opinnot on läsnä olevana aloitettu 1.8.2014 - 31.7.2017

- yhteensä enintään 70 kuukaudeksi, jos uudet opinnot on läsnä olevana aloitettu ennen 1.8.2014 (ennen syyslukukautta 2014).

Kun opiskelija on suorittanut korkeakoulututkinnon, aiemmin käytetyt korkeakoulutukikuukaudet vähennetään 54, 64 tai 70 tukikuukauden **kokonaistukiajasta**. Uusiin korkeakouluopintoihin myönnettävä tukiaika on kuitenkin aina enintään suoritettavan toisen tutkinnon laajuuden tai suoritettavien toisten tutkintojen yhteenlasketun laajuuden mukainen enimmäistukiaika.

1.4.6.1.3 Ulkomaiset korkeakoulututkinnot

Opintotukeen oikeuttava aika

Ulkomaisessa korkeakoulussa suoritettavassa tutkinnossa opintotukeen oikeuttava aika määräytyy tutkinnon laajuuden perusteella samalla tavoin kuin Suomessa suoritettavissa korkeakoulututkinnoissa. Sovellettava lainkohta OTL 65/1994 7 § 6 ja 3 mom.

Jos opintojen laajuus on ilmoitettu eurooppalaisen opintopistejärjestelmän mukaisena (ECTS-pisteinä), opintojen enimmäistukiaika määritellään samoin kuin Suomessa suoritettavissa opinnoissa.

Jos laajuutta ei ole ilmoitettu eurooppalaisen opintopistejärjestelmän mukaisena, opintojen enimmäistukiaika määritellään opintojen säännönmukaisen keston perusteella. Täyden opiskeluvuoden eli 12 kuukauden opinnot oikeuttavat 9 kuukauden tukiaikaan. 5 kuukauden tukiaikaa käytetään silloin, kun opinnot kestävät opintojen lopussa enintään 6 kuukautta (tasan 6 kuukautta tai vähemmän) yli viimeisen täyden opiskeluvuoden. Jos opintojen kesto on enemmän kuin 6 kuukautta yli viimeisen täyden opiskeluvuoden, se oikeuttaa 9 kuukauden tukiaikaan.

Ensimmäiset korkeakoulututkinto-opinnot on aloitettu 1.8.2017 tai sen jälkeen

Ohjetta sovelletaan opiskelijaan, joka ottaa opiskelijavalinnassa opiskelupaikan vastaan tai kirjoittautuu ensimmäisen kerran läsnä olevaksi ensimmäisiin korkeakoulututkinto-opintoihinsa 1.8.2017 tai sen jälkeen.

Ulkomaisessa korkeakoulussa suoritettavassa tutkinnossa opintotukeen oikeuttava aika määräytyy tutkinnon laajuuden perusteella samalla tavoin kuin Suomessa suoritettavissa korkeakoulututkinnoissa. Opintotukeen oikeuttava aika on enintään 9 kuukautta tutkinnon laajuuden mukaista lukuvuotta kohti **lisättynä 3 kuukaudella**. Täydet lukuvuodet ylittävältä puolelta lukuvuodelta tukiajaksi katsotaan 5 kuukautta.

Esimerkki

Opinnot alkavat 1.2.2018 ja päättyvät 30.6.2021. Opintojen laajuutta ei ole määritelty eurooppalaisen opintopistejärjestelmän mukaisena. Enimmäistukiaika määräytyy seuraavasti:

1.2.2018 – 31.1.2019 = 9 kk

1.2.2019 – 31.1.2020 = 9 kk

1.2.2020 – 31.1.2021 = 9 kk

1.2.2021 – 30.6.2021 = 5 kk

Opintojen enimmäistukiaika on $(9 + 9 + 9 + 5) + 3 = 35$ tukikuukautta.
Enimmäistukiaika on 35 tukikuukautta siitä riippumatta, mikä on lukuvuoden säännönmukainen opiskelu-aika. Enimmäistukiaika ei siis pitene, vaikka lukuvuoden tukiaika olisi 10 tai 11 kuukautta.

Ensimmäiset korkeakoulututkinto-opinnot on aloitettu 1.8.2014 - 31.7.2017

Ohjetta sovelletaan opiskelijaan, joka ottaa opiskelijavalinnassa opiskelupaikan vastaan tai kirjoittautuu ensimmäisen kerran läsnä olevaksi ensimmäisiin korkeakoulututkinto-opintoihinsa 1.8.2014 - 31.7.2017.

Ulkomaaisessa korkeakoulussa suoritettavassa tutkinnossa opintotukeen oikeuttava aika määräytyy tutkinnon laajuuden perusteella samalla tavoin kuin Suomessa suoritettavissa korkeakoulututkinnoissa. Opintotukeen oikeuttava aika on enintään 9 kuukautta tutkinnon laajuuden mukaista lukuvuotta kohti **lisätyinä 5 kuukaudella**. Täydet lukuvuodet ylittävältä puolelta lukuvuodelta tukiajaksi katsotaan 5 kuukautta.

Esimerkki

Opinnot alkavat 1.2.2015 ja päättyvät 30.6.2018. Opintojen laajuutta ei ole määritelty eurooppalaisen opintopistejärjestelmän mukaisena. Enimmäistukiaika määräytyy seuraavasti:

1.2.2015 – 31.1.2016 = 9 kk

1.2.2016 – 31.1.2017 = 9 kk

1.2.2017 – 31.1.2018 = 9 kk

1.2.2018 – 30.6.2018 = 5 kk

Opintojen enimmäistukiaika on $(9 + 9 + 9 + 5) + 5 = 37$ tukikuukautta.
Enimmäistukiaika on 37 tukikuukautta siitä riippumatta, mikä on lukuvuoden säännönmukainen opiskelu-aika. Enimmäistukiaika ei siis pitene, vaikka lukuvuoden tukiaika olisi 10 tai 11 kuukautta.

Ensimmäiset korkeakoulututkinto-opinnot on aloitettu ennen 1.8.2014

(1) Suoritettavat opinnot on aloitettu 1.8.2013 - 31.7.2014

Ohjetta sovelletaan opiskelijaan, joka on aloittanut ensimmäiset korkeakoulututkinto-opintonsa 1.8.2013 - 31.7.2014. Opintojen aloittamisella tarkoitetaan opiskelupaikan vastaanottamista opiskelijavalinnassa tai ensimmäistä läsnäolokirjoittautumista.

Ulkomaaisessa korkeakoulussa suoritettavassa tutkinnossa opintotukeen oikeuttava aika määräytyy tutkinnon laajuuden perusteella samalla tavoin kuin Suomessa suoritettavissa korkeakoulututkinnoissa. Opintotukeen oikeuttava aika on enintään 9 kuukautta tutkinnon laajuuden mukaista lukuvuotta kohti **lisätyinä 10 kuukaudella**. Täydet lukuvuodet ylittävältä puolelta lukuvuodelta tukiajaksi katsotaan 5 kuukautta.

Esimerkki

Opinnot alkavat 1.2.2014 ja päättyvät 30.6.2017. Opintojen laajuutta ei ole määritelty eurooppalaisen opintopistejärjestelmän mukaisena. Enimmäistukiaika määräytyy seuraavasti:

1.2.2014 – 31.1.2015 = 9 kk

1.2.2015 – 31.1.2016 = 9 kk

1.2.2016 – 31.1.2017 = 9 kk

1.2.2017 – 30.6.2017 = 5 kk

Opintojen enimmäistukiaika on $(9 + 9 + 9 + 5) + 10 = 42$ tukikuukautta. Enimmäistukiaika on 42 tukikuukautta siitä riippumatta, mikä on lukuvuoden säännönmukainen opiskeluaika. Enimmäistukiaika ei siis pitene, vaikka lukuvuoden tukiaika olisi 10 tai 11 kuukautta.

(2) Suoritettavat opinnot on aloitettu 1.8.2005 – 31.7.2013

Ohjetta sovelletaan opiskelijaan, joka on aloittanut ensimmäiset korkeakoulututkinto-opintonsa 1.8.2005 - 31.7.2013. Opintojen aloittamisella tarkoitetaan opiskelupaikan vastaanottamista opiskelijavalinnassa tai ensimmäistä läsnäolokirjoittautumista.

Ulkomaisessa korkeakoulussa suoritettavan tutkinnon tukiaika määräytyy tutkinnon laajuuden tai ohjeellisen keston sekä lukuvuoden pituuden mukaan **lisättynä 10 kuukaudella**.

Esimerkki

Jos tutkinnon ohjeellinen kesto on 3 vuotta ja lukuvuoden pituus on 10 kuukautta, tukiaika on 40 kuukautta.

Lukuvuoden tukikuukausien määrä ulkomaisissa korkeakouluopinnoissa

Katso kohta [Koko opiskelu ulkomailla](#).

1.4.6.1.4 Uuden korkeakoulututkinnon aloittaminen

Keskeyttämisen jälkeen

Jos opiskelija, joka ei ole suorittanut korkeakoulututkintoa, aloittaa opinnot toisen korkeakoulututkinnon suorittamiseksi, aiemman tutkinnon suorittamiseen käytetyt tukikuukaudet otetaan huomioon uuden tutkinnon tukeen oikeuttavaa aikaa laskettaessa. Tukiaika lasketaan vähentämällä käytetyt tukikuukaudet uuden tutkinnon (tai tutkintojen) laajuuden mukaisesti enimmäistukiajasta.

Esimerkki

Opiskelija on käyttänyt 18 tukikuukautta opintoihin yliopistossa. Opiskelija keskeyttää nämä opinnot ja aloittaa 210 opintopisteen laajuisen ammattikorkeakoulututkinnon suorittamisen. Opiskelijalle voidaan myöntää opintotukea näihin uusiin opintoihin 37 kk (tutkinnon laajuuden mukainen tutkintokohtainen enimmäistukiaika) – 18 kk (aiemmin käytetyt tukikuukaudet) = 19 tukikuukautta (kun ensimmäiset korkeakoulututkinto-opinnot on aloitettu 1.8.2014 - 31.7.2017).

Jos opiskelija aloittaa alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen tähtäävät opinnot 1.8.2011 tai sen jälkeen (tuen kaksiportainen myöntäminen), aiemmin käytetyt korkeakoulutukikuukaudet vähennetään suoritettavien tutkintojen yhteenlasketun laajuuden mukaisesta enimmäistukiajasta. Aiemmin käytetyt korkeakoulutukikuukaudet vähentävät siten ensin ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen myönnettävää enimmäistukiaikaa.

Esimerkki**Ensimmäiset korkeakoulututkinto-opinnot on aloitettu 1.8.2017 tai sen jälkeen**

Opiskelija keskeyttää aiemmat korkeakouluopintonsa ja aloittaa yhteensä 300 opintopisteen laajuisen alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen.

Ensimmäiset korkeakoulututkinto-opinnot on aloitettu 1.8.2017 tai sen jälkeen

Jos aiemmin käytetty	9,	Jos aiemmin käytetty	18,	Jos aiemmin käytetty	27,
voi saada alempaan	enintään 30.	voi saada alempaan	enintään 30.	voi saada alempaan	enintään 21.
Jos käyttää alempaan 0-18,	voi saada ylempään 21.	Jos käyttää alempaan 0-9,	voi saada ylempään 21.	Jos käyttää alempaan 0,	voi saada ylempään 21.
Jos käyttää alempaan 10,	voi saada ylempään 21.	Jos käyttää alempaan 10,	voi saada ylempään 20.	Jos käyttää alempaan 10,	voi saada ylempään 11.
Jos käyttää alempaan 20,	voi saada ylempään 19.	Jos käyttää alempaan 20,	voi saada ylempään 10.	Jos käyttää alempaan 20,	voi saada ylempään 1
Jos käyttää alempaan 30,	voi saada ylempään 9.	Jos käyttää alempaan 30,	voi saada ylempään 0.	Jos käyttää alempaan 21,	voi saada ylempään 0.

Esimerkki**Ensimmäiset korkeakoulututkinto-opinnot on aloitettu 1.8.2014 - 31.7.2017**

Opiskelija keskeyttää aiemmat korkeakouluopintonsa ja aloittaa yhteensä 300 opintopisteen laajuisen alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen.

Ensimmäiset korkeakoulututkinto-opinnot on aloitettu 1.8.2014 - 31.7.2017

Jos aiemmin käytetty	9,	Jos aiemmin käytetty	18,	Jos aiemmin käytetty	27,
voi saada alempaan	enintään 32.	voi saada alempaan	enintään 32.	voi saada alempaan	enintään 23.
Jos käyttää alempaan 0-18,	voi saada ylempään 23.	Jos käyttää alempaan 0-9,	voi saada ylempään 23.	Jos käyttää alempaan 0,	voi saada ylempään 23.
Jos käyttää alempaan 10,	voi saada ylempään 23.	Jos käyttää alempaan 10,	voi saada ylempään 22.	Jos käyttää alempaan 10,	voi saada ylempään 13.

Jos käyttää alempaan 20,	voi saada ylempään 21.	Jos käyttää alempaan 20,	voi saada ylempään 12.	Jos käyttää alempaan 20,	voi saada ylempään 3
Jos käyttää alempaan 30,	voi saada ylempään 11.	Jos käyttää alempaan 30,	voi saada ylempään 2.	Jos käyttää alempaan 23,	voi saada ylempään 0.
Jos käyttää alempaan 32,	voi saada ylempään 9.	Jos käyttää alempaan 32,	voi saada ylempään 0.	-	-

Esimerkki

Ensimmäiset korkeakoulututkinto-opinnot on aloitettu ennen 1.8.2014

Opiskelija keskeyttää aiemmat korkeakouluopintonsa ja aloittaa 1.8.2011 tai sen jälkeen yhteensä 300 opintopisteen laajuisen alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen.

Ensimmäiset korkeakoulututkinto-opinnot on aloitettu ennen 1.8.2014

Jos aiemmin käytetty	9,	Jos aiemmin käytetty	18,	Jos aiemmin käytetty	27,
voi saada alempaan	enintään 37.	voi saada alempaan	enintään 37.	voi saada alempaan	enintään 28.
Jos käyttää alempaan 0-18,	voi saada ylempään 28.	Jos käyttää alempaan 0-9,	voi saada ylempään 28.	Jos käyttää alempaan 0,	voi saada ylempään 28.
Jos käyttää alempaan 10,	voi saada ylempään 28.	Jos käyttää alempaan 10,	voi saada ylempään 27.	Jos käyttää alempaan 10,	voi saada ylempään 18.
Jos käyttää alempaan 20,	voi saada ylempään 26.	Jos käyttää alempaan 20,	voi saada ylempään 17.	Jos käyttää alempaan 20,	voi saada ylempään 8.
Jos käyttää alempaan 30,	voi saada ylempään 16.	Jos käyttää alempaan 30,	voi saada ylempään 7.	Jos käyttää alempaan 28,	voi saada ylempään 0.
Jos käyttää alempaan 37,	voi saada ylempään 9.	Jos käyttää alempaan 37,	voi saada ylempään 0.	-	-

Jos yliopisto-opiskelijalle on myönnetty opintotuki kaksiportaisen alemman ja hän tutkintoa suorittamatta siirtyy suorittamaan toista kaksiportaista yliopistotutkintoa aloittaen jälleen sen alemmasta tutkinnosta, aiemmin käytetyt korkeakoulutukikuukaudet tulee opintotukilain mukaan vähentää

- alemman korkeakoulututkinnon enimmäistukiajasta, jos koulutusala pysyy samana, tai
- koko tutkinnon yhteenlasketusta enimmäistukiajasta, jos koulutusala vaihtuu.

Opintotuen käsittelyjärjestelmässä asia on toteutettu niin, että

- jos uusien opintojen ratkaisu tehdään samalla opintolinjalla, tukikuukaudet vähennetään alemman tukiajasta
- jos uusien opintojen ratkaisu tehdään eri opintolinjalla, tukikuukaudet vähennetään koko tutkinnon yhteenlasketusta tukiajasta.

Jos opiskelija vaihtaa koulutusalaan samassa yliopistossa mutta opintolinja ei vaihdu, ohjelma vähentää aiemmin käytetyt korkeakoulutukikuukaudet alemman korkeakoulututkinnon enimmäistukiajasta, kun ne pitäisi vähentää koko tutkinnon yhteenlasketusta enimmäistukiajasta.

- Jos koulutusala vaihtuu, etuuskäsittelijän on korjattava tukikuukausia niin, että aiemmin käytetyt tukikuukaudet vähennetään koko tutkinnon yhteenlasketusta enimmäistukiajasta.

Jos opiskelija vaihtaa yliopistoa mutta koulutusala ei vaihdu, ohjelma vähentää aiemmin käytetyt korkeakoulutukikuukaudet koko tutkinnon yhteenlasketusta enimmäistukiajasta, kun ne pitäisi vähentää alemman korkeakoulututkinnon enimmäistukiajasta.

- Etuuskäsittelijän ei tarvitse selvittää, vaihtuuko koulutusala; uusi ratkaisu tehdään uudella opintolinjalla ja aiemmin käytetyt korkeakoulutukikuukaudet vähennetään koko tutkinnon yhteenlasketusta enimmäistukiajasta.

Esimerkki

Opiskelija on saanut 9 tukikuukautta Jyväskylän yliopistossa suoritettavia opintoja varten (sosiaalityö, 300 op). Hän aloittaa seuraavana lukuvuotena saman alan opinnot Helsingin yliopistossa. Opintotuen tietojärjestelmä vähentää aiemmin käytetyt korkeakoulutukikuukaudet yhteenlasketun laajuuden mukaisesta enimmäistukiajasta, 48 (50 / 55) tukikuukaudesta, joten opiskelija saisi jälleen 30 (32 / 37) tukikuukautta alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen. Etuuskäsittelijän ei tarvitse korjata tukikuukausia, ellei opiskelija sitä nimenomaisesti pyydä.

Jos tukikuukausia korjataan opiskelijan pyynnöstä, etuuskäsittelijä lisää päätökseen perustelutekstin (OTD63): ”Alemman korkeakoulututkinnon suorittamista varten myönnetystä enimmäistukiajastanne on vähennetty 9 tukikuukautta, jotka olette aiemmin käyttänyt saman koulutusalan alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen.”

Sovellettava lainkohta OTL 65/1994 7 § 7 mom.

Opiskelija, joka on otettu suorittamaan **pelkkää ylempää korkeakoulututkintoa yliopistossa tai ylempää ammattikorkeakoulututkintoa**, on kokonaistukiajan piirissä, **vaikka hän ei olisi suorittanut aikaisemmin korkeakoulututkintoa**. Kun korkeakoulu on hyväksynyt opiskelijan erillisen ylemmän korkeakoulututkinnon opiskelijaksi tai ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opiskelijaksi, opiskelijan katsotaan suorittaneen alempaa korkeakoulututkintoa vastaavat opinnot. Opiskelija on 54 (tai 57), 64 tai 70 kuukauden kokonaistukiajan piirissä. Pelkän ylemmän korkeakoulututkinnon tai ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittamiseen myönnettävä tukiaika on kuitenkin enintään sen laajuuden mukainen enimmäistukiaika.

Suoritetun tutkinnon jälkeen

Korkeakouluopiskelua varten opintotukea voi saada

- yhteensä enintään 54 kuukaudeksi, jos uudet opinnot on läsnä olevana aloitettu 1.8.2017 (syyslukukaudella 2017) tai sen jälkeen
 - yhteensä enintään 57 kuukaudeksi, jos uudet opinnot on läsnä olevana aloitettu 1.8.2017 tai sen jälkeen ja jos opiskelija suorittaa yhteenlaskien vähintään 360 opintopisteen tai säännönmukaiselta kestoltaan vähintään 6 lukuvuoden laajuista korkeakoulututkintoa
- yhteensä enintään 64 kuukaudeksi, jos uudet opinnot on läsnä olevana aloitettu 1.8.2014 - 31.7.2017
- yhteensä enintään 70 kuukaudeksi, jos uudet opinnot on läsnä olevana aloitettu ennen 1.8.2014 (ennen syyslukukautta 2014).

Kun opiskelija on suorittanut korkeakoulututkinnon, aiemmin käytetyt korkeakoulutukikuukaudet vähennetään 54, 64 tai 70 kuukauden **kokonaistukiajasta**. Uusiin korkeakouluopintoihin myönnettävä tukiaika on kuitenkin aina enintään suoritettavan toisen tutkinnon laajuuden tai suoritettavien toisten tutkintojen yhteenlasketun laajuuden mukainen enimmäistukiaika.

54 (tai 57) kuukauden kokonaistukiaikaa sovelletaan korkeakoulututkinnon suorittaneeseen korkeakouluopiskelijaan, joka ottaa opiskelupaikan vastaan tai ilmoittautuu läsnä olevaksi korkeakouluopintoihin 1.8.2017 tai sen jälkeen. Tämä tarkoittaa opiskelijavalintoja lukuvuodelle 2017–2018 tai syyslukukaudelle 2017. Tätä edeltävissä opiskelijavalinnoissa kokonaistukiajan määräytyminen ratkaistaan sen mukaan, milloin opiskelija on ensimmäisen kerran ilmoittautunut läsnä olevaksi kyseisissä opinnoissa. Jos opintoihin ei liity opiskelijavalintaa, kokonaistukiajan määräytyminen ratkaistaan sen mukaan, milloin opiskelija on saanut opiskeluoikeuden ja milloin hän on aloittanut opinnot läsnä olevana opiskelijana.

Edellä kerrottuja sääntöjä sovelletaan myös arvioitaessa, kuuluuko opiskelija 64 vai 70 tukikuukauden kokonaistukiajan piiriin.

Esimerkki

Opiskelija on suorittanut korkeakoulututkinnon ja hän on käyttänyt 50 tukikuukautta. Hän aloittaa uudet korkeakouluopinnot (esim. maisteriohjelmassa) ennen 1.8.2017 ja hänelle myönnetään niiden suorittamiseen 14 tukikuukautta (= 64 - 50). Hän käyttää uusiin korkeakouluopintoihinsa 6 tukikuukautta, keskeyttää ne ja aloittaa "uudet uudet" korkeakouluopinnot 1.8.2017 tai sen jälkeen. Koska viimeisimmät korkeakouluopinnot on aloitettu 1.8.2017 tai sen jälkeen, hän on niissä 54 kuukauden kokonaistukiajan piirissä, eikä hänelle voida enää myöntää opintotukea, sillä hän on jo käyttänyt 56 tukikuukautta.

Opiskelija on myös voinut palauttaa aiemmin käyttämiensä tukikuukausia niin, että hän ei saa uudelleen käyttöönsä palauttamiaan tukikuukausia. Jos opiskelija olisi edellä kerrotussa esimerkissä palauttanut 2 tukikuukautta (käyttääkseen ne "uusiin uusiin" opintoihinsa), hänellä ei siltikään voitaisi myöntää opintotukea, koska käytettyjä tukikuukausia olisi 54.

Mutta jos opiskelija jatkaa ennen 1.8.2017 aloittamiaan opintoja ja nostaa opintotukea niihin, uuden opiskeluoikeuden saaminen ei vaikuta kyseisten opintojen opintotukioikeuteen.

Tukiaikaa ei kuitenkaan tarkisteta, jos korkeakoulututkinnon suorittanut jatkaa samoja opintoja toisessa korkeakoulussa siirto-opiskelijana. Siirto-opiskelijalla tarkoitetaan korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin otettua opiskelijaa, jonka opiskeluoikeus siirtyy korkeakoulusta toiseen. Koska asiaa ei voi selvittää VIRTIA - opiskelutietojen

kyselyn avulla, sinun on tarkistettava uudesta korkeakoulusta, onko kyse ollut siirtohausta. Kiinnitä myös huomiota siihen, vaihtuuko koulutusala vai ei. Jos siirto-opiskelijan koulutusala ja suoritettava tutkinto eivät vaihdu, kyse ei ole uusien opintojen aloittamisesta.

Esimerkki

Opiskelija on suorittanut ammattikorkeakoulututkinnon. Hän on vuonna 2016 aloittanut uudet opinnot Lapin yliopistossa. Hän on 64 kuukauden kokonaistukiajan piirissä. Opiskelija saa vuonna 2019 opiskeluoikeuden Oulun yliopistossa. Jos hän on saanut Oulun yliopiston opiskeluoikeuden siirtohaussa ja jos kyse on samoista opinnoista kuin Lapin yliopistossa aloitetut, hän on edelleen 64 tukikuukauden kokonaistukiajan piirissä. Mutta jos hän on saanut Oulun yliopiston opiskeluoikeuden muulla tavoin kuin siirtohaussa tai jos kyse on eri opinnoista, tukiaika on tarkistettava, koska opiskelija on nyt 54 (tai 57) kuukauden kokonaistukiajan piirissä.

Vähintään 360 opintopisteen tai 6 lukuvuoden korkeakoulututkinnot

1.8.2017 voimaan tullut 54 kuukauden kokonaistukiaika ei koske opiskelijaa, joka 1.8.2017 tai sen jälkeen aloittaa ensimmäiset korkeakouluopintonsa ja suorittaa 360 opintopisteen laajuista lääketieteen tai eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoa. Tutkintokohtainen enimmäistukiaika on 57 tukikuukautta.

57 tukikuukauden kokonaistukiaika koskee myös muita **yliopistossa** suoritettavia tutkintoja, joiden laajuus tai yhteenlaskettu laajuus on vähintään 360 opintopistettä tai säännönmukainen kesto on vähintään 6 lukuvuotta. 57 tukikuukauden enimmäisaika ei kuitenkaan koske kahta alempaa korkeakoulututkintoa. Yhdistelmässä ei voi myöskään olla mukana ammattikorkeakoulututkintoa. Esimerkiksi 240 opintopisteen ammattikorkeakoulututkinnon jälkeen suoritettava 120 opintopisteen ylempi korkeakoulututkinto ei oikeuta 57 tukikuukauteen, vaan kokonaistukiaika on enintään 54 tukikuukautta.

Erikseen suoritettavat tutkinnot voivat olla eri koulutusosalta ja eri yliopistoista. Opiskelija voi esimerkiksi suorittaa 210 opintopisteen alemman ja 150 opintopisteen ylemmän korkeakoulututkinnon tai säännönmukaiselta kestoaltaan 4-vuotisen alemman korkeakoulututkinnon ulkomaisessa korkeakoulussa ja 120 opintopisteen ylemmän korkeakoulututkinnon suomalaisessa korkeakoulussa.

Esimerkki

Opiskelija on aiemmin suorittanut korkeakoulututkinnon ja on käyttänyt sen suorittamiseen 27 tukikuukautta. Hän voi saada vielä 30 tukikuukautta, kun hän suorittaa 1.8.2017 jälkeen aloitettua tutkintoa ja tutkinnon laajuus tai tutkintojen yhteenlaskettu laajuus on vähintään 360 opintopistettä tai vähintään 6 lukuvuotta.

Milloin opiskelija on kokonaistukiajan piirissä ja milloin ei ole?

Opiskelija katsotaan edellä tarkoitetulla tavalla korkeakoulututkinnon suorittaneeksi ja häneen sovelletaan 54 (tai 57), 64 tai 70 kuukauden kokonaistukiaikaa, jos opiskelija on

- suorittanut ammattikorkeakoulututkinnon
- suorittanut alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon
- suorittanut ylemmän korkeakoulututkinnon
- suorittanut ulkomaisessa korkeakoulussa short-cycle tertiary education -tutkinnon (ovat yleensä 2-vuotisia lyhyttutkintoja esimerkkeinä Foundation degree, HND,

erhvervsakademiuddannelse Tanskassa ja 120 pisteen högskoleexamen Ruotsissa)

- otettu suorittamaan pelkästään alempaa korkeakoulututkintoa ja hän on suorittanut kyseisen alemman korkeakoulututkinnon
- suorittanut korkeakoulututkinnon ulkomaisessa korkeakoulussa ja hän suorittaa korkeakouluopintoja Suomessa (tutkinnon tasolla tai laajuudella ei ole merkitystä)
- suorittanut alemman korkeakoulututkinnon Suomessa ja hän suorittaa opintoja ulkomaisessa korkeakoulussa
- otettu suorittamaan alempaa ja ylempää korkeakoulututkintoa, hän on suorittanut kyseisen alemman korkeakoulututkinnon ja opiskelee nyt ammattikorkeakoulussa tai toisen koulutusalan opintoja yliopistossa
- saanut opiskeluoikeuden ylempään ammattikorkeakoulututkintoon (vaikka ei olisi suorittanut aikaisemmin korkeakoulututkintoa)
- maisteriohjelmassa tai suorittaa muutoin erillistä ylempää korkeakoulututkintoa (koulutusalaista riippumatta), lue lisää [erillisen ylemmän korkeakoulututkinnon tukiajasta](#).

Näissä tilanteissa enimmäistukiaika määräytyy suoritettavien uusien opintojen laajuuden perusteella. Opiskelija on 54 (tai 57), 64 tai 70 kuukauden kokonaistukiajan piirissä. Sillä ei ole merkitystä, onko opiskelija nostanut suorittamaansa tutkintoon opintotukea.

Vaikka opiskelija on suorittanut alemman korkeakoulututkinnon, hän ei pääse 54 (tai 57), 64 tai 70 kuukauden kokonaisajan piiriin, jos hänet on otettu suorittamaan alempaa ja ylempää korkeakoulututkintoa ja hän jatkaa näiden tutkintojen suorittamista. Opiskelijaa ei katsota korkeakoulututkinnon suorittaneeksi myöskään silloin, kun hän uuden opiskeluoikeuden jälkeen suorittaa saman koulutusalan alempaa ja ylempää korkeakoulututkintoa samassa korkeakoulussa.

Koulutusala ei tutkita, jos uudet opinnot suoritetaan eri korkeakoulussa, kuin missä opiskelija on suorittanut korkeakoulututkinnon. Jos korkeakoulu vaihtuu tutkinnon suorittamisen jälkeen, opiskelija on kokonaistukiajan piirissä.

Esimerkki

Opiskelijalla on opiskeluoikeus terveystieteen alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen Jyväskylän yliopistossa. Hän suorittaa alemman korkeakoulututkinnon. Opiskelija saa uuden opiskeluoikeuden terveystieteen alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen Helsingin yliopistossa. Hän on kokonaistukiajan piirissä.

Jos opiskelija olisi saanut uuden opiskeluoikeuden terveystieteen alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen samassa korkeakoulussa eli Jyväskylän yliopistossa, hän ei olisi kokonaistukiajan piirissä. Tukiaikaratkaisuun vaikuttaisi kuitenkin myös se, vaihtuuko opiskelijan opintojen sisältö ja esimerkiksi pääaine. Jos on selvää, että koulutusala vaihtuu, opiskelija on kokonaistukiajan piirissä. Kysy tarvittaessa neuvoa RP_OPINTOETUUDET-ryhmäpostilaatikosta.

Jos korkeakoulututkinnon suorittanut opiskelija aloittaa alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen tähtäävät opinnot 1.8.2011 tai sen jälkeen (tuen kaksiportainen myöntäminen), aiemmin käytetyt korkeakoulutukikuukaudet vähennetään edellä kerrotun mukaisesti 54 (tai 57), 64 tai 70 kuukauden kokonaistukiajasta, ja aiemmin käytetyt korkeakoulutukikuukaudet vähentävät ensin ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen myönnettävää enimmäistukiaikaa.

Esimerkki

Uudet opinnot on aloitettu 1.8.2017 tai sen jälkeen

Opiskelija on suorittanut korkeakoulututkinnon ja aloittaa 1.8.2017 tai sen jälkeen yhteensä 300 opintopisteen laajuisen alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen. Jos hän on aiemmin käyttänyt:

- 20 tukikuukautta, hänellä on käytettävissä 34 tukikuukautta, josta alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen voidaan myöntää enintään 32 tukikuukautta, jos ensimmäiset korkeakoulututkinto-opinnot on aloitettu 1.8.2014 - 31.7.2017.
- 35 tukikuukautta, hänellä on käytettävissä 19 tukikuukautta, josta alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen voidaan myöntää enintään 19 tukikuukautta.

Esimerkki

Uudet opinnot on aloitettu 1.8.2014 - 31.7.2017

Opiskelija on suorittanut korkeakoulututkinnon ja aloittaa 1.8.2014 tai sen jälkeen yhteensä 300 opintopisteen laajuisen alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen. Jos hän on aiemmin käyttänyt:

- 20 tukikuukautta, hänellä on käytettävissä 44 tukikuukautta, josta alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen voidaan myöntää enintään 37 tukikuukautta, jos ensimmäiset korkeakoulututkinto-opinnot on aloitettu ennen 1.8.2014.
- 40 tukikuukautta, hänellä on käytettävissä 24 tukikuukautta, josta alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen voidaan myöntää enintään 24 tukikuukautta.

Esimerkki

Uudet opinnot on aloitettu 1.8.2011–31.7.2014

Opiskelija on suorittanut korkeakoulututkinnon ja aloittaa ennen 1.8.2014 yhteensä 300 opintopisteen laajuisen alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen. Jos hän on aiemmin käyttänyt:

- 20 tukikuukautta, hänellä on käytettävissä 50 tukikuukautta, josta alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen voidaan myöntää enintään 37 tukikuukautta.
- 40 tukikuukautta, hänellä on käytettävissä 30 tukikuukautta, josta alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen voidaan myöntää enintään 30 tukikuukautta.

Opintotukea ei voida myöntää yhden tutkinnon (tai tutkintojen) suorittamista varten yli tutkintoکوhtaisen enimmäistukiajan, vaikka opiskelija näiden opintojen aikana suorittaa toisen korkeakoulututkinnon ilman opintotukea.

Esimerkki

Opintotuki on myönnetty ja maksettu 300 opintopisteen laajuisen alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamista varten. Opiskelija käyttää loppuun näiden opintojen enimmäistukiajan, 55 tukikuukautta (ensimmäiset korkeakoulututkinto-opinnot oli aloitettu ennen 1.8.2014). Opiskelija hakee lisätukea sillä perusteella, että hän on yliopisto-opintojen aikana tai jälkeen suorittanut ammattikorkeakoulututkinnon. Opintotukea ei myönnetä näihin

yliopisto-opintoihin, koska hän on jo saanut opintotukea suoritettavien tutkintojen laajuuden mukaisen tutkintokohtaisen enimmäistukiajan.

Esimerkkiopiskelijan olisi pitänyt välillä nostaa opintotukea ammattikorkeakoulututkinnon suorittamiseen. Ammattikorkeakoulutuen ja -tutkinnon jälkeen hänelle olisi voitu myöntää opintotukea yliopisto-opintojen loppuun saattamiseen 70 kuukauden kokonaistukiajan ja 55 kuukauden enimmäistukiajan puitteissa (suoritettavat opinnot oli aloitettu ennen 1.8.2014).

Jos opiskelija on käyttänyt loppuun tutkintokohtaisen enimmäistukiaikansa, hän voi saada opintotukea toisiin tai uusiin korkeakouluopintoihinsa sen jälkeen, kun hän on suorittanut kokonaistukiaikaan oikeuttavan korkeakoulututkinnon. Korkeakoulututkinnon suorittamispäivä ratkaisee, mistä alkaen opintotuki voidaan myöntää. Kokonaistukiajan mahdollistama opintotuki voidaan myöntää sen kuukauden alusta, jossa on ensimmäisen kerran vähintään 18 opintotukeen oikeuttavaan aikaan kuuluvaa päivää (OTL 7 c § 2 mom). Jos opiskelija suorittaa kokonaistukiaikaan oikeuttavan korkeakoulututkinnon loppukuusta, opintotuki voidaan myöntää aikaisintaan tutkinnon suorittamiskuukautta seuraavan kuukauden alusta alkaen.

Tutkinnon suorittamisen ja keskeyttämisen jälkeen

Jos korkeakoulututkinnon aiemmin suorittanut opiskelija keskeyttää uudet opintonsa ja aloittaa jälleen uudet korkeakouluopinnot, korkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen käytetyt tukikuukaudet vähennetään suoritettavien korkeakouluopintojen laajuuden mukaisesta enimmäistukiajasta.

Esimerkki

Opiskelija on suorittanut ammattikorkeakoulututkinnon. Sen jälkeen hän on aloittanut uudet amk-opinnot, keskeyttänyt kyseiset opinnot ja aloittanut jälleen uudet korkeakouluopinnot maisteriohjelmassa yliopistossa. Tukea myönnetään enintään uusien opintojen laajuuden mukaisen enimmäistukiajan verran, josta vähennetään keskeytyneisiin korkeakouluopintoihin käytetyt tukikuukaudet.

- Opiskelija käytti ammattikorkeakoulututkinnon suorittamiseen 26 tukikuukautta. Ensimmäiset korkeakouluopinnot on aloitettu 1.8.2014 - 31.7.2017.
- Sen jälkeen hän käytti uusiin amk-opintoihin 4 tukikuukautta ja keskeytti ne.
- Opiskelija on aloittanut yliopisto-opinnot maisteriohjelmassa 1.8.2017 jälkeen, eli hän on 54 kuukauden kokonaistukiajan piirissä. Kyse on 120 opintopisteen erillisestä ylemmästä korkeakoulututkinnosta, ja tutkintokohtainen enimmäistukiaika on 23 tukikuukautta. Kokonaistukiajan puitteissa opiskelijalle voitaisiin myöntää maisteriohjelman suorittamiseen 23 tukikuukautta, mutta koska hän on käyttänyt korkeakoulututkinnon jälkeisiin keskeytyneisiin opintoihin 4 tukikuukautta, ne vähennetään yliopisto-opintojen laajuuden mukaisesta enimmäistukiajasta. Opiskelijalle myönnetään maisteriohjelman suorittamiseen $23 - 4 = 19$ opintotukikuukautta.

Jos opiskelija, joka saa opintotukea uusiin korkeakouluopintoihin, suorittaa kokonaistukiaikaan oikeuttavan ensimmäisen korkeakoulututkintonsa uusien opintojen aikana, hänen tukiaikansa on tarkistettava. Tarkistuksen seurauksena opiskelijan

tukiaika voi lyhentyä ennen muuta tilanteessa, jossa uudet korkeakouluopinnot on aloitettu 1.8.2017 tai sen jälkeen ja korkeakouluopintojen kokonaistukiaika on 54 tukikuukautta.

Koska kyseessä on niin sanottu jälkiseikka, tukiaika voidaan lyhentää tarkistuspäätöksellä, eli ei tarvita suostumusta päätöksen oikaisemiseen. Suostumusta ei myöskään tarvita, jos opiskelija on suorittanut kokonaistukiaikaan oikeuttavan tutkinnon jo ennen kuin hänelle myönnettiin "liian monta tukikuukautta" (tietoa tutkinnon suorittamisesta ei vielä ollut).

Jos valmistumistieto tulee siinä vaiheessa, kun opintotukea on jo ehditty maksaa liikaa, opintotuki lakkautetaan seuraavasta maksamattomasta erästä. Liikaa maksettua opintotukea ei peritä takaisin (ei etuuden liikamaksua).

Esimerkki

Krista on opiskellut ammattikorkeakoulussa vuosina 2013–2017 ja hän on nostonut opintotukea 35 tukikuukautta. Krista aloittaa 330 opintopisteen alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen syksyllä 2017 ja hakee opintotukea uusiin opintoihinsa. Krista ei ole suorittanut korkeakoulututkintoa ja hän on aloittanut ensimmäiset korkeakouluopintonsa ennen 1.8.2014, joten opintotukea voidaan myöntää uusiin opintoihin $60 - 35 = 25$ tukikuukautta.

Hän suorittaa ammattikorkeakoulututkinnon uusien opintojensa aikana, minkä seurauksena hän siirtyy kokonaistukiajan piiriin. Kristan opintotuki on tarkistettava. Hänen tarkistettu tukiaikansa on $54 - 35 = 19$ tukikuukautta.

Esimerkki

Kari on suorittanut ammattikorkeakoulututkinnon ennen 1.8.2017 ja on käyttänyt 35 korkeakoulutukikuukautta. Syksyllä 2017 hän aloittaa 330 opintopisteen korkeakoulututkinnon suorittamisen. Karille myönnetään $54 - 35 = 19$ tukikuukautta. Kristalle ja Karille on myönnettävä samanlaiset tukiajat siitä riippumatta, milloin kokonaistukiaikaan oikeuttava aiempi korkeakoulututkinto on suoritettu.

Opinnot Maanpuolustuskorkeakoulussa

Oppilaitoksen maksama päiväraha estää opintorahan myöntämisen Maanpuolustuskorkeakoulussa sotatieteiden kandidaatin tutkintoa suorittavilta. Opintotukena voidaan myöntää pelkkä opintolainan valtiontakaus. Lainatakaus voidaan myöntää säännönmukaiselle opiskeluajalle, eikä opiskelijan muihin opintoihin aiemmin käyttämiä korkeakoulutukikuukausia huomioida. Tämä koskee opintoja Maanpuolustuskorkeakoulussa sekä muiden opintojen keskeyttämisen jälkeen että tutkinnon suorittamisen jälkeen.

Opintolainan valtiontakaus voidaan myöntää myös säännönmukaiseen opiskeluajkaan kuuluviin kesäopintoihin.

Jos Maanpuolustuskorkeakoulun päivärahaa saavan opiskelijan opinnot ovat viivästyneet sairauden tai muun erityisen painavan syyn takia ja hän hakee opintolainan valtiontakaukselta säännönmukaisen opiskeluajan ylittävälle ajalle, lainatakaus voidaan myöntää vielä yhden lukuvuoden ajaksi (enintään 9 kuukaudeksi).

1.4.6.1.5 Jatkotutkinnot korkeakoulussa: lisensiaatti- ja tohtoritutkinto

Yliopistojen tieteellisten, taiteellisten ja ammatillisten jatkotutkintojen enimmäistukiaika on 9 kuukautta, jos opinnot on aloitettu 1.8.2011 tai sen jälkeen. Tämä koskee kaikkia jatkotutkinto-opintoja, eli näihin opintoihin voidaan myöntää opintotukea yhteensä enintään 9 tukikuukautta. Jos opiskelija on saanut 9 tukikuukautta esimerkiksi lisensiaatin tutkinnon suorittamiseen, hänelle ei voida sen jälkeen myöntää opintotukea muiden jatkotutkintojen suorittamiseen.

Voimaantulosäännöksen mukaan enimmäistukiajan rajoitus koskee opiskelijaa, joka on ottanut opiskelijavalinnassa opiskelupaikan vastaan tai ilmoittautunut ensimmäisen kerran läsnä olevaksi kyseisissä opinnoissa 1 päivänä elokuuta 2011 tai myöhemmin. Jatkotutkintojen osalta tällä tarkoitetaan ajankohtaa, jolloin yliopisto on myöntänyt opinto-oikeuden jatkotutkintoon. Jos opinto-oikeus on myönnetty ennen 1.8.2011, mutta opiskelija on ilmoittautunut ensimmäisen kerran läsnä olevaksi kyseisissä opinnoissa 1.8.2011 tai sen jälkeen, enimmäistukiajan rajoitus koskee myös häntä.

Jos opiskelijalle on myönnetty jatko-opinto-oikeus ennen 1.8.2011 ja hän on myös ennen sitä ollut läsnä oleva opiskelija kyseisissä opinnoissa, enimmäistukiajan rajoitus ei koske häntä kyseisissä tutkinto-opinnoissa. Tällöin noudatetaan aiemmin voimassa olleen opintotukilain 7 §:n määräyksiä (jatko-opintojen enimmäistukiaikaa ei rajoitettu). Tuki myönnetään tutkintosäännön mukaisen tavoiteajan tai tutkinnon laajuuden mukaan laskettavan tavoiteajan mukaan. Jos näitä ei ole suoritettavassa tutkinnossa määriteltä, myöskään tutkinnon enimmäistukiaikaa ei voida määritellä. Opintotuki voidaan myöntää lukuvuodeksi kerrallaan. Seuraavan lukuvuoden tuki voidaan tällöin myöntää, jos opiskelija on edistynyt opinnoissaan ja hänellä on riittävä opintosuunnitelma seuraavan lukuvuoden opinnoista.

Jos opinto-oikeus on myönnetty erikseen määrättyyn jatkotutkintoon ja opiskelijalle on myönnetty uusi opinto-oikeus, enimmäistukiaika määräytyy sen mukaan, mihin opintoihin opiskelija hakee tukea. Opiskelijalle on esimerkiksi voitu myöntää opiskeluoikeus ammatillisen lisensiaatin tutkinnon suorittamiseen ennen 1.8.2011, jolloin enimmäistukiaikaa ei ole näissä opinnoissa rajoitettu. Jos opiskelijalle 1.8.2011 tai sen jälkeen myönnetään opiskeluoikeus muihin jatko-opintoihin, niiden suorittamiseen opiskelija voi saada opintotukea enintään 9 kuukautta.

1.4.6.1.6 Muut kuin tutkinto-opinnot korkeakouluissa

Muissa kuin tutkintotavoitteisissa korkeakouluopinnoissa opintotuki myönnetään päätoimisten opintojen keston ajalle. Opintotukilain mukaan muut kuin tutkintotavoitteiset korkeakouluopinnot ovat päätoimisia, kun opintojen laajuus on keskimäärin vähintään viisi opintopistettä opiskelukuukautta kohti.

Muissa kuin tutkintoon johtavissa koulutuksissa opintojen aloitus- ja/tai päättymiskuukausi oikeuttaa opintotukeen vain, jos kyseisen kuukauden aikana on vähintään 18 opiskelupäivää. Jos koulutuksen kestoa ei ole määriteltä, käytetään opiskelijan ilmoittamia aloitus- ja päättymispäiviä.

Esimerkki

Koulutus toteutetaan ajalla 6.11. - 14.3. ja koulutuksen laajuus on 20 opintopistettä.

- Koulutuksen kesto kuukausina on 4 (ja 9 päivää).
- Koulutus on päätoimista: 20 op/4 kk = 5 op kuukautta kohden.
- Opintotuki voidaan myöntää ajalle 1.11.– 28.2. Opintotukea ei voida myöntää maaliskuulle, koska siinä ei ole vähintään 18 opiskelupäivää.

Korkeakoulutukikuukausia, jotka opiskelija on saanut muihin kuin tutkintotavoitteisiin korkeakouluopintoihin ennen tutkinto-opintoja tai tutkinto-opintojen jälkeen, ei oteta huomioon tutkinto-opintojen enimmäistukiajassa. Ne otetaan kuitenkin huomioon korkeakouluopintojen 54 (64 / 70) kuukauden kokonaistukiajassa.

Esimerkki

Opiskelija on aiemmin käyttänyt maahanmuuttajien amk-opintoihin valmentavaan koulutukseen 5 tukikuukautta. Hän aloittaa 210 opintopisteen ammattikorkeakoulututkinnon suorittamisen syksyllä 2020. Hänelle voidaan myöntää koko tutkinnon enimmäistukiaika (35 tukikuukautta). Käsittelijän täytyy korjata Erityisperusteet-näytölle tukikuukausien määräksi tutkinnon enimmäistukiaika + 5.

Kun opiskelija on suorittanut ammattikorkeakoulututkinnon, hän on 54 kuukauden kokonaistukiajan piirissä, eli kaikki aiemmin käytetyt korkeakoulutukikuukaudet vähennetään 54:stä – myös maahanmuuttajien amk-opintoihin valmentavaan koulutukseen käytetyt tukikuukaudet.

Yksittäinen opintokokonaisuus ja ammatillinen täydennyskoulutusohjelma

Korkeakoulututkinnon suorittanut henkilö voi saada opintotukea **yksittäisen opintokokonaisuuden** eli erillisen arvosanan taikka erikoistumis- tai täydennysopintojen suorittamiseen silloin, kun opinnoilla saavutetaan ammatillinen kelpoisuus tai virkakelpoisuus. Suoritettu korkeakoulututkinto voi olla ammattikorkeakoulututkinto, alempi korkeakoulututkinto tai ylempi korkeakoulututkinto. Opintotukea ei voi myöntää yksittäisen opintokokonaisuuden suorittamiseen henkilölle, joka ei ole suorittanut korkeakoulututkintoa. Opintotukea voidaan myöntää perus-, aine- ja/tai syventäviin opintoihin. Jos opiskelijan hakemuksesta ei käy ilmi, miten opinnot lisäävät hänen ammatillista kelpoisuutta tai virkakelpoisuutta, pyydä opiskelijalta oma selvitys asiasta. Jos opiskelija ei ole suorittanut tutkintoa tai koulutus ei tuota pätevyyttä tai opiskelija ei vastaa, hakemus hylätään (hylkäskoodi 53).

Opintotukea voi korkeakoulussa saada myös erillisen **ammatillisen täydennyskoulutusohjelman** suorittamiseen. Ammatillinen täydennyskoulutus on koulutusta, jolla on koulutuksen järjestäjän määrittelemä sisältö ja laajuus ja yleensä myös opiskeluaika (ei tarvitse olla päivämäärätasolla). Ammatillisen täydennyskoulutusohjelman suorittamiseen voidaan myöntää opintotukea myös henkilölle, joka **ei ole aiemmin suorittanut korkeakoulututkintoa**.

Yksittäisen opintokokonaisuuden ja ammatillisen täydennyskoulutusohjelman suorittamiseen voidaan myöntää opintotukea myös silloin, kun opinnot suoritetaan **avoimessa korkeakoulussa**.

Se, onko kyseessä yksittäinen opintokokonaisuus vai ammatillinen täydennyskoulutusohjelma, voi olla tulkinnanvaraista. Jos opiskelija on suorittanut korkeakoulututkinnon, ei ole merkitystä, onko kyseessä yksittäinen opintokokonaisuus vai ammatillinen täydennyskoulutusohjelma. Jos opiskelija ei ole suorittanut korkeakoulututkintoa, pyydä tarvittaessa tulkinta-apua rp_opintoetuudet-sähköpostista.

Opintotuen myöntäminen, kun opintojen kesto on määriteltä

Kun opintojen kesto on määriteltä, opintojen päätoimisuus määritellään täysinä kuukausina opintojen alkamispäivästä alkaen siten, että viimeisen täyden opiskelukuukauden jälkeisiä opiskelupäiviä ei oteta huomioon.

Esimerkki

Ammatilliset 20 opintopisteen laajuiset täydennyskoulutusohjelmaopinnot järjestetään ajalla 14.8. – 18.12.

- Opintojen opiskeluaika on 4 kuukautta (ja 5 päivää). Opintojen laajuus 20 opintopistettä jaetaan 4 kuukaudella, joten opinnot ovat päätoimisia (20 op / 4 kk = 5 op).
- Tuki aika on kuitenkin viisi kuukautta, koska opintoja on sekä elo- että joulukuussa 18 päivää.

Esimerkki

Ammatilliset 20 opintopisteen laajuiset täydennyskoulutusohjelmaopinnot järjestetään ajalla 25.8. – 31.5.

- Opintojen opiskeluaika on 9 kuukautta (ja 7 päivää). Opintojen laajuus 20 opintopistettä jaetaan 9 kuukaudella, joten opinnot eivät ole päätoimisia (20 op / 9 kk = 2,22 op).
- Opintotukihakemus hylätään (hyläyskoodi 71). Käsittelijän tulee muokata fraasia OTB28: Opintotukeen ei ole oikeutta, koska opintos ei ole päätoimisia. *Muut kuin tutkinto-opinnot ovat päätoimisia, jos opiskelija suorittaa keskimäärin vähintään 5 opintopistettä opiskelukuukautta kohti. Opintojesi laajuus on ___ opintopistettä ja opintos kestävät ___ kuukautta.*

Opintotuen myöntäminen, kun opintojen kesto ei ole määriteltä

Jos opintojen kesto ei ole määriteltä, opintotuki myönnetään säännöllä 'yksi opintotukikuukausi viittä opintopistettä kohti'. Opiskelijan tulee ilmoittaa, montako pistettä hän suorittaa, kauanko hän opiskelee ja milloin hän opiskelee. Jos opiskelija hakee tukea pidemmälle ajalle kuin mille tuki voidaan myöntää, loppujakson tuki hylätään (fraasi OTD57).

Jos opintojen kesto ei ole määriteltä ja opiskelija on suorittanut korkeakoulututkinnon, sillä ei ole merkitystä, suorittaako opiskelija ammatillista täydennyskoulutusohjelmaa vai yksittäistä opintokokonaisuutta.

Esimerkki

Opiskelija hakee opintotukea opettajan pedagogisten opintojen suorittamiseen. Opintojen laajuus on 45 op ja opintojen kesto on 1 – 2 vuotta. Opiskelija ilmoittaa opiskelevansa ajalla 1.8. – 31.5. Opintotuki voidaan myöntää ajalle 1.8. – 30.4., koska tällä ajalla opinnot ovat päätoimisia (45 op : 5 op = 9 kk). Tuki ajalta 1.5. – 31.5. hylätään. Päätökseen tulee lisätä fraasi OTD57.

Yksittäisen opintokokonaisuuden suorittamiseen myönnettävä tukiaika lasketaan vähentämällä kaikki korkeakouluopintoihin käytetyt tukikuukaudet 54 (64/70) kuukauden kokonaistukiajasta. Tukiaika voi kuitenkin olla enintään suoritettavien opintojen laajuuden mukainen tai opintotuki voidaan myöntää enintään opetusohjelman mukaisen päätoimisen opiskelun ajalle.

Jos opiskelija suorittaa yksittäisen opintokokonaisuuden **tutkinto-opintojensa aikana**, niiden katsotaan olevan suoritettavaan tutkintoon kuuluvia opintoja ja tukikuukaudet otetaan tavanomaiseen tapaan huomioon tutkintokohtaisessa enimmäistukiajassa. Näin toimitaan myös silloin, kun opiskelija on otettu suorittamaan alemmaa ja ylempää korkeakoulututkintoa ja opiskelija on suorittanut alemman korkeakoulututkinnon. Yksittäisen opintokokonaisuuden suorittamiseen käytetyt tukikuukaudet otetaan huomioon alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon yhteenlasketun laajuuden mukaisessa enimmäistukiajassa. Yksittäiseen opintokokonaisuuteen käytettyjä tukikuukausia ei kuitenkaan oteta huomioon tutkinto-opintojen enimmäistukiajassa, kun opintotuki on myönnetty niiden suorittamiseen sen jälkeen, kun opiskelija on alemman korkeakoulututkinnon suorittaneen todisteellisesti päättänyt tutkinto-opintonsa.

Valmistavat ja täydentävät opinnot

Korkeakoulussa suoritettavissa täydentävissä tai valmistavissa opinnoissa (esim. silta- ja polkuopinnot) tukioikeus riippuu opiskelijan opinto-oikeudesta. Täydentävillä ja valmistavilla opinnoilla tarkoitetaan esimerkiksi opintoja, jotka opiskelija joutuu suorittamaan ennen kuin hän voi aloittaa tutkinto-opinnot.

Kyseisiä opintoja ei tueta, jos

- opiskelija ei ole tutkinto-opiskelija (hänellä ei ole vielä tutkinnon suorittamisoikeutta korkeakoulussa) **ja**
- opiskelija ei ole suorittanut korkeakoulututkintoa.

Jos opiskelijalle on korkeakoulututkinnon suorittamisoikeus, mutta opiskelija ei ole suorittanut korkeakoulututkintoa, opintoja voidaan tukea tutkintoon kuuluvina opintoina suoritettavan korkeakoulututkinnon enimmäistukiajan puitteissa.

Jos opiskelija on suorittanut korkeakoulututkinnon, opintoja voidaan tukea yksittäisenä opintokokonaisuutena, jos opinnoilla saavutetaan ammatillinen kelpoisuus tai virkakelpoisuus. Ks. edellä kohta Yksittäinen opintokokonaisuus ja ammatillinen täydennyskoulutusohjelma.

Esimerkki

Opiskelija hakee opintotukea polkuopintojen suorittamiseen. Hän kertoo hakemuksessa suorittavansa samoja opintoja tutkinto-opiskelijoiden kanssa. Hänellä ei kuitenkaan vielä ole korkeakoulututkinnon suorittamisoikeutta eikä hän ole suorittanut korkeakoulututkintoa. Opintotukea ei voida myöntää, koska kyseessä ovat polkuopinnot. Hakemus hylätään (hylkäyskoodi 54).

Maahanmuuttajille suunnattu ammattikorkeakouluopintoihin valmentava koulutus

Maahanmuuttajille suunnattu ammattikorkeakouluopintoihin valmentava koulutus oikeuttaa opintotukeen. Opintotuki myönnetään päätoimisten opintojen keston ajalle (opintojen on oltava laajuudeltaan vähintään 5 opintopistettä opiskelukuukautta kohti). Tukikuukausia, jotka opiskelija on saanut ammattikorkeakouluopintoihin

valmentavan koulutuksen suorittamiseen, ei oteta huomioon tutkinto-opintojen enimmäistukiajassa. Ne otetaan kuitenkin huomioon korkeakouluopintojen 54 tai 64 kuukauden kokonaistukiajassa.

Esimerkki

Opiskelija suorittaa lukuvuoden kestävää maahanmuuttajille suunnattua ammattikorkeakouluopintoihin valmentavaa koulutusta lukuvuonna 2016–2017. Hän käyttää sen suorittamiseen 9 korkeakoulutukikuukautta. Hän aloittaa 210 opintopisteen laajuisen ammattikorkeakoulututkinnon suorittamisen 1.8.2017 tai sen jälkeen, joten hänelle voidaan myöntää suoritettavan tutkinnon laajuuden mukainen enimmäistukiaika, 35 tukikuukautta. Valmentavaan koulutukseen käytettyjä tukikuukausia ei vähennetä tutkinto-opintojen enimmäistukiajasta. Käsittelijän täytyy korjata Erityisperusteet-näytölle tukikuukausien määräksi tutkinnon enimmäistukiaika + 9.

Jos opiskelija aloittaa toisen korkeakoulututkinnon suorittamisen amk-tutkinnon suorittamisen jälkeen, vähennetään 54 tukikuukauden kokonaistukiajasta amk-tutkinnon suorittamiseen käytetyt tukikuukaudet sekä valmentavaan koulutukseen käytetyt 9 tukikuukautta.

1.4.6.2 Korkeakouluopinnot ennen 1.8.2005

Seuraavassa kuvattuja tukiaikaa koskevia sääntöjä sovelletaan henkilöön, joka on aloittanut opintonsa ennen 1.8.2005.

Jos opiskelija aloittaa uudet opiskelijavalintaan perustuvat korkeakouluopinnot 1.8.2005 tai sen jälkeen, uusien opintojen tukiaika määräytyy 1.8.2005 alkaen sovellettavien sääntöjen perusteella. Opiskelija, joka on aloittanut opintonsa ennen 1.8.2005 ja joka opiskelijavalintaan osallistumatta vaihtaa koulutusohjelmaa, pääainetta taikka jatkaa saman koulutusalan tutkinnon suorittamista toisessa korkeakoulussa, säilyy ennen 1.8.2005 voimassa olleiden tukiaikasäännösten piirissä.

Ennen 1.8.2005 aloitettujen opintojen tukiaikaa koskevat seuraavat säännöt:

- Yhden ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamista varten opintotukea voi saada enintään 55 kuukaudeksi.
- Erityisen laajaa työmäärää edellyttäviin koulutuksiin opetusministeriö on vahvistanut opintotuen enimmäistukiajan erikseen jäljempänä mainitun mukaisesti.
- Opetusministeriö on vahvistanut myös enimmäistukiajan ylempää korkeakoulututkintoa lyhyemmässä koulutuksessa sekä ammattikorkeakouluopinnoissa.
- Tutkinnon suorittanut voi käyttää 54, 64 tai 70 tukikuukauden kokonaistukiajasta jäljellä olevan tukiajan muihin korkeakouluopintoihin. Opintotukea myönnetään kuitenkin enintään kyseiseen tutkintoon vahvistetun enimmäisajan.
- Jos opiskelija keskeyttää tutkinnon suorittamisen ja aloittaa uuden tutkinnon suorittamisen korkeakoulussa, hänen jäljellä oleva tukiaikansa on uuden tutkinnon enimmäistukiaika vähennettynä keskeytyneisiin opintoihin käytetyt tukikuukaudet.

1.4.6.2.1 Yliopisto-opinnot ennen 1.8.2005

Pääsääntö

Yhden ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamista varten opintotukea voi saada enintään 55 kuukaudeksi.

Laajat tutkinnot

Opintotuen enimmäisaika on 65 kuukautta seuraavissa tutkinnoissa:

- eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinto
- lääketieteen lisensiaatin tutkinto
- ylempi korkeakoulututkinto, kun pääaine tai aineryhmä, johon pääaine kuuluu, on Aasian ja Afrikan kielet ja kulttuurit.

1.8.2003 lukien opintotuen enimmäisaika on 60 kuukautta seuraavissa tutkinnoissa (ennen 55 kk):

- arkkitehdin tutkinto
- diplomi-insinöörin tutkinto
- kuvataiteen maisterin tutkinto
- maisema-arkkitehdin tutkinto
- musiikin maisterin tutkinto
- psykologian maisterin tutkinto

Laajaa tutkintoa suorittavalle on voitu alun perin myöntää opintotuki lyhyemmäksi ajaksi, esimerkiksi 55 tukikuukauden ajaksi. Jos alun perin myönnetty tukiaika päättyy ja opinnot jatkuvat, opiskelijan on haettava lisää aikaa ja se myönnetään hänelle ilman lisäselvityksiä. Kyse ei ole enimmäistukiajan pidennyksestä.

Ylempää korkeakoulututkintoa lyhyempää koulutusta varten on vahvistettu seuraavat tukiajat:

- alemmat korkeakoulututkinnot, kun opiskelija on otettu suorittamaan alempaa korkeakoulututkintoa 36 kuukautta
- aikaisemmat alemmat korkeakoulututkinnot
 - kuvataiteen tutkinto 41 kuukautta
 - oopperalaulajan tutkinto 36 kuukautta
 - ortodoksisen kirkon kanttorin tutkinto 36 kuukautta
 - sosionomin tutkinto 40 kuukautta
 - Tampereen yliopiston opetusjaostotutkinnot sekä tiedekuntaan siirretyt opetusjaostotutkinnot 40 kuukautta
 - varanotaarin tutkinto 33 kuukautta

Varanotaarin tutkintoa suorittamaan otetulle opiskelijalle, joka on siirtynyt suorittamaan oikeusnotaarin tutkintoa, voidaan hakemuksesta myöntää opintotukea yhteensä enintään 45 kuukaudeksi.

- korkeakouluissa suoritettavat ammatilliset tutkinnot
 - farmaseutin tutkinto 36 kuukautta
 - lastentarhanopettajan tutkinto 33 kuukautta

1.4.6.2.2 Ammattikorkeakouluopinnot ennen 1.8.2005

Ammattikorkeakouluopinnoista annetussa laissa (255/1995) tarkoitetuissa vakinaisissa ammattikorkeakouluissa sekä nuorisostaen ja ammattikorkeakoulujen kokeilusta annetun lain (391/1991) 3 §:ssä tarkoitetuissa väliaikaisissa ammattikorkeakouluissa suoritettavia opintoja varten on vahvistettu seuraavat opintotukeen oikeuttavat enimmäisajat:

Tutkintoon johtavat opinnot

- Tutkinnon laajuus 140 ov tai 210 op, tukiaika 45 kuukautta
- Tutkinnon laajuus 160 ov tai 240 op, tukiaika 50 kuukautta
- Tutkinnon laajuus 180 ov tai 270 op, tukiaika 55 kuukautta

Opintotuki myönnetään tutkinnon laajuutta vastaavaksi säännönmukaiseksi suoritusajaksi, esimerkiksi 160 opintoviikon tai 240 opintopisteen tutkinnossa neljäksi lukuvuodeksi. Jos tutkinnon suorittaminen on kesken säännönmukaisen suoritusajan jälkeen, opiskelija voi saada opintotukea ylimenevälle ajalle enimmäistukiajan puitteissa. Tuki ylimenevälle ajalle myönnetään eri hakemuksesta.

Siirtymäkauden järjestelyt. Ammattikorkeakouluopintoihin käytetyt opintotukikuukaudet huomioidaan korkeakoulutukikuukausina 1.8.1996 lukien, mutta väliaikaisessa ammattikorkeakoulussa käytetyt tukikuukaudet vasta 1.8.1997 lukien.

Ammattikorkeakoulututkinnon opintotukeen oikeuttavaa enimmäisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ne täydet tukikuukaudet, jotka opiskelija on käyttänyt ennen 1.8.1997 suorittaessaan samaa tutkintoa väliaikaisessa ammattikorkeakoulussa. Näitä kuukausia ei kuitenkaan oteta huomioon 7 §:n 2 momentin mukaista 70 kuukauden enimmäisaikaa laskettaessa.

Opinnot ammattikorkeakoulussa tai väliaikaisessa ammattikorkeakoulussa ovat kuitenkin aina korkeakouluopintoja ja suoritettu tutkinto on korkeakoulututkinto siitä riippumatta, onko se suoritettu vakinaisessa vai väliaikaisessa ammattikorkeakoulussa.

Ensimmäiset väliaikaiset ammattikorkeakoulut aloittivat elokuussa 1991 ja ensimmäiset vakinaiset ammattikorkeakoulut aloittivat elokuussa 1996. Katso [luettelo ammattikorkeakouluista ja niiden perustamisvuosista](#).

1.4.6.2.3 Ulkomaiset korkeakoulututkinnot ennen 1.8.2005

Ulkomaisessa korkeakoulussa harjoitettaviin opintoihin opintotukea myönnetään edellä tarkoitettujen 55 ja 70 kuukauden enimmäistukiaikojen puitteissa.

Jos ulkomaisen korkeakoulututkinnon opetusohjelman keskimääräinen suorittamisaika on alle 55 kuukautta, opintotukea voi saada opetusohjelman mukaisen keston ajaksi. Tätä tukiaikaa voidaan erityisistä syistä pidentää enintään viidellä kuukaudella.

Jos ulkomaisen korkeakoulututkinnon opetusohjelman mukainen keskimääräinen suorittamisaika ylittää 55 kuukautta, opintotuen enimmäisaika on 70 kuukautta.

Opintotuki voidaan myöntää tällöin opintojen keskimääräiselle suorittamisajalle. Tätä tukiaikaa ei voida pidentää erityisistä syistä.

1.4.6.2.4 Vanhat korkeakouluopinnot (7-vuotissääntö)

Jos opiskelija on aloittanut korkeakoulututkinnon suorittamisen ennen 1.7.1992 ja saanut opintotukea kumotun opintotukilain (28/1972) nojalla, voidaan hänelle myöntää tukea samaa tutkintoa varten yhteensä enintään 7 opintovuodeksi.

Jos opiskelija on suorittanut tai suorittaa korkeakoulun perustutkinnon 1.7.1992 jälkeen, hänellä on käytettävissään muihin korkeakouluopintoihin 54 tukikuukautta vähennettynä 1.6.1992 alkaen käytetyt tukikuukaudet. Jos uudet korkeakouluopinnot on aloitettu 1.8.2014-31.7.2017 tai ennen 1.8.2014, aiemmin käytetyt tukikuukaudet vähennetään 54 (tai 57), 64 tai 70 tukikuukauden kokonaistukiajasta. Katso tarkemmat tiedot [korkeakouluopintojen kokonaistukiajasta](#) tai kohdasta Suoritetun tutkinnon jälkeen sivulla [Uuden korkeakoulututkinnon aloittaminen](#).

Jos opiskelija on keskeyttänyt tai keskeyttää opinnot ja aloittaa kokonaan eri alan opinnot, hänellä on käytettävissään uuteen korkeakoulututkintoon sen laajuuden mukainen enimmäistukiaika vähennettynä 1.6.1992 alkaen käytetyt tukikuukaudet, kuitenkin yhteensä enintään 54 (tai 57), 64 tai 70 tukikuukautta.

Jos opiskelija on suorittanut korkeakoulun perustutkinnon ennen 1.7.1992 tai saanut opintotukilain (28/1972) mukaista tukea korkeakouluopintoihin vähintään seitsemäksi opintovuodeksi, hän voi saada opintotukea edellä mainitun ajankohdan jälkeen aloitettuihin uusiin korkeakouluopintoihin enintään 27 kuukaudeksi.

Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 57 § 1 mom.)

7-vuotissäännön laskenta

Jos opiskelija suorittaa samoja ennen 1.7.1992 aloitettuja opintoja ja hän on siten 7-vuotissäännön piirissä, käsittelijä joutuu selvittämään, kuinka monen opintovuoden (= lukuvuoden) ajan hän on jo saanut opintotukea. Selvitä asiaa CICS-kyselyllä Opintotukeen liittyvät tiedot > Opintotuen tukihistoria/TT-VP.

Tukikuukaudet/Kela

```
Oppilaitos 01905 Tampereen yliopisto
Linja      Y37 00 Johtamiskorkeakoulu
Lukukausi  Tukikk Aik.or.tukikk
2018 KEVÄT      2
2017 SYKSY      4
2017 KEVÄT      3
```

Tukihistoria/TT-VP

```
Korkeakoulun tukikuukaudet 19
Takauksen saantipäivä      27.09.1991
```

```
Oppilaitos 01905 01 Tampereen yliopisto
Lukuvuosi   Tuki mk/v   kk Aikuistuki/v   kk Tulotaso Lainatakaus mk/v
1993 - 1994      20002 10,0
1992 - 1993      14130  9,0
```

Kyselyssä on korkeakoulutukikuukausitiedot lukuvuodesta 1992-1993 alkaen.

- Jos opiskelija on lukuvuoden aikana saanut opintotukea vähintään 9 kuukaudelta, hän on kuluttanut 1 opintovuoden.
- Jos opiskelija on syyslukukauden aikana saanut opintotukea vähintään 4 kuukaudelta tai kevätlukukauden aikana vähintään 5 kuukaudelta, hän on kuluttanut 0,5 opintovuotta.
- Muissa tilanteissa kyse on irtokuukausista.

Ennen lukuvuotta 1997-1998 tukikuukausitiedot eivät ole lukukausikohtaiset. Jos muuta tietoa ei ole käytettävissä (ja yleensä ei ole), lukuvuoden vähintään 9 tukikuukautta on 1 opintovuosi. Lukuvuoden 5 tukikuukautta on 0,5 opintovuotta ja lukuvuoden 6-8 tukikuukautta ovat 0,5 opintovuotta ja 1-4 irtokuukautta (määrä, joka ylittää 5 tukikuukautta). Lukuvuoden 1-4 tukikuukautta ovat aina irtokuukausia.

Esimerkkikuvan opiskelija on käyttänyt 2,5 opintovuotta (syksy 2017 on 0,5 opintovuosi) ja 5 irtokuukautta.

Lukuvuotta 1992-1993 edeltävä aika on hankalampi, koska tukikuukausien määrä ei ole tiedossa.

Oppilaitos 01905		Tampereen yliopisto						
Lukuvuosi	Tuki	mk/v	kk	Aikuistuki/v	kk	Tulotaso	Lainatakaus	mk/v
1991 - 1992		12780						16200
1990 - 1991		10998						15750
1989 - 1990		8878						14400
1988 - 1989		7020						13680
1987 - 1988		6120						13230

Opintotukikuukausien määrä tulee päätellä etuusmääristä, joka onnistuu parhaiten Lainatakaus-tiedon avulla.

Lainatakauksen kuukausimäärät olivat lukuvuosittain (mk/kk):

- 1969-1970, 389 mk/kk
- 1970-1971, 444 mk/kk
- 1971-1972, 467 mk/kk
- 1972-1973, 533 mk/kk (koko tuki)
- 1973-1974, 611 mk/kk (koko tuki)
- 1974-1975, 711 mk/kk (koko tuki)
- 1975-1976, 844 mk/kk (koko tuki)
- 1976-1977, 878 mk/kk (koko tuki)
- 1977-1978, 756 mk/kk
- 1978-1979, 756 mk/kk
- 1979-1980, 800 mk/kk
- 1980-1981, 867 mk/kk
- 1981-1982, 967 mk/kk
- 1982-1983, 1 067 mk/kk
- 1983-1984, 1 170 mk/kk
- 1984-1985, 1 290 mk/kk
- 1985-1986, 1 380 mk/kk
- 1986-1987, 1 410 mk/kk
- 1987-1988, 1 470 mk/kk
- 1988-1989, 1 520 mk/kk
- 1989-1990, 1 600 mk/kk
- 1990-1991, 1 750 mk/kk
- 1991-1992, 1 800 mk/kk

- 1992-1993, 1 200 mk/kk OT-uudistus

Saat lukuvuoden tukikuukausimäärän, kun jaat lukuvuodelle myönnetyn lainatakauksen määrän saman lukuvuoden lainatakauksen kuukausimäärällä. Muuta tukikuukausimäärät opintovuosiksi ja irtokuukausiksi ohjeiden mukaisesti.

Esimerkkikuvan opiskelijan lukuvuoden 1991-92 lainatakaus oli 16 200 mk. Kun se jaetaan lukuvuoden 1991-1992 lainatakauksen kuukausimäärällä, 1 800 markalla, saadaan tukikuukausien määräksi 9. Myös muiden lukuvuosien tukikuukausimäärä on lainatakaustiedon perusteella ollut 9. Esimerkkiopiskelija on käyttänyt lukuvuoden 1991-1992 loppuun mennessä yhteensä 5 opintovuotta opintotukea.

Kun on selvitetty opiskelijan käyttämien opintovuosien määrä ja kun opiskelijalla on irtokuukausia, irtokuukaudet muutetaan opintovuosiksi ja -lukukausiksi. Opiskelija on käyttänyt yhden opintovuoden jokaista täyttä 9 irtokuukautta kohti ja 0,5 opintovuotta jokaista täyttä 5 irtokuukautta kohti (kun irtokuukausia on alle 9 tai yli 9).

Tämän jälkeen jäljelle jäävät 1-4 irtokuukautta vähennetään 5:stä. Erotus myönnetään opiskelijalle irtokukausina, jos opiskelijalle voidaan vielä myöntää opintotukea.

Esimerkki

7-vuotissäännön piirissä oleva opiskelija on saanut opintotukea 5,5 opintovuodelta. Lisäksi hänellä on

- 0 irtokuukautta. Hänelle voidaan vielä myöntää opintotuki 1,5 lukuvuoden tai 3 lukukauden ajaksi.
- 2 irtokuukautta. Hänelle voidaan vielä myöntää opintotuki 1 lukuvuoden tai 2 lukukauden ajaksi sekä lisäksi $(5-2=)$ 3 irtokuukaudeksi.
- 5 irtokuukautta. Hänelle voidaan vielä myöntää opintotuki 1 lukuvuoden tai 2 lukukauden ajaksi.
- 6 irtokuukautta. Hänelle voidaan vielä myöntää opintotuki 1 lukukauden ajaksi sekä lisäksi $(5-1=)$ 4 irtokuukaudeksi.
- 9 irtokuukautta. Hänelle voidaan vielä myöntää opintotuki 1 lukukauden ajaksi.
- 13 irtokuukautta. Hänelle voidaan vielä myöntää opintotuki $(5-4=)$ 1 irtokuukaudeksi.

Jos opiskelija on saanut opintotukea 5,5 opintovuodelta ja hänellä on lisäksi vähintään 14 irtokuukautta, hänelle ei voida enää myöntää opintotukea samoihin opintoihin, koska hän on jo saanut sitä 7 opintovuoden ajan. 14 irtokuukautta on 1,5 opintovuotta $(9 + 5 \text{ irtokuukautta})$.

Kun opiskelijalle myönnetään uutta opintotukea, hän voi itse päättää, käyttääkö lukuvuoden tuesta 9-12 tukikuukautta ja lukukauden tuesta syksyllä 4-5 tukikuukautta tai keväällä 5-7 tukikuukautta. Muut tukikuukausimäärät tuottavat uusia irtokuukausia.

Esimerkkikuvien opiskelija on saanut opintotukea 7 opintovuoden ajan saman tutkinnon suorittamiseksi. Tämän jälkeen hänelle on voitu myöntää enintään 27 tukikuukautta uusiin korkeakouluopintoihin, josta hän on tähän mennessä käyttänyt 9 tukikuukautta.

Voit aina pyytää tulkinta-apua enimmäistukiaikäsääntöihin RP_OPINTOETUUDET-ryhmäpostilaatikosta.

1.4.6.3 Korkeakouluopiskelijan enimmäistukiajan pidennys

Korkeakoulututkinnon tutkintokohtaista enimmäistukiaikaa voidaan pidentää **enintään 9 kuukaudella**, jos valmistuminen on viivästynyt opiskelijan sairauden tai muun erityisen painavan syyn vuoksi.

Kenelle

Enimmäistukiajan pidennys **voidaan myöntää** opiskelijalle, joka suorittaa

- Yliopistossa
 - alempaa ja ylempää korkeakoulututkintoa.
 - Pidennys voidaan myöntää myös alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen kaksiportaisessa yliopistotuessa (opinnot on läsnä olevana aloitettu 1.8.2011 tai sen jälkeen).
 - ylempää korkeakoulututkintoa.
 - pelkkää alempaa korkeakoulututkintoa, jos opinnot on läsnä olevana aloitettu 1.8.2005 tai sen jälkeen.
- Ammattikorkeakoulussa
 - ammattikorkeakoulututkintoa, jos opinnot on läsnä olevana aloitettu 1.8.2005 tai sen jälkeen.
 - ylempää ammattikorkeakoulututkintoa.

Enimmäistukiajan pidennystä **ei myönnetä** opiskelijalle, joka

- suorittaa korkeakoulussa muita kuin tutkinto-opintoja
- suorittaa tieteellistä, taiteellista tai ammatillista jatkotutkintoa
- on saanut kumotun opintotukilain (28/72) mukaista opintotukea korkeakouluopintoihin vähintään 7 opintovuodeksi tai
- jolle on opintotukea koskevan siirtymäsäännöksen (OTL 57 § 1 mom.) nojalla myönnetty opintotukea uusia korkeakouluopintoja varten enintään 27 kuukaudeksi.

Enimmäistukiajan pidennyshakemus **voidaan hylätä**, jos ajankohta, josta lukien tukea haetaan tai jolloin edellytykset tuen myöntämiseksi täyttyvät, on myöhempi kuin 6 kuukautta hakemuksen jättämisaikahetkestä. Lue tarkemmin [Hakuaika - Etukäteisen hakemuksen hylkääminen](#).

Pidennys voidaan yleensä myöntää siinä vaiheessa, kun opiskelijalla on vielä 1-2 tukikuukautta käyttämättä. Opintojen edistyminen lasketaan aina sen hetkisen tilanteen mukaan, kun päätöstä annetaan. Jos pidennyksen edellytyksiä ei voida todeta ennen kuin opiskelija on käyttänyt kaikki tukikuukaudet, ilmoita opiskelijalle, että hakemuksen käsittely viivästyy.

Enimmäistukiajan pidennystä koskevaa hakemusta ei tutkita, jos opiskelija ei ole vielä käyttänyt tutkintokohtaista enimmäistukiaikaansa loppuun ja jäljellä olevat tukikuukaudet riittävät opiskelijan hakemalle ajalle. Myönnä opiskelijalle opintotuki hakemuksen mukaisesti ja lisää päätökseen fraasi OTDAA ja OTX29, OTX30 tai OTX32 muokattuna (eli poista turhat) sen mukaan, mikä on kyseisen opiskelijan tutkintokohtainen enimmäistukiaika.

Enimmäistukiajan pidentämisen perusteet

Opiskelijan on osoitettava opintojen viivästymisen aiheutuneen opintojen edistymiseen merkittävästi vaikuttaneesta sairaudesta tai muusta erityisen painavasta syystä. Pidentämisen perusteena voi olla sama syy, jonka perusteella opintotuen maksamista on jatkettu opintojen edistymisen seurannassa.

Opintotuen enimmäisajan pidentämisen perusteena voi olla esimerkiksi

- opiskelijan oma sairaus
- läheisen sairaus, kun opiskelija on osallistunut hänen hoitamiseensa tai
- opiskelijan muutoin vaikea elämäntilanne, kuten läheisen kuolema, parisuhdeero, rikoksen uhriksi joutuminen tai muu tilanne, joka on merkittävästi vaikuttanut opintojen viivästymiseen.

Erityisen painavan syyn tulee olla korkeakouluopintojen ajalta ja opintotukeen oikeuttavalta ajalta. Pidennystä ei voida myöntää, jos esitetty syy ajoittuu kokonaisuudessaan korkeakoulutukikuukausien loppuun käyttämisen jälkeiselle ajalle. Opinnot ovat tällöin viivästyneet muusta kuin esitetystä syystä.

Enimmäistukiajan **pidennys voidaan myöntää, jos**

- opinnot ovat **viivästyneet ja**
- opinnot **eivät ole edistyneet riittävästi ja**
- opintojen riittämättömään edistymiseen on vaikuttanut **sairaus tai muu erityisen painava syy**.

Opintojen katsotaan **viivästyneen**, jos opiskelija ei ole suorittanut tutkintoa opiskelijalle myönnettyssä enimmäistukiajassa. Jos opinnot ovat viivästyneet, tulee selvittää, ovatko opinnot **edistyneet** riittävästi ja onko sairaus tai muu erityisen painava syy vaikuttanut opintojen edistymiseen.

Enimmäistukiajan pidennystä myönnettäessä **opintojen edistyminen** tutkitaan eri tavalla kuin vuosittaisessa korkeakouluopiskelijoiden edistymisen seurannassa:

1. Laske ensin, kuinka monta opintopistettä opiskelijan olisi pitänyt keskimäärin suorittaa (op/tukikuukausi), jotta hän olisi suorittanut tutkinnon enimmäistukiajassa.
 - a. Esimerkiksi jos tutkinnon laajuus on 300 opintopistettä ja opiskelijan tutkintokohtainen enimmäistukiaika on 48 tukikuukautta: $300 \text{ op} / 48 \text{ tukikuukautta} = 6,25 \text{ op/tukikuukausi}$.
2. Laske sen jälkeen, kuinka monta opintopistettä opiskelija on todellisuudessa suorittanut tukikuukautta kohti. Tarkista korkeakoulutukikuukaudet Hekyltä kohdasta Opintotuki - Tukikuukaudet.
 - a. Esimerkiksi jos opiskelija on suorittanut 247 opintopistettä ja käyttänyt 48 tukikuukautta: $247 \text{ op} / 48 \text{ tukikuukautta} = 5,15 \text{ op/tukikuukausi}$.
3. Jos opiskelija on suorittanut vähemmän opintopisteitä kuin mitä enimmäistukiajassa valmistuminen olisi edellyttänyt, opiskelijan opinnot eivät ole edistyneet riittävästi.

Opintojen pitää olla viivästyneet sairauden tai muun erityisen painavan syyn takia. Yleensä pidennystä ei voida myöntää, jos opintopisteitä puuttuu vain vähän (alle 0,5 op/tukikuukausi), koska opiskelijan selvittämä syy ei ole tällöin merkittävästi vaikuttanut opintojen edistymiseen. Pidennys voidaan kuitenkin myöntää, vaikka koko opiskeluajalta opintopisteitä puuttuisi vain vähän, jos opiskelijan selvittämä **syy on merkittävästi vaikuttanut tietyllä ajanjaksolla opintojen edistymiseen** (eli opintopisteitä puuttuu kyseiseltä ajalta 0,5 tai enemmän/tukikuukausi). Kysy näistä

tapauksista tarvittaessa neuvoa sähköpostitse RP_OPINTOETUUDET. Ajanjakso voi olla minkä pituinen vain ja tarkasteltavan ajanjakson pituus määritellään opiskelijan selvityksen perusteella. Jos ajanjakso on hyvin lyhyt, ota yhteyttä sähköpostitse RP_OPINTOETUUDET.

Opintojen edistyminen tutkitaan opintojen alusta alkaen, eli yleensä 1.9. tai 1.1. alkaen. Jos opiskelija on saanut ensimmäisenä opiskeluvuotena opintotukea jo 1.8. alkaen, tutkitaan opintojen edistyminen 1.8. alkaen.

Opintojen edistyminen tutkitaan opintojen alusta tukiajan päättymiseen saakka.

Esimerkki

Opiskelija on 31.7.2021 mennessä saanut opintotukea 35 tukikuukautta 210 opintopisteen ammattikorkeakoulututkinnon suorittamiseen. Opiskelijan tutkintokohtainen enimmäistukiaika on 35 tukikuukautta, koska hän on aloittanut ensimmäiset korkeakouluopinnot syksyllä 2018. Opiskelijan opintojen voidaan katsoa viivästyneen, koska hän ei ole suorittanut tutkintoa enimmäistukiajassa.

210 opintopisteen laajuisen tutkinnon suorittaminen 35 tukikuukauden enimmäisaikana edellyttäisi keskimäärin 6 opintopisteen suorittamista tukikuukautta kohti ($210 \text{ op} / 35 \text{ tukikuukautta} = 6 \text{ op} / \text{tukikk}$). Opiskelija on koko opiskeluaikana 1.8.2018 - 31.7.2021 suorittanut 180 opintopistettä eli keskimäärin 5,1 opintopistettä tukikuukautta kohti. Opiskelijan opinnot eivät siis ole edistyneet riittävästi.

Opiskelija on selvittänyt, että hän on ollut leikkauksessa 5/2020 ja kuntoutus on kestänyt noin puoli vuotta. Ajalla 5/2020 – 3/2021 opiskelija on suorittanut yhteensä 7 opintopistettä. Enimmäistukiajan pidennys voidaan myöntää, koska opinnot eivät ole edistyneet riittävästi koko opiskeluaikana ja opintosuoritusten määrä on pienentynyt aikana 5/2020 - 3/2021 terveydellisestä syystä.

Jos **syö on vaikuttanut usean vuoden aikana eikä sille voida määritellä tarkkaa ajanjaksoa**, opintosuoritusten määrän pienentymistä kyseisinä aikoina ei tarvitse erikseen tarkastella. Riittää, että opinnot eivät ole edistyneet riittävästi koko opiskeluaikana.

Esimerkki

Opiskelija on 31.3.2021 mennessä saanut opintotukea 41 tukikuukautta 240 opintopisteen ammattikorkeakoulututkinnon suorittamiseen. Opiskelijan tutkintokohtainen enimmäistukiaika on 41 tukikuukautta, koska hän on aloittanut ensimmäiset korkeakouluopinnot keväällä 2017. Opiskelijan opintojen voidaan katsoa viivästyneen, koska hän ei ole suorittanut tutkintoa enimmäistukiajassa.

240 opintopisteen laajuisen tutkinnon suorittaminen 41 tukikuukauden enimmäisaikana edellyttäisi keskimäärin 5,9 opintopisteen suorittamista tukikuukautta kohti ($240 \text{ op} / 41 \text{ tukikuukautta} = 5,9 \text{ op} / \text{tukikk}$). Opiskelija on koko opiskeluaikana 1.1.2017 - 31.3.2021 suorittanut 180 opintopistettä eli keskimäärin 4,1 opintopistettä tukikuukautta kohti. Opiskelijan opinnot eivät siis ole edistyneet riittävästi.

Opiskelijan selvityksen mukaan opinnot ovat viivästyneet usean vuoden aikana terveydellisistä syistä. Pidennys voidaan myöntää, koska opinnot

ovat viivästyneet opiskelijan selvittämän sairauden vuoksi. Koska syy on vaikuttanut usean vuoden aikana, opintosuoritusten määrän pientymistä eri ajanjaksoilla ei tarvitse erikseen tarkastella.

Pidennys voidaan myöntää myös silloin, kun opiskelijan opinnot ovat useana lukuvuonna tai koko opiskeluaikana viivästyneet kroonisen sairauden tai haitan (esim. lukihäiriö) vuoksi.

Jos opiskelija hakee pidennystä vasta sen jälkeen, kun enimmäistukiaika on käytetty, **opintojen edistyminen tutkitaan viimeisen tukikuukauden loppuun saakka.**

Esimerkki

Opiskelijan enimmäistukiaika on käytetty 31.10.2020. Opiskelija hakee enimmäistukiajan pidennystä 1.8.2021 alkaen. Opintojen edistyminen tutkitaan 31.10.2020 asti.

Pidennystä **ei voida myöntää**, jos:

- opiskelija on suorittanut keskimäärin niin paljon opintopisteitä tukikuukautta kohti, että hän olisi voinut valmistua enimmäistukiajassa (katso poikkeukset alla olevista esimerkeistä) tai
- opinnot ovat sairaudesta tai muusta erityisen painavasta syystä huolimatta edistyneet riittävästi.
 - Huom. Enimmäistukiajan pidennystä myönnettäessä opiskelijan opinnot eivät ole edistyneet riittävästi, jos opiskelija ei ole suorittanut keskimäärin niin monta opintopistettä tukikuukautta kohti, että hän olisi voinut valmistua enimmäistukiaikana.
- tai opiskelijan esittämän syyn ja opintojen viivästymisen välillä ei ole ajallista yhteyttä

Esimerkki

Opiskelija on 31.7.2021 mennessä saanut opintotukea 35 tukikuukautta 210 opintopisteen ammattikorkeakoulututkinnon suorittamiseen. Opiskelijan tutkintokohtainen enimmäistukiaika on 35 tukikuukautta, koska hän on aloittanut ensimmäiset korkeakouluopinnot syksyllä 2018. Opiskelijan opintojen voidaan katsoa viivästyneen, koska hän ei ole suorittanut tutkintoa enimmäistukiajassa.

210 opintopisteen laajuisen tutkinnon suorittaminen 35 tukikuukauden enimmäisaikana edellyttäisi keskimäärin 6 opintopisteen suorittamista tukikuukautta kohti ($210 \text{ op} : 35 \text{ tukk} = 6 \text{ op}$). Opiskelija on koko opiskeluaikana 1.8.2018 - 31.7.2021 suorittanut 220 opintopistettä eli keskimäärin 6,3 opintopistettä tukikuukautta kohti. Opiskelijan opinnot ovat edistyneet riittävästi, joten enimmäistukiajan pidennystä ei voida myöntää. Opintojen viivästyminen on aiheutunut muusta kuin opintojen edistymiseen merkittävästi vaikuttaneesta sairaudesta tai muusta erityisen painavasta syystä.

Esimerkki

Opiskelija on 31.7.2021 mennessä saanut opintotukea 39 tukikuukautta 240 opintopisteen ammattikorkeakoulututkinnon suorittamiseen. Opiskelijan tutkintokohtainen enimmäistukiaika on 39 tukikuukautta, koska hän on aloittanut ensimmäiset korkeakouluopinnot syksyllä 2017. Opiskelijan

opintojen voidaan katsoa viivästyneen, koska hän ei ole suorittanut tutkintoa enimmäistukiajassa.

240 opintopisteen laajuisen tutkinnon suorittaminen 39 tukikuukauden enimmäistukiaikana edellyttäisi keskimäärin 6,2 opintopisteen suorittamista tukikuukautta kohti ($240 \text{ op} : 39 \text{ tkk} = 6,2 \text{ op}$). Opiskelija on koko opiskeluaikana 1.8.2017 - 31.7.2021 suorittanut 210 opintopistettä eli keskimäärin 5,4 opintopistettä tukikuukautta kohti. Opiskelijan opinnot eivät ole edistyneet riittävästi.

Opiskelija vetoaa siihen, että opinnot ovat viivästyneet lähiomaisen vakavan sairastumisen vuoksi. Opiskelijan selvityksen mukaan lähiomainen on sairastunut syksyllä 2019 ja se on vaikuttanut hänen opintoihinsa koko lukuvuoden 2019 – 2020. Koska opiskelija on vedonnut syyhyn, joka vaikuttaa vain tietyn ajan, tulee opintosuoritukset kyseiseltä ajalta tarkistaa VIRTAKyselystä. VIRTAKyselyn mukaan opiskelija on lukuvuonna 2019 – 2020 suorittanut keskimäärin 7 opintopistettä tukikuukautta kohti, joten opiskelijan esittämän syyn ja opintojen viivästymisen välillä ei ole ajallista yhteyttä. Enimmäistukiajan pidennystä ei voida myöntää.

Arvioitaessa opiskelijan esittämiä syitä huomioidaan se, onko opiskelija itse voinut vaikuttaa opintoja viivästyttäneeseen tilanteeseen ja sen vaikutukseen opinnoissa. Enimmäistukiajan pidennystä ei voida myöntää sellaisen toiminnan tai tapahtuman vuoksi, johon opiskelija on itse voinut vaikuttaa.

Pidentämisen perusteena ei voida pitää

- koulutusalan vaihtoa (yleensä, katso tarkemmin alla)
- erityisen laajaa tutkintoa
- useamman tutkinnon suorittamista
- opintojen järjestämisestä aiheutuvaa syytä (yleensä, katso tarkemmin alla)
- opiskeluaikaista työskentelyä
- harrastus- tai järjestötoimintaa
- kilpaurheilua
- lapsen tavanomaista hoitamista.

Enimmäistukiajan pidennys voidaan kuitenkin myöntää, jos opiskelija on **vaihtanut koulutusalaan sairauden, vamman tai muun painavan syyn vuoksi**. Tällöin ei edellytetä, että opinnot ovat viivästyneet. Enimmäistukiajan pidennys voidaan myöntää, vaikka opintosuoritusten määrä ei ole pienentynyt.

Esimerkki

Opiskelija on aloittanut liikuntatieteen opinnot yliopistossa syksyllä 2018. Alkuvuodesta 2020 hän loukkaantuu tapaturmaisesti siten, että ei enää pysty jatkamaan kyseisiä opintoja. Opiskelija aloittaa syksyllä 2020 liiketalouden opinnot ammattikorkeakoulussa. Opiskelija hakee enimmäistukiajan pidennystä koulutusalan vaihdon perusteella. Koska opiskelija on joutunut vaihtamaan koulutusalaan vamman vuoksi, hänelle voidaan myöntää enimmäistukiajan pidennys ammattikorkeakoulututkinnon suorittamiseksi, vaikka sekä liikuntatieteen että liiketalouden opinnot ovat edistyneet riittävästi.

Pidennystä ei voida myöntää, vaikka korkeakoulu edellyttäisi opiskelijan suorittavan enemmän opintopisteitä, kuin mikä on tutkinnon laajuus (esimerkiksi kansainväliset kaksoistutkinnot, double degree).

Pidennys voidaan myöntää **opintojen järjestämisvaikeuksien vuoksi** tilanteessa, jossa opiskelijalla ei ole ollut mahdollisuutta suorittaa opintoja. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi tilannetta, jossa opetusta ei ole ollut tarjolla, pakollisia kursseja järjestetään samaan aikaan tai pakollinen opintojakso on ollut suoritettavissa vain harvoin ja opiskelija ei ole voinut hänestä riippumattomasta syystä suorittaa opintojaksoa aikaisemmin. Tällöin ei edellytetä, että opinnot eivät olisi edistyneet riittävästi. Enimmäistukiajan pidennys voidaan myöntää, vaikka opintosuoritusten määrä ei ole pienentynyt. Opintojen järjestämisvaikeuksista pyydetään oppilaitoksen todistus (poikkeuksena koronaepidemiasta aiheutuneet opintojen järjestämisvaikeudet, joista yleensä riittää opiskelijan oma selvitys).

Esimerkki

Opiskelija suorittaa kaksiportaista yliopistotutkintoa. Opiskelija ei ole suorittanut alemmaa korkeakoulututkintoa, koska tutkintoon vaadittavan sivuaineen suorittaminen on viivästynyt yliopiston puutteellisten resurssien vuoksi. Sivuaineen suorittaminen ei ole ollut mahdollista, joten opiskelija on edistänyt opintojaan suorittamalla ylempään korkeakoulututkintoon kuuluvia opintoja. Opiskelijalle voidaan myöntää enimmäistukiajan pidennys, koska alemman korkeakoulututkinnon suorittaminen on viivästynyt opiskelijasta riippumattomasta syystä.

1.1.2018 alkaen pidennyksen myöntämiseen tai pidennysaikaan ei vaikuta, mikä on suorittamatta olevien opintojen määrä ja missä ajassa tutkinto on mahdollista suorittaa.

Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 7 a §)

Pidennysajan määrittäminen

Enimmäistukiajan pidennys myönnetään haetulle ajalle, mutta pidennyksenä voidaan myöntää yhteensä enintään 9 tukikuukautta kokonaistukiaika huomioiden.

Pidennys myönnetään määräajaksi (myös yliopisto-opiskelijalle 'Haettu ajalle' -kohtaan merkitään tuen päättymisaika). Pidennyskuukaudet kohdistetaan pääsääntöisesti lukuvuoden säännönmukaisille tukikuukausille. Opiskelijan hakemuksen perusteella pidennyskuukaudet voidaan kohdistaa myös kesäkuukausille, jos opiskelija on samalla hakenut kesäopintotukea.

Kun myönnät pidennyksen, harkitse, onko tarvetta ohittaa opiskelija seuraavassa edistymisen seurannassa tai edistymisen takaisinperinnän tutkimisessa (HEMU - Erikoistiedot/Opintotuki).

Jos opiskelija on hakenut pidennystä lyhyemmälle ajalle kuin 9 kuukaudelle tai jos hän on perunut tai palauttanut pidennyskuukausia, käyttämättä oleva osa enintään 9 pidennyskuukaudesta voidaan myöntää uuden pidennyshakemuksen perusteella. Jäljellä olevat pidennyskuukaudet voidaan myöntää ilman uusia selvityksiä, kun pidennystä haetaan saman tutkinnon suorittamiseksi. Kaksiportainen yliopistotutkinto on "sama tutkinto", joten jos pidennystä on myönnetty kaksiportaisen alempaan tutkintoon, jäljellä olevat pidennyskuukaudet voidaan myöntää hakemuksesta ylempään tutkintoon ilman uusia selvityksiä.

Pidennys voidaan myöntää myös **korkeakoulututkinnon suorittaneelle**. Opiskelijalle voidaan kuitenkin myöntää enimmäistukiajan pidennyksenä yhteensä enintään 9 tukikuukautta kaikkiin korkeakouluopintoihin.

Korkeakouluopintoihin myönnettävien tukikuukausien kokonaismäärä ei saa pidennyksen seurauksena ylittää kokonaistukiaikaa eli

- 54 kuukautta, jos suoritettavat opinnot on läsnä olevana aloitettu 1.8.2017 tai sen jälkeen
 - 57 kuukautta, jos suoritettavat opinnot on läsnä olevana aloitettu 1.8.2017 tai sen jälkeen ja jos opiskelija suorittaa yhteenlaskettuna vähintään 360 opintopisteen tai säännönmukaiselta kestoltaan vähintään 6 lukuvuoden laajuista korkeakoulututkintoa
- 64 kuukautta, jos suoritettavat opinnot on läsnä olevana aloitettu 1.8.2014 - 31.7.2017 tai
- 70 kuukautta, jos suoritettavat opinnot on läsnä olevana aloitettu ennen 1.8.2014.

Kokonaistukiaika voi rajoittaa pidennyskuukausien määrää myös opiskelijalla, joka ei ole suorittanut tutkintoa aikaisemmin. Tukikuukausia voidaan myöntää enintään se määrä, mikä opintotukilaissa säädetty kokonaistukiaika oli opiskelijan aloittaessa ensimmäiset korkeakouluopintonsa. Ennen 1.8.2014 ensimmäiset korkeakouluopintonsa aloittaneelle voidaan myöntää tukea enintään 70 kuukautta, ajalla 1.8.2014 - 31.7.2017 ensimmäiset korkeakouluopintonsa aloittaneelle enintään 64 kuukautta ja 1.8.2017 tai sen jälkeen ensimmäiset korkeakouluopintonsa aloittaneelle enintään 54 kuukautta.

Esimerkki

Opiskelija on aloittanut 300 opintopisteen kaksipuolaisen tutkinnon suorittamisen 1.9.2017. Opiskelija hakee enimmäistukiajan pidennystä ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseksi. Tutkinnon yhteenlaskettu enimmäistukiaika on 48 kuukautta, joten enimmäistukiajan pidennystä voidaan myöntää enintään $54 - 48 = 6$ kuukautta.

Esimerkki

Opiskelija on aloittanut 360 opintopisteen eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoon johtavat opinnot 1.9.2014. Opiskelija hakee enimmäistukiajan pidennystä ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseksi. Tutkinnon yhteenlaskettu enimmäistukiaika on 59 kuukautta, joten enimmäistukiajan pidennystä voidaan myöntää enintään $64 - 59 = 5$ kuukautta.

Esimerkki

Opiskelija on aloittanut ensimmäiset korkeakouluopintonsa 1.8.2014. Opiskelija keskeyttää kyseiset opinnot ja aloittaa uudet opinnot 1.8.2018. Opiskelija hakee enimmäistukiajan pidennystä, kun nykyisten opintojen enimmäistukiaika (50 kuukautta) on tullut täyteen. Opiskelijalle voidaan myöntää enimmäistukiajan pidennystä enintään 9 kuukautta, koska hänen kokonaistukiaikansa on 64 kuukautta (ensimmäiset korkeakouluopinnot on aloitettu ajalla 1.8.2014 - 31.7.2017).

Enimmäistukiajan pidennyskuukaudet lasketaan sen tutkinnon enimmäistukiajan mukaisesti, johon opiskelija hakee pidennystä.

Esimerkki

Opiskelija on saanut aikaisempiin korkeakouluopintoihin yhteensä 50 kuukautta opintotukea. Hän ei ole suorittanut korkeakoulututkintoa. Opiskelija aloittaa uudet opinnot ammattikorkeakoulussa, tutkinnon laajuus on 240

opintopistettä. Tutkinnon enimmäistukiaika on 46 kuukautta, joten opiskelija on jo käyttänyt tutkintokohtaisen enimmäistukiajan. Opiskelija hakee enimmäistukiajan pidennystä. Pidennyskuukaudet lisätään tutkintokohtaiseen enimmäistukiaikaan ($9 + 46 = 55$). Koska opiskelija on jo saanut opintotukea yhteensä 50 kuukautta, pidennys voidaan myöntää 5 kuukaudelle ($55 - 5 = 50$).

Huomaa myös enimmäistukiajan päättyminen tulovalvonnassa.

Enimmäistukiajan pidentäminen uusissa korkeakouluopinnoissa

Jos opiskelija on opiskellut useampia korkeakoulututkinto-opintoja **tutkintoa suorittamatta**, pidennystä myönnettäessä opintojen edistyminen tutkitaan kaikkien korkeakouluopintojen ajalta. Jos opiskelija ei ole nostanut lainkaan opintotukea aiempiin korkeakouluopintoihinsa, opintojen edistyminen tutkitaan niiden korkeakouluopintojen alusta, joihin opiskelija on nostanut tukea.

Jos opiskelija on **suorittanut korkeakoulututkinnon** ja aloittanut sen jälkeen suorittamaan uutta korkeakoulututkintoa, johon hän hakee pidennystä, opintojen edistyminen tutkitaan vain uusien opintojen ajalta.

Jos opiskelija on suorittanut **samaan aikaan useita eri korkeakoulututkinto-opintoja**, pidennystä myönnettäessä opintojen edistyminen tutkitaan kaikkien korkeakouluopintojen ajalta, vaikka opiskelija olisi jo suorittanut toisen tutkinnon. Tätä sääntöä noudatetaan myös silloin, kun opiskelija suorittaa kaksiportaista yliopistotutkintoa.

Opintojen edistymisen kriteeri lasketaan aina sen tutkinnon mukaan, johon opiskelija hakee pidennystä.

Pidennys voidaan myöntää myös aiemmin korkeakoulututkinnon suorittaneelle ja se voidaan myöntää samalle opiskelijalle useampaan korkeakoulututkintoon. Opiskelija voi kuitenkin saada enimmäistukiajan pidennyksenä yhteensä enintään 9 tukikuukauden pidennyksen kaikkiin korkeakouluopintoihinsa. Tätä laskettaessa otetaan huomioon ainoastaan käytetyt pidennystukikuukaudet.

Jos opiskelijalle on jo aiemmin myönnetty enimmäistukiajan pidennys, josta hän on käyttänyt vähemmän kuin 9 pidennyskuukautta, hänelle voidaan myöntää jäljellä oleva enimmäistukiajan pidennys uusiin korkeakouluopintoihin vain, jos ne on läsnä olevana aloitettu 1.8.2011 tai sen jälkeen.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty 9 kuukauden pidennys alemman korkeakoulututkinnon (tai ammattikorkeakoulututkinnon) suorittamiseen. Hän käyttää tästä tukiajan pidennyksestä vain 6 kuukautta. Opiskelijalle voidaan myöntää enintään 3 kuukauden pidennys ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen.

Jos opiskelija suorittaa useita korkeakouluopintoja, sillä ei ole merkitystä, minkä opintojen aikana sairaus tai muu erityisen painava syy on viivästyttänyt opintoja. Se riittää, että syy on korkeakouluopintojen ajalta ja että suoritusmäärä on pienentynyt esitetyn syyn takia.

Esimerkki

Opiskelija on opiskellut insinöörin tutkintoon tähtääviä 240 opintopisteen opintoja lukuvuoden 2017 - 2018. Hän on keskeyttänyt opinnot ja aloittanut

syksyllä 2018 sairaanhoitajan 210 opintopisteen opinnot. Opiskelija hakee enimmäistukiajan pidennystä syksyllä 2021 ja hän selvittää, että opinnot viivästyivät sairauden vuoksi lukuvuonna 2017 - 2018 insinööriopintojen aikana. Opintojen edistyminen lasketaan nykyisen tutkinnon laajuuden mukaisesti ja edistyminen tutkitaan koko opiskeluajalta, eli 1.8.2017 alkaen. Enimmäistukiajan pidennys voidaan myöntää sairaanhoitajan tutkintoon.

Opiskelijan saamia pidennyskuukausia ei oteta huomioon käytettyinä korkeakoulutukikuukausina uuden korkeakoulututkinnon tutkintokohtaisessa enimmäistukiajassa. Käsittelijän on tarvittaessa muutettava myönnettyjä tukikuukausia, jotta opiskelija saa oikean määrän tukikuukausia uusiin opintoihinsa. Pidennyskuukaudet huomioidaan kuitenkin aina korkeakouluopintojen kokonaistukiajassa.

Esimerkki

Kaksiportaisen yliopistotuen piirissä oleva opiskelija on käyttänyt loppuun alemman korkeakoulututkinnon 32 tukikuukauden enimmäistukiajan. Opiskelija on aloittanut ensimmäiset korkeakoulututkinto-opinnot ajalla 1.8.2014 - 31.7.2017, joten alemman tutkinnon enimmäistukiaika on 32 kk, ylemmän tutkinnon enimmäistukiaika 23 kk ja yhteenlaskettu enimmäistukiaika 50 kk. Opintojen aloituspäivän perusteella opiskelija on 64 kk kokonaistukiajan piirissä.

Hänelle myönnetään enimmäistukiajan pidennys ja hän käyttää 6 pidennystukikuukautta alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen. Jos kaikki aiemmin käytetyt $32 + 6 = 38$ kk otettaisiin huomioon (kuten ohjelma tekee), opiskelijalle myönnettäisiin vain 12 tukikuukautta ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen. Hänellä on kuitenkin oikeus saada 18 tukikuukautta ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen ($50 - 32$). Käsittelijän tulee siis korjata Erityisperusteet-näytölle tukikuukausien määräksi 56 ($50 + 6$).

Esimerkki

Kaksiportaisen yliopistotuen piirissä oleva opiskelija on käyttänyt loppuun alemman korkeakoulututkinnon 30 tukikuukauden enimmäistukiajan. Opiskelija on aloittanut ensimmäiset korkeakoulututkinto-opinnot 1.8.2017 jälkeen, joten alemman tutkinnon enimmäistukiaika on 30 kk, ylemmän tutkinnon enimmäistukiaika 21 kk ja yhteenlaskettu enimmäistukiaika 48 kk. Opintojen aloituspäivän perusteella opiskelija on 54 kk kokonaistukiajan piirissä.

Hänelle myönnetään enimmäistukiajan pidennys ja hän käyttää 7 pidennystukikuukautta alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen. Jos kaikki aiemmin käytetyt $30 + 7 = 37$ kk otettaisiin huomioon (kuten ohjelma tekee), opiskelijalle myönnettäisiin vain 11 tukikuukautta ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen. Hänellä on kuitenkin oikeus saada 17 tukikuukautta ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen, eli kokonaistukiaika 54 kk rajoittaa ylemmän korkeakoulututkinnon tukikuukausien määrää. Käsittelijän tulee korjata Erityisperusteet-näytölle tukikuukausien määräksi 54.

Hakeminen

Hakemus katsotaan enimmäistukiajan pidennyshakemukseksi, jos

- opiskelija on valinnut opintotuen muutosilmoituksesta pidennystä koskevan kohdan tai
- opiskelijan tukikuukaudet on käytetty tai loppumassa ja opiskelija on hakemuksessaan, viesteissä tai yhteydenotoissa kertonut opintojen viivästymisestä tai syistä, joiden vuoksi hän ei ole vielä valmistunut.

Hakemukseen tulee liittää selvitys opintojen viivästymisen syistä:

- lääkärintodistus tai vastaava, jos opinnot ovat viivästyneet terveydellisten syiden vuoksi.
 - Jos opiskelijalla ei ole terveydellisistä syistä todistusta, päätös voidaan tehdä opiskelijan oman selvityksen perusteella. Lisäksi huomioidaan muut Kelan käytettävissä olevat tiedot.
- selvitys vaikeasta elämäntilanteesta, jos se on viivästyttänyt opintoja.
 - Selvitykseen tulee liittää viranomaistodistus, jos se on mahdollista. Usein todistusta vaikeasta elämäntilanteesta ei ole, joten päätös tehdään opiskelijan oman selvityksen perusteella. Opiskelijan tulee kertoa, miten ja millä ajalla vaikea elämäntilanne on vaikuttanut opintojen suorittamiseen.
- oppilaitoksen edustajan todistus, jos opinnot ovat viivästyneet opintojen järjestämisvaikeuksien vuoksi.
 - Poikkeuksena koronaepidemiasta aiheutuneet opintojen järjestämisvaikeudet, joista yleensä riittää opiskelijan oma selvitys.

Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 7 a §)

1.4.6.4 Korkeakouluopiskelijan tukikuukauden käyttäminen

Tukikuukausi katsotaan käytetyksi, kun opintoraha on maksettu tai kun asumislisä, joka on myönnetty 1.8.2011 jälkeiselle ajalle, on maksettu. Kuukausi, jolta korkeakouluopiskelija on saanut opintorahaa, opintorahaa ja asumislisää tai 1.8.2011 lukien ainoastaan asumislisää, on tukikuukausi.

Korkeakouluopiskelijan tukikuukausi palautuu uudelleen käytettäväksi, jos opiskelija maksaa vapaaehtoisesti takaisin tukikuukauden opintorahan ja asumislisän.

Vapaaehtoinen palautus on maksettava tukivuotta seuraavan kalenterivuoden huhtikuun loppuun mennessä.

Määräaika on säädetty opintotukilain (OTL 65/1994 7 b §) nojalla opintotukiasetuksen 6 §:ssä, ja sen perusteena ovat verotuksen toimeenpanon aikataulut. Määräajassa tehdyt vapaaehtoiset palautukset voidaan ottaa huomioon tukivuoden verotuksessa ja tällöin ne voidaan maksaa nettomääräisinä. Tuensaaja voi siis palauttaa sen saman euromäärän, jonka hän on saanut tililleen kyseiseltä tukikuukaudelta.

Määräajassa tehty tukikuukauden vapaaehtoinen palautus korottaa samalla myös opiskelijan vuositulorajaa (vapaata tuloa). Vuositulorajaa ei kuitenkaan koroteta, jos opiskelija on saanut tukikuukaudelta opintorahaa ja asumislisää ja hän palauttaa vain opintorahan tai vain asumislisän.

Jos korkeakouluopiskelija haluaa pienentää edistymisen seurannassa huomioon otettavien tukikuukausien määrää, hänen on maksettava vapaaehtoisesti takaisin tukikuukauden opintoraha ja asumislisä. Opiskelijoita neuvotaan maksamaan tässä tarkoituksessa tehtävät palautukset syyslukukauden tuen osalta seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä ja kevätlukukauden (sekä sitä seuraavan elokuun) tuen osalta saman vuoden elokuun loppuun mennessä. Tällöin palautus tulee otetuksi huomioon korkeakouluopintojen edistymisen seurannassa.

Tukikuukausi palautuu uudelleen käytettäväksi myös, jos tuensaaaja opintotukilain 17 §:ssä tarkoitetun vuositulorajan korottamiseksi maksaa takaisin kalenterivuoden tukikuukauden opintorahan ja asumislisän tukivuotta seuraavan kalenterivuoden huhtikuun loppuun mennessä.

Jo maksettua vapaaehtoista palautusta ei voi perua; palautettu tuki voidaan myöntää uudelleen vain opintotuen hakuaikaa noudattaen. Jos opiskelija on palauttanut esimerkiksi marraskuun tuen, se voidaan myöntää hänelle uudelleen vain, jos tätä koskeva hakemus on saapunut kyseisen marraskuun aikana. Katso tarkemmin: Tuen vapaaehtoinen palauttaminen ja vuosituloraja.

Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 7 b §)

Takaisinperintä ja tukikuukauden palautuminen

Takaisinperintä ei palauta tukikuukautta uudelleen käytettäväksi, ellei takaisinperintä johdu virheellisestä maksatuksesta tai opintotukilain 6 §:ssä tarkoitetun estävän etuuden takautuvasta maksatuksesta.

Virheellinen maksatus

Tukikuukausi voidaan palauttaa uudelleen käytettäväksi, kun opintotukea on maksettu liikaa koko kuukaudelta ja kyseessä on virheellinen maksatus. Liikamaksu ratkaistaan normaalina takaisinperintänä eikä opiskelijan tarvitse palauttaa kyseisen kuukauden tukea vapaaehtoisena palautuksena. Tukikuukausi palautuu uudelleen käytettäväksi vain, jos etuuskäsittelijä kirjaa tiedon käsin Henkilön tietomuutoksiin (HEMU).

Virheellisestä maksatuksesta on kyse, kun opiskelijalle on maksettu aiheetta koko kuukauden opintotuki esimerkiksi seuraavissa tilanteissa

- Kelan virheen vuoksi opiskelijalle on myönnetty ja maksettu liikaa tukikuukausia (enemmän kuin kokonaistukiaika tai tutkinnon enimmäistukiaika)
- opiskelija on ilmoittanut opintojen keskeyttämisestä / valmistumisesta / poissaolosta ennen opintotuen maksupäivää, mutta ilmoitusta ei ole käsitelty ennen tuen maksamista
- opintotuki on myönnetty virheellisesti opintoihin, jotka eivät oikeuta opintotukeen (esimerkiksi avoimen korkeakoulun polkuopintoihin)
- opintotukea on maksettu, vaikka tuessa on ollut maksuste
- opintotukea on tarkistettu takautuvasti ja tukea on maksettu virheellisesti ajalle, jolta ei ole tukioikeutta tai jolle opiskelija ei ole hakenut tukea, tai on jo aikaisemmin perunut tuen

Kyseessä ei ole virheellinen maksatus, eikä tukikuukausia palauteta uudelleen käytettäväksi, jos opintotukea peritään takaisin

- opintotuen tulovalvonnassa
- opintojen edistymisen seurannassa
- opintojen keskeyttämisen/valmistumisen/poissaolon vuoksi eikä asiakas ole ilmoittanut asiasta Kelaan

Jos opiskelijalle myönnetään opintotuki toisen asteen opintoihin sellaiselta ajalta, jolta on jo ehditty maksaa korkeakoulutukea, tukikuukausi palautetaan uudelleen käytettäväksi. Jos tarkistustilanteessa syntyy liikamaksua, liikamaksu ratkaistaan normaalina takaisinperintänä eikä opiskelijan tarvitse palauttaa mitään osaa kyseisen kuukauden tuesta takaisin vapaaehtoisena palautuksena.

Esimerkki

Opiskelija on saanut opintotukea ammattikorkeakouluopintoihin. Hän keskeyttää ammattikorkeakouluopinnot 8.10.2014 ja aloittaa opinnot ammatillisessa oppilaitoksessa 9.10.2014. Opintotuki tarkistetaan 1.10.2014 alkaen siten, että tuki myönnetään ammatillisiin opintoihin. Lokakuulta on ehditty maksaa opintotuki ammattikorkeakouluopintojen perusteella. Lokakuun tukikuukausi palautuu uudelleen käytettäväksi.

Estävän etuuden takautuva maksaminen

Jos henkilö suorittaa asevelvollisuuslain (452/1950), siviilipalveluslain (1723/1991) tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (194/1995) mukaista palvelusta taikka ulkomaisen lainsäädännön mukaista vastaavaa palvelusta ja opintotuki peritään takaisin tällä perusteella, takaisin perittävä tukikuukausi palautuu uudelleen käytettäväksi. Sama koskee henkilöä, joka suorittaa vapausrangaistusta ja opiskelee rangaistuslaitoksessa. Mainitut tilanteet rinnastetaan opintotukilain 6 §:ssä tarkoitetun estävän etuuden takautuvaan maksatukseen.

Kun käsittelijä on tehnyt estävästä etuudesta, asevelvollisuuden suorittamisesta tai muusta opintotukilain 6 §:n mukaisesta tilanteesta johtuneen opintotuen tarkistus- tai lakkautuspäätöksen, hän palauttaa korkeakouluopiskelijan tukikuukauden tai tukikuukaudet uudelleen käytettäväksi. Käsittelijä ilmoittaa opiskelijalle tukikuukausien palauttamisesta esimerkiksi päätökseen lisättävällä päätöstekstillä OTW58.

Tukikuukausi palautuu uudelleen käytettäväksi vain, jos etuuskäsittelijä kirjaa tiedon käsin Henkilön tietomuutoksiin (HEMU).

Korkeakouluopiskelija voi esimerkiksi sairastuessaan pyytää opintotuen lakkauttamista aiemmasta ajankohdasta kuin josta sairauspäiväraha estäisi opintotuen saamisen. Tukikuukausi palautetaan lakisääteisesti uudelleen käytettäväksi vain sellaiselta kuukaudelta, jonka takaisinperintä johtuu opintotukilain 6 §:ssä tarkoitetun estävän etuuden takautuvasta maksusta. Sellaiselta kuukaudelta, jonka takaisinperintä johtuu opiskelijan omasta lakkautuspyynnöstä, tukikuukausi palautetaan uudelleen käytettäväksi vain, jos opiskelija maksaa vapaaehtoisesti takaisin tukikuukauden opintorahan (ja asumislisän). Opiskelijalle voi tulla etuuksien päällekkäistä maksua sellaiselle kuukaudelle, joka opiskelijan pitää palauttaa kokonaisuudessaan vapaaehtoisesti, jos hän haluaa tukikuukauden uudelleen käyttöönsä. Tällaista lyhyttä liikamaksujaksoa ei peritä sairauspäivärahasta regressinä, jotta koko kuukauden tuen vapaaehtoinen palautus sujuisi tarkoituksenmukaisesti. Lue lisää etuusohjeen kohdasta Lakkauttaminen - [Valmistuminen tai opintojen keskeytyminen](#) - otsikko Opiskelijan oma ilmoitus opintojen keskeytymisestä.

Liikamaksu ja vapaaehtoinen palautus

Jos takaisinperintä kohdistuu vain osaan kuukauden tuesta, etuuskäsittelijä palauttaa tukikuukauden uudelleen käytettäväksi, jos opiskelija määräajassa maksaa vapaaehtoisena palautuksena sen osan kuukausituesta, johon hänellä on ollut oikeus.

Esimerkki

Itsenäisesti asuva opiskelija on muuttanut vanhempansa luo. Opiskelijalle on maksettu aiheetta opintorahaa itsenäisesti asuvan ja vanhemman luona asuvan opintorahan erotus. Opintotuen takaisinperinnästä annetaan päätös tavalliseen tapaan. Takaisinperintäpäätöksen antamisen jälkeen opiskelija maksaa vapaaehtoisena palautuksena vanhemman luona asuvan opintorahan. Kyseisen kuukauden tukikuukausi palautetaan uudelleen käytettäväksi.

Muissa kuin edellä kerrotuissa tilanteissa takaisinperintäpäätöksen mukaisen kuukauden opintotuen palautus ei palauta tukikuukautta uudelleen käytettäväksi. Opiskelija voi kuitenkin saada tukikuukauden uudelleen käyttöönsä, jos hän maksaa koko liikaa maksetun opintotuen (opintorahan ja asumislisän) takaisin ennen takaisinperintäpäätöksen antamista. Palautus on tehtävä 30 päivän kuluessa liikamaksun tuottaneen **lakkautus- tai tarkistuspäätöksen** päiväyksestä. Lisää päätökseen tukikuukauden säästämismahdollisuudesta kertova päätösteksti (fraasi OTW83) ja lähetä asiakkaalle 30 pv:n vapaaehtoisen palautuksen maksulomake.

Jos opintotuen lakkautus- tai tarkistuspäätöksen yhteydessä asiakkaalle ei ole lähetetty 30 pv:n vapaaehtoisen palautuksen maksulomaketta esimerkiksi sen vuoksi, että päätös on annettu ohjelmallisesti, lähetä asiakkaalle ennen takaisinperintäpäätöksen antamista kirje OTI37 ja 30 pv:n vapaaehtoisen palautuksen maksulomake. Kirje OTI37 ja maksulomake lähetetään kuitenkin vain, jos vapaaehtoisen palautuksen määräaikaa on vielä jäljellä.

Jos opiskelija on valittanut liikamaksupäätöksestä, jossa koko kuukauden opintoraha ja mahdollinen asumislisä ovat muodostuneet liikamaksuksi ja muutoksenhakuelin on hylännyt valituksen, anna opiskelijalle mahdollisuus saada tukikuukausi uudelleen käyttöönsä palauttamalla liikaa maksettu tuki vapaaehtoisesti ennen takaisinperintäratkaisun tekemistä. Lähetä opiskelijalle 30 pv:n vapaaehtoisen palautuksen maksulomake. Maksulomaketta ei kuitenkaan tule lähettää, jos palauttaminen ei ole enää mahdollista (tukivuotta seuraavan huhtikuun jälkeen).

Jos opiskelija palauttaa liikamaksun kokonaisuudessaan, takaisinperintä raukeaa eikä takaisinperintäpäätöstä tarvitse antaa. Tukikuukausi palautuu uudelleen käytettäväksi palautuksen perusteella.

Tukikuukausi palautuu uudelleen käytettäväksi vain silloin, jos liikaa maksettu opintotuki (opintoraha ja/tai asumislisä) palautetaan vapaaehtoisesti tukivuotta seuraavan huhtikuun loppuun mennessä. Joissakin tilanteissa opintotuen vapaaehtoinen palauttamisaika on siis vähemmän kuin 30 päivää tai palauttaminen ei ole enää mahdollista (tarkistuspäätös tehdään tukivuotta seuraavassa huhtikuussa tai sen jälkeen). Jos päätös annetaan tukivuotta seuraavan huhtikuun aikana, muuta fraasin OTW83 maksuaikaa siten, että opiskelija tietää palauttaa opintotuen huhtikuun loppuun mennessä. Lähetä tässä tapauksessa myös normaali vapaaehtoisen palautuksen maksulomake (ei siis 30 pv:n vapaaehtoisen palautuksen maksulomake). Normaali vapaaehtoisen palautuksen maksulomake on tässä tilanteessa parempi, koska siinä kerrotaan, että tuki tulee palauttaa viimeistään tukivuotta seuraavan huhtikuun loppuun mennessä.

Jos opiskelija ei palauta liikamaksettua opintotukea (opintorahaa ja/tai asumislisää) määräajassa, liikamaksusta annetaan takaisinperintäpäätös.

1.4.6.5 Opintotukiaika muissa opinnoissa

Tuki myönnetään ensin opintojen laajuuden tai opetussuunnitelman mukaiselle suoritusajalle.

- **Aikuisten perusopetuksessa** opintotuki voidaan myöntää ensimmäisellä hakemuksella neljännen opiskeluvuoden loppuun, jos henkilökohtainen opiskelusuunnitelma on tehty koko ajalle ja opinnot ovat suunnitelman mukaan päätoimisia.
 - Lue lisää [aikuisten perusopetuksen enimmäistukiajasta](#).
- Tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (**TUVA**) opintotuki myönnetään ensin yhdelle vuodelle.
 - Lue lisää [muun koulutuksen enimmäistukiajasta](#).
- **Lukiokoulutuksessa** opintotuki myönnetään ensin kolmannen opiskeluvuoden loppuun. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa (**LUVA**) opintotuki myönnetään ensin yhdelle lukuvuodelle (31.7.2022 saakka).
 - Lue lisää [lukiokoulutuksen enimmäistukiajasta](#).
- **Ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa** opintotuki myönnetään ensin kolmannen opiskeluvuoden loppuun. Ammatillinen perustutkinto on 180 osp:n laajuinen ja tätä laajuutta vastaava aika on 3 vuotta opintojen aloituspäivästä lukien (kansainvälisen ECVET-suosituksen mukaan virallisessa täysipäiväisessä koulutuksessa vuoden aikana suoritettavat oppimistulokset vastaavat 60:tä osaamispistettä).
 - Jos opiskelija suorittaa vain **tutkinnon osaa**, säännönmukainen opiskeluika määräytyy tutkinnon osan laajuuden perusteella. Kansainvälisen ECVET-suosituksen mukaan virallisessa täysipäiväisessä koulutuksessa vuoden aikana suoritettavat oppimistulokset vastaavat 60:tä osaamispistettä. Jos hakemuksesta tai liitteistä ei käy ilmi osatutkinnon laajuus, opintotuki voidaan myöntää ensimmäisellä hakemuksella enintään vuodeksi. Jos opiskelija hakee lisääjän tukea pidemmälle ajalle, selvitetään tässä vaiheessa osatutkinnon laajuus ja enimmäistukiaika.
 - Lue lisää [ammatillisen perustutkintokoulutuksen enimmäistukiajasta](#).
- Myös **yhdistelmäutkintona** suoritettavassa koulutuksessa opintotuki myönnetään ensin kolmannen opiskeluvuoden loppuun.
 - Erillisiä yhdistelmäutkinto-linjoja ei ole. Opintotuki myönnetään joko ammatillisen perustutkintokoulutuksen linjalle tai lukiolinjalle.
 - Lue lisää [yhdistelmäutkinnon enimmäistukiajasta](#).
- **Muussa koulutuksessa** kuin lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa opintotuki myönnetään yleissäännöksen mukaan opetussuunnitelman tai opetusohjelman mukaiselle ajalle.
 - Huomaa, että **muussa kuin julkisen valvonnan alaisessa (=yksityisessä)** oppilaitoksessa järjestettävä koulutus ei ole ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaista koulutusta, vaikka se vastaa sitä. Kun yksityisessä oppilaitoksessa ammatillista perustutkintoa suorittava opiskelija hakee opintotukea, tuki myönnetään ensin opetussuunnitelman mukaiselle ajalle. Ks. lista.
 - Myöskään **muun viranomaisen valvoma koulutus** ei ole ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaista koulutusta. Kun muun viranomaisen valvoma ammatillista perustutkintoa suorittava opiskelija hakee opintotukea, tuki myönnetään ensin opetussuunnitelman mukaiselle ajalle. Ks. lista.
 - Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa (**TELMA**) opintotuki myönnetään henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaiselle ajalle,

kuitenkin enintään kolmelle vuodelle. Opintojen laajuutta ei selvitetä, koska opinnot ovat aina päätoimisia.

- Lue lisää [muun koulutuksen enimmäistukiajasta](#).

Aiempien saman alan opintojen jatkaminen, kun opinnot ovat aiemmin keskeytyneet

Jos opiskelijan hakemuksesta, oppilaitoksen todistuksesta tai Kelan tiedoista (aiemmat etuusratkaisut tai Koski-tietovarannosta saatava impulssi) ilmenee, että opiskelija hakee opintotukea samoihin opintoihin, joita hän on suorittanut aiemminkin, tuki myönnetään jäljellä olevalle opintojen laajuuden mukaiselle suoritusajalle eikä aiempien opintojen hyväksilukemisia yleensä tarvitse selvittää. Esimerkiksi jos opiskelija on aiemmin suorittanut ammatillista perustutkintoa 2 vuotta, voidaan opintotukea myöntää vielä yhdelle opiskeluvuodelle, jos uusi tutkinto on saman alan tutkinto kuin aiempi. Sillä ei ole merkitystä, onko opiskelija saanut aiemmin opintotukea samoihin opintoihin tai onko opiskelija aiemmin suorittanut samaa koulutusta esimerkiksi oppisopimuksella.

Opintojen laajuuden mukaisen suoritusajan ei katsota kuluvan opintojen keskeytymisaikana. Jos opiskelija hakee opintotukea pidemmälle ajalle, kuin tukea voidaan myöntää, lisää päätökseen fraasi **OTD52**.

Lyhyitä, alle lukukauden mittaisia opintojen keskeytymisiä ei kuitenkaan huomioida. Erillisetkin lyhyemmät keskeytykset voidaan huomioida, jos opinnot ovat yhteensä keskeytyneet noin lukukauden ajaksi.

Esimerkki

Opiskelija suorittaa 180 osaamispisteen tutkintoa, jonka laajuuden mukainen suoritus aika on 3 vuotta. Opiskelija on keskeyttänyt opintonsa toisen opiskeluvuoden syksyllä 2 kuukauden ajaksi. Opintojen keskeytyminen on ollut sen verran lyhyt, että tätä ei tarvitse huomioida opintotuen kestossa.

Esimerkki

Opiskelija suorittaa 180 osaamispisteen tutkintoa, jonka laajuuden mukainen suoritus aika on 3 vuotta. Opintotuki on myönnetty alun perin ajalle 1.8.2011 – 31.5.2014. Opiskelija on keskeyttänyt opintonsa 1.10.-30.11.2012 (2 kk) ja 1.2.-31.3.2013 (2 kk) eli yhteensä noin lukukauden ajaksi (4 kk). Opintojen laajuuden mukainen suoritus aika pitenee yhdellä lukukaudella eli 31.12.2014 saakka. ”Lisävuosi” alkaa vasta 1.1.2015 ja 12 kuukauden lisäaika 1.1.2016.

Esimerkki

Opiskelija suorittaa 180 osaamispisteen tutkintoa, jonka laajuuden mukainen suoritus aika on 3 vuotta. Opintotuki on myönnetty alun perin ajalle 1.8.2011-31.5.2014. Hän on keskeyttänyt opinnot ensimmäisen opiskeluvuoden keväällä 1.3.2012. Opiskelija aloittaa samat opinnot elokuussa 2014 ja hakee opintotukea kolmelle vuodelle. Alle lukukauden mittaisia keskeytymisiä ei huomioida, joten lukuvuosi 2011-2012 katsotaan kokonaan käytetyksi, vaikka opinnot ovat keskeytyneet jo maaliskuussa. Opiskelijan katsotaan opiskelleen jo yhden lukuvuoden ajan, joten opintotukea voidaan myöntää vain kahdelle vuodelle eli ajalle 1.8.2014-31.5.2016.

Esimerkki

Opiskelija suorittaa 180 osaamispisteen tutkintoa, jonka laajuuden mukainen suoritus aika on 3 vuotta. Opintotuki on myönnetty alun perin ajalle 1.10.2018-30.9.2021. Hän on keskeyttänyt opinnot kevätlukukaudelle 2020 ja hakee opintotukea taas 1.8.2020 alkaen. Opintotuki voidaan myöntää ajalle 1.8.2020-28.2.2022. Neljäs opiskeluvuosi alkaa 1.3.2022.

Jos opiskelija on keskeyttänyt opintonsa hyvin aikaisessa vaiheessa lukukautta, voidaan katsoa, että hän ei ole "menettänyt" lukukautta.

Esimerkki

Opiskelija suorittaa 180 osaamispisteen tutkintoa, jonka laajuuden mukainen suoritus aika on 3 vuotta. Opintotuki on myönnetty alun perin ajalle 1.8.2012-31.5.2015. Opiskelija on keskeyttänyt opinnot ensimmäisen opiskeluvuoden keväällä helmikuun alussa 2013. Opiskelija aloittaa samat opinnot elokuussa 2015 ja hakee opintotukea kolmelle vuodelle. Voidaan katsoa, että opiskelija on aiemmin suorittanut kyseisiä opintoja yhden lukukauden ajan, joten opintotukea voidaan myöntää 2,5 lukuvuoden ajalle 1.8.2015-31.12.2017.

Samoin jos opiskelija palaa jatkamaan opintojaan hyvin myöhäisessä vaiheessa lukukautta, voidaan katsoa, että hän ei "menetä" kyseistä lukukautta.

Esimerkki

Opiskelija suorittaa 180 osaamispisteen tutkintoa, jonka laajuuden mukainen suoritus aika on 3 vuotta. Opintotuki on myönnetty alun perin ajalle 1.8.2012-31.5.2015. Opiskelija on keskeyttänyt opinnot ensimmäisenä opiskeluvuonna jouluna 2012. Opiskelija aloittaa samat opinnot 1.12.2015 ja hakee opintotukea kolmelle vuodelle. Opiskelija on aiemmin suorittanut kyseisiä opintoja yhden lukukauden ajan, joten opintotukea voidaan myöntää 2,5 lukuvuoden ajalle 1.12.2015-31.5.2018. Ei haittaa, vaikka tukiaika menee hieman yli 2,5 lukuvuoden.

Aiemmista saman alan opinnoista pitkä aika tai alan osaamisvaatimukset ovat muuttuneet

Jos aiemmista saman alan opinnoista on **yli 10 vuotta**, niitä ei tarvitse huomioida enimmäistukiajassa.

Jos aiemmista saman alan opinnoista on **alle 10 vuotta**, mutta oppilaitos vahvistaa, että koulutus pitää suorittaa kokonaisuudessaan uusiksi kyseisen alan osaamisvaatimusten muutoksen vuoksi, aiempia opintoja ei myöskään tarvitse huomioida.

Samat opinnot uudelleen

Jos opiskelija näyttäisi suorittavan samoja opintoja uudelleen, opintojen sisältö pitää selvittää.

Vapaan sivistystyön koulutukset kansanopistoissa

Jos opiskelija hakee uudelleen tukea samaan koulutukseen, oppilaitokselta pyydetään selvitys, ovatko opinnot sisällöltään samoja vai eri opintoja kuin aiemmin. Oppilaitos voi toimittaa tästä oman vapaamuotoisen selvityksensä. Opintokokonaisuuksien sisältöjä

ei tarvitse selvittää. Jos opinnot ovat samoja, opintotuki hylätään sillä perusteella, että opintotuki on jo myönnetty opintojen laajuuden mukaiselle ajalle eikä opintotukea myönnetä uudelleen samoihin opintoihin (OTL 7 §: opintotukeen oikeuttava aika). Käytä fraasia **OTD77**.

Esimerkki

Opiskelija on opiskellut kansanopistossa vuoden mittaisella 40 opintoviikon laajuisella kirjoittamisen linjalla vuoden ajan. Opiskelija aloittaa samalla 40 opintoviikon laajuisella kirjoittamisen linjalla uudelleen, mutta oppilaitos vahvistaa, että uudet opinnot ovat eri opintoja kuin edellisenä vuonna. Opintotuki voidaan myöntää.

Suoritetun ammatillisen perustutkinnon laajentaminen uusilla tutkinnon osilla tai sama tutkinto kokonaan uudestaan

Jos opiskelija hakee uudelleen tukea samaan ammatilliseen perustutkintoon, josta hän on jo saanut tutkintotodistuksen, voidaan olettaa, että opiskelija on laajentamassa tutkintoa uudella tutkinnon osalla tai tutkinnon osilla.

- **Opintojen päätoimisuus:** Ammatillinen perustutkinto ja sen osa on aina päätoimista opiskelua, joten opintojen laajuutta suhteessa opintojen kestoon ei tarvitse selvittää.
- **Opintojen enimmäistukiaika:** Kansainvälisen ECVET-suosituksen mukaan virallisessa täysipäiväisessä koulutuksessa vuoden aikana suoritettavat oppimistulokset vastaavat 60:tä osaamispistettä. 60 osaamispisteen laajuisiin opintoihin voidaan siis myöntää opintotukea yhdelle vuodelle. Sen jälkeen opiskelija voi saada opintotukea vielä 12 kuukauden lisäajalle.

Jos olet käsittelemässä uutta hakemusta samoihin perustutkinto-opintoihin, joista opiskelija on jo saanut tutkintotodistuksen, voit myöntää tukea enintään yhdelle vuodelle ilman tarkempia selvityksiä. Kerro opiskelijalle päätöksessä, että jos hän tarvitsee tukeen jatkoa, hänen pitää hakea sitä erikseen ja tuolloin hänen on selvitettävä tarkemmin, miten laajoja tutkinnon osia hän on suorittamassa (**fraasi OTD95**).

Esimerkki

Opiskelija on suorittanut ammatillisen perustutkinnon 31.5.2021. Hän hakee opintotukea samaan tutkintoon heti saman vuoden elokuussa 2021. Opiskelija hakee opintotukea koko opiskeluajalle. Hakemuksesta ei käy ilmi, milloin opinnot päättyvät (tai opiskelija arvioi opintojen kestävän esim. 3 vuotta). Myönnä opintotuki yhdelle vuodelle (käytännössä 31.5.2022 saakka). Kerro päätöksessä, miksi ratkaisu on tehty vain yhdelle vuodelle.

Myönnä opintotuki lyhyemmälle ajalle, jos opiskelija itse arvioi opintojen päättyvän aiemmin.

Esimerkki

Opiskelija on suorittanut ammatillisen perustutkinnon 31.5.2021. Hän hakee opintotukea samaan tutkintoon heti saman vuoden elokuussa 2021. Opiskelija hakee opintotukea koko opiskeluajalle. Opiskelija arvioi hakemuksessa, että opinnot päättyvät 31.12.2021. Myönnä opintotuki 31.12.2021 saakka.

Opintojen laajuuden mukaisen tukiajan päätyttyä opintotukea voidaan myöntää enintään 12 kuukauden ajalle.

Esimerkki

Opiskelija on syksyllä 2021 hakenut opintotukea uudelleen samaan perustutkintoon, josta hän on keväällä 2021 saanut tutkintotodistuksen. Hänelle on myönnetty opintotukea yhdelle vuodelle eli ajalle 1.8.2021-31.5.2022. Hän hakee jatkotukea syksyllä 2022. Hakemuksen liitteenä on oppilaitoksen todistus, jonka mukaan opiskelija on suorittamassa 60 osaamispisteen laajuista tutkinnon laajennusta. Opiskelija on saanut tutkinnon laajennukseen jo sen laajuuden mukaisen tukiajan (60 osp = 1 vuosi) ja hänelle voidaan myöntää tukea vielä enintään 12 kuukauden ajalle. Lisääjän laskeminen on alkanut 1.6.2022.

Jos opiskelija kertoo suorittavansa aiemmin suorittamansa tutkinnon kokonaan uudestaan ja oppilaitos vahvistaa, että koulutus pitää suorittaa kokonaisuudessaan uusiksi kyseisen alan osaamisvaatimusten muutoksen vuoksi, pyydä neuvoa RP_OPINTOETUDET -laatikosta.

Henkilökohtaiset opiskelujärjestelyt (HOPS tai HOKS)

Aiemmin suoritettut opinnot, työkokemus tai muutoin hankittu osaaminen voidaan tunnistaa ja tunnustaa (=hyväksilukea) opinnoissa, jolloin opiskelijan opiskeluaika saattaa poiketa muiden vastaavia opintoja harjoittavien opiskeluaikasta. Opiskelijalla voi myös muusta syystä kuin opintojen hyväksilukemisesta johtuen olla henkilökohtaiset opiskelujärjestelyt. Ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa käytetään 1.1.2018 alkaen termiä henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS).

Oppilaitoksen tulee ilmoittaa opiskelijan henkilökohtaisista opiskelujärjestelyistä (OT6-lomake). Jos oppilaitos tai opiskelija ei opintotukihakemuksessa ilmoita opintojen hyväksilukemisesta, asiaa ei Kelassa ole yleensä aihetta selvittää. Tuki myönnetään hakemuksesta ja oppilaitoksen todistuksesta ilmenevien tietojen perusteella, ellei ole syytä epäillä, että opiskelijan opiskeluaika tai opinnot poikkeavat hakemuksessa ilmoitetuista tiedoista.

Tuki myönnetään tavanomaiselle opintotukeen oikeuttavalle ajalle, jos hyväksilukeminen on vähäistä eikä opiskelu poikkea huomattavasti muiden vastaavia opintoja harjoittavien opinnoista (esim. lukuvuoden opintojen aloittamis- ja päättymisajankohta eivät ole poikkeavia, opinnoissa ei ole keskeytystä lukuvuoden aikana, opintojen laajuus lukuvuoden aikana on keskimäärin vähintään 4,5 osaamispistettä tai 3 opintoviikkoa opiskelukuukautta kohti).

Jos opiskelijan opinnot henkilökohtaisten opiskelujärjestelyjen vuoksi poikkeavat huomattavasti muiden vastaavia opintoja suorittavien opinnoista, opintojen tai opintojaksojen päätoimisuus sekä opintotukiaika selvitetään erikseen oppilaitoksen todistuksesta ilmenevien tietojen perusteella.

Huomautus

Henkilökohtaista suunnitelmaa ei tarvita 1.8.2018 alkaen ammatillisen perustutkintokoulutuksen tai VALMA-koulutuksen opiskelijalta, koska koulutus on aina päätoimista ja lukuvuoden tukiaika on aina 1.8.-31.5.

Henkilökohtaiset opiskelujärjestelyt aikuisten perusopetuksessa

Aikuisten perusopetuksessa käytetään termiä henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. Jokaisen opiskelijan kanssa tehdään henkilökohtainen suunnitelma, koska jokaisen

opiskelijan taustatilanne ja lisäkoulutuksen tarve on erilainen. Suunnitelma on aina oltava hakemuksen liitteenä (lomake OT6).

- Jos suunnitelma tehdään heti alussa neljälle vuodelle ja opiskelu on koko ajalla päätoimista (keskimäärin 22 kurssia / lukuvuosi), opintotuki voidaan ensimmäisellä hakemuksella myöntää neljännen opiskeluvuoden loppuun.
- Suunnitelma saatetaan myös tehdä vuodeksi kerrallaan, jolloin myös opintotuki myönnetään aina vuodeksi kerrallaan ja opiskelijan tulee hakea tukea uudella hakemuksella seuraavalle lukuvuodelle. Lisää tässä tilanteessa päätökseen päätösteksti **OTW31**.

Laajennettu perustutkinto tai tutkinnon suorittaminen osissa

Opiskelija voi suorittaa ammatillisen perustutkinnon tutkinnon laajuudeksi määriteltyä osaamispistemäärää laajempaan, esimerkiksi suorittamalla ylimääräisen tutkinnon osan ammattitaidon syventämiseksi. Opiskelija saattaa saada tutkintotodistuksen vasta suoritettuaan tämän laajennetun tutkinnon. Ks. tarkemmin etuusohjeen kohdasta [Tukiaika ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa](#) (väliotsikko Opiskelija suorittaa "laajennettua" perustutkintoa).

Opiskelija voi suorittaa ammatillisen perustutkinnon myös osa kerrallaan. Opiskelija voi tietyn opintokokonaisuuden suoritettuaan keskeyttää opintonsa väliaikaisesti, siirtyä esimerkiksi työelämään ja palata keskeytyksen jälkeen taas jatkamaan opintojaan. Menettelyllä pyritään ehkäisemään opintojen lopullista keskeyttämistä.

Opiskelija voi myös suorittaa vain tietyn tutkinnon osan, jolloin tavoitteena ei ole koko tutkinnon suorittaminen. Tällä tavoin tutkinnon jo suorittanut opiskelija voi täydentää tutkintoaan tai työelämässä oleva tutkintoa suorittamaton opiskelija lisätä ammattipätevyyttään. Ks. tarkemmin edellä otsikko Samat opinnot uudelleen (Suoritetun ammatillisen perustutkinnon laajentaminen uusilla tutkinnon osilla tai sama tutkinto kokonaan uudestaan) sekä etuusohjeen kohdasta [Tukiaika ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa](#) (väliotsikko Opiskelija suorittaa vain tutkinnon osaa).

Lue lisää opintojen päätyminen tulovalvonnassa

Opintotuen myöntäminen lisääjälle

Opintojen laajuuden mukaisen suoritusajan ylittävästä opiskeluajasta käytetään nimitystä lisääaja. Opintojen laajuuden mukaisen suoritusajan päätyttyä opiskelijan tulee hakea opintotukea uudella hakemuksella.

Lue lisää enimmäistukiajan päätyminen tulovalvonnassa

1.4.6.5.1 Tukiaika aikuisten perusopetuksessa

Perusopetuslain 46 §:n mukaan aikuisten perusopetuksen oppimäärä on laajuudeltaan enintään nelivuotinen. Oppimäärä tulee suorittaa enintään viidessä vuodessa. Aikuisten perusopetuksen säännönmukainen opiskelu-aika on siten viisi vuotta. Opintotuki voidaan myöntää säännönmukaiselle opiskeluajalle ja sen päätyttyä enintään 12 kuukauden ajalle (OTL 65/1994 7 § 9 mom.).

Aikuisten perusopetus on päätoimista, kun opintojen laajuus on keskimäärin vähintään 22 kurssia / lukuvuosi. Opiskelijalla saattaa olla opintojen loppuvaiheessa jäljellä alle 22

kurssia. Jäljellä olevat opinnot ovat päätoimisia, jos opintoja on keskimäärin vähintään 2 kurssia opiskelukuukautta kohti.

Viides ja kuudes opiskeluvuosi

Aikuisten perusopetuksessa opintotuki myönnetään ensin neljännen opiskeluvuoden loppuun, jos henkilökohtainen opiskelusuunnitelma on tehty koko ajalle ja opiskelu on päätoimista (keskimäärin vähintään 22 kurssia / lukuvuosi).

Neljännen opiskeluvuoden jälkeen (5. opiskeluvuosi ja 6. opiskeluvuosi) opintotuki myönnetään enintään lukuvuodeksi kerrallaan ja opintojen päätoimisuus on selvitettävä. Opinnot katsotaan päätoimisiksi eli opintotukeen oikeuttaviksi, kun oppilaitos vahvistaa opiskelijan osallistuvan lukuvuoden aikana vähintään 22 kurssiin.

Kuudennelle opiskeluvuodelle opintotuki voidaan myöntää enintään 12 kuukauden ajalle, jos opinnot ovat päätoimisia. Säännönmukainen opiskeluaika päättyy yleensä 31.5. eli tukea voidaan myöntää säännönmukaisen opiskeluaajan päättymistä seuraavan 12 kuukauden aikana kesäkuusta toukokuuhun. Tämän jälkeen opintotukioikeus kyseisissä opinnoissa on päättynyt. Lisää päätökseen päätösteksti **OTX62**.

Esimerkki

Opiskelija on suorittanut aikuisten perusopetusta 5 vuotta ja hän hakee opintotukea vielä kuudennelle opiskeluvuodelle lukuvuodelle 2020-2021. Säännönmukainen opiskeluaika on päättynyt 31.5.2020, joten sen jälkeinen 12 kuukauden tukiaika kohdentuu ajalle 1.6.2020-31.5.2021.

Seitsemäs opiskeluvuosi

Opintotuki voidaan myöntää seitsemännelle opiskeluvuodelle vain, jos opiskelijan opinnot ovat kuudennen opiskeluvuoden aikana keskeytyneet hyväksyttävän syyn vuoksi. Hyväksyttäviä syitä ovat ase- tai siviilipalveluksen suorittaminen, opiskelijan oma sairaus, lapsen syntymä tai muu näihin rinnastettava hyväksyttävä syy. Syy selvitetään hakemustietojen, Kelan rekisteritietojen tai oppilaitoksen todistuksen avulla. Opintotukea voidaan kuitenkin myöntää enintään 12 kuukaudelle sisältäen viidennen opiskeluvuoden opiskeluaajat.

- Jos opiskelija ei hakemuksessaan esitä hyväksyttävää syytä ja jos sellaista ei myöskään Kelan tietojen mukaan ole ollut, hylkää seitsemännen opiskeluvuoden opintotuki päätöstekstillä **OTB67**. Lisää päätösteksti **OTB68**, jos opiskelija on esittänyt syyn, jota ei voida pitää hyväksyttävänä.
- Opintotukea voidaan seitsemäntenä opiskeluvuotena myöntää enintään samalle ajalle kuin opinnot olivat keskeytyneet. Huomioon otetaan opiskelukuukaudet, joiden aikana opinnot ovat keskeytyneet vähintään 18 kalenteripäivän ajaksi.
- Pyydä tarvittaessa tulkinta-apua RP_OPINTOETUUDET-postilaatikosta.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty opintotuki kuudennelle opiskeluvuodelle ajalle 1.9.–31.5. Opinnot ovat keskeytyneet sairauden vuoksi maaliskuun alusta alkaen eli 3 kuukauden ajalle. Opiskelijalle voidaan myöntää 3 kuukauden opintotuki seitsemännelle opiskeluvuodelle. Jos opiskelija on hakenut opintotukea pidemmälle ajalle, lisää päätökseen päätösteksti **OTD76**.

1.4.6.5.2 Tukiaika lukiokoulutuksessa

Lukiolain mukaan lukion oppimäärä on laajuudeltaan kolmivuotinen. Lukion oppimäärä tulee suorittaa enintään neljässä vuodessa, jollei opiskelijalle perustellusta syystä myönnetä suoritusajastaan pidennystä. Lukio-opintojen säännönmukainen opiskeluaika on siten neljä vuotta. Opintotuki voidaan myöntää säännönmukaiselle opiskeluajalle ja sen päätyttyä enintään 12 kuukauden ajalle (OTL 65/1994 7 § 9 mom.).

Huomautus

Lukiolainen ei yleensä voi saada opintotukea ulkomaan vaihto-opintoihin, koska opiskelu ei ole päätoimista. Tällaisessa tilanteessa **vaihto-opiskeluvuosi ei kuluta lukio-opintojen 3-vuotista kesto**a. Lukiolaisen neljäs lukiovuosi voi siis käytännössä olla vasta kolmas opiskeluvuosi.

Lukiolainen suorittaa lukion oppimäärän, josta hän saa lukion päättötodistuksen. YO-kokeista lukiolainen saa YO-tutkintotodistuksen. **Yleensä tukioikeus päättyy YO-tutkintotodistuksen saamiseen** eikä lisätukea voida myöntää sen jälkeen tehtäviin lisäsuorituksiin tai arvosanojen korottamisiin tai uusimisiin, vaikka suunnitellut opinnot periaatteessa olisivat päätoimisia. Ks. tukioikeuden keston pääsäännöstä ja poikkeuksista tarkemmin kohdassa Opintotukeen oikeuttavat opinnot - [Muut opinnot](#) (väliotsikko Lukio-opinnot - Mihin päättyy lukio-opintojen tukioikeus).

Opintotuki voidaan myöntää viidennelle tai sen jälkeiselle opiskeluvuodelle vain, jos opiskelu on **päätoimista**. Lue lisää kohdasta Opintojen päätoimisuus - [Lukio-opinnot](#).

Neljäs opiskeluvuosi

1.8.2021 alkaen neljännen opiskeluvuoden opintojen päätoimisuutta ei tarvitse selvittää. Tämä perustuu siihen, että lukiolaisella on lukiolain 23 §:n mukaan oikeus suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärä enintään neljässä vuodessa. Opintotuki myönnetään kuitenkin edelleen ensimmäisellä hakemuksella kolmannen opiskeluvuoden loppuun saakka ja neljännen opiskeluvuoden tuki on haettava erikseen.

Esimerkki

Lukiolainen hakee syksyllä 2021 opintotukea 4. opiskeluvuodelle. Tutki, onko opiskelijalla edelleen nuorten oppimäärän suorittaminen kesken. Jos on, voit myöntää opintotuen 4. opiskeluvuodelle. Vaikka hakemuksesta kävisi ilmi jäljellä olevat opinnot, älä käytä tietoa ratkaisun perusteena.

Esimerkki

Lukiolainen hakee opintotukea 4. opiskeluvuodelle. Opiskelija on jo valmistunut nuorten oppimäärästä eli hänelle ei enää ole lukiossa opiskeluoikeutta. Opiskelija ei ole kuitenkaan vielä saanut YO-tutkintotodistusta, koska hän ei ole suorittanut kaikkia pakollisia YO-kokeita. Tämä tieto näkyy Koskesta. Voit myöntää opintotuen 4. opiskeluvuodelle.

Viides opiskeluvuosi

Lukiokoulutuksessa opintotuki myönnetään ensin kolmannen opiskeluvuoden loppuun ja erillisestä hakemuksesta neljännelle opiskeluvuodelle. Tänä aikana opintojen päätoimisuutta ei pääsääntöisesti tarvitse erikseen selvittää.

Viidennelle opiskeluvuodelle opintotuki voidaan myöntää enintään 12 kuukauden ajalle, jos opinnot ovat päätoimisia. Lukio-opintojen säännönmukainen opiskelu-aika päättyy yleensä 31.5. eli tukea voidaan myöntää säännönmukaisen opiskeluajan päättymistä seuraavan 12 kuukauden aikana kesäkuusta toukokuuhun. Tämän jälkeen opintotukioikeus kyseisissä opinnoissa on päättynyt. Lisää viidennen opiskeluvuoden päätökseen päätösteksti **OTX62**.

Esimerkki

Lukiolainen on opiskellut 4 vuotta ja hän hakee opintotukea vielä viidennelle opiskeluvuodelle lukuvuodelle 2020-2021. Säännönmukainen opiskelu-aika on päättynyt 31.5.2020, joten sen jälkeinen 12 kuukauden tukiaika kohdentuu ajalle 1.6.2020-31.5.2021. Käytännössä tuki myönnetään ajalle 1.8.2020-31.5.2021 ellei opiskelija lisäksi hae kesätukea ja opiskele päätoimisesti kesällä 2020 eli ennen viimeisen opiskeluvuoden alkamista.

Opintotukiaikaa koskeva raja (3 v. + 1 v. + 12 kk) tuli voimaan 1.8.2013. Jos opiskelijan opinnot ovat keskeytyneet jo tätä aiemmin, ja opiskelija palaa jatkamaan opintojaan, opintotuki voidaan myöntää 12 kuukauden ajalle, vaikka hän olisi jo aiemmin suorittanut opintoja niin pitkään, että 1.8.2013 voimaan tulleen muutoksen mukainen enimmäistukiaika on käytetty.

Esimerkki

Opiskelija on suorittanut lukio-opintoja 5 vuotta ajalla 1.8.2007-31.5.2012. Hän ei ole aikanaan saanut lukio-opintoja päätökseen, ja hän palaa suorittamaan lukio-opinnot loppuun 1.8.2020-31.5.2021. Koska opinnot ovat keskeytyneet ennen lainmuutosta, opiskelijalle voidaan edelleen myöntää opintotuki enintään 12 kuukauden ajalle eli 1.8.2020-31.7.2021, jos opinnot ovat päätoimisia.

Kuudes opiskeluvuosi

Opintotuki voidaan myöntää kuudennelle opiskeluvuodelle vain, jos opiskelijan opinnot ovat viidennen opiskeluvuoden aikana keskeytyneet hyväksyttävän syyn vuoksi. Hyväksyttäviä syitä ovat ase- tai siviilipalveluksen suorittaminen, opiskelijan oma sairaus, lapsen syntymä tai muu näihin rinnastettava hyväksyttävä syy. Syy selvitetään hakemustietojen, Kelan rekisteritietojen tai oppilaitoksen todistuksen avulla. Opintotukea voidaan kuitenkin myöntää enintään 12 kuukaudelle sisältäen viidennen opiskeluvuoden opiskeluajat. Huomaa, että myös opintojen päätoimisuus on tutkittava.

- Jos opiskelija ei hakemuksessaan esitä hyväksyttävää syytä ja jos sellaista ei myöskään Kelan tietojen mukaan ole ollut, hylkää kuudennen opiskeluvuoden opintotuki päätöstekstillä **OTB67**. Lisää päätösteksti **OTB68**, jos opiskelija on esittänyt syyn, jota ei voida pitää hyväksyttävänä.
- Opintotukea voidaan kuudentena opiskeluvuotena myöntää enintään samalle ajalle kuin opinnot olivat keskeytyneet. Huomioon otetaan opiskelukuukaudet, joiden aikana opinnot ovat keskeytyneet vähintään 18 kalenteripäivän ajaksi.

Jäljellä olevien opintojen pitää olla päätoimisia (vähintään 10 kurssia tai 2 yo-koetta lukukauden aikana).

- Pyydä tarvittaessa tulkinta-apua RP_OPINTOETUUDET-postilaatikosta.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty opintotuki viidennelle opiskeluvuodelle ajalle 1.9.–31.5. Opinnot ovat keskeytyneet sairauden vuoksi maaliskuun alusta alkaen eli 3 kuukauden ajalle. Opiskelijalle voidaan myöntää 3 kuukauden opintotuki kuudennelle opiskeluvuodelle. Jos opiskelija on hakenut opintotukea pidemmälle ajalle, lisää päätökseen päätösteksti **OTD76**.

Lukuvuoden tukikuukaudet lisääjalla

Opintotuki myönnetään oppilaitoksen todistuksesta ilmenevälle opiskeluajalle. Syyslukukauden päätoimiset opinnot oikeuttavat tukeen elo-joulukuulta ja kevätlukukauden päätoimiset opinnot oikeuttavat tukeen tammi-toukokuulta.

Syksyllä ylioppilastutkinnon suorittavan tukioikeus päättyy 30.11., koska tutkintotodistukset luovutetaan joulukuun alkupuolella eikä joulukuulle tule 18 opiskelupäivää.

Kansainväliset lukiotutkinnot

Suomessa suoritetaan myös erilaisia kansainvälisiä lukiotutkintoja, joihin OKM on antanut järjestämisluvan (IB ja DIA). Koulutuksia järjestetään mm. Helsingin kansainvälisessä koulussa ja Helsingin saksalaisessa koulussa. Lisäksi opintotukea voidaan myöntää Helsingin eurooppalaisen koulun lukiokoulutukseen (EB), vaikka koulutuksella ei ole OKM:n järjestämislupaa. Näihinkin koulutuksiin opintotuki myönnetään kolmelle ensimmäiselle opiskeluvuodelle. Sen jälkeen tukea voidaan myöntää 1 lisävuodelle ja sen jälkeen 12 kuukaudelle.

Ks. kohdasta Opintojen päätoimisuus - [Lukio-opinnot](#), miten kansainvälisten lukio-opintojen lisääjän opiskelun päätoimisuus arvioidaan.

Syksyllä IB-tutkinnon suorittavan tukioikeus päättyy vasta 31.12., koska IB-linjalla opiskelevat eivät saa tutkintotodistuksia vielä joulukuun alussa.

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus (31.7.2022 saakka)

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa opintotukea voidaan myöntää ensimmäisen opiskeluvuoden päätyttyä enintään 12 kuukauden ajalle. Ks. kohdasta Opintojen päätoimisuus - [Lukio-opinnot](#), miten LUVA-koulutuksen lisääjän opiskelun päätoimisuus arvioidaan.

1.4.6.5.3 Tukiaika ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa

Opintotukilain 7 §:n mukaan säännönmukaisen opiskeluajan päätyttyä opintotukea voidaan myöntää enintään 12 kuukauden ajalle.

Opintotukilain 7 §:ssä ammatillisella perustutkintokoulutuksella tarkoitetaan **ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017)** nojalla määrättyjen tutkinnon perusteiden mukaista perustutkintokoulutusta.

Mikä koulutus ei ole ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaista perustutkintokoulutusta

Muussa kuin julkisen valvonnan alaisessa (=yksityisessä) oppilaitoksessa järjestettävä koulutus ei ole ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaista koulutusta, vaikka se vastaa sitä. Opiskelijat eivät esimerkiksi suorita yhteisiä tutkinnon osia. Kun yksityisessä oppilaitoksessa ammatillista peruskoulutusta suorittava opiskelija hakee opintotukea lisääjälle, on jäljellä olevien opintojen laajuus ja kesto selvitettävä. Ks. lista.

Muun viranomaisen valvoma koulutus ei ole ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaista koulutusta. Kun muun viranomaisen valvoma ammatillista peruskoulutusta suorittava opiskelija hakee opintotukea lisääjälle, on jäljellä olevien opintojen laajuus ja kesto selvitettävä. Ks. lista.

Ks. tarkemmin [Tukiaika muussa koulutuksessa](#).

Säännönmukainen opiskeluaika ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa

Säännönmukaisella opiskeluajalla tarkoitetaan ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa enintään **neljää vuotta**. Ammatillisen perustutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä ja tutkinnon laajuuden mukainen tukiaika on 3 vuotta. Opintotuki myönnetäänkin **ensimmäisellä hakemuksella vain kolmelle vuodelle** eli tutkinnon laajuuden mukaiselle ajalle. Neljännen vuoden tuki pitää aina hakea erikseen vasta neljännen opiskeluvuoden alkaessa (aikaisintaan 6 kuukautta etukäteisesti).

Huomioi tarvittaessa, onko opiskelija suorittanut **aiemmin saman alan perustutkintoa**. Tutustu ohjeistukseen kohdassa Oikeus ja edellytykset - Opintotukiaika - [Opintotukiaika muissa opinnoissa](#).

Opiskelija suorittaa "laajennettua" perustutkintoa

Opiskelija voi suorittaa ammatillisen perustutkinnon tutkinnon laajuudeksi määriteltyä osaamispistemäärää laajempaan, esimerkiksi suorittamalla ylimääräisen tutkinnon osan ammattitaidon syventämiseksi. Opiskelija saattaa saada tutkintotodistuksen vasta suoritettuaan tämän laajennetun tutkinnon. Kansainvälisen ECVET-suosituksen mukaan virallisessa täysipäiväisessä koulutuksessa vuoden aikana suoritettavat oppimistulokset vastaavat 60:tä osaamispistettä. Jos opiskelija esimerkiksi suorittaa 180 osaamispisteen perustutkinnon lisäksi 60 ylimääräistä osaamispistettä neljäntenä opiskeluvuotena, tämä neljäs opiskeluvuosi on vielä opintojen laajuuden mukaista suoritusaikaa.

Opiskelija suorittaa vain tutkinnon osaa

Jos opiskelija suorittaa vain tutkinnon osaa, säännönmukainen opiskeluaika määräytyy tutkinnon osan laajuuden perusteella. Kansainvälisen ECVET-suosituksen mukaan virallisessa täysipäiväisessä koulutuksessa vuoden aikana suoritettavat oppimistulokset vastaavat 60:tä osaamispistettä. Jos hakemuksesta tai liitteistä ei käy ilmi osatutkinnon laajuus, opintotuki voidaan myöntää ensimmäisellä hakemuksella enintään vuodeksi. Lisää päätökseen fraasi **OTD36**. Jos opiskelija hakee yhden vuoden tukiajan jälkeen

opintotukea pidemmälle ajalle, selvitetään vasta tässä vaiheessa osatutkinnon laajuus ja enimmäistukiaika.

Esimerkkejä enimmäistukiajasta:

- Tutkinnon osa tai osat yhteensä 30 osp:
 - Säännönmukainen opiskeluaika on 1/2 lukuvuotta eli 5 kuukautta.
 - Lisäaikaa on 12 kuukautta.
 - Enimmäistukiaika on 1,5 vuotta.
- Tutkinnon osa tai osat yhteensä 60 osp:
 - Säännönmukainen opiskeluaika on 1 lukuvuosi.
 - Lisäaikaa on 12 kuukautta.
 - Enimmäistukiaika on 2 vuotta.

Lisäajan tuen hakeminen ja Koski-tietovaranto

Kun ammatillisen perustutkintokoulutuksen opiskelija hakee lisäajan opintotukea neljännelle tai myöhemmälle opiskeluvuodelle, opintotuki voidaan myöntää, jos opiskelijalla on edelleen Koski-tietovarannon mukaan kyseinen opiskeluoikeus ja hän on opinnoissa läsnä olevana. Läsnä olemisella tarkoitetaan sitä, että opiskelija ei ole keskeyttänyt opiskeluoikeutta. Jäljellä olevien opintojen laajuutta ja kestoja ei tarvitse selvittää, koska ammatillinen perustutkintokoulutus on aina päätoimista.

Koski-tietovarannossa saattaa olla myös arvio opintojen päättymisajasta. Oppilaitoksen ei kuitenkaan ole pakko ylläpitää tietoa Koski-tietovarannossa eikä tieto välttämättä ole ajan tasalla. Ratkaisu voidaan tehdä tältä osin Koski-tietovarannosta poiketen. Opintotuki myönnetään opiskelijan ilmoittamalle ajalle, kuitenkin enintään lukuvuodeksi kerrallaan.

Esimerkki

Opiskelija hakee opintotukea ammatillisen perustutkinnon neljännelle opiskeluvuodelle 5.8.2021 alkaen. Opiskelija arvioi valmistuvansa 31.5.2022. Koskessa on arvioitu päättymispäivä 22.12.2021. Voit myöntää opintotuen koko neljännelle opiskeluvuodelle eli 31.5.2022 saakka, vaikka Koskessa on tästä poikkeava arvioitu päättymispäivä. Oppilaitosta ei tarvitse pyytää korjaamaan Koski-tietoa.

Kosken tietojen mukaan opiskelijalla voi olla tila-tietona Loma, jos käsittelet lisäajan hakemusta jo kesällä. Syksyn opintojen läsnäolon alkamispäivää ei tarvitse odottaa vaan hakemuksen voi ratkaista näillä tiedoilla.

Pääsääntö on, että opintotuki myönnetään aina ensin opintojen laajuuden mukaiselle opiskeluajalle eli kolmelle vuodelle. Lisäajan tuen voi myöntää aikaisintaan 6 kuukautta ennen opintojen laajuuden mukaisen opiskeluajan päättymistä (vrt. OTL 23 § Etukäteisen hakemuksen hylkääminen; ks. [Hakuaika](#)).

Esimerkki

Opiskelija hakee opintotukea 180 osaamispisteen laajuiseen ammatilliseen perustutkintoon heti opintojen alussa neljälle vuodelle. Opintotuki voidaan ensimmäisellä hakemuksella myöntää 3 vuodelle ja opiskelijan tulee hakea lisäajan tuki erikseen.

Esimerkki

Opintojen laajuuden mukainen opiskeluaika (3 vuotta) on päättymässä 31.12.2018. Opiskelija hakee jo hyvissä ajoin elokuussa 2018 opintotukea keväälle 2019. Koska lisäajan alkuun on alle 6 kuukautta, opintotuen voi myöntää lisäajalle eli keväälle 2019. Tuen voi myöntää, vaikka hakemuksen liitteenä ei olisi oppilaitoksen todistusta opiskelun jatkumisesta yli 3 vuoden.

Koskessa osa-aikaisuustieto 0 %

Jos huomaat lisäajan hakemusta käsitellessäsi, että opiskelijan osa-aikaisuustieto on Koski-tietovarannon mukaan 0 %, kuule opiskelijaa (kirjemalli **OTL38**).

1. Jos osa-aikaisuustieto (0 %) kestää yli 2 kuukautta, hylkää hakemus. Lisää päätökseen päätösteksti **OTBBE**.
2. Jos osa-aikaisuustieto (0%) johtuu syystä, johon opiskelija on voinut itse vaikuttaa, hylkää hakemus. Lisää päätökseen päätösteksti **OTBBE**.
3. Opintotuki voidaan myöntää, jos
 - a. osa-aikaisuustieto (0 %) johtuu syystä, johon opiskelija ei ole voinut itse vaikuttaa **ja**
 - b. osa-aikaisuustieto (0 %) kestää enintään 2 kuukautta.

Hyväksyttäviä syitä arvioidaan samoilla perusteilla kuin edistymisen seurannassa. Ks. tarkemmin etuusohjeen kohdasta Oikeus ja edellytykset - Opinnoissa edistyminen - Toisen asteen opintojen edistymisen seuranta - [Arviointiperiaatteet Kelassa](#). Useimmiten perusteena on työpaikalla oppimisen paikan puuttuminen, mikä johtuu yleensä opiskelijasta riippumattomista syistä.

Esimerkki

Opiskelija kertoo elokuussa 2022, että hänellä ei ole parhaillaan opiskelua, koska hän ei ole vielä saanut työpaikalla oppimisen paikkaa eikä hänellä ole jäljellä muitakaan opintoja. Terveystieteiden opiskelija ei voi mennä työpaikalle, koska hänellä ei ole koronapassia. Koronapassia edellyttävä poikkeuslainsäädäntö estää työpaikalla oppimisen ainakin 31.12.2022 saakka. Opiskelija voi jatkaa opintojaan aikaisintaan 1.1.2023, ellei hän sovi oppilaitoksen kanssa muita opintoja.

- Osa-aikaisuustieto (0 %) kestää yli 2 kuukautta.
- Osa-aikaisuustieto (0 %) johtuu syystä, johon opiskelija on voinut itse vaikuttaa.

Opintotukea ei voida myöntää.

Jos osa-aikaisuustiedon kestosta ei ole varmaa tietoa, mutta se on oletettavasti hyvin lyhytkestoinen, opintotuki voidaan myöntää.

Esimerkki

Opiskelija kertoo elokuussa 2022, että hänellä ei ole parhaillaan opiskelua, koska hän ei ole vielä saanut työpaikalla oppimisen paikkaa eikä hänellä ole jäljellä muitakaan opintoja. Opiskelija etsii aktiivisesti työpaikalla oppimisen paikkaa ja uskoo saavansa sen pian.

1. Osa-aikaisuustieto (0 %) johtuu opiskelijasta riippumattomasta syystä.
2. Osa-aikaisuustiedon (0%) voidaan olettaa kestävän enintään 2 kuukautta.

Opintotuki voidaan myöntää.

Huomautus

Osa-aikaisuustietoa ei huomioida opintojen laajuuden mukaisella opiskeluajalla eli 3 ensimmäisen opiskeluvuoden aikana.

Osa-aikaisuustieto ei ole Koski-seurannassa eikä tietoa tarvitse tutkia, kun opintotukeen ollaan tekemässä tarkistusratkaisua. Tieto tutkitaan ja huomioidaan opintotuessa vain, kun tukea ollaan myöntämässä uudella jatkohakemuksella lisäajalle.

Neljäs opiskeluvuosi

180 osaamispisteen ammatillisen perustutkinnon laajuuden mukainen opiskeluaika on kolme vuotta. Opintotuki myönnetään ensin tälle ajalle eli kolmannen opiskeluvuoden loppuun.

Neljännän opiskeluvuoden opintotuki myönnetään enintään lukuvuodeksi kerrallaan.

Opiskelijan ei tarvitse suorittaa koko neljää opiskeluvuotta yhtäjaksoisesti. Opintojen keskeytykset huomioidaan, kun tukiaikaa lasketaan.

Esimerkki

Opiskelija on suorittanut ammatillista perustutkintoa 1.8.2017-31.5.2020 eli kolme vuotta. Opinnot ovat olleet väliaikaisesti keskeytyneinä lukuvuonna 2020-2021 ja hän jatkaa opiskelua elokuussa 2021. Lukuvuosi 2021-2022 on opiskelijan neljäs opiskeluvuosi.

Katso tarkempi ohjeistus ja lisää esimerkkejä ohjeen kohdasta [Opintotukiaika muissa opinnoissa](#) - otsikko Aiempien saman alan opintojen jatkaminen, kun opinnot ovat aiemmin keskeytyneet.

Viides opiskeluvuosi

Viidennelle opiskeluvuodelle opintotuki voidaan myöntää enintään 12 kuukauden ajalle. 12 kuukauden laskeminen alkaa välittömästi siitä ajankohdasta, johon neljäs opiskeluvuosi on päättynyt. Syksyllä elokuussa alkavan koulutuksen säännönmukainen opiskeluaika päättyy 31.5. eli tukea voidaan myöntää säännönmukaisen opiskeluajan päättymistä seuraavan 12 kuukauden aikana kesäkuusta toukokuuhun. Tämän jälkeen opintotukioikeus kyseisissä opinnoissa on päättynyt. Lisää viidennen opiskeluvuoden päätökseen päätösteksti **OTX62**.

Esimerkki

Opiskelija on suorittanut ammatillista perustutkintoa 4 vuotta ja hän hakee opintotukea vielä viidennelle opiskeluvuodelle lukuvuodelle 2020-2021. Säännönmukainen opiskeluaika on päättynyt 31.5.2020, joten sen jälkeinen 12 kuukauden tukiaika kohdentuu ajalle 1.6.2020-31.5.2021. Käytännössä tuki myönnetään ajalle 1.8.2020-31.5.2021 ellei opiskelija lisäksi hae kesätukea ja opiskele päätoimisesti kesällä 2020 eli ennen viimeisen opiskeluvuoden alkamista.

Opintotukiaikaa koskeva rajausta tuli voimaan 1.8.2013. Jos opiskelijan opinnot ovat keskeytyneet jo tätä aiemmin, ja opiskelija palaa jatkamaan opintojaan, opintotuki

voidaan myöntää 12 kuukauden ajalle, vaikka hän olisi jo aiemmin suorittanut opintoja niin pitkään, että 1.8.2013 voimaan tulleen muutoksen mukainen enimmäistukiaika on käytetty.

Esimerkki

Opiskelija on suorittanut ammatillista perustutkintoa 5 vuotta ajalla 1.8.2007-31.5.2012. Hän ei ole aikanaan saanut opintoja päätökseen, ja hän palaa suorittamaan opinnot loppuun 1.8.2020-31.5.2021. Koska opinnot ovat keskeytyneet ennen lainmuutosta, opiskelijalle voidaan edelleen myöntää opintotuki enintään 12 kuukauden ajalle eli 1.8.2020-31.7.2021, jos opinnot ovat päätoimisia.

Kuudes opiskeluvuosi

Opintotuki voidaan myöntää kuudennelle opiskeluvuodelle vain, jos opiskelijan opinnot ovat viidennen opiskeluvuoden aikana keskeytyneet hyväksyttävän syyn vuoksi. Hyväksyttäviä syitä ovat ase- tai siviilipalveluksen suorittaminen, opiskelijan oma sairaus, lapsen syntymä tai muu näihin rinnastettava hyväksyttävä syy. Syy selvitetään hakemustietojen, Kelan rekisteritietojen tai oppilaitoksen todistuksen avulla. Opintotukea voidaan kuitenkin myöntää enintään 12 kuukaudelle sisältäen viidennen opiskeluvuoden opiskeluajat.

- Jos opiskelija ei hakemuksessaan esitä hyväksyttävää syytä ja jos sellaista ei myöskään Kelan tietojen mukaan ole ollut, hylkää kuudennen opiskeluvuoden opintotuki päätöstekstillä **OTB67**. Lisää päätösteksti **OTB68**, jos opiskelija on esittänyt syyn, jota ei voida pitää hyväksyttävänä.
- Opintotukea voidaan kuudentena opiskeluvuotena myöntää enintään samalle ajalle kuin opinnot olivat keskeytyneet. Huomioon otetaan opiskelukuukaudet, joiden aikana opinnot ovat keskeytyneet vähintään 18 kalenteripäivän ajaksi.
- Pyydä tarvittaessa tulkinta-apua RP_OPINTOETUUDET-postilaatikosta.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty opintotuki viidennelle opiskeluvuodelle ajalle 1.9.–31.5. Opinnot ovat keskeytyneet sairauden vuoksi maaliskuun alusta alkaen eli 3 kuukauden ajalle. Opiskelijalle voidaan myöntää 3 kuukauden opintotuki kuudennelle opiskeluvuodelle. Jos opiskelija on hakenut opintotukea pidemmälle ajalle, lisää päätökseen päätösteksti **OTD76**.

Esimerkki

Opiskelija on suorittanut ammatillista perustutkintoa 1.8.2016-31.5.2020 eli neljä vuotta. 12 kuukauden lisäajan laskeminen on alkanut 1.6.2020. Opinnot ovat olleet keskeytyneinä lukuvuoden 2020-2021 ja opiskelija jatkaa opintoja elokuussa 2021. Kelalla olevista tiedoista käy ilmi, että opinnot ovat keskeytyneet lukuvuodelle 2020-2021 hyväksyttävästä syystä. Opiskelijalla on ollut elämänhallinnan haasteita, joihin hän on saanut tukea kuntoutuksella. Opintotukea voidaan myöntää kuudennelle opiskeluvuodelle.

1.4.6.5.4 Tukiaika yhdistelmäututkinnossa

Päätoimisuus

Lisääajan tuki myönnetään yhdistelmätutkinnossakin enintään lukuvuodeksi kerrallaan.

Ammatillinen perustutkintokoulutus on aina päätoimista. Kun yhdistelmätutkintoa suorittava opiskelija hakee lisääajan opintotukea ja ammatillinen perustutkintokoulutus on edelleen kesken, opintotuki voidaan myöntää. Selvitystä jäljellä olevien opintojen laajuudesta ja kestosta ei tarvita. Tarkista Koski-tietovarannosta, että opiskelija on edelleen läsnäolevana ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa. Opintotuki myönnetään opiskelijan ilmoittamalle ajalle, kuitenkin enintään lukuvuodeksi kerrallaan.

Jos yhdistelmätutkintoa suorittava hakee lisääajan tukea pelkkiin lukio-opintoihin neljännelle opiskeluvuodelle, opintotuki voidaan 1.8.2021 alkaen myöntää ilman tarkempaa tietoa jäljellä olevista opinnoista.

Jos yhdistelmätutkintoa suorittava hakee lisääajan tukea pelkkiin lukio-opintoihin viidenne tai sen jälkeiselle opiskeluvuodelle, ennen hakemuksen ratkaisemista on selvítettävä, ovatko lukio-opinnot päätoimisia (vähintään 10 kurssia / 20 opintopistettä tai 2 YO-koetta / lukukausi). Selvitä opintojen päätoimisuus oppilaitoksen todistuksella O 50. Pyydä oppilaitoksen todistus lukiolta puhelimitse tai asiakaskirjeellä OTL22. Näin toimitaan riippumatta siitä, ovatko lisääajan lukio-opinnot nuorille vai aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaisia.

Lue lisää kohdasta Opintojen päätoimisuus - [Lukio-opinnot](#).

Aikuislukio-opintojen suorittaminen ammatillisen perustutkinnon yhteydessä

Jos opiskelija hakee lisääajan tukea aikuislukio-opintoihin, ennen hakemuksen ratkaisemista on päätoimisuuden lisäksi selvítettävä, onko opiskelija suorittanut aikuislukio-opintoja samanaikaisesti kuin ammatillisen perustutkintoa. **Tarkista tieto Koski-tietovarannosta.** Jos opiskelija hakee opintotukea aikuislukio-opintoihin, joita hän ei ole suorittanut yhdistelmätutkintona, aikuislukio-opintojen hakemus hylätään päätösteksteillä OTB28 ja OTB65.

Esimerkki

Opiskelija on suorittanut ammatillisen perustutkinnon 31.5.2020. Hän hakee opintotukea aikuislukio-opintoihin syksyllä 2020. Koski-tietovarannon mukaan opiskelija on aloittanut aikuislukio-opinnot vasta ammatillisen perustutkinnon suorittamisen jälkeen syksyllä 2020. Kyseessä ei ole yhdistelmätutkinto eikä opintotukea voida myöntää aikuislukio-opintoihin.

Opintotukea voi saada aikuislukio-opintoihin vain, jos

- opiskelija **suorittaa samanaikaisesti** ammatillista perustutkintoa tai
- opiskelija on jo **saanut ammatillisen perustutkinnon tutkintotodistuksen** ja hakee lisääajan tukea jäljellä oleviin aikuislukio-opintoihin.

Jos yhdistelmätutkinnon opiskelija keskeyttää ammatillisen perustutkinnon suorittamisen, myös tukioikeus aikuislukio-opintoihin päättyy.

Esimerkki

Opiskelija on suorittanut ammatillista perustutkintoa sekä aikuislukion oppimäärää yhdistelmätutkintona 3 vuotta. Opiskelija keskeyttää 3

opiskeluvuoden jälkeen ammatillisen perustutkinnon suorittamisen ja hakee opintotukea aikuislukio-opintoihin. Opiskelija ei ole enää yhdistelmätutkinnon suorittaja eikä opintotukea voida myöntää pelkkiin aikuislukio-opintoihin.

Enimmäistukiaika

Yhdistelmätutkinnoissa noudatetaan samoja opintotukeen oikeuttavan ajan sääntöjä kuin lukiokoulutuksessa ja ammatilliseen tutkintoon johtavassa koulutuksessa. Opintotukea voi saada säännönmukaiselle opiskeluajalle ja sen päätyttyä enintään 12 kuukauden ajalle.

Jos opiskelija on suorittanut ammatillisen perustutkinnon ja hänelle myönnetään sen jälkeen lisääjän tuki aikuislukio-opintoihin, lukio-opintojen säännönmukainen opiskeluaika on alkanut yhdistelmätutkinnon aloittamisesta.

Esimerkki

Opiskelija on aloittanut ammatillisen perustutkinnon ja aikuislukion suorittamisen elokuussa 2017. Hän on suorittanut ammatillisen perustutkinnon 31.5.2020 ja hän hakee lisääjän tukea jäljellä oleviin aikuislukio-opintoihin syksyllä 2020. Lukuvuosi 2020-2021 on opiskelijan neljäs opiskeluvuosi ja seuraava lukuvuosi 2021-2022 on opiskelijan viides opiskeluvuosi. Tukiaika päättyy viimeistään 31.5.2022.

Yhdistelmätutkintoa koskevassa lainsäädännössä ei ole tarkemmin määritelty, miten yhdistelmätutkinnon suorittaminen on pitänyt aloittaa. Käytännössä opiskelijan ei ole tarvinnut aloittaa eri tutkintoja samanaikaisesti.

Esimerkki

Opiskelija on aloittanut ammatillisen perustutkinnon elokuussa 2018 ja aikuislukion elokuussa 2019. Opiskelija on suorittanut ammatillisen perustutkinnon 31.5.2021 ja hän hakee tukea jäljellä oleviin aikuislukio-opintoihin syksyllä 2021. Lukuvuosi 2021-2022 on vasta opiskelijan kolmas vuosi lukiokoulutuksessa.

Lue lisää [amatillisen perustutkintokoulutuksen enimmäistukiajasta](#) ja [lukiokoulutuksen enimmäistukiajasta](#).

1.4.6.5.5 Tukiaika muussa koulutuksessa

Muulla koulutuksella tarkoitetaan muuta toisen asteen koulutusta kuin lukiokoulutusta tai ammatillista perustutkintokoulutusta. Tällaista koulutusta ovat esimerkiksi

- tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA)
- ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus 31.7.2022 saakka (VALMA)
- työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus (TELMA)
- ammattitutkintokoulutus
- erikoisammattitutkintokoulutus
- muu ammatillinen koulutus
- muiden kuin julkisen valvonnan alaisten (=yksityisten) oppilaitosten järjestämä ammatillinen koulutus (ks. lista)
- muun viranomaisen kuin opetusviranomaisen valvoma ammatillinen koulutus (ks. lista)

- kansanopistojen, liikunnan koulutuskeskusten, Saamelaisalueen koulutuskeskuksen sekä Snellman-korkeakoulun järjestämä vapaan sivistystyön koulutus ja muu koulutus (mm. 10-luokka 31.7.2022 saakka)

Muussa koulutuksessa opintotuki voidaan myöntää opetussuunnitelman tai opetusohjelman mukaiselle säännönmukaiselle opiskeluajalle ja sen päätyttyä enintään 12 kuukauden ajalle eli lisäajalle.

Peruskoulun ja toisen asteen koulutuksen väliset valmentavat koulutukset eli "nivelvaiheen" koulutukset

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA) korvaa 1.8.2022 alkaen VALMA- ja LUVA-koulutuksen sekä 10-luokan. TUVA-koulutuksen opiskelija on voinut aiemmin suorittaa jotain edellämainituista koulutuksista. Aiempiin koulutuksiin käytettyä opiskeluaikaa ei kuitenkaan tarvitse huomioida TUVA-koulutuksen enimmäistukiajassa.

Esimerkki

Opiskelija on suorittanut VALMA-koulutusta 1.8.2021-31.3.2022. Hän aloittaa TUVA-koulutuksen elokuussa 2022 ja hakee opintotukea koko opiskeluajalle. Opintotuki voidaan myöntää ajalle 1.8.2022-31.5.2023. Jos TUVA-koulutus jatkuu, opiskelija voi saada 1.6.2023 alkaen lisäajan tukea vielä 12 kuukaudelle.

Opintojen laajuuden mukainen tukiaika ammattitutkinto- ja erikoisammattitutkintokoulutuksessa

Opintotuki myönnetään ammattitutkinto- ja erikoisammattitutkintokoulutuksessa opintotukilain 7 §:n mukaan opetussuunnitelman tai opetusohjelman mukaiselle suoritusajalle. Kansainvälisen ECVET-suosituksen mukaan virallisessa täysipäiväisessä koulutuksessa vuoden aikana suoritettavat oppimistulokset vastaavat 60:tä osaamispistettä. Tämä tarkoittaa sitä, että opintojen laajuuden mukainen suoritus aika voi olla enintään:

- 2 vuotta 120 osaamispisteen laajuudessa koulutuksessa
- 2,5 vuotta 150 tai 160 osaamispisteen laajuudessa koulutuksessa
- 3 vuotta 180 osaamispisteen laajuudessa koulutuksessa
- 3,5 vuotta 210 osaamispisteen laajuudessa koulutuksessa

Jos tutkinnon laajuus ei käy ilmi opintotukihakemuksesta tai oppilaitosrekisterin linjatiedosta, löydät laajuuden tutkintonimikkeen perusteella [Opetushallituksen nettisivuilta](#).

Mikä on lisäaikaa ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa

Oppilaitos voi suunnitella, että esimerkiksi 150 osaamispisteen laajuiseen tutkintoon valmistava koulutus kestää vuoden ja opiskelijan pitäisi valmistua siinä ajassa. Kelaan ilmoitetaan linjan kesto sen mukaisesti. 150 osaamispisteen laajuiseen tutkintoon voidaan kuitenkin myöntää tukea 2,5 vuotta + 12 kuukautta, vaikka oppilaitos olisi ilmoittanut koulutuksen keston lyhyemmäksi.

1. Kun opiskelija hakee tukea **oppilaitoksen ilmoittaman koulutuksen keston ajalle**, hakemus voidaan ratkaista linjailmoituksen mukaisesti.
2. Kun opiskelija hakee tukea **oppilaitoksen ilmoittaman koulutuksen keston jälkeiselle ajalle**, hän ei enää opiskele oppilaitoksen tekemän opetussuunnitelman

mukaisesti vaan henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti. Pyydä tarvittaessa hakemuksen liitteeksi oppilaitoksen todistus koko jäljellä olevan koulutuksen sekä opiskelujaksojen kestosta. Kyse ei kuitenkaan vielä ole 12 kuukauden lisääjasta. Tuki voidaan jatkohakemuksella myöntää siihen saakka, kun 2,5 vuoden opiskeluaika täyttyy.

3. Opiskelija voi 2,5 vuoden opiskeluajan jälkeen hakea tukea vielä 12 kuukaudelle, joka alkaa kulua heti 2,5 vuoden täyttymisestä. Pyydä hakemuksen liitteeksi tarvittaessa oppilaitoksen todistus koko jäljellä olevan koulutuksen sekä opiskelujaksojen kestosta. Pyydä tarvittaessa myös todistus jäljellä olevien opintojen laajuudesta, jos tietoa ei voi päätellä tutkinnon laajuuden ja Koski-tietovarantoon kirjattujen suoritustietojen perusteella.

Lisäajan opintojen päätoimisuus

Opintotukea voidaan myöntää lisääjalle, jos opinnot jatkuvat päätoimisinä. Opinnot katsotaan päätoimisiksi, kun opintojen laajuus on keskimäärin vähintään 4,5 osaamispistettä tai kolme opintoviikkoa opiskelukuukautta kohti tai 25 viikkotuntia. Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavien opintojen lisääjalla opintojen laajuutta ei kuitenkaan selvitetä, koska opinnot ovat aina päätoimisia.

Huomautus

TUVA-koulutus on aina päätoimista ja lukuvuoden tukiaika on 1.8.-31.5. Kun TUVA-koulutuksen opiskelija hakee lisäajan opintotukea, opintotuki voidaan myöntää, jos opinnot edelleen jatkuvat oppilaitokselta saadun tiedon perusteella (katso Koskesta). Lisäajan opintotuki myönnetään opiskelijan ilmoittamalle ajalle, kuitenkin enintään vuodeksi. Jäljellä olevien opintojen laajuutta tai kestoa ei tarvitse selvittää. Tämä menettely koskee myös VALMA-koulutusta 31.7.2022 saakka.

Laskusääntö: laajuus jaettuna täysillä opiskelukuukausilla

Lisäajan opintojen päätoimisuus määritellään täysinä kuukausina opintojen alkamispäivästä lukien siten, että viimeisen täyden opiskelukuukauden jälkeisiä opiskelupäiviä ei oteta huomioon. Jos opiskelujakso kestää alle kuukauden, edellytetään kuitenkin vähintään 4,5 osaamispisteen tai 3 opintoviikon laajuisia opintoja.

Esimerkki

Opiskelija hakee tukea lisääjalle. Ajalla 10.8.–30.9. suoritettavien opintojen laajuus on 7,5 osp. Täysiä opiskelukuukausia on vain 1 (10.8.–9.9.), joten päätoimisuusedellytys täyttyy, koska opintojen laajuus on vähintään 4,5 osaamispistettä kuukaudessa. Elokuussa ja syyskuussa on vähintään 18 opiskelupäivää, joten opintotuki voidaan myöntää elokuulle ja syyskuulle.

Jos lukuvuoden opintojen opiskeluaika keskeytyy niin, että kalenterikuukaudessa on alle 18 opiskeluaikaan kuuluvaa päivää, kyseiseltä kuukaudelta ei voi saada opintotukea.

Esimerkki

Lisäajan opinnot jaksottuvat ajalle 1.9.–5.11. ja 25.11.–31.1. Opintojen laajuus on 35 osaamispistettä. Täysiä opiskelukuukausia on 4, joten opinnot ovat päätoimisia ($35 : 4 = 8,75$ osp/kk). Opinnot keskeytyvät siten, että marraskuussa on alle 18 opiskelupäivää. Opintotukea voidaan myöntää

ajalle 1.9.–31.10. ja 1.12.–31.1. Perustele marraskuun hylkääminen fraasilla OTD11.

Tukiajan lyhentäminen siten, että päätoimisuusvaatimus täyttyy

Jos opinnot ovat olleet niiden laajuuden mukaisella opiskeluajalla päätoimisia, mutta päätoimisuusedellytys ei täyty enää lisääjalla, tukiaikaa voidaan lyhennetään siten, että päätoimisuusvaatimus täyttyy. 4,5 osaamispisteen tai kolmen opintoviikon laajuiset opinnot oikeuttavat aina yhden kuukauden opintotukeen ja tukikuukaudet kohdistetaan opiskeluajan alkuun tai opiskelijan hakemuksen mukaisesti. Käytä päätöksessä fraasia OTD55.

Esimerkki

Opiskelija hakee tukea lisääjalle. Ajalla 1.9.–31.12. suoritettavien opintojen laajuus on 14 osp. Opintotukea voidaan suoritettavien opintojen laajuuden perusteella myöntää kolmelle kuukaudelle (yleensä syys-marraskuulle tai opiskelijan hakemuksen mukaisesti loka-joulukuulle).

Yksittäisten kurssien suorittamisajankohdilla ei pääsääntöisesti ole vaikutusta opintotukiaikaan. Tarvittaessa voidaan kuitenkin selvittää myös jaksot, joiden aikana opiskelu on päätoimista, ja myöntää tuki vain näille jaksoille.

Esimerkki

Opiskelija hakee tukea lisääjalle. Syyslukukaudella opiskelija suorittaa ajalla 1.9.–31.12. 23 osp ja kevätlukukaudella ajalla 1.4.–31.5. 9 osp:n laajuisen työharjoittelun. Opintotukea myönnetään päätoimisten opintojen ajaksi eli syys-joulukuulle ja huhti-toukokuulle.

Jos tukiaikaa on lyhennetty siten, että päätoimisuusedellytys täyttyy ja opiskelija hakee opintotukea uudelleen, selvitetään, paljonko opintoja on vielä jäljellä. Tuki myönnetään jäljellä olevien opintojen laajuuden mukaiselle ajalle eli tukiaikaa lyhennetään uudelleen siten, että päätoimisuusvaatimus täyttyy. Opiskelijalle asetetaan myöntöpäätöksessä määräaika, jonka aikana hänen tulee suorittaa vaadittu määrä opintosuorituksia (= jäljellä olevat opinnot), jotta tuen maksamista voidaan määräajan päätyttyä jatkaa. Käytä päätöksessä fraasia OTX63.

Esimerkki

Opiskelijalla on ollut lisääjalla suoritettavana 30 osaamispistettä ajalla 10.8.–31.5. Tukiaikaa on lyhennetty siten, että päätoimisuusedellytys täyttyy. Tuki on myönnetty kuudelle kuukaudelle ajalle 1.8.–31.1. Opiskelija hakee opintotukea vielä ajalle 1.2.–31.5. ja hänellä on suorittamatta 7,5 osaamispistettä. Opintotuki voidaan myöntää määräaikaisena yhdelle kuukaudelle ajalle 1.2.–28.2. Opiskelijan tulee määräajassa suorittaa jäljellä olevat 7,5 osaamispistettä.

Jos tukiaikaa on lyhennetty jo kahteen kertaan siten, että päätoimisuusedellytys on täyttynyt, ja opiskelija hakee lisääjän tukea vielä kolmannen kerran, hakemus hylätään, jos opiskelija ei ole määräajassa suorittanut häneltä edellytetyjä opintoja. Käytä päätöksessä fraasia OTX64.

Esimerkki

Opiskelijalla on ollut lisääjalla suoritettavana 30 osaamispistettä ajalla 10.8.–31.5. Tukiaikaa on ensin lyhennetty ajalle 1.8.–31.1. ja sen jälkeen on annettu

ajalle 1.2.–28.2. päätös, jossa on edellytetty, että opiskelija suorittaa jäljellä olevat 7,5 osaamispistettä määräajassa. Opiskelija hakee opintotukea vielä ajalle 1.3.–31.5. Hänellä on edelleen suorittamatta samat 7,5 osaamispistettä. Hakemus hylätään, koska opiskelija ei ole edistynyt opinnoissaan siten kuin edellisessä määräaikaisessa päätöksessä on edellytetty.

12 kuukauden lisäaika

Opintotuki myönnetään ensin tuettavan koulutuksen opetussuunnitelman tai opetusohjelman mukaiselle ajalle.

Opetussuunnitelman mukaisen säännönmukaisen opiskeluajan päätyttyä opintotuki voidaan myöntää enintään 12 kuukauden ajalle. Jos säännönmukainen opiskelu aika päättyi esimerkiksi 31.12. ja lisäajan tukea voidaan myöntää seuraavan 12 kuukauden ajalle eli tammikuusta joulukuuhun, kuitenkin enintään päätoimisten opintojen ajalle. Tämän jälkeen opintotukioikeus kyseisissä opinnoissa on päättynyt. Lisää päätökseen päätösteksti **OTX62**.

Uusi hakemus 12 kuukauden lisäajan jälkeen

Opintotuki voidaan myöntää lisäajan 12 kuukauden jälkeen vain, jos opiskelijan opinnot ovat lisäajalla keskeytyneet hyväksyttävän syyn vuoksi. Hyväksyttäviä syitä ovat ase- tai siviilipalveluksen suorittaminen, opiskelijan oma sairaus, lapsen syntymä tai muu näihin rinnastettava hyväksyttävä syy. Syy selvitetään hakemustietojen, Kelan rekisteritietojen tai oppilaitoksen todistuksen avulla. Opintotukea voidaan kuitenkin myöntää enintään 12 kuukaudelle sisältäen aiemman lisäajan opiskeluajat.

- Jos opiskelija ei hakemuksessaan esitä hyväksyttävää syytä ja jos sellaista ei myöskään Kelan tietojen mukaan ole ollut, hylkää opintotuki päätöstekstillä **OTB67**. Lisää päätösteksti **OTB68**, jos opiskelija on esittänyt syyn, jota ei voida pitää hyväksyttävänä.
- Opintotukea voidaan myöntää enintään samalle ajalle kuin opinnot olivat keskeytyneet. Huomioon otetaan opiskelukuukaudet, joiden aikana opinnot ovat keskeytyneet vähintään 18 kalenteripäivän ajaksi.
- Pyydä tarvittaessa tulkinta-apua RP_OPINTOETUUDET-postilaatikosta.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty opintotuki lisäajalle 1.1.–31.5. ja 1.9.–31.12. Opinnot ovat keskeytyneet lapsen syntymän vuoksi syyslukukauden alusta alkaen. Opiskelijalle voidaan myöntää 4 kuukauden opintotuki lisäajan 12 kuukauden jälkeiselle ajalle. Jos opiskelija on hakenut opintotukea pidemmälle ajalle, päätökseen lisätään päätösteksti **OTD76**.

1.4.6.6 Lukuvuoden tukikuukaudet

Opintotukilaissa tarkoitetaan (OTL 65/1994 3 §)

- lukuvuodella aikaa, joka alkaa 1 päivänä elokuuta ja päättyy seuraavan vuoden heinäkuun 31 päivänä
- lukukaudella syyslukukautta ja kevätlukukautta, jolloin syyslukukausi alkaa 1 päivänä elokuuta ja päättyy 31 päivänä joulukuuta ja kevätlukukausi alkaa 1 päivänä tammikuuta ja päättyy 31 päivänä heinäkuuta.

Opintojen lukuvuosittaisen tukiajan laskenta

Kalenterikuukausi oikeuttaa opintotukeen, jos siinä on vähintään 18 opintotukeen oikeuttavaan aikaan (eli opiskeluaikaan) kuuluvaa kalenteripäivää (OTL 65/1994 7 c §). Tästä säännöstä käytetään nimitystä 18 päivän sääntö.

Jos opinnot alkavat siten, että kalenterikuukaudelle tulee vähintään 18 opintotukeen oikeuttavaa päivää, opintotuki voidaan myöntää kuun alusta lukien. Jos opinnot päättyvät kuukauden 18. päivä tai sen jälkeen, opintotukeen on oikeus kyseisen kuukauden loppuun saakka. Jos opintotukeen oikeuttava aika päättyy ennen kuukauden 18:ta päivää, opintotukeen ei ole enää oikeutta kyseiseltä kuukaudelta.

Opintotukeen on oikeus, jos opintotukeen oikeuttava aika (opiskeluaika) alkaa viimeistään:

Tammikuun 14. pv	Heinäkuun 14. pv
Helmikuun 11. pv - karkausvuonna helmikuun 12. pv	Elokuun 14. pv
Maaliskuun 14. pv	Syyskuun 13. pv
Huhtikuun 13. pv	Lokakuun 14. pv
Toukokuun 14. pv	Marraskuun 13. pv
Kesäkuun 13. pv	Joulukuun 14. pv

Esimerkki

Lukuvuoden opintojen opiskeluaika on 12.8.–31.5. Opintojen aloituskuukaudessa, elokuussa, on 20 opiskeluaikaan kuuluvaa päivää (12.–31.8.), joten elokuu on opintotukikuukausi. Opintotuki voidaan myöntää 10 kuukaudeksi elokuun alusta toukokuun loppuun.

Esimerkki

Lukuvuoden opintojen opiskeluaika on 15.8.–14.6. Opintojen aloituskuukaudessa, elokuussa, on 17 opiskeluaikaan kuuluvaa päivää (15.–31.8.), joten elokuu ei ole opintotukikuukausi. Opintojen päättymiskuukaudessa, kesäkuussa, on 14 opiskeluaikaan kuuluvaa päivää, joten kesäkuu ei ole opintotukikuukausi. Opintotuki voidaan myöntää syyskuun alusta toukokuun loppuun.

Myös yhden kuukauden tukeen oikeuttavat opintolinjat ovat mahdollisia laskusäännön mukaisesti.

Esimerkki

Opinnot alkavat maanantaina 15.9. ja päättyvät perjantaina 14.11. Opintojen kesto on 9 viikkoa. Syys- ja marraskuussa ei kummassakaan ole 18:a opiskelupäivää, joten opinnot oikeuttavat opintotukeen vain lokakuulta.

Tukioikeus lasketaan oppilaitoksen ilmoittamien todellisten päivien perusteella. Jos oppilaitos ilmoittaa opintojen päättymispäiväksi sunnuntain, varmistetaan tarvittaessa, onko viimeinen opiskelupäivä sunnuntai.

Lukuvuoden tukiaika TUVA-koulutuksessa, lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa (sekä VALMA-koulutuksessa 31.7.2022 saakka)

Lukuvuoden tukiaika on TUVA-koulutuksessa, lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa aina 10 kuukautta eli 1.8.-31.5. riippumatta lukuvuoden todellisista aloitus- ja päättymispäivistä. Tämä koskee myös VALMA-koulutusta 31.7.2022 saakka.

Lue lisää kohdasta Lukuvuoden tukikuukaudet - [Muut opinnot](#).

Lukuvuoden tukikuukausien laskeminen ja opintojen yhtäjaksoisuus 1.8.2021 alkaen

Opintojen kokonaiskeston pitää olla vähintään 2 kuukautta (käytännössä kahdeksan viikkoa). Lue lisää kohdasta [Opintotukeen oikeuttavat opinnot](#).

Jos tämä edellytys täyttyy, opintotukea voi saada lyhyemmällekin erilliselle päätoimiselle opiskelujaksolle. Kalenterikuukausi oikeuttaa opintotukeen, jos siinä on vähintään **18 opintotukeen oikeuttavaan aikaan (eli opiskeluaikaan) kuuluvaa kalenteripäivää**.

Esimerkki

Opiskelija suorittaa työn ohessa ”sivutoimisesti” ammattitutkintoa (150 osp, 1,5 vuotta). Opiskelija hakee opintotukea erilliselle koulutussopimusjaksolle 1.10.-31.10., jonka aikana hänellä on oppilaitoksen todistuksen mukaan opiskelua keskimäärin 25 viikkotuntia. Opintotuki voidaan myöntää, vaikka opiskelija hakee tukea alle 2 kuukautta kestäväälle opiskelujaksolle.

HUOM! Opiskelu on koko ajan päätoimista, vaikka se on opiskelijan mielestä sivutoimista. 150 osp : 15 kk = 10 osp/kk.

Esimerkki

Opiskelija on keskeyttänyt opinnot 1.12. alkaen. Opiskelu jatkuu 1.5. ja opinnot päättyvät 31.5. Opintotuki voidaan myöntää opintojen loppuun saattamiseksi, vaikka yhtäjaksoinen opiskelu ei kestä vähintään 2 kuukautta. Opintojen alkuperäinen suunniteltu kokonaiskesto on kuitenkin ollut yli 2 kuukautta.

Tukikuukausien laskeminen ja tavanomaiset lomajaksot

Lukukauden yleiset lomat, kesäloma tai enintään yksi korkeintaan viikon mittainen muu ei-päätoiminen opiskelujakso täyttää lukukautta kohti ei keskeytä opintojen yhtäjaksoisuutta. Jos opintojen yhtäjaksoisuus keskeytyy muulla tavoin, lukuvuoden tukikuukausien määrä lasketaan erikseen kultakin opiskelujaksolta. Kalenterikuukausi oikeuttaa opintotukeen, jos siinä on vähintään 18 opintotukeen oikeuttavaan aikaan (eli opiskeluaikaan) kuuluvaa kalenteripäivää.

Jos opiskelu keskeytyy joululoman takia ja **joululoman kesto on enintään 24 kalenteripäivää**, oikeus opintotukeen jatkuu myös joululoman aikana.

Esimerkki

Ammattitutkintokoulutuksen joululoma alkaa lauantaina 14.12. ja päättyy loppiaisena 6.1. (maanantai). Joululoman kesto on 24 kalenteripäivää, joten joululoma ei keskeytä opintojen yhtäjaksoisuutta ja myös joului- ja tammikuu ovat opintotukeen oikeuttavia kuukausia.

Esimerkki

Erikoisammattitutkinto-koulutuksen joululoma alkaa lauantaina 14.12. ja päättyy sunnuntaina 12.1. Joululoman kesto on 30 kalenteripäivää, joten joululoma keskeyttää opintojen yhtäjaksoisuuden. Joulukuu ei ole opintotukeen oikeuttava kuukausi, koska siinä ei ole vähintään 18:a opiskeluaikaan kuuluvaa päivää.

Opintojen jatkuminen kesäloman jälkeen ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa ja VALMA-koulutuksessa 1.8.2018 alkaen ja lukiokoulutuksessa 1.8.2019 alkaen

Jos opinnot jatkuvat kesäloman jälkeen, opintotukioikeus alkaa aina 1.8. eikä syksyn opintojen todellista aloituspäivää selvitetä.

- Jos opinnot päättyvät elokuussa 18. päivä tai sen jälkeen, opiskelija voi saada opintotuen elokuulle. Ei tarvitse selvittää, kestävätkö opinnot todellisuudessa vähintään 18 päivää.

Esimerkki

Perustutkinto-opiskelija ilmoittaa lisäajan hakemuksessa, että jäljellä oleva opiskeluaika on 16.8.-10.9.2018. Opintotukioikeus alkaa 1.8.2018 eikä opiskelijan ilmoittamalla kesäloman jälkeisellä opintojen jatkumispäivällä ole merkitystä. Opintotuki voidaan myöntää elokuulle 2018.

Opintojen jatkuminen kesäloman jälkeen muissa koulutuksissa

Jos opinnot jatkuvat kesäloman jälkeen, tukioikeus määräytyy todellisten opiskelupäivien mukaan pääsäännön mukaisesti. Vähintään 18 kalenteripäivän opinnot kalenterikuukauden aikana oikeuttivat yhden kuukauden tukeen.

Esimerkki

Ammattitutkinnon opinnot jatkuvat kesäloman jälkeen 10.8.–31.8. Elokuussa on 18 opintotukeen oikeuttavaa päivää, joten opintotuki voidaan myöntää.

Esimerkki

Erikoisammattitutkinnon lisäajan opinnot jatkuvat kesäloman jälkeen 16.8.–10.9. Opinnot kestävät vähintään 18 päivää, mutta kummassakaan kuussa ei ole vähintään 18 opintotukeen oikeuttavaa päivää. Opintotukea ei voida myöntää.

Opintojen keskeytyminen ja jatkuminen muissa tilanteissa

Jos opintojen yhtäjaksoisuus keskeytyy muusta syystä kuin lukukauden aikaisen yleisen loman, kesäloman tai lukukauden aikaisen yhden enintään viikon kestävän ei-päätoimisen opiskelujakson vuoksi, lukuvuoden tukikuukausien määrä lasketaan erikseen kultakin opiskelujaksolta. Kalenterikuukausi oikeuttaa opintotukeen, jos siinä on vähintään 18 opintotukeen oikeuttavaan aikaan (eli opiskeluaikaan) kuuluvaa kalenteripäivää.

Esimerkki

Opiskelijalla on henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaan opiskelua 1.9.-30.9. sekä 16.10.-30.11. Opiskelu keskeytyy lokakuussa muusta syystä kuin lukukauden aikaisen yleisen loman takia. Opiskelijalla on opintotukioikeus syyskuulle sekä marraskuulle, koska kyseisissä kuukausissa on vähintään 18 kalenteripäivää opintotukeen oikeuttavaa aikaa. Lokakuussa on alle 18 opintotukeen oikeuttavaan aikaan kuuluvaa kalenteripäivää, joten lokakuulle ei voida myöntää opintotukea.

Opintojen "yllättävä" keskeytyminen - ei opetussuunnitelman tai henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukainen keskeytyminen

Jos opiskelijan opinnot keskeytyvät ennalta arvaamattomasta syystä (esimerkiksi vanhempainvapaa tai tilapäinen erottaminen), opintotukiaikaa ei lasketa erikseen kultakin opiskelujaksolta. Näissä tilanteissa sovelletaan opintojen keskeyttämistä koskevia tarkistussääntöjä (OTL 65/1994 25 § 4 mom.). Opintotuki lakkautetaan keskeyttämiskuukauden alusta lukien, jos opiskelijan viimeinen koulussaolopäivä on ennen kuukauden 18:ta päivää. Muussa tapauksessa, eli opintojen keskeytyessä 18. päivä tai myöhemmin, tuki lakkautetaan keskeyttämiskuukautta seuraavan kuukauden alusta lukien. Jos opiskelija jatkaa opintojaan keskeytyksen jälkeen, opintotuki myönnetään sen kuukauden alusta lukien, jonka aikana opinnot kestävät vähintään 18 päivää. Lue lisää [opintojen tilapäisestä keskeytymisestä](#)

Opintojen yhtäjaksoisuus 31.7.2021 saakka

Päätoimisen opiskelujakson on aiemmin pitänyt kestää **yhtäjaksoisesti vähintään kahdeksan viikkoa** oikeuttaakseen opintotukeen. Lukukauden yleiset lomat, kesäloma tai enintään yksi korkeintaan viikon mittainen muu ei-päätoiminen opiskelujakso täyttää lukukautta kohti ei keskeytä opintojen yhtäjaksoisuutta. Jos opintojen yhtäjaksoisuus keskeytyy muulla tavoin, lukuvuoden tukikuukausien määrä lasketaan erikseen edellä kerrotulla tavalla kultakin opiskelujaksolta. 31.7.2021 saakka edellytettiin, että erillisten opiskelujaksojen piti kestää 8 viikkoa.

Esimerkki

Opiskelija suorittaa päätoimisia ammattitutkinto-opintoja 11.8.–10.9. ja 22.9.–31.10. Jaksojen välissä on yli viikon mittainen ei-päätoiminen jakso, joten opiskelujaksojen vähimmäiskesto lasketaan erikseen. Kumpikaan jakso ei kestä vähintään 8 viikkoa, joten opintotukea ei voida myöntää, vaikka elokuussa, syyskuussa ja lokakuussa on kussakin kuukaudessa vähintään 18 opiskelupäivää.

1.4.6.6.1 Korkeakouluopinnot

Tutkinto-opinnoissa suomalaisessa korkeakoulussa opintotuki myönnetään 9 kuukaudeksi lukuvuodessa syyskuun alusta toukokuun loppuun. Keväällä alkavassa koulutuksessa opintotuki myönnetään opintojen aloituslukukaudelle tammikuun alusta toukokuun loppuun. Opintotuki voidaan opiskelijan hakemuksesta myöntää lyhyemmäksi tai pidemmäksi ajaksi. (OTL 65/1994 7 c § voimaantulo 1.8.2018) Maanpuolustuskorkeakoulussa ja Poliisiammattikorkeakoulussa on pääsäännöstä poikkeavia lukuvuosittaisia tukiaikoja.

Opintotukea ei kuitenkaan myönnetä opintojen aloituskuukaudelle (esimerkiksi syyskuulle tai tammikuulle), jos siinä ei ole vähintään 18 opintotukeen oikeuttavaan aikaan eli opiskeluaikaan kuuluvaa päivää. Hylkää aloituskuukauden opintotuki, jos 18 päivän sääntö ei täyty ja jos opiskelija on hakenut opintotuen aloituskuukaudesta alkaen tai koko opiskeluajalle. Opintojen aloitusajankohtana käytetään opiskelijan hakemuksessaan ilmoittamaa opintojen aloituspäivää.

Opiskelijan hakemuksessaan ilmoittama opintojen aloituspäivä voi myös pidentää myönnettävää tukiaikaa. Jos opiskelija esimerkiksi ilmoittaa aloittavansa opinnot 1. – 14.8. ja jos opiskelija on hakenut opintotuen elokuusta alkaen, hänelle voidaan myöntää elokuun opintotuki kesätukena (katso Kesäopinnot-kohta).

18 päivän sääntöä käytetään myös muissa kuin tutkintoon johtavissa opinnoissa, jos opinnoilla on alkamis- ja päättymispäivä (esim. valmentavat opinnot ja ammatilliset täydennyskoulutusohjelmat). Opintojen aloituskuukausi tai päättymiskuukausi oikeuttaa opintotukeen vain, jos kuukaudessa on vähintään 18 opiskeluaikaan sisältyvää päivää. Opintojen päätoimisuuden arvioinnissa käytetään koulutuksen todellista kestoä (täydet opiskelukuukaudet opintojen aloituspäivästä lukien).

Esimerkki

Ammatilliset 20 opintopisteen laajuiset erikoistumisopinnot järjestetään ajalla 14.8.–18.12. Opintojen opiskeluaika on neljä kuukautta ja viisi päivää. Laajuus 20 opintopistettä jaetaan neljällä kuukaudella, joten opinnot ovat päätoimisia. Tukiaika on viisi kuukautta, koska opintoja on sekä elo- että joulukuussa 18 päivää.

Kesäopinnot Suomessa suoritettavissa korkeakouluopinnoissa

Korkeakouluopiskelijalle voidaan hakemuksesta myöntää opintotuki myös kesäkuukausille. Kesäkuukausia ovat kesä-, heinä- ja elokuu. Kesäopintotuki myönnetään yleensä hakemuksen mukaisesti.

Esimerkki

Opiskelija hakee opintotukea ajalle 06/2022 – 07/2022. Opintotuki myönnetään hakemuksen mukaisesti kesä- ja heinäkuulle, vaikka opiskelija ilmoittaisi suorittavansa kesällä vähemmän kuin 10 opintopistettä.

Kesäopintojen sisältöä tai laajuutta ei selvitetä. Mutta jos opiskelija ilmoittaa hakemuksessaan, että hän ei opiskele kesäkuukausien aikana, kesäopintotukea ei myönnetä. Hylkäysperusteena on OTL 7 c §: opiskelija ei ole osoittanut harjoittavansa opintoja 9 kuukautta pidemmän ajan.

Myös 1. vuoden opiskelijalle voidaan myöntää elokuun opintotuki kesätukena, jos

- opiskelija ilmoittaa aloittavansa opinnot 1. – 14.8. (elokuussa on vähintään 18 opintotukeen oikeuttavaan aikaan kuuluvaa päivää) ja
- opiskelija on hakenut opintotuen koko opiskeluajalle ja
- opiskelija ilmoittaa hakemuksessa hakevansa opintotukea kesäajalle. Jos opiskelija hakemuksessa ilmoittaa, ettei hän hae opintotukea kesäajalle, myönnetään opintotuki 1.9. alkaen.

Jos 1. vuoden opiskelija ilmoittaa aloittavansa opinnot 1. – 14.8. ja opiskelija hakee opintotuen elokuusta alkaen, myönnetään hänelle opintotuki elokuusta alkaen riippumatta siitä, ilmoittaako opiskelija hakevansa tukea kesäajalle vai ei.

Opintotukea ei voida myöntää 1. vuoden opiskelijalle 1.6. tai 1.7. lukien, koska syyslukukausi alkaa 1.8.

Jos opintojen aloituskuukaudessa ei ole vähintään 18 opintotukeen oikeuttavaan aikaan eli opiskeluaikaan kuuluvaa päivää ja jos opiskelija on hakenut opintotuen aloituskuukaudesta alkaen tai koko opiskeluajalle, hylkää aloituskuukauden opintotuki päätöstekstillä OTD11.

Kesäopintotukea koskeva hakemus yleensä hylätään, jos ajankohta, josta lukien kesäopintotukea haetaan on myöhempi kuin 6 kuukautta hakemuksen jättämisaikakohdasta. Lue tarkemmin [Hakuaika - Etukäteisen hakemuksen hylkääminen](#).

Ulkomaan opiskelujakson kesätuki

Jos opiskelija suorittaa ulkomaan opiskelujaksoa kesäkuukausien aikana ja hän on hakenut opintotuen näille kuukausille tai koko ajalle, opintotuki voidaan myöntää jakson kaikille kesäkuukausille. Opiskelijalta ei tarkisteta, mille kuukausille hän haluaa kesäopintotuen, koska sähköisessä hakemuksessa on ilmoitettu: "Jos vastaat 'Haen: koko ajalle' ja jos opiskelujakso on kesä-, heinä- tai elokuun ajalla, saat kesätuen tälle kuukaudelle. Jos et halua, rajaa hakemusaikaa 'ajaksi' -valinnalla." Sillä ei ole merkitystä, kuinka monen päivän ajan ulkomaan jakso kestää kuukauden aikana.

Esimerkki

Opiskelijan ulkomaan opiskelujakson kesto on 3.6.–11.7. Opiskelija hakee opintotukea koko opiskelijakson ajalle. Opiskelijalle voidaan hakemuksen mukaisesti myöntää opintotuki kesä- ja heinäkuulle. Ulkomaan tukeen opiskelijalla on kuitenkin oikeus vain kesäkuussa. Heinäkuulle myönnetään kotimaan tuki, koska opinnot ulkomailla eivät kestä heinäkuussa vähintään 18 päivää. Jos opiskelija asuu ulkomaan jakson jälkeen vanhemman luona, heinäkuulle myönnetään vanhemman luona asuvan opintoraha.

Esimerkki

Opiskelijan ulkomaan opiskelujakson kesto on 5.6.–23.8. Hän hakee opintotuen jakson koko ajalle. Kesätuki voidaan myöntää kesä-, heinä- ja elokuulle. Opintotuki myönnetään ulkomaan tuen suuruisena, koska opinnot ulkomailla kestävät vähintään 18 kalenteripäivää jokaisena kesäkuukautena.

Kesäopintotukea koskeva hakemus hylätään myös ulkomaan opiskelujakson ajalta, jos kesäopintotukea haetaan yli 6 kuukauden päähän.

Esimerkki

Opiskelijan ulkomaan opiskelujakson kesto on 5.9.-10.7. Opiskelija hakee syyskuussa opintotukea ulkomaan jakson koko ajalle. Opintotuki voidaan myöntää ulkomaan jakson ajalle 1.9.-30.6. Kesäkuun opintotuki voidaan myöntää, koska kesäkuussa on ulkomaan jaksoon kuuluvia kalenteripäiviä vähintään 18. Opintotukea ei myönnetä heinäkuulle, koska heinäkuussa on ulkomaan jaksoon kuuluvia päiviä vähemmän kuin 18 ja kesäopintotukea ei myönnetä alkavaksi yli 6 kk päähän.

Jos opintotuki on myönnetty opintojen edistymisen seurannassa määräaikaaisesti 31.5. saakka, ulkomaan opintojakson opintotuki voidaan myöntää kesäkuukausille, jos opinnot ulkomaisessa korkeakoulussa jatkuvat kesäkuukausina. Lisää päätökseen

päätösteksti OTX61 ja muokkaa päätöstekstiä siten, että se sopii opiskelijan tilanteeseen.

Esimerkki

Opiskelijan opintotuki on marraskuussa annetulla päätöksellä muutettu määräaikaiseksi 31.5. asti. Opiskelija hakee opintotukea ulkomaan jaksolle 7.1.-25.6. Ulkomaan opintotuki voidaan myöntää ajalle 1.1.-30.6.

OTL 65/1994 7 c §

1.4.6.6.2 Muut opinnot

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA)

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen lukuvuoden tukiaika on aina 1.8.-31.5. Opintojen alkamiskuussa ja päättymiskuussa (keskeytyminen, valmistuminen) kuitenkin sovelletaan 18 päivän sääntöä.

Esimerkki

Opiskelija aloittaa TUVA-koulutuksen 15.10.2022. Hän arvioi opintojen päättymisajankohdaksi 15.4.2023. Opiskelijalle voidaan myöntää opintotuki

- 1.11.2022 alkaen (ei tukioikeutta lokakuulle 2022, koska lokakuussa alle 18 opiskeluaikaan kuuluvaa päivää)
- 31.3.2023 saakka (ei tukioikeutta huhtikuulle 2023, koska huhtikuussa alle 18 opiskeluaikaan kuuluvaa päivää)

Opintoihin kuuluvat lomajaksot eivät vaikuta lukuvuoden tukiaikaan.

- Vaikka oppilaitos järjestäisi opetusta myös kesä-heinäkuussa, kesätuki pitää hakea aina erikseen.

Esimerkki

Opiskelija suorittaa TUVA-koulutusta 10.1.-20.12. Opiskelijalle voidaan myöntää opintotuki 1.1.-31.5. ja 1.8.-31.12. Jos opiskelua on myös kesäkuussa, opiskelijan pitää hakea kesäopintotuki erikseen.

Jos koulutus jatkuu lisäajalle, opintotuki voidaan tällöinkin myöntää 1.8. alkaen, jos lisäajan hakemus on saapunut viimeistään elokuussa ja opinnot jatkuvat välittömästi kesälomatauon jälkeen elokuussa. Vaikka hakemuksesta tai oppilaitoksen todistuksesta kävisi ilmi, että opiskelu jatkuu vasta elokuun loppupuolella (esim. 20.8.), opintotuki voidaan myöntää 1.8. alkaen. Jos hakemuksesta ei käy ilmi lisäajan opintojen alkupäivä, sitä ei tarvitse selvittää. Jos hakemuksesta ei käy ilmi, milloin lisäajan opinnot päättyvät, sitä ei tarvitse selvittää vaan tuki voidaan myöntää yhdelle lisävuodelle kerrallaan.

Esimerkki

Opiskelija on saanut opintotukea TUVA-koulutukseen 31.5.2023 saakka. Hän hakee opintotukea elokuussa 2023 toiselle opiskeluvuodelle. Hakemukseen hän on merkannut hakevansa opintotukea koko opiskeluajalle 1.8.2023 alkaen. Hakemuksesta ei käy ilmi, milloin lisäajan opiskelu alkaa tai milloin se

päättyy. KOSKI-tietovarannon mukaan opiskelija on edelleen läsnä kyseisissä opinnoissa. Opintotuki voidaan myöntää ajalle 1.8.2023-31.5.2024.

Lukiokoulutus

Lukiokoulutuksen lukuvuoden tukiaika on aina 1.8.-31.5. Opintojaan jatkava (2. tai 3. opiskeluvuosi) lukiolainen voi saada opintotuen myös elokuulle eikä syksyn opintojen todellista aloituspäivää selvitetä. Opintojen alkamiskuussa ja päättymiskuussa (keskeytyminen, valmistuminen) kuitenkin sovelletaan 18 päivän sääntöä.

Esimerkki

Opiskelija aloittaa lukion 20.8.2019. Opiskelijalle voidaan myöntää opintotuki

- 1.9.2019-31.5.2020 (ei tukioikeutta elokuulle, koska elokuussa alle 18 opiskeluaikaan kuuluvaa päivää)
- 1.8.2020-31.5.2021
- 1.8.2021-31.5.2022

Jos lukio jatkuu neljännelle tai viidennelle vuodelle, opintotuki voidaan tällöinkin myöntää 1.8. alkaen, jos lisääjän hakemus on saapunut viimeistään elokuussa ja opinnot jatkuvat välittömästi kesälomatauon jälkeen elokuussa. Vaikka hakemuksesta tai oppilaitoksen todistuksesta kävisi ilmi, että opiskelu jatkuu vasta elokuun loppupuolella (esim. 20.8.), opintotuki voidaan myöntää 1.8. alkaen.

Keväällä ylioppilastutkinnon suorittavan opiskelijan opintotukioikeus päättyy toukokuussa. Tukioikeus jatkuu ylioppilastutkintotodistuksen saamiseen asti, vaikka opiskelija ei osallistuisi opetukseen ylioppilaskirjoitusten päättymisen jälkeen. Lukiolaiselle voidaan myöntää opintotuki tai hänelle jo aiemmin myönnettyä opintotukea voidaan tarkistaa, jos opiskelija muuttaa toiselle paikkakunnalle lukiokurssien tai ylioppilaskirjoitusten jälkeen. Lukiolaisen opintoraha voidaan korottaa, kun hän asuu muualla kuin vanhempansa luona. Opiskelijan on haettava opintotukea lukio-opintojen perusteella, ja tukioikeus päättyy viimeistään ylioppilastutkinnon suorittamiseen.

Syksyllä ylioppilastutkinnon suorittavan tukioikeus päättyy 30.11., koska tutkintotodistukset luovutetaan joulukuun alkupuolella eikä joulukuulle tule 18 opiskelupäivää. IB-linjalla opiskelevalla lukiolaisella tukioikeus päättyy kuitenkin vasta 31.12., koska kyseiset IB-linjalla opiskelevat eivät saa tutkintotodistuksia vielä joulukuussa.

Kesätuki

Lukiolainen voi saada kesätukea. Oppilaitos, jossa kesäopintoja suoritetaan, ei välttämättä ole oma lukio vaan muu kesälukio-opintojen järjestäjä. Todistuksen kesäopinnoista voi antaa se oppilaitos, jossa kesäopintoja suoritetaan.

Opintotukilain 7 c §:n mukaan: ”Lukiokoulutuksessa opintotuki voidaan myöntää kesä- tai heinäkuulle vain, jos opiskelija suorittaa oppilaitoksessa lukion oppimäärään sisältyviä opintoja. Kalenterikuukausi oikeuttaa opintotukeen Suomessa, jos siinä on vähintään 18 opintotukeen oikeuttavaan aikaan kuuluvaa päivää.”

1. Opiskelijan pitää suorittaa kesäaikana opintoja oppilaitoksessa eli osallistua oppilaitoksen järjestämään koulutukseen. Koulutuksen ei tarvitse olla lähiopetusta. Opintotukioikeutta ei ole, jos opiskelija valmistautuu itsenäisesti lukemalla syksyn YO-kirjoituksiin. Opiskelija voi kuitenkin kesällä suorittaa lukion oppimäärään sisältyvän suorituksen itsenäisesti, jos oppilaitos antaa opiskelijalle tähän ohjeistuksen. Opintotukea voidaan myöntää itsenäiseen suoritukseen, jos

opiskelijan ei enää varsinaisen lukuvuoden aikana tarvitse osallistua opetukseen vaan riittää, että opiskelija osallistuu kurssin kokeeseen tai osaaminen arvioidaan muutoin sovitulla tavalla.

2. Opintotukea voidaan myöntää vain sellaiselle kalenterikuukaudelle, jonka aikana opintoja on vähintään 18 päivän ajan. Lähiopetuksena järjestettävät kesälukio-opinnot ovat usein 2 viikon kestoisia, joten opintoihin ei yleensä voi saada opintotukea. Itsenäisesti tai verkossa suoritettavien kesäopintojen kestoa ei välttämättä voida vastaavalla tavalla vahvistaa ja opinnot voivat kestää koko kesän ajan.
3. Opintojen pitää sisältyä lukion oppimäärään. Käytännössä suoritettavien opintojen pitää siis olla lukion oppimäärän mukaisia kursseja. Suoritus voi olla pakollinen tai valinnainen. Suoritus voi olla esimerkiksi abi-kurssi tai lukiodiplomi, josta opiskelija saa suoritusmerkinnän lukion oppimäärään.

Esimerkki

Opiskelija suorittaa omassa lukiossaan kesä-heinäkuun aikana 1 lukiokurssin / 1 opintopisteen ja tästä on oman lukion antama todistus. Opetus voidaan käytännössä järjestää myös verkko-opintoina tai itsenäisenä opiskeluna. Opiskelijalle voidaan myöntää opintotuki.

Jos myönnät kesätuen koko haetulle ajalle, lisää päätökseen päätösteksti OTD75. Jos myönnät kesätuen vain osalle haettua aikaa, lisää päätökseen päätösteksti OTD78. Jos missään kesäopiskelukuukaudessa ei ole 18 opintotukeen oikeuttavaan aikaan kuuluvaa päivää eikä opintotukea voida myöntää, lisää päätökseen päätösteksti OTD11. Jos opiskelija opiskelee vain itsenäisesti, esimerkiksi lukee YO-kokeisiin ja joudut hylkäämään kesätukihakemuksen, lisää päätökseen päätösteksti OTB19. Jos opiskelija ei ole toimittanut todistusta kesäopinnoista ja joudut hylkäämään kesätukihakemuksen, lisää päätökseen päätösteksti OTBAO.

Ammatillinen perustutkintokoulutus (ja VALMA-koulutus 31.7.2022 saakka)

Ammatillisen perustutkintokoulutuksen ja ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen lukuvuoden tukiaika on aina 1.8.-31.5. Opintojen alkamiskuussa ja päättymiskuussa (keskeytyminen, valmistuminen) kuitenkin sovelletaan 18 päivän sääntöä.

Esimerkki

Opiskelija aloittaa ammatillisen perustutkintokoulutuksen 15.10.2018. Hän arvioi opintojen päättymisajankohdaksi 15.10.2021. Opiskelijalle voidaan myöntää opintotuki

- 1.11.2018-31.5.2019 (ei tukioikeutta lokakuulle 2018, koska lokakuussa alle 18 opiskeluaikaan kuuluvaa päivää)
- 1.8.2019-31.5.2020
- 1.8.2020-31.5.2021
- 1.8.2021-30.09.2021 (ei tukioikeutta lokakuulle 2019, koska lokakuussa alle 18 opiskeluaikaan kuuluvaa päivää)

Opintoihin kuuluvat lomajaksot eivät vaikuta lukuvuoden tukiaikaan.

- Vaikka esimerkkitapauksen opiskelija opiskelisi koulutuksessa, jonka normaalia opiskeluaikaa on myös kesä-heinäkuu, kesätuki pitää hakea aina erikseen.

- Lukuvuoden tukiaika on 1.8.-31.5., vaikka koulutuksessa olisi vielä elokuu kesäloma-aikaa tai lomakausi olisi vasta esim. tammikuussa.

Jos koulutus jatkuu lisääjälle, opintotuki voidaan tällöinkin myöntää 1.8. alkaen, jos lisääjän hakemus on saapunut viimeistään elokuussa ja opinnot jatkuvat välittömästi kesälomatauon jälkeen elokuussa. Vaikka hakemuksesta tai oppilaitoksen todistuksesta kävisi ilmi, että opiskelu jatkuu vasta elokuun loppupuolella (esim. 20.8.), opintotuki voidaan myöntää 1.8. alkaen. Jos hakemuksesta ei käy ilmi lisääjän opintojen alkupäivä, sitä ei tarvitse selvittää. Jos hakemuksesta ei käy ilmi, milloin lisääjän opinnot päättyvät, sitä ei tarvitse selvittää vaan tuki voidaan myöntää yhdelle lisävuodelle kerrallaan.

Esimerkki

Opiskelija on saanut opintotukea ammatilliseen perustutkintoon 31.5.2019 saakka. Hän hakee opintotukea elokuussa 2019 neljännelle opiskeluvuodelle. Hakemukseen hän on merkannut hakevansa opintotukea koko opiskeluajalle 1.8.2019 alkaen. Hakemuksesta ei käy ilmi, milloin lisääjän opiskelu alkaa tai milloin se päättyy. KOSKI-tietovarannon mukaan opiskelija on edelleen läsnä kyseisissä opinnoissa. Opintotuki voidaan myöntää ajalle 1.8.2019-31.5.2020.

Muu toisen asteen koulutus

Opintotukea myönnetään sellaisille kalenterikuukausille, joihin kuuluu vähintään 18 opintotukeen oikeuttavaa päivää (eli joissa on vähintään 18 opiskeluaikaan kuuluvaa päivää).

Huomautus

Seuraavat koulutukset eivät ole ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisia koulutuksia, joten niissäkin noudatetaan 18 päivän sääntöä, vaikka niiden nimikkeenä olisi perustutkintokoulutus:

-Muu kuin julkisen valvonnan alainen koulutus (ks. [lista yksityisistä oppilaitoksista](#); Kuka voi saada opintotukea - Yksityiset oppilaitokset -otsikon alla linkki)

- Ks. lista Muun viranomaisen valvomasta koulutuksesta

Opiskelijalla voi olla ammatillisessa oppilaitoksessa opiskeluoikeus **tutkinnon osaa pienemmistä kokonaisuuksista koostuvaan suoritukseen**. Koulutus on ammatillisesta koulutuksesta annetun koulutuksen mukaista koulutusta, jos se on kirjattu Koski-tietovarantoon. Koulutus ei kuitenkaan ole perustutkintokoulutusta eikä ratkaisua saa tehdä perustutkintokoulutuksen linjatiedolla. Opintotukea voidaan myöntää sellaisille kalenterikuukausille, joihin kuuluu vähintään 18 opintotukeen oikeuttavaa päivää, jos opiskelu on päätoimista. Ilmoita RP_OPINTOETUUDET-laatikoon, jos opiskelija hakee tukea tähän koulutukseen. Koulutukselle pitää tehdä erillinen linjatieto.

Tavanomaiseen lukuvuoteen kuulumaton kesäopiskelu (ammatillinen koulutus ja vapaan sivistystyön koulutus)

Opintolinjan säännönmukaisen keston lisäksi opiskelija voi hakea kesäajan opintoihin opintotukea. Hakemuksen liitteeksi pyydetään oppilaitoksen todistus

suoritettavien kesäopintojen kestosta. Jos kesäopiskelujaksolle löytyy vahvistus Koski-tietovarannosta, voit ratkaista hakemuksen myös ilman todistusta, jollei ole erityistä perustetta varmistaa kesäopiskelun kestoa (ks. jäljempänä orientoivat opinnot ennen opintojen alkamista).

Koski-tietovarannosta saatava tieto, jonka perusteella hakemus voidaan ratkaista:

- Koulutussopimusjakso kesäajalla.
- Lomajakso alkaa esim. 1.7. Opintotuki voidaan myöntää kesäkuulle.

Kesätuki

Kesäopintotukea voidaan myöntää sellaiselle kalenterikuukaudelle, johon kuuluu vähintään 18 opintotukeen oikeuttavaan aikaan kuuluvaa päivää (eli vähintään 18 opiskeluaikaan kuuluvaa päivää).

Koska kesäloma ei keskeytä opintojen yhtäjaksoisuutta, ei myöskään kesäopinnoilta edellytetä yhtäjaksoisuutta. Kesäopinnoilta ei myöskään edellytetä vähintään 8 viikon yhtäjaksoista kestoa.

Jos myönnät kesätuen koko haetulle ajalle, lisää päätökseen päätösteksti OTD75. Jos myönnät kesätuen vain osalle haettua aikaa, lisää päätökseen päätösteksti OTD78. Jos missään kesäopiskelukuukaudessa ei ole 18 opintotukeen oikeuttavaan aikaan kuuluvaa päivää eikä opintotukea voida myöntää, lisää päätökseen päätösteksti OTD11. Jos opiskelija ei ole toimittanut todistusta kesäopinnoista ja joudut hylkäämään kesätukihakemuksen, lisää päätökseen päätösteksti OTBAO.

Esimerkki

Kesäopintojen kesto on 16.6.–10.7. ja 20.7.–10.8. Kesäkuussa on alle 18 opiskelupäivää ($16.-30.6 = 15$ pv). Heinäkuussa on vähintään 18 opiskelupäivää ($1.-10.7.$ ja $20.-31.7. = 22$ pv). Opintotuki voidaan myöntää heinäkuulle.

HOKS-opiskelija

Huomaa, että opiskelijalta, jolta muutoinkin pyydetään hakemuksen liitteeksi OT6-lomake, pyydetään OT6-lomake myös kesäajan hakemuksen liitteeksi.

Esimerkki

Opiskelija suorittaa työn ohessa ammattitutkintoa. Hän on hakenut opintotukea satunnaisesti päätoimisille koulutussopimusjaksoille. Linjatiedon mukaan tuki voidaan ratkaista vain HOKS:n perusteella (=OT6). Opintotukea on voitu myöntää OT6-lomakkeen perusteella ajalle 1.10.-31.12.2018. Opiskelija hakee kesätukea ajalle 1.6.-31.7.2019. Opintotuki voidaan myöntää kesäajalle vain, jos opiskelujakso on päätoiminen ja kestää yhtäjaksoisesti vähintään 8 viikkoa. Hakemuksen liitteeksi tarvitaan lomake OT6.

Orientoivat opinnot ennen opintojen alkamista

Oppilaitokset voivat järjestää aloittaville opiskelijoille orientoivia opintoja ennen opintojen virallista alkamista. Tavanomaista on ollut, että orientoiva jakso kestää joitain päiviä kesäajalla eikä oikeuta kesätukeen. Orientoiva opiskelu voi kuitenkin olla tukeen oikeuttavaa, jos se kestää 18 päivää kalenterikuukaudessa. Opiskelu-oikeus saattaa Koski-tietovarannon mukaan alkaa jo orientoivien opintojen alkamispäivänä. Tämä ei kuitenkaan välttämättä vielä riitä osoittamaan orientoivien opintojen tukioikeutta. Jos kesäopiskelujakson keston riittävyys käy selkeästi ilmi esimerkiksi hyväksymisilmoituksesta tai oppilaitoksen tiedetään muutoin järjestävän riittävän

kestoisia orientoivia opintoja kesäajalla, kesätuki voidaan myöntää hakemuksessa ilmoitetun tiedon sekä Koski-tietovarannosta saatavan opiskeluoikeuden tiedon perusteella. Muussa tapauksessa pyydä hakemuksen liitteeksi oppilaitoksen todistus kesäopintojen kestosta.

Esimerkki

Ammatillisen perustutkintokoulutuksen aloittava opiskelija hakee opintotukea koko opiskeluajalle ja ilmoittaa, että opiskelu alkaa jo 13.7. Hakemuksen liitteenä ei ole opiskelutodistusta eikä opiskeluoikeuden tietoa näy vielä Koski-tietovarannossa. Kelalla on käytössä OPH:lta saatu vastaanottotieto, joten opiskeluoikeus on vahvistettu ja tukioikeus 1.8. alkaen on kunnossa. Pyydä opiskelijalta normaaliin tapaan oppilaitoksen todistus heinäkuun kesäopintojen kestosta.

Esimerkki

Ammatillisen perustutkintokoulutuksen aloittava opiskelija hakee opintotukea koko opiskeluajalle ja ilmoittaa, että opiskelu alkaa jo 13.7. Opiskeluoikeuden alkupäiväksi on kirjattu Koski-tietovarantoon 13.7. ja opiskelijan läsnäolokin alkaa kyseisestä päivästä. Hakemuksen liitteenä on hyväksymisilmoitus, jonka mukaan opiskelijoilla on 13.7. alkaen orientoivia opintoja virtuaalisesti ja varsinainen opetus alkaa 4.8. Oppilaitokselta ei ole erityistä syytä pyytää todistusta kesäopiskelujaksosta vaan opintotuen voi myöntää 1.7. alkaen käytettävissä olevien tietojen perusteella.

Esimerkki

Ammatillisen perustutkintokoulutuksen aloittava opiskelija hakee opintotukea koko opiskeluajalle ja ilmoittaa, että opiskelu alkaa jo 29.6. Hakemuksen liitteenä ei ole opiskelutodistusta, mutta Koski-tietovarannon mukaan opiskelija on läsnä 29.6. alkaen. Pääsääntöisesti kesäajalla riittää opintotuen myöntämiseksi, että Koski-tietovarannon mukaan opiskelija on läsnä. Ennen varsinaisia opintoja suoritettavien orientoivien opintojen osalta voi kuitenkin olla mahdollista, että opiskelua ei ole 18 kalenteripäivää kuukaudessa. Jos et tiedä kyseisen oppilaitoksen orientoivien opintojen tarkempaa järjestämistapaa, pyydä opiskelijalta normaaliin tapaan oppilaitoksen todistus orientoivien kesäopintojen kestosta.

Esimerkki

Ammatillisen perustutkintokoulutuksen aloittava opiskelija hakee opintotukea koko opiskeluajalle ja ilmoittaa, että opiskelu alkaa jo 29.6. Hakemuksen liitteenä on hyväksymisilmoitus, jonka mukaan opiskelijoilla on orientaatioviikko 29.6.-3.7. ja sen jälkeen opiskelu jatkuu 3.8. Opiskelijalla ei ole kesäaikana opiskelua vähintään 18 päivää kalenterikuukautta kohti, joten opintotukioikeus alkaa vasta 1.8.

Kesätuki yhdistelmätutkinnossa

Tukioikeus riippuu siitä, kumpia opintoja opiskelija suorittaa kesäaikana. Ks. ylempää tarkemmin lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen kesätuen edellytykset. Jos opiskelija suorittaa samanaikaisesti kumpiakin opintoja, tukioikeus määräytyy ammatillisen koulutuksen säännöillä. Tämä tarkoittaa sitä, että keston lisäksi ei tarvitse selvittää suoritettavien opintojen sisältöä.

Etukäteinen kesäopintotukihakemus

Kesäopintotukea koskeva hakemus yleensä hylätään, jos ajankohta, josta lukien tukea haetaan, on myöhempi kuin 6 kuukautta hakemuksen jättämisaikankohdasta. Lue tarkemmin [Hakuaika - Etukäteisen hakemuksen hylkääminen](#).

1.4.6.6.3 Kokonaan ulkomailta suoritettavat opinnot

Lukuvuoden tukikuukaudet

Ulkomailla opiskelua varten opintotuki myönnetään täysien opiskelukuukausien mukaan opintojen alkamispäivästä siten, että opiskelukuukausi oikeuttaa opintotukeen, jos siinä on vähintään 18 opintotukeen oikeuttavaan aikaan kuuluvaa päivää. Samaa laskusääntöä käytetään kaikissa koulutuksissa. Sovellettava lainkohta OTL 65/1994 7 c § 4 mom.

Esimerkki

Lukuvuoden opiskeluaika on 4.9.-23.6. eli 9 täyttä kuukautta ja 20 kalenteripäivää. Tuki voidaan myöntää 10 kuukaudelle eli ajalle 1.9.-30.6.

4.9.-3.10.	1 kk
4.10.-3.11.	1 kk
4.11.-3.12.	1 kk
4.12.-3.1.	1 kk
4.1.-3.2.	1 kk
4.2.-3.3.	1 kk
4.3.-3.4.	1 kk
4.4.-3.5.	1 kk
4.5.-3.6.	1 kk
4.6.-3.7.	20 pv (4.6.-23.6.)

Jos täysien opiskelukuukausien lisäksi ei ole vähintään 18 opiskelupäivää, tuki kohdennetaan pääsääntöisesti niille kalenterikuukausille, joissa on enemmän opiskelupäiviä. Jos opiskelupäiviä on opintojen alkamis- ja päättymiskuukaudessa saman verran, tuki kohdennetaan pääsääntöisesti opintojen alkuun. Mutta tuki voidaan kohdentaa tarvittaessa toisinkin. Kohdentamisessa on hyvä huomioida opiskelijalle eduksi myös tulovalvonta eli mistä alkaa aloittavan opiskelijan opiskeluaika ja mihin päättyy valmistuvan opiskelijan opiskeluaika. Lisää päätökseen fraasi **OTD87**.

Esimerkki

Lukuvuoden opiskeluaika on 10.9.-20.6. eli 9 täyttä kuukautta ja 11 kalenteripäivää. Tuki voidaan myöntää 9 kuukaudelle eli joko ajalle 1.9.-31.5. tai 1.10.-30.6.

Tukikuukausien laskeminen ja tavanomaiset lomajaksot

Lukuvuoden säännönmukaiseen keston sisältyvät yleiset lomat tai enintään yksi korkeintaan viikon mittainen muu ei-päätoiminen opiskelujakso täyttää lukukautta kohti ei keskeytä opintojen yhtäjaksoisuutta. Jos opiskelu keskeytyy joululoman takia ja joululoman kesto on enintään 4 viikkoa, oikeus opintotukeen jatkuu myös joululoman aikana.

Jos opintojen yhtäjaksoisuus keskeytyy muulla tavoin, katkos huomioidaan laskennassa. Eli jos esimerkiksi **joululoman kesto on yli 4 viikkoa**, keskeytyminen huomioidaan. Lisää päätökseen fraasi **OTD79**. Viikonloput sisältyvät opiskelupäiviin. Jos esimerkiksi 5 viikon kestoinen joululoma alkaa maanantaina 12.12., opiskelupäiviä huomioidaan sunnuntaihin 11.12. saakka.

Esimerkki

Lukuvuoden opintojen kesto on 17.8.-8.12. ja 19.1.-4.5. Opiskelu keskeytyy jouluna yli 4 viikoksi, joten keskeytys huomioidaan laskennassa. Opiskelukuukausia, joiden aikana on vähintään 18 opiskelupäivää, on lukuvuoden aikana 8. Tukikuukaudet voidaan kohdentaa ajalle 1.9.-30.4.

17.8.-16.9.	1 kk
17.9.-16.10.	1 kk
17.10.-16.11.	1 kk
17.11.-16.12.	22 pv (17.11.-8.12.)
17.12.-16.1.	0 pv
17.1.-16.2.	29 pv (19.1.-16.12.)
17.2.-16.3.	1 kk
17.3.-16.4.	1 kk
17.4.-16.5.	18 pv (17.4.-4.5.)

Esimerkki

Lukuvuoden opintojen kesto on 12.8.-23.11. ja 11.1.-30.4. Opiskelu keskeytyy jouluna yli 4 viikoksi, joten keskeytys huomioidaan laskennassa. Opiskelukuukausia, joiden aikana on vähintään 18 opiskelupäivää, on lukuvuoden aikana 7. Tukikuukaudet voidaan kohdentaa ajalle 1.9.-30.11. ja 1.1.-30.4.

12.8.-11.9.	1 kk
12.9.-11.10.	1 kk
12.10.-11.11.	1 kk
12.11.-11.12.	12 pv (12.11.-23.11.)
12.12.-11.1.	1 pv (11.1.)
12.1.-11.2.	1 kk
12.2.-11.3.	1 kk
12.3.-11.4.	1 kk

12.4.-11.5.

19 pv (12.4.-30.4.)

Kesäopinnot

Kesäopintojen sisältöä tai laajuutta ei selvitetä. Vaikka opiskelija olisi hakemuksessa kertonut kesäopintojen laajuuden, sitä ei huomioida.

Korkeakouluopiskelijan kesätuki

Korkeakouluopiskelijalle voidaan hakemuksesta myöntää opintotuki myös kesäopintojen suorittamiseen. Kesäopintotuki myönnetään yleensä hakemuksen mukaisesti.

Esimerkki

Opiskelija hakee opintotukea ajalle 06/2022 – 07/2022. Opintotuki myönnetään hakemuksen mukaisesti kesä- ja heinäkuulle. Vaikka opiskelija ilmoittaisi suorittavansa kesällä vähemmän kuin 10 opintopistettä (eli alle 5 opintopistettä tukikuukautta kohti), sillä ei ole vaikutusta kesätuen myöntämiseen.

Kesäopintojen sisältöä tai laajuutta ei selvitetä. Mutta jos opiskelija ilmoittaa hakemuksessaan, että hän ei opiskele kesäkuukausien aikana, kesäopintotukea ei myönnetä. Hylkäysperusteena on OTL 7 c §: opiskelija ei ole osoittanut harjoittavansa opintoja lukuvuosittaista tukiaikaa pidemmän ajan. Lisää päätökseen fraasi **OTBBD**.

Kesäopintotukea koskeva hakemus yleensä hylätään, jos ajankohta, josta lukien kesäopintotukea haetaan on myöhempi kuin 6 kuukautta hakemuksen jättämisaikakohdasta. Lue tarkemmin Hakuaika - Etukäteisen hakemuksen hylkääminen.

Muun kuin korkeakouluopiskelijan kesätuki

Jos muu kuin korkeakouluopiskelija hakee kesäopintotukea, tuki voidaan myöntää samalla säännöllä kuin lukuvuoden tuki. Opiskelijan pitää opintotukihakemuksessa kertoa, mikä hänen kesäopiskelusuunnitelmansa on eli millaisia opiskelujaksoja hänellä on kesäaikana.

Kesäopiskelujakson tukioikeus lasketaan erillisenä jaksena. Opiskelupäiviä ei yhdistetä edeltävän tai seuraavan lukuvuoden opiskelujaksoihin.

Opiskelukuukausi oikeuttaa opintotukeen, jos siinä on vähintään 18 opintotukeen oikeuttavaan aikaan kuuluvaa päivää. Jos opiskelu keskeytyy kesäopintojen aikana vähintään viikoksi, keskeytys huomioidaan laskennassa. Viikonloput sisältyvät opiskelupäiviin. Jos kesäopiskelu keskeytyy esim. maanantaina 20.6., opiskelupäiviä huomioidaan sunnuntaihin 19.6. saakka.

Esimerkki

Opiskelijalla on kesäopiskelua 6.-19.6., 27.6.-10.7., 18.-31.7. ja 8.-28.8. Jokaisen opiskelujakson välissä on viikon kestoinen katkos, mikä huomioidaan laskennassa. Opiskelukuukausia, joiden aikana on vähintään 18 opiskelupäivää, on kesän aikana 3. Tuki voidaan myöntää 3 kuukaudelle eli ajalle 1.6.-31.8.

6.6.-5.7.

23 pv (6.6.-19.6., 27.6.-5.7.)

6.7.-5.8.

19 pv (6.7.-10.7., 18.7.-31.7.)

6.8.-5.9.

21 pv (8.8.-28.8.)

1.5 Suhde muihin etuuksiin

Opiskelijan saama muu etuus voi estää opintotuen tai sen osan myöntämisen.

Opintorahan saaminen voi vaikuttaa estävästi muiden etuuksien saamiseen (esim. sairauspäiväraha) tai vähentävästi muiden etuuksien määrään (esim. vanhempainpäivärahat). Veronalaiset etuudet huomioidaan tulona opintotuen tulovalvonnassa.

1.5.1 Asumisen tuet

Yleinen asumistuki

Opiskelijoiden ensisijainen asumisen tukimuoto on yleinen asumistuki 1.8.2017 alkaen.

Ks. tarkemmin Yleinen asumistuki

Ei oikeutta yleiseen asumistukeen, jos on oikeus Ahvenanmaan opintotukeen

Jos opiskelijalla on tai on ollut **ennen opintoja vakituinen osoite Ahvenanmaalle**, hänen kannattaa ensisijaisesti hakea opintoihin tukea Ahvenanmaalta. Voit selvittää tukioikeutta suoraan Ahvenanmaan opintotukiviranomaisten kanssa (Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet). Lähetä sähköpostia osoitteella studieservice(at)ams.ax. Kela.fi ja ams.ax -loppuisten sähköpostiosoitteiden välillä on suojattu kahdenvälinen yhteys, joten sähköpostia ei tarvitse lähettää suojattuna.

Jos opiskelijalla olisi oikeus Ahvenanmaan opintotukeen, mutta hän ei halua sitä hakea, hänellä on periaatteessa oikeus opintotukilain mukaiseen opintotukeen. Vain opintotuen saaminen Ahvenanmaalta estäisi opintotukilain mukaisen opintotuen saamisen. Opiskelijalle kannattaa kuitenkin kertoa, että hän ei voi saada yleistä asumistukea, koska jo pelkästään oikeus Ahvenanmaan opintotukeen estää yleisen asumistuen saamisen. Opiskelija valinnee Ahvenanmaan tuen, kun hänelle kertoo tämän asian.

Lähetä sähköpostiviestissä opiskelijan nimi ja henkilötunnus sekä kysymys: "Har xxxxxx Åländskt studiestöd? För vilken tid utbetalas det eventuella stödet?" (=Saako xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx Ahvenanmaan opintotukea? Jos saa, miltä ajalta?). Sähköpostin voi lähettää vain ruotsiksi.

Opintotuen asumislisä

Asumislisää voi 1.8.2017 jälkeenkin saada opiskelija, joka

- opiskelee ja asuu ulkomailla (vakiomääräinen 210 e/kk)
 - Asumislisän voi saada opiskelija, joka suorittaa opintonsa ulkomaisessa oppilaitoksessa, ja opiskelija, joka suorittaa opintoihinsa liittyvän opiskelujakson ulkomailla.
- opiskelee ja asuu Ahvenanmaan maakunnassa (vakiomääräinen 210 e/kk)

- Asumislisän voi saada opiskelija, joka suorittaa opintonsa Ahvenanmaalla, ja opiskelija, joka suorittaa opintoihinsa liittyvän opiskelujakson Ahvenanmaalla.
- opiskelee Suomessa maksullisessa koulutuksessa kansanopistossa, liikunnan koulutuskeskuksessa, Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa tai ammatillisen oppilaitoksen kansanopistolinjalla ja joka asuu oppilaitoksen asuntolassa (vakiomääräinen 88,87 e/kk).

Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 14 §)

Ks. tarkemmin Määräytymisperusteet - [Asumislisä](#)

1.5.2 Estävät etuudet

Opintotukea ei myönnetä henkilölle, joka

- saa opintotukea ulkomailta tai Ahvenanmaan maakuntalainsäädännön mukaista opintotukea
 - Ks. lisää kohdasta [Ulkomaan etuudet](#) ja [Opintotuen hakeminen](#)
- saa aikuiskoulutusetuuksista annetun lain (1276/2000) mukaista aikuiskoulutustukea
 - Ks. lisää kohdasta [Aikuiskoulutustuki](#)
- on ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) mukaan järjestetyssä oppisopimuskoulutuksessa
 - Ks. lisää kohdasta [Oppisopimus](#)
- saa työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista työmarkkinatukea tai työttömyyspäivärahaa
 - Ks. lisää kohdassa [Työttömyysturva](#)
- on julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) mukaisessa tai ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) mukaisessa työvoimakoulutuksessa
 - Ks. lisää kohdasta [Työttömyysturva](#)
- saa vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaista vuorottelukorvausta
- saa kansaneläkelain (568/2007) taikka työntekijän eläkelain (395/2006) tai sen 3 §:ssä mainittujen työeläkelakien mukaista vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä
 - 1.1.2017 alkaen otetaan käyttöön kaksi uutta työeläkelajia: osittainen varhennettu vanhuuseläke ja työuraeläke. Kumpikaan etuus ei ole opintotuen estävä etuus.
- saa täyden työkyvyttömyyden perusteella maksettavaa eläkettä tai kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä
 - Etuuden nimi voi olla työkyvyttömyyseläke tai kuntoutustuki (=määräaikainen työkyvyttömyyseläke).
- saa eläketukilain (1531/2016) mukaista eläketukea
- saa maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) mukaista sukupolvenvaihdoseläkettä, maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain (1330/1992) mukaista luopumiskorvausta taikka maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) tai maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) mukaista luopumistukea
- saa samaan koulutukseen Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) tai työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa
- saa täyttä ansionmenetykskorvausta liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) nojalla taikka

työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015), maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015), sotilasvammalain (404/1948) tai sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain (1521/2016) kuntoutusta koskevien säännösten perusteella

- Ks. lisää kohdasta [Kuntoutuksella opiskelu](#)
- suorittaa asevelvollisuuslain (1438/2007), siviilipalveluslain (1446/2007) tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (194/1995) mukaista palvelusta taikka ulkomaisen lainsäädännön mukaista vastaavaa palvelusta.
 - Jos palvelusta suoritettava jää henkilökohtaiselle syylomalle, jona aikana palvelusvuorokaudet eivät kulu eikä hän saa päivärahaa, henkilö on oikeutettu opintotuen saamiseen kyseisenä aikana.
- suorittaa vapausrangaistusta ja opiskelee rangaistuslaitoksessa.
 - Ks. lisää kohdasta [Vapausrangaistus](#)
- saa 2–12, 16 tai 17 kohdissa mainittuja etuuksia vastaavaa etuutta ulkomailta.
- saa sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa. Katso tarkemmin jäljempänä kohta [Sairauspäiväraha](#).
 - Tartuntatautipäiväraha ei ole opintotuen estävä etuus.
- saa takuueläkkeestä annetun lain (703/2010) mukaista takuueläkettä.

Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 6 §).

Jos opintotuen saamisen estävää etuutta koskeva hakemus on hylätty, opintotuki voidaan myöntää sen kuukauden alusta, jona estävää etuutta koskeva hakemus on jätetty. Lue lisää hakuajasta.

Oikeus estävään etuuteen / estävän etuuden saaminen

Vain estävän etuuden **saaminen** estää opintotuen.

Opiskelijalle saatetaan antaa päätös **oikeudesta** estävään etuuteen, mutta **etuuden määrä voi olla 0 euroa** esimerkiksi muiden tulojen tai etuuksien takia. Jos estävän etuuden määrä on 0 euroa, opiskelija ei saa estävää etuutta ja hänellä on oikeus opintotukeen.

Lakkauttaminen ja uuden tuen myöntäminen - 18 päivän sääntö

Opintotuki lakkautetaan sen kuukauden alusta, jolloin opiskelija saa estävää etuutta tai muu estävä tilanne kestää ensimmäisen kerran vähintään 18 päivää. Jos estävän etuuden maksaminen alkaa vasta omavastuuajan jälkeen, estävän etuuden saamisen katsotaan alkavan etuuden ensimmäisestä maksupäivästä lukien. Katso kohdasta [Sairauspäiväraha](#) tarkempi ohjeistus, mistä sairauspäivärahan myönnön katsotaan alkavan.

Esimerkki

Opiskelija on aloittanut opintonsa 13.8. ja hänelle on myönnetty opintotuki 1.8. alkaen. Opiskelijalle myönnetään takautuen kuntoutusraha 13.8. alkaen. Kuntoutusrahan maksaminen alkaa 24.8. omavastuuajan jälkeen. Opintotukeen ei ole oikeutta 1.9. alkaen.

Esimerkki

Opiskelija saa opintotukea. Hänelle myönnetään 10.10. alkaen estävä etuus. Lakkautta opintotuki 1.10. alkaen. Lisää päätökseen päätösteksti **OTD98**:

Opintotukeen ei ole oikeutta sen kuun alusta, kun *X-etuus* kestää vähintään 18 päivää.

Huomautus

Opintotuen lakkauttamisen yhteydessä pitää ottaa huomioon, onko opiskelijalla lakkautuksesta huolimatta **oikeus nostaa jäljellä oleva opintolaina**. Lue lisää kohdasta Määräytymisperusteet - Opintolainan valtiontakaus - [Lainan nostaminen](#).

Jos opiskeluoikeus keskeytyy virallisesti estävän etuuden tai muun estävän tilanteen ajalle, noudatetaan kuitenkin opintojen keskeytymistä koskevaa lakkautussääntöä. Ks. tarkempi ohjeistus kohdasta suhde muihin tarkistamissääntöihin.

Tuen myöntäminen estävän etuuden tai muun estävän tilanteen päättymisen jälkeen

Jos estävän etuuden saaminen tai muu estävä tilanne päättyy keskellä kuukautta, opintotuki voidaan myöntää sen kuukauden alusta lukien, jonka aikana on opintotukeen oikeuttavaa aikaa vähintään 18 kalenteripäivää.

Huomautus

Kun opiskelija hakee opintotukea estävän etuuden jälkeiselle ajalle, huomioi muut kalenterivuoden aikana maksetut tulot. Ota huomioon, että jos opinnot on aloitettu jo aiemman kalenterivuoden aikana, opiskelija on tulovalvonnassa koko vuoden opiskelija. Jos huomaat, että vuosituloraja olisi ylittymässä, keskustele opintotuen hakemisesta asiakkaan kanssa.

Esimerkki

Opiskelija saa aikuiskoulutustukea 15.9.2021 saakka ja hakee opintotukea opintojen loppuajalle. Hän on aloittanut opinnot jo vuonna 2020. Syyskuussa ei ole estävän tilanteen jälkeistä aikaa vähintään 18 päivää, joten tukioikeus alkaa 1.10. Ennen hakemuksen käsittelyä tutki opiskelijan kalenterivuoden 2021 tulot. Jos näyttäisi siltä, että vuoden 2021 tuloraja ylittyy, ole yhteydessä opiskelijaan.

Jos myönnät opiskelijalle opintotuen 1.10. alkaen, lisää päätökseen päätösteksti **OTD99**: Oikeus opintotukeen alkaa sen kuun alusta, kun *aikuiskoulutustuen* jälkeistä aikaa on vähintään 18 päivää.

Jos opiskeluoikeus on virallisesti keskeytynyt estävän etuuden tai muun estävän tilanteen ajalle, tukioikeus alkaa sen kuukauden alusta, jonka aikana opiskelija on taas läsnä vähintään 18 päivää.

Esimerkki

Opiskelija on ollut siviilipalveluksessa, joka on päättynyt 10.10. Opiskeluoikeus on ollut väliaikaisesti keskeytynyt siviilipalveluksen ajalle ja opiskelija on Koski-tietovarannon mukaan läsnä 20.10. alkaen. Opintotukioikeus jatkuu 1.11. alkaen, koska opiskelu ei kestä vähintään 18 päivää vielä lokakuussa.

Lyhytkestoiset estävät jaksot

Jos estävä etuus on niin lyhytkestoinen, että opiskelija ei saa sitä missään kalenterikuussa vähintään 18 päivän ajalta, opintotuen maksaminen voi jatkua keskeytyksettä, ellei opiskeluoikeus keskeydy estävän etuuden tai muun estävän tilanteen ajalle. Jos opiskelija itse ilmoittaa muutoksesta eikä tukea tarvitse tarkistaa, lisää päätökseen päätösteksti **OTBAQ**.

Esimerkki

Opiskelija saa sairauspäivärahaa 20.1.-10.2. Koska opiskelija ei ehdi saada estävää etuutta 18 päivän ajalta tammikuussa eikä helmikuussa, sairauspäiväraha ei estä opintotuen maksamista.

Jos opiskeluoikeus keskeytyy virallisesti estävän etuuden tai muun estävän tilanteen ajalle, toimitaan opintojen keskeytymistä koskevan ohjeistuksen mukaan.

Esimerkki

Koski-tietovarannosta saadaan tieto, että opiskelu keskeytyy ajalle 15.1.-15.2. Opiskelija saa sairauspäivärahaa. Opiskelu on keskeytynyt tammikuussa ennen kuukauden 18. päivää, joten opintotuki lakkautetaan 1.1. alkaen. Opiskelu ei kestä helmikuussa 18 päivää, joten opintotukioikeus jatkuu vasta 1.3. alkaen.

Suhde muihin tarkistamissääntöihin

OTL 6 §:n mukaisissa tilanteissa ei sovelleta määrätyn ajan kestävän olosuhdemuutoksen tarkistamisen sääntöä. Yhdenvertaisuuden vuoksi on tärkeää, että kaikki OTL 6 §:n mukaiset tapaukset ratkaistaan aina samalla tavalla. Lue lisää tarkistamissäännöistä kohdasta Tarkistaminen - [Olosuhdemuutokset](#).

Esimerkki

Opiskelija on oppisopimuskoulutuksessa 8.2.-16.4. Opintotukeen ei ole oikeutta ajalla 1.2.-30.4. Estävä tilanne on helmikuussa voimassa 18 päivää, joten tukioikeus lakkaa 1.2. Huhtikuussa ei ole estävän tilanteen jälkeistä aikaa vähintään 18 päivää, joten tukioikeus jatkuu vasta 1.5.

Suhde opintojen keskeytymisen lakkautussääntöön - uusi ohjeistus

1.8.2021 alkaen: Jos opiskelu keskeytyy, opintotuki lakkautetaan aina opintojen keskeytymiskuukauden alusta, jos keskeytymispäivä on kuukauden 1.-17. päivä. Näin toimitaan riippumatta siitä, mikä on opintojen keskeytymisen syy.

Esimerkki

Koski-tietovarannosta tulee tieto, että opinnot ovat keskeytyneet väliaikaisesti 15.10.2021 alkaen. Opiskelijalle lähtee automaattinen kuuleminen opintojen keskeytymisestä. Opiskelija vastaa kuulemiseen ja kertoo, että opinnot keskeytyivät siviilipalveluksen takia. Siviilipalvelus alkoi 18.10.2021. Opintotuki lakkautetaan 1.10.2021 alkaen, koska opinnot ovat keskeytyneet ennen kuukauden 18. päivää.

Esimerkki

Koski-tietovarannosta tulee tieto, että opinnot ovat keskeytyneet väliaikaisesti 9.11.2021 alkaen. Opiskelijalle myönnetään sairauspäiväraha omavastuujan

jälkeen 20.11.2021 alkaen. Opintotuki lakkautetaan 1.11.2021 alkaen, koska opinnot ovat keskeytyneet ennen kuukauden 18. päivää.

Suhde opintojen keskeytymisen lakkautussääntöön - vanha ohjeistus

31.7.2021 saakka: Jos opiskelu keskeytyy OTL 6 §:n mukaisessa tilanteessa, lakkautusperusteena käytetään ensisijaisesti olosuhdemuutoksen tarkistussääntöä (OTL 25 § 5 momentti), ei opintojen keskeytymisen lakkautussääntöä (OTL 25 § 4 momentti). Jos opintojen keskeytymisen ja estävän tilanteen alkamisen väliin jäävä aika on korkeintaan viikko, opintotuki lakkautetaan sen kuukauden alusta, jolloin estävä tilanne kestää ensimmäisen kerran vähintään 18 päivää. Jos estävän tilanteen alkupäivä ei selviä, opintotuki lakkautetaan opintojen keskeytymispäivän perusteella.

Esimerkki

Opiskelija keskeyttää opintonsa 14.4. ja aloittaa siviilipalveluksen 15.4. Koska estävä tilanne eli siviilipalvelus ei ole huhtikuussa voimassa vähintään 18 päivää, opintotuki lakkautetaan vasta 1.5. alkaen. Opintotukea ei lakkauteta 1.4. alkaen, vaikka opinnot keskeytyvät huhtikuussa ennen kuukauden 18:ta päivää.

Lue lisää lakkautussäännöistä kohdasta Lakkauttaminen - [Valmistuminen tai opintojen keskeytyminen](#).

Opintotuen liikamaksu OTL 6 §:n mukaisissa tilanteissa ja tukikuukauden palauttaminen

Korkeakouluopiskelijan tukikuukausi palautetaan asiakkaan käyttöön, kun liikamaksu on seurausta opintotukilain 6 §:n mukaisesta tilanteesta. Etuuskäsittelijä korjaa tukikuukaudet HEMU-tapahtumalla samalla kun antaa opintotuen lakkautuspäätöksen. Ks. tarkemmin Tekninen ohje - Henkilön tietomuutokset - Tukikuukaudet.

1.5.3 Lapsilisä

Opintorahaa ei myönnetä oppimateriaalilisää lukuun ottamatta opiskelijalle, josta maksetaan lapsilisälain (796/1992) mukaista lapsilisää (OTL 65/1994 10 § 2 mom.). Opiskelija on oikeutettu opintorahaan seuraavasta kuukaudesta lukien, jona hän täyttää 17 vuotta.

Opintorahaa ei myöskään myönnetä opiskelijalle, jonka elatusta varten maksetaan lapsilisää vastaavaa etuutta ulkomailta. Ulkomailta maksettava etuus estää opintorahan saannin kuitenkin vain alle 17-vuotiaalta, jos se suuruusluokaltaan vastaa Suomesta maksettavaa lapsilisää.

Jos lapsilisän saaja pyytää lakkauttamaan opiskelijasta maksettavan lapsilisän, alle 17-vuotiaalle opiskelijalle voidaan myöntää opintoraha ja opintolainan valtiontakaus. Ks. miten teet opintotukiratkaisun alle 17-vuotiaalle opiskelijalle teknisestä ohjeesta.

Huomautus

Varmista ennen ratkaisua, että lapsilisä on lakkautettu kokonaan eikä vain siirretty huoltajalta opiskelijalle itselleen. Opiskelijalle itselleen maksettava lapsilisä ei näy opiskelijan Suhdehenkilöt-tiedoissa.

Opintotukea ei kuitenkaan myönnetä takautuvasti, vaikka lapsilisä olisi pyydetty lakkauttamaan takautuvalta ajalta. Opintotukea ei myönnetä takautuvasti myöskään siinä tapauksessa, että opiskelijan opintotuki on aikaisemmin hylätty lapsilisän maksamisen vuoksi. Opintotuki myönnetään opintotukihakemuksen saapumiskuukauden alusta lukien.

Opintolainan valtiontakaus voidaan myöntää lapsilisään oikeutetulle muualla kuin vanhempansa luona asuvalle, jos opiskelija vanhempiensa tulojen perusteella olisi oikeutettu opintorahaan.

Lapsilisän saaminen ei estä myöskään asumislisän saamista.

Alle 17-vuotias opiskelija on naimisissa tai hän on huoltaja

Jos alle 17-vuotias opiskelija on naimisissa tai hän on itse alaikäisen lapsen huoltaja, hän voi saada opintorahaa. Opintorahaa voidaan maksaa, vaikka opiskelijasta maksettaisiin edelleen lapsilisää hänen omille huoltajilleen. Lue tarkemmin etuusohjeen kohdasta Määräytymisperusteet - [Opintoraha](#).

1.5.4 Sairauspäiväraha

Työkyvyttömällä opiskelijalla on oikeus saada sairauspäivärahaa.

Siirtyminen opintotuelta sairauspäivärahalle, kun opiskeluoikeus ei keskeydy sairauden ajalle

Sairauspäiväraha, osasairauspäiväraha ja luovutuspäiväraha estävät opintotuen myöntämisen. Myös YEL-päiväraha, jota yrittäjälle maksetaan sairauspäivärahan omavastuun korvauksena, estää opintotuen myöntämisen. Tartuntatautipäiväraha ei ole opintotuen estävä etuus.

Huomautus

Sairauspäiväraha estää opintotuen saamisen vain, jos opiskelija itse saa sitä eli sairauspäivärahaa maksetaan opiskelijalle itselleen.

Sairauspäiväraha ei ole estävä etuus siltä ajalta, jolta sitä maksetaan pelkästään **työnantajalle**.

Sairauspäiväraha ei ole estävä etuus siltä ajalta, jolta sitä **ei makseta esimerkiksi muun etuuden vähentämisen takia**. Jos sairauspäivärahan määrä on 0 euroa esimerkiksi vakuutusyhtiön maksaman etuuden vähentämisen jälkeen, opiskelijan ei voida katsoa saavan sairauspäivärahaa.

Opintotukea saava opiskelija voi sairastuessaan hakea sairauspäivärahaa ja jatkaa opintotuen nostamista siihen saakka kunnes sairauspäivärahakemus on käsitelty.

Opintotuen lakkauttaminen ja uudelleen myöntäminen

Jos sairauspäiväraha on niin **lyhytkestoinen**, että opiskelija ei saa sitä missään kalenterikuussa vähintään 18 päivää, opintotuen maksaminen voi jatkua keskeytyksettä, ellei opiskeluoikeus keskeydy sairauden takia. Tämän kohdan ohjeistus

koskee erityisesti korkeakouluopiskelijoita. Toisen asteen opiskeluoikeus usein keskeytyy sairauden ajalle. Tieto saadaan Koski-tietovarannosta.

Opintotuki lakkautetaan sen kuukauden alusta, jolloin opiskelija saa sairauspäivärahaa ensimmäisen kerran vähintään **18 päivää**. Jos sairauspäivärahan saaminen päättyy keskellä kuukautta, opintotuki voidaan myöntää sen kuukauden alusta lukien, jonka aikana on opintotukeen oikeuttavaa aikaa vähintään 18 kalenteripäivää. Lue lisää lakkauttamisesta ja tuen uudelleen myöntämisestä kohdasta Suhde muihin etuuksiin - [Estävät etuudet](#).

Opintotukeen ei ole oikeutta sellaiselta kalenterikuukaudelta, jolta opiskelija saa sairauspäivärahaa 18 päivän ajan joko yhtäjaksoisesti tai useammassa jaksossa. Opintotuen lakkautusajankohtaa määriteltäessä **sairauspäivärahan saantipäivien laskeminen aloitetaan ensimmäisestä sairauspäivärahan myöntöpäivästä**. Ensimmäisellä myöntöpäivällä tarkoitetaan ensimmäistä omavastuuajan jälkeistä päivää, vaikka päivä olisi sunnuntai tai muu pyhäpäivä. Sillä ei siis ole merkitystä, vaikka kyseiseltä päivältä ei maksettaisi etuutta. Saantipäiviksi katsotaan kaikki sen jälkeiset kalenteripäivät, myös jaksoon sisältyvät sunnuntait ja muut pyhäpäivät, vaikka niiltä ei sairauspäivärahaa maksetakaan.

Esimerkki

Opiskelijalle ollaan myöntämässä sairauspäivärahaa. Omavastuu aika on 3.3.-13.3.2021. Myöntö alkaa 14.3.2021. Käsittelijä ei tarkista kalenterista, mikä viikonpäivä 14.3. on, vaan estävän etuuden kesto lasketaan aikavälin 14.3.-31.3.2021 perusteella. Estävä etuus on maaliskuussa voimassa 18 päivää, joten opintotuki lakkautetaan 1.3.2021 alkaen.

Jos sairauspäivärahaa maksetaan **saman kalenterikuukauden aikana erillisissä jaksoissa sekä työnantajalle että opiskelijalle**, sairauspäiväraha estää opintotuen maksamisen vain, jos opiskelija itse on saanut sairauspäivärahaa vähintään 18 päivältä. Saantipäiviksi katsotaan kaikki maksujaksoon sisältyvät sunnuntait ja muut pyhäpäivät vaikka niiltä ei sairauspäivärahaa maksetakaan.

Esimerkki

Opiskelijalle myönnetään sairauspäiväraha ajalle 10.1.-31.1. Sairauspäiväraha maksetaan työnantajalle 10.1. ja 13.1. sekä 28.1. Sairauspäiväraha maksetaan itselle 11.1.-12.1. (2 päivää), 14.1.-27.1. (14 päivää) ja 29.1.-31.1. (3 päivää) eli yhteensä 19 päivältä. Laskennassa huomioidaan myös sunnuntait 15.1., 22.1. ja 29.1., vaikka etuutta ei maksetakaan kyseisiltä päiviltä vaan todellisuudessa vain 16 päivältä. Koska opiskelija saa sairauspäivärahaa vähintään 18 päivältä, sairauspäiväraha estää opintotuen maksamisen tammikuulta. Sairauspäiväraha voidaan myöntää tammikuulle täytenä.

Opintorahan vähentäminen sairauspäivärahasta

Jos sairauspäivärahaa maksetaan samalta ajalta, jolta opiskelijalla on oikeus myös opintotukeen, opintoraha vähennetään myönnettävästä sairauspäivärahasta. Koska opintotuki on kuukausikohtainen etuus ja sairauspäiväraha päiväkohtainen etuus, yhteensovituksessa opintoraha muutetaan päiväetuudeksi sairausvakuutuslain 12 luvun 11 §:n (1640/2009) säännöksen mukaisesti eli kuukauteen katsotaan sisältyvän 25 päivää. Esimerkki: Opintoraha 250,28 e/kk : 25 pv/kk = 10,01 e/pv.

Esimerkki

Opiskelijan työkyvyttömyys alkaa 10.3. ja sairauspäivärahan maksaminen alkaa omavastuuajan jälkeen 21.3. Opiskelijalla säilyy oikeus maaliskuun opintotukeen, koska uusi olosuhde eli sairauspäiväraha ei kestä maaliskuussa 18 päivää. Opintotuki lakkautetaan 1.4. lukien ja opintotuen mahdollinen liikamaksu peritään takaisin. Opintotukea ja sairauspäivärahaa maksetaan samalta ajalta 21.3. – 31.3. Maksettavasta sairauspäivärahasta vähennetään jokaiselta sairauspäivärahapäivältä opintorahan 25. osa. Maaliskuun opintoraha säilyy entisen suuruisena.

Esimerkki

Opiskelijan työkyvyttömyys alkaa 10.3. ja sairauspäivärahan maksaminen alkaa omavastuuajan jälkeen 21.3. Sairauspäivärahan maksaminen päättyy 10.4. ja opinnot jatkuvat 11.4. alkaen. Opiskelijalla säilyy oikeus maaliskuun opintotukeen, koska uusi olosuhde eli sairauspäiväraha ei kestä maaliskuussa 18 päivää. Opiskelijalla säilyy oikeus myös huhtikuun opintotukeen, koska opiskelija ei ehdi saada huhtikuussakaan sairauspäivärahaa vähintään 18 päivää. Opintotukea ei siis lakkauteta lainkaan. Sairauspäivärahan käsittelyssä opintoraha vähennetään sairauspäivärahasta ajalta 21.3.–10.4.

Esimerkki

Opiskelijan työkyvyttömyys ja sairauspäivärahan maksaminen päättyvät 5.3. Opiskelijalle voidaan myöntää opintotuki maaliskuulle, koska siinä on vähintään 18 estävän etuuden jälkeistä päivää eli opintotukeen oikeuttavaan aikaan kuuluvaa päivää. Opiskelija saa ajalla 1.3. – 5.3. sekä sairauspäivärahaa että opintotukea. Opintotuen ratkaisusta annetaan ilmoitus sairauspäivärahan tarkistamiseksi tai TORE –impulssi sairauspäivärahan vastuuyksikölle. Sairauspäivärahan käsittelijä tutkii sairauspäivärahan takaisinperinnän.

Esimerkki

Opiskelijalle myönnetään sairauspäiväraha ajalle 10.1.-31.1. Sairauspäiväraha maksetaan työnantajalle 10.1.-13.1. sekä 28.1.-31.1. Sairauspäiväraha maksetaan itselle 14.1.-27.1. (14 päivää). Laskennassa huomioidaan myös sunnuntait 15.1. ja 22.1., vaikka etuutta ei maksetakaan kyseisiltä päiviltä vaan todellisuudessa vain 12 päivältä. Koska opiskelija saa sairauspäivärahaa alle 18 päivältä, sairauspäiväraha ei estä opintotuen maksamista tammikuulta. Sairauspäivärahan käsittelyssä opintoraha vähennetään sairauspäivärahasta ajalta 10.1.-31.1.

Opintotuen liikamaksu ja takaisinperintä

Opintotuen voi periä regressinä takautuvasti myönnettävästä sairauspäivärahasta. Ks. tarkemmin [Opintotuen periminen estävästä etuudesta regressinä](#).

Korkeakouluopiskelijan tukikuukausi palautetaan asiakkaan käyttöön, kun liikamaksu on seurausta opintotukilain 6 §:n mukaisesta tilanteesta. Etuuskäsittelijä korjaa tukikuukaudet HEMU-tapahtumalla samalla kun antaa opintotuen lakkautuspäätöksen. Ks. tarkemmin Tekninen ohje - Henkilön tietomuutokset - Tukikuukaudet.

Esimerkki

Opiskelijan työkyvyttömyys alkaa 1.3. ja sairauspäivärahan maksaminen omavastuajan jälkeen 10.3. Opintotuki lakkautetaan 1.3. lukien, koska uusi olosuhde eli sairauspäivärahan maksaminen kestää maaliskuussa vähintään 18 kalenteripäivän ajan. Liikaa maksettu maaliskuun opintotuki peritään maaliskuun sairauspäivärahasta regressiperintänä. Opiskelijan toimeentuloon tulee katkos ajalle 1.3. – 10.3.

Esimerkki

Opiskelija hakee opintotukea 1.4. alkaen. Hänelle on maksettu sairauspäivärahaa huhtikuussa ajalla 1.4. – 10.4. Koska sairauspäivärahakausi loppuu 10.4., huhtikuulle jää vähintään 18 opiskelupäivää ja opintotuki myönnetään tämän uuden olosuhteen perusteella huhtikuulle.

Jos opiskelijan sairausloma kuitenkin jatkuu huhtikuun aikana niin, että hänelle maksetaan sairauspäivärahaa 20.4. lukien kuukauden loppuun, huhtikuulle ei kerry vähintään 18 opiskelupäivää eikä opintotukeen ole oikeutta. Tällöin opintotuki tulee lakkauttaa huhtikuun alusta lukien ja oikaista huhtikuun alun sairauspäivärahapäätöstä, jos siinä on vähennetty sairauspäivärahasta opintorahaa. Opiskelija ei siis saa opintotukea huhtikuulta ja saa täyden sairauspäivärahan 1.4. – 10.4 ja 20.4. – 30.4. Ajalla 11.4. – 19.4. opiskelijan toimeentulossa on katkos. Jos sairauspäivärahan maksuajankohdat ovat tiedossa jo opintotukiratkaisua tehtäessä, opintotukihakemus voidaan hylätä sillä perusteella, että uusi olosuhde eli opiskelu ei kestä huhtikuussa vähintään 18 päivää.

Korkeakouluopiskelija voi sairastuessaan pyytää opintotuen lakkauttamista aiemmasta ajankohdasta kuin josta sairauspäiväraha estäisi opintotuen saamisen. Tukikuukausi palautetaan lakisääteisesti uudelleen käytettäväksi vain sellaiselta kuukaudelta, jonka takaisinperintä johtuu opintotukilain 6 §:ssä tarkoitetun estävän etuuden takautuvasta maksusta. Sellaiselta kuukaudelta, jonka takaisinperintä johtuu opiskelijan omasta lakkautuspyynnöstä, tukikuukausi palautetaan uudelleen käytettäväksi vain, jos opiskelija maksaa vapaaehtoisesti takaisin tukikuukauden opintorahan (ja asumislisän). Opiskelijalle voi tulla etuuksien päällekkäistä maksua sellaiselle kuukaudelle, joka opiskelijan pitää palauttaa kokonaisuudessaan vapaaehtoisesti, jos hän haluaa tukikuukauden uudelleen käyttöönsä. Tällaista lyhyttä liikamaksujaksoa ei peritä sairauspäivärahasta regressinä, jotta koko kuukauden tuen vapaaehtoinen palautus sujuisi tarkoituksenmukaisesti. Lue lisää etuusohjeen kohdasta Lakkauttaminen - [Valmistuminen tai opintojen keskeytyminen](#) - otsikko Opiskelijan oma ilmoitus opintojen keskeytymisestä.

Sairauspäivärahan takautuva myöntäminen, kun opiskelija jatkaa jo opintojaan

Jos sairauspäiväraha myönnetään takautuen ja sairauspäivärahan myöntöhetkellä opiskelija on jo palannut opiskelemaan, opintotukea ei lakkauteta takautuen, vaan opintotukeen tehdään takautuvalle ajalle ”ei oikeutta opintotukeen” -jakso. Ks. teknisestä ohjeesta, miten voit tehdä ratkaisun jaksoilla.

Esimerkki

Opintotukea saavalle opiskelijalle myönnetään sairauspäiväraha 15.4. jätetyllä hakemuksella ajalle 1.1. – 31.3. ja opinnot jatkuvat 1.4. lukien. Opintotukeen tehdään takautuva tarkistus ajalle 1.1. – 31.3. ”ei oikeutta

tukeen” -jaksona ja opintotuen maksaminen jatkuu normaalisti 1.4. lukien. Opintotuki peritään takaisin ajalta 1.1. – 31.3.

Esimerkki

Opintotukea saavalle opiskelijalle myönnetään sairauspäiväraha ajalle 4.3.-17.4. (omavastuu aika 20.2.-3.3.). Opintotukeen ei ole oikeutta maaliskuulta, koska estävä etuus on maaliskuussa voimassa vähintään 18 päivää. Opintotukeen ei ole oikeutta myöskään huhtikuulta, koska opintotukeen oikeuttavaa aikaa jää huhtikuussa estävän etuuden jälkeen alle 18 kalenteripäivää. Opintotukeen tehdään takautuva tarkistus ajalle 1.3.-30.4. ”ei oikeutta tukeen” -jaksona ja opintotuen maksaminen jatkuu normaalisti 1.5. lukien. Opintotuki peritään takaisin ajalta 1.3.-30.4.

Opintotuki lakkautetaan aina, kun opiskeluoikeus keskeytyy virallisesti sairauden ajalle

Kela saa opintojen keskeytymistä koskevat tiedot suoraan valtakunnallisista tietovarannoista. Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluoikeus ei yleensä keskeydy sairauden takia. Mutta toisella asteella opiskelija voi keskeyttää opiskeluoikeuden ja tällöin tieto saadaan Koski-tietovarannosta. Jos koulutus ei ole Koski-tietovarannossa, tieto saadaan oppilaitoksen valvontailmoituslomakkeella (OT 5). Opintotuki lakkautetaan aina virallisen keskeytystiedon perusteella. Jos opiskelijalla on sairauspäivärahahakemus vireillä, kun Kela saa tiedon opintojen keskeytymisestä, opintotuen maksamista voidaan jatkaa, kunnes sairauspäivärahahakemus on käsitelty.

Esimerkki

Koski-tietovarannosta tulee tieto, että opinnot ovat keskeytyneet väliaikaisesti 9.11.2021 alkaen. Opiskelijalle myönnetään sairauspäiväraha omavastuun ajan jälkeen 20.11.2021 alkaen. Opintotuki lakkautetaan 1.11.2021 alkaen, koska opinnot ovat keskeytyneet ennen kuukauden 18. päivää.

Opiskelija saattaa itse pyytää opintotuen lakkauttamista, kun opiskelu keskeytyy sairauden takia. Opiskelijalla voi olla sairauspäivärahahakemus vireillä, kun tieto opintojen keskeytymisestä saadaan. Ks. tarkempi ohjeistus kohdasta [Lakkauttaminen > Valmistuminen tai opintojen keskeytyminen](#).

Vanha ohje 31.7.2021 saakka

Lyhytaikaisen sairauden vuoksi opiskelijan ei tarvitse siirtyä sairauspäivärahalle. Hän voi halutessaan nostaa opintotukea **enintään kaksi kuukautta kestävän sairausloman** ajalta, vaikka hän ei tilapäisesti pystyisikään sairauden vuoksi harjoittamaan päätoimisia opintoja. Opiskelija voi kuitenkin joutua jälkeensä antamaan Kelalle selvityksen siitä, miksi opinnot eivät ole edistyneet riittävästi. Opiskelija voi halutessaan siirtyä sairauspäivärahalle myös lyhytaikaisen sairauden aikana.

Jos sairaus estää päätoimisen opiskelun **kahta kuukautta pitemmältä ajalta**, opiskelijan tulee hakea sairauspäivärahaa. Jos opinnot keskeytyvät sairauden vuoksi, opintotuki on lakkautettava viimeistään kahden kuukauden kuluttua opintojen keskeytymisestä. Tämä koskee ennen muuta toisen asteen opintoja. Jo maksettua opintotukea ei peritä takaisin kyseisen kahden kuukauden osalta, jos opiskelijalle ei ole maksettu sairauspäivärahaa.

Vähäinen opiskelu sairauspäivärahalla

Opiskelija voi opiskella vähäisessä määrin sairauspäivärahalla. Kun opiskelijalle maksetaan opintotuen sijaan sairauspäivärahaa, hän voi opiskella enintään 40 prosenttia ohjeellisesta lukukauden, tai lukuvuoden tavoitteesta.

Opiskelun ohjeelliset määrät sairauspäivärahakaudella eri opinnoissa:

- Korkeakouluopinnot: 24 opintopistettä lukuvuodessa, 12 opintopistettä lukukaudessa tai 3 opintopistettä kuukaudessa
- Ammatilliset opinnot: 24 osaamispistettä lukuvuodessa, 12 osaamispistettä lukukaudessa ja 3 osaamispistettä kuukaudessa
 - jos opintojen laajuuden mittari on opintoviikko: 16 opintoviikkoa lukuvuodessa, 8 opintoviikkoa lukukaudessa tai 2 opintoviikkoa kuukaudessa
 - jos opintojen laajuutta ei ole määritetty osaamispisteinä tai opintoviikkoina, rajana on enintään 10 viikkotuntia opetukseen osallistumista
- Lukio-opinnot: 10 lukiokurssia lukuvuodessa, 5 kurssia lukukaudessa tai 1 kurssi kuukaudessa tai 1 ylioppilastutkintoon kuuluva koe lukukaudessa.

Jos opiskelija harjoittaa päätoimisia opintoja sairauden aikana, jatketaan opintotuen maksamista eikä tällöin ole oikeutta sairauspäivärahaan.

Opiskelijalla on ilmoitusvelvollisuus, jos hän opiskelee vähäistä määrää enemmän.

1.5.5 Työttömyysturva

Työttömyysturvalain mukainen **työmarkkinatuki ja työttömyyspäiväraha** estävät opintotuen saamisen.

- Muut työttömyysturvalain mukaiset etuudet eivät estä opintotuen saamista, esimerkiksi:
 - liikkuvuusavustus
 - muutosturvaraha

Opintotuen myöntämisessä ja lakkauttamisessa käytetään 18 päivän sääntöä.

- Opintotuki myönnetään sen kuukauden alusta, jossa on ensimmäisen kerran vähintään 18 työttömyysetuuden viimeisen maksupäivän jälkeistä opiskelupäivää.
- Opintotuki lakkautetaan sen kuukauden alusta lukien, jossa on ensimmäisen kerran vähintään 18 työttömyysetuuden aikaista kalenteripäivää.

Opintotuki on kuukausikohtainen etuus ja työttömyysetuus on päiväkohtainen etuus. Jos opintotukea ja työttömyysturvaa maksetaan kuun alussa tai lopussa samanaikaisesti, opintotuki vähennetään työttömyysetuudesta. Tieto samanaikaisesti maksetusta opintotuesta menee työttömyysetuuteen ohjelmallisesti eikä opintotuen käsittelijän tarvitse ilmoittaa asiasta erikseen työttömyysetuuteen.

Omaehtoiset opinnot

Henkilö voi saada työttömyysturvaa omaehtoiseen opiskeluun, jos

1. hän on työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa
2. hän on täyttänyt 25 vuotta viimeistään opintojen alkamishetkellä
3. on olemassa työ- ja elinkeinotoimiston toteama koulutustarve
4. opiskelusta on sovittu työllistymissuunnitelmassa
5. opinnot ovat päätoimisia.

TE-toimisto arvioi, ovatko opinnot sellaisia, että ne voidaan katsoa työnhakijan omaehtoiseksi opiskeluksi. TE-toimisto myös seuraa opintojen etenemistä. Omaehtoista opiskelua voidaan tukea opintojen keston ajan, mutta kuitenkin enintään yhtä opintojen muodostamaa kokonaisuutta kohti enintään 24 kuukautta.

Omaehtoiset opinnot ovat yleensä myös opintotukeen oikeuttavia päätoimisia opintoja. Opiskelija voi työttömyysetuuden päättymisen jälkeen hakea opintotukea opintojen loppuajalle.

Esimerkki

Opiskelija on saanut työttömyysetuutta omaehtoisten opintojen ajalle 16.1.2018-15.1.2020. Opintotuki voidaan myöntää loppuopintojen ajalle 1.2.2020 alkaen. Tammikuulle ei voida myöntää opintotukea, koska estävän etuuden jälkeistä aikaa on alle 18 päivää.

Vain työttömyysetuuden saaminen estää opintotuen. Jos henkilö on saanut työttömyysturvasta päätöksen, jolla työttömyysturvaa ei makseta esimerkiksi sovitellun palkan vuoksi, opintotukea voidaan maksaa tältä ajalta (muista kuitenkin 18 päivän sääntö).

Työvoimakoulutus, muutosturvakoulutus, JOTPA-koulutus

Koulutusta voidaan rahoittaa työvoimakoulutuksen rahoituksella. Opintotukea ei voida myöntää työvoimakoulutukseen riippumatta siitä, saako henkilö työttömyysetuutta vai ei. Opintotukea ei voida myöntää, vaikka koulutus olisi muutoin tukeen oikeuttavaa koulutusta. Työvoimakoulutusta koskevan tiedon löydät KOSKI-tietovarannosta koulutuksen rahoitustiedoista.

Koulutusta voidaan rahoittaa myös muutosturvakoulutuksen rahoituksella. Jos koulutus on tukeen oikeuttavaa koulutusta, siihen voidaan myöntää opintotukea, vaikka rahoitusmuotona olisi muutosturvarahoitus.

Koulutuksen rahoitusmuotona voi myös olla jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen rahoitus (=JOTPA). Jos koulutus on tukeen oikeuttavaa koulutusta, siihen voidaan myöntää opintotukea, vaikka rahoitusmuotona olisi JOTPA-rahoitus.

Työttömyysajalta maksettava työttömyysetuus

Työttömyysajalta voidaan maksaa työttömyysetuutta vain, jos henkilö ei opiskele päätoimisesti. Yhteensovittamistilanteita tulee siis opintojen alussa ja opintojen päättyessä.

Esimerkki

Opinnot alkavat 12.8.2019. Työttömyysturvaa maksetaan työttömyysajalta 11.8.2019 saakka. Opintotuki voidaan myöntää 1.8.2019 alkaen. Ajalla 1.8.2019-11.8.2019 opintotuki vähennetään työttömyysturvan määrästä.

1.5.6 Kuntoutuksella opiskelu

Jos opiskelija saa samaan koulutukseen etuutta muun lain perusteella, opintotukeen ei ole oikeutta.

Kuntoutusraha

Opiskelijalle voidaan myöntää Kelasta tai työeläkelaitoksesta koulutus ammatillisena kuntoutuksena ja koulutuksen ajalle myönnetään tällöin kuntoutusraha. Koulutuksen ajalle voidaan myös myöntää Kelasta nuoren kuntoutusraha. Opintotukea ei voida myöntää samalle ajalle.

Opiskelijalle voidaan myöntää opintotuki sille ajalle kun hän odottaa päätöstä kuntoutusrahasta. Jos hänelle myönnetään takautuen kuntoutusraha samoihin opintoihin, opintotuki lakkautetaan 18 päivän sääntöä noudattaen. Estävän etuuden saamisen katsotaan alkavan omavastuuajan jälkeen vasta ensimmäisestä maksupäivästä lukien.

Esimerkki

Opiskelija on aloittanut opintonsa 13.8.2019 ja hänelle on myönnetty opintotuki 1.8.2019 alkaen. Opiskelijalle myönnetään takautuen kuntoutusraha 13.8.2019 alkaen. Kuntoutusrahan maksaminen alkaa 24.8. omavastuuajan jälkeen. Opintotukeen ei ole oikeutta 1.9.2019 alkaen.

Kuntoutusraha estää opintotuen saamisen vain, jos sitä maksetaan samaan koulutukseen. Jos opiskelija saa kuntoutusrahaa muuhun kuntoutustoimenpiteeseen eli eri koulutukseen tai esimerkiksi Nuotti-valmennukseen tai päihdekuntoutukseen, opintotukihakemuksen hylkäämiselle tai opintotuen lakkauttamiselle ei ole perusteita.

Jos opiskelija hakee opintotukea eri koulutukseen kuin johon hän saa kuntoutusrahaa, ole tarvittaessa yhteydessä kuntoutuksen asiantuntijaan (työkyvyn skype-rinki) ennen hakemuksen ratkaisemista. Jos kuntoutus-käsittelijä ei ole vielä tietoinen siitä, että opiskelija on aloittanut uudet opinnot, voi olla syytä selvittää, onko opiskelija keskeyttänyt aiemmat opinnot ja olisiko kuntoutus parempi tapa tukea uusiakin opintoja.

Kuntoutusrahaa ei yleensä lakkauteta opiskelijan pyynnöstä

Vaikka opiskelija haluaisi siirtyä kuntoutusrahalta opintotuen saajaksi, tämä ei yleensä ole mahdollista. Kuntoutusraha voitaisiin perua, jos opiskelija saisi tilalle paremman etuuden. Kuntoutusrahan katsotaan kuitenkin olevan opiskelijalle parempi etuus kuin opintotuki, koska opintolainaa ei huomioida vertailulaskelmassa.

Jos opiskelija hakee opintotukea ja ilmoittaa lakkauttavansa kuntoutusrahan, voit hylätä opintotukihakemuksen sillä perusteella, että opiskelija saa estävää etuutta. Varmista, että myös kuntoutusasia on vireillä, jotta kuntoutuksen asiantuntija on asiakkaaseen yhteydessä ja kertoo, miksi kuntoutusrahaa ei lakkauteta.

Ansionmenetyskorvaus

Opiskelija voi saada täyttä ansionmenetyskorvausta

- liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) nojalla,
- työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) kuntoutusta koskevien säännösten perusteella,
- maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) kuntoutusta koskevien säännösten perusteella taikka

- sotilasvammalain (404/1948) tai sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain (1521/2016) kuntoutusta koskevien säännösten perusteella

Etuuden nimi voi olla esimerkiksi kuntoutusraha, päiväraha tai eläke. Etuus estää opintotuen saamisen vain, jos sitä maksetaan kuntoutukseen. Ns. normaali päivärahatyyppinen ansionmenetykskorvaus ei estä opintotuen saamista. Yleensä etuuden myöntöperuste selviää vain asiakkaan saamasta päätöksestä. Vakuutuslaitoksilta suorasiirtona saatavista tiedoista ei välttämättä voi päätellä, millä perusteella etuutta maksetaan.

Työtapaturma- ja ammattitautilain sekä maatalousyrittäjien työtapaturma- ja ammattitautilain perusteella maksettavista päivärahoista vain kuntoutusraha on opintotuen estävä etuus. Huomaa kuitenkin, että myös kyseisten lakien mukainen täyteen työkyvyttömyyteen perustuva eläke on opintotuen estävä etuus (OTL 6 § 8 kohta).

1.5.7 Aikuiskoulutustuki

Opintotukea ei myönnetä opiskelijalle, joka saa aikuiskoulutustukea. Aikuiskoulutustukea haetaan Työllisyysrahastosta.

Kela saa aikuiskoulutustuen päätöstiedot suorasiirtona Työllisyysrahastolta (Työeläkkeet ja korvaukset - Aikuiskoulutustuki). Tiedoista käy ilmi asiakkaalle annetun päätöksen laji (Ensi/Maksu) sekä ratkaisun laatu (esim. Myönnetty). Jos et ole varma, mitä tiedot tarkoittavat, ole yhteydessä Työllisyysrahastoon. Yhteystiedot ovat Työvälineissä.

Ensipäätös / maksupäätös palkansaajan aikuiskoulutustuesta

Opiskelija hakee opintojen alkaessa Työllisyysrahastosta palkansaajan aikuiskoulutustuen ensipäätöksen, jonka perusteella tukea ei vielä makseta. Päätöksellä todetaan, täytyvätkö aikuiskoulutustuen saamisen edellytykset. Opiskelija hakee aikuiskoulutustuen maksamista erillisellä maksuhakemuksella aina kuukausittain jälkikäteen.

Esimerkki

Opiskelija saa elokuussa 2022 ensipäätöksen siitä, että hänellä on oikeus aikuiskoulutustukeen 1.9.2022-31.5.2023. Opiskelija hakee syyskuun 2022 aikuiskoulutustuen maksamista lokakuussa 2022, lokakuun 2022 maksamista marraskuussa 2022 jne.

Opintotuen saajalle tehdään palkansaajan aikuiskoulutustuen ensipäätös

Työllisyysrahasto voi antaa aikuiskoulutustuen ensipäätöksen opiskelijalle, jolle on myönnetty opintotuki. Työllisyysrahasto ei ensipäätöstä antaessaan tutki, saako opiskelija jotain aikuiskoulutustuen estävää etuutta. Ensipäätös ei vielä tarkoita, että opiskelija saa aikuiskoulutustukea. Opintotukea ei voi lakkauttaa pelkän ensipäätöksen perusteella.

Opintotuki estää aikuiskoulutustuen saamisen, joten Työllisyysrahasto ei voi tehdä aikuiskoulutustuen maksupäätöstä sellaiselle kuukaudelle, jolta opiskelija saa

opintotukea. Aikuiskoulutustukea ei siis voida maksaa yhdeltäkään päivältä sellaiselta kuukaudelta, jolta opiskelija saa opintotukea. Jos opiskelija haluaa opintotuen sijasta hakea aikuiskoulutustuen maksamista, tulee hänen joko lakkauttaa opintotuki kokonaan tai perua tai palauttaa opintotuki ajalta, jolta hän hakee aikuiskoulutustuen maksamista.

Kun Työllisyysrahastosta saadaan tieto ensipäätöksestä, opiskelijalle ilmoitetaan mahdollisuudesta pyytää opintotuen lakkauttamista. Kun asiasta on ilmoitettu opiskelijalle, Oiwa-työn voi sulkea. Opintotuen maksaminen voi jatkua, jos opiskelija ei ilmoita, että hän lakkauttaa opintotuen.

Palkansaajan aikuiskoulutustuen ensipäätöksen saanut hakee opintotukea

Työllisyysrahaston antama aikuiskoulutustuen ensipäätös ei vielä tarkoita, että opiskelija saa aikuiskoulutustukea. Jos aikuiskoulutustuen ensipäätöksen saanut opiskelija hakee opintotukea (opintoraha ja opintolainan valtiontakaus), opintotuen hylkäämiselle ei ole perustetta. On kuitenkin syytä varmistaa, onko opiskelija todella tarkoittanut hakea opintotukea. On todennäköisempää, että opiskelija on tarkoittanut hakea aikuiskoulutustuen lainatakausta. Lainatakaus voidaan myöntää aikuiskoulutustuen ensipäätöksen perusteella, vaikka opiskelijalle ei olisi vielä tehty aikuiskoulutustuen maksupäätöksiä. Lue lisää kohdasta Määräytymisperusteet - Opintolainan valtiontakaus - [Aikuiskoulutustuen lainatakaus](#).

Jos opiskelija kertoo, että hänen tarkoituksensa on ollut hakea aikuiskoulutustuen lainatakausta, opintotuesta ei tarvitse antaa päätöstä. Voidaan katsoa, että opiskelija vastauksellaan peruu opintotukihakemuksen.

Jos opiskelija ei vastaa, hakemus käsitellään opintotukihakemuksena.

Palkansaajan aikuiskoulutustuen ensipäätöstä koskeva hakemus vireillä, kun opiskelija hakee opintotukea

Edellä mainitulla tavalla toimitaan myös, jos opiskelija hakee opintotukea, kun hänellä on myös aikuiskoulutustuki vireillä. Opiskelijalta kysytään, onko hän tarkoittanut hakea opintotukea vai aikuiskoulutustuen lainatakausta.

Yrittäjän aikuiskoulutustuki taikka ennen 1.8.2020 voimassa olleen lain mukainen palkansaajan aikuiskoulutustuki

Opiskelijalle on voitu myöntää yrittäjän aikuiskoulutustuki taikka ennen 1.8.2020 voimassa olleen lain mukainen palkansaajan aikuiskoulutustuki. Päätöksellä otetaan jo suoraan kantaa etuuden maksamiseen, ei pelkästään siihen, onko opiskelijalla oikeus aikuiskoulutustukeen. Päätös estää opintotuen saamisen.

Lue tarkempi ohjeistus hakemisesta kohdasta Hakeminen - [Opintotuen hakeminen](#).

Työllisyysrahaston ei pitäisi antaa aikuiskoulutustuesta maksupäätöstä, jos opiskelija saa opintotukea. Opintotuki on sekä yrittäjän aikuiskoulutustuen että vanhan lain mukaisen palkansaajan aikuiskoulutustuen estävä etuus. Jos näin kuitenkin on käynyt, kuule opiskelijaa normaaliin tapaan estävästä etuudesta, joka hänelle on myönnetty (kirje OTS19).

1.5.8 Oppisopimus

Oppisopimus tarkoittaa sitä, että ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaista koulutusta suorittava opiskelija saa työpaikalla oppimisen ajalta palkkaa. Maksuttoman tietopuolisen opetuksen ajalta voidaan maksaa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 102 §:n mukaista päivärahaa sekä majoitus- ja matkakorvausta.

Oppisopimuksen edellytys on, että työtä on vähintään 25 tuntia viikossa. Opiskelijan kanssa tehdään oppisopimuksen lisäksi työsopimus ja opiskelijalle maksetaan palkkaa. Jos nämä edellytykset eivät täyty, kyseessä ei voi olla ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 70 §:n mukainen oppisopimus.

Opiskelija voi myös tehdä työnantajan kanssa normaalin työsopimuksen, jonka lisäksi ei tehdä oppisopimusta. Tällaisessa tilanteessa opiskelija hakee koululta erikseen työsuhteesta saadun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista osaksi tutkintoaan eikä työssäkäynti ole sellaisenaan osa koulutusta. Tällainen työsuhde on normaalia työskentelyä, jonka työtulo huomioidaan vuositulorajassa eikä estä opintotuen saamista muulla perusteella.

Jos KOSKI-tietovarannon tieto ja opiskelijalta saatava tieto ovat ristiriidassa, ratkaisu tehdään ensisijaisesti KOSKI-tietovarannon tiedon mukaisena.

- Jos KOSKI-tietovarantoon on kirjattu, että työnantajan kanssa on tehty oppisopimus, mutta opiskelija kertoo, että hän ei saa palkkaa, opintotukeen ei ole oikeutta. Opintotuki voidaan tämän tiedon perusteella lakkauttaa. Jos tieto on virheellinen, oppilaitoksen, opiskelijan ja työnantajan tulee laatia oppisopimuksen sijasta koulutussopimus ja oppilaitoksen tulee korjata tieto KOSKI-tietovarantoon. Ole yhteydessä oppilaitokseen tai opiskelijaan ja kerro menettelystä. Opintotukipäätös voidaan oikaista, jos tieto korjataan ja opiskelija pyytää asian uudelleenkäsitelyä.
- Jos KOSKI-tietovarantoon on kirjattu, että työnantajan kanssa on tehty koulutussopimus, mutta opiskelija kertoo, että hän on palkallisessa oppisopimuksessa, selvitä asiaa oppilaitoksen kanssa. Pyydä sopimuksen ja tiedon korjaamista. Jos oppilaitos on edelleen sitä mieltä, että kyseessä on palkaton koulutussopimus, opintotukea ei voida lakkauttaa oppisopimuksen perusteella. Kelalla ei ole tällöin lakisääteistä perustetta opintotuen lakkauttamiselle eikä takaisinperinnälle. Opintotuen voi lakkauttaa opiskelijan pyynnöstä tulevalle ajalle ja takautuvalle ajalle opiskelijalle annetaan vapaaehtoisen palautuksen lomake.

Yrittäjälle voidaan järjestää oppisopimuskoulutusta omassa yrityksessään, jos koulutuksen järjestäjä ja yrittäjä sopivat koulutuksen järjestämisestä.

Huomautus

Muussa kuin julkisen valvonnan alaisessa (=yksityisessä) oppilaitoksessa järjestettävä koulutus ei ole ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaista koulutusta, vaikka se vastaa sitä. Kun yksityisessä oppilaitoksessa ammatillista koulutusta suorittava opiskelija aloittaa palkallisen työssäoppimisen, työnantajan kanssa ei tehdä oppisopimusta. Yksityisen oppilaitoksen ammatillisen koulutuksen opiskelija voi siis saada opintotukea myös palkallisen työssäoppimisen ajalle. Ks. [lista yksityisistä oppilaitoksista](#) (Kuka voi saada opintotukea - Yksityiset oppilaitokset - otsikon alla linkki).

Huomautus

Muun viranomaisen valvoma koulutus ei ole ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaista koulutusta. Muun viranomaisen valvoman ammatillisen koulutuksen palkallinen harjoittelu ei siis ole oppisopimuskoulutusta eikä estä opintotuen saamista. Ks. lista muun viranomaisen valvomasta koulutuksesta.

Työpaikalla oppiminen palkallisena oppisopimusjaksona

Kun koulutus muuttuu työpaikalla oppimisen ajalle oppisopimuskoulutukseksi, opintotukeen ei ole oikeutta. Lue lisää lakkauttamisesta ja tuen uudelleen myöntämisestä kohdasta Suhde muihin etuuksiin - [Estävät etuudet](#).

Jos oppisopimuskoulutuksen kesto on tiedossa ja se on alle 6 kk, voit lakkauttaa opintotuen vain oppisopimuskoulutuksen ajalle. Ks. teknisestä ohjeesta, miten voit tehdä ratkaisun jaksoilla. Kun teet päätöksen jaksoilla, lisää päätökseen käsin päätösteksti **OTD59** sekä tarvittaessa OTD98 ja/tai OTD99.

Esimerkki

Jos opiskelijalla on oppisopimus ajalla 10.2.2022-18.4.2022, hänellä ei ole oikeutta opintotukeen ajalla 1.2.-30.4.2022. Jos lakkautat opintotuen jaksoilla vain kyseiselle ajalle, päätöksessä tulee olla seuraavat perustelut:

Sinulla ei ole oikeutta opintotukeen 1.2.2022 - 30.4.2022, koska suoritat oppisopimuskoulutusta 10.2.2022 – 18.4.2022. (OTD59)

Opintotukeen ei ole oikeutta sen kuun alusta, kun oppisopimus kestää vähintään 18 päivää. (OTD98)

Oikeus opintotukeen alkaa sen kuun alusta, kun oppisopimuksen jälkeistä aikaa on vähintään 18 päivää. (OTD99)

Jos et ole varma, jatkuuko oppisopimus pidemmälle ajalle, voit vaihtoehtoisesti lakkauttaa opintotuen kokonaan. Opiskelijan pitää tehdä uusi hakemus, kun oppisopimuskoulutus päättyy (fraasi OTW36).

Esimerkki

Opiskelijalla on oppisopimus ajalle 10.2.2022-31.10.2022. Opintotuki lakkautetaan 1.2.2022 alkaen. Päätöksessä kerrotaan lakkautuksen syy ja ohjataan opiskelijaa hakemaan jatkotukea.

Sinulla ei ole oikeutta opintotukeen, koska suoritat oppisopimuskoulutusta. (OTB05)

Sinun on haettava opintotuen jatkoa erikseen, *kun oppisopimuksesi päättyy*. Opintotuki voidaan myöntää aikaisintaan hakemuksen saapumiskuukauden alusta lukien. (OTW36)

Oppisopimuskoulutus estää opintotuen riippumatta siitä, mihin koulutukseen opintotuki on maksussa.

Esimerkki

Opiskelija suorittaa yhdistelmäutkintoa. Hänellä on ammatilliseen koulutukseen kuuluva oppisopimusjakso ajalla 20.9.-20.11.2019. Hän ei voi ajalla 1.10.-30.11.2019 saada opintotukea ammatilliseen koulutukseen eikä myöskään lukiokoulutukseen.

Koko koulutus oppisopimuksella

Noin 70 - 80 prosenttia oppisopimuskoulutuksesta tapahtuu työpaikalla, jossa koulutuksesta huolehtii opiskelijan vastuullinen työpaikkakouluttaja. Työpaikalla annettavaa koulutusta täydennetään tietopuolisilla opinnoilla, joista vastaavat pääosin ammatilliset oppilaitokset. Oppisopimuskoulutuksena voi suorittaa ammatillisia perustutkintoja sekä ammatti- tai erikoisammattitutkintoja. Oppisopimuskoulutuksen voi suorittaa myös ei-tutkintotavoitteista ammatillista koulutusta.

Oppisopimuskoulutus on aiemmin järjestetty pääsääntöisesti aikuiskoulutuksena. Tämä tarkoittaa sitä, että ammatillisen perustutkinnon suorittajien ei ole tarvinnut suorittaa yhteisiä tutkinnon osia. 1.1.2018 alkaen kaikki ammatillisen perustutkinnon suorittajat suorittavat myös yhteiset tutkinnon osat. Yhteisiin tutkinnon osiin ei voida maksaa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 102 §:n mukaisia oppisopimusetuuksia. Jos opiskelija hakee opintotukea tällaiselle koulutusjaksolle ja KOSKI-tietovarannosta nähdään, että koulutus ei ole tältä ajalta oppisopimuskoulutusta, opintotuki voidaan myöntää. Opintotuen myöntämisessä ja lakkauttamisessa käytetään 18 päivän sääntöä. Jakson ei tarvitse kestää vähintään 2 kuukautta. Oppisopimusopiskelija saa työpaikalla oppimisen ajalta työehtosopimuksen mukaista palkkaa, joten ennen opintotuen myöntämistä on syytä varmistaa, ymmärtääkö opiskelija muiden vuositulojensa huomioimisen vuositulorajassa.

Esimerkki

Oppisopimusopiskelija suorittaa yhteisiä tutkinnon osia 10.2.2018-20.3.2018 eikä ole tänä aikana oppisopimuskoulutuksessa. Estävän tilanteen jälkeen jää helmikuussa yli 18 päivää, joten opintotukioikeus alkaa 1.2.2018. Uusi olosuhde eli estävä tilanne on maaliskuussa voimassa alle 18 päivää, joten opintotukioikeus päättyy 1.4.2018. Oikeus opintotukeen on ajalla 1.2.-31.3.2018.

1.5.9 Vapausrangaistus

Opintotukea ei myönnetä sille, joka

- suorittaa vapausrangaistusta ja
- opiskelee rangaistuslaitoksessa (OTL 6 §).

Opintolainan valtiontakausta ei myönnetä opiskelijalle, joka on

- suorittamassa vapausrangaistusta (OTL 15 §).

Kela saa Rikosseuraamuslaitokselta vankilailmoituksia. Opintoetuuksien käsittelyä ei ole tältä osin keskitetty vaan vankilailmoitukset käsitellään oppilaitosten mukaisissa vastuuyksiköissä.

Jos asiakkaaseen on syytä olla yhteydessä, kun hän on vankilassa, yhteydenotot tehdään aina postitse. Ks. tarkempi ohjeistus kohdasta Menettelyohjeet - Hallintolain soveltaminen ja toisen puolesta asiointi Kelassa - Päätöksen ja muun asiakirjan tiedoksianto - Tavallinen tiedoksianto. Asiakkaalla ei välttämättä ole mahdollisuutta käyttää vankilassa nettiä taikka matkapuhelinta. Ensisijaisesti kerrotaan, miten asiakas voi vastata Kelalle postitse. Palautuskuorta ei kuitenkaan lähetetä selvityspyynnön mukana. Asiakkaalle kerrotaan selvityspyynnössä myös mahdollisuudesta antaa vastaus verkkopalvelun kautta.

Ks. lisäksi menettelyohje Vankilassaolo ja Kelan etuudet sekä Vankilailmoitusten prosessikuvaus

Pyydä tarvittaessa neuvoa Skype-ringistä Vankilailmoitukset.

Opiskelu rangaistuslaitoksessa

Opiskelu rangaistuslaitoksessa tarkoittaa koulutusta, jota Rikosseuraamuslaitos ja oppilaitokset järjestävät yhteistyössä. Rangaistusaikana on mahdollista suorittaa perusopetuksen tai lukion oppimäärä tai osia siitä sekä lisätä ammatillisia valmiuksia suorittamalla ammatillisten tutkintojen osia tai koko tutkinnon. Pääasiassa vankien työtä ohjaava henkilökunta vastaa myös ammatilliseen koulutukseen kuuluvan työpaikalla tapahtuvan oppimisen ohjaamisesta yhteistyössä ulkopuolisen oppilaitoksen kanssa. Vankiloissa järjestetään myös runsaasti ammatilliseen koulutukseen valmentavaa koulutusta (Valma).

Vangeilla on mahdollisuus suorittaa opintoja itsenäisesti etäopintoina tai avovankilassa siviiliopintoluvalla. Tietyin edellytyksin vangille voidaan myös antaa lupa opiskella rangaistuslaitoksen ulkopuolella. Nämä opinnot eivät ole "opiskelua rangaistuslaitoksessa" eivätkä estä opintotuen saamista.

- Korkeakouluopinnot eivät ikinä voi olla "opiskelua rangaistuslaitoksessa". Korkeakouluopiskelijan opintotukea ei voi hylätä OTL 6 §:n perusteella.
- Myös muu kuin korkeakoulu-opiskelu voi tapahtua vankilan ulkopuolella, vaikka KOSKI-tietovarannossa olisi tieto vankilaopetuksesta. Varmista tarvittaessa oppilaitoksesta,
 - tarkoittaako vankilaopetus Rikosseuraamuslaitoksen ja oppilaitoksen yhteistyönä järjestettyä opiskelua rangaistuslaitoksessa vai
 - suorittaako opiskelija opintoja etäopintoina, avovankilassa tai muutoin rangaistuslaitoksen ulkopuolella.

Ks. tarkemmin [opiskelusta rikosseuraamuslaitoksen -sivuilla](#).

Tutkintavankeus

Tutkintavankeus ei ole vapausrangaistus, joten se ei estä opintotuen (eikä opintolainan valtiontakauksen) saamista. Tutkintavankeudessa olevalla opiskelijalla voi olla KOSKI-tietovarannossa tieto vankilaopetuksesta. Opiskelijalla on oikeus opintotukeen, vaikka vankilaopetus tarkoittaisi opiskelua rangaistuslaitoksessa, koska opiskelija ei ole suorittamassa vapausrangaistusta.

Jos Kelaan ei ole saatu tietoa, että opinnot olisivat keskeytyneet tutkintavankeuden ajalle, Kelalla ei ole lakisääteistä perustetta opintotuen lakkauttamiselle. Lähetä opiskelijalle kirje **OTS21**. Kirjeessä kerrotaan, että opiskelija voi itse pyytää opintotuen lakkauttamista, jos opinnot ovat keskeytyneet. Kirjeen lähettämisen jälkeen voit sulkea Oiwa-työn.

Jos asiakas ilmoittaa itse opintojen keskeytymisestä ja pyytää opintotuen lakkauttamista taikka oppilaitokselta saadaan tieto opintojen keskeytymisestä, ks. tarkemmin Lakkauttaminen - [Valmistuminen tai opintojen keskeytyminen](#).

Vankeusrangaistus

Opintotukilaissa mainitulla vapausrangaistuksella tarkoitetaan vankeusrangaistusta. Vankeusrangaistusta voi suorittaa suljetun vankilan lisäksi avovankilassa tai vapauttamisyksikössä.

1. Lakkauta opintolainan valtionehtaus, kun saat tiedon vapausrangaistuksen alkamisesta. Tee lakkautus syykoodilla 99 ja lisää päätökseen fraasi **LTB06**. Kun opintolainan valtionehtaus lakkautetaan Rikosseuraamuslaitokselta saadun ilmoituksen perusteella, asiakasta ei tarvitse kuulla, ellei ilmoituksessa ole ristiriitaisuuksia. Kuuleminen on ilmeisen tarpeetonta, koska asiakas ei pysty esittämään kuulemisessa mitään sellaista, joka voisi vaikuttaa päätöksen tekemiseen (hallintolain 34 §).
2. Jos Kelaan saadaan lisäksi KOSKI-tietovarannosta tieto, että opiskelija on vankilaopetuksessa, varmista oppilaitoksesta, mitä tieto tarkoittaa.
 - a. Jos oppilaitos vahvistaa, että opiskelija opiskelee rangaistuslaitoksessa, kuule opiskelijaa kirjeellä **OTS19**. Opintotuki lakkautetaan syykoodilla 70.
 - b. Jos oppilaitos vahvistaa, että opiskelija suorittaa opintoja vankilan ulkopuolella, opintorahan maksamista voidaan jatkaa.
3. Jos Kelaan ei ole saatu tietoa opintojen keskeytymisestä tai vankilaopetuksesta, Kelalla ei ole lakisääteistä perustetta opintorahan lakkauttamiselle. Lähetä opiskelijalle kirje **OTS21**. Kirjeessä kerrotaan, että opiskelija voi itse pyytää opintotuen lakkauttamista, jos opinnot ovat keskeytyneet. Kirjeen lähettämisen jälkeen voit sulkea Oiwa-työn.

Jos asiakas ilmoittaa itse opintojen keskeytymisestä ja pyytää opintotuen lakkauttamista taikka oppilaitokselta saadaan tieto opintojen keskeytymisestä, ks. tarkemmin Lakkauttaminen - [Valmistuminen tai opintojen keskeytyminen](#).

Valvottu koevapaus, ehdonalainen vapaus ym.

Ehdotonta vankeusrangaistusta seuraava valvottu koevapaus taikka ehdonalainen vapaus ei ole vapausrangaistus, joten se ei estä opintotuen (eikä opintolainan valtionehtauksen) saamista. Muita rangaistuksia, jotka eivät ole vapausrangaistuksia: rikesakko, sakko, ehdollinen vankeus, yhdyskuntapalvelu, nuorisorangaistus ja valvontarangaistus.

1.5.10 Ulkomaan etuudet

Tähän lukuun on koottu tietoa tavanomaisimmista ulkomaan etuuksista. Pyydä tarvittaessa tulkinta-apua RP_OPINTOETUUDET-laatikosta.

Laina lukukausimaksuihin

Joissain maissa voidaan myöntää myös ulkomaalaisille opiskelijoille lainaa, jolla opiskelija voi maksaa lukukausimaksuja. Tällainen laina ei estä Suomen opintotuen myöntämistä.

EU:n tuet

EU-komissiolta tai EU-parlamentilta saatua opintotukea ei rinnasteta ulkomailta saatua opintotukeen, mikäli tuki maksetaan vanhemman tai huoltajan työsuhteen perusteella.

Näissä tilanteissa tuki rinnastetaan työntekijän palkkaan, joka maksetaan jos työntekijän lapsi opiskelee.

EU-laina (Erasmus+ master loans) ei ole este Suomen opintotuen myöntämiselle. EU-laina myönnetään maisteriopintoihin. Maisteritutkinto on suoritettava eri maassa kuin kandidaatintutkinto, eikä se saa olla hakijan kotimaa. Euroopan komissio ja investointipankki myöntävät EU-lainoja yhteistyössä kansallisten pankkien ja opintolainayritysten kanssa.

Ruotsista saatavat tuet

Lue lisää [Ruotsin myöntämästä opintotuesta](#) (studiebidrag).

Estävä etuus: Suomessa opiskeleva opiskelija voi saada Ruotsista opintotukea. Opintotukea voidaan maksaa suoraan CSN:stä. Tavallisempaa kuitenkin on, että opintotuki on kyseisessä tapauksessa osa Försäkringskassanin maksamaa perhe-etuutta (familjeförmån). Perhe-etuuden yhteydessä maksettava opintotuki on Ruotsin opintotukijärjestelmään kuuluva etuus ja estää opintotuen myöntämisen Suomesta. CSN antaa tällaisissa tapauksissa periaatteellisen päätöksen oikeudesta opintotukeen ja varsinainen tuen maksu haetaan Försäkringskassanilta. Opintotukea ei voida hylätä vielä sillä perusteella, että CSN on myöntänyt oikeuden opintotukeen. Opintotuki voidaan hylätä vasta sillä perusteella, että opiskelijalle myös maksetaan etuutta.

Ei estävä etuus: Opiskelija, joka on täyttänyt 18 vuotta, voi saada Ruotsista Pensionsmyndighetenin maksamaa lapseneläkettä (barnpension) sekä siihen liittyvää täydennysosaa (efterlevandestöd till barn), jos lapseneläke on alhainen. Edellytyksenä näiden etuuksien saamiselle on, että hakija opiskelee lukiossa tai muussa toiseen asteen oppilaitoksessa ja olisi oikeutettu Ruotsissa opintotukeen opintojensa perusteella. Lapseneläkettä maksetaan enintään sen kevätlukukauden loppuun asti, jolloin lapsi täyttää 20 vuotta. Lapseneläke ja siihen liityvä täydennysosa eivät estä opintotuen myöntämistä Suomesta.

1.5.11 Muut etuudet

Veronalaiset etuudet otetaan huomioon opiskelijan tuloina opintotuen tulovalvonnassa (esimerkiksi vanhempainpäivärahat, kotihoidontuki, työttömyysetuudet, sairauspäiväraha).

Opiskelija voi saada opintotuen kanssa samanaikaisesti esimerkiksi äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa taikka kotihoidontukea. Opintotuen myöntämisen edellytyksenä on kuitenkin tällöinkin opintojen päätoiminen harjoittaminen. Opintorahaa saavalle opiskelijalle vanhempainpäiväraha maksetaan vähimmäismääräisenä. **Huom.** Vanhempainpäivärahat uudistuvat ja niitä koskeva uusi laki tulee voimaan 1.8.2022. Uuden lain mukaisia vanhempainpäivärahoja ovat erityisraskausraha, raskausraha ja vanhempainraha. Näitä voi saada, jos lapsen laskettu syntymäaika on 4.9.2022 tai sen jälkeen. Uudistuksen myötä päätoiminen opiskelija, joka saa opintotukea, voi saada myös täyttä vanhempainpäivärahaa, jos hän hoitaa lasta opintojen ohessa.

Kansanopistot voivat saada opintoselitystyyppistä valtionavustusta. Valtionavustuksella myönnetään kohderyhmään kuuluvalla opiskelijalle vapautus kansanopistomaksusta tai alennetaan sitä merkittävästi. Tuettavia kohderyhmiä ovat mm. maahanmuuttajat ja työttömät. Siitä, kuka avustuksen saa, päättää kukin kansanopisto itse. Jos avustus kattaa koko kansanopistomaksun, opiskelija ei voi saada vakiomääräistä asumislisää kansanopiston asuntolaan. Opintoraha ja lainatakaus voidaan kuitenkin myöntää.

Oppilaitoksia pyydetään toimittamaan Kelalle tiedot niistä opiskelijoista, jotka on valtionavustuksella vapautettu kansanopistomaksusta kokonaan.

1.6 Määrä

Opintotuen (opintoraha, asumislisä, opintolaina) perusmäärät 1.8.2023 - 31.7.2024, euroa kuukaudessa.

Opiskelija	Opintoraha: korkeakoulu	Opintoraha: muu oppilaitos	Asumislisä	Lainatakaus
Vanhemman luona asuva alle 17-vuotias E*	-	Oppim.lisä*	-	-
Vanhemman luona asuva 17-19 -vuotias	43,15 A	43,15 B Oppim.lisä*	-	300,00 17-v. muu oppilaitos C 650,00
Vanhemman luona asuva 20 vuotta täyttänyt	90,85 A	90,85 A	-	650,00
Itsenäisesti asuva alle 17-vuotias E*	-	Oppim.lisä*	-	300,00 C 650,00 korkeakoulu C
Itsenäisesti asuva 17-vuotias	113,57 A	113,57 A* Oppim.lisä*	-	300,00 650,00 korkeakoulu
Itsenäisesti asuva 18 vuotta täyttänyt	279,38	279,38	-	650,00
Alaikäisen lapsen huoltaja	401,43 ajalla 1.8.2023 - 31.12.2023	401,43 ajalla 1.8.2023 - 31.12.2023	-	650,00
Avioliitossa	279,38	279,38	-	650,00
Ulkomailla opiskeleva	D	D	210,00	800,00

A = voidaan korottaa vanhempien tulojen perusteella

B = voidaan korottaa tai alentaa vanhempien tulojen perusteella

C = vanhempien tulot voivat estää

D = iän ja asumismuodon mukaan

E* = jos alle 17-vuotiaasta ei makseta lapsilisää, tuen määrä on sama kuin 17-vuotiaalla

Oppim.lisä* = mahdollisuus saada [opintorahan oppimateriaalilisä](#) 1.8.2023 - 31.7.2024, 52,24 e/kk.

Katso Vanhempien tulot

Opintotuen (opintoraha, asumislisä, opintolaina) perusmäärät 1.8.2022 - 31.7.2023, euroa kuukaudessa.

Opiskelija	Opintoraha: korkeakoulu	Opintoraha: muu oppilaitos	Asumislisä	Lainatakaus
Vanhemman luona asuva alle 17-vuotias E*	-	Oppim.lisä*	-	-
Vanhemman luona asuva 17-19 -vuotias	41,43 A	41,43 B Oppim.lisä*	-	300,00 17-v. muu oppilaitos C 650,00
Vanhemman luona asuva 20 vuotta täyttänyt	87,23 A	87,23 A	-	650,00
Itsenäisesti asuva alle 17-vuotias E*	-	Oppim.lisä*	-	300,00 C 650,00 korkeakoulu C
Itsenäisesti asuva 17-vuotias	109,04 A	109,04 A* Oppim.lisä*	-	300,00 650,00 korkeakoulu
Itsenäisesti asuva 18 vuotta täyttänyt	268,23	268,23	-	650,00
Alaikäisen lapsen huoltaja	375,40 ajalla 1.8.2022 – 31.12.2022 385,40 ajalla 1.1.2023 – 31.7.2023	375,40 ajalla 1.8.2022 – 31.12.2022 385,40 ajalla 1.1.2023 – 31.7.2023	-	650,00
Avioliitossa	268,23	268,23	-	650,00
Ulkomailla opiskeleva	D	D	210,00	800,00

A = voidaan korottaa vanhempien tulojen perusteella

B = voidaan korottaa tai alentaa vanhempien tulojen perusteella

C = vanhempien tulot voivat estää

D = iän ja asumismuodon mukaan

E* = jos alle 17-vuotiaasta ei makseta lapsilisää, tuen määrä on sama kuin 17-vuotiaalla

Oppim.lisä*= mahdollisuus saada [opintorahan oppimateriaalilisä](#) 1.8.2022 - 31.7.2023, 50,16 e/kk.

Katso Vanhempien tulot

Opintotuen (opintoraha, asumislisä, opintolaina) perusmäärät 1.8.2021 - 31.7.2022, euroa kuukaudessa

Opiskelija	Opintoraha: korkeakoulu	Opintoraha: muu oppilaitos	Asumislisä	Lainatakaus
Vanhemman luona asuva alle 17-vuotias E*	-	Oppim.lisä*	-	-
Vanhemman luona asuva 17-19 -vuotias	39,19 A	39,19 B Oppim.lisä*	-	300,00 17-v. muu oppilaitos C 650,00
Vanhemman luona asuva 20 vuotta täyttänyt	82,50 A	82,50 A	-	650,00
Itsenäisesti asuva alle 17-vuotias E*	-	Oppim.lisä*	-	300,00 C 650,00 korkeakoulu C
Itsenäisesti asuva 17-vuotias	103,12 A	103,12 A* Oppim.lisä*	-	300,00 650,00 korkeakoulu
Itsenäisesti asuva 18 vuotta täyttänyt	253,69	253,69	-	650,00
Alaikäisen lapsen huoltaja	355,05	355,05	-	650,00
Avioliitossa	253,69	253,69	-	650,00
Ulkomailla opiskeleva	D	D	210,00	800,00

A = voidaan korottaa vanhempien tulojen perusteella

B = voidaan korottaa tai alentaa vanhempien tulojen perusteella

C = vanhempien tulot voivat estää

D = iän ja asumismuodon mukaan

E* = jos alle 17-vuotiaasta ei makseta lapsilisää, tuen määrä on sama kuin 17-vuotiaalla

Oppim.lisä*= mahdollisuus saada [opintorahan oppimateriaalilisä](#) 1.8.2021 - 31.7.2022, 47,44 e/kk.

Katso Vanhempien tulot

Opintotuen (opintoraha, asumislisä, opintolaina) perusmäärät 1.8.2020 - 31.7.2021, euroa kuukaudessa

Opiskelija	Opintoraha: korkeakoulu	Opintoraha: muu oppilaitos	Asumislisä	Lainatakaus
Vanhemman luona asuva alle 17-vuotias E*	-	Oppim.lisä*	-	-
Vanhemman luona asuva 17-19 -vuotias	39,04 A	39,04 B Oppim.lisä*	-	300,00 17-v. muu oppilaitos C 650,00
Vanhemman luona asuva 20 vuotta täyttänyt	82,20 A	82,20 A	-	650,00
Itsenäisesti asuva alle 17-vuotias E*	-	Oppim.lisä*	-	300,00 C 650,00 korkeakoulu C
Itsenäisesti asuva 17-vuotias	102,75 A	102,75 A* Oppim.lisä*	-	300,00 650,00 korkeakoulu
Itsenäisesti asuva 18 vuotta täyttänyt	252,76	252,76	-	650,00
Alaikäisen lapsen huoltaja	353,75	353,75	-	650,00
Avioliitossa	252,76	252,76	-	650,00
Ulkomailla opiskeleva	D	D	210,00	800,00

A = voidaan korottaa vanhempien tulojen perusteella

B = voidaan korottaa tai alentaa vanhempien tulojen perusteella

C = vanhempien tulot voivat estää

D = iän ja asumismuodon mukaan

E* = jos alle 17-vuotiaasta ei makseta lapsilisää, tuen määrä on sama kuin 17-vuotiaalla

Oppim.lisä*= mahdollisuus saada [opintorahan oppimateriaalilisä](#) 1.8.2020 - 31.7.2021, 47,26 e/kk.

Katso Vanhempien tulot

Opintotuen (opintoraha, asumislisä, opintolaina) perusmäärät 1.1.2020 - 31.7.2020, euroa kuukaudessa

Opiskelija	Opintoraha: korkeakoulu	Opintoraha: muu oppilaitos	Asumislisä	Lainatakaus
Vanhemman luona asuva alle 17-vuotias E*	-	Oppim.lisä*	-	-
Vanhemman luona asuva 17-19 -vuotias	38,66 A	38,66 B Oppim.lisä*	-	300,00 17-v. muu oppilaitos C 650,00
Vanhemman luona asuva 20 vuotta täyttänyt	81,39 A	81,39 A	-	650,00
Itsenäisesti asuva alle 17-vuotias E*	-	Oppim.lisä*	-	300,00 C 650,00 korkeakoulu C
Itsenäisesti asuva 17-vuotias	101,74 A	101,74 A* Oppim.lisä*	-	300,00 650,00 korkeakoulu
Itsenäisesti asuva 18 vuotta täyttänyt	250,28	250,28	-	650,00
Alaikäisen lapsen huoltaja	350,28	350,28	-	650,00
Avioliitossa	250,28	250,28	-	650,00
Ulkomailla opiskeleva	D	D	210,00	800,00

A = voidaan korottaa vanhempien tulojen perusteella

B = voidaan korottaa tai alentaa vanhempien tulojen perusteella

C = vanhempien tulot voivat estää

D = iän ja asumismuodon mukaan

E* = jos alle 17-vuotiaasta ei makseta lapsilisää, tuen määrä on sama kuin 17-vuotiaalla

Oppim.lisä* = mahdollisuus saada [opintorahan oppimateriaalilisä](#) 1.8.2019 - 31.7.2020, 46,80 e/kk.

Katso Vanhempien tulot

Opintotuen (opintoraha, asumislisä, opintolaina) perusmäärät 1.1.2018 - 31.12.2019, euroa kuukaudessa

Opiskelija	Opintoraha: korkeakoulu	Opintoraha: muu oppilaitos	Asumislisä	Lainatakaus
Vanhemman luona asuva alle 17-vuotias E*	-	Oppim.lisä*	-	-
Vanhemman luona asuva 17-19 -vuotias	38,66 A	38,66 B Oppim.lisä*	-	300,00 17-v. muu oppilaitos C 650,00
Vanhemman luona asuva 20 vuotta täyttänyt	81,39 A	81,39 A	-	650,00
Itsenäisesti asuva alle 17-vuotias E*	-	Oppim.lisä*	-	300,00 C 650,00 korkeakoulu C
Itsenäisesti asuva 17-vuotias	101,74 A	101,74 A* Oppim.lisä*	-	300,00 650,00 korkeakoulu
Itsenäisesti asuva 18 vuotta täyttänyt	250,28	250,28	-	650,00
Alaikäisen lapsen huoltaja	325,28	325,28	-	650,00
Avioliitossa	250,28	250,28	-	650,00
Ulkomailla opiskeleva	D	D	210,00	800,00

A = voidaan korottaa vanhempien tulojen perusteella (A* 1.8.2019 alkaen. 31.7.2019 asti voidaan korottaa tai alentaa vanhempien tulojen perusteella.)

B = voidaan korottaa tai alentaa vanhempien tulojen perusteella

C = vanhempien tulot voivat estää

D = iän ja asumismuodon mukaan

E* = jos alle 17-vuotiaasta ei makseta lapsilisää, tuen määrä on sama kuin 17-vuotiaalla

Oppim.lisä*= mahdollisuus saada [opintorahan oppimateriaalilisä](#) 1.8.2019 alkaen, 46,80 e/kk.

Katso Vanhempien tulot

**Opintotuen (opintoraha, asumislisä, opintolaina) perusmäärät
1.8.2017-31.12.2017, euroa kuukaudessa**

Opiskelija	Opintoraha: korkeakoulu	Opintoraha: muu oppilaitos	Asumislisä	Lainatakaus
Vanhemman luona asuva alle 20-vuotias	38,66 A	38,66 B	-	650,00 300,00 alle 18-v. muu oppilaitos
Vanhemman luona asuva 20 vuotta täyttänyt	81,39 A	81,39 A	-	650,00
Itsenäisesti asuva alle 18-vuotias	101,74 A	101,74 B	-	300,00 650,00 korkeakoulu
Itsenäisesti asuva 18 vuotta täyttänyt	250,28	250,28 C	-	650,00
Avoliitossa tai elatusvelvollinen	250,28	250,28	-	650,00
Ulkomailla opiskeleva	D	D	210,00	800,00

A = voidaan korottaa vanhempien tulojen perusteella

B = voidaan korottaa tai alentaa vanhempien tulojen perusteella

C = jos 18-19 -vuotias, voidaan alentaa vanhempien tulojen perusteella 31.12.2017 asti

D = iän ja asumismuodon mukaan

Katso Vanhempien tulot

Opintotuen (opintoraha, asumislisä, opintolaina) perusmäärät 1.8.2015-31.7.2017, euroa kuukaudessa

Opintotuen (opintoraha, asumislisä, opintolaina) perusmäärät 1.8.2015-31.7.2017, euroa kuukaudessa korkeakouluissa

Korkeakoulu	Opintoraha ensimmäiset KK-opinnot aloitettu ennen 1.8.2014	Opintoraha ensimmäiset KK-opinnot aloitettu 1.8.2014 tai sen jälkeen	Asumislisä	Lainatakaus
Vanhemman luona asuva alle 20-vuotias	55,96 A	62,06 A	-	400,00
Vanhemman luona asuva 20 vuotta täyttänyt	124,12 A	137,35 A	-	400,00
Itsenäisesti asuva alle 18-vuotias	147,52 A	163,80 A	201,60	400,00
Itsenäisesti asuva 18 vuotta täyttänyt	303,19	336,76	201,60	400,00
Avoliitossa tai elatusvelvollinen	303,19	336,76	201,60 / --	400,00
Ulkomailla opiskeleva	D	D	210,00	700,00

Opintotuen (opintoraha, asumislisä, opintolaina) perusmäärät 1.8.2015-31.7.2017, euroa kuukaudessa muissa oppilaitoksissa

Muu oppilaitos	Opintoraha	Asumislisä	Lainatakaus
Vanhemman luona asuva alle 20-vuotias	38,66 B	-	400,00 260,00 (alle 18-v.)
Vanhemman luona asuva 20 vuotta täyttänyt	81,39 A	-	400,00
Itsenäisesti asuva alle 18-vuotias	101,74 B	201,60	260,00
Itsenäisesti asuva 18-19 -vuotias	250,28 C	201,60	400,00
Itsenäisesti asuva 20 vuotta täyttänyt	250,28	201,60	400,00

Muu oppilaitos	Opintoraha	Asumislisä	Lainatakaus
Avioliitossa tai elatusvelvollinen	250,28	201,60 / --	400,00
Ulkomailla opiskeleva	E	210,00	700,00

A = voidaan korottaa vanhempien tulojen perusteella

B = voidaan korottaa tai alentaa vanhempien tulojen perusteella

C = voidaan alentaa vanhempien tulojen perusteella

D = iän ja asumismuodon mukaan

E = iän ja asumismuodon mukaan. Voidaan myöntää korkeakoulusummilla määrättyssä tilanteessa, mutta vanhempien tulot vaikuttavat kuten Suomessa opiskelevalla. Katso Vanhempien tulot.

Opintotuen (opintoraha, asumislisä, opintolaina) perusmäärät 1.8.2014-31.7.2015, euroa kuukaudessa

Opintotuen (opintoraha, asumislisä, opintolaina) perusmäärät 1.8.2014-31.7.2015, euroa kuukaudessa korkeakouluissa

Korkeakoulu	Opintoraha ensimmäiset KK-opinnot aloitettu ennen 1.8.2014	Opintoraha ensimmäiset KK-opinnot aloitettu 1.8.2014 tai sen jälkeen	Asumislisä	Lainatakaus
Vanhemman luona asuva alle 20-vuotias	55,72 A	61,80 A	-	400,00
Vanhemman luona asuva 20 vuotta täyttänyt	123,59 A	136,76 A	-	400,00
Itsenäisesti asuva alle 18-vuotias	146,89 A	163,10 A	201,60	400,00
Itsenäisesti asuva 18 vuotta täyttänyt	301,89	335,32	201,60	400,00
Avioliitossa tai elatusvelvollinen	301,89	335,32	201,60 / --	400,00
Ulkomailla opiskeleva	D	D	210,00	700,00

Opintotuen (opintoraha, asumislisä, opintolaina) perusmäärät 1.8.2014-31.7.2015, euroa kuukaudessa muissa oppilaitoksissa

Muu oppilaitos	Opintoraha	Asumislisä	Lainatakaus
Vanhemman luona asuva alle 20-vuotias	38,50 B	-	400,00 260,00 (alle 18-v.)
Vanhemman luona asuva 20 vuotta täyttänyt	81,04 A	-	400,00
Itsenäisesti asuva alle 18-vuotias	101,31 B	201,60	260,00
Itsenäisesti asuva 18-19 -vuotias	249,21 C	201,60	400,00
Itsenäisesti asuva 20 vuotta täyttänyt	249,21	201,60	400,00
Avioliitossa tai elatusvelvollinen	249,21	201,60 / --	400,00
Ulkomailla opiskeleva	E	210,00	700,00

A = voidaan korottaa vanhempien tulojen perusteella

B = voidaan korottaa tai alentaa vanhempien tulojen perusteella

C = voidaan alentaa vanhempien tulojen perusteella

D = iän ja asumismuodon mukaan

E = iän ja asumismuodon mukaan. Voidaan myöntää korkeakoulusummilla määrättyssä tilanteessa, mutta vanhempien tulot vaikuttavat kuten Suomessa opiskelevalla. Katso Vanhempien tulot.

Opintotuen (opintoraha, asumislisä, opintolaina) perusmäärät ennen 1.8.2014**Opintotuen (opintoraha, asumislisä, opintolaina) perusmäärät ennen 1.8.2014 korkeakouluissa**

Korkeakoulu	Opintoraha e/kk	Asumislisä e/kk	Lainatakaus e/kk
Vanhemman luona asuva alle 20-vuotias	55,00 A	-	300,00
Vanhemman luona asuva 20 vuotta täyttänyt	122,00 A	-	300,00
Itsenäisesti asuva alle 18-vuotias	145,00 A	201,60	300,00

Itsenäisesti asuva 18 vuotta täyttänyt	298,00	201,60	300,00
Avioliitossa tai elatusvelvollinen	298,00	201,60 / --	300,00
Ulkomailla opiskeleva	D	210,00	600,00

**Opintotuen (opintoraha, asumislisä, opintolaina) perusmäärät ennen 1.8.2014
muissa oppilaitoksissa**

Muu oppilaitos	Opintoraha e/kk	Asumislisä e/kk	Lainatakaus e/kk
Vanhemman luona asuva alle 20- vuotias	38,00 B	-	300,00 160,00 (alle 18-v.)
Vanhemman luona asuva 20 vuotta täyttänyt	80,00 A	-	300,00
Itsenäisesti asuva alle 18-vuotias	100,00 B	201,60	160,00
Itsenäisesti asuva 18-19 -vuotias	246,00 C	201,60	300,00
Itsenäisesti asuva 20 vuotta täyttänyt	246,00	201,60	300,00
Avioliitossa tai elatusvelvollinen	246,00	201,60 / --	300,00
Ulkomailla opiskeleva	E	210,00	600,00

A = voidaan korottaa vanhempien tulojen perusteella

B = voidaan korottaa tai alentaa vanhempien tulojen perusteella

C = voidaan alentaa vanhempien tulojen perusteella

D = iän ja asumismuodon mukaan

E = iän ja asumismuodon mukaan. Voidaan myöntää korkeakoulusummilla määrättyssä tilanteessa, mutta vanhempien tulot vaikuttavat kuten Suomessa opiskelevalla. Katso Vanhempien tulot.

Todistus opintotuen määristä

Ulkomailla opiskelevat voivat tarvita todistuksen opintotuen määristä. Kun opintotuki on myönnetty, käytetään asiakaskirjettä OTT02. Sen voi saada esimerkiksi soittamalla Opiskelijan tuet -puhelinpalvelunumeroon, puh. 020 692 209. Jos opintotukea ei ole myönnetty, voidaan käyttää asiakaskirjettä OTT03. Sen käyttäminen edellyttää kuitenkin

opintotuen asiantuntemusta, koska siihen tarvitaan arvio siitä, voiko opiskelija saada opintotuen ja minkä suuruisen.

1.7 Määräytymisperusteet

Opintotuki kostuu opintorahasta, opintorahan huoltajakorotuksesta, opintorahan oppimateriaalilisästä, opintolainan valtiontakauksesta ja osalle opiskelijoista myönnettävästä asumislisästä (1.8.2017 alkaen). Opiskelijan tulee täyttää opintotuen myöntämisen yleiset edellytykset ollakseen oikeutettu näihin opintotukilain mukaisiin opintoetuuksiin. Kullakin etuuden osalla on lisäksi erityisiä myöntämisedellytyksiä ja määräytymisperusteita. Opiskelija voi olla oikeutettu samanaikaisesti kaikkiin tai vain osaan opintotukietuuksista (opintoraha, opintorahan oppimateriaalilisä, asumislisä ja opintolainan valtiontakaus).

1.7.1 Opintoraha

Opintoraha voidaan myöntää opiskelijalle, joka täyttää opintotuen myöntämisen yleiset edellytykset. Opintorahaa ei kuitenkaan myönnetä oppimateriaalilisää lukuun ottamatta opiskelijalle, josta maksetaan lapsilisää. Opiskelija, josta maksetaan lapsilisää, on oikeutettu opintorahaan seuraavasta kuukaudesta lukien, jona hän täyttää 17 vuotta.

Opintorahan suuruus määräytyy hakijan iän, asumismuodon ja perhesuhteiden mukaan. 1.8.2017 alkaen oppilaitosaste vaikuttaa opintorahaan vain siten, että vanhempien tulojen vaikutus on erilainen korkeakouluopiskelijoilla ja muiden oppilaitosten opiskelijoilla. Oppilaitosaste vaikuttaa kuitenkin opintorahan oppimateriaalilisän saamiseen.

Opintorahan määriä tarkistetaan vuosittain 1.8.2020 alkaen kerran vuodessa hintojen muutoksen mukaisesti (OTL 65/1994 11 §), (Laki kansaneläkeindeksistä 1.6.2001/456). [Lisätietoa kansaneläkeindeksistä.](#)

län mukaista korkeampaa opintorahaa opiskelija saa sen kuukauden alusta lukien, jona tuensaaja täyttää kyseisen iän.

Jos opiskelija on **naimisissa**, hän on oikeutettu täysimääräiseen opintorahaan iästä, asumismuodosta, vanhempien tuloista ja lapsilisän maksamisesta riippumatta. Jos opiskelija avioituu alle 18-vuotiaana tai vanhemman luona asuessaan, hänen vanhempiensa tuloja ei enää oteta opintotuessa huomioon ja hän voi saada täysimääräisen opintorahan. Leskeksi jäänyt tai eronnut opiskelija ei ole avioliitossa oleva, vaan hänet rinnastetaan naimattomaan.

Opintotuki tarkistetaan ilman hakemusta sen kuukauden alusta lukien, jonka aikana uusi olosuhde eli avioliitto kestää ensimmäisen kerran vähintään 18 päivää.

Alaikäisen lapsen huoltajuus ja opintorahan huoltajakorotus. Opintorahaa saavalla alaikäisen lapsen huoltajalla opintorahaan sisältyy huoltajakorotus 1.1.2018 alkaen (OTL 65/1994 12 §).

Opintorahan huoltajakorotus on suuruudeltaan

122,05 e/kk 1.8.2023 – 31.12.2023

117,17 e/kk 1.1.2023 - 31.7.2023

107,17 e/kk 1.8.2022 - 31.12.2022

101,36 e/kk 1.8.2021 - 31.7.2022

100,99 e/kk 1.8.2020 - 31.7.2021

100 e/kk 1.1.2020 - 31.7.2020

75 e/kk 1.1.2018 - 31.12.2019

Huoltajakorotukseen on tehty määräaikainen korotus vuodelle 2023. Korotus on 10 e/kk ajalla 1.1.2023 – 31.7.2023, eli huoltajakorotuksen määrä kyseisellä ajalla on 117,17 e/kk. Huoltajakorotuksen määrä ajalla 1.8.2023 - 31.12.2023 on 122,05 euroa. On mahdollista, että huoltajakorotuksen määrä laskee vuonna 2024.

Lasten lukumäärällä tai sillä kenen luona lapsi asuu ei ole merkitystä.

Lapsen huoltajalla tarkoitetaan lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain (361/1983) mukaisia huoltajia. Huoltajakorotukseen ei ole oikeutta, jos on elatusvelvollinen, mutta ei ole lapsen huoltaja. Opintorahan huoltajakorotukseen on oikeutettu myös Muu huoltaja (esimerkiksi sukulainen), joka on määrätty lapsen huoltajaksi.

Jos perhetiedoissa on ristiriitaisia tietoja huoltajuudesta, luo Toimeksiantotyö työjonoon Maksujenhallintaryhmä / Henkilön yleistiedot. Kirjaa työhön kommentti: Selvityspyyntö henkilön huoltajista ja huoltosuhteista. Esimerkki ristiriitaisista tiedoista: Perhetietojen mukaan Huoltajuus päätynyt ja silti myös voimassa oleva Huoltajuus jaettu.

Jos opiskelija on alaikäisen lapsen huoltaja, hän on muutoinkin oikeutettu täysimääräiseen opintorahaan iästä, asumismuodosta, vanhempien tuloista ja lapsilisän maksamisesta riippumatta. Jos opiskelijasta tulee alaikäisen lapsen huoltaja alle 18-vuotiaana tai vanhemman luona asuessaan, hänen vanhempiansa tuloja ei enää oteta opintotuessa huomioon ja hän voi saada täysimääräisen opintorahan.

Oikeus opintorahan huoltajakorotukseen ja täysimääräiseen opintorahaan alkaa sitä seuraavan kuukauden alusta, jolloin opiskelijan ensimmäinen lapsi on syntynyt ja opiskelijasta on tullut alaikäisen lapsen huoltaja. Huoltajakorotuksen maksaminen päättyy sen kuukauden loppuun, kun nuorin lapsi täyttää 18 vuotta tai kun huoltajuus päättyy muusta syystä. Joissain tilanteissa isyyden ja huoltajuuden vahvistaminen voi viivästyä muutamalla kuukaudella lapsen syntymän jälkeen. Huoltajakorotus voidaan kuitenkin myöntää lapsen syntymäpäivän perusteella. Epäselvissä tapauksissa kysy tarvittaessa neuvoa RP_OPINTOETUUDET-postilaatikosta.

Esimerkki

Opiskelijalle on syntynyt lapsi 5.1.2018. Isyys on vahvistettu 5.3.2018 ja huoltajuus on voimassa 9.3.2018. Huoltajakorotus voidaan myöntää 1.2.2018 alkaen.

Opintorahan huoltajakorotusta ei voi hakea, vaan se myönnetään väestötietojärjestelmästä saatavien lapsen huoltoa koskevien tietojen perusteella. Lapseksi tuodaan väestötietojärjestelmästä löytyvä lapsi, jolla on henkilötunnus. Mikäli Digi- ja väestötietovirasto on kirjannut ulkomaalaiselle lapsi-tiedon, tämä tieto rinnastetaan Suomen lainsäädännön mukaiseksi huoltajuustiedoksi. Väestötietojärjestelmästä ei välitetä Kelaan sellaisen ulkomailta asuvan lapsen tietoja, jolla ei ole suomalaista henkilötunnusta. Jos hakija ilmoittaa alaikäisestä huollettavasta, tulee käsittelijän pyytää vajaa henkilötunnus tekemällä Oiwa-toimeksiantotyö Vajaan henkilötunnuksen pyynnöt -työjonoon.

Opintorahan oppimateriaalilisä, lue tarkemmin kohdasta [Opintorahan oppimateriaalilisä](#).

Opiskelijalle ei myönnetä opintorahaa, jos hän saa oppilaitokseltaan opintojen ajalta maksettavaa **päivärahaa** tai päivärahaa vastaavaa etuutta, joka määrältään ylittää korkeimman opintorahan eli 279,38 euroa (ajalla 1.8.2023 - 31.7.2024) kuukaudessa (268,23 euroa 31.7.2023 asti) (OTL 65/1994 20 §). Lue tarkemmin kohdasta [Oppilaitoksen maksama päiväraha](#).

Vanhempien tulot huomioidaan myönnettäessä opintorahaa vanhempansa luona asuville alle 20-vuotiaille, jotka opiskelevat toisen asteen oppilaitoksessa ja jotka eivät ole avioliitossa tai alaikäisen lapsen huoltajia. Vanhempien tulot voivat vähentää opintorahan määrää tai estää kokonaan opintorahan saamisen.

Muualla kuin vanhempansa luona asuvan alle 18-vuotiaan opiskelijan ja vanhempansa luona asuvan perheettömän opiskelijan opintorahan määrää voidaan korottaa vanhempien pienituloisuuden perusteella (korotettu opintoraha).

Lue lisää vanhempien tulojen huomioon ottamisesta

Puolison tulot eivät vaikuta opintorahan määrään.

Opintorahan verotus

Opintoraha, opintorahan huoltajakorotus ja opintorahan oppimateriaalilisä ovat veronalaista tuloa. Lue lisää [opintorahan verotuksesta](#).

Opintorahasta ei yleensä vähennetä ennakonpidätystä. Jos opiskelija haluaa, että opintorahasta vähennetään ennakonpidätys, hän voi ilmoittaa Kelalle haluamansa ennakonpidätysprosentin. Katso ennakonpidätyksen tekninen ohje.

Joskus opintotuki oikaistaan opiskelijan eduksi pitkältä ajalta takautuvasti, esimerkiksi opintotuen muutoksenhakulautakunnan päätöksen perusteella. Oikaisupäätöksessä opiskelijalle syntyvä takautuva maksu on verotuksessa sen kalenterivuoden tuloa, jolloin se maksetaan. Jos opiskelijalle muutoin maksettavasta opintorahasta ei vähennetä ennakonpidätystä, Kela ei voi oma-aloitteisesti vähentää ennakonpidätystä takautuvasta ”ylimääräisestä” maksusta, vaikka maksun määrä olisi suuri.

Jos edeltävän vuoden tai edeltävien vuosien takautuva opintorahamaksu ylittää opintorahan perusmäärän (1.8.2023 - 31.7.2024 se on 279,38 euroa), kysy opiskelijalta ennen oikaisupäätöksen tekemistä, haluaako hän, että takautuvasta maksusta vähennetään ennakonpidätys. Muutosverokorttia ei tarvita, vaan opiskelijan oma ilmoitus riittää. Jos opiskelija ei vastaa, ennakonpidätystä ei vähennetä.

Selvityspyyntöä varten on viestipohja ja asiakaskirje OTL31. Sillä voi myös tiedustella voimassa olevaa tilinumeroa, jos opintotuen maksaminen on jo päättynyt.

Vanhemman luona asuminen ja asumisen seuranta

Opintorahan suuruuteen vaikuttaa, asuuko opiskelija vanhempansa luona vai muualla eli itsenäisesti. Opintotukiratkaisu tehdään **yleensä sen mukaisesti, mitä opiskelija hakemuksessaan ilmoittaa** asumisestaan. Jos opiskelija ilmoittaa asuvansa itsenäisesti, opintotuki myönnetään sen mukaisesti. Etuuskäsittelijän on kuitenkin kiinnitettävä huomiota opiskelijan asumiseen, jos hakemusta ratkaistaan opintojen alkamisen jälkeen tai tarkistusratkaisussa muuttopäivän jälkeen (so. kun tuki tai suurempi tuki menisi heti maksuun). Jos on todennäköistä, että opiskelija

ilmoituksestaan huolimatta asuu vanhempansa luona, selvitä opiskelijan asuminen ennen ratkaisun tekemistä.

Jos huomaat ratkaisua tehdessäsi, että opiskelijalla on **postilokero- tai poste restante** -osoite, keskeytä käsittely ja selvitä asiaa. Jos opiskelupaikan ja opiskelijan vanhempien osoitteet eivät ole samalla työssäkäyntialueella, voit myöntää opintotuen itsenäisesti asuvan suuruksena. Jos osoitteet ovat samalla työssäkäyntialueella, pyydä opiskelijalta selvitys asumisesta (asiakaskirje OTL03). Pyydä opiskelijalta ensisijaisesti selvitys, missä hän asuu. Jos opiskelija kertoo, että hän asuu useissa eri osoitteissa vuorollaan, esimerkiksi kaverien luona, pyydä vasta siinä tapauksessa vanhemman kirjallinen todistus, että opiskelija ei asu ainakaan hänen luonaan (asiakaskirje OTL36). Jos vanhemmat asuvat eri osoitteissa ja opiskelija saattaa asua kumman tahansa vanhemman luona, pyydä todistus kummaltakin vanhemmalta. Jos selvitystä ei saada tai se ei ole riittävä, myönnä opintotuki vanhemman luona asuvan suuruksena, koska opiskelija ei ole selvittänyt asuvansa muualla kuin vanhempansa luona. Lisää päätökseen käsin päätösteksti ORC27.

Opintotuki myönnetään vanhemman luona asuvan tukena, jos opiskelija asuu vanhemman luona suuremman osan viikon opiskelupäivistä. Tällöin ei ole merkitystä sillä, missä opiskelija asuu muuna aikana (asuntolassa, omistamassaan asunnossa tms.) tai sillä, miksi hän asuu osan viikosta vanhemman luona. Jos opiskelija esimerkiksi kertoo, että hänellä on **lähiopetusta vain osa viikkoa ja hän asuu muutoin vanhemman luona**, riippuu lähiopetuspäivien lukumäärästä, voidaanko opiskelijan katsoa asuvan muualla kuin vanhemman luona. Tee tarkastelu ensisijaisesti kalenterikuukausikohtaisesti. Pyydä tarvittaessa kannanottoa RP_OPINTOETUUDET-laatikosta.

- Jos lähiopetusta on vain **1-2 päivää viikossa** ja opiskelija asuu oppilaitoksen asuntolassa vain näiden lähipäivien ajan, hänen katsotaan asuvan vanhemman luona.
- Jos lähiopetusta on **vähintään 3 päivää viikossa**, opiskelijan katsotaan asuvan muualla kuin vanhemman luona.

Opintotuessa on käytössä seuranta, joka koskee sitä, asuuko opiskelija vanhempansa luona vai itsenäisesti. Opintotukijärjestelmä muodostaa ohjelmallisesti seurantatiedon, jos opintotuki myönnetään itsenäisesti asuvan perusteilla, mutta opiskelijan osoite on VTJ:n mukaan sama kuin hänen vanhempansa osoite. Seurantatiedon muodostamisessa tutkitaan opiskelijan vakinainen ja tilapäinen osoite.

Opintotukijärjestelmä tutkii valmistelun aloituksessa, asuuko opiskelija vanhempansa luona, ja antaa ilmoituksen, jos asuu. Seurantatieto muodostetaan, jos käsittelijä tässä tilanteessa muuttaa Vanhempien luona -tiedon E:ksi.

Seuranta voidaan muodostaa sekä automaattiratkaisun että käsittelijän tekemän manuaaliratkaisun perusteella. Seurantatiedon muodostuminen tutkitaan ensimmäisessä myöntöratkaisussa ja tarkistusratkaisussa, jossa vanhemman luona asunut opiskelija muuttaa asumaan itsenäisesti.

Opintotukijärjestelmä ei muodosta seurantatietoa, jos

- opiskelijalla on huollettava lapsi tai hän on naimisissa tai rekisteröidyssä parisuhteessa
- opiskelija opiskelee ulkomaisessa oppilaitoksessa tai Maanpuolustuskorkeakoulussa
- opiskelijalle myönnetään asumislisä
- opiskelijalla on vanhemman luona asumisen jaksoja.

Kun asumisen seuranta muodostetaan, päätökseen tulee ohjelmallisesti päätösteksti ORC17.

Etuuskäsittelijä voi estää seurannan muodostumisen, jos opiskelija asuu oppilaitoksen asuntolassa tai on muulla tavoin varmaa, että opiskelija asuu itsenäisesti. Voit estää asumisen seurannan rekisteröimällä Valmistelun aloitus -näytön Asumislisän käsittely/ Asumisen seuranta -kohtaan E (asumisen seurantaa ei muodosteta, ei kantaa asumislisän käsittelyyn) tai M (asumislisä käsitellään myöhemmin ja asumisen seurantaa ei muodosteta). Kun asumisen seurannan muodostuminen on tällä tavoin estetty, päätökseen ei tule fraasia ORC17.

Etuuskäsittelijän tulee myös harkita asumisen seurannan estämistä ensimmäisen opintotukimyönnön jälkeisissä tarkistusratkaisuissa.

Kun asumisen seuranta on muodostettu, Laskelma-näytöllä on tieto seurannan olemassaolosta ja seurannan ajankohta. Seuranta-ajankohta on opintotuen ensimmäistä säännöllistä maksupäivää seuraavan kuukauden 10. päivä (tai sitä seuraava 1. pankkipäivä). Seurannan ajankohtana ohjelma tutkii kyseisen päivän tilanteen (jos opintotuki on edelleen maksussa).

Asia on kunnossa ja se ei aiheuta jatkotoimenpiteitä, jos opiskelijan vakinainen tai tilapäinen osoite on eri kuin hänen vanhempansa osoite tai vanhempien osoitteet tai jos opiskelijalle on myönnetty yleinen asumistuki asumistuen saajana.

Jos opiskelija osoitetietojen mukaan asuu edelleen vanhempansa luona eikä hän ole yleisen asumistuen saaja, muodostetaan Oiwa-työ, jonka perusteella käsittelijän on tarkistettava opiskelijan asuminen ja myönnetty opintotuki. Oiwaan luodaan Opintotuen muu tarkistus -työ tarkenteella Tutki vanhemman luona asuminen. Tapaukset listataan TOKY / Tarkistettavat asiat / Opintotuki / Muut tarkistettavat asiat -luetteloon ilmoituksella Tutki vanhemman luona asuminen.

Kun Oiwa-työ on muodostettu, voit sulkea sen, jos on ilmeistä, että opiskelija asuu muualla kuin vanhempansa luona. Voit toimia näin, kun esimerkiksi:

- Opiskelija on hakemuksessaan ilmoittanut asuvansa oppilaitoksen asuntolassa ja kun se on esimerkiksi oppilaitoksen perusteella uskottavaa (asumisen seurannan muodostumista ei ole estetty).
- Opiskelijan asumisesta on saatu muu luotettava tieto tai selvitys (esim. fraasi ORC17 on poistettu päätöksestä, asia on dokumentoitu ja asumisen seurannan muodostumista ei ole estetty).
- Opiskelija kuuluu asumistukiruokakuntaan. HEKY:n aloitusvalikolla on Yleisen asumistuen tietona Jäsen (Myönnetty-tieto tutkitaan ohjelmallisesti). Huomioi kuitenkin, kuuluuko opiskelija vanhempansa asumistukiruokakuntaan.
- Oppilaitoksen ja opiskelijan vanhempien osoitteet ovat eri työssäkäyntialueilla. Työssäkäyntialueet on määritelty [työ- ja elinkeinoministeriön asetuksessa työssäkäyntialueista 1153/2009](#).

Kun Oiwa-työ on muodostettu ja kun on mahdollista, että itsenäisesti asuvan opintorahaa saava opiskelija asuu vanhempansa luona:

- tarkista opintotuki vanhemman luona asuvan suuruiseksi väliaikaisella päätöksellä (lisää väliaikaiseen päätökseen fraasi OTO15) ja
- pyydä opiskelijalta selvitys asumisesta puhelimitse, viestipohjalla tai lisäselvityspyyntökirjeellä OTL09.

Jos selvitystä itsenäisesti asumisesta ei saada tai se ei ole riittävä, opintotuki on tarkistettava myönnön alusta alkaen suostumus-poisto -menettelyä käyttäen. Liikaa maksettu opintotuki peritään takaisin normaaliin tapaan.

Opiskelija asuu itsenäisesti, mutta samassa kiinteistössä kuin vanhemmat

Opiskelijalle voidaan myöntää itsenäisesti asuvan opintoraha, vaikka hän asuu vanhempansa kanssa **samassa kiinteistössä**, jos asunnossa on oma sisäänkäynti ulkoa tai rappukäytävästä sekä itsenäisen asumisen mahdollistava varustetaso (wc ja mahdollisuus ruoanlaittoon) **eikä asunto ole vanhemman omistama tai vanhemmalta vuokrattu**.

Jos opiskelija asuu **vanhemmaltaan vuokraamassaan tai vanhempansa omistamassa asunnossa**, joka on **samassa kiinteistössä** kuin vanhemman vakituinen asunto, opintoraha myönnetään samansuuruisena kuin vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle (OTL 65/1994 11 § 2 mom.). Opiskelijan katsotaan kuitenkin asuvan itsenäisesti, joten vanhempien tulojen vaikutus opintorahan määrään on sama kuin muillakin itsenäisesti asuvilla opiskelijoilla, eli:

- vanhemman tulot eivät saa pienentää opintorahan määrää
- vanhemman tulot voivat korottaa opintorahan määrää

Asunnot ovat **samassa kiinteistössä**, jos ne sijaitsevat samassa rakennuksessa. Asuntojen katsotaan olevan samassa kiinteistössä myös silloin, kun rakennukset sijaitsevat samalla tontilla tai maatilalla, tai jos asunnot sijaitsevat samassa asunto-osakeyhtiössä (samassa tai eri rakennuksessa). Asunto, jossa opiskelija asuu, voi siis olla samassa kiinteistössä kuin vanhemman vakituinen asunto, vaikka se olisi eri rakennuksessa kuin vanhemman asunto.

- Sitä, onko kyse "samassa kiinteistössä olevasta vanhemman omistamasta asunnosta", ei tarvitse opiskelijakohtaisesti tutkia, vaan asiassa luotetaan yleensä opiskelijan omaan ilmoitukseen. Käsittelijä voi kuitenkin pyytää opiskelijalta vuokrasopimuksen, selvityksen asunnon omistussuhteista tai muun selvityksen, jos on syytä epäillä, että opiskelija ei ole ilmoittanut asiaa oikein. Käsittelijä voi myös tarkistaa Maanmittauslaitoksen [Karttapaiikka-sivuilta](#), onko opiskelijan asunto samassa kiinteistössä kuin vanhemman asunto.
- Opiskelija on myös oikeutettu opintorahan **oppimateriaalilisään**, jos sen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Opiskelija voi poikkeuksellisesti saada oppimateriaalilisän myös 18 - 19 vuotiaana, vaikka muutoin vain alle 18-vuotias itsenäisesti asuva opiskelija voi saada oppimateriaalilisän. Koska opintoraha myönnetään tässä tilanteessa vanhemman luona asuvan suuruisena, opintorahan perusmäärä on 40,02 e/kk, jonka lisäksi opiskelija voi saada oppimateriaalilisän. Lue lisää [oppimateriaalilisästä](#).
- Kun arvioidaan, onko asunto vanhemmalta vuokrattu tai vanhemman omistama, vanhemman omistusoosuus on ensisijaisesti tutkittava asia. Arviointiperusteet ovat samat kuin olivat [asumislisän myöntämisessä 31.7.2017 asti](#). Asuntoa ei katsota vanhemmalta vuokratuksi, jos opiskelija on vuokrannut asunnon vanhempansa uudelta puolisoilta.

Etuusohjeen työvälineissä on ohje päätöksen antamisesta.

Muuta huomioitavaa vanhemman luona asumisessa

Opintoraha voidaan kuitenkin myöntää samansuuruisena kuin itsenäisesti asuvalle, jos opiskelija asuu **erityistä hoivaa tai apua tarvitsevan vanhempansa** kanssa. Edellytyksenä on, että opiskelija on aiemmin asunut itsenäisesti ennen kuin vanhempi on muuttanut hänen luokseen tai ennen kuin opiskelija on muuttanut hoivaa tarvitsevan vanhempansa luokse. Opiskelijan on hakemuksessaan annettava uskottava selvitys asumisjärjestelystä.

Opintoraha voidaan myöntää samansuuruisena kuin itsenäisesti asuvalle myös silloin, jos opiskelijan **vanhemmat asuvat tilapäisesti**, mutta yli 3 kuukauden ajan **muualla**. Vanhempien on pitänyt tehdä vähintään tilapäinen muuttoilmoitus, joka on kotikuntalain mukaan tehtävä, jos asuminen kestää yli 3 kuukautta.

1.7.1.1 Opintorahan perusmäärä

Opintorahan perusmäärät 1.8.2023 - 31.7.2024 kaikissa oppilaitoksissa (euroa kuukaudessa)

- Vanhemman luona asuvat 17-19 -vuotiaat: 43,15
- Vanhemman luona asuvat 20 vuotta täyttäneet: 90,85
- Itsenäisesti asuvat 17-vuotiaat (ja nuoremmat): 113,57
- Itsenäisesti asuvat 18 vuotta täyttäneet ja kaikki avioliitossa olevat: 279,38
- Alaikäisen lapsen huoltajat 401,43 ajalla 1.8.2023 - 31.12.2023

Opintorahan perusmäärät 1.8.2022 - 31.7.2023 kaikissa oppilaitoksissa (euroa kuukaudessa)

- Vanhemman luona asuvat 17-19 -vuotiaat: 41,43
- Vanhemman luona asuvat 20 vuotta täyttäneet: 87,23
- Itsenäisesti asuvat 17-vuotiaat (ja nuoremmat): 109,04
- Itsenäisesti asuvat 18 vuotta täyttäneet ja kaikki avioliitossa olevat: 268,23
- Alaikäisen lapsen huoltajat: 375,40 ajalla 1.8.2022 – 31.12.2022 ja 385,40 ajalla 1.1.2023 – 31.7.2023

Opintorahan perusmäärät 1.8.2021 - 31.7.2022 kaikissa oppilaitoksissa (euroa kuukaudessa)

- Vanhemman luona asuvat 17-19 -vuotiaat: 39,19
- Vanhemman luona asuvat 20 vuotta täyttäneet: 82,50
- Itsenäisesti asuvat 17-vuotiaat (ja nuoremmat): 103,12
- Itsenäisesti asuvat 18 vuotta täyttäneet ja kaikki avioliitossa olevat 253,69
- Alaikäisen lapsen huoltajat 355,05

Opintorahan perusmäärät 1.8.2020 - 31.7.2021 kaikissa oppilaitoksissa (euroa kuukaudessa)

- Vanhemman luona asuvat 17-19 -vuotiaat: 39,04
- Vanhemman luona asuvat 20 vuotta täyttäneet: 82,20
- Itsenäisesti asuvat 17-vuotiaat (ja nuoremmat): 102,75
- Itsenäisesti asuvat 18 vuotta täyttäneet ja kaikki avioliitossa olevat 252,76
- Alaikäisen lapsen huoltajat 353,75

Opintorahan perusmäärät 1.1.2020 - 31.7.2020 kaikissa oppilaitoksissa (euroa kuukaudessa)

- Vanhemman luona asuvat 17-19 -vuotiaat: 38,66
- Vanhemman luona asuvat 20 vuotta täyttäneet: 81,39
- Itsenäisesti asuvat 17-vuotiaat (ja nuoremmat): 101,74
- Itsenäisesti asuvat 18 vuotta täyttäneet ja kaikki avioliitossa olevat 250,28
- Alaikäisen lapsen huoltajat 350,28

Opintorahan perusmäärät 1.1.2018 - 31.12.2019 kaikissa oppilaitoksissa (euroa kuukaudessa)

- Vanhemman luona asuvat 17-19 -vuotiaat: 38,66
- Vanhemman luona asuvat 20 vuotta täyttäneet: 81,39
- Itsenäisesti asuvat 17-vuotiaat (ja nuoremmat): 101,74
- Itsenäisesti asuvat 18 vuotta täyttäneet ja kaikki avioliitossa olevat 250,28
- Alaikäisen lapsen huoltajat 325,28

Opintorahan perusmäärät 1.8.2017-31.12.2017 kaikissa oppilaitoksissa (euroa kuukaudessa)

- Vanhemman luona asuvat 17-19 -vuotiaat: 38,66
- Vanhemman luona asuvat 20 vuotta täyttäneet: 81,39
- Itsenäisesti asuvat 17-vuotiaat: 101,74
- Itsenäisesti asuvat 18 vuotta täyttäneet ja kaikki avioliitossa olevat ja elatusvelvolliset 250,28

Opintorahan perusmäärät 1.8.2015-31.7.2017 (euroa kuukaudessa):

Opiskelija	Ensimmäiset korkeakouluopinnot aloitettu ennen 1.8.2014	Ensimmäiset korkeakouluopinnot aloitettu 1.8.2014 tai sen jälkeen	Muu oppilaitos
Vanhemman luona asuvat alle 20-vuotiaat	55,96	62,06	38,66
Vanhemman luona asuvat 20 vuotta täyttäneet	124,12	137,35	81,39
Itsenäisesti asuvat alle 18-vuotiaat	147,52	163,80	101,74
Itsenäisesti asuvat 18 vuotta täyttäneet	303,19	336,76	250,28

Opintorahan perusmäärät 1.8.2014–31.7.2015 (euroa kuukaudessa):

Opiskelija	Ensimmäiset korkeakouluopinnot aloitettu ennen 1.8.2014	Ensimmäiset korkeakouluopinnot aloitettu 1.8.2014 tai sen jälkeen	Muu oppilaitos
Vanhemman luona asuvat alle 20-vuotiaat	55,72	61,80	38,50

Opiskelija	Ensimmäiset korkeakouluopinnot aloitettu ennen 1.8.2014	Ensimmäiset korkeakouluopinnot aloitettu 1.8.2014 tai sen jälkeen	Muu oppilaitos
Vanhemman luona asuvat 20 vuotta täyttäneet	123,59	136,76	81,04
Itsenäisesti asuvat alle 18-vuotiaat	146,89	163,10	101,31
Itsenäisesti asuvat 18 vuotta täyttäneet	301,89	335,32	249,21

Opintorahan perusmäärät 1.8.2008-31.7.2014 (euroa kuukaudessa):

Opiskelija	Korkeakoulu	Muu oppilaitos
Vanhemman luona asuvat alle 20-vuotiaat	55	38
Vanhemman luona asuvat 20 vuotta täyttäneet	122	80
Itsenäisesti asuvat alle 18-vuotiaat	145	100
Itsenäisesti asuvat 18 vuotta täyttäneet	298	246

1.7.1.2 Korotettu opintoraha

Korotettua opintorahaa eli opintorahan vähävaraisuuskorotusta koskevia vanhempien tulorajoja korotettiin 1.1.2019 alkaen samalla, kun vanhempien tuloja koskeva tulokäsitys muuttui puhtaista tuloista veronalaisiksi ansio- ja pääomatuloiksi. Aiemmin voimassa olleet tulorajat ovat tekstissä suluissa.

Opintoraha myönnetään muualla kuin vanhempansa luona asuvalle alle 18-vuotiaalle ja vanhempansa luona asuvalle perheettömälle opiskelijalle korotettuna, jos hänen vanhempiensa tulot ovat enintään 41 100 (39 000) euroa vuodessa. Korotetun opintorahan myöntämiseen ei vaikuta se, opiskeleeko opiskelija korkeakoulussa vai toisen asteen oppilaitoksessa.

Jos vanhempien tulot ovat enintään 21 800 (20 700) euroa vuodessa, opintorahaa korotetaan seuraavan taulukon mukaisesti. Korotus pienenee jokaista tulorajan ylittävää täyttä 2 180 (2 070) euroa kohden 10 prosenttia. Korotus on täysimääräinen alle 23 980 (22 770) euron vuosituloilla. Yhteenlasketun tulon ylittäessä 41 100 (39 000) euroa korotusta ei makseta.

Avioliitossa oleville ja huoltajakorotusta saaville eli alaikäistä lasta huoltaville ei myönnetä opintorahan korotusta.

Opintorahan määriä tarkistetaan vuosittain 1.8.2020 alkaen hintojen muutoksen mukaisesti (kansaneläkeindeksi). Korotus muuttaa opintorahan perusmäärien lisäksi opintorahan vähävaraisuuskorotuksia.

Opintorahan vähävaraisuuskorotus 1.8.2023 - 31.7.2024 kaikissa oppilaitoksissa (euroa kuukaudessa):

Opiskelija	Perusmäärä	Korotus	Yhteensä
Itsenäisesti asuvat 17-vuotiaat	113,57	113,57	227,14
Vanhemman luona asuvat 20 vuotta täyttäneet	90,85	113,57	204,42
Vanhemman luona asuvat 17-19-vuotiaat	43,15	65,87	109,02

Opintorahan vähävaraisuuskorotus 1.8.2022 - 31.7.2023 kaikissa oppilaitoksissa (euroa kuukaudessa):

Opiskelija	Perusmäärä	Korotus	Yhteensä
Itsenäisesti asuvat 17-vuotiaat	109,04	109,04	218,08
Vanhemman luona asuvat 20 vuotta täyttäneet	87,23	109,04	196,27
Vanhemman luona asuvat 17-19-vuotiaat	41,43	63,24	104,67

Opintorahan vähävaraisuuskorotus 1.8.2021 - 31.7.2022 kaikissa oppilaitoksissa (euroa kuukaudessa):

Opiskelija	Perusmäärä	Korotus	Yhteensä
Itsenäisesti asuvat 17-vuotiaat	103,12	103,12	206,24
Vanhemman luona asuvat 20 vuotta täyttäneet	82,50	103,12	185,62
Vanhemman luona asuvat 17-19-vuotiaat	39,19	59,81	99,00

Opintorahan vähävaraisuuskorotus 1.8.2020 - 31.7.2021 kaikissa oppilaitoksissa (euroa kuukaudessa):

Opiskelija	Perusmäärä	Korotus	Yhteensä
Itsenäisesti asuvat 17-vuotiaat	102,75	102,75	205,50

Vanhemman luona asuvat 20 vuotta täyttäneet	82,20	102,75	184,95
Vanhemman luona asuvat 17-19-vuotiaat	39,04	59,59	98,63

Opintorahan vähävaraisuuskorotus 1.8.2017 - 31.7.2020 kaikissa oppilaitoksissa (euroa kuukaudessa):

Opiskelija	Perusmäärä	Korotus	Yhteensä
Itsenäisesti asuvat 17-vuotiaat	101,74	101,74	203,48
Vanhemman luona asuvat 20 vuotta täyttäneet	81,39	101,74	183,13
Vanhemman luona asuvat 17-19-vuotiaat	38,66	59,01	97,67

Opintorahan vähävaraisuuskorotus 1.8.2015-31.7.2017 korkeakouluissa (euroa kuukaudessa):

Opiskelija	Ensimmäiset korkeakoulun opinnot aloitettu ennen 1.8.2014 Perusmäärä	Ensimmäiset korkeakoulun opinnot aloitettu ennen 1.8.2014 Korotus	Ensimmäiset korkeakoulun opinnot aloitettu ennen 1.8.2014 Yhteensä	Ensimmäiset korkeakoulun opinnot aloitettu tai sen jälkeen Perusmäärä	Ensimmäiset korkeakoulun opinnot aloitettu tai sen jälkeen Korotus	Ensimmäiset korkeakoulun opinnot aloitettu tai sen jälkeen Yhteensä
Itsenäisesti asuvat alle 18-vuotiaat	147,52	147,52	295,04	163,80	147,52	311,32
Vanhemman luona asuvat 20 vuotta täyttäneet	124,12	147,52	271,64	137,75	147,52	284,87
Vanhemman luona asuvat 17-19-vuotiaat	55,96	76,31	132,27	62,06	76,31	138,37

Opintorahan vähävaraisuuskorotus 1.8.2014-31.7.2015 korkeakouluissa (euroa kuukaudessa):

Opiskelija	Ensimmäiset aloitettu ennen 1.8.2014 Perusmäärä	Ensimmäiset aloitettu ennen 1.8.2014 Korotus	Ensimmäiset aloitettu ennen 1.8.2014 Yhteensä	Ensimmäiset aloitettu 1.8.2014 tai sen jälkeen Perusmäärä	Ensimmäiset aloitettu 1.8.2014 tai sen jälkeen Korotus	Ensimmäiset aloitettu 1.8.2014 tai sen jälkeen Yhteensä
Itsenäisesti asuvat alle 18- vuotiaat	146,89	146,89	293,78	163,10	146,89	309,99
Vanhemman luona asuvat 20 vuotta täyttäneet	123,59	146,89	270,48	136,76	146,89	283,65
Vanhemman luona asuvat 17-19- vuotiaat	55,72	75,98	131,70	61,80	75,98	137,78

Opintorahan vähävaraisuuskorotus 1.8.2015-31.7.2017 muissa oppilaitoksissa (euroa kuukaudessa):

Opiskelija	Perusmäärä	Korotus	Yhteensä
Itsenäisesti asuvat alle 18-vuotiaat	101,74	101,74	203,48
Vanhemman luona asuvat 20 vuotta täyttäneet	81,39	101,74	183,13
Vanhemman luona asuvat 17-19- vuotiaat	38,66	59,01	97,67

Opintorahan vähävaraisuuskorotus 1.8.2014-31.7.2015 muissa oppilaitoksissa (euroa kuukaudessa):

Opiskelija	Perusmäärä	Korotus	Yhteensä
Itsenäisesti asuvat alle 18-vuotiaat	101,31	101,31	202,62
Vanhemman luona asuvat 20 vuotta täyttäneet	81,04	101,31	182,35

Vanhemman luona asuvat 17-19-vuotiaat	38,50	58,76	97,26
---------------------------------------	-------	-------	-------

Opintorahan vähävaraisuuskorotus korkeakouluissa ja muissa oppilaitoksissa 1.8.2008-31.7.2014:

Opiskelija	Korkeakoulun Perusmäärä	Korkeakoulun Korotus	Korkeakoulun Yhteensä	Muu oppilaitos Perusmäärä	Muu oppilaitos Korotus	Muu oppilaitos Yhteensä
Itsenäisesti asuvat alle 18-vuotiaat	145	145	290	100	100	200
Vanhemman luona asuvat 20 vuotta täyttäneet	122	145	267	80	100	180
Vanhemman luona asuvat 17-19-vuotiaat	55	75	130	38	58	96

1.7.2 Opintorahan oppimateriaalilisä

Opintorahan oppimateriaalilisä

1.8.2019 alkaen pienituloisten perheiden ammatillista koulutusta tai lukiokoulutusta suorittavat lapset voivat saada opintorahan oppimateriaalilisää. Opintorahan oppimateriaalilisän määrää tarkistetaan 1.8.2020 alkaen vuosittain hintojen muutoksen mukaisesti (kansaneläkeindeksi). Oppimateriaalilisä on 52,24 e/kk 1.8.2023 - 31.7.2024 (50,16 e/kk 1.8.2022 - 31.7.2023). Oppimateriaalilisään ovat oikeutettuja vanhempansa luona asuvat alle 20-vuotiaat ja muualla asuvat alle 18-vuotiaat, jos vanhempien vuositulot ovat enintään 41 100 euroa. Oppimateriaalilisä myönnetään joko täysimääräisenä, tai sitä ei saa lainkaan. Oppimateriaalilisän voivat saada myös alle 17-vuotiaat lapsilisän piirissä olevat opiskelijat. (OTL 65/1994 11a§). Oppimateriaalilisä on osa opintorahaa samoin kuin huoltajakorotus.

Oppimateriaalilisän voi saada, jos

- opiskelija on perheetön eli hän on lapseton ja naimaton,
- hänen vanhempiensa yhteenlasketut tulot ovat enintään 41 100 euroa vuodessa ja
 - hän asuu vanhempansa luona ja on alle 20-vuotias tai
 - hän asuu itsenäisesti ja on alle 18-vuotias.

Vaikka opiskelija täyttäisi kaikki edellä mainitut ehdot, oppimateriaalilisää ei voida myöntää, [jos hänellä on oikeus maksuttomaan koulutukseen](#).

Katso taulukko, missä tilanteissa oppimateriaalilisä on mahdollinen, sivulta [Määrä](#).

Oppimateriaalilisään oikeuttava koulutus

Oppimateriaalilisän voivat saada ammatillista koulutusta tai lukiokoulutusta Suomessa tai ulkomailla suorittavat.

Oppimateriaalilisän voi saada myös

- ammatilliseen peruskoulutukseen tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta suorittavat (VALMA- ja TELMA-koulutus)
- lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta suorittavat (LUVA-koulutus)
- opintotukeen oikeuttavia opintoja muussa kuin julkisen valvonnan alaisessa oppilaitoksessa suorittavat (ns. yksityiset oppilaitokset).

Sillä ei ole merkitystä, onko koulutus opetusviranomaisten vai muun alan viranomaisten valvomaa ammatillista koulutusta.

Oppimateriaalilisää eivät voi saada

- vapaan sivistystyön opiskelijat eli opiskelijat kansanopistolinjoilla
 - Tämä koskee myös urheiluopistoja, Saamelaisalueen koulutuskeskusta, Snellman-korkeakoulua ja ulkomaisia Kansanopistot-oppilaitoksia.
 - Huomaa, että kansanopistoissa, urheiluopistoissa ja Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa on myös oppimateriaalilisään oikeuttavaa koulutusta ja että oppimateriaalilisän ulkopuolelle jäävää vapaan sivistystyön koulutusta on myös muutamissa ammatillisissa oppilaitoksissa.
- Perusopetuksen opiskelijat
 - Tämä koskee paitsi aikuisten perusopetusta myös kaikkea muuta perusopetusta.
 - Oppimateriaalilisää ei myönnetä, jos oppilaitos on peruskoulu tai jos oppilaitos on lukio ja opintolinja on Aikuisten perusopetus.
 - Rajaus koskee myös kymppiluokkia ja vastaavia sekä eri nimillä järjestettäviä peruskouluopintoja (esim. perusopetuksen lisäopetus).
- Korkeakouluopiskelijat

Oppimateriaalilisää ei myönnetä, jos opiskelija saa oppilaitokselta opintojen ajalta maksettavaa päivärahaa tai vastaavaa etuutta, joka estää opintorahan myöntämisen.

Aika, jolta oppimateriaalilisää voi saada

Oppimateriaalilisässä ei ole alaikärajaa. Sen voi saada heti, kun opiskelija aloittaa oppimateriaalilisään oikeuttavan koulutuksen. Alkamisaika määräytyy samoin kuin muun opintotuen alkamisaika, kun opintotuki myönnetään opintojen alkamisesta lukien (yleensä opintojen aloituspäivän mukaan). Oppimateriaalilisää ei voi erikseen hakea. Oikeus oppimateriaalilisään tutkitaan viran puolesta, kun opiskelija tekee opintotukihakemuksen.

Oikeus oppimateriaalilisään päättyy, kun opiskelija täyttää määrätyn iän, solmii avioliiton tai saa ensimmäisen lapsensa.

Oikeus oppimateriaalilisään voi päättyä myös, kun

- vanhempien tulot ovat veroseurantaeräajossa suurentuneet
- vanhempansa luona asunut 18-19 -vuotias muuttaa asumaan itsenäisesti
- suhdehenkilöinä huomioitavat vanhemmat muuttuvat (esim. isä- tai äitipuolen vuoksi).

Oppimateriaalilisää ei makseta enää siitä kuukaudesta alkaen, josta alkaen opiskelija saa 362,63 (355,05 31.7.2022 asti) euron tai perusmäärältään 84,26 (82,50 31.7.2022 asti) euron opintorahaa (vanhemman luona asuva 20 vuotta täyttänyt).

Oppimateriaalilisä ja oikeus maksuttomaan koulutukseen

Opiskelija ei voi saada oppimateriaalilisää, jos hänellä on oikeus maksuttomaan koulutukseen. Opiskelijalla on oikeus maksuttomaan koulutukseen, jos hän täyttää molemmat seuraavat ehdot:

- Opiskelija suorittaa perusopintonsa eli peruskoulun vuonna 2021 tai sen jälkeen.
- Opiskelija on syntynyt vuonna 2004 tai sen jälkeen.

Jos opiskelijalla on oikeus maksuttomaan koulutukseen ja hän suorittaa maksuttomuuden piiriin kuuluvia opintoja, oppimateriaalilisä hylätään ohjelmallisesti ja päätökseen kirjoittuu fraasi ORD08: "Opintorahan oppimateriaalilisää ei voida myöntää, koska suoritat oppivelvollisuuslain mukaista maksutonta koulutusta." Oppimateriaalilisän muita myöntämisperusteita ei tällöin tutkita.

Maksuttomaan koulutukseen oikeutettu opiskelija voi kuitenkin saada oppimateriaalilisää, jos hän suorittaa opintoja, jotka eivät ole maksuttomia. Tällaisia opintoja ovat

- ulkomailla tai Ahvenanmaalla suoritettavat ammatilliset opinnot tai lukio-opinnot
- Suomessa suoritettaviin ammatillisiin opintoihin tai lukio-opintoihin sisältyvät opiskelujaksot ulkomailla
- ammatilliset opinnot yksityisissä eli muissa kuin julkisen valvonnan alaisissa oppilaitoksissa
- muu kuin opetushallinnon alainen ammatillinen koulutus
- erikoisammattitutkintokoulutus
- muu kuin tutkintoon johtava ammatillinen koulutus
 - Tämä ei koske perustutkinnon tai ammattitutkinnon tutkinnon osan suorittamista, koska ne kuuluvat maksuttomuuden piiriin.
- Helsingin eurooppalaisessa koulussa suoritettavat lukio-opinnot.

Kun opiskelija suorittaa edellä mainittuja opintoja, oikeus oppimateriaalilisään tutkitaan normaaliin tapaan eikä sillä ole merkitystä, onko opiskelijalla oikeus maksuttomaan koulutukseen. Jos opiskelija täyttää oppimateriaalilisän myöntämisehdot, oppimateriaalilisä myönnetään. Jos ei täytä, oppimateriaalilisä hylätään esimerkiksi vanhempien tulojen tai opiskelijan iän ja asumismuodon perusteella.

Jos opiskelija suorittaa koulutusta, joka ei kuulu maksuttomuuden piiriin ja joka ei myöskään oikeuta oppimateriaalilisään, oppimateriaalilisä hylätään ohjelmallisesti samoin kuin aiemmin ja päätökseen kirjoittuu fraasi ORD07: "Opintorahan oppimateriaalilisää ei voida myöntää, koska et suorita oppimateriaalilisään oikeuttavaa lukio- tai ammatillista koulutusta." Tämä koskee esimerkiksi vapaan sivistystyön opintoja kansanopistolinjalla.

Täsmennyksiä ja esimerkkejä maksuttomasta koulutuksesta

Pääsäännön mukaan Suomessa suoritettavat toisen asteen opinnot kuuluvat maksuttomuuden piiriin, pois lukien edellä olevassa listassa mainitut opinnot.

Jos opiskelija suorittaa ammatillista peruskoulutusta tai lukiokoulutusta Suomessa, hän ei voi saada oppimateriaalilisää, jos hän on oikeutettu maksuttomaan koulutukseen. Oppimateriaalilisä hylätään tällä perusteella. Jos opiskelija ei ole oikeutettu

maksuttomaan koulutukseen, hän voi saada oppimateriaalisää, jos hän täyttää oppimateriaalilisän myöntämisehdot.

Jos opiskelija suorittaa **yhdistelmätutkintoa**, opinnot kuuluvat maksuttomuuden piiriin. Jos opiskelijalla on oikeus maksuttomaan koulutukseen, maksuttomuus päättyy, kun opiskelija on suorittanut ammatillisen tutkinnon ja ylioppilastutkinnon. Jos opiskelija ei ole oikeutettu maksuttomaan koulutukseen, hän voi saada oppimateriaalilisää, jos hän täyttää oppimateriaalilisän myöntämisehdot.

Jos opiskelijalla on oikeus maksuttomaan koulutukseen, hän voi saada opintotukea **aikuisten lukiokoulutuksen oppimäärään**. Kaikki opiskelijat voivat saada tukea sisäoppilaitoksessa, esimerkiksi kansanopistossa suoritettaviin lukio-opintoihin. Maksuttomaan koulutukseen oikeutettu opiskelija ei voi saada oppimateriaalilisää.

Aurinkorannikon suomalaisessa koulussa suoritettavat lukio-opinnot kuuluvat maksuttomuuden piiriin. Maksuttomaan koulutukseen oikeutettu opiskelija ei voi saada oppimateriaalilisää. Jos opiskelija ei ole oikeutettu maksuttomaan koulutukseen, hän voi saada oppimateriaalilisää, jos hän täyttää oppimateriaalilisän myöntämisehdot.

Opiskelija voi suorittaa kansanopistossa opistovuosi oppivelvollisille -nimiset opinnot. Ne samoin kuin maahanmuuttajien kielikoulutus kuuluvat maksuttomuuden piiriin. Oppimateriaalilisää ei voida myöntää, koska **vapaan sivistystyön opinnot** eli kansanopistolinjat eivät oikeuta oppimateriaalilisään. Maksullisella linjalla ja oppilaitoksen asuntolassa asuvat voivat saada opintotuen asumislisää. Opistovuosi oppivelvollisille -koulutus ja maahanmuuttajien kielikoulutus eivät oikeuta asumislisään, koska ne ovat maksutonta koulutusta.

Myöskään **aikuisten perusopetus** ei oikeuta oppimateriaalilisään. Oppimateriaalilisä hylätään ohjelmallisesti ja päätökseen kirjoittuu fraasi ORD07: "Opintorahan oppimateriaalilisää ei voida myöntää, koska et suorita oppimateriaalilisään oikeuttavaa lukio- tai ammatillista koulutusta."

Lukioon valmistava koulutus, ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus sekä kansanopistojen opintotukeen oikeuttavat kymppiluokat ovat maksuttomuuden piiriin kuuluvia opintoja. Kyseiset opinnot yhdistetään 1.8.2022 alkaen uudeksi **tutkintokoulutukseen valmentavaksi koulutukseksi**. Maksuttomaan koulutukseen oikeutettu opiskelija ei voi saada oppimateriaalilisää. Jos opiskelija ei ole oikeutettu maksuttomaan koulutukseen, hän voi saada oppimateriaalisää, jos hän täyttää oppimateriaalilisän myöntämisehdot. Sama koskee myös työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta, joka säilyy erillisenä myös 1.8.2022 jälkeen.

Oppilaitosrekisterin opintolinjatiedoissa on huomioitu, onko kyseinen koulutus maksuttomuuden piirissä ja oikeuttaako se oppimateriaalilisään. Jos linjatiedoissa on Poikkeava opintoraha -kohdassa

- **B Maksuton/oppimateriaalilisä**, koulutus on maksuttomuuden piirissä ja koulutus voi oikeuttaa oppimateriaalilisään. Tällaisia opintolinjoja ovat esimerkiksi Suomessa suoritettavat ammatillisen peruskoulutuksen opinnot ja nuorisooasteen lukio-opinnot.
- **M Oppimateriaalilisä**, koulutus ei ole maksuttomuuden piirissä ja koulutus voi oikeuttaa oppimateriaalilisään. Tällaisia opintolinjoja ovat esimerkiksi ulkomailla suoritettavat ammatilliset opinnot ja lukio-opinnot sekä ammatilliset opinnot suomalaisissa yksityisissä oppilaitoksissa.
- **A Maksuton**, koulutus on maksuttomuuden piirissä ja koulutus ei oikeuta oppimateriaalilisään. Tällaisia opintoja ovat esimerkiksi kansanopistojen opistovuosi oppivelvollisille ja maahanmuuttajien kielikoulutus.

Jos Poikkeava opintoraha -kohdassa ei ole mitään, koulutus ei ole maksuttomuuden piirissä ja koulutus ei oikeuta oppimateriaalilisään. Tällaisia opintolinjoja ovat esimerkiksi vapaan sivistystyön perinteiset kansanopistolinjat ja korkeakouluopinnot.

Oikeus oppimateriaalilisään muuttuu opintojen aikana

Opiskelujakso ulkomailla

Jos maksuttomaan koulutukseen oikeutettu opiskelija suorittaa ammatillista peruskoulutusta suomalaisessa oppilaitoksessa, hän ei voi saada oppimateriaalilisää. Mutta jos hän lähtee suorittamaan opintoihinsa liittyvää opiskelujaksoa ulkomailla, hän voi saada oppimateriaalilisän ulkomaan opiskelujakson ajalle. Oppimateriaalilisä voidaan myöntää määräaikaisen olosuhdemuutoksen säännöillä.

Jos opiskelija jo saa opintotukea, hänen pitää ilmoittaa ulkomaan opiskelujakso opintotuen muutosilmoituksella. Jos opiskelija ei vielä saa opintotukea, hänen pitää hakea opintotukea opintotukihakemuksella.

Kun opintotuki tarkistetaan tai myönnetään, oppimateriaalilisän myöntäminen tai hylkääminen koskee vain ulkomaan opiskelujakson aikaa. Tähän tarkoitukseen ovat myöntöfraasi ORC24, hylkäysfraasit ORD09 ja ORD10 sekä myöntöfraasi osalle ulkomaan jakson aikaa ORC25. Esimerkiksi fraasilla ORD09 oppimateriaalilisä hylätään vanhempien tulojen perusteella: "Opintorahan oppimateriaalilisää ei voida myöntää ulkomaan opiskelujakson ajalle vanhempien tulojen vuoksi. Tuloraja on 41 100,00 euroa vuodessa. Oppimateriaalilisää ei voida myöntää muulle ajalle, koska suoritat oppivelvollisuuslain mukaista maksutonta koulutusta."

Edellä todettu koskee vain ulkomailla suoritettavia opiskelujaksoja. Jos opiskelija lähtee suorittamaan maksuttomiin opintoihinsa liittyvää opiskelujaksoa Ahvenanmaalla, hän on edelleen maksuttomuuden piirissä eikä hän voi saada oppimateriaalilisää. Opiskelujakso Ahvenanmaalla voi olla esimerkiksi koulutussopimukseen perustuvaa työelämässä oppimista.

Oikeus maksuttomaan koulutukseen päättyy

Opiskelijan oikeus maksuttomaan koulutukseen voi päättyä kesken tuettavien opintojen, minkä seurauksena opiskelijan opintotuki on tarkistettava, jos hänelle voidaan myöntää oppimateriaalilisä.

Opiskelijan oikeus maksuttomaan koulutukseen voi päättyä esimerkiksi sen vuoksi, että hän suorittaa ylioppilastutkinnon tai ammatillisen tutkinnon. Jos opiskelija asuu vanhempansa luona ja on alle 20-vuotias ja jos hän jatkaa opintoja oppimateriaalilisään oikeuttavassa koulutuksessa, hän voi saada oppimateriaalilisän.

Kun oikeus maksuttomaan koulutukseen päättyy tutkinnon suorittamisen perusteella, oikeus maksuttomaan koulutukseen voi tällöin päättyä kesken kuukauden. Jos oikeus maksuttomuuteen päättyy kuukauden alkupuolella niin, että sen jälkeisiä päiviä on kyseisessä kuukaudessa vähintään 18, opiskelija voi saada oppimateriaalilisän tutkinnon suorittamiskuukauden alusta alkaen.

Edellä kerrotuissa tilanteissa opintotuki on tarkistettava, mutta vain jos oppimateriaalilisä voidaan myöntää. Etuuskäsittelijä lisää päätökseen fraasin ORC26: "Opintotukesi on tarkistettu, koska oikeutesi oppivelvollisuuslain mukaiseen maksuttomaan koulutukseen on päättynyt." Jos tuen määrä ei muutu, tarkistus päätöstä ei anneta ja etuuskäsittelijä voi sulkea Oiwa-työn.

Jos opiskelijan oikeus maksuttomaan koulutukseen päättyy tutkinnon suorittamisen perusteella ja hän tämän jälkeen hakee opintotukea uusiin toiseen asteen opintoihin, oikeus oppimateriaalilisiin tutkitaan ja ratkaistaan normaaliin tapaan.

1.7.3 Asumislisä

Manner-Suomessa vuokralla asuva opiskelija ei ole voinut saada asumislisää 1.8.2017 alkaen, jolloin opiskelijat siirtyivät yleiseen asumistukeen.

Asumislisää voi 1.8.2017 jälkeenkin saada opiskelija, joka

- opiskelee ja asuu ulkomailla (vakiomääräinen 210 e/kk)
 - Asumislisän voi saada opiskelija, joka suorittaa opintonsa ulkomaisessa oppilaitoksessa, ja opiskelija, joka suorittaa opintoihinsa liittyvän opiskelujakson ulkomailla.
- opiskelee ja asuu Ahvenanmaan maakunnassa (vakiomääräinen 210 e/kk)
 - Asumislisän voi saada opiskelija, joka suorittaa opintonsa Ahvenanmaalla, ja opiskelija, joka suorittaa opintoihinsa liittyvän opiskelujakson Ahvenanmaalla.
- opiskelee Suomessa maksullisessa koulutuksessa kansanopistossa, liikunnan koulutuskeskuksessa, Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa tai ammattilaisen oppilaitoksen kansanopistolinjalla ja joka asuu oppilaitoksen asuntolassa (vakiomääräinen 88,87 e/kk).

Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 14 §)

[Ulkomailla tai Ahvenanmaalla opiskelevan ja asuvan asumislisän](#) myöntämisperusteet

Jos asumislisän myöntäminen on mahdollista, voidaan soveltuvin osin käyttää asumislisän 31.7.2017 asti voimassa olleita sääntöjä.

Opistoasumislisä

Jos opiskelija opiskelee maksullisessa koulutuksessa kansanopistossa, liikunnan koulutuskeskuksessa, Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa tai ammatillisen oppilaitoksen kansanopistolinjalla ja hän asuu oppilaitoksen asuntolassa, hänelle voidaan myöntää asumislisä. Asumislisän määrä on 88,87 euroa kuukaudessa. (OTL 65/1994 14 a § 2 mom)

Opiskelija voi valita, asuuko hän oppilaitoksen asuntolassa vai muualla. Jos maksullisen linjan opiskelija asuu opiskelupäivien aikana oppilaitoksen asuntolassa, hänelle voidaan myöntää opistoasumislisä. Asumislisän myöntämiseen ei vaikuta se, millä tavoin hän asuu muuna aikana ja saako hän yleistä asumistukea muiden kuin opiskelupäivien asumiseensa.

Jos opiskelija kertoo, että hänellä on **lähiopetusta vain osa viikkoa ja hän asuu muutoin vanhemman luona**, riippuu lähiopetuspäivien lukumäärästä, voidaanko opiskelijalle myöntää asumislisää. Tee tarkastelu ensisijaisesti kalenterikuukausikohtaisesti. Pyydä tarvittaessa kannanottoa RP_OPINTOETUUDET-laatikosta.

- Jos lähiopetusta on vain **1-2 päivää viikossa** ja opiskelija asuu oppilaitoksen asuntolassa vain näiden lähipäivien ajan, asumislisää ei voida myöntää.
- Jos lähiopetusta on **vähintään 3 päivää viikossa**, asumislisä voidaan myöntää.

1.8.2019 alkaen asumislisä on aina vakiomääräinen 88,87 e/kk. Opiskelijan vanhempien tulot huomioitiin asumislisää myönnettäessä 31.7.2019 asti, jos opiskelija oli perheetön alle 18-vuotias toisen asteen oppilaitoksen opiskelija.

Asumismenoja tai opistomaksuja ei yleensä selvitetä opistoasumislisää myönnettäessä. Kansanopistot voivat kuitenkin saada **opintosetelityyppistä valtionavustusta**. Valtionavustuksella myönnetään kohderyhmään kuuluvalla opiskelijalle vapautus kansanopistomaksusta tai alennetaan sitä merkittävästi. Tuettavia kohderyhmiä ovat muun muassa maahanmuuttajat ja työttömät. Kansanopisto päättää, kuka avustuksen saa. Jos avustus kattaa koko kansanopistomaksun, opiskelija ei voi saada vakiomääräistä asumislisää kansanopiston asuntolaan. Opintoraha ja lainatakaus voidaan kuitenkin myöntää. Oppilaitoksia pyydetään toimittamaan Kelalle tiedot niistä opiskelijoista, jotka on valtionavustuksella vapautettu kansanopistomaksusta kokonaan.

Jos maksullisen koulutuksen opintoihin kuuluu ulkomaan opiskelujakso ja kansanopistomaksu sisältää majoituksen myös ulkomailla, opiskelija voi saada myös ulkomaan jakson ajalle opistoasumislisää 88,87 euroa kuukaudessa.

1.7.3.1 Asumislisä ulkomailla tai Ahvenanmaalla

Opintotuen asumislisä voidaan myöntää opiskelijalle, joka **asuu ja opiskelee ulkomailla**.

Asumislisä voidaan myöntää myös opiskelijalle, joka **asuu ja opiskelee Ahvenanmaan maakunnan alueella**.

Asumislisän myöntämiseen ei vaikuta se, saako opiskelija yleistä asumistukea Suomen asuntoon.

Opintojakso ulkomailla tai Ahvenanmaalla

Asumislisä voidaan myöntää ulkomaan opintojakson ajalle, kun ulkomaanjakso liittyy Suomessa suoritettaviin opintoihin.

Ulkomaan opintojakso voi olla

- vaihto-opiskelua ulkomaisessa oppilaitoksessa
- ulkomailla suoritettavaa työharjoittelua tai työssäoppimista
- opinnäytetyön tekemistä ulkomailla silloin, kun opinnäytetyön tekeminen edellyttää ulkomailla asumista

Ulkomaan asumislisän myöntämisessä noudatetaan määräaikaista olosuhdemuutosta koskevia sääntöjä. Lue lisää etuusohjeen Olosuhdemuutokset-sivun kohdasta [Määrätyn ajan kestävät olosuhteiden muutokset](#).

Määrä ja myöntämisperusteet

Jos asumismenoja on enemmän kuin 0 (nolla) euroa, asumislisä on **210 euroa kuukaudessa**. Asumismenoina huomioidaan vuokra tai käyttövastike. Lisäksi huomioidaan vesi-, sähkö- ja kalustemaksu.

Jos opiskelijalla ei ole asumismenoja, hylkää asumislisä syykoodilla 67. Lisää päätökseen päätösteksti **ALB11**. Jos opiskelija hakee asumislisää sellaisessa vaiheessa, että asunnosta ei ole vielä tietoa, hylkää asumislisä syykoodilla 60 (fraasi ALB25).

Asumislisä voidaan myöntää opiskelijalle, joka asuu ulkomailla tai Ahvenanmaalla

- vuokra-asunnossa
- asumisoikeusasunnossa
- osaomistusasunnossa
- opiskelija-asunnossa

Myös muulla, vuokralla asumista vastaavalla tavalla asuvalle voidaan myöntää asumislisä, jos hänellä on asumismenoja. Vuokralla asumista vastaavia asumistapoja ovat esimerkiksi asuminen oppilaitoksen asuntolassa tai perhemajoituksessa siten, että opiskelija maksaa asumisestaan osana lukukausimaksua tai ylläpitomaksua.

Asunnolla tarkoitetaan itsenäistä huonetta, huoneistoa tai muuta useamman huoneen muodostamaa kokonaisuutta. Asunnoksi voidaan hyväksyä lähinnä väliaikaisjärjestelynä myös hotellihuone tai lomamökki, jos siitä on tehty vuokrasopimus tai muu vastaava sopimus (esim. majoitussopimus) ja vuokra on määrätty kuukausivuokrana. Myös päiväkohtainen tai viikkokohtainen vuokrasopimus voidaan hyväksyä väliaikaisjärjestelynä, jos asumista tulee vähintään 18 päivää kuukaudessa. Asumislisä voidaan myöntää väliaikaiseen asuntoon vain muutamaksi kuukaudeksi, enintään lukukaudeksi.

Ulkomailla opiskelevalle voidaan myöntää asumislisä myös silloin, kun hän asuu **samassa asunnossa oman tai puolisonsa lapsen kanssa**. Ahvenanmaalla opiskelevalle asumislisää ei kuitenkaan myönnetä, jos opiskelija asuu yhdessä oman tai puolisonsa lapsen kanssa.

Esimerkki

Opiskelija aloittaa opinnot ulkomailla. Hänen mukanaan ulkomaille muuttavat myös puoliso ja lapsi. Opiskelijalle voidaan myöntää asumislisä ulkomailla opiskelun ajaksi.

Esimerkki

Opiskelija aloittaa opinnot Ahvenanmaalla. Hänen mukanaan Ahvenanmaalle muuttavat myös puoliso ja lapsi. Asumislisää ei voida myöntää, mutta perhe voi hakea yleistä asumistukea Ahvenanmaan asumiseensa.

Asumislisän saamiseen ei vaikuta se, onko opiskelija oikeutettu oppilaitoksen maksuttomaan asuntolapaikkaan tai se, että opiskelija on saanut apurahan tai oppilaitoksen maksaman avustuksen, joka on tarkoitettu asumiskustannuksiin.

Asumislisää ei myönnetä, jos opiskelija

- saa eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) mukaista asumistukea tai asuu samassa asunnossa eläkkeensaajan asumistukea saavan puolisonsa kanssa
- opiskelee ulkomailla tai Ahvenanmaalla, mutta asuu Manner-Suomessa
 - Opiskelija voi tällöin saada yleistä asumistukea.
- asuu ulkomailla, mutta opiskelee suomalaisessa oppilaitoksessa Suomessa
 - Jos opiskelija esimerkiksi asuu ulkomailla muusta kuin opinnoista johtuvasta syystä ja tekee Suomen opintoja ulkomailta käsin etäopintoina, asumislisää ei voida myöntää. Tällaisessa tilanteessa hylkää asumislisä syykoodilla 67. Lisää päätökseen päätösteksti ALB08.
- asuu vanhempansa luona
- asuu omistamassaan asunnossa

- asuu vanhempansa omistamassa asunnossa
- asuu puolisonsa omistamassa asunnossa

Jos opiskelijan oma omistusosuus, vanhemman tai puolison omistusosuus taikka puolisoiden yhteenlaskettu omistusosuus asunnosta on vähintään 50 prosenttia, kyse on omistusasunnosta eikä asumislisää voida myöntää. Asumislisä voidaan kuitenkin myöntää, vaikka asunto on vuokrattu opiskelijan vanhemmalta, jos se ei ole vanhemman omistama. Lue lisää [vanhemman omistaman asunnon määrittelyperusteista](#).

Opistoasumislisä ei koske opiskelijoita, jotka suorittavat koko koulutusta ulkomailla. Jos kuitenkin maksullisen kansanopistokoulutuksen opintoihin kuuluu ulkomaan opiskelujakso ja kansanopistomaksu sisältää majoituksen myös ulkomailla, opiskelija voi saada myös ulkomaan jakson ajalle opistoasumislisää 88,87 euroa kuukaudessa. Jos opiskelija opiskelee Ahvenanmaalla kansanopiston maksullisella linjalla ja hän asuu oppilaitoksen asuntolassa, hänen asumislisänsä on vakiomääräinen opistoasumislisä, 88,87 euroa kuukaudessa.

Jos opiskelija opiskelee ulkomaisen oppilaitoksen Suomessa sijaitsevassa toimipisteessä, esimerkiksi Estonian Business Schoolissa, hän voi saada ulkomaan asumislisän, mutta vain jos hän asuu ulkomailla.

Ulkomailta saatava asumistuki

Asumislisää myönnettäessä ulkomailta samanaikaisesti saatava asumistuki ei ole asumislisän saannin estävä etuus. Asumistuki vähennetään kuitenkin asunnon vuokrasta tai muista huomioon otettavista asumismenoista.

Asumislisän maksaminen tyhjään asuntoon

Asumislisää maksetaan tosiasiallisten asumisolosuhteiden mukaan ja se yleensä tarkistetaan asumisolosuhteiden muuttuessa.

Asumislisän maksamista voidaan kuitenkin jatkaa **enintään 3 kuukauden ajan**, jos

- opiskelija on tilapäisesti poissa asumislisääsunnosta tai
- opiskelija muuttaa pois asumislisääsunnostaan.

Tilapäisen poissaolon tai muuton syyllä ei ole merkitystä.

Maksettaessa asumislisää tyhjään asuntoon edellytetään, että

- opiskelija edelleen maksaa vuokraa asunnostaan
- asuntoa ei ole vuokrattu ulkopuoliselle ja
- opiskelijalle ei myönnetä asumislisää toiseen asuntoon.

Asumislisää ei erikseen myönnetä tyhjäksi jäävään asuntoon. Tämä koskee jatkotai lisätukea (esimerkiksi kesäopintotukea) ja tilannetta, jossa opiskelija ei lainkaan muuta asumislisääsuntoonsa. Jos asumislisä on jo ehditty myöntää, se on lakkautettava myönnön alkamisajankohdasta lukien.

Jos asumislisä on jo myönnetty kesäajalle ulkomaisen oppilaitoksen lukuvuoden mukaisesti, asumislisää voidaan maksaa myös kesäkuukausilta tyhjään asuntoon.

Esimerkki

Opiskelija on ulkomaan vaihdossa ja hänelle on myönnetty asumislisä ajalle 1.1. - 30.6. Opiskelija muuttaa takaisin Suomeen jo 10.5.2023. Hän kertoo, että hänen tulee maksaa ulkomaan asunnon vuokra kesäkuun loppuun asti.

Asumislisä voidaan maksaa tyhjään asuntoon ajalta 1.5. - 30.6.

Jos opiskelija asuu tilapäisen poissaolon vuoksi muualla kuin asumislisäasunnossaan siten, että jakso alkaa jo keväällä ja päättyy syksyllä, asumislisää voidaan maksaa enintään 3 kuukauden ajalta siten, että asumislisäkuukausia on keväällä ja syksyllä.

Esimerkki

Opiskelija muuttaa asumaan vanhempansa luo ajalle 1.5. - 31.10. Opintolinjan lukuvuosittainen tukiaika on 1.8.-31.5. Kesäajalle ei erikseen myönnetä asumislisää tyhjään asuntoon, mutta asumislisää voidaan maksaa toukokuulta, elokuulta ja syyskuulta. Lokakuulta asumislisää ei voida maksaa tyhjään asuntoon, koska tyhjään asuntoon maksamisen enimmäisaika on 3 kuukautta.

Jos opiskelija asuu väliaikaisesti vanhempansa luona, myönnetään opintoraha vanhemman luona asuvan suuruisena, vaikka asumislisää maksettaisiinkin tyhjään asuntoon.

1.7.3.2 Asumislisä 31.7.2017 asti

Asumislisää on 31.7.2017 asti voinut saada opiskelija, joka asuu vuokralla vuokra-, asumisoikeus- tai osaomistusasunnossa (OTL 65/1994 14 § 1 mom.). Asumislisä voidaan myöntää opiskelijalle muuttokuukauden alusta, jos hän on kyseisenä kuukautena asunut asunnossa vähintään 18 päivää.

Asumislisän piiriin kuuluvat kaikki vuokralla asuvat lapsettomat opiskelijat, esimerkiksi

- vuokralla yksin asuva opiskelija
- vuokralla yhdessä jonkun muun tai muiden kanssa asuva opiskelija (kimppa-asunnot)
- vuokralla asuvat lapsettomat avio- ja avoparit
- alivuokralaisena asuva opiskelija

Kuukausi, jolta maksetaan pelkkää opintotuen asumislisää, on tukikuukausi tulovalvonnassa, opintojen edistymisen seurannassa ja 1.8.2011 lukien myös korkeakouluopiskelijoiden enimmäistukiajassa.

Asumislisän määrä on enintään 80 % kuukausivuokrasta tai käyttövastikkeesta taikka niihin rinnastettavista vuokrasopimuksen tai asumisoikeussopimuksen mukaisista kiinteän suuruisista kuukausittaisista asumismenoista (OTL 65/1994 14 a § 1 mom.).

Asumismenoja ei kuitenkaan oteta huomioon 252,00 euron ylittävältä osalta.

Asumislisää ei makseta, jos asumismenot ovat alle 33,63 euroa kuukaudessa (OTL 65/1994 14 a § 5 mom.). Asumislisä on siten 26,90–201,60 euroa kuukaudessa.

Asunnolla tarkoitetaan itsenäistä huonetta, huoneistoa tai muuta useamman huoneen muodostamaa kokonaisuutta. Asunnoksi voidaan hyväksyä lähinnä väliaikaisjärjestelynä myös hotellihuone tai lomamökki, jos siitä on tehty vuokrasopimus tai muu vastaava sopimus (esim. majoitussopimus) ja vuokra on määrätty kuukausivuokrana. Myös päiväkohtainen tai viikkokohtainen vuokrasopimus voidaan hyväksyä väliaikaisjärjestelynä, jos asumista tulee vähintään 18 päivää kuukaudessa.

Asumislisä voidaan myöntää väliaikaiseen asuntoon vain muutamaksi kuukaudeksi, enintään lukukaudeksi.

Asumislisää voidaan myöntää sellaiseen asuntoon, josta käsin opiskelija voi harjoittaa päätoimisia opintoja. Tarvittaessa opiskelijalta pyydetään selvitystä opintojen luonteesta (esimerkiksi etäopinnot, lopputyön kirjoittaminen ym.). Lue lisää väliaikainen muutto toiseen asuntoon.

Asumislisä myönnetään tosiasiallisten asumisolosuhteiden perusteella. Pelkkä vuokran maksaminen ei oikeuta asumisliisän saamiseen, jos opiskelija tosiasiallisesti asuu muualla kuin kyseisessä asunnossa. Asumisolosuhteet katsotaan VTJ-tietojen mukaisiksi, ellei opiskelija esitä muuta luotettavaa selvitystä tosiasiallisista asumisolosuhteistaan (esim. T-lomake).

Asumislisää myönnettäessä otetaan huomioon alle 18-vuotiaan muualla kuin korkeakoulussa opiskelevan hakijan vanhempien tulot sekä hakijan omat tulot (vuositulovalvonta). 31.12.2008 asti asumisliisän myöntämisessä huomioidaan myös samassa asunnossa asuvan puolison tulot.

Asumisliisään ei ole oikeutettu opiskelija, joka

- asuu vanhempansa luona eli samassa asunnossa vanhempansa kanssa
 - Asumisliisä voidaan kuitenkin myöntää, jos opiskelijan vanhemmat asuvat tilapäisesti mutta yli 3 kuukauden ajan muualla. Vanhempien on pitänyt tehdä vähintään tilapäinen muuttoilmoitus, joka on kotikuntalain mukaan tehtävä, jos asuminen kestää yli 3 kuukautta.
- asuu samassa asunnossa oman taikka puolisonsa lapsen kanssa (lapsen iällä ei ole merkitystä)
 - Opiskelijalle, jonka kanssa opiskeluaikana asuu perheen lapsi, voidaan myöntää asumisliisä sellaisen asunnon asumismenoihin, joka on vuokrattu opiskelun vuoksi ja sijaitsee muulla paikkakunnalla kuin perheen vakituinen asunto. Lapsen iällä ei ole merkitystä. Perheen vakituisen asunnon on oltava kuitenkin edelleen perheen käytössä. Tähän asuntoon perhe voi saada asumistukea, jos edellytykset täyttyvät.

Esimerkki

Isä oli muuttanut perheen yhteisestä asunnosta toiselle paikkakunnalle ja opiskeleva äiti oli jäänyt lasten kanssa asumaan "vanhalle paikkakunnalle". Asumisliisää ei myönnetä lasten kanssa asuvalle, koska kysymys ei ollut asunnosta, joka olisi vuokrattu opiskelun vuoksi muulta paikkakunnalta kuin perheen vakituinen asunto.

- asuu omistamassaan taikka puolisonsa omistamassa asunnossa.
 - Jos opiskelijan tai hänen puolisonsa omistusosuus asunnosta tai asunnon omistavasta yhtiöstä on vähintään 50 %, asunto katsotaan omistusasunnoksi. Jos osuus kuolinpesästä on pienempi, asuntoa ei katsota omistusasunnoksi. Kuolinpesän osakkaiden määrä selviää lopullisesti vasta perunkirjoituksen yhteydessä, joten asuntoa ei voida katsoa opiskelijan tai tämän puolison omistusasunnoksi ennen perunkirjoitusta. Opiskelijan oma ilmoitus kuolinpesän osuuksista riittää (ei tarvita esimerkiksi perukirjaa).
 - Jos opiskelija tai hänen puolisonsa omistaa asunnon, mutta asunnon hallintaoikeus on jollakin muulla henkilöllä, asunto ei ole opiskelijan tai hänen puolisonsa omistusasunto. Jos opiskelija on tehnyt vuokrasopimuksen asunnon hallintaoikeuden haltijan kanssa, hänelle voidaan myöntää asumisliisä. Huomaa kuitenkin, että jos asunnon hallintaoikeus on opiskelijan

vanhemmalla, asunto on vanhemman omistama tai vanhemmalta vuokrattu ja asumislisän enimmäismäärä on 58,87 euroa kuukaudessa.

- olisi oikeutettu oppilaitoksen maksuttomaan asuntolapaikkaan, ellei ole erityisen painavia syitä sille, ettei hän voi ottaa asuntolapaikkaa vastaan.
- saa eläkkeensaajan asumistukilain (591/1978) mukaista asumistukea tai asuu samassa asunnossa eläkkeensaajan asumistukilain mukaista asumistukea saavan puolisonsa kanssa.
 - Leskeneläkkeen saaja voi valita, hakeeko eläkkeensaajan asumistukea vai asumislisää.
 - Eläkkeensaajan asumistukea saavalle voidaan myöntää asumislisä sellaisen asunnon asumismenoihin, joka on vuokrattu opiskelun vuoksi ja sijaitsee muulla paikkakunnalla kuin perheen vakituinen asunto.
 - Jos on kyse muista kuin avio- tai avopuolisoista, vuokra- tai asumisoikeusasunnossa asuva lapseton opiskelija kuuluu opintotuen asumislisän piiriin ja hänelle myönnetään asumislisä hänen asumismeno-osuutensa mukaisesti. Jos hänen asumismeno-osuutensa on aiemmin sisältynyt eläkkeensaajan asumistuella korvattuihin asumismenoihin, myös asumistuki on tarkistettava.

Siirtymä. Eläkkeensaajien asumistukea koskeva kohta on tullut voimaan 1.11.2007. Jos opiskelijalle on esimerkiksi opintotuen muutoksenhakulautakunnan päätöksen perusteella maksettu opintotuen asumislisää, vaikka hänen samassa asunnossa asuvalle puolisolleen on maksettu eläkkeensaajien asumistukea, opintotuen asumislisä voidaan lakkauttaa 1.11.2007 lukien. Opiskelijaa on kuultava ennen asumislisän lakkauttamista.

Puolisolla tarkoitetaan avio- tai avopuolisoa sekä rekisteröidyn parisuhteen osapuolta (OTL 65/1994 3 §). Samassa asunnossa kahdestaan asuvat mies ja nainen katsotaan puolisoiksi.

Myös samassa asunnossa asuvia samaa sukupuolta olevia henkilöitä voidaan pitää avopuolisoina 1.3.2017 alkaen. Jos opintotuen saaja ilmoittaa asuvansa samaa sukupuolta olevan avopuolison omistusasunnossa, oikeus asumislisään päättyy 1.3.2017. Lisää päätökseen fraasi ALB31. Oikeus asumislisään päättyy myös, jos opintotuen saaja ilmoittaa asuvansa samassa asunnossa samaa sukupuolta olevan avopuolison lasten kanssa. Tällöin päätökseen lisätään fraasi ALB32.

Asunnon hallintaoikeus rinnastetaan asunnon omistamiseen, eli hallintaoikeuden haltija katsotaan asunnon omistajaksi. Asunnon varsinaista omistajaa ei siis katsota asunnon omistajaksi. Katso tarkemmin Vanhemman omistama tai vanhemmalta vuokrattu asunto.

Tutustu myös Kelan Vuokrasopimuskyselyn ohjeisiin.

Asuntola 31.7.2017 asti

Asumislisää ei myönnetä opiskelijalle, joka on oikeutettu oppilaitoksen maksuttomaan asuntolapaikkaan, ellei ole erityisen painavia syitä sille, ettei hän voi ottaa asuntolapaikkaa vastaan. Näissä tilanteissa asunnon on sijaittava niin, että sieltä käsin voi harjoittaa opintoja. Erityisinä syinä pidetään:

- opiskelija on jo entuudestaan asunut asunnossa, jossa hän voi asua myös opiskeluaikana

- opiskelija on avio- tai avoliitossa ja on muuttanut yhteiseen asuntoon puolisonsa kanssa tai
- opiskelija ei voi terveydellisistä tai muista vastaavista erityisistä syistä asua oppilaitoksen asuntolassa. Tarvittaessa on pyydettävä lääkärintodistus tai muu vastaava selvitys.

Asumislisää voidaan myöntää myös, jos asuntolassa ei pääsääntöisesti saa asua viikonloppuisin tai opiskeluaikaan sisältyvinä loma-aikoina taikka viikonloppuasumisesta tai loma-aikojen asumisesta peritään korvausta ja opiskelija on näiden syiden takia vuokrannut asunnon muualta. Opiskelija voi tällöin asua viikolla asuntolassa.

Asuntolapaikkojen viikonloppukorvauksiin ei myönnetä asumislisää eikä yleistä asumistukea. Jos opiskelija kuitenkin on solminut vuokrasopimuksen asuessaan asuntolassa viikonloppuisin tai loma-aikoina, voidaan asumislisä myöntää vuokrasopimuksen mukaisten kiinteiden kuukausittaisten asumismenojen perusteella.

1.7.3.3 Asumismenot 31.7.2017 asti

Asumislisä määräytyy

- vuokran tai käyttövastikkeen mukaan.
- Vuokra- tai asumisoikeussopimuksessa mainittu kiinteä vesi-, sähkö- ja kalustemaksu otetaan myös huomioon asumislisän määräytymisperusteena.

Erilliset maksut. Sellaista sähkö- tai vesimaksua, johon liittyy määrääjain tasausmaksu, ei hyväksytä asumislisän perusteeksi. Myöskään erillisiä asumiseen liittyviä muita maksuja kuten siivous-, sauna-, liinavaate-, pesutupa-, puhelin- tai autopaikkamaksuja ei hyväksytä asumislisän perusteeksi. Myöskään sellaisia lämmityskustannuksia, jotka eivät sisälly vuokraan tai käyttövastikkeeseen, ei hyväksytä asumislisän perusteeksi.

Asumismenot ilmenevät **vuokrasopimuksesta**. Vuokrasopimus ja sen muutos tehdään yleensä kirjallisesti. Sopimuksen ei tarvitse olla määrämuotoinen. Sopimuksen ei myöskään tarvitse olla huoneenvuokralain mukainen sopimus, vaan muukin sopimus, esimerkiksi majoitussopimuksen nimikkeellä oleva sopimus on riittävä. Asumislisähakemukseen on liitettävä sopimus asunnon vuokraamisesta.

Jos hakija ei toimita kirjallista vuokrasopimusta sen vuoksi, että vuokrasopimus on tehty **suullisesti**, pyydetään hakijalta T-lomake, vuokranantajan yhteystiedot ja/tai vuokranmaksukuitti. Jos hakija ei niitä toimita, hylätään hakemus, koska hakija ei ole osoittanut olevansa vuokralla asuva ja/tai koska hänellä ei ole opintotukilain 14 a §:n mukaisia asumislisällä korvattavia asumismenoja. Huomaa! Hakemusta ei tule hylätä sillä perusteella, että hakija ei ole toimittanut pyydettyä lisäselvitystä (esim. kopio vuokrasopimuksesta).

Myönnetyn asumislisän määrää voidaan aina tarkistaa, jos kuukausivuokran määrä muuttuu. Määrä voidaan tarkistaa lukukauden aikana yhdeltäkin kuukaudesta.

Asumislisän epäämisen tai lakkauttamisen perusteena ei voida käyttää sitä, että opiskelija ei maksa vuokraansa itse (esim. vanhemmat tai puoliso maksavat) tai että opiskelija on laiminlyönyt vuokranmaksun.

Huomioitavat asumismenot seuraavissa tilanteissa

- **Osaomistusasunnolla** tarkoitetaan asumismuotoa, jossa asukas lunastaa aluksi asunnosta omakseen tietyn osuuden maksamalla asunnon kauppahinnasta esimerkiksi 20–30 %. Asunnossa asutaan aluksi vuokralla. Vuokralla oloaika on vähintään viisi ja enintään 12 vuotta ja sitä voidaan myös sopimuksella jatkaa. Vuokrana maksettavat kulut, kuten hoitokulut, rahoituskulut, hallintokulut tai pääomavastike, ovat hyväksyttäviä asumismenoja. Vuokranmaksulla ei lisätä asukkaan omistusosuutta asunnosta.
- **Omaksi-asunnolla (esim. Lakea Oy)** tarkoitetaan asumismuotoa, jossa asiakas maksaa rakennusaikana 7 % asunnon kokonaishinnasta ja saa oikeuden asumiseen sekä myöhempään osakkeiden lunastukseen. Asunnossa asutaan aluksi vuokralla. Asunnosta maksetaan pääomavuokraa, lainanhoitokuluja sekä hoito- ja erillisvuokraa. Pääomavuokra ja hoito- sekä erillisvuokra ovat hyväksyttäviä asumismenoja. Sopimuksen mukaisten vuosien kuluttua asiakas voi lunastaa loput osakkeet itselleen. Varausmaksu ja kuukausittain maksettu pääomavuokra lasketaan tällöin eduksi loppukauppahinnasta.
- **Kuolinpesän omistamassa** asunnossa asuva kuolinpesän osakas on oikeutettu asumislisään, jos asunnon hallinta perustuu vuokrasopimukseen. Vuokrasta vähennetään vuokraajan oma osuus omistusosuuden mukaisesti.
- **Opiskelijan osittain omistama asunto.** Opiskelija, joka asuu vuokralla asunnossa, jonka hän omistaa muulla tavoin yhteisesti muiden osakkaiden kanssa, on myös oikeutettu asumislisään. Muille osakkaille maksettavasta vuokrasta ei tarvitse vähentää vuokraajan omaa osuutta omistuksesta.
- **Opiskelijan tai hänen puolisonsa työsuhdeasunto.** Asumislisää voidaan myöntää myös opiskelijalle, joka asuu omassa tai puolisonsa työsuhdeasunnossa. Asumislisän myöntäminen työsuhdeasuntoon edellyttää, että työnantaja (vuokranantaja) ja työntekijä (opiskelija tai hänen puolisonsa) ovat solmineet vuokrasopimuksen. Työsuhdeasunnon asumismenoihin ei myönnetä asumislisää siltä osin, kuin on kyse luontaisedusta. Jos työsuhdeasunnossa asuva maksaa itse osan vuokrasta, voidaan asumislisä myöntää itse maksetusta osasta. Työsuhdeasuntoon rinnastetaan asunto, jonka asumismenojen maksamisesta on sovittu pelaajasopimuksessa.

1.7.3.3.1 Asumiskustannusten jakaminen 31.7.2017 asti

Asumislisä myönnetään yksittäiselle opiskelijalle eikä ruokakunnalle. Asumislisä määräytyy opiskelijan asumismenojen perusteella. Jos samassa asunnossa asuu useita henkilöitä, jaetaan asumismenot asukkaiden kesken. Asumismenojen jakoperusteet vaihtelevat eri tilanteissa.

Pääsäännön mukaan opiskelijan osuus asumismenoista saadaan jakamalla koko asunnon asumismenot asukkaiden lukumäärällä.

Avio- ja avoparit

Pääsäännön mukaan menetellään aina, kun asunnossa asuu avio- tai avopari. Tällöin yhteenlasketut asumismenot jaetaan tasan puolisoitten kesken.

- Jos puolisoilla on yhteinen vuokrasopimus tai vuokrasopimus on vain toisen nimissä, vuokra sekä muut hyväksyttävät asumismenot jaetaan tasan puolisoitten kesken.
- Jos puolisoilla on erilliset vuokrasopimukset, vuokrasopimuksista ilmenevät asumismenot lasketaan yhteen ja jaetaan tasan puolisoitten kesken, vaikka erillisten vuokrasopimusten mukaiset asumismenot olisivatkin erisuuruiset.
- Puolisoitten välinen mahdollinen alivuokrasopimus ei muuta tilannetta, vaan tällöin asumismenot huomioidaan toisen maksaman päävuokran suuruisina ja jaetaan tasan puolisoitten kesken.
- Asumiskustannuksia ei kuitenkaan jaeta tasan puolisoitten kesken, jos puoliset asuvat yhdessä toisen puolison vanhemman luona ja vain toinen puoliso on solminut vuokrasopimuksen puolisonsa vanhempien kanssa. Tällöin voidaan katsoa, että vanhempiensa luona asuvalla puolisoilla ei ole ollenkaan asumislisän perusteeksi hyväksyttäviä asumiskustannuksia.

Yhteinen vuokrasopimus

Asumismenot opiskelijaa kohden lasketaan pääsäännön mukaan myös, kun asunnossa asuu yhdessä muuten kuin avio- tai avosuhteessa olevia henkilöitä ja heillä on yhteinen vuokrasopimus. Yhteisen vuokrasopimuksen mukainen vuokra sekä muut hyväksyttävät asumismenot jaetaan tasan asukkaiden lukumäärällä ja asumislisä määräytyy kullekin näin laskettujen asumismenojen mukaan.

Erityisestä syystä voidaan muiden kuin avio- tai avoparien osalta hyväksyä **muukin jakoperuste** kuin pääsäännön mukainen jakoperuste asumismenoille, kun asunnossa asuu useampia henkilöitä ja heillä on yhteinen vuokrasopimus. Tällaisena syynä voi olla asukkaiden hallussa olevien huoneiden määrän tai asuinpinta-alojen koon huomattava ero.

Esimerkki

Yhdellä asukkaalla on neljän huoneen huoneistosta kaksi huonetta ja kahdella muulla muut huoneet. Tällöin kahta huonetta hallussa pitävälle voidaan laskea puolet asumismenoista ja kaksi muuta jakavat jäljellä olevan osuuden asumismenoista olettaen, että huoneet ovat suunnilleen samansuuruiset. Samoin, jos asukkailla on käytössään muuten huomattavan erisuuruiset pinta-alat, asukkaiden voidaan katsoa vastaavan asumismenoista käytössään olevien pinta-alojen suhteessa.

Tapauskohtaisesti ratkaistaan, ovatko perusteet hallussa olevien huoneiden määrästä tai asuinpinta-alojen huomattavasta kokoerosta hyväksyttävät. Perusteeksi yleensä riittää esimerkiksi selvitys kunkin käytössä olevien huoneiden määrästä. Asuintiloja ei muuten tarvitse selvittää. Jos taas vedotaan lähinnä asuinpinta-alojen kokoeroon, hakijan hallussa olevan tilan pinta-alan on selvästi poikettava asunnossa asuvien lukumäärän mukaisesta osuudesta. Kunkin maksaman vuokraosuuden on myös suunnilleen vastattava hänen käytössään olevien tilojen osuutta koko asunnosta.

Yhteisellä vuokrasopimuksella asuvien asumismenot jaetaan pääsäännöstä poikkeavasti vain asukkaiden niin hakiessa. Hakijoiden tulee hakemuksessaan esittää selvitykset vuokran jakautumisesta asukkaiden kesken sekä kunkin käytössä olevista tiloista. Asumismenojen jakautumisesta asukkaiden kesken on esitettävä kunkin allekirjoittama yhteinen sopimus. Lisäksi voidaan edellyttää asunnon pohjapiirrosta tai vastaavaa selvitystä liitteeksi hakemukseen. Jos selvitys ei ole luotettava tai kaikki eivät ole allekirjoittaneet sopimusta, yhteisen vuokrasopimuksen mukaiset hyväksyttävät menot jaetaan ensisijaisesti tasan asukkaiden määrän mukaan.

Erillinen vuokrasopimus tai alivuokrasopimus

Jos opiskelijalla on erillinen vuokrasopimus osa-asunnosta vuokranantajan kanssa tai jos opiskelija asuu selvässä alivuokralaissuhteessa ja hänellä on alivuokrasopimus, asumislisä määräytyy pääsääntöisesti kyseisen sopimuksen mukaisten menojen mukaan. Jos päävuokralaisena oleva vuokranantaja hakee asumislisää, hänen asumismenoistaan vähennetään alivuokralaisten maksamat hyväksyttävät asumismenot.

1.7.3.4 Asunto vanhemmalta 31.7.2017 asti

Asumislisän määrä on enintään 58,87 euroa, jos opiskelija asuu vanhemmaltaan vuokraamassaan tai vanhempiensa omistamassa asunnossa. Koska asumislisän määrä on 80 % vuokrasta, asumislisä myönnetään 58,87 euron suuruisena, jos vuokra on vähintään 73,59 euroa kuukaudessa. Vuokran ollessa alle tämän määrän asumislisän määrä on vastaavasti pienempi.

Kun arvioidaan, onko asunto vanhemmalta vuokrattu tai vanhemman omistama, vanhemman omistusosuus on ensisijaisesti tutkittava asia.

- Jos vanhempi omistaa asunnosta vähintään 50 %, asumislisä on enintään 58,87 e/kk, vaikka opiskelija olisi vuokrannut asunnon kolmannelta osapuolelta (katso Asunnon hallintaoikeus).
- Jos vanhempi omistaa asunnosta alle 50 % ja on vuokranantajana, asumislisä voidaan yleensä myöntää tavanomaiseen tapaan eli asumislisä on enintään 201,60 e/kk.
- Vuokrasuhde vanhempaan voi kuitenkin olla ratkaiseva, jos asunto on kokonaan vanhemman hallinnassa. Jos vanhempi vuokraa lapselleen oman vuokra-, asumisoikeus- osaomistus- tai työsuhdeasuntonsa, asumislisä on enintään 58,87 e/kk.
- Asuntoa ei kuitenkaan katsota vanhemmalta vuokratuksi, jos opiskelija on alaikäinen ja opiskelijan vanhempi on sen vuoksi tehnyt vuokrasopimuksen. Asunto on kuitenkin vuokrattu opiskelijan opiskeluasunnoksi. Hakijan on selvitettävä nämä asiat hakemuksessaan.

Jos opiskelija asuu asunnossa, jonka omistaa **yhtiö**, josta vanhemman omistusosuus on vähintään 50 prosenttia, asunto katsotaan vanhemman omistamaksi. Omistuksensa perusteella vanhemmat käyttävät määräysvaltaa yhtiössä. Jos opiskelija asuu asunnossa, jonka omistaa kuolinpesä, josta vanhemman osuus on 100 %, asunto katsotaan vanhemman omistamaksi. Jos osuus kuolinpesästä on pienempi, asuntoa ei katsota vanhemman omistamaksi. Kuolinpesän osakkaiden määrä selviää lopullisesti vasta perunkirjoituksen yhteydessä, joten asuntoa ei voida katsoa vanhemman omistamaksi ennen perunkirjoitusta. Opiskelijan oma ilmoitus kuolinpesän osuuksista riittää (ei tarvita esimerkiksi perukirjaa).

Asunnon hallintaoikeus rinnastetaan asunnon omistamiseen, eli hallintaoikeuden haltija katsotaan asunnon omistajaksi. Jos asunnon omistusoikeus on esimerkiksi perinnönjaossa siirtynyt opiskelijan vanhemmalle, mutta asunnon hallintaoikeus on jollakin muulla henkilöllä (esimerkiksi isovanhemmalla), asunto ei ole vanhemman omistama. Jos opiskelija on tehnyt vuokrasopimuksen isovanhemman eli asunnon

hallintaoikeuden haltijan kanssa, hänelle voidaan myöntää normaali asumislisä (enintään 201,60 e/kk). Vastaavasti jos opiskelija omistaa asunnon, mutta sen hallintaoikeus on hänen vanhemmallaan, asunto katsotaan vanhemman omistamaksi. Jos opiskelija on vuokrannut kyseisen asunnon vanhemmaltaan eli hallintaoikeuden haltijalta, asumislisän enimmäismäärä on 58,87 euroa kuukaudessa. Jos hallintaoikeus on muulla kuin opiskelijalla tai hänen vanhemmallaan, asumislisä myönnetään normaalisti.

Asunto voi olla joko **samassa kiinteistössä** tai eri kiinteistössä kuin vanhemman vakituinen asunto. Samassa kiinteistössä sijaitsevaan asuntoon voidaan myöntää asumislisä, jos asunnossa on oma sisäänkäynti ulkoa tai rappukäytävästä sekä itsenäisen asumisen mahdollistava varustetaso (wc ja mahdollisuus ruuanlaittoon). Opiskelijalle, joka asuu vanhemmaltaan vuokraamassaan tai vanhempansa omistamassa asunnossa, joka on samassa kiinteistössä kuin vanhemman vakituinen asunto, opintoraha myönnetään samansuuruisena kuin vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle.

Asuntoa ei katsota vanhemmalta vuokratuksi, jos opiskelija on vuokrannut asunnon vanhempansa uudelta puolisoilta.

1.7.4 Opintolainan valtiontakaus

Takauksen sisältö

Opintolainalle myönnetään valtiontakaus, joka on voimassa enintään 30 vuotta ensimmäisen lainaerän nostamisesta. Myös pääomitetulla korolla on valtiontakaus. Koroista ja muista kuin takauksessa mainituista lainaehdoista sopivat pankki ja opiskelija.

Opintolainan valtiontakaus myönnetään opiskelijalle, joka saa opintorahaa tai aikuiskoulutustukea. Opintorahaa saavalle korkeakouluopiskelijalle opintolainan valtiontakaus myönnetään ilman erillistä hakemusta.

Opintolainan valtiontakaus myönnetään myös

- lapsilisään oikeutetulle muualla kuin vanhempansa luona asuvalle, jos hän vanhempiensa tulojen perusteella olisi oikeutettu opintorahaan
- 18–19-vuotiaalle opiskelijalle, joka opiskelee muussa oppilaitoksessa kuin korkeakoulussa vaikka hän ei olisi oikeutettu vanhempiensa tulojen perusteella opintorahaan **sekä**
- opiskelijalle, joka saa opintotukilain 20 §:ssä tarkoitettua opiskelusta maksettavaa päivärahaa, jonka vuoksi hänellä ei ole oikeutta opintorahaan. Tämä koskee Maanpuolustuskorkeakoulussa sotatieteiden kandidaatin tutkintoa suorittavia sekä Raja- ja merivartiokoulussa rajavartijan kaksiosaista peruskurssia suorittavia koulutuksen 1. osan aikana ja rajavartijan yksiosaista peruskurssia suorittavia koulutuksen koko ajalla. Katso tarkemmin kohdasta [Oppilaitoksen maksama päiväraha](#).

Valtiontakausta **ei myönnetä** opiskelijalle,

- joka on suorittamassa vapausrangaistusta **tai**
- jonka opintolaina on takausvastuun perusteella Kelan perittävänä, ellei ole olemassa erityisiä syitä takauksen myöntämiselle

Opiskelijan maksuhäiriö ei enää 1.8.2017 alkaen estä opintolainan myöntämistä.

31.7.2017 asti valtioneuvoston valtiontakaus ei myönnetä opiskelijalle, jolla on luottotietolain (527/2007) 4 luvussa tarkoitettuun luottotietorekisteriin rekisteröity maksuhäiriö, paitsi jos maksuhäiriö on

- yksittäinen, määrältään vähäinen ja sen rekisteröinnistä on kulunut kohtalaisen pitkä aika tai
- merkinnän aiheuttanut velka on suoritettu taikka
- valtioneuvoston takauksen myöntämiselle on muu erityinen syy

Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 15 §)

Opintolainan määrä

- korkeakouluopiskelija ja aikuiskoulutustuen saaja 650 e/kk (31.7.2017 asti 400 e/kk)
- 18 vuotta täyttänyt muu kuin korkeakouluopiskelija 650 e/kk (31.7.2017 asti 400 e/kk)
- alle 18-vuotias muu kuin korkeakouluopiskelija 300 e/kk (31.7.2017 asti 260 e/kk)
- ulkomailla tutkintoa suorittava sekä ulkomaan vaihto-opiskelussa oleva (myös aikuiskoulutustuen saaja) 800 e/kk (31.7.2017 asti 700 e/kk).

Oikeus iän puolesta korkeampaan valtioneuvoston takaukseen alkaa sen kuukauden alusta, jona opiskelija täyttää 18 vuotta.

Lainatakaus myönnetään ulkomailla opiskelevan suuruusena, kun opiskelija suorittaa koko tutkinnon ulkomaisessa oppilaitoksessa, kun hän on vaihto-opiskelijana ulkomaisessa oppilaitoksessa, työharjoittelussa ulkomailla tai kun opinnäytetyön tekeminen edellyttää ulkomailla asumista (työn aihe liittyy kyseiseen maahan ja opiskelija asuu ulkomailla opinnäytetyön tekemisen aikana).

Ulkomailla opiskelevalle mutta Suomessa asuvalle opiskelijalle lainatakaus myönnetään ulkomailla opiskelevan suuruusena (opiskelija asuu esimerkiksi Kemissä ja suorittaa työssäoppimisjaksoa Haaparannassa). Opiskelijalle, joka suorittaa opintojaan suomalaisessa oppilaitoksessa ja joka asuu ulkomailla muusta kuin opinnoista johtuvasta syystä, myönnetään lainatakaus samojen ehtojen mukaan kuin Suomessa opiskelevalle ja asuvalle.

Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 16 §)

1.7.4.1 Aikuiskoulutustuen lainatakaus

Aikuiskoulutustukeen liittyvä opintolainan valtioneuvoston takaus eli aitu-lainatakaus voidaan myöntää opiskelijalle, joka saa aikuiskoulutustukea vähintään 8 viikon (56 kalenteripäivän) yhtäjaksoisen ajan. Lainatakaus voidaan myöntää aikaisintaan hakemuksen saapumiskuukautta edeltävän kuukauden alusta lukien. Työllisyysrahasto lähettää Kelalle aikuiskoulutustukitiedot, joita käytetään opintotuen ratkaisuihin.

Jos opiskelija on hakenut aikuiskoulutustuen lainatakausta aikuiskoulutustukiajalle ja jos opiskelijalle myöhemmin myönnetään aikuiskoulutustukea alkuperäistä päätöstä pidemmälle ajalle, aitu-lainatakaus myönnetään koko aikuiskoulutustukiajalle. Aitu-lainatakaus voidaan tällöin myöntää takautuvasti ja myös ilman uutta aitu-

lainatakaushakemusta, kun saamme tiedon aikuiskoulutustuen uudesta myönnöstä tai uudesta oikeusajasta.

Aikuiskoulutustuen lainatakaus myönnetään kaikkiin niihin koulutuksiin, jotka kuuluvat aikuiskoulutustuen piiriin, myös muihin kuin opintotukilain piiriin kuuluviin koulutuksiin.

Tukiajan laskenta

Aikuiskoulutustuen tukijakso tai -jaksot määräävät, mille ajalle aitu-lainatakaus myönnetään. Huomioon otetaan ne aikuiskoulutustukijaksot, jotka kestävät yhtäjaksoisesti vähintään 8 viikkoa (56 kalenteripäivää).

Kaksi erillistä aikuiskoulutustukijaksoa, joiden väliin jäävän tuettoman ajan kesto on enintään 7 päivää, yhdistetään (erillisten jaksosten kestoista riippumatta). Yhdistämisellä tarkoitetaan, että kyse on yhtäjaksoisesta aikuiskoulutustukijaksosta.

- **Tuen yhtäjaksoisuus.** Jos kahden aikuiskoulutustukijakson väliin jää enintään 7 kalenteripäivää, tulkitaan tukijaksot yhdeksi aikuiskoulutustukijaksoksi. Esimerkiksi 13.9.–13.10. tukijakso yhdistetään 18.10.–12.11. tukijaksoon, koska jaksosten väliin jää vain 4 aikuiskoulutustuetonta kalenteripäivää.
- Joululomaan sovelletaan kuitenkin seuraavaa poikkeussääntöä. Jos aikuiskoulutustukijakso päättyy joulukuussa ja tuettoman jakson kesto on enintään 24 kalenteripäivää, yhdistetään aikuiskoulutustukijaksot yhdeksi tukijaksoksi. Enintään 24 päivää kestävä joululoma ei siis keskeytä aikuiskoulutustuen yhtäjaksoisuutta.

Jos yhtäjaksoisen ja erilliseksi katsottavan aikuiskoulutustukijakson kesto on alle 8 viikkoa (56 päivää), kyseistä jaksoa ei oteta lainkaan huomioon aitu-lainatakaus-oikeutta määriteltäessä.

Esimerkki

Opiskelijalla on kaksi erillistä 40 päivää kestävästä aikuiskoulutustukijaksoa, 14.8.–22.9. ja 6.10.–14.11. Koska jaksosten väliin jäävän tuettoman ajan kesto on yli 7 päivää, kyse on kahdesta erillisestä aikuiskoulutustukijaksosta. Aitu-lainatakausta ei voida myöntää, koska jaksoja ei voida yhdistää ja koska kumpikaan erillinen aikuiskoulutustukijakso ei kestä yhtäjaksoisesti vähintään 56 päivää.

Kalenterikuukausi oikeuttaa lainatakaukseen, jos siinä on vähintään 18 **huomioon otettavaan** aikuiskoulutustukijaksoon kuuluvaa kalenteripäivää.

- Aikuiskoulutustukijakson aloituskuukausi on aitu-lainatakauskuukausi, jos aikuiskoulutustukijakso alkaa kuukauden alkupuolella siten, että kuukaudessa on vähintään 18 aikuiskoulutustukijaksoon kuuluvaa päivää.
- Aikuiskoulutustukijakson päättymiskuukausi on aitu-lainatakauskuukausi, jos aikuiskoulutustukijakson viimeinen päivä on kuukauden 18. päivä tai myöhäisempi.

Tuki myönnetään ainoastaan täysille kuukausille. Myös 1 kuukauden aitu-lainatakaukset ovat mahdollisia.

Esimerkki

Opiskelijan aikuiskoulutustukijakso alkaa 15.9. ja päättyy 14.11. Sen kesto on vähintään 8 viikkoa (56 päivää). Syyskuussa ja marraskuussa ei kummassakaan ole 18:a aikuiskoulutustukijaksoon kuuluvaa päivää,

joten aitu-lainatakausta ei voida myöntää syyskuulle eikä marraskuulle.
Lainatakaus myönnetään vain lokakuulle.

Edellä kerrotun estämättä aitu-lainatakaus myönnetään kuitenkin kuukaudelle, jossa on vähemmän kuin 18 aikuiskoulutustukijaksoon kuuluvaa päivää, jos opinnot jatkuvat keskeytyksettä ja jos opiskelija hakee aikuiskoulutustuen jatkoksi opintotukea. Tämä koskee tilannetta, jossa oikeus opintorahaan ja sen mukaiseen lainatakaukseen alkaa aikuiskoulutustuen eli estävän etuuden vuoksi vasta seuraavasta kuukaudesta alkaen. Kun havaitset tällaisen tilanteen, luo aitu-lainatakaukseen Toimeksianto-työ. Aitu-lainatakaus myönnetään Erityiset perusteet -näytöllä ja poikkeukselliselle ajalle.

Esimerkki

Aikuiskoulutustuki päättyy 17. lokakuuta. Estävän etuuden jälkeistä aikaa on lokakuussa vähemmän kuin 18 päivää, joten opintoraha ja normaali lainatakaus myönnetään vasta marraskuusta alkaen. Opiskelijalle voidaan myöntää aitu-lainatakaus lokakuulle.

Jos opinnot jatkuvat keskeytyksettä ja jos opiskelija hakee aikuiskoulutustuen jatkoksi opintotukea, aitu-lainatakaus voidaan myöntää, vaikka aikuiskoulutustukijakso ei ole vähintään 8 viikkoa (56 kalenteripäivää). Edellytyksenä kuitenkin on, että kalenterikuukaudessa on vähintään 18 tukeen oikeuttavaan aikaan kuuluvaa kalenteripäivää. Tukeen oikeuttavalla ajalla tarkoitetaan opiskeluaikaa eli aikaa, joka oikeuttaa aitu-lainatakaukseen tai opintotukeen.

Esimerkki

Opiskelijan aikuiskoulutustukijakso alkaa 16.8. ja päättyy 17.9. Hän hakee aitu-lainatakausta ja sen jälkeiselle ajalle opintotukea. Elokuulle ei voida myöntää aitu-lainatakausta, koska elokuussa ei ole vähintään 18 aikuiskoulutustukijaksoon (ja tukeen oikeuttavaan aikaan) kuuluvaa kalenteripäivää. Syyskuulle voidaan myöntää aitu-lainatakaus, vaikka aikuiskoulutustukijakso ei ole vähintään 8 viikkoa, koska syyskuu on kokonaisuudessaan opiskeluaikaa ja siinä on vähintään 18 tukeen oikeuttavaan aikaan kuuluvaa kalenteripäivää. Opintoraha ja lainatakaus voidaan myöntää lokakuusta alkaen.

Aikuiskoulutustuen 1.8.2020 muutokset

Aikuiskoulutustuen hakeminen, myöntäminen ja maksaminen muuttuivat, kun aikuiskoulutusetuuksista annettua lakia (1276/2000) muutettiin 1.8.2020 alkaen. Muutokset koskevat palkansaajahakijoita, jotka hakevat aikuiskoulutustukea uusiin opintoihin lainmuutoksen voimaantulon jälkeen. He hakevat ensihakemuksella päätöstä oikeudesta aikuiskoulutustukeen ja jälkikäteen tehtävillä maksuhakemuksilla päätöstä aikuiskoulutustuen määrästä ja maksamisesta.

Jos opiskelija on saanut aikuiskoulutustukea samoihin opintoihin ennen 1.8.2020, hän saa aikuiskoulutustuen aiemmin voimassa olleiden säännösten mukaisesti, kuitenkin enintään 31.7.2024 asti. Aitu-lainatakaus myönnetään heille samoin kuin ennen lainmuutosta. Myös aiemmin voimassa olleiden säännösten mukaisen sovitellun aikuiskoulutustuen myöntäminen jatkuu vanhoilla saajilla (kuitenkin enintään 31.7.2024 asti). Yrittäjien aikuiskoulutustuki ei muutu.

Aikuiskoulutustuen uusien säännösten mukainen ensihakemus on tehtävä Työllisyysrahastolle aikaisintaan 4 kuukautta ennen tukijakson alkua tai enintään 6 kuukautta takautuvasti ensimmäisen maksuhakemuksen yhteydessä. Aitu-lainatakauksessa on kuitenkin vain 1 kuukauden takautuva haku aika.

Esimerkki

Opinnot alkavat tammikuussa 2021, joten opiskelija voi tehdä Työllisyysrahastolle aikuiskoulutustuen ensihakemuksen aikaisintaan syyskuussa 2020 ja viimeistään maksuhakemuksen kanssa kesäkuussa 2021.

Jos opiskelija haluaa saada aikuiskoulutustuen lainatakauksen opintojensa alusta alkaen, aiku-lainatakaushakemuksen on oltava Kelassa helmikuun 2021 loppuun mennessä.

Aitu-lainatakaushakemus voidaan ratkaista sen jälkeen, kun Työllisyysrahasto on antanut ensipäätöksen. Aikuiskoulutustuen lainatakaus myönnetään ensipäätöksessä ratkaistun aikuiskoulutustukeen oikeuttavan ajan (= aiku-oikeusajan) mukaisesti.

Ensipäätöksen jälkeen tulevia maksupäätöksiä ei Kelassa käytetä aiku-lainatakaus-oikeuden tarkistamiseen. Jos aiku-lainatakaus on myönnetty aiku-oikeusajalle, emme tutki, tuleeko jokaiselle kuukaudelle maksupäätös ja sen mukainen aiku-maksu.

Esimerkki

Aikuiskoulutustuen ensipäätöksen mukainen oikeusaika on 1.9.2021 – 31.5.2022. Opiskelija voi

- jättää näitä kuukausia väliin niin, ettei tee maksuhakemusta jollekin tai joillekin kuukausille = näiltä kuukausilta ei tule maksupäätöstä eikä mitään muutakaan (aitu-aika ei kulu)
- tehdä maksuhakemuksen, vaikka tulot eivät ole riittävästi pienentyneet = Työllisyysrahasto antaa hylkäävän maksupäätöksen (aitu-aika ei kulu)
- tehdä maksuhakemuksen, kun tulot ovat pienentyneet enintään 50 % = maksupäätös (aitu-aika kuluu 0,5 kuukaudelta)
- tehdä maksuhakemuksen, kun tulot ovat pienentyneet yli 50 % = maksupäätös (aitu-aika kuluu 1,0 kuukaudelta).

Kun aiku-lainatakaus on esimerkkitalanteessa myönnetty ensipäätöksen mukaiselle aiku-oikeusajalle 1.9.2021 – 31.5.2022, myönnettyä aiku-lainatakausta ei muuteta edellä todetuissa tilanteissa. Sitä voidaan muuttaa aikuiskoulutustuen tarkistus-, hylkäys- tai lakkautuspäätöksen perusteella.

Jos aikuiskoulutustukitiedot muuttuvat Työllisyysrahaston antamalla uudella päätöksellä, aikuiskoulutustuen muutokset huomioidaan aikuiskoulutustuen lainatakauksessa. Jos aikuiskoulutustukiaika tai 1.8.2020 jälkeen ratkaistu aiku-oikeusaika muuttuu, se voi vaikuttaa myös siihen, onko opiskelijalla oikeus aiku-lainatakaukseen ja mille ajalle lainatakaus voidaan myöntää.

Jos ensipäätöksen saanut opiskelija ilmoittaa Työllisyysrahastolle, että

- hänen opiskelu- tai opintovapaa-aikansa muuttuu, Työllisyysrahasto muuttaa aiku-oikeusaikaa tarkistuspäätöksellä (tai oikaisupäätöksellä)
- hän ei aloitakaan opintoja, Työllisyysrahasto antaa hylkäyspäätöksen
- hän keskeyttää opintonsa, Työllisyysrahasto antaa lakkautuspäätöksen.

Oikeus aiku-lainatakaukseen tarkistetaan aikuiskoulutustuen tarkistus-, hylkäys- tai lakkautuspäätöksen perusteella.

Opiskelija saattaa hakea opintotukea samalta ajalta, jolle hänellä on voimassa aikuiskoulutustuen ensipäätös. Ensipäätös ei estä opintotuen myöntämistä

opintotukihakemuksen vireilletulokuukauden alusta lukien. Jos opiskelija kuitenkin hakee opintotukea takautuen, hänellä pitää olla samalle ajalle hylkäävä maksupäätös aikuiskoulutustuesta. Lue lisää etuusohjeen kohdista Suhde muihin etuuksiin - [Aikuiskoulutustuki](#) sekä Hakeminen - [Hakuaika](#).

Määräaikaisen olosuhdemuutoksen sääntöä käytetään aitu-lainatakauksessa ulkomaan opiskelujaksoissa, eli kun on kyse siitä, mille ajalle myönnetään ulkomailla opiskelun lainatakaus (1.8.2017 alkaen 800 e/kk). Ulkomailla opiskelun mukainen lainatakaus myönnetään kuukaudelle, jolta opiskelija on oikeutettu aitu-lainatakaukseen, jos siinä on vähintään 18 ulkomaiseen opiskelujaksoon kuuluvaa kalenteripäivää.

Esimerkki

Opiskelija saa aitu-lainatakauksen koko lukuvuodelle, syyskuusta toukokuun loppuun. Hän lähtee ulkomaan vaihtoon ajalla 17.1.–20.5. Ulkomaanjakson aikana helmi-, maaliskuu-, huhti- ja toukokuussa on kussakin vähintään 18 ulkomaan jaksoon kuuluvaa päivää, joten aitu-lainatakaus on 800 e/kk helmi-toukokuulta. Tammikuussa ei ole vähintään 18:a ulkomaan jaksoon kuuluvaa päivää, joten tammikuun aitu-lainatakaus on 650 e/kk.

Estävät etuudet. Aikuiskoulutustukeen liittyvä lainatakaus voidaan evätä opintotuen estävien etuuksien perusteella. Lue tarkemmin [estävistä etuuksista](#).

Jos opiskelija saa opintotuen estävää etuutta kuukaudelta, jolta hän muutoin on oikeutettu aitu-lainatakaukseen, estävä etuus estää lainatakauksen myöntämisen sen kuukauden alusta alkaen, jossa on vähintään 18 estävän etuuden saamisaikaan kuuluvaa kalenteripäivää. Estävän etuuden päättyessä aitu-lainatakaus voidaan myöntää sen kuukauden alusta alkaen, jossa on estävän etuuden saamisaikaan kuuluvia kalenteripäiviä vähemmän kuin 18 ja jossa on aikuiskoulutustukijaksoon kuuluvia kalenteripäiviä vähintään 18.

Opintolainan takaussaatava Jos opiskelijan aiempi opintolaina on takaussaatavan perusteella Kelan perittävänä, opintolainan valtiontakauksesta annetaan hylkäävä päätös. Opiskelijalle lähetetään päätöksen mukana liite 'Lainatakauksen poikkeuksellinen myöntäminen', jossa annetaan ohjeet erityisten syiden esittämiseksi. Maksuhäiriö ei estä opintolainan valtiontakauksen myöntämistä 1.8.2017 alkaen. Lue tarkemmin [opintolainan takaussaatavan vaikutuksesta](#).

Hakeminen. Aikuiskoulutustukeen liittyvän opintolainan valtiontakaushakemuksen voi jättää Kelaan tai Työllisyysrahastoon. Hakemuksen katsotaan tulleen vireille myös silloin, kun opiskelija jättää hakemuksen oppilaitokseen.

Jos opiskelijalle on **myönnetty (ennen 1.8.2020 voimassa olleen lain mukainen) aikuiskoulutustuki ja hän on samanaikaisesti hakenut opintotukea**, hylkää opintotuen vastuuyksikkö opintorahan (ja asumislisän). Jos opiskelija ilmoittaa opintotukihakemuksessaan hakevansa myös opintolainan valtiontakausta, käsitellään hakemus aikuiskoulutustukeen liittyvänä opintolainan valtiontakaushakemuksena.

Jos **aikuiskoulutustuesta on annettu (1.8.2020 voimaan tulleen lain mukainen) ensipäätös ja opiskelija hakee myös opintotukea**, opiskelijalta kysytään, onko hän tarkoittanut hakea opintotukea vai aikuiskoulutustuen lainatakausta. Jos opiskelija ilmoittaa hakevansa aikuiskoulutustuen lainatakausta, käsitellään opintotukihakemus aikuiskoulutustukeen liittyvänä opintolainan valtiontakaushakemuksena. Opintotuesta ei tarvitse antaa päätöstä vaan katsotaan, että opiskelija peruu opintotukihakemuksen. Jos opiskelija ei vastaa, hakemus käsitellään opintotukihakemuksena.

Jos jälkikäteen käy ilmi, että opiskelijalle ei makseta aikuiskoulutustukea joltakin aitu-oikeusajalta, tälle ajalle voidaan myöntää opintoraha. Työllisyysrahasto voi esimerkiksi hylätä aikuiskoulutustuen maksupäätöksellä, koska tulot eivät ole pienentyneet riittävästi. Lue lisää etuusohjeen kohdasta Hakeminen - [Hakuaika](#).

Aikuiskoulutustuen enimmäisaika. Aikuiskoulutustukea maksetaan enintään 15 kuukauden ajalta. Tähän tukiaikaan on oikeus kerran työuran aikana yhdessä tai useassa osassa.

Jos aikuisopiskelijan ansiot alenevat tukikuukauden aikana enintään 50 %, se kuluttaa aikuiskoulutustukeen oikeuttavaa aikaa ainoastaan puolen kuukauden verran. Tämän ansiosta aikuiskoulutustukea voi saada enimmillään 30 kuukauden ajalta, jos aikuisopiskelija käyttää puolen kuukauden tukea koko tukiajan.

Kun aikuiskoulutustuen ensipäätöksen mukainen oikeusaika päättyy, opiskelija voi tehdä uuden ensihakemuksen siitä aitu-ajasta, joka on käyttämättä 15 kuukauden enimmäisajasta. Sen mukaisesti myönnetään myös lisää aitu-lainatakausta joko uuden hakemuksen perusteella tai ilman uutta hakemusta, jos opiskelija on aiemmin hakenut aitu-lainatakauksen koko aikuiskoulutustukiajalle.

Aikuiskoulutustuen enimmäistukiaikaa koskeva 1.8.2020 voimaan tullut muutos tarkoittaa, että myös aikuiskoulutustuen lainatakaus voidaan myöntää jopa 30 kuukauden ajalle. Käytännössä aitu-lainatakausaika voi olla tätäkin pidempi, jos opiskelijalla on aitu-lainatakausajalla kuukausia, joille hän ei tee aikuiskoulutustuen maksuhakemusta.

1.7.4.2 Opintolainan takaussaatavan vaikutus

Lainatakauksen käsittely hylkäävän päätöksen jälkeen

Jos opiskelijan opintolaina on takaussaatavan perusteella Kelan perittävänä, opintolainan valtiontakauksesta annetaan hylkäävä päätös. Opiskelijalle lähetetään päätöksen mukana liite 'Lainatakauksen poikkeuksellinen myöntäminen', jossa annetaan ohjeet erityisten syiden esittämiseksi.

Opiskelija voi esittää selvityksen erityisistä syistä takauksen saamiseksi. Takausta voidaan myöntää itäisen vakuutuspiirin opintotukiryhmän lausunnon perusteella, jos

- opiskelija lyhentää takaussaatavan perusteella Kelan perittävänä olevaa opintolainaa maksusuunnitelman mukaisesti
- opiskelija on velkajärjestelyssä ja on hoitanut velkojaan velkajärjestelyn maksuohjelman mukaisesti
- jäljellä olevan takausvastuuväen määrä on pieni
- hän on esittänyt erityisiä syitä

Jos perittävänä oleva opintolaina on ulosoton passiiviperinnässä, uusi takaus voidaan myöntää vasta sen jälkeen, kun opiskelija on lyhentänyt perittävänä olevaa opintolainaa vähintään 6 kuukauden ajan Osamaksusuunnitelman kuukausierä ja kesto -ohjeen mukaisesti.

Lue lisää opiskelijan selvityksen tai valituksen käsittelystä hylkäävän päätöksen jälkeen kohdasta [Muutoksenhaku - Opintotuen muutoksenhaun erityistapauksia - Valitus takausvastuun perusteella hylättyyn lainatakaukseen](#).

Erityiset syyt

Opintolainan valtiontakaus voidaan myöntää Kelan perittävänä olevasta opintolainasta huolimatta, jos sitä lyhennetään maksusuunnitelman mukaisesti tai jos hakija on velkajärjestelyssä ja hän on hoitanut velkojaan velkajärjestelyn maksuohjelman mukaisesti tai, jos opintolainan takaussaatava on aiheutunut

- takaajana maksetusta velasta
- sairauden aiheuttamasta velanhoitokyvyn heikkenemisestä
- avio- tai avoliiton päättymiseen liittyvistä taloudellisista järjestelyistä tai
- yritystoimintaan liittyvästä velasta.

Lainatakauksen hakijalta edellytetään yleensä lisäksi, että hän on tehnyt takaussaatavana olevasta lainasta maksusuunnitelman, jota hän on noudattanut.

Lainatakausta harkittaessa tulee ottaa huomioon myös hakijan tosiasiallinen lainanhoitokyky ja suunnitellun koulutuksen vaikutus hakijan mahdollisuuksiin suoritua taloudellisista velvoitteistaan. Jos riski uuden lainan joutumisesta takaajan maksettavaksi arvioidaan huomattavan suureksi, lainatakausta ei myönnetä, vaikka erityisiä syitä olisikin. Velkaantumisen syynä ei ole saanut olla myöskään henkilön erityinen huolimattomuus.

Lainatakauksen myöntäminen toimeentulotukiasiakkaalle

Toimeentulotukea hakevalta opiskelijalta edellytetään opintolainan käyttämistä.

Jos Kelan perustoimeentulotukea hakenut tai sitä esimerkiksi viimeisen vuoden sisällä saanut opiskelija, jolla elämäntilanteensa perusteella voisi olla oikeus toimeentulotuen saamiseen hakee (tarkista asia HEKYltä tai Oiwasta)

- opintolainan valtiontakausta ja hänellä on lainatakauksen myöntämisen estävä takausvastuuvelka
- opintolainan valtiontakauksen poikkeuksellista myöntämistä, kun lainatakaus on aiemmin hylätty takausvastuuvelan vuoksi,

pyydä kaikissa tilanteissa itäisen vakuutuspiirin opintotukiryhmän lausunto ennen laina-asian ratkaisemista. Lausunto pyydetään myös silloin, kun opiskelija ei esitä mitään erityistä syytä lainatakauksen myöntämiseen.

Maksuhäiriön vaikutus

Maksuhäiriö ei estä opintolainan valtiontakauksen myöntämistä 1.8.2017 alkaen. Maksuhäiriötietoa ei tutkita myöskään takautuvissa tarkistuksissa.

1.7.4.3 Takauksen myöntäminen

Opintolainan valtiontakaus myönnetään, kuten muukin opintotuki, yleensä koko opiskeluajalle, mutta varsinainen takauspäättös annetaan pääsääntöisesti enintään lukuvuodeksi kerrallaan.

- Takaukseen voi liittyä lukuvuotta edeltävää kesä- ja heinäkuuta koskeva valtiontakaus. Lue lisää kohdasta Kesäajan lainatakaus.
- Jos opiskelu kestää enintään 12 kuukautta, opintolainan valtiontakaus voidaan myöntää kuitenkin kerralla koko opiskeluajalle.

Jos opiskelija on hakenut lainatakausta koko opiskeluajalle, ja hän hakee opintotukea (opintorahaa) opintolinjan säännönmukaisen tukiajan ulkopuolisille kesäkuukausille, opiskelijalle myönnetään lainatakaus, vaikka hän ei olisi sitä kesätukihakemuksessaan hakenut. Lainatakausta ei kuitenkaan myönnetä, jos opiskelija nimenomaisesti ilmoittaa, että ei hae lainatakausta kesäkuukausille.

Ulkomailla suoritettavien opintojen ajalle opiskelijalle myönnetään ulkomaan opintojen määräinen eli korotettu lainatakaus, jos opiskelijalle on aiemmin jo myönnetty lainatakaus kyseiselle ajanjaksolle tai opiskelija on hakenut lainatakausta koko opiskeluajalle.

Etuuspäätös takauksen osalta

Opiskelijalle kerrotaan takaukseen liittyvät asiat opintotuen etuuspäätöksessä. Etuuden määrä -kohdassa mainitaan opintorahan ja asumislisän lisäksi lainatakaus. Tarkemmin takausta ja opintolainan hakemista on selostettu kohdassa Lainatakaus ja opintolainan nostaminen. Siinä on taulukko, jossa kerrotaan takauksen mukaiset lainaerät ja niiden nostopäivät. Lisäksi opiskelijalle kerrotaan, että myös takausta tullaan tarkistamaan olosuhteiden muuttuessa. Tarkistuspäätöksessä kerrotaan, korottuuko vai pieneneekö takaus sekä pääsääntöisesti myös muutoksen suuruus. Päätöksen liitteenä on myös tiedote "Tärkeitä asioita opintolainasta ja sen takauksesta".

Takauksen tarkistaminen

Opintolainan valtiontakaus on opintotuen osa kuten opintoraha ja asumislisä. Lainatakausta koskevat samat opintotuen tarkistamista koskevat säännökset kuin muutakin opintotukea. Kun opiskelija ei ole vielä hakenut lainaa pankista eikä pankki siis ole varannut takausta käyttöönsä, myönnettyä takausta voidaan korottaa, pienentää tai se voidaan kokonaan lakkauttaa.

Jos opiskelija on hakenut opintolainaa ja takaus on pankin käytössä eli pankki on varannut takauksen, takauksen pienentäminen tai lakkauttaminen voi koskea vain tulevia lainaerä eli niitä osanostoeria, joiden ensimmäistä nostopäivää (miinus viisi pankkipäivää) ei ole vielä ohitettu. Tarkistus on siis tehtävä viimeistään viisi pankkipäivää ennen kunkin nostoerän ensimmäistä nostopäivää, jotta pankille jää aikaa toteuttaa takauksen muutoksen vaikutukset opintolainaan.

Kun lainan viimeinen nostopäivä on ohitettu, takauksen mukaista lainaa ei voi enää nostaa. Takausta voidaan kuitenkin korottaa ja korotusosuuden mukaisen lainan voi pankista hakea.

Lue lisää lainan nostamisesta.

Kesäajan lainatakaus

Kesäajalle (1.6. – 31.7.) myönnettävä lainatakaus voi yhdistyä **joko kuluvaan lukuvuoteen tai seuraavaan lukuvuoteen**. Se, kumpaan lukuvuoteen lainatakaus yhdistyy, riippuu

- hakemuksen käsittelyajankohdasta,
- haetun ajan alkuajasta ja
- siitä, onko kuluvan lukuvuoden lainatakaus pankin varaama vai varaamaton.

Lainatakauksen voi käsitellä seuraavalle lukuvuodelle 1.3. alkaen edellyttäen, että hakemuksessa on haettu tukea kesäajasta alkaen (1.6. tai 1.7. alkaen) tai seuraavalle lukuvuodelle (1.8. alkaen).

Lainatakaus yhdistyy kuluvaan lukuvuoteen

Jos hakemuksen käsittelyn alkuaika on aikaisemmalle ajalle kuin lukuvuosittaisen tukiajan päättymispäivä (käytännössä useimmilla 31.5.), mahdolliset kesä- ja heinäkuun takaustiedot muodostetaan siten, että viimeinen nostopäivä on 31.7. Kesäajan lainatakaus yhdistyy kuluvaan lukuvuoteen.

Esimerkki

Opiskelija on hakenut opintotukea ajalle 1.6.2022 – 31.8.2022. Hakemusta käsitellään toukokuussa 2022. Hakemuksen käsittelyn yhteydessä huomataan, että opiskelija on asunut vanhemman luona 1.4.2022 alkaen, joten hakemuksen käsittelyn alkuaika on 1.4.2022.

- Jos lukuvuoden 2021 – 2022 **takaus on jo pankin varaama**: kesä-heinäkuun 2022 takaukset yhdistyvät lukuvuoden 2021 – 2022 lainatakaukseen. Kesäajan lainatakauksesta muodostuu niin sanottu korotussiivu, joka on nostettavissa ratkaisupäivästä alkaen. Viimeinen nostopäivä on 31.7.2022. Pankin on tehtävä uusi varaus korotussiivusta.
- Jos lukuvuoden 2021 – 2022 **takaus ei ole pankin varaama**: Kesä-heinäkuun takaukset yhdistyvät kuluvaan lukuvuoteen siten, että sekä koko lukuvuoden 2021 – 2022 lainatakaus että kesäajan lainatakaus ovat nostettavissa kerralla 31.7.2022 mennessä.

Elokuun 2022 lainatakaus yhdistyy seuraavaan lukuvuoteen 2022 – 2023 ja on nostettavissa 1.8.2022 alkaen. Lukuvuoden 2022 – 2023 lainatakauspäätös (joka siis sisältää myös elokuun 2022 takauksen) annetaan kesän lainatakauseräajossa.

Lainatakaus yhdistyy seuraavaan lukuvuoteen

Kesätuen myöntämisen yhteydessä lainatakaus yhdistyy seuraavaan lukuvuoteen, jos haettu ajan alkuaika on 1.6. tai sen jälkeiselle ajalle.

Esimerkki

Opiskelija on hakenut opintotukea ajalle 1.6.2022 – 31.8.2022. Hakemusta käsitellään maalisk., huhti- tai toukokuussa 2022. Haetun ajan alkuaika tulee muuttaa kesätuen hakuajan mukaiseksi eli haetun ajan alkuaika on 1.6.2022.

Kesätuen lainatakaus yhdistyy seuraavan lukuvuoden lainatakaukseen. Sillä ei ole merkitystä, onko kuluvan lukuvuoden takaus varattu tai varaamaton. Kesän 2022 ja syyslukukauden 2022 lainat ovat nostettavissa 1.6.2022 (tai 1.7.2022) alkaen.

Huom! Jos kuluvan lukuvuoden lainatakaus on varaamaton ja opiskelija hakee pankista lainaa ennen 31.7.2022, saa pankki samalla takaussanomalla sekä lukuvuoden 2021 – 2022 että lukuvuoden 2022 – 2023 takaustiedot. Opiskelijan kannattaa ensin nostaa kuluvan lukuvuoden nostamaton laina.

1.7.4.4 Lainan nostaminen

Lainan hakeminen pankista

Opintotukipäätöksessä ja sen liitteessä opiskelijalle kerrotaan lainatakaukseen liittyvät asiat. Pankkia varten ei ole enää erillistä paperista takauspäätöstä. Pankki saa lainatakausta koskevat tiedot suoraan Kelasta (ns. sähköinen lainatakaus) sen jälkeen, kun opiskelija on hakenut opintolainaa pankista ja pankki tämän perusteella varaa Kelasta takauksen käyttöönsä.

Opintolaina annetaan pankista Kelan vahvistaman kaavan mukaista velkakirjaa vastaan. Opiskelijalle myönnetään normaalisti yhdestä pankista yksi opintolaina, jonka määrää lisätään myönnetyllä uudella lainaerällä. Jos eri opintojen välissä on pidempi aika, samastakin pankista voidaan myöntää uusi opintolaina.

Lainan nostoerät

Opintolaina on nostettava sen lukuvuoden aikana, jota varten valtiontakaus on myönnetty (poikkeuksena erityismääräykset lainan nostamisesta).

Opintolaina nostetaan

- yhtenä eränä, jos laina on myönnetty
 - ulkomaisessa oppilaitoksessa suoritettavaan tutkintoon
 - tieteellisiin jatko-opintoihin
 - aikuiskoulutustuen saajalle tai
 - enintään 12 kuukautta kestäviin opintoihin
- muissa kuin edellä mainituissa opinnoissa kahdessa erässä
 - syyslukukauden lainaerä aikaisintaan 1 päivänä elokuuta
 - kevätlukukauden lainaerä aikaisintaan 1 päivänä tammikuuta

31.7.2017 asti toisen asteen oppilaitoksissa oppilaitoksessa harjoitettaviin opintoihin myönnetty opintolaina nostetaan neljässä erässä.

- elo-, syys- ja lokakuulle tarkoitetut lainaerät aikaisintaan 1 päivänä elokuuta,
- marras- ja joulukuulle tarkoitetut lainaerät aikaisintaan 1 päivänä marraskuuta,
- tammi- ja helmikuulle tarkoitetut lainaerät aikaisintaan 1 päivänä tammikuuta ja
- maaliskuu-, huhti-, touko-, kesä- ja heinäkuulle tarkoitetut lainaerät aikaisintaan 1 päivänä maaliskuuta

Laissa on määritelty ainoastaan lainan aikaisimmat mahdolliset nostopäivät. Lainaa saa nostaa näiden ajankohtien jälkeen ja useammatkin erät yhtä aikaa takauspäätöksen mukaisena aikana edellyttäen, että opinnot jatkuvat. Takautuvissa ratkaisuissa ensimmäinen nostoerä voi sisältää useammankin edellä tarkoitetun nostoerän. Jos lainan tai lainan nostoerän ensimmäinen nostopäivä ei ole pankkipäivä, lainan saa nostaa viimeistään seuraavana pankkipäivänä.

Jos takauksia annettaessa on tiedossa, että opinnot päättyvät sen lukuvuoden aikana, jolle takaus annetaan tai opintotukea haetaan vain määräajaksi, lainan viimeinen nostopäivä on opintojen tai opintotuen päättymispäivä. Jos opinnot jatkuvat seuraavana lukuvuonna, lainan viimeinen nostopäivä on lukuvuoden viimeinen päivä eli 31.7.

Erityismääräykset lainan nostamisesta

- Kun päätös sisältää valtioneuvoston lukuvuotta edeltävää kesä- ja heinäkuuta varten, lainan ensimmäisen erän saa nostaa jo niiden kuukausien aikana.
- Kun takaus on annettu edellä tarkoitetulla tavalla enintään 12 kuukauden opintoihin, laina on nostettava näiden kuukausien aikana.
- Jos takauksen antamisesta opintojen tai lukuvuoden päättymiseen on aikaa vähemmän kuin kaksi kuukautta tai takaus annetaan lukuvuoden tai opintojen päätyttyä, opintolaina on nostettava viimeistään kahden kuukauden kuluttua takauksen antamisesta.

Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 15 a §)

Lainan nostaminen opintotuen maksun päättymisen jälkeen

Opintolainaa ei saa nostaa **opintojen päättymisen tai keskeyttämisen jälkeen** (huomaa poikkeus edellä, jos takauspäätös annettu opintojen päättymisen jälkeen). Opiskelun loppuessa lakkautetaan opintorahan ja asumislisän lisäksi myös valtioneuvoston takaus. Opiskelun lopettamisen jälkeen ei saa nostaa niitä lainaeräitä, jotka olivat jääneet nostamatta ennen opintojen päättymistä tai keskeytymistä. Jos opiskelija on kuitenkin ehtinyt nostaa lainaerän ennen kuin tieto opintojen lopettamisesta on saatu Kelaan ja lainatakaus lakkautetuksi, takaus nostettujen lainaerien osalta on voimassa.

Kun Kela saa tiedon opintojen päättymisestä tai keskeyttämisestä, Kela välittää nostokiellon siihen pankkiin, josta opiskelija on hakenut lainaa (pankki, joka on varannut takauksen). Nostokielto päivitetään pankin järjestelmään välittömästi, jonka jälkeen opiskelija ei saa nostaa opintolainaa lainkaan. Jos opiskelija ei ole hakenut lainaa (mikään pankki ei ole varannut takausta käyttöönsä), opintojen päättymis- tai keskeytystiedon perusteella lainatakaustiedot poistetaan Kelan opintotukijärjestelmästä eikä pankki voi tämän jälkeen varata takausta.

Jos **opintotuki lakkautetaan muusta syystä** kuin valmistumisen tai opintojen keskeyttämisen perusteella tai tuki peruutetaan joltain ajalta hakijan pyynnöstä (opiskelu siis jatkuu), opiskelijalla ei ole opintotuen lakkaamisesta tai perumisesta lukien oikeutta lainatakaukseen eikä lakkautuksen tai perumisen jälkeisiä lainaeräitä saa nostaa. Jos opiskelija on ehtinyt nostaa lainan, johon hän ei olisi enää oikeutettu tuen lakkautuksen tai perumisen perusteella, takaus on kuitenkin voimassa jo nostetun lainan osalta. Koska opiskelija jatkaa opintojaan, hän saa nostaa lakkautusta tai perumista edeltävät nostamatta olevat lainaerät, joihin hänellä on oikeus.

1.7.4.5 Koron pääomittaminen

Opintolainan erääntyvät korot lisätään opintolainan pääomaan (pääomitetaan)

- niinä lukukausina, joilta opiskelija saa opintotukea (myös aikuiskoulutustuen lainatakausta) sekä
- vielä yhden kerran välittömästi tällaista lukukautta seuraavana lukukautena.

Korkoja ei pääomiteta, jos opiskelija saa pelkästään aikuiskoulutustukea. Jos hänelle on myönnetty myös opintolainan lainatakaus, korot pääomitetaan.

Markkinaehtoisten opintolainojen korot lisätään lainapääomaan kunakin vuonna kesäkuussa ja joulukuussa. Pankki huolehtii koron pääomittamisesta eikä opiskelijan

tarvitse sitä erikseen pyytää. Opiskelija saa koron pääomittamisesta ilmoituksen pankilta. Kun korko lisätään opintolainan pääomaan, opiskelija ei voi maksaa sitä itse. Sen sijaan opiskelija voi halutessaan lyhentää lainapääomaa esimerkiksi pääomitettua korkoa vastaavalla määrällä.

Lukuvuodesta 2014–2015 (korkokaudesta 16.6.–15.12.2014) alkaen opintolainan korot päämitetaan kokonaan. Tämä koskee kaikkia opintolainoja, siis myös niitä lainoja, joiden korot päämitettiin osittain lukuvuoden 2013–2014 loppuun asti.

Lukuvuosina 2003–2004 - 2013–2014 myönnettyissä markkinaehtoisissa opintolainoissa valtiontakauksen voimassaolon edellytyksenä oli, että luottolaitos lisäsi puolivuositain opintolainan pääomaan vuosipuoliskon aikana erääntyvät korot siltä osin kuin korko ylitti yhden prosentin lainapääomasta.

Pankki veloitti opiskelijalta hänen itsensä maksettavan osan korosta (1 %:n korko). Loppuosan korosta pankki lisäsi lainapääomaan. Erääntyvä korko päämitettiin kuitenkin kokonaisuudessaan, jos koronmaksupäivänä lainansaajan maksettavaksi tuleva korko oli vähemmän kuin 15 euroa. Tämä menettely oli voimassa viimeisen kerran 15.6.2014 päättyvällä korkokaudella.

Lukuvuotta 2003–2004 aiemmalle ajalle myönnettäviin opintolainoihin ei sovellettu koron osittaista pääomittamista koskevia säännöksiä ei sovellettu, vaan niiden korot on päämitettu kokonaan..

1.7.4.6 Vanhat korkotukilainat

Korkotukilainojen valtiontakausaika on päättynyt 30.9.2018

Kumotun opintotukilain (28/72) nojalla myönnettyjen korkotukilainojen valtiontakausaika on päättynyt 30.9.2018. Koska korkotukilainojen valtiontakausaika on päättynyt, Kela ei enää maksa niitä takaajana pankille.

Opintolainoihin, jotka on myönnetty kumotun opintotukilain (28/72) nojalla, sovellettiin edellä mainitun lain säännöksiä muun muassa opintolainan takaisinmaksuun. Vanhojen opintolainojen ensimmäinen lyhennyserä oli maksettava kahden vuoden kuluttua opintojen päättymiskuukautta lähinnä seuraavasta koronmaksupäivästä lukien, kuitenkin viimeistään 10 vuoden kuluttua ensimmäisestä lainan nostamista seuraavasta koronmaksupäivästä lukien.

Takaisinmaksuaika oli kaksi kertaa se aika, joksi opintolainaa on nostettu, kuitenkin enintään 14 vuotta. Laina-aika oli enintään 24 vuotta lainan nostamista lähinnä seuraavasta koronmaksupäivästä lukien. Viimeiset korkotukilainat myönnettiin lukuvuonna 1993 - 1994, joten viimeisten korkotukilainojen laina-ajan enimmäiskesto päättyi 30.9.2018.

1.7.4.7 Takausvastuu

Pankilla on oikeus vaatia laina heti kokonaisuudessaan takaisin maksettavaksi, jos lainansaaja on laiminlyönyt koron tai lyhennysmaksun suorittamisen ja jos eräpäivästä

on kulunut vähintään kolme kuukautta. Pankin on ilmoitettava vähintään kuukautta ennen irtisanomista laiminlyönnistä Kelalle.

Jos lainansaaja on kuollut, luottolaitos voi esittää maksuvaatimuksen Kelalle. Opintolaina katsotaan kokonaan erääntyneeksi, kun maksuvaatimus on esitetty. Luottolaitos voi esittää maksuvaatimuksensa myös silloin, kun tuomioistuim on vahvistanut yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993) tarkoitetun maksuohjelman tai Kela antanut suostumuksensa vapaaehtoiseen sopimukseen velkajärjestelystä.

Perintäkeskus huolehtii takausvastuuasioista ja niihin liittyvästä neuvonnasta sekä takausvastuusaatavien perinnästä.

Katso tarkemmin Opintolainan takausvastuuperinnän etuusohje.

1.7.5 Taloudellinen tarveharkinta

Opiskelijan omat tulot vaikuttavat siihen, kuinka monelta kalenterivuoden kuukaudelta hän voi nostaa opintotukea.

Opiskelijan vanhempien tulot voivat tietyissä tapauksissa vaikuttaa opiskelijan opintorahan, opintorahan oppimateriaalilisan ja asumislisan määrään sekä yleensä opintotuen saamiseen.

Opiskelijan puolison tulot eivät vaikuta opintotukeen.

1.7.5.1 Opiskelijan omat tulot

Opiskelijan omina tuloina otetaan huomioon (OTL 65/1994 17 §)

- tuloverolain (1535/1992) mukaiset veronalaiset ansio- ja pääomatulot (paitsi opintoraha)
- ulkomailta saadut tulot, jos vastaavanlaiset tulot Suomessa saatuina olisivat veronalaisia.

Vuositulona huomioidaan myös verovapaa apuraha mutta vain silloin, kun apuraha on maksettu vuonna 2018 tai aiemmin. Tämä ei kuitenkaan koske ulkomaiseen opiskelijavaihtoon tarkoitettuja apurahoja. Veronalaiset apurahat ovat jatkossakin opiskelijan vuosituloja ja ne huomioidaan verotustietoihin sisältyvinä tuloina samoin kuin muut veronalaiset tulot. Vuonna 2019 ja sen jälkeen maksetuista veronalaisista apurahoista ei vähennetä menoja tai muitakaan vähennyksiä. Veronalaiset tulot huomioidaan bruttomääräisinä ja se koskee myös veronalaisia apurahoja.

Myös Verohallinto ilmoittaa Kelalle apurahatietoja. Verohallinnon Kelalle ilmoittamat verovapaat apurahat huomioidaan tukivuoden 2018 ja aiempien vuosien vuositulona, jos opiskelija ei ole itse ilmoittanut Kelalle apurahoja. Verohallinnon ilmoittamaa apurahaa ei kuitenkaan huomioida tukivuoden 2018 ja aiempien vuosien tulovalvonnan ohjelmallisessa käsittelyssä, jos opiskelijalla on opintotukitietojen mukaan opintojakso ulkomailta tulovalvontavuonna tai sitä seuraavana vuonna.

Lue lisää [apurahojen huomioimisesta opiskelijan omina tuloina](#).

Vuositulorajoja korotetaan joka toinen vuosi ansiotasoindeksin muutoksen mukaisesti. Ensimmäinen korotus tehtiin tukivuoden 2018 vuositulorajoihin. Tulorajoja ei kuitenkaan alenneta, vaikka ansiotasoindeksi pienenisi.

Tulojen tarkistus

Tuloja ei tutkita opintotukea haettaessa, vaan tulovalvonta tehdään verotustietojen perusteella jälkikäteen. Opiskelijan on itse seurattava tulojaan. Poikkeuksellisesti opiskelijan on kuitenkin ilmoitettava Kelalle ulkomailta saadut tulot ja apurahat mutta vain silloin, kun apuraha on maksettu vuonna 2018 tai aiemmin.

Opiskelijan on aina ilmoitettava ulkomailta saadut tulot huolimatta siitä, että niitä voi sisältyä myös Verohallinnolta saatuihin tulotietoihin. Jos sekä opiskelija että Verohallinto ilmoittavat ulkomailta saatuja tuloja, niistä käytetään määrältään suurempia.

Verohallinnolla on tiedossa tiettyjä ulkomailta saatuja tuloja, jotka on huomioitu verotuksessa, mutta joita Verohallinto ei saa ilmoittaa Kelalle. Käyttökielto koskee ulkomaan tulon määrää, mutta Verohallinto voi ilmoittaa Kelalle henkilöt, joilla tällaisia tuloja on.

Jos tieto käyttökiellonalaisista ulkomaan tuloista sisältyy opintotuen saajan verotustietoihin, tapaus ohitetaan tulovalvonnan eräajossa ja asia ratkaistaan tapahtumakäsittelyssä. Tapausta ei kuitenkaan ohiteta, vaan se ratkaistaan eräajossa, jos opiskelijan tuloseurantatuloissa on rekisteröityjä ulkomaan tuloja kyseiseltä vuodelta. Tällöin oletetaan, että opiskelija on jo itse ilmoittanut meille ulkomaan tulonsa.

Tällä perusteella tulovalvonnan eräajossa ohitetuista tapauksista muodostetaan Oiwa-työ, jonka perusteella käsittelijä pyytää opiskelijalta verotuspäätöksen, jossa on ulkomailta saatujen tulojen määrä. Jos verotuspäätöstä ei saada, voidaan ulkomaan tulot selvittää muun selvityksen perusteella.

Kun käyttökiellonalaisia tapauksia on selvitetty, niissä on ollut tapauksia, joissa ulkomaan tulojen määrä on sisältynyt tulovalvonnassa käytettäviin verotustietoihin. Voit tällöin ratkaista tulovalvonnan verotustiedoilla.

Jos opiskelija ei toimita verotuspäätöstä tai muuta selvitystä, tukivuoden koko opintotuki peritään takaisin. Opiskelijalle rekisteröidään Tuloseurantatulojen ulkomaan tulojen määräksi 25 000 euroa, minkä jälkeen etuuskäsittelijä ratkaisee tulovalvonnan.

1.7.5.2 Vuosituloraja

Jokaiselle opintotukea nostaneelle opiskelijalle määritellään kalenterivuositain ns. vuosituloraja (vapaa tulo) (OTL 65/1994 17 § 1 mom.). Vuositulorajoja korotetaan joka toinen vuosi ansiotasoindeksin muutoksen mukaisesti. Ensimmäinen indeksikorotus tehtiin tukivuoden 2018 ja 2019 vuositulorajoihin. Tulorajoja ei kuitenkaan alenneta, vaikka ansiotasoindeksi pienenisi (OTL 65/1994 17 a §).

Indeksikorotusten lisäksi vuositulorajoihin on tehty tasokorotuksia. Tasokorotukset on tehty vuosien 2020 ja 2021 tulorajoihin. Ensin tehtiin 25 % tasokorotus vuodelle 2022 ja sen jälkeen uusi 25 % tasokorotus vuosille 2023 ja 2024.

Jos opiskelija on saanut opintotuen lisäksi muita tuloja vuodessa korkeintaan vuositulorajan verran, opintotukea ei peritä takaisin. Opiskelija voi saada vuositulorajan verran tuloja milloin tahansa kalenterivuoden aikana.

Jos opiskelijan toteutuneet vuositulot ylittävät vuositulorajan, opintotukea peritään takaisin. Opintotukea ei kuitenkaan peritä takaisin, jos vuositulorajan ylitys johtuu kokonaan ennen opintojen aloittamiskuukautta tai opintojen päättymiskuukauden jälkeen saaduista tuloista (OTL 65/1994 17 § 2 mom.). Lue lisää opintonsa aloittaneen tai valmistuneen opiskelijan tulovalvonnasta

Vuosituloraja vaihtelee sen mukaan, kuinka monelta kuukaudelta vuodessa opiskelija on nostanut opintotukea.

Opiskelijalla voi olla tuloja vuosina 2023 ja 2024

- 1 040 euroa (870 euroa vuonna 2022 ja 696 euroa vuonna 2020 ja 2021) jokaista kuukautta kohden, jolloin hän on saanut opintorahaa tai asumislisää
- 3 120 euroa (2 600 euroa vuonna 2022 ja 2 078 euroa vuonna 2020 ja 2021) jokaista kuukautta kohden, jolloin hän ei ole saanut opintorahaa tai asumislisää (opintolainatakauksen hän on voinut saada). (OTL 65/1994 17 § 1 mom.)

Jos opiskelijalla on kalenterivuoden aikana esimerkiksi 9 tuellista kuukautta ja 3 tuetonta kuukautta, hänen vuositulorajansa on 18 720 euroa (15 630 euroa vuonna 2022 ja 12 498 euroa vuonna 2020 ja 2021).

Vuosituloraja vuonna 2023 ja 2024

Tukikuukausia	Vuosituloraja	Tukikuukausia	Vuosituloraja
1	35 360 e	7	22 880 e
2	33 280 e	8	20 800 e
3	31 200 e	9	18 720 e
4	29 120 e	10	16 640 e
5	27 040 e	11	14 560 e
6	24 960 e	12	12 480 e

Vuosituloraja vuonna 2022

Tukikuukausia	Vuosituloraja	Tukikuukausia	Vuosituloraja
1	29 470 e	7	19 090 e
2	27 740 e	8	17 360 e
3	26 010 e	9	15 630 e
4	24 280 e	10	13 900 e
5	22 550 e	11	12 170 e
6	20 820 e	12	10 440 e

Vuositulorajat vuonna 2020 ja 2021

Vuositulorajat vuonna 2020 ja 2021

Tukikuukausia	Vuosituloraja	Tukikuukausia	Vuosituloraja
---------------	---------------	---------------	---------------

1	23 554 e	7	15 262 e
2	22 172 e	8	13 880 e
3	20 790 e	9	12 498 e
4	19 408 e	10	11 116 e
5	18 026 e	11	9 734 e
6	16 644 e	12	8 352 e

Vuositulorajat vuonna 2018 ja 2019

Vuositulorajat vuonna 2018 ja 2019

Tukikuukausia	Vuosituloraja	Tukikuukausia	Vuosituloraja
1	22 557 e	7	14 619 e
2	21 234 e	8	13 296 e
3	19 911 e	9	11 973 e
4	18 588 e	10	10 650 e
5	17 265 e	11	9 327 e
6	15 942 e	12	8 004 e

Vuosituloraja 31.12.2017 saakka

Vuosituloraja 31.12.2017 saakka

Tukikuukausia	Vuosituloraja	Tukikuukausia	Vuosituloraja
1	22 330 e	7	14 470 e
2	21 020 e	8	13 160 e
3	19 710 e	9	11 850 e
4	18 400 e	10	10 540 e
5	17 090 e	11	9 230 e
6	15 780 e	12	7 920 e

Vuosien 2008–2017 tulovalvonnoissa käytetään vuositulorajoja, jotka ovat olleet voimassa 31.12.2017 saakka.

Opiskelijan tulee itse huolehtia siitä, ettei hänen toteutunut vuositulonsa ylitä vuositulorajaa. Opiskelija voi vaikuttaa vuositulorajaansa

- hakemalla tukea vain joillekin opiskelukuukausista
- perumalla tuen haluamiltan kuukausilta
- palauttamalla tukea vapaaehtoisesti tukivuotta seuraavan huhtikuun loppuun mennessä. (OTL 65/1994 17 § 3 mom.)

Tuen vapaaehtoinen palauttaminen ja vuosituloraja (vapaa tulo)

Jos opiskelija palauttaa tukea vapaaehtoisesti nostaakseen vuositulorajansa (vapaa tuloaan), hänen on palautettava kuukauden opintotuki kokonaisuudessaan (opintoraha ja/tai asumislisä). Opiskelija palauttaa opintotuen nettomääräisenä eli sen suuruisena kuin se on hänelle maksettu. Opiskelijan on palautettava opintotuki vapaaehtoisesti tukivuotta seuraavan kalenterivuoden huhtikuun loppuun mennessä.

Opiskelijan on maksettava vapaaehtoinen palautus viimeistään 30.4. Maksun eräpäivä voi olla 30.4., vaikka kyseinen päivä ei olisi pankkipäivä. Palautus on tällöin tehty ajoissa, vaikka se tulisikin Kelan tilille vasta toukokuun puolella esimerkiksi pankkien välisen rahaliikenteen viiveiden vuoksi.

Opiskelija voi tehdä vapaaehtoisen palautuksen vuositulorajan korottamiseksi joko OmaKelassa tai paperisella lomakkeella OT 16. Opiskelijan on merkittävä ilmoitukseen, minkä kuukauden/kuukausien opintotuen hän haluaa palauttaa. Vuositulorajan korottamiseksi opiskelijan on palautettava sekä opintoraha että asumislisä kokonaisuudessaan. Opiskelija saa OmaKelassa tuen palautukseen tarvittavat tiedot tai voi halutessaan palauttaa tuen heti verkkopankin kautta. Jos opiskelijan ilmoitus tulee paperilomakkeella, käsittelijä lähettää opiskelijalle vapaaehtoisen palautuksen maksulomakkeen. Takaisinmaksulomakkeella kerrotaan, että opintotuen voi palauttaa tukivuotta seuraavan huhtikuun loppuun mennessä.

Pääsääntö on, että vapaaehtoista palautusta ei voi perua; palautettu tuki voidaan myöntää uudelleen vain opintotuen hakuaikaa noudattaen. Jos opiskelija on palauttanut esimerkiksi marraskuun tuen, se voidaan myöntää hänelle uudelleen vain, jos tätä koskeva hakemus on saapunut kyseisen marraskuun aikana.

Jos opiskelija haluaa perua vapaaehtoisen palautuksen, jonka hän on jo maksanut, hänelle kerrotaan, että opintotukilain mukaan vapaaehtoista palautusta ei voi perua. Jos opiskelija haluaa asiasta päätöksen, häntä pyydetään tekemään hakemus (opiskelijan kirjallisena tekemä vaatimus voidaan myös katsoa hakemukseksi). Hakemus hylätään, koska opintotuki voidaan myöntää aikaisintaan hakemuksen saapumiskuukauden alusta lukien (OTL 65/1994 23 § 3 mom.). Lisäksi hylkäysperusteena käytetään sitä, että vapaaehtoista palautusta ei voi perua, koska opintotukilain 7 b §:n mukaan vapaaehtoisesti takaisinmaksettu opintoraha ja asumislisä voidaan myöntää uudelleen vain opintotuen yleistä hakuaikaa noudattaen (OTL 65/1994 7 b § 2 mom.).

Opiskelijan maksama vapaaehtoinen palautus voidaan kuitenkin kohdistaa uudelleen tai maksaa takaisin opiskelijalle, kun opiskelija on tehnyt virheen tukikuukauden valinnassa tai palautuksen maksamisessa. Opiskelijan on ilmoitettava asiasta heti virheellisen palautusmaksun jälkeen. Käsittelijä tekee Toimeksianto-työn Oiwaan Vero- ja kirjanpitoryhmän työjonoon: Maksujenhallintaryhmä / Verotus- ja etuustilien korjaukset 23410 -työjono.

Esimerkki

Opiskelija palauttaa vapaaehtoisesti tammikuun 2022 opintotuen huhtikuussa 2022. Opiskelija huomaa virheen seuraavana päivänä ja on yhteydessä Kelaan. Hän kertoo, että hänen tarkoituksensa oli palauttaa tammikuun 2021 opintotuki. Opiskelijan pyynnöstä tammikuun 2022 palautus voidaan kohdistaa tammikuun 2021 palautukseksi.

Esimerkki

Opiskelija soittaa Kelaan ja kertoo, että hän palautti vahingossa 3 tukikuukautta, vaikka 2 kuukauden palauttaminen olisi riittänyt. Opiskelijan pyynnöstä 1 kuukauden vapaaehtoinen palautus voidaan maksaa hänelle takaisin, edellyttäen että opiskelija on yhteydessä Kelaan heti maksun tekemisen jälkeen.

Jos opiskelija palauttaa opintotukea vapaaehtoisesti esim. liian myöhään tai hän ei palauta kuukauden tukea kokonaisuudessaan, palautus ei nosta opiskelijan vuositulorajaa. Tällöin käsittelijä ilmoittaa opiskelijalle asiasta kirjeellä OT115 ja maksaa virheellisesti palautetut tuet takaisin opiskelijalle selvityksen jälkeen. Käsittelijä selvittää esimerkiksi sen, ettei vapaaehtoisella osapalautuksella ole hyvitetty mahdollista samalle ajalle muusta syystä kohdistuvaa liikamaksua. Jos vapaaehtoisella osapalautuksella on vähennetty muusta syystä johtuvaa takaisinperittävää määrää, osapalautusta ei saa maksaa takaisin opiskelijalle.

Joissain harvinaisissa tilanteissa (Kelan virheen vuoksi) voidaan asiakkaalle antaa lupa palauttaa vapaaehtoinen palautus myöhässä. Asiaa koskeva ohje löytyy opintotuen teknisestä ohjeesta

Jos opiskelija palauttaa kuukauden opintotukea vapaaehtoisesti alle 5 euroa liikaa tai liian vähän, erotus tasataan ohjelmallisesti muista toimintamenoista. Alle 5 euroa liikaa palautettua opintotukea ei siis makseta takaisin asiakkaalle (jollei hän sitä erikseen vaadi). Toisaalta alle 5 euroa vajaaksi jäävässä opintotuen vapaaehtoisessa palautuksessa asiakasta ei pyydetä palauttamaan erotusta.

Opintotuen vapaaehtoisten palautusten määräaika on ollut 1.1.1998 voimaan tullessa vuositulomallissa seuraavanlainen:

- **tukivuodesta 2019 alkaen:** tukivuotta seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä
- **tukivuodesta 2013 alkaen:** tukivuotta seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä
- **tukivuodet 2000-2012:** tukivuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä
- **tukivuonna 1999:** tukivuotta seuraavan vuoden elokuun loppuun mennessä (poikkeuslaki)
- **tukivuonna 1998:** tukivuoden loppuun mennessä

Takaisinperittävien tukien vaikutus vuositulorajan laskentaan

Kuukausi katsotaan tulovalvonnassa tuettomaksi aina, jos opiskelijalla ei ole ollut lainkaan oikeutta samaansa opintotukeen (etuuspäätöksen on oltava lainvoimainen). Tällainen kuukausi katsotaan tuettomaksi myös silloin, jos opiskelija ei ole maksanut takaisinperittävää määrää kokonaisuudessaan takaisin vapaaehtoisen palautuksen määräaikaan mennessä tai takaisinperinnästä on luovuttu osittain tai kokonaan.

Tuettomaksi kuukaudeksi katsotaan siis kuukausi,

- jolta opiskelija ei ole ollut lainkaan oikeutettu opintotukeen tai
- jonka tuesta opiskelija on vapaaehtoisesti palauttanut (tukivuotta seuraavan huhtikuun loppuun mennessä) sen osan, johon hänellä olisi ollut oikeus, ja jäljelle jääneeseen tuen osaan hänellä ei ole oikeutta.

Esimerkki

Opiskelija keskeyttää opintonsa 15.12., joten hänellä ei ole oikeutta joulukuun opintotukeen. Joulukuun opintotuki ehdittiin kuitenkin maksaa, ennen kuin tieto keskeyttämisestä saatiin. Opiskelijalta on päätetty periä takaisin joulukuun opintotuki, mutta hän ei ole maksanut perittävää määrää takaisin seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä. Joulukuu katsotaan tulovalvonnassa tuettomaksi kuukaudeksi.

Esimerkki

Opiskelijalle on maksettu syyskuulta opintoraha ja asumislisä. Koska opiskelija on muuttanut syyskuun alussa vanhempiensa luo asumaan, asumislisä ja osa opintorahasta peritään takaisin. Jos opiskelija palauttaa seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä sen osan opintorahasta, johon hänellä oli oikeus vanhemman luona, syyskuu on tulovalvonnassa tueton kuukausi. Jos opiskelija pitää vanhemman luona asuvan opintorahan, syyskuu katsotaan tulovalvonnassa tukikuukaudeksi.

- **Tukivuodesta 2008 alkaen** kuukausi on katsottu tuettomaksi tulovalvonnan eräajossa, jos opiskelijalla ei ole ollut oikeutta saamaansa opintotukeen.
- **Tukivuosien 2006 ja 2007 tulovalvonnoissa** tapaukset käsitellään uudelleenkäsitteilypyyntöjen perusteella. Liikaa maksettujen kuukausien vaikutus otetaan huomioon siten, että maksupalvelua pyydetään korjaamaan tukikuukausien määrää, jolloin myös vuosituloraja korottuu.
- **Tukivuoden 2005 ja sitä aiempien vuosien tulovalvonnoissa** vuosituloraja tarkistetaan vain, jos opiskelija on palauttanut opintotuen kokonaisuudessaan tukivuotta seuraavan kalenterivuoden maaliskuun loppuun mennessä. Opiskelijan määrääjän jälkeen tekemät palautukset eivät oikeuta vuositulorajan korottamiseen, ellei liikamaksu johdu opintotuen virheellisestä maksatuksesta tai estävän etuuden takautuvasta myöntämisestä.

1.7.5.3 Apurahan, päivärahan, harjoittelupalkan ja opintosetelin vaikutus

Apurahat

Opintotuen saajalle 1.1.2019 tai sen jälkeen maksettua verovapaata apurahaa ei huomioida opiskelijan vuositulona. Tämä koskee ainoastaan verovapaita apurahoja. Veronalaiset apurahat ovat jatkossakin opiskelijan vuosituloa ja ne huomioidaan verotustietoihin sisältyvinä tuloina samoin kuin muut veronalaiset tulot (opintoraha pois lukien).

Apurahalla rahoitettujen erityismenojen selvittely poistuu myös tukivuodesta 2019 alkaen. Veronalaisista apurahoista ei vähennetä menoja tai muitakaan vähennyksiä. Veronalaiset tulot huomioidaan bruttomääräisinä ja se koskee myös veronalaisia apurahoja.

Apurahan ilmoittamismahdollisuus säilytetään toistaiseksi. Opiskelija voi ilmoittaa ennen vuotta 2019 saamiaan apurahoja ja selvittää apurahalla rahoittamiaan erityismenoja tai muita apurahatietoja. Jos opiskelija ilmoittaa vuonna 2019 tai sen jälkeen hänelle maksetun apurahan, etuuskäsittelijä ilmoittaa opiskelijalle, että vuonna 2019 tai sen jälkeen maksettua verovapaata apurahaa ei huomioida tulona. Samalla opiskelijaa

muistutetaan siitä, että veronalaiset apurahat ovat jatkossakin opintotukeen vaikuttavia tuloja ja että vuonna 2019 ja sen jälkeen maksetut veronalaiset apurahat huomioidaan tulovalvonnassa samoin kuin muutkin veronalaiset tulot.

Vuonna 2019 tai sen jälkeen maksettuja apurahoja ei rekisteröidä CICSin HEMU-Tuloseurantatulojen apurahiin. Jos opiskelijalle on rekisteröity apurahoja vuodelle 2019 tai myöhemmälle ajalle, niitä ei huomioida tulovalvonnassa.

Jos opiskelija saa ulkomailta veronalaisen apurahan, joka ei ehkä sisälly Suomen verotustietoihin, rekisteröi se tuloseurantatuloihin ulkomailta saaduksi tuloksi.

Verohallinnon ohjeistusta:

- Vuoteen 2018 saakka apuraha on aina sen verovuoden tuloa, jona se on nostettavissa. Vuodelta 2019 toimitettavasta verotuksesta lähtien stipendit, opintorahat ja muut apurahat sekä palkinnot ovat sen verovuoden tuloa, jona ne maksetaan.
- Apurahan, stipendin tai tunnustuspalkinnon maksajan on ilmoitettava maksamansa suoritukset Verohallinnolle. Tiedot on annettava sekä veronalaisista että verovapaista vähintään 1 000 euron suuruisista suorituksista.

Apurahat, jotka on maksettu vuonna 2018 tai aiemmin

Opiskelijan on ilmoitettava Kelalle kaikki vuonna 2018 tai aiemmin hänelle maksetut apurahat ja stipendit (myöntäjä, määrä ja maksuajankohta). Ilmoitus on tehtävä siitä riippumatta, kuka on apurahan myöntänyt.

- Ulkomaan opiskelijavaihtoon tarkoitettuja apurahoja ei oteta tulona huomioon eikä niitä tarvitse ilmoittaa.
- Työllisyysrahaston myöntämää ammattitutkintostipendiä ei oteta tulona huomioon.
- Tieteellisen, taiteellisen tai yleishyödyllisen toiminnan tunnustukseksi saatua palkintoa (esim. taidekilpailu- tai kirjallisuuspalkintoa) ei oteta tulona huomioon, jos se ei ole veronalaista tuloa. Tällainen palkinto voi kuitenkin sisältyä Verohallinnon Kelalle ilmoittamiin apurahatuloihin. Rekisteröi tällöin tuloseurantatuloihin nolla (jos asiakas ei ole saanut muuta tulona huomioitavaa apurahaa).

Apurahan myöntö- tai käyttötarkoituksella ei ole merkitystä. Olennaista on, rahoitetaanko sillä jokapäiväisiä, suurimmalle osalle opiskelijoista tavanomaisia menoja. Jos apuraha on myönnetty määrättyyn tarkoitukseen, opiskelija pystyy yleensä osoittamaan erityismenoja (esim. urheilija- tai taiteilija-apurahat).

Toimeentulon turvaamiseen tarkoitettu apuraha otetaan tulovalvonnassa huomioon opiskelijan vuositulona. Opintotuen käsittelijä ilmoittaa aina opiskelijalle, mikä osa apurahasta otetaan opiskelijan omana tulona huomioon. Ilmoitus tehdään asiakaskirjeellä (OTI30). Jos apurahan huomioimisesta ilmoitetaan opintotukipäätöksessä, siihen lisätään fraasi (OTW57).

Jos opiskelija on eri mieltä siitä, mikä osa apurahasta tulisi ottaa tulona huomioon, hän voi tehdä uudelleen käsittelypyynnön tulovalvonnan takaisinperinnän päätösehdotukseen (ja valituksen sen jälkeen annettavaan perintäpäätökseen).

Apurahasta voidaan vähentää tietyt erityismenot, kuten

- lukukausimaksut
- opinnäytetyön tekemiseen liittyvät tavallisesta poikkeavat kulut (esimerkiksi matka-, haastattelu- ja aineistokulut)
- vakuutusmaksut, jos apurahan saaja on ottanut MYEL-vakuutuksen

- instrumenttien ja muiden erityisten opiskelu- ja tutkimusvälineiden ostamisesta aiheutuneet menot.

Tietokoneen hankinnasta aiheutuvia kuluja ei voida vähentää. Opiskelijan apurahasta itselleen maksamia päivärahajoja ei hyväksytä erityismenona. Erityismenot arvioidaan sen mukaan, onko meno tavanomainen ja tyypillinen suurimmalle osalle opiskelijoista. Vain poikkeukselliset menot voidaan vähentää.

Opiskelijan tulee esittää selvitys erityismenoista, joihin apurahaa on käytetty. Opiskelijan esittämä selvitys menoista voidaan yleensä hyväksyä ilman tositteita. Käsittelijä voi tarvittaessa pyytää apurahapäätöksen ja tositteet erityismenoista, jos opiskelijan antamaa selvitystä ei voida pitää luotettavana.

Muista rekisteröidä tuloseurantatuloihin nolla, jos opiskelija ilmoittaa tai selvittää apurahan ja jos apurahaa ei oteta vuositulona huomioon. Rekisteröi nolla myös silloin, kun apuraha on tarkoitettu ulkomaiseen opiskelijavaihtoon (vaihto-opiskelu, työharjoittelu tai opinnäytetyön/tutkimuksen tekeminen ulkomailla).

Tuloseurantatuloihin rekisteröidään 'nolla' myös silloin, kun opiskelija ennen tulovalvontaa selvittää, että apuraha on kokonaisuudessaan saatu ennen opintojen aloituskuukautta tai valmistuskuukauden jälkeen. Mutta jos et pysty varmistamaan tutkinnon suorittamista esimerkiksi VIRTAtietovarannosta tai CICSin Opiskelutiedoista, rekisteröi apuraha tuloseurantatuloihin. Rekisteröi apurajat myös silloin, kun opiskelija on saanut niitä opiskeluaikana ja muuna kuin opiskeluaikana. Uudelleen käsittelypyynnössä selvitetty muuna kuin opiskeluaikana saadut apurajat käsitellään samoin kuin muut opiskeluaikana ulkopuoliset tulot (ei rekisteröidä 'nollaa' tuloseurantatuloihin).

Opiskelija voi uudelleen käsittelypyynnössään selvittää, että apurahan koko määrä on hänen tiedoissaan, vaikka apuraha on myönnetty useammalle henkilölle (tästä voi olla tieto verotustietojen kyselyssä). Jos opiskelija selvittää asian esimerkiksi apurahan myöntöpäätöksellä, apurahatulona huomioidaan vain hänen osuutensa apurahasta. Apurahan muiden saajien tulovalvontaa ei tämän perusteella tutkita.

Esimerkki

Opiskelija ilmoittaa saaneensa apurahan opinnäytetyön tekemistä varten. Hän esittää erityismenoina tutkimustarvikkeita (kirjoja, toimistotarvikkeita ja tutkimusvälineitä) ja tarvittavien koulutusten matkakuluja.

Erityismenoina voidaan vähentää vain opiskelijan erittelemät kustannukset tutkimuskirjallisuudesta ja -välineistä. Toimistotarvikkeita ei vähennetä eikä myöskään matkakuluja, koska ne olivat kodin ja oppilaitoksen välisiä matkoja.

Esimerkki

Opiskelija on saanut stipendin (= apurahan) marraskuussa ja hän esittää vähennettäväksi kustannukset erityisohjelmistosta, jonka on ostanut 2,5 vuotta aiemmin. Lisäksi hän esittää vähennettäväksi kustannuksia, jotka ovat vielä tulossa.

Ilmoitetut kustannukset eivät ole hyväksyttäviä erityismenoja. Apurahalla ja erityismenoilla täytyy olla ajallinen yhteys. Kovin paljon aiemmin tai myöhemmin tapahtuvia kustannuksia ei vähennetä apurahasta, ei varsinkaan kustannuksia, joiden sisällöstä ja määrästä ei ole vielä tietoa. Opiskelija voi ilmoittaa ne sitten, kun ne on selvitettävissä.

Esimerkki

Musiikin opiskelija ilmoittaa saaneensa 4 000 euron apurahan, jonka hän aikoo käyttää klassisen laulun pääsykokeisiin valmistautumiseen ja osallistumiseen ulkomailla.

Koska 4 000 euroa on iso summa, tarvitaan tarkempi erittely menoista. Hyväksyttäviä menoja ovat matkakulut, hotellikulut, kurssimaksut, yksityiset laulutunnit ja säestäjän palkkio. Vähennettävänä menoina ei hyväksytä ruokailuja eikä myöskään päivärahoja.

Esimerkki

Opiskelijan ilmoitus: ”Sain opinnäytetyöni tekoa varten stipendin, jonka maksu tapahtuu kuukausittain kahdeksassa osassa kuitenkin niin, että viimeinen erä maksetaan opinnäytetyön valmistuttua.”

Apurahat rekisteröidään Tuloseurantatuloihin maksuvuoden mukaan. Rekisteröi kaikki apurahat – myös valmistumisen jälkeen maksetut. Jos vuosituloraja ylittyy valmistumisvuonna, opiskelija voi tehdä uudelleen käsittelypyynnön ja selvittää muuna kuin opiskeluaikana saamansa tulot (myös apurahan).

Oppilaitoksen opiskelijalle maksama **apuraha** ei vaikuta opintorahan myöntämiseen 1.8.2011 lukien. Jos opiskelija on saanut oppilaitokselta apurahaa ennen sitä, tällä on voinut olla vaikutusta hänen opintorahaoikeuteensa.

Oppilaitoksen maksama päiväraha

Opiskelijalle ei myönnetä opintorahaa, jos hän saa oppilaitokseltaan opintojen ajalta maksettavaa päivärahaa tai päivärahaa vastaavaa etuutta, joka määrältään ylittää korkeimman opintorahan (ilman huoltajakorotusta) (OTL 65/1994 20 §). Raja on sama kaikilla opiskelijoilla 1.8.2017 alkaen. Aiemmin raja oli eri korkeakouluopiskelijoilla ja muilla opiskelijoilla.

Oppilaitoksen maksama päiväraha estää opintorahan myöntämisen vain

- Maanpuolustuskorkeakoulussa sotatieteiden kandidaatin tutkintoa suorittavilta
- Raja- ja merivartiokoulussa rajavartijan kaksiosaista peruskurssia suorittavia koulutuksen 1. osan aikana ja rajavartijan yksiosaista peruskurssia suorittavia koulutuksen koko ajalla.

Opiskelijat voivat saada lainatakauksen, vaikka heillä ei ole oikeutta opintorahaan.

Kun Maanpuolustuskorkeakoulussa opiskeleva upseeri suorittaa maisterin tutkintoa ja kun Raja- ja merivartiokoulussa rajavartijan peruskurssin opiskelija suorittaa yksiosaisen koulutuksen 2. osaa, hän saa tänä aikana palkkaa. Kyse ei ole oppilaitokselta opintojen ajalta maksettavasta päivärahasta, joka estäisi opintorahan myöntämisen. Opintolainan valtiontakaus voidaan tällöin myöntää vain opintorahaa saavalle. Tämä on syytä ilmoittaa opintotukea hakeneelle opiskelijalle ja muistuttaa, että opintotukeen ei ole oikeutta opintojen ajalta saatavan palkan vuoksi. Palkka eli vuositulo ei kuitenkaan estä opintotuen myöntämistä.

Oppilaitoksen maksama päiväraha estää opintorahan myöntämisen vain sen oppilaitoksen opinnoissa, josta opiskelija saa päivärahaa.

Esimerkki

Opiskelija opiskelee läsnä olevana samaan aikaan sekä Aalto-yliopistossa että Maanpuolustuskorkeakoulussa. Opiskelija saa Maanpuolustuskorkeakoulusta päivärahaa kuukausittain enemmän kuin korkeakouluopiskelijalle myönnettävän korkeimman opintorahan määrän. Opiskelijalla ei ole oikeutta saada opintorahaa opintoihinsa Maanpuolustuskorkeakoulussa. Opiskelijalle voidaan kuitenkin myöntää opintoraha Aalto-yliopistossa suoritettaviin opintoihin.

Työharjoittelu tai työssäoppimisajan palkka

Työharjoittelusta ja työssäoppimisesta saatu palkka otetaan tulovalvonnassa huomioon opiskelijan omana vuositulona. Kela saa tiedot veronalaisista tuloista Verohallinnolta. Jos opiskelijan olosuhteissa tapahtuu muu muutos, kuten muutto harjoittelupaikkakunnalle tai opiskelu ulkomailla, tästä tulee kuitenkin ilmoittaa.

1.1.2018 alkaen ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisen koulutuksen palkaton työssäoppiminen on koulutusopimukseen perustuvaa koulutusta, johon voidaan myöntää opintotuki. Palkallisen työssäoppimisen ajalle tehdään oppisopimus, joten opintotukeen ei ole 1.1.2018 jälkeen oikeutta, jos ammatillisen koulutuksen työssäoppiminen on palkallista eli oppisopimuskoulutusta. Lue lisää kohdasta [Harjoittelu](#).

Jos opiskelija on saanut työharjoittelusta tai työssäoppimisesta palkkaa ennen 1.8.2011, tällä on voinut olla vaikutusta hänen opintorahaoikeuteensa.

Kansanopistojen opintosetelityyppinen avustus

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt opintosetelityyppisiä valtionavustuksia kansanopistojen ylläpitäjille. Valtionavustuksilla voidaan myöntää kohderyhmään kuuluville opiskelijoille vapautus kurssimaksusta tai alentaa sitä merkittävästi. Tuettavia kohderyhmiä ovat maahanmuuttajat, alhaisen pohjakoulutuksen omaavat sekä henkilöt, joilla on oppimisvaikeuksia.

Kukin kansanopisto päättää itse avustuksen saajista. Kansanopiston tulee ilmoittaa Kelan vastuuyksikköön tiedot opintosetelityyppistä avustusta saaneista opiskelijoista. Jos jollakin opintolinjalla opiskelee vain avustuksen saaneita henkilöitä, tulee tästä mainita opintolinjailmoituksen lisätiedoissa. Ilmoituksesta tulee selvitä, kattaako opintosetelityyppinen avustus opiskelumaksun kokonaan vai ainoastaan osittain.

Opintosetelityyppinen avustus **ei vaikuta opiskelijan oikeuteen saada opintorahaa ja opintolainan valtioneuvoston takauksia**. Avustusta ei myöskään oteta opintotuen tulovalvonnassa huomioon opiskelijan tulona.

Jos oppilaitoksen asuntolassa asuva opiskelija on opintosetelityyppisellä avustuksella **vapautettu kokonaan opiskelijamaksuista, hänellä ei ole oikeutta vakiomääräiseen asumislisään**. Jos vapautus koskee vain osaa opiskelijamaksuista, opiskelijalla on oppilaitoksen asuntolassa asuessaan oikeus vakiomääräiseen asumislisään. Perittävän maksun suuruudella tai sillä, mitä maksulla katetaan, ei ole merkitystä.

1.7.5.4 Vanhempien tulot

Vanhempien tulot voivat joko pienentää tai korottaa opintotuen määrää tai estää sen myöntämisen. Korkeakouluopiskelijoilla vanhempien tulot eivät kuitenkaan koskaan pienennä opintotuen määrää tai estä sen myöntämistä. (OTL 65/1994 19 §.)

Vanhempien tulot voivat **pienentää opintorahan** määrää tai **estää** sen myöntämisen kokonaan, jos opiskelija

- opiskelee toisen asteen oppilaitoksessa ja
- on alle 20-vuotias vanhempansa luona asuva ja
- on perheetön (ei ole avioliitossa tai alaikäisen lapsen huoltaja).

Vanhempien tulot otetaan huomioon mainitun iän täyttymistä edeltävän kalenterikuukauden loppuun asti.

Opintorahan määrää voidaan tietyissä tilanteissa myös **korottaa**, jos vanhemmat ovat pienituloisia. Lue lisää opintorahan korottamisesta.

Katso Työvälineistä löytyvästä aputaulukosta Vanhempien tulofraasit ja päätösten perustelu, mitä vanhempien tuloihin liittyviä perustelufraaseja eri tilanteissa käytetään.

Mitkä tulot otetaan huomioon?

Opiskelijan vanhempien tuloina otetaan huomioon (OTL 65/1994 22 §)

- Tuloverolain (1535/1992) mukaiset **veronalaiset ansio- ja pääomatulot**. Veronalaisilla tuloilla tarkoitetaan yleensä bruttotuloja, joista ei ole tehty mitään vähennyksiä. Tulokäsite on sama kuin [opiskelijan omissa tuloissa](#).
 - Vuoden 2018 ja aiempien vuosien opintotuessa vanhempien tuloina huomioidaan puhtaat ansio- ja pääomatulot eli tulot, joista on tehty tulojen hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuvat vähennykset (tuloverolaki 30 §).
- Lisäksi huomioidaan **ulkomailla saadut tulot**, jos vastaavanlaiset tulot Suomessa saatuna olisivat veronalaisia.
 - Myös EU-komissiolta tai muulta vastaavalta taholta saadut tulot tai etuudet ovat ulkomailta saatuja tuloja ja otetaan opintotuessa huomioon.

Opiskelijan vanhempien tulot otetaan huomioon **viimeksi toimitetun valtionverotuksen** perusteella (OTL 65/1994 19 §). Uudet verotustiedot vaikuttavat opintotuen määrään verotuksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Esimerkiksi vuoden 2022 verotus vahvistetaan vuoden 2023 aikana ja vuoden 2022 tulot otetaan opintotuen määrässä huomioon 1.1.2024 alkaen. Opintotukijärjestelmässä uudet verotustiedot otetaan kuitenkin käyttöön jo joulukuun 2023 puolivälissä tehtävässä veroseurantaeräajossa. Opintotukipäätöstä tehtäessä järjestelmä huomioi siis vanhempien vuoden 2022 verotustiedot jo joulukuun puolivälistä 2023 alkaen vaikka ne tulee huomioida vasta 1.1.2024 alkaen. Tämän vuoksi veroseurantaeräajon jälkeen etuuskäsittelijän tulee huomioida, mille vuodelle opintotukea myönnetään ja minkä vuoden tulot tukeen vaikuttavat. Katso teknisestä ohjeesta tarkemmat toimintaohjeet.

Jos verotusta on **oikaistu**, opiskelijan tulee ilmoittaa asiasta Kelaan. Opiskelijan ei tarvitse toimittaa vanhemman verotuksen oikaisupäätöstä Kelaan, koska käsittelijä tarkistaa oikaistut verotustiedot Verotustiedoista. Verotustietojen tilana on Oikaisuvaatimus vahvistettu, kun verotustiedot on oikaistu. (ks. tekninen ohje).

Jos opiskelija vaatii opintotukihakemuksessaan, että vanhempien tuloina tulisi huomioida edellisen vuoden tulot (esimerkiksi jo vuoden 2023 opintotuen määrässä

tulisi huomioida vuoden 2022 tulot), lisää päätökseen päätösteksti (OTC43 tai OTC44), jossa kerrotaan mistä alkaen kyseisen vuoden tulot voidaan opintotuessa huomioida. Päätöstekstissä on myös kerrottu, miten opiskelijan tulee toimia, jos vanhempien tulot ovat pienentyneet.

Miten tulot vaikuttavat?

1.8.2019 alkaen: Vanhempansa luona asuvat alle 20-vuotiaat toisen asteen opiskelijat

Opintorahan perusmäärä myönnetään, jos vanhempien tulot ovat enintään 43 000 euroa vuodessa. Opintorahasta vähennetään 5 % jokaista tuloajan ylittävää täyttä 1 070 euroa kohti. Opintorahaa ei myönnetä, jos vanhempien tulot ovat 64 400 euroa tai enemmän.

Opintorahan määrää korotetaan, jos vanhempien tulot ovat enintään 41 100 euroa vuodessa (lue lisää [opintorahan korottamisesta](#)).

1.1.2019 - 31.7.2019: vanhempansa luona asuvat alle 20-vuotiaat ja muualla kuin vanhempansa luona asuvat alle 18-vuotiaat toisen asteen opiskelijat

Opintorahan perusmäärä ja täysi asumislisä myönnetään, jos vanhempien tulot ovat enintään 43 000 euroa vuodessa. Opintorahasta ja asumislisästä vähennetään 5 % jokaista tuloajan ylittävää täyttä 1 070 euroa kohti. Opintorahaa ja asumislisää ei myönnetä, kun vanhempien vuositulot ovat 64 400 euroa tai enemmän.

1.1.2018 - 31.12.2018: vanhempansa luona asuvat alle 20-vuotiaat ja muualla kuin vanhempansa luona asuvat alle 18-vuotiaat toisen asteen opiskelijat

Opintorahan perusmäärä ja täysi asumislisä myönnetään, jos vanhempien tulot ovat enintään 40 800 euroa vuodessa. Opintorahasta ja asumislisästä vähennetään 5 % jokaista tuloajan ylittävää täyttä 1 010 euroa kohti. Opintorahaa ja asumislisää ei myönnetä, kun vanhempien vuositulot ovat 61 000 euroa tai enemmän.

1.1.2018 alkaen: opiskelijan vanhempien tulot eivät vaikuta itsenäisesti asuvan 18–19 -vuotiaan toisen asteen opiskelijan opintorahan määrään.

Vanhempien tuloissa oli 1.8.2014 - 31.12.2017 käytössä kahdet eri tuloajat. Korkeammat tuloajat koskivat muualla kuin vanhempansa luona asuville 18–19 -vuotiaille myönnettävää opintorahaa.

1.1.2016 - 31.12.2017: muualla kuin vanhempansa luona asuvat 18–19 -vuotiaat toisen asteen opiskelijat

Opintorahan perusmäärä myönnetään, jos vanhempien tulot ovat enintään 60 000 euroa vuodessa. Opintorahasta vähennetään 5 % jokaista tuloajan ylittävää täyttä 1 010 euroa kohti. Opintorahaa ei myönnetä, kun vanhempien vuositulot ovat 80 200 euroa tai enemmän.

1.8.2014 – 31.12.2015: muualla kuin vanhempansa luona asuvat 18–19 -vuotiaat toisen asteen opiskelijat

Opintorahan perusmäärä myönnetään, jos vanhempien tulot ovat enintään 53 000 euroa vuodessa. Opintorahasta vähennetään 5 % jokaista tuloajan ylittävää täyttä 1 010 euroa kohti. Opintorahaa ei myönnetä, kun vanhempien vuositulot ovat 73 200 euroa tai enemmän.

1.1.2014 - 31.12.2017: vanhempansa luona asuvat alle 20-vuotiaat ja muualla kuin vanhempansa luona asuvat alle 18-vuotiaat toisen asteen opiskelijat

Opintorahan perusmäärä ja täysi asumislisä myönnetään, jos vanhempien tulot ovat enintään 40 800 euroa vuodessa. Opintorahasta ja asumislisästä vähennetään 5 % jokaista tuloajan ylittävää täyttä 1 010 euroa kohti. Opintorahaa ja asumislisää ei myönnetä, kun vanhempien vuositulot ovat 61 000 euroa tai enemmän.

1.11.2007 - 31.12.2013: alle 20-vuotiaat toisen asteen opiskelijat

Opintorahan perusmäärä ja täysi asumislisä myönnetään, jos vanhempien tulot ovat enintään 40 800 euroa vuodessa. Opintorahasta ja asumislisästä vähennetään 5 % jokaista tuloajan ylittävää täyttä 1 010 euroa kohti. Opintorahaa ja asumislisää ei myönnetä, kun vanhempien vuositulot ovat 61 000 euroa tai enemmän. Vanhempien tulot eivät vaikuta 18 vuotta täyttäneille myönnettävään asumislisään.

Huomioitavat vanhemmat

Opintotukea myönnettäessä hakijan vanhempina pidetään hakijan **biologisia vanhempia tai ottovanhempia**. Jos lapsi tai nuori on adoption kautta saanut uudet vanhemmat, otetaan huomioon vain hänen ottovanhempiensa tulot. Biologisten vanhempien tuloja ei tällöin huomioida. Jos lapsen toiseksi vanhemmaksi on biologisen vanhemman lisäksi tullut ottovanhempi, kummankin vanhemman tulot huomioidaan.

Jos opiskelijan vanhempien tulot opintotukilain mukaan vaikuttavat myönnettävään opintotukeen, huomioidaan vanhempien tulot siitä riippumatta, onko kyseinen vanhempi lapsen huoltaja vai ei. Merkitystä on vain vanhemmuudella.

Jos opiskelijan vanhempi on sairautensa vuoksi sijoitettu pysyvästi laitoshoidon tai avohoidon yksikköön (esim. sairaala, hoitolaitos, palvelutalo), kyseisen vanhemman tuloja ei huomioida opintotuessa.

Jos hakijan vanhemmat asuvat erillään muusta syystä kuin välien rikkoutumisen vuoksi, kummankin vanhemman tulot huomioidaan opintotuessa.

- Jos toisen vanhemman osoite on muualle, hän ei nouse automaattisesti suhdehenkilöksi. Tällaisessa tilanteessa selvitä, miksi osoite on muualle. Jos vanhemmat eivät ole eronneet, lisää muualla asuva vanhempi suhdehenkilöksi.

Esimerkki

Opiskelija asuu Suomessa isän kanssa. Äiti asuu Norjassa, jossa hän työskentelee. Vanhemmat eivät ole eronneet, joten äidinkin tulot pitää huomioida. Äiti ei nouse automaattisesti suhdehenkilöksi, joten käsittelijän tulee lisätä äiti suhdehenkilöksi.

Vanhemman uusi aviopuoliso

Jos hakija on alle 18-vuotias ja asuu vanhempansa ja tämän uuden aviopuolison yhteisessä kodissa huollettavana, myös **vanhemman uuden aviopuolison** tulot otetaan huomioon. Aviopuoliso on rinnastetaan myös rekisteröidyn parisuhteen osapuoli.

Vanhemman uuden aviopuolison tuloja ei huomioida, jos hän ei asu samassa taloudessa. Uuden aviopuolison ei katsota asuvan samassa taloudessa, jos hän on jäänyt asumaan aiempaan asuntoonsa uudesta avioliitosta huolimatta.

Esimerkki

Opiskelija asuu äitinsä luona. Äiti menee uusiin naimisiin, mutta isäpuoli jää lastensa kanssa asumaan perheen sukutilalle. Äidin ja isäpuolen ei

katsota muodostavan yhteistä taloutta eikä isäpuolen tuloja tarvitse huomioida opintotuessa.

Esimerkki

Opiskelija asuu isänsä luona. Isä menee uusiin naimisiin, mutta jää lastensa kanssa asumaan perheen sukutilalle. Isän ja äitipuolen ei katsota muodostavan yhteistä taloutta eikä äitipuolen tuloja tarvitse huomioida opintotuessa.

Jos uusi aviopuoliso on muuttanut yhteiseen uusperheen asuntoon, vanhemman ja tämän uuden aviopuolison katsotaan muodostavan yhteisen talouden. Näin tulkitaan, vaikka uudella aviopuolisolla olisi toissijainen asunto esimerkiksi töiden takia.

Esimerkki

Opiskelija asuu äitinsä luona. Äiti menee uusiin naimisiin. Isäpuoli ja tämän lapset muuttavat samaan asuntoon, jossa opiskelija asuu äitinsä kanssa. Isäpuoli muuttaa Norjaan töihin, mutta äiti ja isäpuoli eivät asu erillään väljen rikkoutumisen takia. Isäpuolen lapset jäävät asumaan opiskelijan ja tämän äidin asuntoon. Äidin ja isäpuolen katsotaan muodostavan yhteisen talouden ja kummankin tulot huomioidaan opiskelijan opintotuessa.

Esimerkki

Opiskelijan isä on mennyt uusiin naimisiin ja opiskelija on muuttanut isänsä kanssa äitipuolen luokse. Isä muuttaa Norjaan töihin, mutta isä ja äitipuoli eivät asu erillään väljen rikkoutumisen takia. Opiskelija asuu edelleen äitipuolen luona. Isän ja äitipuolen katsotaan muodostavan yhteisen talouden ja kummankin tulot huomioidaan opiskelijan opintotuessa.

Jos **opintotukihakemusta käsitellessäsi** huomaat, että **vanhemmalla on uusi aviopuoliso, joka asuu samassa osoitteessa, opiskelijaa ei tarvitse kuulla**. Opintotukihakemuslomakkeella (OT 1) kerrotaan opiskelijalle, että vanhemman uuden aviopuolison tulot huomioidaan, jos uusi aviopuoliso asuu samassa asunnossa. Jos opiskelija on hakenut opintotukea sähköisellä hakemuksella, samassa osoitteessa asuvan uuden aviopuolison tiedot ovat nousseet hakemukseen automaattisesti.

Jos **opintotukihakemusta käsitellessäsi** huomaat, että **vanhemmalla on uusi aviopuoliso, joka asuu eri osoitteessa, kuule opiskelijaa** kirjeellä **OTS14**.

Kun vanhemman luona asuva, **opintotukea saavan opiskelijan vanhempi menee naimisiin**, muutoksesta tulee **Oiwa-työ**. **Kuule opiskelijaa** kirjeellä OTS14 siitä riippumatta, onko uudella aviopuolisolla sama vai eri osoite. Lue lisää etuosohjeen kohdasta Tarkistaminen - [Väliaikainen tarkistaminen ja kuuleminen](#).

Vanhemman uuden aviopuolison tuloja ei oteta huomioon enää siitä kuukaudesta lähtien, jolloin hakija täyttää 18 vuotta.

Erotilanteet ja vuoroasuminen

Jos vanhemmat ovat eronneet tai asuvat pysyvästi väljen rikkoutumisen vuoksi erillään, vain sen vanhemman tulot otetaan huomioon, jonka luona opiskelija asuu tai on viimeksi asunut. Jos vanhemmat ovat eronneet vasta sen jälkeen, kun opiskelija on muuttanut pois vanhempien luota, otetaan huomioon molempien vanhempien tulot. Jos vanhemmat, jotka ovat eronneet, ovat menneet uudestaan naimisiin tai avoliittoon, molempien vanhempien tulot otetaan huomioon. (OTL 65/1994 19 § 2 mom.)

Jos opiskelijan vanhemmat ovat eronneet sen jälkeen, kun opiskelija on muuttanut asumaan itsenäisesti, ja opiskelija palaa myöhemmin asumaan toisen vanhempansa luo vähintään yhtäjaksoisen 18 kalenteripäivän ajaksi, opintotuki voidaan tarkistaa. Huomioon otetaan vain sen vanhemman tulot, jonka luona opiskelija asuu (tai asui vähintään 18 päivää). Opiskelijan tulee esittää asumisestaan luotettava selvitys, jos tietoa ei ole väestötietojärjestelmässä.

Esimerkki

17-vuotias opiskelija on muuttanut itsenäisesti asumaan huhtikuussa 2023. Kun opiskelija on muuttanut pois vanhempiensa luota, nämä ovat asuneet yhdessä, joten opintotuessa on huomioitu kummankin vanhemman tulot. Opiskelijan vanhemmat ovat eronneet toukokuussa 2023. Opiskelija on asunut kesän 2023 äitinsä luona ja muuttanut taas syksyllä 2023 opiskelupaikkakunnalle. Opiskelija pyytää, että opintotukea tarkistettaisiin siten, että siinä huomioitaisiin vain hänen äitinsä tulot. Koska opiskelija on asunut vanhempiensa eron jälkeen yhtäjaksoisesti vähintään 18 päivää toisen vanhempansa luona, opintotuki tarkistetaan ja syyslukukauden 2023 alusta alkaen otetaan huomioon vain opiskelijan äidin tulot.

Jos on epäselvää, kumman vanhemman luona opiskelija tosiasiallisesti asuu, katsotaan opiskelijan asuvan lähtökohtaisesti sen vanhemman luona, jonka luona hän väestötietojärjestelmään rekisteröidyn tiedon mukaan asuu. Tästä voidaan poiketa silloin, kun käy ilmi, että opiskelija tosiasiallisesti asuukin opiskelupäivien aikana enimmäkseen toisen vanhemman luona. Näin voidaan sopia esimerkiksi huoltajussopimuksessa. Huoltajussopimusta ei tarvitse toimittaa Kelalle. Opiskelijan omaan ilmoitukseen luotetaan, ellei sitä ole syytä epäillä esimerkiksi koulumatkojen pituuden perusteella.

Esimerkki

Opiskelijan vanhemmat ovat eronneet ja opiskelija asuu vuoroviikoin taikka vuorokuukausin kummankin vanhemman luona. Opiskelijan virallinen vakinainen osoitetieto on äidin luokse, joten opintotuessa huomioidaan äidin tulot.

Esimerkki

Opiskelijan vanhemmat ovat eronneet. Opiskelija kertoo hakemuksessa, että hän asuu isänsä luona, mutta hänen virallinen vakinainen osoitetietonsa on äidin luokse. Opiskelija kertoo asuvansa arkipäivät isän luona (15 km koululle) ja viikonloput ja lomat äidin luona (90 km koululle). Opintotuessa huomioidaan isän tulot.

Esimerkki

Opiskelijan vanhemmat ovat eronneet. Opiskelija asuu opintojen aikana äidin luona ja hänen virallinen vakinainen osoitetietonsakin on äidin luokse. Opiskelijalla on 3 kuukauden kestoinen koulutusopimusjakso, jonka aikana hän kertoo asuvansa isän luona. Isän luota työpaikalle on 20 km ja äidin luota 200 km. Opintotuki tarkistetaan koulutusopimusjakson ajalle siten, että opintotuessa huomioidaan isän tulot.

Jos vanhempien erotessa opiskelija jää asumaan perheen asuntoon ja **vanhemmat asuvat vuoroviikoin perheen asunnossa**, opiskelijan katsotaan asuvan vanhemman luona. Opintotuessa huomioidaan vain toisen vanhemman tulot, samoin kuin

tilanteessa, jossa opiskelija asuu vuoroviikoin vanhempiensa luona. Opintotuessa huomioidaan sen vanhemman tulot, joka muutti perheen asunnosta myöhemmin pois. Jos vanhemmat ovat muuttaneet asunnosta pois samaan aikaan, pyydä tulkinta rp_opintoetuudet.

Esimerkki

Opiskelijan vanhemmat eroavat ja opiskelija jää asumaan perheen asuntoon. Opiskelijan isä muuttaa perheen asunnosta ensin pois ja myöhemmin myös äiti. Vanhemmat asuvat vuoroviikoin perheen asunnossa. Väestötietojärjestelmän osoitetietojen mukaan opiskelija asuu asunnossa yksin, vanhempien vakinaiset osoitteet ovat kummankin omassa asunnossa.

Opintotuessa opiskelijan katsotaan asuvan vanhemman kanssa, koska hän asuu jatkuvasti jommankumman vanhemman kanssa. Opintotuessa huomioidaan vain äidin tulot, koska äiti muutti myöhemmin pois perheen asunnosta.

Lastensuojelutoimenpiteiden vaikutus

Huostaan otetun hakijan vanhempien tuloja ei oteta opintotukea myönnettäessä huomioon.

Jos huostaan otettu opiskelija asuu vanhempansa luona, opintoraha myönnetään vanhemman luona asuvan suuruisena, mutta vanhempien tuloja ei oteta tällöinkään huomioon. Opiskelijalla on oikeus täysimääräiseen vähävaraisuuskorotukseen ja oppimateriaalilisään.

Sijoitus- ja kasvattivanhempien taikka edunvalvojaksi määrätyn muun henkilön tuloja ei oteta huomioon opintotukea myönnettäessä.

Menettely: Rekisteröi vanhempien tuloiksi nolla euroa, jolloin hakija on oikeutettu täysimääräiseen vähävaraiskorotukseen. Rekisteröi HEMUn Opintotukitiedot - Erikoistiedot-näytölle (x) "Ei ohjelmallista tarkistusta veroseurannassa", jolloin tapaus ohitetaan veroseurantaeräajossa. Poista päätöksestä vanhempia ja heidän tulojaan koskevat päätöstekstit ja lisää **päätösteksti ORC23**.

Huostaanottotiedot näkyvät HEKY:n perhetiedoista. Dokumentoi huostaanottotieto Oiwa-työn kommenttikenttään.

Jälkihuoltoa ei selvitetä 1.1.2018 alkaen

Lastensuojelun jälkihuollolla tarkoitetaan sijaishuollossa olleen lapsen tai nuoren erilaisia tukitoimia sijaishuollon päättymisen jälkeen. Jos huostaanotto on päättynyt, opintotukea myönnettäessä ei tarvitse selvittää, onko opiskelija jälkihuollossa. Jos opiskelija asuu huostaanoton päättymisen jälkeen vanhemman luona, vanhempien tulot huomioidaan opintotuessa. Jos itsenäisesti asuva opiskelija on huostaanoton päättyessä alle 18-vuotias, vanhempien tulot huomioidaan opintotuessa.

Esimerkki

Vanhemman luona asuva huostaan otettu opiskelija täyttää 18 vuotta 20.1.2018. Opintotuki tarkistetaan 18 päivän säännön perusteella siten, että vanhempien tulot huomioidaan 1.2.2018 alkaen.

Ks. tarkemmin päätöksen tekemisestä ja kuulemisesta kohdasta [Väliaikainen tarkistaminen ja kuuleminen](#).

Avohuollon tukitoimet

Lapselle tai nuorelle voidaan järjestää perhehoitoa tai laitoshoidoa myös avohuollon tukitoimena (Lastensuojelulaki 417/2007 7 luku). Tällöin häntä ei ole otettu huostaan ja biologisten vanhempien tulot otetaan opintotukiratkaisuissa huomioon normaalisti. Biologisten vanhempien tulot voidaan kuitenkin jättää huomioimatta, jos niiden huomioiminen johtaisi opiskelijan tausta ja kokonaistilanne huomioiden kohtuuttomaan lopputulokseen. Tällainen tilanne voi syntyä, jos lapsi on ollut pitkään sijoitettuna, eikä hänellä ole tänä aikana ollut yhteyttä biologisten vanhempiensa kanssa.

Esimerkki

Hakija on sijoitettu 2-vuotiaana käräjäoikeuden päätöksellä isovanhempien luokse asumaan. Isovanhemmat toimivat hakijan huoltajina, eikä huostaanottoa ole tapahtunut. Hakija ei ole ollut missään tekemisissä biologisten vanhempiensa kanssa kahden ensimmäisen elinvuotensa jälkeen. Pääsäännön noudattaminen johtaisi hakijan kokonaistilanne huomioiden kohtuuttomaan lopputulokseen, joten biologisten vanhempien tuloja ei oteta huomioon.

Verotustiedoista puuttuvat ulkomaan tulot

Verohallinnolla on tiedossa tiettyjä ulkomailta saatuja tuloja, jotka on huomioitu verotuksessa, mutta joita Verohallinto ei saa ilmoittaa Kelalle. Käyttökielto koskee ulkomaan tulon määrää, mutta Verohallinto voi ilmoittaa Kelalle henkilöt, joilla tällaisia tuloja on.

Jos tieto käyttökiellonalaisista ulkomaan tuloista sisältyy opiskelijan vanhemman verotustietoihin, tapaus ohitetaan vuoden lopun veroseurantaeräajossa ja asia ratkaistaan tapahtumakäsittelyssä. Tällä perusteella eräajossa ohitetuista tapauksista muodostetaan Oiwa-työ, jonka perusteella käsittelijä pyytää opiskelijalta hänen vanhempansa verotuspäätöksen (kirje OTL02 tai viesti), jossa on ulkomailta saatujen tulojen määrä. Jos verotuspäätöstä ei saada, voidaan ulkomaan tulot selvittää muun selvityksen perusteella.

Jos verotuspäätöstä tai muuta selvitystä ei saada, opintotuki tai opintoraha/asumislisä lakkautetaan 1.1. alkaen.

Menettely on sama silloin, kun opintotukea ollaan myöntämässä hakemuksen perusteella. Käsittelijälle annetaan ilmoitus verotuspäätöksen pyytämisestä. Jos verotuspäätöstä tai muuta selvitystä ei saada, opintotukea tai opintorahaa/asumislisää ei voida myöntää.

Kun käyttökiellonalaisia tuloja on selvitetty, niissä on ollut tapauksia, joissa ulkomaan tulojen määrä on sisältynyt verotustietoihin. Jos asiakkaalta saadaan tällainen selvitys asiasta ja se on uskottava, voit ratkaista asian verotustiedoilla.

Jos kyse on **korkeakouluopiskelijasta**, jonka vanhemman puuttuvia ulkomaan tuloja ei ole pystytty selvittämään, opiskelijalle ei voida myöntää opintorahan vähävaraisuuskorotusta. Jos tiedossa olevat vanhempien vuositulot ovat vähintään 41 100 euroa eli vähävaraisuuskorotusta ei voida myöntää, selvitystä ulkomaan tuloista ei tarvitse pyytää.

Vanhemman kuolema

Jos opiskelijan vanhempi kuolee, kyseistä vanhempaa ei enää oteta opintotuessa huomioon. Opintotuki tarkistetaan ilman hakemusta sen kuukauden alusta lukien, jonka aikana uusi olosuhde kestää ensimmäisen kerran vähintään 18 päivää. Tuki tarkistetaan, vaikka tulojen muutos olisi alle 20 %.

Jos opiskelija on asunut yhden vanhempansa luona ja kyseinen vanhempi kuolee, opiskelijan opintotuki tarkistetaan muualla kuin vanhempansa luona asuvan mukaiseksi, ellei opiskelija muuta toisen vanhempansa luokse.

Esimerkki

Opiskelijan aikaisemmassa opintotukipäätöksessä on huomioitu molempien vanhempien tulot. Opiskelijan toinen vanhempi on kuollut 23.1. Opintotuki tarkistetaan 1.2. alkaen siten, että kuollut vanhempi poistetaan suhdehenkilöistä ja kuolleen vanhemman tuloja ei enää oteta huomioon.

Esimerkki

Opiskelija on asunut äitinsä luona ja hänen opintotuessaan on otettu huomioon vain äidin tulot. Äiti kuolee 10.9. Opintotuki tarkistetaan 1.9. alkaen siten, että äiti poistetaan suhdehenkilöistä ja opiskelija on muualla kuin vanhempansa luona asuva. Isän tuloja ei oteta edelleenkään huomioon, ellei opiskelija muuta isänsä luokse asumaan.

Opiskelijan avioliiton vaikutus

Jos opiskelija avioituu alle 18-vuotiaana tai vanhemman luona asuessaan, hänen vanhempiansa tuloja ei enää oteta opintotuessa huomioon ja hän on oikeutettu suurimpaan opintorahaan. Opintotuki tarkistetaan ilman hakemusta sen kuukauden alusta lukien, jonka aikana uusi olosuhde kestää ensimmäisen kerran vähintään 18 päivää.

1.7.5.5 Puolison tulot

Puolison tulot eivät enää vaikuta asumislisän määrään 1.1.2009 lukien.

1.7.5.6 Vanhempien muuttuneet tulot

Jos hakijan vanhempien vuositulot ovat pienentyneet viimeksi toimitetun verotuksen tulotiedoista vähintään 20 %, muutos voidaan hakijan pyynnöstä ottaa huomioon tukea myönnettäessä tai tukea tarkistettaessa (OTL 65/1994 25 b §). Muuttuneet tulot voidaan ottaa huomioon aikaisintaan hakemuksen saapumiskuukauden alusta alkaen.

Tuen saajalla ei ole ilmoitusvelvollisuutta vanhempien muuttuneista tuloista. Jos opiskelija ilmoittaa vanhempiansa tulojen suurentuneen, suurentuneita tuloja ei oteta huomioon.

Asiakkaan selvittämiä muuttuneita tuloja verrataan viimeksi toimitetun verotuksen tuloihin. Jos asiakas on jo aikaisemmin selvittänyt muuttuneet tulot ja opintotuki on

myönnetty niiden perusteella, uusia muuttuneita tuloja verrataan voimassa oleviin muuttuneisiin tuloihin.

Kun opintotuki on hakemuksesta myönnetty tai tarkistettu vanhempien muuttuneiden tulojen perusteella

- kevätlukukauden aikana, tukea maksetaan niiden perusteella saman vuoden loppuun.
- syyslukukauden aikana, tukea maksetaan niiden perusteella seuraavan kalenterivuoden loppuun.

Jos opintotuki on myönnetty tai tarkistettu vanhempien muuttuneiden tulojen perusteella syyslukukauden aikana, opintotuki voidaan kuitenkin asiakkaan pyynnöstä tarkistaa seuraavan vuoden alusta alkaen uusien verotustietojen perusteella. Tarkistus voidaan tehdä aikaisintaan hakemuksen saapumiskuukauden alusta alkaen. Tarkistusta uusien verotustietojen perusteella ei tehdä viran puolesta, vaikka uusien verotustietojen perusteella opintotuen määrä olisi suurempi kuin muuttuneiden tulojen perusteella.

Esimerkki

Opiskelija hakee opintotukea 1.11.2023 alkaen ja hän on hakemuksessaan esittänyt vanhempien muuttuneet tulot. Muuttuneita tuloja verrataan vuoden 2021 verotuloihin. Opintotuki myönnetään muuttuneiden tulojen perusteella 1.11.2023 alkaen. Opintotukipäätös annetaan syyslukukauden aikana, joten opintorahan suuruus määräytyy muuttuneiden tulojen perusteella 31.12.2024 asti.

Jos opiskelija vaatii, että vuodelle 2024 myönnettyssä opintotuessa huomioidaan vanhempien verotulot vuodelta 2022, opintotuki voidaan tarkistaa hakemuksen saapumiskuukauden alusta, kuitenkin aikaisintaan 1.1. alkaen uusien verotietojen perusteella.

Tulojen selvittäminen

Jos opiskelija ilmoittaa vanhempiensa tulojen pienentyneen, hänen on selvitettävä molempien vanhempiensa nykyiset tulot. Jos opiskelijan vanhemmat ovat eronneet, opiskelijan on selvitettävä vain sen vanhemman tulot, jonka luona hän asuu tai on viimeksi asunut.

Palkkatiedot ja etuustiedot tarkistetaan tulorekisteristä, joten opiskelijan ei tarvitse toimittaa tuloseelvityksiä niistä vanhempiensa tuloista, jotka ovat tulorekisterissä. Jos tulorekisterin tiedot poikkeavat opiskelijan ilmoittamista tiedoista, tulee opiskelijaa ennen päätöksen antamista kuulla joko viestillä tai kirjeellä OTL10.

Opiskelijan tulee toimittaa Kelaan selvitykset vanhempiensa pääomatuloista, elinkeinotoiminnan tuloista ja muista tuloista, joista ei ole tietoa tulorekisterissä. Vanhemman muuttuneista tuloista riittää todistukseksi **tulon saajan oma selvitys** (suullinen tai kirjallinen). Tulon saajan oma selvitys ei kuitenkaan riitä seuraavista tuloista:

- ulkomailta saadut tulot, jotka ovat Verohallinnon tiedossa, mutta joita Verohallinto ei saa ilmoittaa Kelalle (pyydetään verotuspäätös, josta käy ilmi ulkomailta saadut tulot)
- irtisanomisajan palkka, jos tieto ei ole tulorekisterissä (pyydetään palkka- tai muu todistus, josta käy ilmi irtisanomisaika ja -palkka).

Jos vanhemman **etuustulot** eivät ole vielä tulorekisterissä sen vuoksi, että etuuden maksaminen ei ole vielä alkanut, tulevan 12 kk etuustulojen määrä arvioidaan vanhemman oman arvion perusteella. Etuustulon määrä voidaan arvioida myös Kelassa esimerkiksi APLA- tai kela.fi -laskureilla, jos käytettävissä on riittävät tiedot arvion tekemiseen. Ansiosidonnaisen päivärahan määrän voi arvioida esimerkiksi Yleisen työttömyyskassan laskurilla [ytk.fi/jos-jaat-tyottomaksi/paivarahalaskuri](https://www.ytk.fi/jos-jaat-tyottomaksi/paivarahalaskuri). Etuudet muutetaan kuukausi- tai vuosituloiksi eri kertoimilla sen mukaan, kuinka monelta päivältä etuutta maksetaan. Tarkista kertoimet etuusohjeen kohdasta [Sosiaalietuudet](#).

Jos tiedossa oleva tulojen muutos on määräaikainen, otetaan huomioon myös seuraavan 12 kuukauden aikana tulevat muut tulojen muutokset.

Esimerkki

Opiskelija hakee opintotukea 1.5.2023 alkaen. Opiskelija asuu vanhempien luona ja hän ilmoittaa hakemuksessaan, että äidin tulot ovat alentuneet vähintään 20 %.

Kelan käytettävissä olevien tietojen mukaan opiskelijan äidille on myönnetty raskausraha 80,99 e/pv 31.5.2023 asti. Äidin tuloista 1.6.2023 alkaen ei ole Kelassa vielä tietoa.

Opiskelijalta pyydetään lisäselvitystä vanhempien tuloista 1.6.2023 - 30.4.2024.

Opiskelijan vanhemmat kertovat, että äiti hakee vanhempainrahaa ainakin 160 päivää ja mahdollisesti sen jälkeen puolison luovuttamat 63 päivää. Äiti kertoo, että Kelan laskurin mukaan vanhempainraha olisi 62,99 e/pv. Selvityksen mukaan isä jatkaa toistaiseksi töissä, mutta hän hakee hänelle kuuluvat vanhempainrahapäivät myöhemmin. Laskurin mukaan isän vanhempainraha olisi 65,79 e/pv.

Äidin tuloiksi arvioidaan:

- Raskausraha 1 kk ($80,99 \text{ e} \times 25 \text{ pv} = 2\,024,75 \text{ e}$)
- Vanhempainraha 160 pv + 63 pv eli n. 9 kk ($62,99 \text{ e} \times 25 \text{ pv} \times 9 \text{ kk} = 14\,172,75 \text{ e}$)
- Palkkatuloa 2 kk, koska selvityksen mukaan isä hakee myöhemmin vanhempainrahaa, äidille huomioidaan viimeiset 2 kk palkkatuloa. Tulorekisterin tietojen mukaan äidin palkkatulot olivat keskimäärin 2 080 e/kk (sisältäen lomarahat) ennen perhevapaata. ($2 \text{ kk} \times 2\,080 \text{ e} = 4\,160 \text{ e}$)
- Äidin muuttuneet tulot yhteensä 20 357,50 euroa.

Isän tuloiksi arvioidaan:

- Palkkatulo 10 kk (tulorekisterin tietojen mukaan edeltävän 6 kk palkkatulot olivat keskimäärin 2 400 e/kk, joten vuositulo olisi $2\,400 \text{ e} \times 12,5 = 30\,000 \text{ euroa}$. Tästä huomioidaan 10 kk osuus eli $30\,000 \text{ e} / 12 \text{ kk} \times 10 \text{ kk} = 25\,000 \text{ e}$)
- Vanhempainraha 2 kk ($65,79 \text{ e} \times 25 \text{ pv} \times 2 = 3\,289,50 \text{ e}$)
- Isän muuttuneet tulot yhteensä 28 289,50 euroa.

Yrittäjänä, maatalousyrittäjänä tai apurahansaajana saatu tulo otetaan huomioon yrittäjän eläkelain ja maatalousyrittäjän eläkelain perusteella vahvistetun YEL- tai MYEL-työtulon mukaisena.

Alaikäisen opiskelijan vanhemman kuuleminen voi olla tarpeen, kun opiskelijalta pyydetään selvitystä vanhemman tai tämän uuden aviopuolison tuloista. Katso lisää kohdasta [Alaikäiseltä hakijalta pyydetävät tiedot](#).

Jos vanhempien muuttuneista tuloista joudutaan pyytämään lisätietoja, **alaikäisen opiskelijan** osalta voidaan olla suoraan yhteydessä opiskelijan vanhempaan. **Täysi-ikäisen opiskelijan** osalta voidaan olla yhteydessä suoraan vanhempaan vain opiskelijan suostumuksella. Jos lisätietoja pyydetään puhelimitse suoraan vanhemmalta, mutta selvitystä ei saada puhelun aikana, opiskelijalle itselle pitää erikseen lähettää kirjallinen selvityspyyntö, jossa kerrotaan pyydetty selvitykset sekä niiden toimittamiselle asetettu määräaika ja todetaan, että asiasta on jo keskusteltu vanhemman kanssa. Tämä johtuu siitä, että vanhemmalle ei voida asettaa selvitysten toimittamiselle määräaikaa siten kuin hallintolaki edellyttää.

Jos vanhempien muuttuneista tuloista pyydetään lisätietoja, pyydä selvitykset opintotuen hakuajankohdasta alkaen. Jos opintotukea ei kuitenkaan voida myöntää vielä hakuajankohdasta alkaen esimerkiksi sen vuoksi, että opiskelijasta maksetaan vielä lapsilisää, pyydä selvitykset opintotuen myöntöajankohdasta alkaen.

Muuttunut vuositulo lasketaan bruttotuloina hakuajankohdasta tai tulevasta muutosajankohdasta lukien **12 kuukautta eteenpäin**. Ennen hakuajankohtaa/ muutosajankohtaa saatuja tuloja ei oteta huomioon (poikkeuksena irtisanomisajan palkka). Kuukausipalkka kerrotaan vuosituloksi 12,5:llä (lomarahan vaikutus), muut kuukausitulot 12:llä. Jos tiedossa oleva tulonmuutos on määräaikainen, tulojen muutosta vuositasolla arvioitaessa otetaan huomioon myös todennettavissa olevat tulevat muutokset.

Molempien vanhempien tulot huomioidaan **samalta ajalta**.

Esimerkki

Opiskelija asuu isän ja äidin kanssa samassa asunnossa. Opiskelija hakee opintotukea 1.5.2023 alkaen ja ilmoittaa hakemuksessaan, että isän tulot ovat alentuneet, koska isä on jäänyt työttömäksi. Äiti jatkaa samassa työpaikassa ja hänen tulonsa ovat hieman nousseet.

Molempien vanhempien muuttuneet tulot arvioidaan samalta ajalta eli 1.5.2023 - 30.4.2024.

Tukivuodesta 2019 alkaen vanhempien tuloina huomioidaan tuloverolain (1535/1992) mukaiset veronalaiset ansio- ja pääomatulot (OTL 65/1994 22 §). Veronalaisilla tuloilla tarkoitetaan yleensä bruttotuloja, joista ei ole tehty mitään vähennyksiä. Tulokäsite on sama kuin [opiskelijan omissa tuloissa](#). Myös [vanhempien ulkomailla saamat tulot](#) otetaan huomioon, jos vastaavanlaiset tulot Suomessa saatuna olisivat veronalaisia. Ennen 1.1.2019 vanhempien muuttuneita tuloja laskettaessa tuloista voitiin vähentää tulojen hankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuneet kustannukset.

Jos opiskelija ilmoittaa vanhempansa **tulottomia kuukausia**, niitä ei hyväksytä ilman erityistä syytä. Hyväksyttävä syy voi olla esimerkiksi työttömyysturvan karenssi, toimeentulotuen saaminen (ei oteta tulona huomioon), puolison hyvät tulot, säästöt tai muu uskottava selvitys. Jos opiskelija ei esitä selvitystä, kuukausitulona huomioidaan peruspäiväraha/työmarkkinatuki: $37,21 \text{ e/pv} \times 21,5 \text{ pv/kk} = 800,02 \text{ e/kk}$ (vuonna 2023).

Irtisanomisajan palkka otetaan tulona huomioon, vaikka se olisi maksettu ennen opintotuen myöntämistä tai tarkistusajankohtaa. Jos tulojen alentuminen johtuu työsuhteen päättymisestä, selvitä, saako vanhempi irtisanomisajan palkkaa. Jos

saa, se otetaan huomioon irtisanomisajalta. Muita ennen opintotuen myöntö- tai tarkistusajankohtaa maksettuja kertasuorituksia ei tarvitse selvittää.

Esimerkki

Opiskelija hakee opintotukea 1.5.2023 alkaen. Opiskelija ilmoittaa äidin tulojen laskeneen, koska äiti on irtisanottu 1.1.2023 alkaen. Äidille maksetaan yhteensä 30 000 euroa irtisanomisan palkkaa 6 kuukaudelta. Irtisanomisan palkka on maksettu tammikuussa 2023.

Muuttuneita tuloja arvioitaessa irtisanomisan palkka jaksetaan ajalle 1.1.2023 - 30.6.2023. Irtisanomisan palkasta huomioidaan 2 kk osuus (1.5. - 30.6.2023) eli 10 000 euroa äidin muuttuneisiin tuloihin.

Lisäksi tulee selvittää äidin tulot ajalta 1.7.2023 - 30.4.2024.

Lue tarkemmin eri tulojen huomioimisesta.

Velkajärjestely

Jos jompikumpi vanhemmista tai molemmat vanhemmat ovat oikeuden vahvistamassa velkajärjestelyssä, lasketaan nykyiset tulot samalla tavalla kuin yllä on todettu muuttuneiden tulojen laskemisesta. Tuloista vähennetään lisäksi velkajärjestelyn maksuohjelman mukainen maksuvara (velkojen maksuun käytettävä tulo) vuositasolle muunnettuna.

Vanhemman kuolema

Katso kohdasta [Vanhempien tulot](#).

Vanhempien muuttuneiden tulojen huomioiminen vuodenvaihteessa

Katso teknisen ohjeen kohdasta Vanhempien tulot, mitä ratkaisijan tulee huomioida muuttuneiden tulojen laskennassa sen jälkeen, kun uudet verotustiedot on otettu käyttöön.

1.7.6 Tulot ja vähennykset

Opiskelijan omat tulot

Opintorahaan ja asumislisään vaikuttavat opiskelijan kaikki koko kalenterivuoden aikaiset veronalaiset tulot (pois lukien opintoraha). Veronalaisilla tuloilla tarkoitetaan tuloverolain mukaisia veronalaisia ansio- ja pääomatuloja. Veronalaiset tulot otetaan huomioon sen vuoden tuloina ja sen suuruisina kuin Verohallinnon ne Kelalle ilmoittaa.

Vuositulona huomioidaan myös verovapaa apuraha mutta vain silloin, kun apuraha on maksettu vuonna 2018 tai aiemmin. Tämä ei kuitenkaan koske ulkomaiseen opiskelijavaihtoon tarkoitettuja apurahoja. Veronalaiset apurahat ovat jatkossakin opiskelijan vuosituloja ja ne huomioidaan verotustietoihin sisältyvinä tuloina samoin kuin muut veronalaiset tulot. Vuonna 2019 ja sen jälkeen maksetuista veronalaisista apurahoista ei vähennetä menoja tai muitakaan vähennyksiä. Veronalaiset tulot

huomioidaan bruttomääräisinä ja se koskee myös veronalaisia apurahoja. Lue lisää [apurahojen huomioimisesta opiskelijan omina tuloina](#).

Tuensaajan ulkomailla saamat tulot rinnastetaan tuloverolaissa tarkoitettuihin veronalaisiin tuloihin, jos vastaavanlaiset tulot Suomessa saatuina olisivat veronalaisia. (OTL 65/1994 22 § 1 mom.) Katso tarkemmin kohta [Tulot ulkomailta](#).

Opiskelijan veronalaisilla tuloilla tarkoitetaan yleensä bruttotuloja. Tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuneita menoja ei vähennetä tuloista. Kuitenkin tulovervalvonnassa huomioitavissa luovutusvoitoissa, vuokratuloissa sekä elinkeinotoiminnan ja maatalouden ansio- ja pääomatuloissa on otettu huomioon tietyt Verohallinnon tekemät vähennykset. Opiskelijan saamat luovutusvoitot, vuokratulot sekä elinkeinotoiminnan ja maatalouden ansio- ja pääomatulot otetaan tulovervalvonnassa huomioon sen suuruisina kuin Verohallinto ne Kelalle ilmoittaa.

Verohallinnolta saadut tulotiedot löytyvät HEKY-kyselyllä kohdasta Opintotukeen liittyvät tiedot > Opintotuen verotustiedot > Opiskelijan omat tulot. Verovuodesta 2018 alkaen tiedot ovat Annin verotustiedoissa.

Osakesäästötilien huomioiminen on kuvattu luvussa [Luovutusvoitot](#).

Jos henkilöllä on verotustiedoissa maininta vakuutuslaskusta ja jos asiakas on eri mieltä siitä, mikä on opintotuen huomioitavan ulkomailta saadun tulon määrä, katso kohta [Vakuutuslasku](#) sivulta Tulot ulkomailla.

Perhehoitajan kulukorvausta ei vähennetä opiskelijan vuosituloista, koska kulukorvaus on veronalaista ansiotuloa. Perhehoitajan kulukorvaus vähennettiin opiskelijan vuosituloista viimeisen kerran tukivuoden 2017 vuositulovervalvonnassa. Vähennys näkyi fraasina OTP50 päätösehdotuksessa ja takaisinperintäpäätöksessä niillä opiskelijoilla, joilla kyseinen tieto löytyi.

Opiskelijan omaisuus ei vaikuta opintotukeen.

Vanhempien tulot

Tukivuodesta 2019 alkaen vanhempien tuloina huomioidaan tuloverolain (1535/1992) mukaiset veronalaiset ansio- ja pääomatulot. Veronalaisilla tuloilla tarkoitetaan yleensä bruttotuloja, joista ei ole tehty mitään vähennyksiä. Tulokäsite on sama kuin opiskelijan omilla tuloilla. Myös vanhempien ulkomailla saamat tulot otetaan huomioon, jos vastaavanlaiset tulot Suomessa saatuina olisivat veronalaisia. (OTL 65/1994 22 § 2 mom.). Katso tarkemmin kohta Tulot ulkomailta.

Osakesäästötilien huomioiminen on kuvattu luvussa [Luovutusvoitot](#).

Jos henkilöllä on verotustiedoissa maininta vakuutuslaskusta ja jos asiakas on eri mieltä siitä, mikä on opintotuen huomioitavan ulkomailta saadun tulon määrä, katso kohta [Vakuutuslasku](#) sivulta Tulot ulkomailla.

Vuoden 2018 ja aiempien vuosien opintotuen vanhempien tulot huomioidaan tuloverolain 30 §:n mukaisina puhtaina ansio- ja pääomatuloina. Puhtailla tuloilla tarkoitetaan veronalaisia tuloja, joista on vähennetty tulojen hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet menot eli luonnolliset vähennykset (tulohankkimisvähennys ja tulohankkimismenot kuten työmatkakulut, työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut ja perhehoitajan kulukorvaus).

Vanhempien omaisuus ei vaikuta opintotukeen. 1.1.2018 alkaen vanhempien tulot eivät vaikuta itsenäisesti asuvan 18–19 –vuotiaan toisen asteen opiskelijan opintorahan määrään. 1.8.2019 alkaen vanhempien tulojen tukea pienentävä tai tuen myöntämisen

estävä vaikutus poistuu opintorahan perusmäärästä ja asumislisästä itsenäisesti asuvilta alle 18-vuotiailta.

Puolison tulot

Asumislisää myönnettäessä on otettu huomioon hakijan puolison tulot 31.12.2008 asti. 1.1.2009 lukien puolison tuloja ei oteta enää huomioon.

Puolison omaisuus ei vaikuta opintotukeen.

1.7.6.1 Palkkatulot

Palkkatulo on sekä opiskelijan omana että hänen vanhempansa tulona huomioon otettavaa ansiotuloa.

Palkkatuloa on kaikenlainen palkka, palkkio, osapalkkio sekä muu niihin rinnastettava etuus ja korvaus. Palkaksi katsotaan myös esim. lomaraha, lomakorvaus, luontoisedut, veronalaiset henkilökuntaedut, joulurahat ja lahjapalkkiot.

Luontoisedut

Luontoisedut arvioidaan tuloksi noudattaen verohallituksen vuosittain vahvistamia ennakonpidätyksessä noudatettavia luontoisetujen laskentaperusteita, ks. Luontoisetujen raha-arvot.

Kulukorvaukset

Palkan lisäksi maksettavia erilaisia kulukorvauksia ei lueta tuloksi. Tällaisia korvauksia ovat esimerkiksi matkakustannusten korvaus, verovapaat päivärahat, työkulukorvaukset, virkapukuavustukset tai hoito- tai sijoituslapsen hoidosta aiheutuvien kustannusten korvaukset, elleivät ne ylitä todellisia kustannuksia.

Muuttuneiden tulojen arviointi

Jos opiskelija ilmoittaa vanhempiensa pienentyneistä tuloista, kuukausipalkka muunnetaan vuosituloksi kertomalla se 12,5:llä (lomarahan vaikutus). Tukivuodesta 2019 alkaen tulot huomioidaan veronalaisina tuloina eli bruttotuloina. Palkkatuloista ei tehdä vähennyksiä.

Lue tarkemmin [Vanhempien muuttuneet tulot](#).

Muuttuneet tulot vuoden 2018 ja aiempien vuosien opintotuessa

Vuoden 2018 ja aiempien vuosien opintotuessa palkkatulosta voidaan vähentää tulonhankkimisvähennys (750 euroa vuonna 2017 ja 2018), työmarkkinajärjestön ja työttömyyskassan jäsenmaksut sekä työmatkakulut. Tulonhankkimisvähennys 750 euroa tehdään aina viran puolesta. Jäsenmaksut huomioidaan, jos ne käyvät ilmi toimitetuista tulosiselvityksistä.

Jos jäsenmaksut tai työmatkakulut eivät käy ilmi hakemuksesta, niitä ei tiedustella lisäselvityspyynnöllä. Jos hakemuksen ratkaisua varten kuitenkin tarvitaan jotain muuta lisätietoa, tiedustellaan samalla myös, onko vanhemmalla tulonhankkimisvähennyksiä. Jos vähennykset ovat pysyneet aiempien vuosien tasolla, voidaan arviona nykyisistä

vähennyksistä käyttää myös edellisen verotuksen mukaisia vähennyksiä. Työmatkan osalta pyydetään ilmoittamaan reitti, matkan pituus yhteen suuntaan ja kulkuneuvo.

1.7.6.2 Elinkeinotoiminnan tulot

Opintorahaan ja asumislisään vaikuttavana tulona otetaan huomioon sekä opiskelijan että hänen vanhempiansa saama elinkeinotoiminnan pääomatulo ja ansiotulo.

Lue lisää elinkeinotoiminnan harjoittamisesta eri yhtiömuodoissa.

Muuttuneiden elinkeinotoiminnan tulojen selvittäminen

Vanhemman tai vanhempien elinkeinotoiminnan muuttuneet tulot otetaan huomioon yrittäjän eläkelain (1272/2006) mukaisena YEL –työtulona ja maatalousyrittäjänä tai apura-hansajana saatu tulo maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) mukaisena MYEL –työtulona.

Muuttuneet tulot otetaan huomioon YEL- tai MYEL-työtulona, jos kyseessä on

- elinkeinotoiminnan tulot
- maa- ja porotalouden tulot
- tieteellistä tutkimusta tai taiteellista toimintaa harjoittavan apurahansaajan tulot

Jos opiskelija ilmoittaa yrittäjävanhempansa tai –vanhempiansa tulojen pienentyneen, muuttuneiden tulojen selvittämisessä käytetään perusteena YEL- tai MYEL-työtuloa silloin, kun kysessä olevat tiedot ovat käytettävissä. Eläkelaitos vahvistaa YEL- ja MYEL-työtulon ja Eläketurvakeskus lähettää niistä tiedot Kelalle.

- YEL- ja MYEL-työtulon tiedot löytyvät HEKYltä kohdasta Työeläkkeet ja korvaukset > YEL/MYEL-työtulot.

Kun vanhempien muuttuneet tulot arvioidaan YEL- tai MYEL-työtulon perusteella, huomioon ei enää oteta yrityksestä mahdollisesti saatuja osinko- tai palkkatuloja.

Jos opiskelija vetoaa vanhemman muuttuneisiin yrittäjätuloihin, mutta opiskelijan vanhemmalla ei ole HEKYllä merkintää YEL- tai MYEL-työtulosta, opiskelijan tulee selvittää vanhemman nykyiset tulot.

Tuloksi huomioidaan ensisijaisesti starttirahan määrä, jos vanhempi saa starttirahaa.

- Starttiraha otetaan tulona huomioon niiltä kuukausilta, joilta se on myönnetty. Starttirahan päätyttyä yrittäjän tulo arvioidaan yleensä vähintään starttirahan aikaiselle tulotasolle.

Jos vanhempi ei saa starttirahaa, tuloksi huomioidaan

- vanhemman oma arvio tuloistaan
 - Muuttuneita tuloja ei tule tarkistaa vähimmäistuloa pienemmäksi ilman perusteltua syytä.
- peruspäivärahan/työmarkkinatuen suuruinen vähimmäistulo (34,50 e/pv x 21,5 pv/ kk =741,75 e/kk vuonna 2022)

Jos vanhempi ilmoittaa olevansa tuloton, vanhemmalle ei kirjata tuloksi nollaa ilman hänen antamaa uskottavaa selvitystä asiasta. Jos uskottavaa selvitystä ei saada, vanhemman tuloksi katsotaan peruspäivärahan/työmarkkinatuen suuruinen vähimmäistulo.

Yrittäjänvanhemman muut tulot

Jos yrittäjällä on voimassa oleva YEL- tai MYEL-vakuutus ja hän saa tämän lisäksi jotain muuta tuloa, hänelle arvioidaan tuloksi sekä YEL- tai MYEL-työtulo että muu tulo. Tällaisia tuloja ovat esimerkiksi:

- palkkatulo, osinkotulo, vuokratulo tai muu vastaava tulo muusta kuin YEL- tai MYEL-vakuutetusta yritystoiminnasta
- metsän myyntitulo YEL-vakuutetulle
 - Metsän myyntituloa ei huomioida MYEL-vakuutetulle, koska MYEL-vakuutuksen katsotaan sisältävän myös metsän myyntitulon.
- veronalaiset etuudet niiden myöntämisperusteesta riippumatta pois lukien sairauspäiväraha ja vanhempainpäivärahat

Starttirahaa, sairauspäivärahaa tai muuta ansionmenetykskorvausta, äitiysrahaa, erityisäitiysrahaa, isyysrahaa ja vanhempainrahaa ei oteta lisätulona huomioon YEL- tai MYEL-työtulon lisäksi.

Yritystoiminnasta saatuja tuloja tai niiden muutoksia ei oteta huomioon. Jos yrittäjätulo pienenee yritystoiminnan muutoksen vuoksi, yrittäjän tulee olla yhteydessä vakuutusyhtiönsä ja pienentää YEL- tai MYEL-työtulon määrää.

1.7.6.2.1 Elinkeinonharjoittaja

Elinkeinonharjoittajat jaetaan liikkeen- ja ammatinharjoittajiin. Elinkeinonharjoittaja ei voi maksaa palkkaa itselleen eikä puolisolleen, mutta hän voi ottaa yrityksestä rahaa (yksityisnostot) tai tavaraa (yksityiskäyttö) yksityistalouteensa. Elinkeinonharjoittajaa verotetaan elinkeinotoiminnasta saatujen ansio- ja pääomatulojen perusteella, jotka muodostuvat elinkeinotoiminnan tuloksesta.

Puolisoiden yhteisestä elinkeinotoiminnasta saatu yritystulo jaetaan puolisojen kesken silloin, kun molemmat ovat osallistuneet yksityisen liikkeen tai ammatinharjoittamiseen.

Avoim ja kommandiittiyhtiö

Avoimen yhtiön muodostaa kaksi tai useampi yhtiömies, jotka vastaavat yhtiön sitoumuksista koko omaisuudellaan. Kommandiittiyhtiössä on vähintään yksi vastuunalainen yhtiömies, joka vastaa yhtiön velvoitteista rajoituksetta, ja vähintään yksi äänetön yhtiömies, jonka vastuu rajoittuu hänen sijoittamansa panoksen määrään.

Henkilöyhtiöiden (avoimet ja kommandiittiyhtiöt) yhtiömiehet voivat nostaa yhtiöstä palkkaa tai ottaa yrityksestä rahaa (yksityisnostot) tai tavaroita (yksityiskäyttö) yksityistalouteensa.

Verotuksessa henkilöyhtiöt (avoimet ja kommandiittiyhtiöt) ovat elinkeinoyhtymiä. Niitä ei käsitellä erillisinä verovelvollisina, vaan niille vahvistetaan elinkeinotoiminnan tulos, joka jaetaan verotettavaksi yhtiömiesten tulona heidän osuuksiensa suhteessa.

Osakeyhtiö

Osakeyhtiön voi perustaa yksi tai useampi osakas, joka sijoittaa yhtiöön pääomapanoksen.

Osakkaan tuloksi osakeyhtiöstä voidaan lukea vain osingot tai, jos hän työskentelee yhtiössä, myös palkka. Yksityisnostoja hän ei saa tehdä.

Verotuksessa osakeyhtiö on yhteisö. Se on itsenäinen verovelvollinen, jonka tulosta ei jaeta osakkaille, vaan se verotetaan suoraan yhtiöltä.

Kuolinpesä

Kuolinpesää verotetaan yleensä erillisenä verovelvollisena, jolloin sen tuloa ja varallisuutta ei jaeta osakkaiden tulona ja varallisuutena verotettavaksi.

Elinkeinotoimintaa harjoittavaa kotimaista kuolinpesää verotetaan erillisenä verovelvollisena vain kolmelta perittävän kuolinvuotta seuraavalta vuodelta ja sen jälkeen kuten avoimia tai kommandiittiyhtiöitä.

Kuolinpesän erillinen verovelvollisuus päättyy, kun kuolinpesä lopullisesti jaetaan.

Verotusyhtymä

Verotusyhtymä on kahden tai useamman henkilön muodostama yhteenliittymä, jonka tarkoituksena on kiinteistön käyttö, viljely tai vuokraus.

Verotusyhtymät eivät ole erillisiä verovelvollisia, vaan niiden tulot jaetaan osakkaille heidän osuuksiensa mukaisessa suhteessa.

1.7.6.3 Maa- ja porotalouden tulot

Opintorahaan ja asumislisään vaikuttavana tulona otetaan huomioon sekä opiskelijan että hänen vanhempiansa saama maatalouden ansio- ja pääomatulo. Myös opiskelijan tai hänen vanhempansa porotaloudesta saamat veronalaiset tulot otetaan huomioon opintorahaan ja asumislisään vaikuttavana tulona.

Maatalouden harjoittaja ei ole kirjanpitovelvollinen. Hänen on pidettävä kuitenkin kirjaa tuloistaan ja menoistaan.

Maataloudesta saatu bruttotulo muodostuu tuotteiden markkinahintaperusteisesta myyntitulosta sekä erikseen maksettavista tuista. Tuet riippuvat tilan tuotantosuunnasta. Kaikki tuet ovat verotettavaa tuloa ja ne sisältyvät siten maatalouden verotettuun tulokseen.

Maataloutta harjoittavaa kuolinpesää verotetaan erillisenä verovelvollisena eikä tuloa verotuksessa jaeta osakkaiden kesken.

Muuttuneiden tulojen arviointi

Lue lisää [elinkeinotoiminnan tulot](#).

1.7.6.4 Metsätalouden tulot

Opintorahaan ja asumislisään vaikuttavaa opiskelijan ja hänen vanhempansa tuloa ovat metsätalouden pääomatulo sekä hankintatyön arvo.

Metsäverotus

Metsätuloa verotetaan kaikilla metsänomistajilla vuodesta 2006 alkaen puun myyntitulon mukaan. Puun myyntitulo on verotuksessa pääomatuloa. Puun myynnin yhteydessä tehty hankintatyön arvo on aina ansiotuloa.

Muuttuneiden tulojen arviointi

Kun vanhempien muuttuneita tuloja arvioidaan vuodelle 2006 tai myöhemmälle ajalle, metsätuloksi arvioidaan mahdollinen puun myyntitulo (metsätalouden pääomatulo). Myyntitulosta voidaan verotuksessa tehdä vähennyksiä. Muuttunut tulo voidaan pääsääntöisesti arvioida tulon saajan oman selvityksen perusteella. Liitteeksi ei tarvita esimerkiksi kauppakirjaa.

1.7.6.5 Osinkotulot

Opintotuessa otetaan opiskelijan ja vuodesta 2019 alkaen opiskelijan vanhemman saamasta osinkotulosta huomioon veronalaisen osinkotulon määrä. Verovapaata osinkotuloa ei huomioida. Tulo otetaan huomioon verotuksessa vahvistetun mukaisena.

Osakesäästötilien huomioiminen on kuvattu luvussa [Luovutusvoitot](#).

Vuoden 2018 ja aiempien vuosien opintotuessa vanhempien saamasta veronalaisesta osinkotulosta otetaan opintotuessa huomioon ns. puhdas osinkotulo, jossa on otettu huomioon mahdolliset osinkotuloon kohdistuvat tulonhankkimisvähennykset. Tulo otetaan huomioon verotuksessa vahvistetun mukaisena.

Osinkotulojen veronalaisuus

Pörssiyhtiön jakama osinko on kokonaisuudessaan pääomatuloa. Sen jakamasta osingosta on veronalaista pääomatuloa 85 % ja verovapaata 15 %.

Muun kuin pörssiyhtiön jakama osinko jaetaan verotuksessa pääomatulo- ja ansiotulo-osuuksiin. Osingosta katsotaan pääomatuloksi määrä, joka vastaa 8 prosenttia osingonsaajan omistamien osakkeiden matemaattisesta arvosta. Ylimenevä osa on ansiotuloa. Pääomatulo-osuudesta on 25 % veronalaista ja 75 % verovapaata siltä osin kuin pääomatulo-osuus on alle 150 000 euroa. Jos pääomatulo-osuus ylittää 150 000 euroa, ylimenevästä osasta on veronalaista pääomatuloa 85 % ja verovapaata tuloa 15 %. Ansiotulo-osuudesta on veronalaista 75 % ja verovapaata 25 %.

EU-maassa ja sellaisessa maassa, jolla on Suomen kanssa verosopimus, sijaitsevan yhtiön jakama osinko on veronalaista ja verovapaata tuloa edellä kerrotulla tavalla. Muussa maassa sijaitsevan yhtiön maksama osinko on kokonaan veronalaista ansiotuloa.

Muuttuneiden tulojen arviointi

Kun arvioidaan vanhempien muuttuneita tuloja, arvioidaan pörssiyhtiön osakkeiden osinkotulo siten, että ensin lasketaan kokonaisosinkotulo kertomalla osakkeiden lukumäärä osaketta kohti maksetun osingon määrällä. Kokonaisosinkotulosta katsotaan 85 % veronlaiseksi tuloksi. Osinkotuloja voidaan arvioida myös aikaisempien vuosien verotuksessa vahvistettujen määrien perusteella. Pörssiyhtiön osingon suuruuden osaketta kohti voi tarvittaessa selvittää [Kauppalehden -sivuilta](#) > Osingot.

Muun kuin pörssiyhtiön osakkeista saatavan osinkotulon veronalaisen määrän arvioimiseksi lasketaan kokonaisosinkotulo, joka jaetaan ansio- ja pääomatulo-osuuksiin. Pääomatulo-osuuden laskemista varten selvitetään osakkeiden verotusarvo yhtiön kotipaikan verotoimistosta. Pääomatulo-osuudeksi katsotaan 8 prosenttia osakkeiden verotusarvosta ja loppuosa kokonaisosinkotulosta on ansiotulo-osuutta.

Pääomatulo-osuudesta on 25 % veronalaista tuloa 150 000 euroon saakka. Ylimenevästä osasta on 85 % veronalaista tuloa. Ansiotulo-osuudesta on 75 % veronalaista ansiotuloa (ja 25 % verovapaata tuloa). Jos yhtiö on aikaisempina vuosina jakanut osinkoa, arvion pohjana voidaan käyttää verotuksessa todettuja osinkotulon määriä sellaisenaan.

Esimerkki muun kuin pörssiyhtiön jakamasta osinkotulosta.

A omistaa X yhtiön 100 osakkeesta 50 kappaletta ja saa osinkotuloa 120 000 euroa. Yhden osakkeen matemaattinen arvo on 15 000 euroa.

Osinkojen yhteismäärä: 120 000 euroa

Osakkeiden matemaattinen arvo: 750 000 euroa (50 x 15 000)

A:n pääomatulo-osuus: 60 000 euroa (750 000 x 8 %)

A:n ansiotulo-osuus: 60 000 euroa (120 000 - 60 000)

Pääomatulo-osuudesta (60 000 eurosta) veronalaista pääomatuloa 25 % (15 000 euroa) ja loput 75 % (45 000 euroa) on verovapaata tuloa.

Ansiotulo-osuudesta (60 000 eurosta) on veronalaista ansiotuloa 75 % (45 000 euroa) ja loput 25 % (15 000 euroa) on verovapaata tuloa.

Muuttunut tulo voidaan pääsääntöisesti arvioida asiakkaan oman selvityksen perusteella. Liitteeksi ei tarvita esimerkiksi osingonjakopäätöstä. Jos osinkotulot ovat pysyneet aiempien vuosien tasolla, voidaan arviona nykyisistä osinkotuloista käyttää myös edellisiä osinkotuloja.

Jos tulojen selvittelyssä käy ilmi, että vanhemmalla on [osakesäästötili](#), muuttuneina tuloina huomioidaan myös osakesäästötililtä nostetut rahat, jos nosto tehdään muuttuneissa tuloissa huomioitavan 12 kuukauden aikana. Nostetuista rahoista huomioidaan vain osakesäästötilin mahdollinen tuotto. Huomioitava tulo arvioidaan asiakkaan oman vapaamuotoisen selvityksen perusteella.

1.7.6.6 Korkotulot

Talletusten korkotulot eivät ole opintotuessa huomioitavaa tuloa silloin, kun kyse on lähdeveronalaisista korkotuloista.

Sijoitusrahasto-osuuden tuotto-osuudelle maksettava voitto-osuus (korko) on tuloverolain mukaan veronalaista pääomatuloa ja se otetaan tulona huomioon opintotuessa. Kasvuosuudelle maksettava voitto-osuus ei ole veronalaista tuloa.

Säästöhenkivakuutuksen tuotto maksetaan vakuutuksen päättyessä edunsaajalle. Tuotto on tuloverolain alaista tuloa ja otetaan opintotuessa huomioon sekä opiskelijan omana tulona että vanhempien tulona. Myös vakuutussijoituksen pääoma on

edunsaajan veronalaista tuloa, jos vakuutuksen maksaja on ollut muu kuin edunsaaja itse tai hänen lähiomaisensa tai jos suoritus maksetaan yli kahden vuoden aikana.

Julkisesti noteeraamattoman osuuskunnan maksamasta ylijäämästä (osuuspääoman korosta) 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa 5 000 euroon saakka. Kun osuuspääoman korko ylittää 5 000 euroa, ylimenevästä määrästä on veronalaista pääomatuloa 85 prosenttia ja verovapaata tuloa 15 prosenttia.

1.7.6.7 Vuokratulot

Opiskelijan tai hänen vanhempansa saamasta vuokratulosta vähennetään ennen sen huomioimista vuokranantajan maksamat vastikkeet, kunnossapitokustannukset sekä lämpö-, sähkö-, vesi- ja vakuutusmaksut. Velan korkoja ja lyhennyksiä ei vähennetä.

Kela saa tiedot veronalaisista tuloista suoraan Verohallinnolta, joten opiskelijan tulee selvittää vuokratulojaan koskevien menojen ja maksujen määrät Verohallinnolle eikä Kelalle.

Muuttuneiden tulojen arviointi

Tukivuodesta 2019 alkaen opiskelijan vanhemman saamasta vuokratulosta ei tehdä muita kuin edellä todetut vähennykset.

Jos vuokratuloihin liittyvät olosuhteet eivät ole muuttuneet, voidaan arviona nykyisistä vuokratuloista käyttää myös edellisiä vuokratuloja.

Muuttunut tulo voidaan pääsääntöisesti arvioida tulon saajan oman selvityksen perusteella. Liitteeksi ei tarvita esimerkiksi vuokrasopimusta tai vastikekuitteja.

Vuoden 2018 ja aiempien vuosien opintotuesssa vanhemman saamasta vuokratulosta vähennetään joko todelliset hankkimisesta tai säilyttämisestä aiheutuneet menot, tai jos niitä ei tiedetä, vähennetään

- omakotitalon tai kiinteistön tulonhankkimiskuluina 25 % kokonaisvuokrasta (50 %, jos vuokraan sisältyy lämpö)
- vuokra-asunnon (osakehuoneisto) tulonhankkimiskuluina yhtiövastike ja 10 % kokonaisvuokrasta
 - Huom! Jos vastikkeen lisäksi on jo otettu erikseen huomioon esim. vesimaksu tai muita kuluja, 10 %:n vähennystä ei tehdä tämän lisäksi.
- maanvuokrauksesta (esim. koko pelto) tulonhankkimiskuluina 10 % kokonaisvuokrasta.

1.7.6.8 Luovutusvoitot

Luovutusvoitto on tuloverolain mukaan veronalaista tuloa, joten se otetaan huomioon opiskelijan omana tulona ja vanhempien tulona. Luovutusvoittoa voi syntyä kiinteän ja irtaimen omaisuuden luovutuksesta. Luovutusvoittoa voi syntyä siten esimerkiksi kiinteistön, asunto-osakkeiden tai muiden arvopapereiden myynnin yhteydessä.

Luovutusvoitto on verovapaa, jos kaiken verovuonna luovutetun omaisuuden luovutushinnat ovat yhteensä enintään 1 000 euroa.

Opiskelijan omana tulona ja tukivuodesta 2019 alkaen opiskelijan vanhempien tulona huomioidaan verotuksessa todettu luovutusvoitto, joka on laskettu vähentämällä saadusta kauppahinnasta aiemmin maksettu hankintahinta ja mahdolliset kaupasta aiheutuneet kulut tai vaihtoehtoisesti vähentämällä kauppahinnasta hankintameno-olettama. Luovutustappioita ei vähennetä.

Vuoden 2018 ja aiempien vuosien opintotuessa vanhempien tulona huomioidaan verotuksessa todettu luovutusvoiton määrä, josta on vähennetty mahdollinen luovutustappio.

Osakesäästötilit

Osakesäästötilit tulivat käyttöön 1.1.2020 alkaen. Kyseessä on tili, jolle asiakas voi siirtää rahaa, jotka hän sijoittaa osakkeisiin. Tilillä olevien osakkeiden arvonnousu, osingot ja mahdolliset luovutusvoitot kasvattavat sijoitusten arvoa. Asiakas voi käyttää osakesäästötilin luovutusvoittoja ja osinkoja tai uusia rahasiirtoja uusiin osakesijoituksiin.

Osakesäästötilistä tulee opintotuessa huomioitavaa tuloa vain, jos tililtä nostaa rahaa ja tili on voitolla. Jos tuottoja on paljon, tililtä ei ehkä kannata nostaa rahaa opiskeluaikana. Osakesäästötilin avulla asiakas voi vaikuttaa siihen, minkä vuoden verotukseen sijoitustuotot tulevat.

Jos osakesäästötili on tappiolla, tililtä nostetusta rahasta ei tule opintotuessa huomioitavaa tuloa. Luovutustappiot voidaan siis vähentää myös opintotuessa huomioitavasta tulosta, kun arvopaperikauppaa tehdään osakesäästötilillä. Tappiolliset nostot eivät kuitenkaan vaikuta opintotuessa huomioitavan tulon määrään.

Muuttuneiden tulojen arviointi

Jos vanhemman viimeksi vahvistetussa verotuksessa näkyy yksittäinen luovutusvoitto, mutta ei ole viitettä siihen suuntaan, että luovutusvoitto olisi jatkuva tulolaji, ei ole välttämätöntä selvittää, onko vanhemmalla edelleen luovutusvoittoja. Jos muuttuneista tuloista pitää pyytää lisätietoja jonkin muun tulolajin vuoksi, voi samalla tiedustella, onko vanhemmalla myös luovutusvoittoja.

Kun arvioidaan vanhempien muuttuneita tuloja, huomioon otettava luovutusvoiton määrä lasketaan vähentämällä saadusta kauppahinnasta aiemmin maksettu hankintahinta ja mahdolliset kaupasta aiheutuneet kulut tai vaihtoehtoisesti vähentämällä kauppahinnasta hankintameno-olettama. Lisäksi vähennetään mahdollinen luovutustappio, mutta vain vuoden 2018 ja aiempien vuosien opintotuessa. Muuttunut tulo voidaan pääsääntöisesti arvioida tulon saajan oman selvityksen perusteella. Liitteeksi ei tarvita esimerkiksi kauppakirjaa.

Jos opiskelija ilmoittaa vanhempiensa muuttuneita tuloja ja vanhempi on saanut merkittävän (vähintään 2 000 euroa) luovutusvoiton, se kohdistetaan maksukuukaudesta lukien 12 kuukaudelle.

Esimerkki

Opiskelija ilmoittaa vanhemman tulojen pienentymisestä huhtikuussa. Vanhempi on saanut tammikuussa tehdystä kaupasta 10 000 euron luovutusvoiton. Luovutusvoitosta otetaan vanhemman tulona huomioon 9 kk / 12 kk x 10 000 e = 7 500 euroa.

Miksi luovutustappioita ei vähennetä opiskelijan omista tuloista?

Opiskelijan omana tulona ja tukivuodesta 2019 alkaen opiskelijan vanhempien tulona huomioidaan veronalaiset tulot ja ulkomailta saadut tulot (OTL 65/1994 17 § ja OTL 65/1994 22 §). Veronalaisella tulolla tarkoitetaan, mitä tuloverolaissa (1535/1992) säädetään veronalaisesta ansio- ja pääomatulosta.

- Veronalainen ansio- ja pääomatulo = bruttotulo, josta ei tehdä vähennyksiä. Käytetään opiskelijan omista tuloista.
- Puhdas ansio- ja pääomatulo = veronalainen tulo, josta vähennetään tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneet menot eli luonnolliset vähennykset (kuten tulonhankkimisvähennys, työmatkakustannukset, työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut ja työttömyyskassamaksut). Käytettiin vanhempien tuloissa vuoden 2018 ja aiempien vuosien opintotuessa.
- Verovuoden ansio- ja pääomatulo = puhdas tulo, josta vähennetään muut vähennykset (ansiotuloista esimerkiksi opintoraha- ja ansiotulovähennys, pääomatuloista esimerkiksi asunto-, opinto- ja tulonhankkimisvelan korot ja tulolähteen tappio eli luovutustappio kyseiseltä vuodelta).
- Verotettava ansio- ja pääomatulo = verovuoden tulo, josta vähennetään kyseisen tulolajin aikaisemmilta vuosilta vahvistetut tappiot eli aikaisempien vuosien luovutustappiot.

Omaisuuksien luovutuksesta saatu voitto on tuloverolain mukaan veronalaista pääomatuloa. Tuloverolain yleisten säännösten lisäksi luovutusvoitosta säädetään tuloverolain 45–50 §:ssä. Tuloverolain 45 §:ssä säädetään luovutuksesta saadun voiton veronalaisuus ja 46 §:ssä se, miten veronalaisen luovutusvoiton määrä lasketaan. Tämän mukaan voiton määrä lasketaan siten, että luovutuksesta saadusta hinnasta vähennetään hankintamenot. Hankintamenot voidaan vähentää joko todellisten menojen tai hankintameno-olettaman mukaan.

Näin ollen tulona otetaan huomioon TVL 46 §:n mukaan laskettu veronalainen luovutusvoitto (voiton määrässä on otettu huomioon hankintamenot tai hankintameno-olettama, mutta luovutustappioita ei ole vähennetty).

Verotuksen toimeenpanossa voidaan veronalaisesta luovutusvoitosta vähentää luovutustappiot. Kun tappiot on vähennetty, kyse on verotettavasta pääomatulosta. Verotuksen toimeenpanossa käytetään verotettavaa pääomatuloa ja opintotuen tulovalvonnassa käytetään veronalaista pääomatuloa.

Sama koskee ansiotuloja. Verotuksen toimeenpanossa ansiotuloista voidaan vähentää matkakuluja, ay-jäsenmaksuja, tulonhankkimismenoja, korkokuluja, perusvähennyksiä, opintorahavähennyksiä jne. Vähennysten lopputuloksena saadaan verotettava ansiotulo. Opintotuessa näitä verotuksessa tehtäviä vähennyksiä ei huomioida, koska opintotukilain mukaan tuloina otetaan huomioon veronalaiset ansiotulot.

Veronalaisen tulon käyttäminen on tuensaajalle helpompaa, koska bruttotulojen selvittäminen on helpompaa ja koska vuositulovalvonnassa opiskelijan on pystyttävä arvioimaan tulojensa määrä ennen kuin Verohallinto vahvistaa, mitä verotuksen vähennyksiä hyväksytään. Tuensaajan on pystyttävä arvioimaan tulovalvonnassa huomioitavan vuositulonsa määrä ennen vapaaehtoisen palautuksen määrääjän päättymistä.

1.7.6.9 Sosiaalietuudet

Opiskelijan ja hänen vanhempansa tulona otetaan huomioon kaikki tuloverolain mukaiset veronalaiset sosiaalietuudet. Tällaisia ovat esimerkiksi lastenhoidontuki, vanhempainraha, sairauspäiväraha, tapaturman perusteella maksettava päiväraha ja liikennevahingon perusteella maksettava ansionmenetyksen korvaus. Myös aikuiskoulutustuki on veronalaista tuloa, joten se otetaan huomioon opiskelijan ja vanhemman tulona.

Vanhemman muuttuneita tuloja laskettaessa etuudet arvioidaan tuloksi tietokannasta saatavien tietojen tai hakijan esittämän korvauspäätöksen perusteella. Jos vanhemman työttömyyspäivärahasta ei ole vielä annettu päätöstä, ansiosidonnaisen päivärahan määrän voi arvioida vanhemman palkkatietojen perusteella esimerkiksi Yleisen työttömyyskassan verkkosivuilla olevalla laskurilla ytj.fi/jos-jaat-tyottomaksi/paivarahalaskuri.

- Työttömyyspäiväraha ja työmarkkinatuki muutetaan kuukausituloksi kertomalla ne luvulla 21,5 ja vuosituloksi kertomalla ne luvulla 250.
- Sairausvakuutuslain mukainen päivä- ja vanhempainpäiväraha muutetaan kuukausituloksi kertomalla ne luvulla 25 ja vuosituloksi kertomalla ne luvulla 280.
- Kaikilta viikon päiviltä maksettavat päivarahat, esim. tapaturmavakuutuksen päiväraha, muutetaan kuukausituloksi kertomalla ne luvulla 30 ja vuosituloksi kertomalla ne luvulla 360.

Ansiosidonnaisen työttömyysturvan maksupäivät

Jos hakemuksen liitteistä käy selvästi ilmi, montako maksupäivää opiskelijan vanhemmalla on jäljellä ansiosidonnaista työttömyysturvaa, sen jälkeiselle ajalle huomioidaan työmarkkinatuki. Jos jäljellä olevat maksupäivät eivät käy asiakirjoista ilmi, asiaa ei tarvitse selvittää. Ansiosidonnainen työttömyysturva kerrotaan tällaisessa tilanteessa luvulla 250.

1.7.6.10 Apurahat

Opiskelijan omat tulot

Opiskelijan tulona huomioidaan veronalaiset apurahat.

Veronalaiset apurahat huomioidaan sen suuruusina ja sen vuoden tulona kuin Verohallinto ne Kelalle ilmoittaa. Veronalaiset apurahat huomioidaan samoin kuin muut veronalaiset ansiotulot (opintoraha pois lukien).

Työllisyysrahaston myöntämä ammattitutkintostipendi on verovapaata tuloa, joten sitä ei huomioida opiskelijan tulona.

Julkisyhteisöltä tai Pohjoismaiden neuvostolta saadut apurahat, stipendit ja opintorahat sekä palkinnot ovat kokonaan verovapaita, jos ne on myönnetty opintoja tai tieteellistä tai taiteellista toimintaa varten tai yleishyödyllisestä toiminnasta.

Yksityisten tahojen opintoja, tieteellistä tutkimusta tai taiteellista toimintaa varten myöntämät stipendit ja apurahat ovat verottomia, jos niiden sekä julkisyhteisöiltä ja Pohjoismaiden neuvostolta saatujen stipendien, muiden apurahojen, opintorahojen ja palkintojen yhteismäärä tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneiden menojen

vähentämisen jälkeen on korkeintaan yhtä suuri kuin valtion vuotuinen taiteilija-apuraha. Jos apurahoja yms. on verovuoden aikana ollut nettomääräisesti enemmän kuin vuotuisen taiteilija-apurahan enimmäismäärä, ylimenevä osa on veronalaista ansiotuloa. Esimerkiksi vuonna 2020 verovapaan apurahan enimmäismäärä oli 23 376,45 euroa ja 23 668,35 euroa vuonna 2021.

Verohallinto katsoo, että yksityisiä tahoja ovat esimerkiksi ulkomaiset valtiot, ulkomaiset julkisyhteisöt, valtion tai kunnan omistamat yhteisöt, yksityistaloudelliset yhdistykset, säätiöt, rekisteröidyt yhdistykset ja puolueet sekä yliopistot ja korkeakoulut.

Ainoastaan opintoja, tieteellistä tutkimusta tai taiteen harjoittamista varten saatu apuraha tai stipendi voi olla verovapaata tuloa. Muuta tarkoitusta varten saadut apurahat ja stipendit ovat aina veronalaista ansiotuloa apurahan myöntäjistä riippumatta.

Vuonna 2019 tai sen jälkeen maksettuja apurahoja ei rekisteröidä CICSin HEMU-Tuloseurantatulojen apurahiin. Jos opiskelijalle on rekisteröity apurahoja vuodelle 2019 tai myöhäisemmälle ajalle, niitä ei huomioida tulovalvonnassa. Jos opiskelija saa apurahaa ulkomailta, apurahan veronalainen määrä rekisteröidään HEMU-Tuloseurantatulojen ulkomailta saatuihin tuloihin.

Opintotuen saajalle 1.1.2019 tai sen jälkeen maksettua verovapaata apurahaa ei huomioida opiskelijan vuositulona. Jos opiskelija ilmoittaa 1.1.2019 jälkeen maksetusta verovapaasta apurahasta, etuuskäsittelijä ilmoittaa opiskelijalle, ettei verovapaata apurahaa huomioida tulona (kirje OTI31 tai viesti). Samalla opiskelijaa muistutetaan siitä, että veronalaiset apurahat ovat opintotukeen vaikuttavia tuloja ja ne huomioidaan tulovalvonnassa samoin kuin muutkin veronalaiset tulot.

Lue lisää [vuonna 2018 ja aiempina vuosina maksettujen apurahojen huomioimisesta vuositulovalvonnassa](#).

Apurahasta vähennettävät kulut

Kotimaan apurahasta saadaan tieto Verohallinnolta. Verohallinto on voinut vähentää apurahasta kustannuksia ja Kelaan ilmoitetaan vain veronalaisen apurahan määrä. Verohallinto vähentää apurahan veronalaista määrää laskettaessa apurahaan kohdistuvat luonnolliset vähennykset, esimerkiksi kustannukset opintomateriaalista, apuhenkilöistä, matkoista, puhtaaksikirjoituksesta ja muista välittömästi tutkimustoimintaan liittyvistä menoista. Kelassa ei enää tukivuodesta 2019 alkaen tarvitse selvittää apurahalla rahoitettuja erityismenoja. Veronalaisesta apurahasta ei tehdä Kelassa vähennyksiä. Veronalaiset tulot huomioidaan bruttomääräisinä ja se koskee myös veronalaisia apurahoja.

Jos opiskelija saa **apurahan ulkomailta**, tieto apurahasta saadaan yleensä opiskelijalta. Tällöin kyseessä on ulkomailta saatu tulo, joka huomioidaan opiskelijan tulona samoin kuin vastaava tulo Suomesta saatuna. Ulkomailta saadusta apurahasta vähennetään siis vastaavat kustannukset, jotka Verohallinto vähentää Suomessa saadusta apurahasta. Jos vähennysten jälkeen apurahan määrä on nettomääräisesti enemmän kuin vuotuisen taiteilija-apurahan enimmäismäärä (23 376,45 euroa vuonna 2020 ja 23 668,35 euroa vuonna 2021), ylimenevä osa on veronalaista ansiotuloa.

Apurahasta **voidaan vähentää** esimerkiksi

- lukuvuosimaksut
- kustannukset opintomateriaalista (esim. books and supplies)
- vakuutusmaksut (esim. health insurance)

- matkakulut Suomen ja opiskelumaan välillä (enintään kaksi yhdensuuntaista matkaa lukukaudessa)
- instrumenttien ja muiden erityisten opiskelu- ja tutkimusvälineiden ostamisesta aiheutuneet menot.

Apurahasta voidaan vähentää myös oppilaitosten perimät erilliset maksut (fees), jos ne liittyvät opintoihin. Muita erillisiä maksuja ei vähennetä. Jos asiakkaan lähettämissä todistuksissa ei kuitenkaan ole eroteltu erillisten maksujen määriä vaan ne on ilmoitettu kokonaissummana, voit vähentää kaikki erilliset maksut.

Apurahasta **ei voida vähentää** esimerkiksi

- asumismenoja
- normaaleja elinkustannuksia
- tietokoneiden tai laskimien kustannuksia.

Vanhemman tulot

Opiskelijan vanhemman tulona huomioidaan vain veronalaiset apurahat.

1.7.6.11 Tulot ulkomailta

Tulona otetaan huomioon opiskelijan ja hänen vanhempansa ulkomailta saama tulo, jos vastaavanlainen tulo Suomessa saatuna olisi tuloverolain mukaan veronalaista ansio- tai pääomatuloa (OTL 65/1994 22 §). Sillä ei ole merkitystä, onko ulkomaan tulo verotettu Suomessa vai ulkomailla, tai onko tulo verovapaata ulkomailla. Opiskelijan tai hänen vanhempansa ulkomailta saadut tulot huomioidaan riippumatta siitä, asuuko tulon saaja ulkomailla vai ei.

Opiskelijan on ilmoitettava Kelalle omat sekä vanhempien ulkomailta saamat ansio- ja pääomatulot. Vanhempien ulkomaan tuloista riittää todistukseksi **tulon saajan oma selvitys** (suullinen tai kirjallinen). Tulon saajan oma selvitys ei kuitenkaan riitä seuraavista tuloista:

- ulkomailta saadut tulot, jotka ovat Verohallinnon tiedossa, mutta joita Verohallinto ei saa ilmoittaa Kelalle (pyydetään verotuspäätös, josta käy ilmi ulkomailta saadut tulot).

Myös EU-komissiolta tai muulta vastaavalta taholta saatu tulo tai etuus on ulkomailta saatua ja opintotuessa huomioon otettavaa tuloa.

Opiskelijan ei tarvitse selvittää sellaisia ulkomailta saatuja tuloja, jotka sisältyvät Verohallinnolta saatuihin tulotietoihin. Tällaisia tuloja ovat esimerkiksi alle 6 kk kestäneestä saman työnantajan palveluksessa ulkomailla suoritetusta työstä saatu palkka sekä palkkatulo, joka on saatu valtiolta, kunnalta tai muulta tuloverolain 77 §:ssä tarkoitetulta taholta.

Opiskelijan ulkomaan tulot

Jos sekä opiskelija että Verohallinto ilmoittavat ulkomailta saatuja tuloja, niistä käytetään määrältään suurempia.

Kun opiskelija ilmoittaa ulkomaan tulot muussa valuutassa kuin euroina ja kyseessä on

- kuluvan vuoden tulot, käytä käsittelypäivänä voimassa olevaa EKP-muuntokurssia (Oiwa - Asiakkaan kooste - Linkit - Valuuttalaskuri tai [uusimmat valuuttakurssit Suomen Pankin sivuilta](#))
- aikaisempien vuosien tulot, käytä kyseisen vuoden [keskikurssia](#) tai, jos sitä ei ole käytettävissä, vuoden viimeisenä päivänä voimassa ollutta EKP-muuntokurssia.

Rekisteröi opiskelijan ilmoittamat ulkomaan tulot Tuloseurantatulot-näytölle ja merkitse lisätietoihin, minkä päivän valuuttakurssia on käytetty.

Koska valuuttakurssin muuttaminen ei edellä kerrotulla tavalla ole aina yksiselitteistä, eikä asiakas voi tietää, mikä on Kelan käyttämä valuuttakurssi, on asiassa käytettävä kohtuullisuusharkintaa. Jos asiakas voi uudelleen käsittelypyynnössään selvittää, että hänelle on tullut enemmän takaisinperintää valuuttakurssimuutoksen vuoksi ja että hän on itse käyttänyt jotain muuta valuuttakurssia, tämä voidaan ottaa uudelleen käsittelyssä huomioon. Jos selvitys on uskottava, käsittelijä voi korjata Tuloseurantatulot-näytölle rekisteröityjen ulkomaan tulojen määrää.

Vanhemman ulkomaan tulot

Ulkomailta saadut tulot otetaan huomioon bruttomääräisinä siltä vuodelta, jonka verotustietojen perusteella tulot muutenkin otetaan huomioon. Vanhempien tulot otetaan siis huomioon siltä vuodelta, jolta verotus on viimeksi toimitettu (jos näitä ei saada, voidaan huomioida nykyiset tulot). Jos opiskelija ilmoittaa vanhempien muuttuneita tuloja, tulot arvioidaan haku- tai muutosajankohdasta 12 kuukautta eteenpäin.

Jos on todennäköistä, että opiskelijan vanhemmalla on ulkomailta saatuja tuloja, ja jos vanhempien tulot vaikuttavat opintotuen määrään, opiskelijalta pyydetään selvitys. Jos opiskelija ei toimita pyydettyä selvitystä tai arviota ulkomaan tuloista, opintotukihakemus hylätään jos vanhemman tulot voivat estää opintorahan myöntämisen. Jos vanhemman tulot voivat vain korottaa opintorahan määrää, vanhemman tulot arvioidaan niin suuriksi, että opintoraha myönnetään perusmääräisenä.

Jos vanhemmilla ei ole suomalaisia henkilötunnuksia, heille pitää varata vajaat henkilötunnukset. Lue tarkemmin menettelyohjeista.

Silloin kun ulkomaan tulo saadaan Verohallinnolta, tulon määrä on se, minkä Verohallinto ilmoittaa. Tuensaajan pitää siis kysyä valuuttakurssia Verohallinnolta. Silloin kun Verohallinto muuntaa tiettyä vuonna saadun ulkomaan tulon euroiksi, se käyttää kyseisen vuoden keskikurssia. Keskikursseja voi kysyä [Verohallinnolta](#) tai katsoa [Suomen Pankin sivuilta](#) > Tilastot > Valuuttakurssit > Taulukot > Valuuttakurssit vuodesta 2008 > valitse Näytä tiedot: vuositasolla).

Kun opiskelija ilmoittaa ulkomaan tulot muussa valuutassa kuin euroina ja kyseessä on

- tulevan 12 kuukauden tulot, käytä käsittelypäivänä voimassa olevaa EKP-muuntokurssia (Oiwa - Asiakkaan kooste - Linkit - Valuuttalaskuri tai [uusimmat valuuttakurssit Suomen Pankin sivuilta](#))
- aikaisempien vuosien tulot, käytä kyseisen vuoden [keskikurssia](#) tai, jos sitä ei ole käytettävissä, vuoden viimeisenä päivänä voimassa ollutta EKP-muuntokurssia.

Kun on kyse opiskelijan vanhemman ulkomailta saaduista tuloista, joita käytetään verotustietojen sijaan tai lisäksi (kyse ei ole muuttuneista tuloista), opintotuki on usein myönnettävä käyttämällä poikkeuksellista määrää. Kiinnitä myös huomioita siihen, sisältyykö vanhemman verotustietoihin ulkomailta saatuja tuloja, jotta samoja tuloja ei huomioida kahteen kertaan.

Jos vanhemmalla on ulkomaan tuloa, joka ei sisälly Verohallinnolta saatuihin tietoihin, opiskelijalle ei saa mennä ohjelmallista tarkistusta veroseurannassa, vaan ulkomaan tulo pitää selvittää erikseen kullekin kalenterivuodelle.

Muuttuneiden tulojen arviointi

Jos opiskelija ilmoittaa vanhempien muuttuneita tuloja, tulot arvioidaan haku- tai muutosajankohdasta 12 kuukautta eteenpäin.

Joissain tilanteissa on kohtuutonta vaatia, että opiskelija voisi toimittaa minkäänlaista selvitystä tai arviota vanhempien ulkomaan tuloista. Näin on esimerkiksi tilanteissa, joissa opiskelija on tullut Suomeen turvapaikanhakijana.

Esimerkki

Opiskelija on tullut Suomeen turvapaikanhakijana ja hän on saanut jatkuvan oleskeluluvan (A). Opiskelijan vanhemmat ovat edelleen ulkomailla. Opiskelijalta pyydetään selvitystä vanhempien ulkomaan tuloista. Ensisijaisesti pyydetään selvitys siltä vuodelta, jolta verotus on viimeksi toimitettu. Toissijaisesti pyydetään arviota ratkaisuhetkisistä tuloista.

Tuloksi voidaan arvioida työmarkkinatuen suuruinen tulo, jos muuta selvitystä ei ole saatavilla ja muunlainen ratkaisu olisi kohtuuton. Näin voidaan toimia esimerkiksi, jos opiskelijan vanhemmatkin ovat lähteneet tai lähtemässä kotimaastaan turvapaikanhakijoiksi. Koska näin vähäinen tulo ei vaikuta opintotuen määrään, ratkaisua varten ei tarvitse hakea vanhemmille väliaikaisia henkilötunnuksia, heitä ei tarvitse kirjata opiskelijan suhdehenkilöiksi eikä vanhempien tuloja tarvitse kirjata valmistelutietoihin.

Esimerkki

Opiskelija on tullut vanhempiensa kanssa Suomeen turvapaikanhakijoina. Kaikki perheenjäsenet ovat saaneet jatkuvan oleskeluluvan (A). Perhe on tullut Suomeen edellisen vahvistetun verotuksen jälkeen eli tietoa vanhempien edellisen verotusvuoden tuloista ei ole. Opiskelijan vanhemmat saavat kotoutumistukea. Vanhemmille voidaan huomioida tulona kotoutumistuki. Ei ole tarvetta pyytää selvityksiä vanhempien aiemmista tuloista.

Jos ulkomaan tulo on selvitetty syyslukukauden aikana tehtyä ratkaisua varten, ulkomaan tulo saa olla voimassa seuraavan kalenterivuoden loppuun saakka ennen kuin ulkomaan tulo selvitetään seuraavan kerran. Lue tarkemmin veroseurannan ohjelmallisen tarkistuksen estämisestä teknisestä ohjeesta.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty opintotuki 1.9.2022 alkaen. Opiskelijan vanhemmat asuvat ulkomailla. Opiskelija ei ole toimitannut tulotietoja siltä vuodelta, jolta verotus on viimeksi toimitettu. Sen sijaan opiskelija on selvittänyt ratkaisuhetkiset tulot, jotka on huomioitu opintotukiratkaisussa. Vanhempien ulkomaan tulot voidaan huomioida seuraavan kalenterivuoden loppuun saakka. Ulkomaan tulot pitää seuraavan kerran selvittää 1.1.2024 alkaen.

Vakuutuspalkka

Kun työntekijä lähetetään komennukselle ulkomaille, hänelle määritellään vakuutuspalkka. Työnantajan ja työntekijän sosiaalivakuutusmaksut määräytyvät vakuutuspalkan perusteella. Vakuutuspalkka on laskennallinen palkka, joka olisi maksettava, jos ulkomailla tehtyä työtä vastaava työ tehtäisiin Suomessa.

Kun vakuutuspalkka on määriteltä, sitä vastaavaa tuloa ulkomailta ei veroteta Suomessa. Kela saa kuitenkin vakuutuspalkan suuruuden Verohallinnolta ja se **huomioidaan opiskelijan tai hänen vanhempansa ulkomailta saamana tulona**. Jos sekä opiskelija että Verohallinto ilmoittavat ulkomailta saatuja tuloja, niistä käytetään määrältään suurempia.

Koska vakuutuspalkka on laskennallinen palkka, ulkomailta saadun tulon todellinen määrä on useimmiten erilainen. Opiskelija voi tällöin selvittää ulkomailta saadun tulon todellisen määrän. Jos selvitys on uskottava, kyseistä tulon määrää käytetään opiskelijan tai hänen vanhempansa tuloissa, eikä tuloissa käytetä verotustiedoissa olevan vakuutuspalkan määrää. Kun on kyse vanhempien tuloista, muutoksen ei tarvitse olla vähintään 20 %.

1.7.6.12 Muiden tulojen huomioiminen

Opiskelijan kannattaa epäselvissä tapauksissa aina kysyä verotoimistosta, kuinka paljon hänellä on tuloverolain mukaisia veronalaisia ansio- ja pääomatuloja.

Perinnöt ja lahjoitukset, jotka kuuluvat perintö- tai lahjaverotuksen piiriin (pääsääntöisesti kuuluvat), eivät ole opintotuessa huomioon otettavaa tuloa.

Vakuutussijoitusten tuotto on aina sen saajan veronalaista tuloa. Myös vakuutussijoituksen pääoma on edunsaajan veronalaista tuloa, jos vakuutuksen maksaja on ollut muu kuin edunsaaja itse tai hänen lähiomaisensa tai jos suoritus maksetaan yli kahden vuoden aikana.

ETA-alueella toimeenpannuista **arpajaisista saatu voitto** ei ole voitonsaajalle veronalaista tuloa eikä siten opintotuessa huomioon otettavaa tuloa. ETA-alueen ulkopuolisissa valtioissa toimeenpantujen arpajaisten voitot ovat kuitenkin veronalaista tuloa. Poikkeus: jos kyse ei ole julkisesta arvonnasta, voitto on saajalle veronalaista ansiotuloa. Tieto-, pilkki- ja muista kilpailuista saadut palkinnot voivat olla saajan veronalaista tuloa, jos palkinto on saatu kilpailusijoituksen tai -suorituksen perusteella. Samoin työnantajan järjestämien myynti-, asiakashankinta- ja muiden vastaavien kilpailujen palkinnot on katsottu ansiotuloksi.

Jakamattoman **kuolinpesän** tulot ovat kuolinpesän tuloja, eli ne eivät ole opintotuessa huomioon otettavaa tuloa. Opintotukeen vaikuttavia tuloja kuolinpesän tuloista voi tulla vasta kuolinpesän jakamisen jälkeen (esimerkiksi vuokratuloa, osinkotuloa tai luovutusvoittoja).

Opiskelijan saamat veronalaiset **kertasuoritukset** (esim. irtisanomisesta maksettavat korvaukset) ovat sen vuoden tuloa, jonka verotukseen ne sisältyvät. Jos opiskelija ilmoittaa vanhempiensa muuttuneista tuloista, kertasuoritus voidaan ottaa huomioon myös verotusvuotta seuraavana vuonna. Lue lisää vanhemman saaman kertasuorituksen huomioimisesta.

Veronpalautuksia ei oteta tulona huomioon, koska ne eivät ole veronalaisia tuloja sinä vuonna, kun palautukset maksetaan. Palautukset ovat sen vuoden tuloja, jonka vuoden

verotuksen toimeenpanosta on kyse, ja ne ovat jo alun perin sisältyneet sen vuoden bruttotuloihin.

Virtuaalivaluutalla saadut tulot

Opintoetuuksissa virtuaalivaluutalla saadut tulot pitää selvittää opiskelijan vanhempien muuttuneissa tuloissa ja korkoavustuksessa. Jos asiakas ilmoittaa, että hänen vanhemmallaan tai korkoavustuksessa hänellä itsellään on virtuaalivaluutalla saatuja tuloja, asia voidaan yleensä ratkaista asiakkaan ilmoituksen mukaisesti.

Tarkista verotustiedoista, minkälaiset tulot opiskelijan vanhemmilla tai hakijalla on ollut. Jos nyt ilmoitetut tulot ovat olennaisesti pienemmät, selvitä asiakkaalta syy tulojen pienentymiseen, jos sitä ei ole kerrottu hakemuksessa. Jos selvitys on uskottava, ratkaise asia hakemustiedoilla tai muilla käytettävissä olevilla tiedoilla (esimerkiksi tulorekisteritiedoilla).

Virtuaalivaluutan louhinnasta saadut ansiotulot sisältyvät verotustiedoissa kohtaan "Palkat, palkkiot ja korvaukset". Jos asiakas ei ilmoita virtuaalivaluutalla saatuja tuloja, niitä ei tarvitse erikseen selvittää verotustietojen ansiotulojen perusteella.

Kiinnitä kuitenkin huomiota verotustietojen pääomatulojen määrään. Virtuaalivaluutan vaihtamisesta tai käyttämisestä syntynyt voitto on verotustiedoissa kohdassa "Muun omaisuuden luovutusvoitot" ja omaisuuden lajina on "Muu omaisuus". Jos verotustiedoissa on luovutusvoittoja, selvitä, onko vanhemmalla tai korkoavustuksen hakijalla luovutusvoittoja myös nyt huomioitavalla tarkastelujaksolla.

Opintoetuuksissa virtuaalivaluutalla saaduilla tuloilla tarkoitetaan sekä virtuaalivaluutan louhinnasta saatuja tuloja että niiden myymisestä saatuja tuloja. Jokainen myyntitapahtuma huomioidaan omana tapahtumanaan, jos siitä on syntynyt luovutusvoittoa. Tulona huomioidaan luonnollisesti myös virtuaalivaluuttana maksetut palkat ja veronalaiset valuuttakurssivoitot.

Opintotuen saajan omien tulojen tulovalvonta perustuu verotustietoihin. Opiskelijan on ilmoitettava virtuaalivaluutalla saadut tulot verotukseen.

1.8 Hakeminen

Tässä ohjeessa kerrotaan mm. opintotuen eri hakemistavat. Ohjeessa on lueteltu myös lomakkeet, tarvittavat lisäselvitykset ja liitepyynnöt eri tilanteissa. Hakeminen -ohjekokonaisuus sisältää myös kaikille etuuksille yhteiset kohdat Vireilletulo, Kuka voi hakea etuutta ja Lisäselvitysten pyytäminen.

1.8.1 Vireilletulo

Lue asian vireilletulosta.

Asian vireillepanotavat

Asia pannaan vireille **kirjallisesti** (myös sähköisesti) tai **Kelan suostumuksella suullisesti**. Hakemuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Kelan etuuksien hakemisesta on erityissäännöksiä, joiden perusteella niitä haetaan yleensä erikseen vahvistetuilla hakemuslomakkeilla.

Postitse tai henkilökohtaisesti toimitettuna

Kun etuutta haetaan hakemuksella, hakemuslomake on allekirjoitettava. Jos hakemusta ei ole laadittu hakemuslomakkeelle, asia rekisteröidään vireille ja hakijaa pyydetään täyttämään hakemuslomake. Jos hakemus saapuu allekirjoittamattomana esimerkiksi postitse, siihen ei tarvitse pyytää allekirjoitusta, ellei ole syytä epäillä hakemuksen alkuperäisyyttä tai eheyttä eikä esimerkiksi sitä, että hakemus olisi asiakkaan tahdon vastainen. Lue myös Asiakirjan täydentämisestä kohdat [Hakemuslomakkeen täydentäminen](#) ja [Allekirjoitus](#).

Asia tulee vireille myös puutteellisella hakemuksella. Puutteellista hakemusta ei palauteta asiakkaalle, vaan asiakasta pyydetään täydentämään sitä. Pyydä hakemuksen täydentämistä viestillä, puhelimitse tai kirjeellä. Lue myös Asiakirjan täydentäminen.

Asiakkaalla on oikeus pyynnöstä saada todistus asiakirjan vastaanottamisesta (Kuitti Kelan toimistoon jätetyistä asiakirjoista YHT02)

Sähköisesti OmaKelassa

Osassa etuuksista asiakas voi saattaa asian vireille myös sähköisellä hakemuksella käyttämällä sähköistä OmaKela -palvelua.

Asiakkaan on tällöin tunnistauduttava joko pankin verkkotunnuksilla, mobiilivarmenteella tai sähköisen henkilökortin avulla. OmaKelan kautta jätetyistä hakemuksista lähtee automaattinen vastaanottokuittaus lähettäjälle. Jos hakemusta ei voi tehdä OmaKelassa, asiakas voi suurimmassa osassa Kelan etuuksista tehdä hakemuksen pdf-lomakkeella. Pdf-lomake lähetetään tällöin OmaKelassa viestin liitteenä.

Asia voi tulla vireille myös muutoin viestipalvelun kautta viestillä.

Tutustu [verkoasiointiin Kelassa](#).

Sähköpostitse tai faksilla

Asia voi tulla vireille myös sähköpostilla tai faksilla. Vireilletulotiedoista tulee käydä ilmi mitä asia koskee sekä lähettäjän nimi ja yhteystiedot.

Etuusasioita (etuuteen liittyvät tiedot, hakemus tai hakemuksen liitteet) **ei** kuitenkaan tule Kelaan lähettää **sähköpostilla** tietoturvasyistä, koska sähköpostin lähettäjää koskevaa tietoa voidaan muokata helposti teknisesti. Henkilön sähköinen tunnistaminen ei ole käytössä Kelan sähköpostissa. Kela ei voi ohjata tai suositella asiakasta lähettämään salassa pidettäviä tietoja sähköpostilla. Tämän vuoksi Kela ei ilmoita sähköpostiyhteystietoja, johon etuusasioita voidaan lähettää. Katso ohje miten toimia, kun asiakas lähettää sähköpostilla etuushakemuksen, liitteitä tai valituksen. Kela tarjoaa sähköisenä palveluna tietoturvallisen [OmaKela -palvelun](#). Jos etuutta koskeva viesti lähetetään Kelaan sähköpostilla, Kelassa ei voida turvata sitä, että sähköposti saapuu Kelaan ja etuusasia tulee vireille. Sähköinen viesti toimitetaan viranomaiselle lähettäjän omalla vastuulla, joten vastuu sähköpostin perille menosta jää sähköpostia lähetettäessä lähettäjälle.

Faksina toimitettu hakemus tulee vireille faksin saapumispäivänä. Faksatussa hakemuksessa oleva allekirjoitus on riittävä, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä ole syytä epäillä asiakirjan alkuperäisyyttä ja säilymistä muuttumattomana. Tällöin alkuperäistä hakemuslomaketta ei tarvitse toimittaa myöhemmin.

Suullisesti

Tietyissä tilanteissa asia voi tulla vireille myös asiakkaan suullisen hakemuksen tai ilmoituksen perusteella (esimerkiksi etuuden lakkautus tai päätöksen oikaisu asiakkaan eduksi). Suullisesti saadut tiedot on aina dokumentoitava Oiwan yhteydenottoon. Luo tarvittaessa toimeksiantotyö ja liitä yhteydenotto siihen.

Lue [suullisesta hakemisesta](#).

1.8.1.1 Lähettäjän vastuu

Lähettäjä vastaa asiakirjan perillemenosta oikeaan osoitteeseen oikeassa ajassa. Asiakkaalla on ensisijainen velvollisuus selvittää, minkä viranomaisen tehtäviin asiakirjan käsittely kuuluu. Asiakas vastaa myös siitä, että asiakirja tulee perille toimivaltaiseen viranomaiseen ennen määräajan päättymistä. Esimerkiksi postinkulun viivästyminen ei poista lähettäjän vastuuta. Asiakkaan on varmistettava, että kirjeessä on tarpeeksi postimerkkejä. Lue myös [asiakirjan siirrosta](#).

1.8.1.2 Asiakirjan siirto

Jos Kelaan on erehdyksessä toimitettu hakemus tai muu asiakirja, sitä ei saa jättää käsittelemättä vaan se on viipymättä siirrettävä toimivaltaiseksi katsottavalle viranomaiselle.

Lue asiakirjan siirrosta.

1.8.2 Kuka voi hakea etuutta?

Tässä ohjeessa on kerrottu yleiset säännöt siitä, kuka voi hakea etuutta missäkin tilanteessa. Tämän lisäksi on olemassa etuuskohtaisia säännöksiä, jotka voivat joko poiketa näistä yleisistä ohjeista tai täydentää niitä. Etuuksien osalta katso myös kohta Maksaminen.

1.8.2.1 Henkilö itse

18 vuotta täyttänyt henkilö

- hakee etuutta yleensä itse
- voi valtuuttaa toisen henkilön eli asiamiehen toimimaan puolestaan (esimerkiksi hakemaan etuutta)
- voi itse hakea etuutta, vaikka hänelle olisi määrätty edunvalvoja
 - ellei holhousviranomainen ole rajoittanut hänen toimintakelpoisuuttaan
- on täysivaltainen, ellei holhousviranomainen edunvalvojan määrätessään ole julistanut häntä vajaavaltaiseksi
 - vajaavaltaiseksi julistetun puolesta etuutta hakee edunvalvoja

Lue lisää asianosaisasemasta ja puhevallan käyttämisestä, täysi-ikäiselle määrätystä edunvalvojasta, rinnakkaisesta puhevallasta, toimintakelpoisuuden rajoittamisesta ja vajaavaltaisen puhevallasta

Alle 18-vuotias

- on vajaavaltainen ja hänen puolestaan etuuksia hakee yleensä hänen edunvalvojansa
 - edunvalvojina ovat yleensä hänen **huoltajansa**
- 15 vuotta täyttänyt on vajaavaltainen
 - mutta hänellä **on oikeus myös itse hakea** etuutta
- **katso tarkemmin etuuskohtaiset menettelyt**

Jos henkilöllä itsellään ei ole oikeutta hakea etuutta ja hän on jättänyt etuushakemuksen, ota yhteyttä tämän edunvalvojaan tai huoltajaan.

Lue lisää alaikäisen puhevallan käyttämisestä

1.8.2.1.1 Alle 18-vuotias opiskelija

Alle 18-vuotiaat opiskelijat hakevat pääsääntöisesti itse opintotukea. Alaikäisen opiskelijan vanhempi voi halutessaan allekirjoittaa opintotukihakemuksen eikä opiskelijalta tarvita omaa allekirjoitusta. 1.1.2018 alkaen opintotuki voidaan myös maksaa huoltajan ilmoittamalle tilille. Siihen saakka opintotuki on voitu maksaa vain opiskelijan ilmoittamalle tilille. Ks. lisää kohdasta [maksuosoite](#).

Opintotuessa päätökset annetaan hallintolain perusteella tiedoksi alaikäisen etuudensaajan lisäksi myös hänen huoltajalleen (tai muulle lailliselle edustajalle).

Jos lapsi on otettu kunnan sosiaalihuollon toimielimen huostaan, on sosiaalihuollon toimielimellä oikeus hakea lapselle kuuluvaa etuutta lastensuojelulain 45 §:n perusteella.

Kunnan sosiaalihuollon toimielin ei voi valtuuttaa perhehoitajaa hakemaan lapseen liittyviä etuuksia. Perhehoitaja ei ole lapsen huoltaja eikä kunnan kanssa tehdystä toimeksiantosopimuksesta seuraa perhehoitajalle mitään oikeuksia lapseen. Perhehoitaja ei ole myöskään hallintolain 14 §:ssä tarkoitettu lapsen muu laillinen edustaja tai edunvalvoja.

1.8.2.2 Edunvalvoja

Jos edunvalvoja on **määrätty hoitamaan päämiehen** (edunvalvonnan alainen henkilö) **taloudellisia asioita** tai taloudellisia asioita ja varallisuutta/omaisuutta

- edunvalvojalla **on oikeus** hakea etuutta päämiehen puolesta
- eikä päämiehen **toimintakelpoisuutta ole rajoitettu taloudellisten asioiden hoitamisen osalta**, etuutta voi hakea ja hakemuksen allekirjoittaa **joko päämies itse tai edunvalvoja**. Jos etuutta hakee tai hakemuksen on allekirjoittanut päämies itse, on **edunvalvojaa kuultava asiassa**.
- mutta päämiehen oikeustoimikelpoisuutta **on rajoitettu** siten, ettei hän voi hoitaa taloudellisia asioitaan, etuutta voi hakea ja hakemuksen allekirjoittaa **vain** edunvalvoja.
- ja päämies on **julistettu vajaavaltaiseksi** etuutta voi hakea **vain** edunvalvoja
- etuus **maksetaan** edunvalvojalle tai hänen määräämälleen etuudensaajan tilille

Kela saa väestötietojärjestelmästä tiedon edunvalvojasta.

Tieto edunvalvonnasta näkyy Henkilötietojen kyselyllä HEKY/Henkilötiedot/Perhetiedot.

Tieto edunvalvonnasta näkyy Oiwan Asiakkaan palvelutiedot – näytöltä. **Tarkista** edunvalvojan **tehtävän sisältö** holhousasioiden rekisterikyselyllä. Holhousasioiden rekisteristä näkyy

- edunvalvojan nimi ja tunniste tiedot
- tieto edunvalvonnan alkamis- tai lakkaamisajankohdasta
- tieto edunvalvojan tehtävästä ja henkilön toimintakelpoisuuden rajoittamisesta (onko rajoitettu vai ei)
- tieto siitä, mikä viranomainen on ratkaissut asian.

Kyselyä pääset käyttämään Ratkaisutyön etuuskohtaisilta sivuilta kohdasta Työvälineet (Holhousasioiden rekisteri). Tee kysely antamalla etuudensaajan henkilötunnus. Kyselyä varten tulee anoa käyttöoikeudet Tahdin Käyttövaltuuksienhallintajärjestelmästä (KVH) / Etuuskyselyt / Holhousrekisterin kyselijä.

Huomaa, että voimassa oleva edunvalvontamääräys on voitu toimittaa Kelaan myös jo muun hakemuksen yhteydessä, jolloin määräys löytyy Oiwasta asiakkaan asiakirjoista.

Lue lisää edunvalvoja täysi-ikäiselle henkilölle, edunvalvojan rinnakkainen puhevalta, toimintakelpoisuuden rajoittaminen ja edunvalvojan puhevalta, täysi-ikäisen vajaavaltaisen puhevalta ja edunvalvonnan päättyminen.

1.8.2.3 Edunvalvontavaltuutettu

Edunvalvontavaltuutettu voi hakea etuutta päämiehensä puolesta

- jos edunvalvontavaltuutus on asianmukaisesti vahvistettu ja rekisteröity ja kun edunvalvontavaltuutus kattaa taloudellisten asioiden, kuten etuusasioiden hoidon
 - tuki maksetaan edunvalvontavaltuutetun ilmoittamalla tilille

Kela saa väestötietojärjestelmästä tiedon edunvalvontavaltuutuksesta.

- Edunvalvontavaltuutus merkitään holhousasioiden rekisteriin.
- Tiedon voimassa olevasta edunvalvontavaltuutuksesta saat henkilötietojen kyselyllä HEKY/Henkilötiedot/Perhetiedot.
- Tieto edunvalvontavaltuutuksesta näkyy Oiwan Asiakkaan palvelutiedot – näytöltä.
- **Holhousasioiden rekisteristä** rekisterikyselyllä näkyy **edunvalvontavaltuutetun nimi** ja tunniste.
- Tarkempi tieto edunvalvontavaltuutetun tehtävästä selviää edunvalvontavaltakirjasta.
- Selvitä aina myös edunvalvontavaltuutuksen sisältö
- Jos valtuutusta ei ole liitetty hakemukseen tai sitä ei ole toimitettu aiemmin Kelaan, pyydä edunvalvontavaltuutetulta kopio edunvalvontavaltakirjasta.

Lue lisää edunvalvontavaltuutuksesta ja miten menetellään kun edunvalvontavaltuutettu hoitaa taloudellisia asioita.

1.8.2.4 Asiamies eli valtuutettu

Asiamies eli valtuutettu voi hakea etuutta päämiehen puolesta. Asiamiehen on

- esitettävä valtakirja tai
- muulla luotettavalla tavalla osoitettava olevansa oikeutettu edustamaan valtuuttajaa

Jos asiamiehenä toimii julkinen oikeusavustaja, Suomen Asianajajaliittoon kuuluva asianajaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, hänen ei tarvitse esittää valtakirjaa Kelassa, **ellei ole syytä epäillä** valtuutuksen todenperäisyyttä.

Luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista pidetään julkista luetteloa (oikeudenkäyntiavustajaluettelo). Tiedon siitä, onko lakimies saanut luvan toimia oikeudenkäyntiavustajana, voi tarkistaa oikeushallinnon asiointipalvelusta (<https://asiointi.oikeus.fi/web/asiointi/oikeudenkayntiavustajaluettelo>). Asianajajan kuulumisen Asianajajaliittoon voi tarkistaa Asianajajaliiton sivuilta etsi asianajaja –haulla (https://www.asianajajaliitto.fi/etsi_asianajaja).

Valtuuttajan on kuitenkin **asioitava henkilökohtaisesti, jos** se on tarpeen asian selvittämiseksi.

Lue lisää asiamiehen valtuutukseen perustuvasta oikeudesta toimia päämiehen puolesta ja asiamiehestä ilman valtakirjaa.

1.8.2.5 Lähiomainen tai muu henkilö

Lähiomainen tai muu henkilö, joka pääasiallisesti huolehtii henkilöstä **voi hakea etuutta toisen puolesta**

- jos henkilö **ei** sairauden, vanhuuden tai muun sellaisen syyn takia **itse pysty** hakemaan etuutta (tai muutoin huolehtimaan eduistaan ja oikeuksistaan) **eikä** hänellä ole **edunvalvojaa**. Tämä edellyttää myös sitä, että Kela **hyväksyy** lähiomaisen tai muun henkilön toimimaan toisen puolesta ja että **etuslaissa on tästä asiasta säännös**
- kansaneläkelain etuudet (KEL 568/2007 54 § 2 mom.)
- vammaisetuudet (570/2007 15 § 2 mom.)
- kuntoutusetuudet ja kuntoutusrahaetuudet (566/2005 5 luku 42 §)
- eläkkeensaajan asumistuki (EAL 571/2007 3 luku 20 § 2 mom.)
- sairausvakuutuslain mukaiset etuudet (SVL 1224/2004 15 luku 2 § 3 mom.) ja
- vammaisten henkilöiden tulkkaukspalvelua koskevat asiat (133/2010 13 § 2 mom.)

Tällaisen henkilön ei tarvitse esittää valtakirjaa, vaan hänen esiintymisensä perustuu Kelan hyväksyntään.

Lue lisää miten lähiomainen tai muu päämiehestä huolehtinut henkilö voi käyttää puhevaltaa ja miten hyväksyminen kirjataan.

1.8.3 Hakuaika

Opintotuki myönnetään aikaisintaan sen kuukauden alusta, jona hakemus on jätetty (OTL 65/1994 23 § 2 mom.). Aikuiskoulutustukea saavalle opintolainan valtioneuvoston voidaan myöntää aikaisintaan hakemiskuukautta edeltävän kuukauden alusta lukien (OTL 65/1994 23 § 3 mom.). Tämä poikkeaa siis muusta opintotuen myöntöajasta.

Hakemuksen voidaan katsoa tulleen **vireille myös liitteen (esim. oppilaitoksen todistus) saapumispäivänä**, jos hakemus saapuu viimeistään seuraavan kuun aikana.

Kun opiskelija ei saa opintotukea ja muusta etuudesta tulee tiedustelu, voisiko opiskelija saada opintotukea, arvioi tukioikeus olemassa olevilla tiedoilla. Ilmoita arvion perusteella muuhun etuuteen, voisiko opiskelija saada opintotukea ja minkä suuruisena. Jos opintotukeen olisi arviolaskelman perusteella oikeus, ilmoita lisäksi opiskelijalle, että hän voi hakea opintotukea (esim. kirje OTH01). Opintotuki tulee vireille

vasta varsinaisen opintotukihakemuksen perusteella, ei toiseen etuuteen tulleen hakemuksen perusteella.

Esimerkki

Vanhempien luona asuva lukiolainen ei ole saanut opintotukea ensimmäisen lukuvuoden aikana vanhempien tulojen perusteella. Hän muuttaa toisen opiskeluvuoden alkaessa pois vanhempien luota ja hakee yleistä asumistukea elokuussa 2019. Yleisen asumistuen käsittelijä tekee syyskuussa 2019 opintotukeen toimeksiantotyön ja kysyy, voisiko opiskelija saada opintotukea. Opiskelijalla olisi arviosi perusteella oikeus opintotukeen. Ilmoita tämä yleiseen asumistukeen. Ilmoita myös opiskelijalle, että hän voi halutessaan hakea opintotukea. Opiskelija tekee opintotukihakemuksen marraskuussa 2019. Opintotuki voidaan myöntää aikaisintaan 1.11.2019 alkaen, koska hakemus on tullut vireille vasta marraskuussa.

Toiseen etuuteen tehty ilmoitus: opiskelija muuttaa pois vanhemman luota

Jos opiskelijalle on myönnetty opintotuki vanhemman luona asuvan suuruisena ja hän ilmoittaa muuhun etuuteen, että hän on muuttanut pois vanhemman luota, voidaan **opintotuen tarkistuksenkin katsoa tulleen vireille tällä muuhun etuuteen tehdyllä ilmoituksella**. Opintotuki voidaan tarkistaa muualla kuin vanhemman luona asuvan suuruiseksi sen kuun alusta lukien kun muun etuuden hakemus on tullut vireille.

- Opintotukeen saadaan toimeksiantotyö: Opiskelijalta ei tarvitse erikseen kysyä, haluaako hän, että opintotuki tarkistetaan.
- Opintotukeen ei saada toimeksiantotyötä: Opintotuen tarkistus on tullut vireille muuhun etuuteen tehdyllä ilmoituksella. Vaikka asia huomattaisiin vasta useita kuukausia myöhemmin, opintotuen voi tarkistaa muuhun etuuteen tulleen ilmoituksen perusteella. Kirjaa Hakemistiedot-näytölle rasti kohtaan Muu asia.
- Tätä ohjetta sovelletaan tilanteisiin, joissa opiskelija on ilmoittanut olosuhdemuutoksesta muuhun etuuteen 1.1.2019 tai sen jälkeen. Jos muutto ja siitä ilmoittaminen on tapahtunut jo aiemmin, opintotuki myönnetään vasta sen kuun alusta kun opintotuen muutosilmoitus on tullut vireille.

Esimerkki

Opiskelija saa opintotukea vanhemman luona asuvan suuruisena. Hän muuttaa tammikuussa 2019 pois vanhemman luota ja hakee tammikuussa yleistä asumistukea omaan vuokra-asuntoon. Opiskelija lähettää huhtikuussa 2019 asiointipalvelun kautta viestin ja kysyy, miksi opintotukea ei ole vielä tarkistettu. Voit tarkistaa opintotuen muualla kuin vanhemman luona asuvan suuruiseksi 1.1.2019 alkaen, koska opiskelija on ilmoittanut olosuhdemuutoksesta asumistukihakemuksella tammikuussa 2019 ja opintotuen tarkistamisen voidaan katsoa tulleen tuolloin vireille.

Opintotukihakemuksessa opiskelija yleensä ilmoittaa hakevansa opintotukea **"koko opiskeluajalle"**. Tämä tarkoittaa, että opiskelija hakee opintotukea koko **jäljellä olevalle opiskeluajalle**. Opiskelijan ei tulkita hakevan opintotukea takautuen, ellei tästä ole hakemuksessa erillistä mainintaa.

Esimerkki

Lukiolainen hakee opintotukea elokuussa 2022 koko opiskeluajalle. Hän on aloittanut opinnot jo syksyllä 2020 ja hänellä on jo kolmas lukiovuosi meneillään. Opintotukipäätös tehdään 1.8.2022 alkaen eikä takautuvaa

tukioikeutta tutkita. Päätöksessä ei erikseen tarvitse perustella, miksi tukioikeus on tutkittu vasta 1.8.2022 alkaen eikä syksystä 2020 alkaen.

Hakuaika ja viikonloppu

Määräaikalain mukaan hakemuksen voi jättää seuraavana arkipäivänä, jos määräajan mukainen viimeinen jättöpäivä on viikonloppu tai arkipyhä. Tämä sääntö koskee ainoastaan täsmälliseen päivämäärään sidottuja hakuaikoja, kuten korkoavustusta.

Esimerkki

Hakemuksen viimeinen jättöpäivä 31.8. on lauantai. Vielä maanantaina 2.9. perille tullut korkoavustushakemus on saapunut ajoissa.

Sääntö ei koske esimerkiksi opintotuen hakuaikaa, koska se ei ole täsmälliseen päivämäärään sidottu. Opintotukilain 23.2 §: *"Opintotuki myönnetään aikaisintaan sen kuukauden alusta, jona hakemus on jätetty."*

Takautuva hakeminen ja myöntäminen

Opintotukilakiin ei sisälly yleissäännöstä, jonka mukaan tuki voitaisiin hakemuksen myöhästymisestä huolimatta myöntää erityisestä syystä. Opintotukea ei siten myönnetä takautuvasti, vaikka hakija esittäisi erityisiä syitä siihen, miksi hakemus on myöhästynyt. Jos opiskelija hakee opintotukea takautuvasti virheelliseen neuvontaan vedoten, pyydä kannanottoa tuen takautuvasta myöntämisestä RP_opintoetuuudet@kela.fi.

Jos kuitenkin opiskelijan opintotukilain 6 §:ssä mainittua opintotuen myöntämisen **estävää etuutta koskeva hakemus on hylätty**, opintotuki voidaan myöntää sen kuukauden alusta, jona estävää etuutta koskeva hakemus on jätetty (OTL 65/1994 23 § 5 mom.). Opintotukea on haettava kuuden kuukauden kuluessa sen kuukauden päättymisestä, jonka aikana päätös estävää etuutta koskevan hakemuksen hylkäämisestä on tullut lainvoimaiseksi.

Esimerkki

Opiskelija on hakenut aikuiskoulutustukea syyskuussa 2021. Aikuiskoulutustukea koskeva hakemus on hylätty ja opiskelija on valittanut tästä. Valitus hylätään 15.4.2022 ja päätös tulee lainvoimaiseksi 26.5.2022. Opiskelijalle voidaan myöntää opintotuki syyskuusta 2021 alkaen, jos opintotukihakemus tulee vireille viimeistään 30.11.2022.

Lisää päätökseen fraasi **OTD16**, jos opiskelija on hakenut opintotukea pidemmälle ajalle takautuen kuin tukea voidaan myöntää. Opiskelija on voinut esimerkiksi hakea opintotukea jo 1.8.2021 alkaen, mutta tuki voidaan myöntää vasta 1.9.2021 alkaen, koska estävän etuuden hakemus on tullut vireille vasta syyskuussa 2021.

Opiskelija on voinut saada **aikuiskoulutustuesta ensipäätöksen** eikä ole sen takia hakenut samalle ajalle opintotukea. Jälkeenpäin voi kuitenkin käydä ilmi, että opiskelija ei voi saada aikuiskoulutustukea, lähinnä liian suurten tulojen takia. Opiskelija saattaa tällöin hakea takautuen opintotukea.

1. Jos opiskelija on saanut Työllisyysrahastosta **päätöksen, jolla aikuiskoulutustuen maksaminen on hylätty** esimerkiksi liian suurten tulojen takia, opintotuen takautuvan myöntämisen edellytykset täyttyvät. Eli opintotukea voi

myöntää takautuen samalle ajalle, jolta aikuiskoulutustuen maksaminen on hylätty päätöksellä.

- a. Opiskelija on saattanut pyytää Työllisyysrahastoa muuttamaan aikuiskoulutustuen ensipäätöstä eli opiskelija on käytännössä oma-aloitteisesti perunut oikeutensa saada aikuiskoulutustukea. Tämä ei ole virallinen päätös etuuden hylkäämisestä eikä oikeuta takautuvaan opintotukeen.
2. Jos hylkäävää maksupäätöstä ei ole, opiskelija ei voi saada opintotukea takautuen. Huomaa, että opintotuen myöntämiselle hakemuksen saapumiskuukauden alusta ei kuitenkaan ole estettä. Lue lisää etuusohjeen kohdasta Suhde muihin etuuksiin - [Aikuiskoulutustuki](#).

Esimerkki

Opiskelijalle on annettu aikuiskoulutustuen ensipäätös 1.1.2022 alkaen. Opiskelija hakee toukokuussa 2022 takautuen opintotukea 1.1.2022 alkaen, koska hän ei voikaan saada keväältä 2022 aikuiskoulutustukea liian suurten tulojen takia.

- Työllisyysrahasto on tehnyt hylkäävän päätöksen, josta käy ilmi, että aikuiskoulutustukea ei voida maksaa (liian suurten tulojen takia) 1.1.-31.5.2022. Opintotuki voidaan myöntää takautuen 1.1.2022 alkaen.
- Jos opiskelija ei hae Työllisyysrahastolta hylkäävää maksupäätöstä, opintotukea ei voida myöntää takautuen. Opintotuki voidaan myöntää 1.5.2022 alkaen. Aikuiskoulutustuen ensipäätös ei estä opintotuen myöntämistä normaalin hakuajan puitteissa.

Työttömyysturvan osalta voidaan katsoa riittäväksi, että opiskelija saa kielteisen kannanoton **työ- ja elinkeinotoimistosta**. Ei edellytetä, että opiskelijan on erikseen haettava työttömyysturvasta päätös, koska hän tietää jo TE-toimiston kannanoton perusteella, että päätös on kielteinen.

TE-toimisto ei kaikissa tilanteissa anna asiassa virallista sitovaa lausuntoa vaan opiskelijaa saatetaan tiedottaa vain esimerkiksi puhelimitse. Tieto kirjataan TE-hallinnon URA-järjestelmään, josta ei suoraan voida antaa asiakkaalle tulosteita Kelaan toimitettavaksi. Voit ratkaista asian opiskelijan oman ilmoituksen perusteella, jos opiskelija kertoo ensisijaisesti hakeneensa opintoihin työttömyysturvaa ja saaneensa siitä TE-toimiston kielteisen kannanoton. Jos asia on tarve varmistaa, voit soittaa TE-puhelinpalvelujen viranomaislinjalle 0295 020 730 (arkisin 9.00-16.15).

Esimerkki

Opiskelija on aloittanut opinnot syyskuussa. Työ- ja elinkeinotoimisto on antanut syyskuussa lausunnon, että oikeus työttömyysturvaan opintojen ajalta selvitetään. Opiskelija saa lokakuussa lausunnon, että hän ei voi saada opintojen ajalta työttömyysturvaa. Opiskelija hakee lokakuussa vireille tullessa hakemuksella opintotukea 1.9. alkaen. Opintotuki voidaan myöntää syyskuun alusta lukien, koska opiskelijan voidaan katsoa hakeneen syyskuussa estävää etuutta, josta hän on saanut hylkäävän päätöksen.

Jos opiskelija on hakenut **koulutusta ammatillisena kuntoutuksena**, hakemuksen saapumishetkenä voidaan pitää sitä hetkeä, jolloin ammatillisen kuntoutuksen hakemus on saapunut. Ei edellytetä, että opiskelijan on erikseen haettava kuntoutusrahasta päätös, koska hän tietää jo ammatillisen kuntoutuksen kielteisen päätöksen perusteella, että myös kuntoutusrahapäätös olisi kielteinen.

Opiskelijalle on saatettu maksaa opintoihin **työttömyysturvaa tai aikuiskoulutustukea määräaikaisella päätöksellä**. Jos opinnot ovat vielä kesken, kun ensisijainen etuus päättyy, opiskelijan pitää hakea opintotukea opintojen loppuajalle hyvissä ajoin. Opintotuessa ei ole takautuvaa hakuaikaa, koska opiskelijalla on koko opintojen ajan ollut tiedossa, mihin hänen ensisijainen etuutensa päättyy.

Esimerkki

Opiskelija on saanut omaehtoiisiin opintoihin työttömyysetuutta 13.1.2018-12.1.2020. Opiskelija on työttömyysetuuden ensimmäisestä myönnöstä eli tammikuusta 2018 saakka ollut tietoinen, että työttömyysetuutta voidaan maksaa vain 24 kuukaudelle. Opiskelija hakee opintotukea huhtikuussa 2020. Opintotuki voidaan myöntää 1.4.2020 alkaen. Ei ole perustetta opintotuen takautuvalle myöntämiselle.

Takautuvaa hakuaikaa voidaan soveltaa myös silloin, kun opiskelijan saama **estävä etuus on lakkautettu takautuvasti viranomaisaloitteisesti**. Tällöin opintotuki voidaan myöntää estävän etuuden lakkautusajankohdasta lukien, jos opintotuen myöntämisedellytykset muutoin täyttyvät. Takautuvaa hakuaikaa ei kuitenkaan sovelleta, jos estävä etuus on lakkautettu takautuvasti opiskelijan omasta pyynnöstä.

Esimerkki

Opiskelija on saanut omaehtoiisiin opintoihin työttömyysturvaa syksystä 2018 alkaen. Opinnot eivät ole edistyneet riittävästi ja toukokuussa 2019 työttömyysturva lakkautetaan takautuen elokuusta 2018 alkaen. Opintotuki voidaan periaatteessa myöntää takautuen elokuusta 2018 alkaen. Selvitä kuitenkin opinnoissa edistymisen ja ole tarvittaessa yhteydessä lakiyksikön opintotukiryhmään RP_opintoetuudet@kela.fi.

Esimerkki

Opiskelija on saanut omaehtoiisiin opintoihin työttömyysturvaa 1.9.2020 alkaen. Opiskelija lakkauttaa työttömyysturvan takautuvasti tammikuussa 2021 ja hakee opintotukea 1.9.2020 alkaen. Opiskelijalle voidaan myöntää opintotuki normaalin hakuaajan puitteissa. Opintotukea ei myönnetä takautuvasti 1.9.2020 alkaen, koska estävä etuus on lakkautettu opiskelijan omasta pyynnöstä.

Lapsilisä ei ole opintotukilain 6 §:n mukainen opintotuen estävä etuus vaan 10 §:n mukainen opintorahan estävä etuus. Vaikka opiskelijasta maksettava lapsilisä lakkautettaisiin takautuen, opintotukea ei voida myöntää takautuen. Opintotukilain 23 § ei sovellu lapsilisän takautuvan lakkauttamisen tilanteisiin.

Etukäteisen hakemuksen hylkääminen

Opintotukihakemus hylätään, jos ajankohta, josta lukien tukea haetaan tai jolloin edellytykset tuen myöntämiseksi täyttyvät, on myöhempi kuin 6 kuukautta hakemuksen jättämisajankohdasta (OTL 65/1994 23 § 4 mom.). Tuki voidaan kuitenkin myöntää tai tarkistaa, jos tuen myöntämiseen ja määrään vaikuttavat olosuhteet säilyvät ennallaan yli 6 kuukauden päähän.

Opintotukihakemus hylätään yleensä, jos koko opintotuki alkaisi vasta yli 6 kuukautta myöhemmin. Jos jokin opintotuen osa tulisi myönnettäväksi aiemmin, opintotukioikeus käsitellään samalla hakemuksella koko opiskeluajalle. Näissä tilanteissa ei ole merkitystä, vaikka jokin opintotuen osa alkaisi vasta yli 6 kuukautta myöhemmin.

Asumislisää ei voi kuitenkaan myöntää alkamaan yli 6 kuukauden päähän. Jos esimerkiksi opiskelija on hakenut opintotukea ulkomaan opiskelujakson ajalle yli 6 kuukautta etukäteen, kehota opiskelijaa ilmoittamaan ulkomaan opiskelujakso opintotuen muutosilmoituksella vasta lähempänä sen alkamista.

Kesäopintotukea koskeva hakemus yleensä hylätään, jos ajankohta, josta lukien kesäopintotukea haetaan on myöhempi kuin 6 kuukautta hakemuksen jättämisajankohdasta. Jos hylkää kesäopintotukea koskevan hakemuksen sen vuoksi, että kesäopintotuen alkamiseen on yli 6 kuukautta aikaa, lisää päätökseen päätösteksti OTD93.

Esimerkki

Opiskelija aloittaa opinnot syksyllä 2021 ja hän hakee opintotukea koko opintojen ajalle. Hän hakee samalla hakemuksella kesäopintotukea kesälle 2022. Opintotuki myönnetään syksystä 2021 alkaen, mutta vuoden 2022 kesäopintotuen osalta hakemus hylätään. Kesäopintotukea ei myönnetä, koska hakemus on yli 6 kuukautta etukäteinen.

Korkeakouluopiskelijan enimmäistukiajan pidennystä koskeva hakemus voidaan hylätä, jos ajankohta, josta lukien tukea haetaan tai jolloin edellytykset tuen myöntämiseksi täyttyvät, on myöhempi kuin 6 kuukautta hakemuksen jättämisajankohdasta. Jos hylkää enimmäistukiajan pidennystä koskevan hakemuksen sen vuoksi, että pidennyksen alkamiseen on yli 6 kuukautta aikaa, lisää päätökseen päätösteksti OTD94.

Esimerkki

Yliopisto-opiskelija hakee enimmäistukiajan pidennystä siinä vaiheessa, kun hänellä on vielä 10 korkeakoulutukikuukautta käytettävissä. Enimmäistukiajan pidennys hylätään, koska hakemus on yli 6 kuukautta etukäteinen.

Vapaaehtoisesti palautetun tukikuukauden uudelleen myöntäminen

Jos opiskelija vetoaa hakemuksessaan siihen, että hän haluaa perua opintotuen vapaaehtoisen palautuksen, hakemus hylätään opintotukilain 7 b § 2 mom. ja 23 § 2 mom. perusteella. Palautettu tuki voidaan myöntää uudelleen vain hakuaikaa noudattaen. Jos opiskelija on palauttanut esimerkiksi marraskuun tuen, se voidaan myöntää hänelle uudelleen vain, jos tätä koskeva hakemus on saapunut kyseisen marraskuun aikana.

1.8.4 Opintotuen hakeminen

Opintotuen hakeminen Kelasta

Hakemuksen opintotuesta voi tehdä OmaKelassa tai hakemuksen voi täyttää ja tulostaa www.kela.fi/lomakkeet ja

- postittaa sen liitteineen Kelaan tai
- toimittaa omaan oppilaitokseen tai
- tuoda mihin tahansa Kelan palvelupisteeseen.

Opintotukea voi hakea myös suullisesti. Jos toisen asteen opiskelijan oppilaitos vaihtuu tai suoritettava koulutus muuttuu, opiskelijan on tehtävä uusi opintotukihakemus. Jos korkeakouluopiskelijan oppilaitos vaihtuu tai tutkinnon taso taikka laajuus muuttuu, opiskelijan on tehtävä uusi opintotukihakemus. Jos tutkinto-opintojen sisältö vaihtuu, mutta tutkinnon laajuus ei muutu, opiskelijan ei tarvitse tehdä uutta hakemusta. Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 23 §).

Aikuiskoulutustuen opintolainan valtiontakauksen hakeminen

Aikuiskoulutustukeen liittyvän opintolainan valtiontakaushakemuksen eli aitu-lainatakaushakemuksen voi tehdä OmaKelassa tai vaihtoehtoisesti hakemuksen voi täyttää ja tulostaa www.kela.fi/lomakkeet ja

- postittaa sen liitteineen Kelaan tai
- tuoda mihin tahansa Kelan palvelupisteeseen tai
- toimittaa omaan oppilaitokseen.

Aikuiskoulutustukitiedot löytyvät HEKY -kyselyllä kohdasta Työeläkkeet ja korvaukset > Aikuiskoulutustuki (AITU).

Jos opiskelijalle on **myönnetty yrittäjän aikuiskoulutustuki taikka ennen 1.8.2020 voimassa olleen lain mukainen palkansaajan aikuiskoulutustuki ja hän on samanaikaisesti hakenut opintotukea**, hylkää opintotuen vastuuyksikkö opintorahan (ja asumislisän). Jos opiskelija ilmoittaa opintotukihakemuksessaan hakevansa myös opintolainan valtiontakausta, käsitellään hakemus aikuiskoulutustukeen liittyvänä opintolainan valtiontakaushakemuksena.

- Opintotuen vastuuyksikkö hylkää opintotuen opintorahan ja/tai asumislisän. Jos opiskelija opiskelee korkeakoulussa, käsitelijä ohittaa lainatakauksen Lainatakaus tekninen = O -toiminnolla. Lisää päätökseen fraasi OTX99 ja kirjoita siihen: "Aikuiskoulutustukea saavan opintolainan valtiontakaushakemus käsitellään aikuiskoulutustukeen liittyvänä opintolainan valtiontakaushakemuksena. Saat lainatakauksesta erillisen päätöksen."

Jos **aikuiskoulutustuesta on annettu 1.8.2020 voimaan tulleen lain mukainen palkansaajan aikuiskoulutustuen ensipäätös tai opiskelija on hakenut aikuiskoulutustukea ja opiskelija hakee myös opintotukea**, opiskelijalta kysytään, onko hän tarkoittanut hakea opintotukea vai aikuiskoulutustuen lainatakausta. Jos opiskelija ilmoittaa hakevansa aikuiskoulutustuen lainatakausta, käsitellään opintotukihakemus aikuiskoulutustukeen liittyvänä opintolainan valtiontakaushakemuksena. Opintotuesta ei tarvitse antaa päätöstä vaan katsotaan, että opiskelija peruu opintotukihakemuksen. Jos opiskelija ei vastaa, hakemus käsitellään opintotukihakemuksena.

Jos opiskelija hakee Kelalta opintotukea sen jälkeen, kun **Työllisyysrahasto on hylännyt hänen aikuiskoulutustukihakemuksensa**, opintotuki voidaan myöntää sen kuukauden alusta, jona aikuiskoulutustukea koskeva hakemus on jätetty Työllisyysrahastoon. Lue lisää kohdasta [Hakuaika](#).

"Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 23 §, OTL 65/1994 6 §).

Miten toimit Oiwassa

1. Luo Työn tiedot -näytöllä uuden työn Luo työ -toiminnolla.
2. Valitse Työn luominen -näytön etuus kohtaan AITU-lainatakaus ja Työtyypiksi Hakemustyö.
3. Työhön liitettävät asiakirjat ja yhteydenotot -kohta tulee olla valittuna.

4. Työn ohjaaminen tapahtuu ohjelmallisesti.
5. Tallennuksen jälkeen työ ohjautuu työjonoon Itäisen vakuutuspiirin opintotukiryhmä / Aikuiskoulutustuen lainatakaus.

Ahvenanmaan maakuntalain mukaisen opintotuen hakeminen

Ahvenanmaalla opiskelevat ja vakinaisesti asuvat opiskelijat, joiden Ahvenanmaalla asumisen peruste on muu kuin opiskelu, voivat hakea Ahvenanmaan maakuntalain mukaista opintotukea AMS:ltä (Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet). Jos manner-suomalainen on muuttanut Ahvenanmaalle vain opiskelutarkoituksessa, hän hakee opintotukilain mukaista opintotukea Kelasta.

Jos **Manner-Suomessa opiskelevalla** opiskelijalla on tai on ennen opintoja ollut vakituinen osoite Ahvenanmaalla, hänen kannattaa ensisijaisesti hakea opintoihin tukea Ahvenanmaalta.

Jos opiskelija hakee opintotukea Kelasta, voit selvittää opiskelijan oikeuden Ahvenanmaan maakuntalain mukaiseen opintotukeen Ahvenanmaan opintotukiviranomaiselta (Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet).

- Lähetä sähköpostia osoitteella [studiestod\(at\)ams.ax](mailto:studiestod(at)ams.ax).
- Lähetä sähköpostiviestissä opiskelijan nimi ja henkilötunnus sekä kysymys: "Har xxxxxx Ålandskt studiestöd? För vilken tid utbetalas det eventuella stödet?" (= suomeksi: Saako xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx Ahvenanmaan opintotukea? Jos saa, miltä ajalta?).
- Kela.fi ja ams.ax -loppuisten sähköpostiosoitteiden välillä on suojattu kahdenvälinen yhteys.

Ahvenanmaan maksaman opintotuen pitäisi näkyä tulorekisterissä, joten tutki tulorekisteri tarvittaessa. Jos opiskelija hakee opintotukea Kelasta ja hän jo saa Ahvenanmaan opintotukea, Kelasta haettu opintotuki hylätään tai lakkautetaan ja päätökseen lisätään päätösteksti OTB37. Jos opiskelijalle on myönnetty opintotuki Kelasta ja myöhemmin käy ilmi, että opiskelija saa myös Ahvenanmaan opintotukea, Kelan myöntämä opintotuki tulee lakkauttaa ja päätökseen lisätä päätösteksti OTB37. Jos opiskelijalle on maksettu opintotukea sekä Ahvenanmaalta että mannermaalta Kelasta, on selvítettävä myös mahdollinen etuuksien väärinkäytös.

Jos opiskelijalla olisi oikeus Ahvenanmaan opintotukeen, mutta hän ei halua sitä hakea, hänellä voi olla oikeus Kelan myöntämään opintotukeen. Vain opintotuen **saaminen** Ahvenanmaalta estäisi estää Kelan opintotuen myöntämisen. Opiskelijalle kannattaa kuitenkin kertoa, että hän ei voi saada yleistä asumistukea, koska **jo pelkästään oikeus** opintotuesta annetun Ahvenanmaan maakuntalain (landskapslag 2006:71 om studiestöd) mukaiseen asumislisään estää yleisen asumistuen saamisen.

Opiskelija toistuvasti hakee opintotukea, nostaa opintolainan ja keskeyttää opinnot

Jos opiskelija toistuvasti hakee opintotukea siten, että hän välittömästi opintolainan nostettuaan keskeyttää opinnot, voi uuden hakemuksen hylkääminen opintotukilain 26 §:n perusteella olla aiheellista. Jos hakemusta käsiteltäessä on syytä epäillä, että opiskelijalla on ollut tällaista käytöstä aiemmin (hakenut opintotuen ja keskeyttänyt opinnot heti lainan nostettuaan), tarkista opiskelijan opintotuen ratkaisutiedot HEKYltä.

Uuden hakemuksen hylkääminen voi olla aiheellista, kun

- opiskelija on kahden aiemman opintotukipäätöksen jälkeen välittömästi opintolainan nostettuaan keskeyttänyt opinnot (eli käsiteltävänä on nyt 3. hakemus) ja
- hakemukset on jätetty melko lyhyen ajanjakson sisällä (noin muutaman vuoden aikana).

Jos hylkää hakemuksen, valitse Erityisperusteet-näytöltä poikkeuksellisen hylkäämisen syykoodi 99 Muu syy. Lisää päätökseen fraasi OTBAV ja poista mahdolliset vanhempien tulofraasit.

Opintojen aloittamisen varmistaminen ennen opintotuen myöntämistä

Joissain tapauksissa voi olla aiheellista varmistaa opintojen aloittaminen oppilaitokselta ennen opintotuen myöntämistä. Opintojen aloittamisen varmistaminen voi tulla kyseeseen esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

- Opiskelija toistuvasti kiirehtii opintotukihakemuksen käsittelyä.
- Opiskelija hakee opintotukea vapaan sivistystyön maksullisen linjan opintoihin, joihin voi saada myös asuntola-asumislisää ja joihin voi nostaa kerralla koko lukuvuoden lainaerän.
- Opiskelija asuu usean sadan kilometrin päässä oppilaitoksesta ja asunnon saaminen opiskelupaikkakunnalta vaikuttaa epätodennäköiseltä, esimerkiksi oppilaitoksen asuntola on täynnä.

Voit ilmoittaa opiskelijalle opintojen aloittamisen varmistamisesta ja opintotukihakemuksen käsittelystä viestillä 'Hakemuksen käsittely viivästyy – Opintojen aloittamisen varmistaminen oppilaitokselta' tai kirjeellä OTI40.

1.8.4.1 Lomakkeet

Hakemus- ja ilmoituslomakkeet

- OT1 Opintotukihakemus (pdf): Ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, kansanopisto- ja urheiluopistokoulutus, aikuisten perusopetus
- OT2 Opintotukihakemus (pdf): Ammattikorkeakoulut ja yliopistot
- OT3 Opintotukihakemus (pdf): Ulkomailla tutkintoa suorittavat (ei koske Suomessa suoritettavaan tutkintoon liittyviä opintoja)
- OT12 Aikuiskoulutustukeen liittyvä opintolainan valtiontakaushakemus (pdf)
- OT15 Opintotuen muutosilmoitus (pdf) (lomakkeella ilmoitetaan kaikista myönnettyyn opintotukeen vaikuttavista muutoksista tai haetaan lisätukea)
- OT16 Ilmoitus: Opintotuen peruminen, lakkauttaminen tai palauttaminen (pdf)
- OT29 Suoritetun tutkinnon ilmoituslomake (pdf) (lomakkeella ilmoitetaan ulkomaalaisessa oppilaitoksessa suoritettu tutkinto)

Yllä mainitut hakemukset ja ilmoitukset voi OT29 -lomaketta lukuun ottamatta tehdä paperilomakkeen sijaan OmaKelassa.

1.8.4.2 Liitteet

Opiskelijan tulee toimittaa Kelaan opintotukihakemukseen tai opintotuen muutosilmoitukseen tarvittavat liitteet. Liitteet kerrotaan opiskelijalle hakemuksen liiteluettelossa.

Opintoja koskevat selvitykset ensimmäisen hakemuksen yhteydessä

OmaKelán liitepyynnöt

Jos opiskelija hakee opintotukea kotimaan **korkeakouluopintoihin** (yo ja amk) OmaKelán hakemuksella ja opiskelupaikan vastaanottotietoa ei ole saatu Kelaan (HEKY - Opintotukeen liittyvät tiedot - Opiskelutiedot /kk), liitepyynnön teksti on: ”Jos suoritat korkeakoulututkintoa, Kela saa tiedon opinnoistasi oppilaitoksen opiskelijarekisteristä eikä opiskelutodistusta tarvita hakemuksen liitteeksi. Jos suoritat muita kuin tutkinto-opintoja korkeakoulussa tai) jos opiskelet Ahvenanmaalla, liitä hakemukseen ilmoitus oppilaitokseen hyväksymisestä tai muu opiskelutodistus.”

Jos opiskelija hakee opintotukea kotimaan **toisen asteen opintoihin** OmaKelán hakemuksella ja opiskelupaikan vastaanottotietoa ei ole saatu Kelaan (HEKY - Opintotukeen liittyvät tiedot - Opiskelutiedot /muut kuin kk), liitepyynnön teksti on: ”Jos suoritat ammatillista perustutkintokoulutusta, tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta tai ammatti- tai erikoisammattitutkintokoulutusta, Kela saa tiedon opinnoistasi Opintopolku-palvelusta eikä opiskelutodistusta tarvita hakemuksen liitteeksi. Jos suoritat muuta koulutusta tai jos opiskelet Ahvenanmaalla, liitä hakemukseen ilmoitus oppilaitokseen hyväksymisestä tai muu opiskelutodistus. ”

OmaKelán hakemus pyytää **aikuisten perusopetuksen opiskelijalta** lisäksi oppilaitoksen vahvistaman henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (OT 6).

Paperilomakkeiden liitepyynnöt

Hakemuksen liitteeksi ei pyydetä opiskelutodistusta, jos opiskelija suorittaa

- tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta (TUVA)
- lukiokoulutusta
 - Huomaa, että Helsingin eurooppalaisessa koulussa opiskelevalta pyydetään hakemuksen liitteeksi ilmoitus oppilaitokseen hyväksymisestä tai muu opiskelutodistus.
- ammatillista perustutkintokoulutusta
- ammatti- tai erikoisammattitutkintokoulutusta
- korkeakoulututkintoa (yo tai amk)

Hakemuksen liitteeksi pyydetään opiskelutodistus, jos opiskelija suorittaa

- vapaan sivistystyön koulutusta
- muuta ammatillista koulutusta, mukaan lukien
 - muun viranomaisen valvoma koulutus
 - muu kuin julkisen valvonnan alainen koulutus (yksityiset oppilaitokset)
 - TELMA-koulutusta
 - muita kuin tutkinto-opintoja korkeakoulussa

Aikuisten perusopetuksen (peruskouluopinnot) opiskelijalta pyydetään hakemuksen liitteeksi oppilaitoksen vahvistama henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (OT 6-lomake).

Ulkomailla koko tutkintoa tai koulutusta suorittavat

Ulkomailla koko tutkintoa tai koulutusta suorittavilta tarvitaan hakemukseen seuraavat liitteet:

- Todistus oppilaitoksen julkisen valvonnan alaisuudesta.

- Ensimmäisen vuoden opiskelijalta todistus oppilaitokseen hyväksymisestä. Todistuksesta tulee käydä ilmi suoritettava tutkinto, opintojen päätoimisuus ja kesto sekä lukuvuoden pituus.
- **Ruotsissa** yksittäisistä kursseista koostuvaa korkeakoulututkintoa suorittavan tulee liittää ensimmäiseen hakemukseen oma opintosuunnitelma tutkinnostaan sekä oppilaitoksen hyväksymistodistus vähintään 30 pisteen kursseille. Opintosuunnitelmasta tulee käydä ilmi suoritettava tutkinto, sen kesto ja laajuus opintopisteinä sekä kurssit, joista tutkinto koostuu. Seuraavien lukukausien alussa tulee lähettää läsnäolotodistus päätoimisista opinnoista ja todistus edellisen lukuvuoden opintosuorituksista.
- **USA:ssa** opiskelevalta jäljennös omalta oppilaitokselta saatavasta I-20-kaavakkeesta.
- Oppilaitoksen antama läsnäolotodistus (voidaan toimittaa myös jälkikäteen läsnä olevaksi kirjoittautumisen jälkeen).
- Toisen tai useamman vuoden opiskelijalta todistus edellisen opintovuoden opintosuorituksista.

Opintoja koskevat selvitykset haettaessa lisäopintotukea

Lisääajan tukea hakevan toisen asteen opiskelijan on toimitettava oppilaitoksen todistus jäljellä olevien opintojen laajuudesta ja kestosta. Lisäaika tarkoittaa lukiokoulutuksessa viidettä opiskeluvuotta ja muissa opinnoissa opintojen laajuuden mukaisen keston ylittävää aikaa. Katso tarkempi ohjeistus etuosohjeen kohdasta Oikeus ja edellytykset - Opintotukiaika - [Opintotukiaika muissa opinnoissa](#). Todistus annetaan lomakkeella O 50 (Oppilaitoksen todistus opinnoista) tai muulla oppilaitoksen todistuksella, jossa on vastaavat tiedot. Menettely ei koske ammatillista perustutkintokoulutusta eikä tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta (TUVA). Näiden koulutusten osalta tarkistetaan Koski-tietovarannosta, onko opiskelija edelleen läsnä kyseisissä opinnoissa.

Jos opiskelija suorittaa vain **ammatillisen perustutkinnon osaa**, opintotuen voi myöntää enintään yhdelle vuodelle opintojen alkamisesta, vaikkei osatutkinnon laajuus käy ilmi oppilaitoksen todistuksesta. Jos opiskelija hakee vuoden jälkeen lisääajan tukea, on tässä vaiheessa selvitettävä, minkä laajuista tutkinnon osaa hän on suorittamassa, jotta enimmäistukiaika saadaan määriteltä. Opiskelijan oma vahvistus tutkinnon osan laajuudesta riittää.

Opiskelu-oikeusajan ylittäneeltä (säännönmukainen opiskelu-aika + 1 lukuvuosi) **ammattikorkeakoulun tutkinto-opiskelijalta** läsnä- ja poissaololukukaudet tarkistetaan HEKY:n Opiskelutiedoista, VIRTa-opintotietopalvelusta tai oppilaitoksesta. Jos tietoja ei ole HEKYllä, VIRTa-opintotietopalvelussa tai niitä ei saada oppilaitoksesta, pyydä opiskelijalta opiskelutodistus. Opiskelutodistuksesta tulee käydä ilmi ne lukukaudet, jolloin opiskelija on ilmoittautunut poissa olevaksi.

Enimmäistukiajan pidennystä hakevan korkeakouluopiskelijan tulee liittää hakemukseen selvitys opintojen viivästymisen syistä:

- lääkärintodistus tai vastaava, jos opinnot ovat viivästyneet terveydellisten syiden vuoksi tai
- selvitys vaikeasta elämäntilanteesta, jos se on viivästyttänyt opintoja.
 - Selvitykseen tulee liittää viranomaistodistus, jos se on mahdollista.

Selvitykset opintoihin liittyvästä olosuhdemuutoksesta

Kesäopintotuki

Kun opiskelija hakee opintotukea kesäajalle, hakemuksen liitteeksi pyydetään opiskelutodistus vain lukiolaisilta. **Toisen asteen opiskelijan** pitää kertoa hakemuksessa kesäopiskelujaksojen kestot. Lukiolaisen pitää lisäksi kertoa kesäopintojen sisältö.

Korkeakouluopiskelijan ei tarvitse kertoa tarkempia tietoja kesäopintojen kestosta tai sisällöstä. Riittää, kun korkeakouluopiskelija ilmoittaa hakemuksessa, mille ajalle hän hakee tukea.

Menettelyt ovat samat myös niillä opiskelijoilla, jotka suorittavat **koko tutkintoa ulkomailla**. Ulkomailla lukiotutkintoa suorittavan opiskelijan ei kuitenkaan tarvitse liittää hakemukseen oppilaitoksen todistusta.

•

Oppisopimuskoulutus

Opiskelija ilmoittaa oppisopimuskoulutuksesta Kelaan sähköisellä hakemuksella tai muutosilmoituksella taikka paperilomakkeilla OT 1 tai OT 15. Ratkaisu tehdään opiskelijan hakemuksessa ilmoitetun perusteella.

Opiskelujakso ulkomailla tai Ahvenanmaalla: Vaihto-opiskelu tai työpaikalla oppiminen

Jos opiskelija suorittaa **Suomessa suoritettaviin opintoihin sisältyviä opintoja** ulkomailla tai Ahvenanmaalla

- Korkeakoulussa: Todistusta ei tarvita ja asia ratkaistaan opiskelijan hakemuksessa tai muutosilmoituksessa ilmoittamalla tiedoilla. Voit pyytää lisäselvityksiä, jos on erityistä syytä epäillä, että koko ilmoitettu ulkomaan jakson aika ei ole opiskelusta johtuvaa. Lue lisää [Olosuhdemuutokset – Määrätyn ajan kestävät olosuhteiden muutokset](#).
- Ammatillisessa koulutuksessa, lukio-, kansanopisto- tai urheiluopistokoulutuksessa: Todistus opintojaksosta ulkomailla tai Ahvenanmaalla. Voit pyytää lisäselvityksiä, jos on erityistä syytä epäillä, että koko ilmoitettu ulkomaan jakson aika ei ole opiskelusta johtuvaa. [Katso lisää Olosuhdemuutokset – Määrätyn ajan kestävät olosuhteiden muutokset](#).
 - Todistus voi olla oman tai vastaanottavan oppilaitoksen antama tai se voi olla sopimus työpaikalla oppimisesta. Todistuksen voi antaa O 50 –lomakkeella tai todistus voi olla rekisteritiloste esimerkiksi opiskelutietojärjestelmästä tai se voi olla vastaan ottavan oppilaitoksen tai työpaikan toimittama dokumentti (esim. sähköposti). Todistuksesta tulee käydä ilmi vaihto-opiskelun tai työpaikalla oppimisen kesto.
 - Lukiossa opiskelevalta lisäksi todistus siitä, kuinka monta kurssia tai opintopistettä hyväksi luetaan kotimaan lukio-opintoihin.

Ulkomailla koko tutkintoa tai koulutusta suorittavalta todistus opintojaksosta toisessa maassa. Todistus voi olla oman tai vastaanottavan oppilaitoksen antama. Todistuksesta tulee käydä ilmi vaihto-opiskeluaika tai työharjoittelu-aika. Voit pyytää lisäselvityksiä, jos on erityistä syytä epäillä, että koko ilmoitettu ulkomaan jakson aika ei ole opiskelusta johtuvaa. Lue lisää [Olosuhdemuutokset – Määrätyn ajan kestävät olosuhteiden muutokset](#). Todistusta kesäopinnoista ei tarvitse toimittaa.

Todistus ulkomailta suoritetusta korkeakoulututkinnosta

Jos opiskelija on aiemmin suorittanut korkeakoulututkinnon ulkomailta, hakemuksen liitteenä tulee toimittaa todistus ulkomailta suoritetusta korkeakoulututkinnosta.

Selvitykset opiskelijan ja vanhempien tuloista

Ulkomaan tulot

Jos opiskelijalla on ulkomailta saatuja tuloja, hakemuksen liitteenä tulee toimittaa selvitys ulkomailta saaduista tuloista.

Jos opiskelijan vanhemmalla on ulkomailta saatuja tuloja, hakemuksen liitteenä tulee toimittaa selvitys ulkomailta saaduista tuloista, jos vanhemman tulot vaikuttavat opintorahan määrään eli opiskelija:

- on naimaton ja lapseton
- asuu vanhempansa luona tai
- on alle 18-vuotias itsenäisesti asuva ja opiskelee toisella asteella.

Selvitys ulkomaan tuloista tarvitaan vain, jos vastaavat tulot Suomessa saatuina olisivat veronalaisia. Esimerkiksi palkkatulot ovat Suomessa saatuina veronalaisia, joten ulkomailta saaduista palkkatuloista tulee toimittaa selvitys.

Vanhemman muuttuneet tulot

Jos opiskelija ilmoittaa, että vanhemman tulot ovat muuttuneet, sähköinen hakemus ja paperihakemus eivät enää pyydä selvitystä vanhemman muuttuneista tuloista. Etuuskäsittelijä pyytää tarvittaessa selvitykset pääomatuloista, elinkeinotoiminnan tuloista ja muista tuloista, joista ei ole tietoa tulorekisterissä tai muissa Kelan käytettävissä olevissa tiedoissa.

Lue lisää [vanhempien muuttuneiden tulojen huomioimisesta](#).

[Lue lisää tuloihin liittyvistä selvityksistä.](#)

Alaikäinen opiskelija

Opintotuen päätökset annetaan hallintolain perusteella etuudensaajan lisäksi tiedoksi myös hänen huoltajalleen (tai muulle lailliselle edustajalle). Lue lisää kohdasta [Päätöksensaajat](#).

Alaikäiseltä opiskelijalta kysytään sen huoltajan nimi, jolle hän haluaa päätöksensä annettavan tiedoksi. Verkkohakemuksessa tämä kysymys on pakollinen sitä päivää edeltävään päivään asti, jona hakija täyttää 18 vuotta. Jos opiskelija peruu, lakkauttaa ja/tai palauttaa opintotukea OmaKelassa tai OT 16-lomakkeella, opiskelijalta ei kysytä huoltajan nimeä.

Korkeakouluopiskelijoiden verkkohakemuksessa ja lomakkeessa OT 2 tätä kysymystä ei ole. Jos hakijana on alaikäinen henkilö, käsittelijä selvittää puhelimitse tai lisäselvityspyynnöllä sen huoltajan tiedot, jolle alaikäisen päätös annetaan tiedoksi.

Jos alaikäinen opiskelija ei ole hakemuksessaan ilmoittanut huoltajatietoa, käsittelijä kysyy sitä häneltä kerran puhelimitse tai lisäselvityspyyntökirjeellä (OTL04). Jos tietoa ei saada, selvitetään Kelan tiedoista, kumman huoltajan luona alaikäinen asuu. Jos hän asuu tai on viimeksi asunut vain toisen huoltajan luona, päätös annetaan tiedoksi tälle huoltajalle. Jos alaikäinen asuu molempien luona tai ei kummankaan huoltajan

luona, päätös annetaan tiedoksi sille huoltajalle, jolle lapsilisä maksetaan tai on viimeksi maksettu.

Jos alaikäisellä on vain yksi huoltaja tai huoltajuus on avioerossa määrätty vain toiselle huoltajalle, asiaa ei tarvitse kysyä. Päätös lähetetään tällöin kyseiselle huoltajalle. Samoin jos alaikäisellä on edunvalvoja, päätös lähetetään alaikäisen lisäksi vain edunvalvojalle, jos edunvalvojan tehtäviin kuuluu Kelan etuusasioiden hoitaminen. Lue lisää kohdasta [Päätöksensaaajat](#). Jos alaikäisen vanhempi on kuollut, eikä alaikäiselle ole vielä määrätty edunvalvojaa, päätös lähetetään alaikäisen lisäksi tiedoksi alaikäisen kotikunnan sosiaaliviranomaiselle. Lue lisää kohdasta [Päätöksensaaajat](#).

Jos alaikäiseltä pyydetään lisäselvitystä tai liitteitä, selvityspyyntö on tarvittaessa lähetettävä tiedoksi huoltajalle (saatekirje **OTV22**). Vanhemman kuuleminen voi olla erityisesti tarpeen, kun opiskelijalta pyydetään selvitystä vanhemman tai tämän uuden aviopuolison tuloista tai vanhemman luona asumisesta. Lue lisää Menettelyohjeen kohdasta Hallintolain soveltaminen ja toisen puolesta asiointi Kelassa - Alaikäisen puhevallan käyttäminen.

Ulkomaalainen opiskelija

Ulkomaalaisen, joka ei ole aiemmin saanut opintotukea Suomesta, tulee toimittaa hakemuksen lisäksi Liite ulkomaalaisen opintotukihakemukseen (OT10).

Voit myöntää opintotuen ilman liitettäkin, jos Kelalla on jo käytettävissä kaikki ratkaisua varten tarvittavat tiedot. Jos opintotukea ei voida myöntää Kelan käytettävissä olevien muiden tietojen perusteella, OT10-lomake on kuitenkin aina pyydettävä ennen asian ratkaisemista. Muutoksenhakulautakunta edellyttää, että ulkomaalaisen tukioikeus on selvitetty kattavasti ja hänelle on annettu mahdollisuus selvittää tilannettaan OT10-lomakkeella.

Jos ulkomaalainen hakee opintotukea sillä perusteella, että hän tai hänen puolisonsa on EU-työntekijä, häneltä tarvitaan selvitys siitä, täyttyvätkö EU-työntekijää koskevat edellytykset. [Lue lisää EU-työntekijän tai tämän perheenjäsenen oikeudesta opintotukeen.](#)

Asumislisän hakeminen

Suomessa vuokralla asuvat opiskelijat voivat saada yleistä asumistukea. Asumislisää voivat kuitenkin saada

- ulkomailla opiskelevat, jotka asuvat vuokralla tai
- Suomessa kansanopistossa, liikunnan koulutuskeskuksessa tai Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa opiskelevat, jotka opiskelevat maksullisella linjalla ja asuvat oppilaitoksen asuntolassa tai
- Ahvenanmaalla opiskelevat, jotka asuvat vuokralla.

Asumislisä voidaan myöntää heille ilman hakemusliitteitä. Käsittelijä voi kuitenkin tarvittaessa pyytää opiskelijalta selvityksiä tai liitteitä esimerkiksi:

- Vuokrasopimus tai tosite maksetusta vuokrasta, jos on erityistä syytä epäillä, ettei opiskelijalla ole asumiskustannuksia ulkomailla.
- Selvitys asunnon omistussuhteista, jos hakija, hänen vanhempansa tai hakijan puoliso omistaa osan asunnosta tai on osakkaana vuokranantajana olevassa yhtiössä/yrityksessä tai jakamattomassa kuolinpesässä. Lue lisää [vanhemmalta vuokratusta asunnosta sekä opiskelijan ja kuolinpesän omistamasta asunnosta.](#)

Ulkomailla tutkintoa tai koulutusta suorittavalta ei vaadita hakemuksen tai muutosilmoituksen liitteeksi vuokrasopimusta eikä muita asumislisäliitteitä, ellei ole erityistä syytä varmistaa opiskelijan asumisolosuhteita tai asumiskustannuksia (hakemuksen käsittelijä Itäisen vakuutuspiirin opintotukiryhmässä arvioi asian).

1.8.5 Lisäselvitysten pyytäminen

Lue asian selvittämisestä ja lisäselvitysten pyytämisestä.

Jos asiakkaan toimittama hakemus on puutteellinen, pyydä asiakasta täydentämään hakemuslomakkeella ilmoitettuja tietoja tai toimittamaan hakemuslomakkeen liitteenä tarvittavia asiakirjoja. Selvitä ennen lisäselvitysten pyytämistä, onko tieto jo Kelassa ja voiko sitä käyttää (esimerkiksi asiakkaan aiempien hakemusten tai toisen etuuden hakemisen yhteydessä toimitetut tiedot, asiakkaan perheenjäsenten tiedot). Jos tieto on jo Kelassa käytettävissä, älä pyydä selvityksiä uudelleen. Tärkeää on, että pyydät kaikki asian ratkaisemiseksi tarvittavat lisäselvitykset mahdollisuuksien mukaan kerralla.

Huomaa, että eri etuuslaeissa on määriteltä, milloin Kela saa pyytää lisäselvityksiä suoraan ulkopuoliselta taholta. Lue lisää tietojen saamisesta muilta tahoilta.

Viestipalvelulla, soittamalla tai kirjallisesti

- Lisäselvitysten pyytämisen priorisointijärjestys on etuuskäsittelyssä
 - Viestipalvelu tai puhelin
 - Asiakaskirje (jos viestipalvelu tai puhelin eivät ole mahdollisia tai eivät sovellu asiakkaan tilanteeseen)
- Lisäselvitykset pyydetään ensisijaisesti viestipalvelulla tai puhelimella sen mukaan, kumpi näistä on tarkoituksenmukaisempi, ja saattaa asian paremmin päätökseen.
- Jos asiakasta ei tavoiteta viestillä tai soittamalla, asiakkaalle lähetetään asiakaskirje.
- Ilmoita asiakkaalle määräaika, mihin mennessä hänen tulee toimittaa pyydetty lisäselvitys. Kerro samalla, että asia voidaan määräajan kuluttua ratkaista, vaikka hän ei toimittaisi pyydettyä lisäselvitystä.
- Kirjaa suullisen lisäselvityspyynnön yhteydessä Oiwan yhteydenottoon, mitä lisäselvityksiä olet pyytänyt asiakkaalta ja mihin mennessä hänen tulee toimittaa ne.
- Jos asiakkaalla on jo vireillä työ Oiwassa, liitä yhteydenotto työhön, ja aseta sille tarvittaessa uusi odottamisaika.
- Ohjaa asiakas toimittamaan tarvittavat liitteet ensisijaisesti [OmaKelassa](#) Liitteet ja viestit -palvelun kautta tai kerro asiakkaalle vastausosoite, johon liitteet voi lähettää. Osoitteet löydät esim. Kela.fi:stä kohdasta Henkilöasiakkaat - [Postiosoitteet](#). Käytössä on asiakkaan asuinpaikan mukaiset postilokero-osoitteet.

Viestipalvelua käytetään etuuskäsittelyssä silloin, kun asiakas on hyväksynyt viestipalvelun käytön verkossa. Sitä kannattaa käyttää erityisesti sellaisissa tilanteissa, joissa ei ole tarvetta asiakkaan kokonaisvaltaiseen palvelutarpeen kartoittamiseen.

Jos asiakkaalle soimitaan, ja hän ei vastaa puheluun, hänelle lähetetään tekstiviesti tietokoneelta 16100-palvelusta (**Sinetin etusivu**)

- Kelassa on käytössä yhteiset tekstiviestimallit erilaisia tilanteita ja tarpeita varten. Etuuskien omat viestimallit löytyvät Etuuskien ohje –sivuilta Työvälineet otsikon alta.

- Muokkaa käyttämäsi mallia tarvittaessa asiakkaalle annetun puhelinnumeron osalta.
- Kopioi tekstiviesti ennen sen lähettämistä ja kirjaa se Oiwan yhteydenottoon

Lisäselvitykset on hyvä pyytää asiakaskirjeellä silloin, jos tämä on tarkoituksenmukaista asiakkaan tilanne, selvitysten määrä tai laatu huomioon ottaen. Vaativissa etuusasioissa voi olla kuitenkin järkevää tavoitella asiakasta esim. puhelimitse parikin vuorokautta ennen asiakaskirjeen lähettämistä.

Asiakas voi toimittaa lisäselvityksen joko viestipalvelun liitteenä, suullisesti tai kirjallisesti. Asiakas voi esimerkiksi puhelimitse täydentää hakemuslomakkeella ilmoittamatta jääneitä tietoja. Hakemuksen liitteenä toimitettavat ulkopuolisen tahon antamat selvitykset, kuten palkkatodistus tai vuokrasopimus, on kuitenkin toimitettava viestin liitteenä tai kirjallisesti. Etuuskohteisesti on määritelty, mitkä tiedot asiakkaan tulee aina toimittaa kirjallisesti.

Sähköposti ei ole tietoturvasyistä Kelassa virallinen asiointikanava. Jos asiakas kuitenkin toimittaa lisäselvityksen tai liitteitä sähköpostilla, ne hyväksytään. Lue lisää lisäselvitysten toimittamisesta sähköisesti ja Asiakirjat ja asiakirjojen käsittely.

Hakemuslomakkeen täydentäminen

- Jos asiakkaan toimittama hakemuslomake on **puutteellisesti täytetty**, älä palauta alkuperäistä hakemusta asiakkaalle täydennettäväksi, vaan pyydä häntä muutoin selvittämään hakemuslomakkeesta puuttuvia tietoja, ensisijaisesti viestipalvelun avulla.
- Kirjaa asiakkaan asiaan liittyvä täydennys tai muu tieto Oiwaan (ei-skannattavissa etuuksissa hakemuslomakkeelle tai erilliselle paperille). Jos kirjaat hakemuslomakkeelle asiakkaan ilmoittamia tietoja, erottele kirjaamasi tiedot asiakkaan omakätisistä merkinnöistä (esim. puumerkilläsi).
- Jos hakemuslomakkeesta puuttuu allekirjoitus, lue lisää allekirjoituksesta.

Lue lisää hakemuslomakkeen täydentämisestä ja asiakirjan täydentämisestä.

Määräaika lisäselvitysten toimittamiselle

Lue määräajasta lisäselvityksen toimittamiselle.

- Ilmoita lisäselvityspyynnön yhteydessä asiakkaalle määräaika, mihin mennessä pyydetty lisäselvitykset tulee toimittaa. Määräaikaa lisäselvitysten toimittamiselle on yleensä kaksi viikkoa, mutta se voi olla pidempikin, jos selvityksen hankkiminen sitä edellyttää. Ulkomaille lähetettävään lisäselvityspyyntöön on syytä antaa pidempi määräaika. Määräaika voi olla toisaalta lyhyempikin kuin kaksi viikkoa, jos asiakas kertoo pystyvänsä toimittamaan selvityksen jo aiemmin.
- Älä pyydä samaa kerran jo pyydettyä lisäselvitystä uudelleen. Jos asiakas on kirjallisesti hakemuslomakkeessa tai muutoin ilmoittanut toimittavansa lisäselvityksiä tiettyyn määräpäivään mennessä, älä pyydä asiakasta toimittamaan näitä lisäselvityksiä.
- Jos asiakas ei toimita lisäselvityksiä määräajassa, asia voidaan määräajan kuluttua käsitellä käytettävissä olevien tietojen perusteella.
- Erityisesti ennen hylkäävän päätöksen antamista on hyvä tarkistaa, onko yhteydenotoissa, kommentoissa tai asiakaskirjeissä mainintaa asiakkaan kanssa sovitusta tai hänelle annetusta poikkeavasta määräajasta.
- Määräaikaa voidaan asiakkaan pyynnöstä pidentää, jos asiakas ei pysty toimittamaan lisäselvityksiä alkuperäiseen määräaikaan mennessä. Jos

asiakas pyytää lisääaikaa, sovi hänen kanssaan uusi määräaika, kirjaa se Oiwan yhteydenottoon, liitä tämä odottavaan työhön ja aseta työlle tarvittaessa uusi odottamisaika. Voit antaa lisääaikaa yleensä vain kerran. Tarvittaessa määräaikaa voidaan tämänkin jälkeen pidentää, jos selvityksen viipyminen johtuu asiakkaasta riippumattomista syistä.

- Vaikka selvitys olisi saapunut määräajan kuluttua umpeen, se otetaan huomioon päätöksenteossa. Jos päätös on jo tehty, se voidaan tarvittaessa oikaista.

1.8.6 Hakemuksen peruminen

Opintotuen hakija voi perua hakemuksensa, jos päätöstä ei ole vielä annettu.

Perumisen voi tehdä suullisesti tai kirjallisesti. Jos peruminen on **suullinen**, yhteydenotto kirjataan Oiwaan ja se liitetään vireillä olevaan työhön.

- Poista järjestelmästä hakemuksen vireilläolotieto.
- Muuta Hakemustyö Muu tarkistus-työksi ja lisää tarkenteeksi 'Peruttu hakemus'. Sulje työ.

Jos ilmoitus hakemuksen perumisesta on tullut **kirjallisesti tai asiointipalvelun kautta**, lähetä asiakkaalle viesti tai kirje YHI39, jossa kerrot, että hakemus on hänen pyynnöstään peruttu.

1.9 Ratkaiseminen

Opintotukihakemus tulee käsitellä ilman aiheetonta viivytystä ja siitä on annettava kirjallinen päätös.

1.9.1 Esteellisydestä

Hallintolaissa säädettyjä virkamiesten esteellisyysperusteita sovelletaan Kelan toimihenkilöihin.

Lue lisää esteellisyydestä sekä käsittely- ja läsnäolokiellosta.

1.9.1.1 Käsittely- ja ratkaisukielto

Jos olet esteellinen, **et saa käsitellä tai ratkaista asiaa etkä olla läsnä asiaa käsiteltäessä**, jottei läsnäolosi vaikuta asian käsittelyyn.

Lue lisää esteellisyydestä.

1.9.1.2 Esteellisyyden toteaminen

Sinun on ensisijaisesti **itse** havaittava ja todettava oma esteellisyytesi.

Jos **asiakas** esittää **väitteen** asiaa käsittelevän toimihenkilön esteellisyydestä, väitteeseen on viipymättä otettava kanta ja esteellisyysasia ratkaistava.

Lue lisää esteellisyyden ratkaisemisesta.

1.9.2 Kuuleminen

Kuuleminen merkitsee tilaisuuden varaamista asiakkaalle esittää oma käsityksensä asiasta ennen ratkaisua.

Lue lisää kuulemisesta.

1.9.2.1 Milloin asiakasta on kuultava?

Lue lisää milloin asiakasta on kuultava ja milloin asiakasta ei tarvitse kuulla.

1.9.2.2 Miten kuullaan?

Lue miten asiakasta kuullaan ja päämiehen ja edunvalvojan tai huoltajan kuulemisesta sekä suullisesta vaatimuksesta ja selvityksestä.

1.9.3 Päätöksen antaminen

Etuuspäätökset ovat **hallintopäätöksiä**. Hallintopäätöksellä tarkoitetaan viranomaisen hallintoasiassa tekemää ratkaisua, jolla on asian käsittelyn päättävä vaikutus.

Hakijalle tulee yleensä antaa kirjallinen päätös etuuden myöntämisestä, hylkäämisestä, lakkauttamisesta, tarkistamisesta, oikaisemisesta ja takaisinperinnästä. Kun päätös on kirjallinen, asiakas saa tietoonsa päätöksen perustelut ja hän voi harkintansa mukaan valittaa päätöksestä.

Lue etuuskohtaisista ohjeista, kuinka päätöksen antamisessa menetellään etuudensaajan, lapsen tai edunvalvojan kuolemantapauksessa. Lue myös hallintolain soveltamisen ohjeista edunvalvonnan päättymisestä etuudensaajan tai edunvalvojan kuoleman johdosta. Silloin, kun annat päätöstä etuudensaajan tai lapsen kuoleman vuoksi, lisää päätökseen sopivaan kohtaan pahoittelu, esim. *Osanottomme menetyksenne johdosta*. Mikäli asiaa on jo aiemmin pahoiteltu Kelan taholta kirjallisesti, ei osanottoa ole enää syytä uudelleen ilmaista päätöksessä tai kirjeessä.

Silloin, kun on kyse indeksitarkistuksesta johtuvasta etuuden tarkistamisesta, päätös annetaan vain pyynnöstä.

Lainmuutoksen yhteydessä voidaan säätää erikseen siitä, annetaanko lainmuutoksesta johtuvasta etuuden tarkistamisesta päätös. Kun etuus tarkistetaan viran puolesta lainmuutoksen vuoksi, ei tarkistuksesta aina anneta päätöstä muutoin kuin etuudensaajan pyynnöstä.

Etuuspäätös annetaan pääsääntöisesti lopullisena ja siihen voi hakea muutosta siten, kuin etuuslainsäädännössä on säädetty. Tietyissä tilanteissa päätös tulee kuitenkin antaa väliaikaisena. Päätöksen antamisesta väliaikaisena kerrotaan etuuskohtaisissa ohjeissa, muutoksenhaku-ohjeessa ja päätöksen oikaisu ja poistaminen -ohjeessa.

Etuuspäätökset annetaan maksutta.

Päätökset annetaan suomeksi tai ruotsiksi väestötietojärjestelmästä saatavan asiakkaan kielitiedon perusteella. Huomaa myös tilanteet, joissa päätös annetaan asiakkaan käyttämällä saamen kielellä.

Etuuskohtaisissa ohjeissa on kerrottu, kenelle päätös tulee antaa.

Lue lisää myös asiaratkaisu vai tutkimatta jättäminen, päätöksen muoto ja sisältö ja päätöksen perusteleminen.

1.9.3.1 Päätöksensaaajat

Täysi-ikäinen hakija

Opintotukipäätös lähetetään opintotuen hakijalle.

Jos täysi-ikäiselle hakijalle on määrätty edunvalvoja, lähetetään päätös tiedoksi edunvalvojalle, jos edunvalvojan tehtäviin kuuluu Kelan etuusasioiden hoitaminen. Edunvalvojan tehtävän sisällön voit tarkistaa holhousasioiden rekisterikyselyllä. Kyselyä pääset käyttämään Ratkaisutyön etuuskohtaisilta sivuilta kohdasta Työvälineet (Holhousasioiden rekisteri). Kyselyä varten tulee anoa käyttöoikeudet Tahdin Käyttövaltuuksienhallintajärjestelmästä (KVH) / Etuuskyselyt / Holhousrekisterin kyselijä. Tee kysely antamalla etuudensaaajan henkilötunnus. Huomaa, että voimassa oleva edunvalvontamääräys on voitu toimittaa Kelaan myös jo muun hakemuksen yhteydessä, jolloin määräys löytyy Oiwasta asiakkaan asiakirjoista. Edunvalvojan tehtävän sisällön tulkitsemiseen voit pyytää apua sähköpostitse RP_OPINTOETUUDET.

Päätös lähetetään tiedoksi edunvalvojalle saatekirjeellä OTV21.

Alaikäinen hakija - tiedoksiannon pääsääntö

Jos hakija on alaikäinen, päätös lähetetään hakijan lisäksi tiedoksi myös hakijan **huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle**. Päätös annetaan tiedoksi vain yhdelle huoltajalle. Toinen huoltaja saa yleensä pyynnöstä Kelasta kopion alaikäisen päätöksestä. Muu laillinen edustaja voi olla esimerkiksi käräjäoikeuden alaikäiselle turvapaikanhakijalle määräämä edustaja. Ks. lisää Hallintolain soveltamisohje - Alaikäisen puhevallan käyttäminen - Muun laillisen edustajan puhevalta.

Jos alaikäiselle syntyy lapsi, päätös annetaan myös tällöin tiedoksi alaikäisen huoltajalle.

Jos alaikäinen solmii avioliiton, hänen vajaavaltaisuutensa päättyy eikä hänen päätöstään enää saa antaa tiedoksi huoltajalle.

Opintotukipäätöstä ei anneta tiedoksi huoltajalle hakijan 18-vuotissyntymäpäivän jälkeen. Eli jos ratkaisu tehdään sinä päivänä, jona hakija täyttää 18 vuotta, se annetaan vielä tiedoksi hänen huoltajalleen. Ratkaiseva on nimenomaan päätöksenantopäivä, ei se mistä lukien tuki tarkistetaan.

Huoltajalle päätös annetaan huoltajan kielellä (suomi tai ruotsi), joka voi olla eri kuin alaikäisen kieli. Jos huoltajalle annetaan päätös eri kielellä kuin alaikäiselle, tulee käsittelijän muistaa kääntää huoltajan päätökseen yksilölliset päätöstekstit.

Jos alaikäinen on pyytänyt lähettämään päätöksen tiedoksi henkilölle, joka ei ole hänen huoltajansa tai muu laillinen edustaja, käsittelijä ottaa yhteyttä hakijaan. Käsittelijä kertoo, että päätös voidaan antaa tiedoksi vain huoltajalle tai muulle

lailliselle edustajalle. Alaikäisen tulee ilmoittaa, kummalle huoltajalle päätös annetaan tiedoksi. Jos tietoa ei alaikäiseltä saada, käsittelijä lähettää päätöksen tiedoksi sille huoltajalle, jolla on oikeus nähdä päätöksessä olevat tiedot (ks. lisää kohdasta Alaikäisen vanhemmat eronneet - kumman vanhemman tulot - onko vanhempi huoltaja). Päätökseen tulee lisätä fraasi OTX77.

Alaikäinen huostaanotettu tai jälkihuollossa

Jos alaikäinen on huostaanotettu tai jälkihuollossa, huoltajan asema lapsen edunvalvojana ja huoltajana säilyy ennallaan. Päätös annetaan tällöin tiedoksi alaikäisen lisäksi hänen huoltajalleen tai edunvalvojalle, ei sosiaaliviranomaiselle.

Alaikäisellä hakijalla edunvalvoja

Jos alaikäisellä on edunvalvoja, päätös annetaan tiedoksi alaikäisen lisäksi edunvalvojalle, jos edunvalvojan tehtäviin kuuluu Kelan etuusasioiden hoitaminen. Edunvalvojan tehtävän sisällön voit tarkistaa holhousasioiden rekisterikyselyllä. Kyselyä pääset käyttämään Ratkaisutyön etuuskohtaisilta sivuilta kohdasta Työvälineet (Holhousasioiden rekisteri). Kyselyä varten tulee anoa käyttöoikeudet Tahdin Käyttövaltuuksienhallintajärjestelmästä (KVH) / Etuuskyselyt / Holhousrekisterin kyselijä. Tee kysely antamalla etuudensaajan henkilötunnus. Huomaa, että voimassa oleva edunvalvontamääräys on voitu toimittaa Kelaan myös jo muun hakemuksen yhteydessä, jolloin määräys löytyy Oiwasta asiakkaan asiakirjoista. Edunvalvojan tehtävän sisällön tulkitsemiseen voit pyytää apua sähköpostitse RP_OPINTOETUUKSET. Jos edunvalvoja on useampia, voit valita, kenelle edunvalvojista alaikäisen päätös annetaan tiedoksi.

Edunvalvojalle päätös annetaan alaikäisen kielellä.

Alaikäinen hakija - ei huoltajaa, edunvalvojaa tai muuta laillista edustajaa

Jos alaikäiselle ei ole rekisteröity huoltajaa eikä edunvalvojaa eikä hänelle ole määrätty muuta laillista edustajaa, annetaan päätös tiedoksi alaikäisen kotikunnan **sosiaaliviranomaiselle**. Näin toimitaan esimerkiksi silloin, kun alaikäisen vanhemmat ovat kuolleet eikä alaikäiselle ole vielä määrätty edunvalvojaa tai muuta laillista edustajaa.

Kun sosiaaliviranomainen hakee opintotukea opiskelijan puolesta, voi sosiaaliviranomainen antaa hakemuksen vireille laittamisen yhteydessä luvan antaa tieto etuuspäätöksestä lapsen perhehoitajalle (ks. lisää kohdasta [Kuka voi hakea etuutta?](#)). Perhehoitaja ei kuitenkaan ole hallintolaissa tarkoitettu lapsen muu laillinen edustaja tai edunvalvoja eikä kunnan kanssa tehdystä toimeksiantosopimuksesta seuraa perhehoitajalle mitään oikeuksia lapseen.

Sosiaaliviranomaiselle päätös annetaan alaikäisen kielellä.

Alaikäinen - tiedonsaannin rajoitukset

Jos alaikäisellä on turvakielto, päätöstä ei lähetetä muille kuin alaikäiselle itselleen. Sen sijaan jos huoltajalla on turvakielto, hänelle lähetetään tiedoksi alaikäisen päätös.

Käsittelijällä on mahdollisuus erityistilanteissa olla antamatta alaikäisen päätöstä tiedoksi huoltajalle. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi silloin kun on tiedossa, että

alaikäisen päätöksen tiedoksi antaminen huoltajalle voisi olla alaikäisen edun vastaista huoltajan ja alaikäisen huonojen välien vuoksi tai silloin, kun alaikäisen huostaanotosta on kulunut useampi vuosi ja alaikäinen ei ole huoltajansa kanssa juurikaan tekemisissä. Näissä tilanteissa tulee aina pyytää kannanotto RP_OPINTOETUUDET sähköpostilaatikosta.

Alaikäisen vanhemmat eronneet - kumman vanhemman tulot - onko vanhempi huoltaja

Jos alaikäisen päätöksensaaajan huoltajat ovat eronneet ja päätökseen kirjoittuu vain toisen huoltajan ja mahdollisesti hänen uuden puolisonsa tulot, päätös annetaan tietosuojan vuoksi tiedoksi vain sille huoltajalle, jonka tulot ovat päätöksessä. Jos alaikäinen on valinnut päätöksensaaajaksi sen huoltajan, jonka tuloja ei ole päätöksessä, käsittelijä ottaa yhteyttä hakijaan. Käsittelijä kertoo, että päätös tulee lähettää tiedoksi sille huoltajalle, jonka tulot ovat päätöksessä, koska vain hän voi arvioida ovatko päätöksessä olevat tulotiedot oikein. Käsittelijä lisää tarvittaessa päätökseen fraasin OTX13. Fraasi on lisättävä aina silloin, kun alaikäiselle ei ole saatu tiedoksi edellä mainittua asiaa. Pyynnöstä päätös voidaan antaa tiedoksi myös sille huoltajalle, jonka tulot eivät ole päätöksessä. Tällöin päätöksestä tulee peittää toisen huoltajan ja tämän mahdollisen uuden puolison tulotiedot.

Jos alaikäisen päätöksensaaajan huoltajat ovat eronneet ja päätöksessä on molempien vanhempien tulot, päätös annetaan tiedoksi sille huoltajalle, jonka alaikäinen on valinnut. Jos alaikäinen ei ole valinnut kumpaakaan huoltajista, tulee käsittelijän olla yhteydessä hakijaan ja kysyä, kummalle huoltajista päätös annetaan tiedoksi. Jos tietoa ei alaikäiseltä saada, käsittelijä voi lähettää päätöksen tiedoksi kummalle tahansa huoltajista. Sen huoltajan tulotietoja, jolle päätöstä ei lähetetä tiedoksi, ei tarvitse peittää. Päätökseen tulee lisätä fraasi OTX77.

Jos alaikäisen vanhemmat ovat eronneet ja opiskelija asuu sellaisen vanhemman luona, joka ei ole hänen huoltajansa, tällä kyseisellä vanhemmalla ei ole tiedonsaantioikeutta päätöksestä. Tiedonsaantioikeus voi perustua huoltajuuteen, ei pelkästään vanhemmuuteen. Koska päätöksessä huomioidaan sen vanhemman tulot, jonka luona opiskelija asuu, päätöstä ei voida antaa tiedoksi myöskään opiskelijan toiselle vanhemmalle, joka on hänen huoltajansa. Päätös annetaan siis vain opiskelijalle itselleen. Pyynnöstä päätös voidaan antaa tiedoksi myös huoltajalle, mutta tällöin päätöksestä tulee peittää toisen vanhemman tulotiedot.

Esimerkki

Opiskelija on aiemmin asunut äitinsä luona, joka on myös hänen yksinhuoltajansa. Äiti kuitenkin muuttaa toiselle paikkakunnalle ja opiskelija muuttaa opintojen loppuajaksi isän luokse, joka asuu opiskelijan opiskelupaikkakunnalla. Opintotuessa huomioidaan isän tulot. Isä ei ole opiskelijan huoltaja, joten päätöstä ei voida antaa isälle tiedoksi. Päätöstä ei voida myöskään antaa tiedoksi äidille, koska äidillä ei ole oikeutta saada tietoa opiskelijan isän tuloista. Äidille voi pyynnöstä antaa tiedoksi päätöksen, josta on peitetty isän tulotiedot.

Muu huoltaja

Muulla huoltajalla (käytetään myös termiä oheishuoltaja) on lähtökohtaisesti samat oikeudet kuin huoltajalla. Muulla huoltajalla tarkoitetaan muuta huoltajaa kuin lapsen vanhempaa. Muu huoltaja voi olla esimerkiksi lapsen isovanhempi.

Jos päätöksessä on vanhemman tulotietoja, annetaan päätös tiedoksi vain vanhemmalle, joka on huoltaja. Pyynnöstä päätös voidaan antaa tiedoksi myös muulle huoltajalle, mutta tällöin päätöksestä tulee peittää vanhemman tulotiedot. Huoltajien kesken ei ole ensisijaisjärjestystä eikä huoltajan tiedonsaantioikeuden tarkempaa sisältöä tarvitse selvittää.

Esimerkki

Huostaanotetun opiskelijan päätöksessä ei ole vanhempien tulotietoja. Opiskelijan muu huoltaja on hänen tätinsä. Opiskelija pyytää päätöksen lähettämistä tädilleen. Päätös voidaan lähettää tädille.

Esimerkki

Opiskelijan päätöksessä on vanhemman tulotiedot. Opiskelijan muu huoltaja on hänen tätinsä. Opiskelija pyytää päätöksen lähettämistä tädilleen. Päätöstä ei voida lähettää tädille, vaan se tulee lähettää vanhemmalle, joka on opiskelijan huoltaja. Tädille voidaan pyynnöstä antaa päätös tiedoksi, mutta päätöksestä tulee tällöin peittää vanhemman tulotiedot.

Huoltajan antama valtakirja muulle henkilölle

Alaikäisen opiskelijan huoltajat voivat antaa muulle henkilölle valtakirjan alaikäisen asioiden hoitamiseen. Riittää, että toinen huoltaja tekee valtakirjan (VAL 3).

Päätös, joka sisältää vanhemman tulotietoja, tulee antaa tiedoksi valtuutetun lisäksi myös huoltajalle. Valtuutetulle tiedoksi annettavasta päätöksestä tulee peittää vanhempien tulotiedot.

Tiedonsaantioikeutettu

Huoltajuussopimuksessa voidaan sopia, että muullakin henkilöllä kuin huoltajalla on oikeus saada lasta koskevia salassa pidettäviä tietoja viranomaisilta joko kaikissa tai sopimuksessa määrätyissä asioissa (laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 7 §). Tiedonsaantioikeutetulle henkilölle ei kuitenkaan voida viimeisimmän tulkinnan mukaan edes huoltajuussopimuksella luovuttaa oikeutta saada Kela-asioihin liittyviä tietoja. Tiedonsaantioikeutettua ei tästä syystä syyskuusta 2020 alkaen näytetä perhetiedoissa suhdehenkilönä. Pyydä tarvittaessa tulkinnanvaraisissa tilanteissa tarkempi ohjeistus RP_OPINTOETUDET-laatikosta.

Esimerkki

Huostaan otetun opiskelijan päätöksessä ei ole vanhempien tulotietoja. Opiskelijan sijaisvanhemmalle on annettu tiedonsaantioikeudet kaikissa alaikäisen asioissa. Opiskelija pyytää päätöksen lähettämistä tiedonsaantioikeutetulle (=sijaisvanhemmalle). Päätöstä ei voida lähettää sijaisvanhemmalle.

1.10 Maksaminen

Opintotuen säännöllinen maksupäivä on 1.1.2018 alkaen kunkin kalenterikuukauden 1. päivä tai sitä seuraava pankkipäivä. Opintotuen takautuvia eriä maksetaan päivittäin kahden pankkipäivän kuluttua päätöksenteosta. (OTA 869/2017 9 §)

Vuoden 2017 loppuun asti opintotuen säännöllinen maksupäivä oli kuukauden 4. päivä tai sitä seuraava pankkipäivä.

Pienin maksettava etuus

Opintorahaa ja asumislisää ei myönnetä, jos kuukausierän määrä yhteensä jäisi 8,40 euroa pienemmäksi (OTL 65/1994 21 §). Tällöin ei myöskään myönnetä opintolainan valtiontakausta.

1.10.1 Maksuosoite

Opintotuki maksetaan kuukausittain hakijan ilmoittamalle tilille.

Opintotukea voi hakea alaikäisen puolesta myös hänen huoltajansa ja opintotuki voidaan maksaa myös alaikäisen huoltajan tilille. Maksuosoitteeksi voidaan kirjata huoltajan tili riippumatta siitä, onko hakijana alaikäinen opiskelija itse tai hänen huoltajansa. Huoltajan maksuosoite on voimassa toistaiseksi vaikka tiedossa olisi, että opiskelija tulee opintotuen myönnön aikana täysi-ikäiseksi. Opiskelijalla on aina mahdollisuus tehdä ilmoitus maksuosoitteen muutoksesta, joko alaikäisenä tai täysi-ikäisenä.

Sopimus, joka tarkoittaa opintotukilakiin perustuvan oikeuden siirtämistä toiselle on mitätön OTL 65/1994 44§.

Yksittäinen maksuerä voidaan maksaa muullakin tavalla, jos tilille maksaminen ei ole mahdollista tai jos hakija tai saaja esittää Kelan hyväksymän erityisen syyn. (OTL 65/1994 24 §)

Opintoraha ja asumislisä maksetaan samalle tilille.

Jos opintotuki halutaan maksettavaksi ulkomaan maksuosoitteeseen, tuki maksetaan ulkomaille kansainvälisiä pankkiyhteystietoja käyttäen kirjoittamalla maksuosoitteeksi

- ulkomaan IBAN-tilinumero ja BIC-koodi tai
- ulkomaan BBAN-tilinumero ja BIC/SWIFT-koodi tai
- ulkomaan BBAN-tilinumero, pankin nimi ja maakoodi.

Opintotuki voidaan maksaa ulkomaille myös vakuutetun postiosoitteen perusteella edellyttäen, että hänellä on voimassa oleva ulkomaan osoite. Opintotuen saaja vastaa siirrosta mahdollisesti aiheutuvista kuluista.

Jos asiakas ilmoittaa tilinumerotietonsa ollessasi yhteydessä häneen etuusasiansa hoitamiseksi, ota tilinumerotieto vastaan tunnistettuasi asiakkaan. Tee tilinumeromuutos niihin etuusjärjestelmiin, joihin osaat. Jos asiakkaalla on etuuksia muissa järjestelmissä (esim. Onni, RAKE), tee Oiwaan Perustietojen muutos -työ, tarkenteella tilinumeromuutos.

Lue etuuden maksamisesta vangille.

1.10.2 Maksunsaajat

Opintotuki maksetaan opiskelijalle itselleen. Opintotuki voidaan maksaa myös alaikäisen opiskelijan huoltajalle (ks. tarkemmin kohta Maksuosoite).

Opintotuki maksetaan edunvalvojan määräämälle tilille, jos opiskelijalle on määrätty edunvalvoja hoitamaan hänen omaisuuttaan tai taloudellisia asioitaan (Laki holhoustoimesta 31 §). Tieto edunvalvojamääräyksen sisällöstä löytyy Holhousasioiden rekisteri –kyselyllä. Tilinumeroa pyydetään edunvalvojalta kirjeellä YHL13. Kun edunvalvoja vaatii maksua edunvalvontatilille, opiskelijaa ei tarvitse kuulla, koska etuutta ei voida laillisesti maksaa muulle kuin edunvalvojan ilmoittamalle tilille. Ks. tarkemmin Menettelyohjeet - Hallintolain soveltaminen ja toisen puolesta asiointi Kelassa - Kuuleminen - Milloin asiakasta on kuultava.

Maksussa olevan etuuden maksunsaaja-muutoksesta ei anneta päätöstä, vaan opiskelijalle lähtee maksuilmoitus. Ks. tekninen ohje.

Ulosmittaus ja siirtokielto

Sopimus, joka tarkoittaa opintotukilakiin perustuvan oikeuden siirtämistä toiselle on mitätön. Opintorahaa, asumislisää tai opintolainaa ei saa ulosmitata. (OTL 65/1994 44 §)

Hyvinvointialueen välitystili ja Virho-tili

Osa hyvinvointialueista on ottanut käyttöön Virho-järjestelmän, jonka kautta kunnat hoitavat asiakkaiden raha-asioita. Virho-järjestelmässä hyvinvointialueen toimihenkilö avaa pankkitilin jokaiselle asiakkaalle eli ns. Virho-tilin. Tili on hyvinvointialueen nimissä ja hyvinvointialueen nimeämällä toimihenkilöllä on siihen käyttöoikeus. Asiakkaalla ei ole tilin käyttöoikeutta. Virho-tili korvaa ns. hyvinvointialueiden välitystilin niillä hyvinvointialueilla, jotka ottavat Virho-järjestelmän käyttöön.

Opintotuki voidaan opiskelijan kirjallisesta pyynnöstä maksaa hyvinvointialueen välitystilille tai Virho-tilille. Opiskelijan oma pyyntö riittää, hyvinvointialueelta ei tarvitse pyytää erillistä maksuvaatimusta tai muuta selvitystä. Jos Kelaan tulee pelkästään hyvinvointialueen maksuvaatimus, pyydä opiskelijalta kirjallinen suostumus tai valtakirja välitystilille tai Virho-tilille maksamiseen.

Asiakas voi myös halutessaan perua valtuutuksen. Suullinen ilmoitus perumisesta riittää, mutta asia tulee dokumentoida. Kysy tarvittaessa neuvoa rp_opintoetuudet.

Kirjaa välitystili ja Virho-tili maksuvaatimuksena (Muu henkilö tai laitos - Valtakirja).

Maksaminen Kelalle tai hyvinvointialueelle

Opintorahan huoltajakorotus voidaan maksaa Kelalle ajalta, jolta Kela maksaa lapsesta elatustukilain 580/2008 mukaista **elatus-tukea**, jos opintorahan saaja on laiminlyönyt lapsen elatusvelvollisuuden (OTL 13 §).

Takautuva opintotuki voidaan maksaa Kelalle tai hyvinvointialueelle, jos odotettavissa olevaa opintotukea vastaan on myönnetty **toimeentulotukea** (TOTUL 23 §). Lue lisää [opintotuen maksamisesta Kelalle tai hyvinvointialueelle](#).

Opintotuki voidaan maksaa hyvinvointialueelle myös AML 14 §:n (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista) perusteella **laitos- tai perhehoidon** tai lastensuojelulain perusteella annetun hyvinvointialueen kustantaman hoidon korvaamiseksi. Opintotukea ei voida maksaa perhehoitajalle, koska hyvinvointialueen kanssa tehdystä toimeksiantosopimuksesta ei seuraa perhehoitajalle mitään oikeuksia lapseen.

Ks. maksuvaatimuksen rekisteröinnistä em. tilanteissa teknisestä ohjeesta.

Opiskelijaa ei tarvitse kuulla, kun etuus maksetaan Kelalle tai hyvinvointialueelle edellä mainituissa tilanteissa. Ks. tarkemmin Menettelyohjeet - Hallintolain soveltaminen ja toisen puolesta asiointi Kelassa - Kuuleminen - Milloin asiakasta on kuultava.

Maksaminen Kelalle muun etuuden liikamaksuun

Jos Kela on maksanut asiakkaalle liikaa jotain etuutta, Kela voi kuitata liikamaksua toisesta etuudesta. Kuittaminen edellyttää etuudensaajan antamaa suostumusta. Katso tarkemmin takaisinperinnän ohjeesta.

Rinnasteisen etuuden liikamaksua voi kuitenkin kuitata opintotuesta ilman asiakkaan suostumusta. Tällaisia etuuksia ovat opiskelun perusteella maksettavat muut etuudet, kuten kuntoutusraha sekä omaehtoiisiin opintoihin myönnetty työttömyysturva. Peruste toisen etuuden myöntämiselle pitää siis olla sama opiskeluoikeus. Katso tarkemmin takaisinperinnän ohjeesta.

Tutustu lisäksi erilliseen dokumenttiin, miten prosessi etenee, jos opiskelijalle ollaan myöntämässä takautuen opintotukea samalle ajalle, jolta hänelle on maksettu liikaa työttömyysturvaa.

1.10.2.1 Maksaminen Kelalle tai hyvinvointialueelle ennakkona myönnetyn toimeentulotuen korvaamiseksi

Kun Kela tai hyvinvointialue on myöntänyt toimeentulotukea ennakkona odotettavissa olevaa opintotukea vastaan, se voi toimeentulotukilain 23 §:n perusteella periä ja nostaa opintotuen siltä ajalta, jolta toimeentulotukea on annettu ennakkona (TOTUL 1412/1997 23 §).

Opintotuki voidaan maksaa Kelalle tai hyvinvointialueelle, kun

- opintotuki myönnetään takautuvasti sille ajalle, jolle maksuvaatimus kohdistuu
- maksuvaatimus on saapunut Kelaan vähintään kaksi viikkoa ennen opintotuen maksupäivää ja
- vaatimuksen voidaan katsoa koskevan opintotukea.

Käytännössä etuus maksetaan maksuvaatimuksen perusteella, kunhan maksuvaatimus on saapunut ja rekisteröity ennen opintotuen ratkaisemista. Kahden viikon aikaraja liittyy siihen, kenelle etuus voidaan laillisesti maksaa. Jos maksuvaatimus on saapunut vähintään kaksi viikkoa ennen opintotuen maksupäivää, etuutta ei saa laillisesti maksaa opiskelijalle itselleen. Määräaika lasketaan maksupäivästä kaksi viikkoa taaksepäin. Jos maksupäivä on esimerkiksi torstai, ilmoituksen on täytynyt saapua Kelaan viimeistään torstaina kaksi viikkoa aikaisemmin.

Jatkuvasti maksussa olevaa opintotukea ei voida muuttaa maksettavaksi Kelalle tai hyvinvointialueelle toimeentulotukilain 23 §:n nojalla.

Hyvinvointialue voi käyttää perimänsä opintotuen vain ennakkona annetun toimeentulotuen takaisinperintään. Jäljelle jäävät varat hyvinvointialueen on suoritettava välittömästi toimeentulotukea saaneelle etuuden saajalle tai hänen edunvalvojalleen.

Huomautus

Kelan maksaman perustoimeentulotuen maksuvaatimus ei koske oppimateriaalilisää, koska se ei ole toimeentulotuessa huomioitavaa tuloa. Oppimateriaalilisä tulee maksaa opiskelijalle hänen saamansa perustoimeentulotuen lisäksi. Jos takautuva opintotuki pitää sisällään oppimateriaalilisän, lue ohjeesta Toimeentulotuen maksuvaatimus ja oppimateriaalilisä, miten tulee menetellä.

Sen sijaan hyvinvointialueen maksama täydentävä toimeentulotuki voi sisältää opiskelukustannusten korvaamista, joten maksuvaatimus koskee myös oppimateriaalilisää.

Toimenpiteet toimistossa

Hyvinvointialue rekisteröi SOKY-järjestelmällä maksuvaatimuksia opintotukeen. Tällöin maksuvaatimus tulee vireille ohjelmallisesti.

Hyvinvointialue voi myös lähettää TOTUL 23 §:n mukaisen vaatimuksensa lomakkeella EV 255, vastaavalla lomakkeella tai muulla tavoin kirjallisesti toimistoon. Toimiston tulee skannata ja indeksoida maksuvaatimus OIWAan ja rekisteröidä se vireille välittömästi sen saavuttua.

Vaatimuksen olemassaolo lakkaa, kun hyvinvointialue ilmoittaa voimassaolon päättyneen.

Kelan tekemän perustoimeentulotuen ratkaisun yhteydessä saatavasuunnitelma ja maksuvaatimus muodostuvat ohjelmallisesti.

Maksaminen

Toimisto maksaa takautuvan opintotuen Kelalle tai hyvinvointialueelle vaaditulta ajalta. Opintotuki maksetaan täydeltä kuukaudelta. Opintotuki maksetaan hyvinvointialueelle sen kuukauden alusta, jonka aikana toimeentulotuen maksaminen on aloitettu, sen kuukauden loppuun, jonka aikana toimeentulotuen maksaminen on loppunut.

Hyvinvointialueelle maksaminen edellyttää, että TOTUL-vaatimus kohdistuu takautuvasti myönnettävään opintotukeen. Kuluvan kuukauden (maksuunpanokuukauden) opintotuki voidaan maksaa, jos

- hyvinvointialueelle maksetaan vaatimuksen perusteella opintotukea takautuvalta ajalta ja hyvinvointialue on nimenomaan vaatinut myös kuluvan kuukauden opintotuen maksettavaksi hyvinvointialue (takautuvan ajan ja kuluvan kuukauden maksu) tai
- kuluvan kuukauden opintotuki ei ole maksussa sen säännöllisenä maksupäivänä (pelkkä kuluvan kuukauden takautuva maksu).

Kelan maksaman perustoimeentulotuen maksuvaatimus voi kohdistua takautuvaan ja seuraavaan säännölliseen maksuun.

1.10.3 Ennakonpidätyksen yleiset periaatteet

Tuloverolain mukaan henkilö voi olla Suomessa joko yleisesti verovelvollinen tai rajoitetusti verovelvollinen.

Yleisesti verovelvollinen on henkilö, joka verotuksellisesti asuu Suomessa. Hän on velvollinen suorittamaan Suomessa veroa sekä Suomesta että ulkomailta saamastaan tulosta. Kela toimittaa ennakonpidätyksen yleisesti verovelvolliselle maksamastaan etuudesta tai eläkkeestä, jos niitä ei ole säädetty verovapaiksi (TVL 1535/1992 92 §). Ennakonpidätys tehdään myös työkorvauksesta, jos sen saajaa ei ole merkitty ennakoperintärekisteriin.

Rajoitetusti verovelvollinen on henkilö, joka ei vakinaisesti asu Suomessa. Hän on velvollinen maksamaan Suomessa veroa vain Suomesta saamastaan tulosta. Tällaisen henkilön verotuksessa sovelletaan pääasiallisesti rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annettua lakia.

Lue lisää Ennakonpidätys > Lähdevero

Ulkomailla asuvan henkilön Suomesta maksettavasta eläketulosta ei peritä lähdeveroa, vaan siitä toimitetaan ennakonpidätys.

1.10.3.1 Ennakonpidätyksen perusteet

Ennakoperintäasetuksessa ja Verohallinnon päätöksessä ennakonpidätyksen toimittamistavoista ja määrästä säädetään, millä perusteilla ennakonpidätys toimitetaan Kelan maksamista etuuksista ja veronalaisista työkorvauksista.

Ennakonpidätys- ja lisäprosentti

Ennakonpidätys toimitetaan palkkaa varten määrätyn prosentin mukaan siltä osin, kun maksettava määrä ei ylitä Verohallinnon määrittelemää henkilökohtaista tuloarajaa. Tulorajan ylittävältä osalta pidätys toimitetaan lisäprosentin mukaan.

Määräprosentti

Ennakoperintäasetuksessa ja Verohallinnon päätöksessä on määritelty tilanteita, joissa ennakonpidätys määräytyy eläkkeissä, muissa etuuksissa ja työkorvauksissa kaavamaisesti määräprosentin perusteella.

Taulukkoprosentti

Sairausvakuutuslain mukaisissa päivärahoissa ja kuntoutusrahassa pidätys voidaan toimittaa [Verohallinnon päätöksessä olevan prosenttilukun mukaan](#). (VeroHp ennakonpidätyksen toimittamistavasta ja määrästä 6 § 3 mom.)

Muutosverokortti

Maksunsaaja voi hakea Verohallinnolta muutosta ennakonpidätykseen. Jos Verohallinto antaa maksunsaajalle sosiaalietuutta tai eläkettä taikka opintorahaa varten myönnetyn muutosverokortin, se saadaan pääsääntöisesti suorasiirtona (pl. opintoraha) Kelaan, jolloin tiedot kirjautuvat ohjelmallisesti. Jos Verohallinto tai asiakas toimittaa muutosverokortin suoraan toimistoon, rekisteröi muutosverokortin tiedot HEMU-tapahtumalla.

Verohallinto merkitsee muutosverokorttiin tiedon siitä, mihin tarkoitukseen sitä voidaan käyttää. Sosiaalietuuksien ennakonpidätyksessä voidaan käyttää vain sosiaalietuutta varten annettua muutosverokorttia. Kuitenkin opintorahassa ja eläkkeissä voidaan käyttää vain näitä varten annettua muutosverokorttia.

Muutosverokortissa on pidätysprosentti, jota käytetään verokortissa olevaan euromääräiseen tulokertymään asti, jonka jälkeen käytetään korttiin merkittyä lisäprosenttia. Tulokertymää laskettaessa huomioidaan voimassaoloaikana maksetut etuudet tai työkorvaukset. Jos muutosverokorttia käytetään vuodenvaihteen yli, tulokertymän seuranta aloitetaan alusta.

Eläkettä varten annetussa muutosverokortissa ei ole tulokertymää.

Muutosverokortissa voi myös olla merkittynä vain yksi pidätysprosentti.

Rajoitetusti verovelvollinen voi toimittaa Kelaan muutosverokortin.

Maksunsaajan oma pyyntö

Ennakonpidätysprosenttia voidaan korottaa etuuden, eläkkeen tai työkorvauksen saajan omasta pyynnöstä ilman Verohallinnon laskemaa uutta pidätysprosenttia. Etuuden, eläkkeen tai työkorvauksen saaja voi pyytää korotusta joko kirjallisesti tai suullisesti.

1.10.3.2 Lähdevero

Suomen kansalaista pidetään yleisesti verovelvollisena ulkomaille muuttovuoden lisäksi kolme seuraavaa vuotta. Tämän jälkeen hänet katsotaan rajoitetusti verovelvolliseksi. Ulkomaan kansalaista joka muuttaa pois Suomesta pidetään heti rajoitetusti verovelvollisena. Verohallinnon antamaa lähdeverokorttia käytetään rajoitetusti verovelvolliselle maksettaessa päivärahaetuuksia, kuntoutusrahaa, lastenhoidon tukea ja opintorahaa. Lähdeverokorttia käytetään myös maksettaessa kuntoutuksen ja lastenhoidon tuen työkorvauksia rajoitetusti verovelvollisille.

Sosiaalietuuksien lähdevero on 35 prosenttia. Jos Kela maksaa etuutta vajaalta kuukaudelta, etuudesta vähennetään maksun yhteydessä ohjelmallisesti 17 euroa/päivä (kalenteripäivä). Jos Kela maksaa etuutta kokonaiselta kuukaudelta, etuudesta vähennetään ohjelmallisesti 510 euroa/kuukausi. Erotuksesta peritään lähdevero. (Laki rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta 672/1978 6 §)

Etuuden saajan ollessa rajoitetusti verovelvollinen ja hän ei ole pyynnöstä huolimatta toimittanut Kelaan lähdeverokorttia, lähdevero peritään 35 prosentin mukaan ilman ohjelmallista lähdeverovähennystä. Näissä tapauksissa lähdeveron peruste rekisteröidään maksujenhallintaryhmässä. Näistä etuudensaajista tulee tehdä Oiwa-työ maksujenhallintaryhmän työjonoon Verotus- ja etuustilien korjaukset.

Kuntoutuksen ja lastenhoidon tuen työkorvauksista peritään vero lähdeverokorttiin merkityn prosentin mukaisesti. Lähdeverovähennystä ei tehdä ohjelmallisesti. Pidätyksestä saat tehdä lähdeverovähennyksen, mikäli siitä on merkintä verokortissa. Maksa korvauksen saajalle ennakonpidätyksen korjaus tai ohjaa korvauksen saaja tarvittaessa kääntymään Verohallinnon puoleen verotuksen oikaisemiseksi.

Lähdeveron alaisista etuuksista ei peritä sairaanhoitomaksua, vaikka kortissa olisi merkintä sen perimisestä.

Rajoitetusti verovelvollisen on myös mahdollista hakeutua verotusmenettelylain mukaiseen verotukseen. Tällöin rajoitetusti verovelvollisen tulee toimittaa Kelaan rajoitetusti verovelvollisen muutosverokortti, joka rekisteröidään maksujenhallintaryhmässä.

1.10.3.3 Tietojen saanti ja käyttöönotto

Etuuksien ennakonpidätyksen toimittamisessa käytetään hyväksi Kelaan suorasiirtona saatuja ennakonpidätysperusteita. Maksunsaaja voi toimittaa Kelaan myös verokortin tai ilmoittaa muun pidätysperusteen.

Lue lisää kohdasta [Oma pyyntö](#) (Tiedot maksunsaajalta > Oma pyyntö)

Työkorvauksista ei toimiteta ennakonpidätystä, jos saaja on merkitty ennakkoperintärekisteriin.

Rajoitetusti verovelvollisen eläkkeensaajan myöntöpäätöksen jälkeen maksujenhallintaryhmä lähettää Verohallintoon ennakonpidätysprosentin pyyntökirjeen. Verohallinto antaa sen perusteella eläkettä varten kirjoitetun henkilökohtaisen pidätysprosentin.

1.10.3.3.1 Suorasiirtotiedot

Kela saa suoraan Verohallinnolta vuosittain tiedot Suomessa verovelvollisten etuudensaajien ennakonpidätysperusteista. Muutosverokortit saadaan Kelaan suoraan Verohallinnolta joka arkipäivä.

Eläkettä varten määrätyt henkilökohtaiset ennakonpidätysprosentit saadaan Kelan pyynnöstä yleisesti ja rajoitetusti verovelvollisille eläkkeensaajille, joiden eläke on maksussa marraskuussa tai joille eläke on myönnetty etukäteen. Pyyntö lähetetään ohjelmallisesti yleensä marraskuussa ja siinä ilmoitetaan arvio seuraavana vuonna maksettavasta eläkkeestä. Verohallinnolta saadut uudet ennakonpidätysprosentit seuraavaa vuotta varten tallennetaan järjestelmään ohjelmallisesti.

Verohallinnolta suoraan saadut ennakonpidätysprosentit otetaan vuosittain käyttöön erikseen ilmoitettavana ajankohtana. Siihen asti käytetään edellisen vuoden joulukuussa voimassa olleita ennakonpidätysperusteita.

1.10.3.3.2 Tiedot maksunsaajalta

Verokortti

Jos maksunsaaja tai Verohallinto toimittaa sosiaalietuutta, opintorahaa, eläkettä tai työkorvausta varten muutosverokortin, ennakonpidätys lasketaan muutosverokortin mukaisesti. Tarkistettua ennakonpidätystä sovelletaan yleensä seuraavan maksuerän alusta lukien.

Takautuvaan aikaan kohdistuvan muutoksen voi kuitenkin ottaa huomioon, jos muutosverokortin voimassaoloaika ulottuu maksettujen erien ajalle. Lue lisää [Ennakonpidätyksen korjaus ja palautus](#)

Palkkaa varten annettuja muutosverokortteja ei käytetä etuuksien eikä eläkkeiden ennakonpidätyksessä.

Rajoitetusti verovelvollinen etuudensaaja voi pyytää Verohallinnolta muutosverokortin. Verohallinto toimittaa verokortin postitse Kelaan.

Oma pyyntö

Ennakonpidätysprosenttia voidaan korottaa etuuden, eläkkeen tai työkorvauksen saajan omasta pyynnöstä ilman Verohallinnon laskemaa uutta pidätysprosenttia. Etuuden, eläkkeen tai työkorvauksen saaja voi pyytää korotusta joko kirjallisesti tai suullisesti.

Lähdevero

Lähdeverotusta varten etuuden tai työkorvauksen saaja toimittaa lähdeverokortin. Lähdeverokortin pitää olla Kelaan varten kirjoitettu. Rajoitetusti verovelvollinen voi toimittaa Kelaan muutosverokortin. Jos rajoitetusti verovelvollinen ei pyydä Verohallinnolta muutosverokorttia, verotetaan häntä lähdeverokortin mukaisesti.

Eläkkeistä ei peritä lähdeveroa, vaan rajoitetusti verovelvolliselle eläkkeensaajalle määrätään ennakonpidätys.

1.10.3.3.3 Ennakonpidätyksen tallennus

Ennakonpidätystietojärjestelmään tallennetaan kaikki etuudensaajien ja Verohallinnon toimittamat ennakonpidätysperusteet. Rekisteröi tiedot valitsemalla HEMU-aloitusvalikolta Ennakonpidätystiedot.

Rajoitetusti verovelvollisten ennakonpidätysperusteet tallennetaan kansainvälisten asioiden keskuksessa, työkyvyttömyyseläkkeiden ratkaisukeskuksessa tai maksujenhallintaryhmässä.

Verokorteissa olevia tulo- ja menoja seurataan ohjelmallisesti. Kertymätiedot päivitetään ohjelmallisesti maksujen eräajoissa ja palautusten kirjaamisen yhteydessä. Mikäli kertymätietojen korjaamisessa ilmenee ongelmia, ota yhteyttä maksujenhallintaryhmään.

1.10.3.3.4 Kelan selvittävä

Voit tarkistaa kuuluko palveluntuottaja ennakkoperintärekisteriin APKYn Työkorvausten saajien verotusperusteista, jossa näkyy tieto "Ep-rekisterissä" "kyllä" tai "ei". Lisäksi näytöllä näkyy päivämäärä, jolloin tieto on tarkistettu YTJ:stä. Ennakkoperintärekisteriin kuulumisen historiatiedot löydät osoitteesta www.ytj.fi.

Lue lisää Ennakonpidätys > Työkorvausten saajien verotus.

Kela tarkistaa ohjelmallisesti maksuhetkellä ennakkoperintärekisterissä olon. Tiedot tarkistetaan Kelassa olevasta Yritys- ja yhteisötietojärjestelmän (YTJ) tietojen kopiosta.

Kopio päivittyy Kelaan aina tietojen muuttuessa (yön aikana). Käsittelijä ei voi rekisteröidä tietoa työkorvauksen saajan ennakoperintärekisterissäolosta.

1.10.3.4 Toimittaminen

Ennakonpidätys toimitetaan ennakoperintäasetuksen (1124/1996) ja Verohallinnon päätöksen ennakonpidätyksen toimittamistavoista ja määrästä mukaisesti.

Ensisijaisia pidätysperusteita ovat

- muutosverokortti
- lähdeverokortti tai
- oma ilmoitus muuta perustetta suuremmasta pidätysprosentista.

1.10.3.4.1 Opintotuki

Opintotukilain mukaisista etuuksista ei vähennetä ennakonpidätystä. Opintoraha on kuitenkin veronalaista tuloa. ([VeroHp ennakonpidätyksen toimittamistavoista ja määrästä 14 §](#))

Rajoitetusti verovelvollinen on henkilö, joka ei vakinaisesti asu Suomessa. Hän on velvollinen maksamaan Suomessa veroa vain Suomesta saamastaan tulosta. Tällaisen henkilön verotuksessa sovelletaan pääasiallisesti rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annettua lakia. Lue lisää Ennakonpidätys > Lähdevero.

Verohallinto ei lähetä suorasiirtona veroprosentteja opintorahaa varten. Jos opintorahaa varten on toimitettu paperinen muutosverokortti, sitä käytetään ensisijaisena pidätysperusteena. Opintorahan ennakonpidätyksessä ei käytetä sosiaalietuutta varten kirjoitettua muutosverokorttia.

1.10.3.5 Ennakonpidätyksen korjaus ja palautus

Muutosverokortti

Voit korjata ennakonpidätyksen, jos Kelaan on tullut muutosverokortti, joka on voimassa takautuvasti. Liikaa pidätettyä ennakonpidätystä voidaan korjata vain maksuvuoden aikana. Palautettavan määrän on oltava maksussa viimeistään saman vuoden joulukuun lopussa.

Jos eläkkeensaajalle on maksettu eläkettä takautuvalta ajalta, saadakseen ennakonpidätyksen korjauksen, asiakkaan pitää pyytää muutosverokortti säännöllisesti ja takautuvasti maksettavaa eläkettä varten. Muutosverokortin saavuttua Kelaan, eläkkeensaajan ennakonpidätys korjataan automaattisesti.

Esimerkki

Asiakkaalle on maksettu takautuvaa etuutta ajalta 3.6.-31.8., maksupäivä on ollut 31.8. Asiakkaan tulee toimittaa Kelaan muutosverokortti jonka on oltava voimassa maksupäivänä 31.8.

Esimerkki

Asiakkaalle on maksettu etuutta kuukausittain kesä-elokuulta. Asiakkaan tulee toimittaa Kelaan muutosverokortti jonka on oltava voimassa 1.6. alkaen.

Lähdevero

Jos etuudesta on peritty liikaa lähdeveroa, voit korjata liikapidätyksen vain saman maksuvuoden aikana.

Palveluntuottaja ennakonpidätysrekisteriin

Korjaa ennakonpidätys aina silloin, kun työkorvauksensaaja ilmoittaa kesken vuotta tiedon ennakkoperintärekisteriin kuulumisesta.

Kelan virhe

Jos Kela on toimittanut ennakonpidätyksen virheellisesti liian suurena, voit korjata virheen ilman muutosverokorttia. Kelan virhe on kyseessä esimerkiksi silloin, kun Verohallinnon antama ennakonpidätysprosentti on tallennettu väärin liian suurena.

Korjauksen voit tehdä verovuoden aikana. Palautettavan määrän on oltava maksussa viimeistään saman vuoden joulukuun lopussa. Verovuosi on kalenterivuosi, jolta vero määrätään.

Ennakonpidätyksen korjaaminen

Muutosverokortin saavuttua Kelaan, eläkkeensaajan ennakonpidätys korjataan automaattisesti. Voit korjata ja maksaa liikaa perityn ennakonpidätyksen HERE-aloitusvalikon Ennakonpidätyksen korjaus -toiminnolla. RAKE-eläkkeiden ennakonpidätyksen korjaukset ja palautukset tehdään aina maksujenhallintaryhmässä.

1.10.3.6 Takaisin maksetut etuudet

Maksettua etuutta voidaan periä takaisin ja kuitata nettomääräisenä etuuden maksuvuotta seuraavan vuoden huhtikuun loppuun saakka. Tämän jälkeen perintä ja kuittaus tehdään bruttomääräisenä.

Jos etuudensaaja maksaa takaisin etuutta sellaiselta vuodelta, jonka verotus on jo vahvistettu, Kela ilmoittaa palautetun etuuden määrän tulorekisteriin. Verohallinto ottaa palautetun etuuden määrän huomioon takaisinmaksuvuoden verotuksessa.

(TVL 1535/1992 112 a § 1 ja 2 mom.)

Lastenhoidon tuen työkorvauksia ei peritä takaisin työkorvauksen saajalta, vaan perintäpäättös tehdään lastenhoidon tuen hakijalle (perheelle). Kun työsopimussuhteinen hoitaja palauttaa tuen takaisin perheelle tai suoraan Kelalle, Kela korjaa palautetun tuen määrän tulorekisteriin. Tulorekisterin korjaamista varten hoitajan tai perheen täytyy toimittaa Kelaan kuitti palautuksesta ja vapaamuotoinen selvitys tuen liikamaksusta sähköpostilla osoitteeseen vekki@kela.fi.

Jos ennakkoperintärekisterissä oleva varhaiskasvatuksen tuottaja palauttaa tuen perheelle tai suoraan Kelalle, hän huolehtii itse tietojen ilmoittamisesta Verohallinnolle. Kela ei ilmoita ennakkoperintärekisteriin kuuluvien tuloja tulorekisteriin.

Kuntoutuksen työkorvausten palautukset on ilmoitettu tulorekisteriin verovuodesta 2019 alkaen.

1.10.3.7 Regressisuoritukset

Eri laitosten väliset ja (Kelan) saman maksajan eri veronalaisten etuuksien väliset regressisuoritukset käsitellään ja maksetaan verottomina bruttomäärinä. Jos kuitenkin regressinä perittävä etuus tai sen osa on verotonta, on maksettava etuus verottomalta osin veronalaista esim. kun kuntoutusrahasta peritään opintotuen asumislisää. (TVL 1535/1992 112 a § 3 mom.)

Lue lisää regressiperinnästä ao. etuuden ohjeesta Regressiperintä-kohdasta.

Asiakkaan veronalaista tuloa on aina hänelle itselleen maksettu etuus.

1.10.3.8 Vuosi-ilmoitukset

Työkorvaukset, eläkkeet ja etuudet ilmoitetaan tulorekisteriin, joten niistä ei enää anneta erillistä vuosi-ilmoitusta Verohallintoon. Verohallinto saa tarvitsemansa tiedot tulorekisteristä. Kela kuitenkin ilmoittaa edelleen asiakkaalle maksamiensa veronalaisten etuuksien määrät ja ennakonpidätykset.

Lisäksi Verohallintoon ilmoitetaan seuraavat tiedot:

- asiakkaan takausvastuusaatavien pääomat
- asiakkaan opintolainan lyhennystiedot.
- opintolainavähennyksen myöntämistä varten Kela ilmoittaa tarpeelliset tiedot kuukausittain

Verohallinto ottaa huomioon edellä mainitut Kelan ilmoittamat tiedot asiakkaan lopullisessa verotuksessa.

Alle 18-vuotiaille etuudensaajille, edunvalvojille, kuolinpesille lähetetään vuosi-ilmoituskirje. Työkorvausten saajille lähetetään tosite Kelan maksamista etuuksista ja niistä toimitetusta ennakonpidätyksestä. Muut etuuden- ja eläkkeensaajat voivat katsoa vuosi-ilmoitustiedot Kelan sähköisestä asiointipalvelusta. Eläkkeensaajille lähetetään tiedot myös postitse. Jos työkorvauksen saaja pyytää toiminnan päättyessä tositetta maksetuista määristä, tulosta hänelle tosite.

Eläkkeiden ja etuuksien vuosi-ilmoitustiedot ja mahdolliset korjaustiedot ovat toimistojen kyseltävissä HEKY > Etuussummat > Verotusta varten annetut tiedot.

Päivähoidontuottajien tositteet ja mahdolliset korjaustiedot ovat toimistojen kyseltävissä APKY-aloitusvalikolta kohdassa 'Maksetut työkorvaukset' valinnalla 'Verotukseen annetut tiedot'.

Tietojen korjaaminen

Vuosi-ilmoitustietoja voidaan korjata ennen verotuksen päättymistä, jos etuuden tai ennakonpidätyksen määrä muuttuu esimerkiksi takaisinperinnän vuoksi. Edellisen vuoden nettopalautukset on tehtävä huhtikuun loppuun mennessä.

1.10.3.9 Kuukausivalvonta

Kirjanpito- ja maksuliikenneryhmä tekee kuukausittain (viimeistään 10. päivä) Verohallinnolle valvontailmoituksen ennakonpidätyksistä ja lähdeveroista. Ilmoitus sisältää ilmoituskuukautta edeltävän kuukauden tiedot. Ennakonpidätys ja lähdevero maksetaan kuukausittain viimeistään maksukuukautta seuraavan kuukauden 10. päivänä.

1.10.3.10 Opintotuen veronalaisuus

Opintoraha ja opintorahan huoltajakorotus sekä oppimateriaalilisä ovat saajalleen veronalaista tuloa. Opintotuen asumislisä on veroton etuus.

Opintorahasta ei vähennetä ennakonpidätystä, kun etuuden saaja on Suomessa yleisesti verovelvollinen. Ennakonpidätys voidaan vähentää, jos Kelaan on toimitettu muutosverokortti tai opiskelija esittää oman pyynnön.

Rajoitetusti verovelvollinen on henkilö, joka ei vakinaisesti asu Suomessa. Hän on velvollinen maksamaan Suomessa veroa vain Suomesta saamastaan tulosta. Tällaisen henkilön verotuksessa sovelletaan pääasiallisesti rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annettua lakia. Lue lisää Ennakonpidätys > Lähdevero.

Opintorahavähennys kunnallisverotuksessa

Opintorahaa saavat voivat tehdä kunnallisverotuksessa opintorahavähennyksen, mistä johtuen pelkkää opintorahaa vuoden aikana saavat opiskelijat eivät maksa tulostaan veroa. Verohallinto tekee vähennyksen viran puolesta.

Vähennys on myönnetyn opintorahan suuruinen, kuitenkin enintään vähennykselle säädetty enimmäismäärä. Vähennyksen täysimäärä on 2 600 euroa. Vähennystä pienennetään 50 %:lla siitä määrästä, jolla opiskelijan veronalaiset ansiotulot ylittävät vähennykselle säädetyn enimmäismäärään.

Opintotuen takaisinmaksu ja verotus

Kun opiskelija maksaa takaisin veronalaista opintotukea, otetaan se huomioon opiskelijan verotuksessa. Opintorahan voi maksaa takaisin nettomääräisenä sen vuoden aikana, jona opiskelija on opintorahan saanut ja sitä seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä. Tämän jälkeen opintoraha on maksettava takaisin bruttomääräisenä.

Kela ilmoittaa suoraan Verohallinnolle kunkin opiskelijan takaisin maksamat opintorahan määrät, ja Verohallinto ottaa ne huomioon opiskelijan verotuksessa. Jos opiskelija maksaa (esim. 15.4.2018) takaisin opintorahaa sellaiselta vuodelta (esim. vuodelta 2016), jolta verotus on jo toimitettu, Verohallinto ottaa takaisinmaksun huomioon takaisinmaksuvuoden eli vuoden 2018 verotuksessa puhtaan ansiotulon vähennyksenä.

Kela ilmoittaa opiskelijalle samat tiedot kuin Verohallinnolle. Opiskelijan ei tarvitse ryhtyä mihinkään toimenpiteisiin verotuksen korjaamiseksi.

1.10.4 Etuusmaksujen peruutukset pankista

Maksuja ei voi enää peruuttaa pankista.

1.11 Ilmoitusvelvollisuus

Opiskelijan ilmoitusvelvollisuus

Opintotukea hakiessaan opiskelijan tulee ilmoittaa Kelalle opintotuen myöntämiseksi tarvittavat tiedot.

Opintotukea saavan opiskelijan tulee myös ilmoittaa

- opintojen päättymisestä tai keskeytymisestä
- oppilaitoksen tai opintojen vaihtumisesta
- asumisolosuhteiden muutoksista, kuten muutosta vanhemman luokse, pois vanhemman luota tai pois opistoasuntolasta, ja
- muista opintotukioikeuteen vaikuttavista muutoksista.

Jos tutkinto-opintojen koulutusala tai sisältö vaihtuu korkeakouluopinnoissa, mutta oppilaitos, tutkinnon taso ja suoritettavan tutkinnon laajuus eivät muutu, sitä ei tarvitse ilmoittaa Kelalle. Jos opiskelija on kuitenkin tehnyt uuden hakemuksen tai muutosilmoituksen,

- tee uusi päätös niputetulla linjalla tai,
- jos tuki on jo myönnetty niputetulla linjalla,
 - tee uusi päätös, jos ammattikorkeakouluopiskelijalle voidaan myöntää opintotuki pidemmälle ajalle, tai jos myönnetty tuki ei muutu,
 - ilmoita opiskelijalle, että tuen maksaminen jatkuu aiemmin annetun päätöksen mukaisesti.

Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 41 §).

1.12 Tarkistaminen

Opintotuki tarkistetaan tai lakkautetaan, jos opiskelijan olosuhteissa on tapahtunut sellainen muutos, joka vaikuttaa oikeuteen saada opintotukea tai tuen määrään (OTL 65/1994 25 § 1 mom.).

Opintotukilaissa määritellyissä tilanteissa opintotuki voidaan tarkistaa ilman hakemusta (OTL 65/1994 25 a §).

1.12.1 Olosuhdemuutokset

Säännöserusta

Opintotuen tarkistamista ja keskeyttämistä koskevat säännökset ovat opintotukilain 25 §:ssä ja ne koskevat sitä, mistä ajankohdasta alkaen tukea tarkistetaan tai tuki lakkautetaan opintotukeen vaikuttavien olosuhdemuutosten johdosta.

Uuden olosuhteen alkaminen

Opintotuki tarkistetaan sen kuukauden alusta lukien, jonka aikana uusi olosuhde kestää ensimmäisen kerran vähintään 18 päivää (OTL 65/1994 25 § 5 mom.). Tätä sääntöä sovelletaan esimerkiksi silloin, kun opiskelija muuttaa pois vanhempien luota, opiskelija alkaa saada estävää etuutta tai estävän etuuden saaminen päättyy.

Opintotuki tarkistetaan tai lakkautetaan muutoskuukauden alusta olosuhdemuutoksen vuoksi, jos uusi (muuttunut) olosuhde on kestänyt vähintään 18 kalenteripäivää muutoskuukauden aikana. Tuki tarkistetaan muutoskuukautta seuraavan kuukauden alusta, jos uusi olosuhde ei ole vielä kestänyt vähintään 18 päivää muutoskuukauden aikana.

Opintotuki tarkistetaan muutoskuukauden alusta lukien, jos uusi olosuhde alkaa viimeistään:

Tammikuun 14. pv	Heinäkuun 14. pv
Helmikuun 11. pv - karkausvuonna helmikuun 12. pv	Elokuun 14. pv
Maaliskuun 14. pv	Syyskuun 13. pv
Huhtikuun 13. pv	Lokakuun 14. pv
Toukokuun 14. pv	Marraskuun 13. pv
Kesäkuun 13. pv	Joulukuun 14. pv

Esimerkki

Opiskelija muuttaa pois vanhempansa luota 19.10. Uusi olosuhde (eli itsenäinen asuminen) kestää ensimmäisen kerran 18 päivää marraskuussa, joten opiskelija on oikeutettu itsenäisesti asuvan opintorahaan marraskuusta lukien. Jos itsenäinen asuminen olisi kestänyt lokakuussa vähintään 18 päivää (muuttopäivä esim. 10.10.), opintotuki olisi tarkistettu lokakuun alusta lukien.

Poikkeuksia 18 päivän tarkistussäännöstä

Opintotuki tarkistetaan kuitenkin opintotukilain 25 §:stä poikkeavalla säännöllä, kun opiskelijasta tulee **alaikäisen lapsen huoltaja** tai alaikäisen lapsen huoltajuus päättyy. Oikeus opintorahan huoltajakorotukseen alkaa sitä seuraavan kuukauden alusta, jonka kuluessa opiskelijasta on tullut alaikäisen lapsen huoltaja. Samasta ajankohdasta lukien opintotuki maksetaan täysisuuruisena, vaikka opiskelija asuisi vanhemman luona eivätkä vanhempien tulot vaikuta opintotuen määrään. Kun lapsen huoltajuus päättyy esimerkiksi siitä syystä, että lapsi tulee täysi-ikäiseksi, lapsi annetaan ottolapsekseksi tai

lapsi kuolee, opintotuki tarkistetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta lukien. Pokkeuksesta säädetään opintotukilain 12 §:ssä

Oikeus korkeampaan opintorahaan iän perusteella alkaa sen kuukauden alusta, jona tuensaaja täyttää säädetyn iän. Tällöinkään ei sovelleta opintotukilain 25 §:n mukaista tarkistussääntöä. Poikkeuksesta säädetään opintotukilain 11 §:ssä.

Estävä etuus tai muu estävä tilanne ja tarkistaminen

Opintotuki lakkautetaan sen kuukauden alusta, jolloin opiskelija saa estävää etuutta tai jonka aikana muu estävä tilanne on voimassa ensimmäisen kerran vähintään 18 päivää. Jos estävän etuuden saaminen tai muu estävä tilanne päättyy keskellä kuukautta, opintotuki voidaan myöntää sen kuukauden alusta lukien, jonka aikana on opintotukeen oikeuttavaa aikaa vähintään 18 kalenteripäivää.

Lue lisää kohdasta Suhde muihin etuuksiin - [Estävät etuudet](#).

Määrätyn ajan kestävät olosuhteiden muutokset

Määrätyn ajan kestävässä olosuhdemuutoksissa muutoksen alkamis- ja päättymisajankohta ovat tuen tarkistushetkellä tiedossa. Määräaikaisen olosuhdemuutoksen laskentasääntöä käytetään ulkomaan opiskelujaksoissa sekä työharjoittelu- ja työssäoppimistilanteissa (esim. muutos asumisessa). Tuki tarkistetaan niiltä kalenterikuukausilta, joina muuttunut olosuhde kestää vähintään 18 päivää (OTL 65/1994 25 § 6 mom.).

Huomautus

Ammatillisen koulutuksen palkallisessa työssäoppimisessa eli oppisopimuskoulutuksessa sovelletaan normaalia tarkistussääntöä, ei määrätyn ajan kestävä olosuhteen tarkistussääntöä.

Kun on kyse opiskelujaksosta ulkomailla, ulkomaan jakson kestoon voidaan hyväksyä kohtuullinen määrä matkapäiviä, jotka opiskelija ilmoittaa hakemuksessaan. Voit ratkaista asian opiskelijan ilmoittamilla päivämäärillä, jos matkapäiviä on enintään 5 ulkomaan jakson alussa ja lopussa (eli yhteensä enintään 10). Katso myös [Hakeminen > Selvitykset opintoihin liittyvästä olosuhdemuutoksesta](#) ja [Korkeakouluopinnot > Kesäopinnot](#).

Jos opiskelijan ilmoittamia matkapäiviä on enemmän kuin 5 jakson alussa tai lopussa ja jos opiskelija tämän vuoksi saisi ulkomaan opintotuen pidemmälle ajalle, pyydä opiskelijalta selvitys asiasta. Hyväksyttävä selvitys voi liittyä esimerkiksi asumisjärjestelyihin, matkakustannusten olennaiseen eroon tai vastaan ottavan oppilaitoksen tai työharjoittelupaikan vaatimuksiin. Jos selvitys ei ole hyväksyttävä, asia ratkaistaan ulkomailla opiskelun päivämäärien mukaisesti. Päätöksessä on perusteltava, miksi ulkomaan tukea ei ole myönnetty koko haetulle/ilmoitetulle ajalle. Käytä päätöstekstiä **OTD50**.

Esimerkki

Opiskelija lähtee ulkomaan vaihtoon ajalla 17.1.–20.5. Ulkomaanjakson aikana helmi-, maaliskuu-, huhti- ja toukokuussa on kussakin vähintään 18 muutosjaksoon kuuluvaa päivää, joten tuki tarkistetaan helmi-toukokuulta.

Tammikuussa muuttunut olosuhde ei kestä 18 päivää, joten tammikuun tukea ei tarkisteta.

Esimerkki

Opiskelija lähtee ulkomaan vaihtoon ajalla 20.1.–10.2. Ulkomaanjakson aikana tammi- ja helmikuussa (alkamis- ja päättymiskuukaudessa) ei ole kummassakaan 18:a muutosjaksoon sisältyvää päivää. Tukeen ei tule tarkistusta, eli opintotuki maksetaan kotimaan summilla.

Määräaikaisen olosuhdemuutoksen perusteella tuki tarkistetaan aina vain määräaikaista olosuhdemuutosta koskevan säännön mukaan ja sen jälkeiselle ajalle tuki maksetaan sen mukaan, mikä sen hetkinen olosuhde on. Ratkaisu on tämä, vaikka määräaikaisen olosuhteen jälkeinen uusi olosuhde ei olisikaan sama olosuhde, joka oli voimassa ennen määräaikaista olosuhdetta, ja vaikka määräaikaisen olosuhteen jälkeinen olosuhde ei olisi kyseisessä kalenterikuukaudessa voimassa vähintään 18 päivää.

Jos opiskelija on luopunut opiskeluasunnostaan esimerkiksi ulkomaan opiskelujakson vuoksi, eikä opiskelija tiedä, miten hän asuu jakson päätyttyä, opintoraha voidaan myöntää itsenäisesti asuvan suuruisena, jos opiskelijan vanhempi tai vanhemmat eivät asu opiskelupaikkakunnalla. Mutta jos opiskelijan, vanhempien ja oppilaitoksen osoitteet ovat samalla työssäkäyntialueella, opintoraha myönnetään vanhemman luona asuvan suuruisena. Opiskelijaa kehoitetaan tekemään muuttoilmoitus ja opintotuen muutosilmoitus, kun hän on muuttanut pois vanhempansa luota. Työssäkäyntialueet on määriteltä [työ- ja elinkeinoministeriön asetuksessa työssäkäyntialueista 1153/2009](#).

Esimerkki

Itsenäisesti asuva opiskelija lähtee ulkomaan vaihtoon ajalla 7.1.–15.5. Ulkomaan jakson jälkeen hän jatkaa opintojaan Suomessa, mutta koska hän luopui opiskeluasunnostaan, hän jatkaa opintojaan vanhemman luona asuvana. Ulkomaan jakson mukainen tuki myönnetään tammi-huhtikuulle, mutta toukokuulle myönnetään uuden olosuhteen mukainen tuki, eli vanhemman luona asuvan mukainen tuki.

Jos määräaikaista olosuhdemuutosta edeltää toinen olosuhdemuutos, tuki tarkistetaan muutoskuukauden alusta, jos uusi olosuhde ehtii olla muutoskuukauden aikana voimassa vähintään 18 päivää. Opintorahan ja asumislisän muutosperustetta voi joutua tällaisessa tilanteessa tarkastelemaan erikseen.

Esimerkki

Opiskelija muuttaa vanhempansa luokse 1.2. ja hän lähtee ulkomaan vaihtoon 16.2. (se kestää 31.5. asti). Ulkomaan opintotuki myönnetään ajalle 1.3.–31.5. Opintoraha voidaan helmikuulta maksaa itsenäisesti asuvan suuruisena, koska opiskelija ei ehdi asua vanhempansa luona vähintään 18 päivää. Jos opiskelija on saanut asumislisää, se pitää lakkauttaa 1.2. alkaen, koska opiskelija ei enää helmikuussa asu asumislisäasunnossaan (uusi olosuhde voimassa helmikuussa vähintään 18 päivää).

Tuen peruminen

Opintotuki tarkistetaan myös, jos opiskelija haluaa etukäteen perua opintotukeaan. Jos opiskelija peruu tuen esimerkiksi tuloajaansa säädelläkseen tai tukikuukausia säästääkseen menetellään seuraavasti:

- Jos peruminen koskee tukea, jota ei ole vielä maksettu, asiasta annetaan opintotuen tarkistuspäätös tai lakkautuspäätös.
- Jos peruminen koskee jo maksettua opintotukea, opintotukeen ei tehdä tarkistusratkaisua. Opiskelijalle tulee kertoa, että hänen perumansa kuukausi on jo maksettu ja miten hän voi palauttaa opintotuen vapaaehtoisesti. Lähetä opiskelijalle
 - viesti *Opintotuen peruminen myöhästyi, ohje vapaaehtoisesta palauttamisesta*, tai
 - kirje OTI38 ja vapaaehtoisen palautuksen maksulomake.
- Jos opiskelija peruu sekä tulevan ajan opintotukea, että jo maksettuja tukikuukausia, tarkistusratkaisu tehdään tulevien kuukausien osalta. Lisää päätökseen fraasi OTD47, jossa kerrotaan, että tietyn kuukauden tukea ei voida enää perua, koska se on jo maksettu. Lähetä opiskelijalle lisäksi vapaaehtoisen palautuksen maksulomake kyseisen kuukauden palauttamiseksi.

Jo maksettua tukea ei siis peritä takaisin sillä perusteella, että opiskelija haluaa vapaaehtoisesti perua opintotukea.

1.12.2 Tarkistaminen ilman hakemusta

Opintotuen tarkistaminen vanhempien verotustietojen perusteella (veroseurantaeräajo)

Vuosittain joulukuun puolivälissä tehtävässä veroseurantaeräajossa opintotuki tarkistetaan tai lakkautetaan ilman hakemusta Verohallinnon Kelalle toimittamien verotustietojen perusteella (OTL 65/1994 25 a 1 mom.). Veroseurantaeräajossa tehdyt tarkistus- ja lakkauspäätökset tulevat voimaan seuraavan vuoden tammikuun 1. päivästä alkaen.

Eräajossa opintotukea ei kuitenkaan tarkisteta sellaisilta opiskelijoilta, joiden opintotuki on tarkistettu syyslukukauden aikana opiskelijan vanhempien taloudellisessa tilanteessa tapahtuneen muutoksen johdosta. Syyslukukauden aikana vanhempien muuttuneiden tulojen perusteella myönnettyä tai tarkistettua opintotukea voidaan maksaa muuttuneiden tulojen mukaisina seuraavan kalenterivuoden loppuun asti. Kevätlukukaudella vanhempien muuttuneiden tulojen perusteella myönnettyä tai tarkistettua opintotukea voidaan maksaa muuttuneiden tulojen mukaisina kyseisen vuoden loppuun asti (OTL 65/1994 25 b §).

Muutokset käsitellään hakemuksena

Jos opiskelija selvittää veroseurantaeräajopäätöksen jälkeen valituksella, oikaisupyynnöllä tai opintotuen muutosilmoituksella vanhempien muuttuneita tuloja, asia käsitellään hakemuksena. Selvityksen perusteella opiskelijalle annetaan asiassa uusi, valituskelpoinen päätös, josta selviää, että päätös perustuu opiskelijan toimittamiin tulotietoihin. Mahdolliset valituksen vireilläolotiedot poistetaan Muutoksenhakuasiat-näytöltä.

Opintotukipäätös annetaan myös tilanteessa, jossa

- opiskelijan toimittamat tulotiedot eivät muuta veroseurantaeräajossa annettua päätöstä
- opiskelijan toimittamat tulotiedot eivät ole 20 % alhaisemmat kuin verotuksen tulotiedot (OTL 65/1994 25 b §)

- opintotuki on lakkautettu eräajopäätöksellä, eikä tätä lakkautuspäätöstä voida uusillakaan tulotiedoilla muuttaa.

Mahdollinen tarkistus tehdään hakemukseksi katsottavan selvityksen saapumiskuukauden alusta lukien.

Jos hakemukseksi katsottavassa asiakirjassa kerrotaan vanhempien tulojen alentuneen, mutta muuttuneista tuloista ei toimitettu tarvittavia liitteitä, pyydetään vanhempien nykyisistä tuloista selvitykset. Jos selvitys saadaan, asiasta annetaan päätös edellä kuvatulla tavalla. Jos pyydettyä selvitystä ei saada, asiasta annetaan valituskelpoinen päätös, jossa hakemus hylätään, koska vanhempien tulot eivät ole alentuneet 20 prosenttia ja koska hakija ei ole toimittanut pyydettyä lisäselvitystä.

Opiskelijan toimittama asiakirja lähetetään valituslausuntoineen opintotuen muutoksenhakulautakuntaan, jos asiakirjassa esitetyt asiat eivät koske vanhempien tuloissa tapahtuneita muutoksia ja asiakirja on osoitettu opintotuen muutoksenhakulautakunnalle tai se voidaan muuten tulkita valitukseksi. Jos opiskelija vetoaa valitukseksi tulkittavassa asiakirjassa esimerkiksi perheen vaikeaan taloudelliseen tilanteeseen taikka perheen lasten lukumäärään, toimitetaan asia valituslausuntoineen opintotuen muutoksenhakulautakuntaan. Samoin toimitaan, jos opiskelija esim. vaatii, että perhehoitajan kulukorvausta ei huomioida.

Päätöksen antaminen ennen veroseurantaeräajoa

Ennen veroseurantaeräajoa tehtäviin opintotuen myöntöpäätöksiin (opintotuki myönnetään tammikuun 1. päivästä alkaen) käsittelijä voi lisätä päätöstekstin OTX20, jossa kerrotaan tulevasta opintotukioikeuden tarkistuksesta edellisen vuoden verotuksen valmistuttua ja mahdollisesta uudesta opintotukipäätöksestä.

Opintotuen tarkistaminen oppilaitoksen ilmoittaman lukuvuoden keston muutoksen perusteella (linjakestomuutoseräajo)

Opintotukea saavien opintotukiaika tarkistetaan ilman hakemusta oppilaitokselta saatavan opintolinjan lukuvuoden opiskeluaikaa koskevan tiedon perusteella (OTL 65/1994 25 a § 4 mom.). Tarkistus tehdään linjamuutoseräajossa, joka ajetaan vuosittain ennen uuden lukuvuoden alkua. Eräajossa opintotuki tarkistetaan vastaamaan opintolinjan kestossa tapahtuneita muutoksia silloin, kun muutoksella on vaikutusta lukuvuoden tukiaikaan. Tarkistuksessa opiskelijan opintotukiaika voi joko pidentyä, lyhentyä tai opintotukioikeus voi kohdistua eri tukikuukausiin kuin aikaisemmin.

Esimerkki

Opintolinjan opiskeluaika oikeuttaa 9 kuukauden opintotukeen siten, että opintotukioikeus alkaa 1. syyskuuta ja päättyy 31. toukokuuta. Oppilaitos pidentää opintolinjan opiskeluaikaa, jonka johdosta opintotukioikeus pitenee 10 kuukauteen ja tukioikeus tarkistetaan alkamaan 1. elokuuta.

Jos linjakestomuutoseräajossa opiskelijan opintotukitukiaika muuttuu aikaisemmasta, lähetetään opiskelijalle asiasta päätös.

Suullinen tarkistaminen

Opintotuen ratkaisijana voit soittaa asiakkaalle ja tehdä suullisen tarkistuksen puhelimesta saamiesi tietojen perusteella. Suullisessa tarkistamisessa

- tieto muutoksesta on tullut Kelaan muualta kuin asiakkaalta **ja**
- etuuskäsittelijä soittaa asiakkaalle tarkistaakseen muutosilmoituksen vaikutuksen etuuteen.

Tyypillisin tarkistuksen syy on Yleistietomuutos- tai Tarkistettava asia -työ, esimerkiksi VTJ-impulssi lapsen syntymästä tai muutosta pois vanhemman luota tai vanhemman luokse. Tarkistuksen syy voi myös olla esimerkiksi KOSKI-tietovarannosta saatu opintoja koskeva muutostieto.

Selvitä asiakkaan kokonaistilanne ennen **asiakkaalle soittamista**, mm. opiskelutiedot, asumistiedot ja perhetiedot. Kokonaistilanteen selvittämisen jälkeen harkitse, onko kysymyksessä sellainen tilanne, että suullinen tarkistus voidaan tehdä.

Puhelimessa saadut tiedot rinnastetaan hakemukseen ja tiedot kirjataan Oiwan Yhteydenottoon. Kun soitat asiakkaalle,

- tunnista asiakas puhelun aluksi
- kysy, onko asiakkaan olosuhteissa tapahtunut muita muutoksia kuin nyt Kelan tietoon tullut muutos
- käy lopuksi hakijan kanssa läpi yhteydenottoon kirjoittamasi tiedot. Kirjaa myös tästä maininta yhteydenottoon.
- Jos keskustelun perusteella asiakkaan pitää toimittaa kirjallisesti lisäselvityksiä tai asiakas ei vastaa puheluun, tilanne muuttuu normaaliksi lisäselvitysprosessiksi eikä kyseessä ole suullinen tarkistaminen.

Ratkaisu tehdään **välittömästi soiton jälkeen**. Lisää päätökseen fraasi OTT06. Suullisen tarkistushakemuksen saapumispäivä on päivä, jolloin asiakkaalle soitetaan. Liitä sekä Yhteydenotto että etuusratkaisu etuuden tarkistamisen aiheuttaneeseen työhön. Kirjoita työn tarkenteen lisätietoon 'Suullinen tarkistaminen' ja sulje työ.

Esimerkki

KOSKI-tietovarannosta on saatu tieto, että opiskelija on keskeyttänyt ammatillisen perustutkinnon suorittamisen 5.10.2019 ja aloittanut ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen samana päivänä. Soitat opiskelijalle, joka vahvistaa muutoksen ja kertoo, että haluaa opintotuen myös uusiin opintoihin. Voit tarkistaa opintotuen uusiin opintoihin puhelun perusteella.

1.12.3 Väliaikainen tarkistaminen ja kuuleminen

Tieto olosuhdemuutoksesta

Kun etuuskäsittelijä saa muualta kuin opiskelijalta itseltään tiedon olosuhdemuutoksesta, joka pienentäisi opintotuen määrää, opintotuki tulee ratkaista väliaikaisella päätöksellä oikean suuruiseksi ja **opiskelijaa tulee kuulla (kirjeellä tai vastaavalla viestimallilla). Kuulemisen voi myös tehdä suullisesti**. Lue lisää suullisesta tarkistamisesta kohdasta Tarkistaminen - [Tarkistaminen ilman hakemusta](#).

Ks. tarkemmin tarkistusajankohdasta etuusohjeen kohdasta Tarkistaminen - [Olosuhdemuutokset](#).

Ks. tarkemmin lakkautusajankohdasta etuusohjeen kohdasta [Lakkauttaminen](#) - [Valmistuminen tai opintojen keskeytyminen](#).

Jos opiskelija on alaikäinen, väliaikainen päätös ja kuulemiskirje tulee lähettää tiedoksi huoltajalle (saatekirje OTV22). Lue lisää kohdasta [Päätöksensaaajat](#).

Opiskelija on mahdollisesti muuttanut vanhemman luokse

Jos opiskelijan opintotuki on ollut maksussa itsenäisesti asuvan suuruisena ja opiskelijan osoitetieto on muuttunut vanhemman luo, opintotuki tarkistetaan väliaikaisella päätöksellä vanhemman luona asuvan suuruiseksi. Väliaikaisen päätöksen syykoodiksi kirjataan 06 (päätökseen nousee automaattisesti fraasi OTO24). Opiskelijalle lähetetään kuulemiskirje OTL05.

Opintotuki on myönnetty itsenäisesti asuvana, mutta osoitetieto on seurannassa edelleen vanhemman luo

Jos opiskelijan opintotuki on ollut maksussa itsenäisesti asuvan suuruisena ja seurannassa käy ilmi, että opiskelijan osoitetieto on alusta saakka ollut vanhemman luo, opintotuki tarkistetaan väliaikaisella päätöksellä vanhemman luona asuvan suuruiseksi. Väliaikaisen päätöksen syykoodiksi kirjataan 99 ja päätökseen lisätään käsin fraasi OTO15. Opiskelijalle lähetetään kuulemiskirje OTL09.

Muutto pois asuntolasta, johon saa asumislisää

Jos opiskelija saa asumislisää maksullisen kansanopistolinjan asuntolaan ja KOSKI-tietovarannosta saadaan tieto, että opiskelija on muuttanut pois asuntolasta, tarkista opintotuki väliaikaisella päätöksellä. Kirjaa väliaikaisen päätöksen syykoodiksi 99 ja asumislisän lakkauttamisen syykoodiksi 99. Jos opiskelija on mahdollisesti muuttanut vanhemman luokse, tarkista myös opintorahan määrä. Lisää päätökseen käsin fraasi OTO23 (asumislisä keskeytetty) tai fraasi OTO24 (koko opintotuki tarkistettu). Lähetä opiskelijalle kuulemiskirje OTS12.

Alle 18-vuotias opiskelija asuu vanhemman luona ja vanhempi menee uusiin naimisiin

Jos alle 18-vuotias opiskelija asuu vanhempansa ja tämän uuden aviopuolison luona, myös vanhemman uuden aviopuolison tulot vaikuttavat opintotuen määrään. Opintotuki tarkistetaan väliaikaisella päätöksellä. Väliaikaisen päätöksen syykoodiksi kirjataan 99 ja päätökseen lisätään käsin fraasi OTO28. Poista vanhempien tulot väliaikaisesta päätöksestä. Opiskelijalle lähetetään kuulemiskirje OTS14.

Opiskelija saa lapsen

Jos Ahvenanmaalla opiskeleva ja asuva asumislisän saaja tai tämän puoliso saa lapsen ja lapsi asuu samassa asunnossa, oikeus asumislisään päättyy. Jos opiskelijasta tulee samalla myös lapsen huoltaja, opintorahan määrä saattaa nousta. Asumislisä lakkautetaan väliaikaisella päätöksellä asumislisä-ruudulla koodilla 66. Päätökseen lisätään käsin fraasi OTO26 (asumislisä keskeytetty) tai OTO27 (asumislisä keskeytetty ja opintoraha korotettu). Opiskelijalle lähetetään kuulemiskirje OTS13.

Huomautus

Jos opiskelija saa lapsen ja lapsen syntymä vaikuttaa opintotukeen vain korottavasti, tarkistuksen voi tehdä opiskelijaa kuulematta. Tarkistus tehdään huoltajuuden alkamisajankohdan perusteella, vaikka tieto saataisiin jälkikäteen. Esimerkiksi isyyden tunnustamis -tilanteissa oikeus korkeampaan opintorahaan alkaa siitä, kun isän huoltajuus alkaa, vaikka väestötietojärjestelmän tieto saataisiin useampiakin kuukausia jälkikäteen.

Opiskelijan lapsi täyttää 18 vuotta

Kun opiskelijan nuorin huollettavana oleva lapsi täyttää 18 vuotta, huoltajakorotuksen lakkautus tehdään kuulematta. Lisää päätökseen käsin päätösteksti OTB59.

Opiskelijan suhdehenkilö kuolee, alaikäisen lapsen huoltajuus päättyy tai opiskelija eroaa

Opiskelijan opintorahan määrään saattaa vaikuttaa korottavasti se, että hän on avioliitossa tai alaikäisen lapsen huoltaja. Kun opiskelija tällaisessa tilanteessa eroaa, antaa alaikäisen lapsensa ottolapseksi, alaikäisen lapsen huoltajuus päättyy tai puoliso tai lapsi kuolee, opintorahan määrä pienenee.

1.1.2018 alkaen opiskelijaa ei tarvitse kuulla, kun opintotuen määrään vaikuttavan suhdehenkilön kuolemasta saadaan tieto esimerkiksi väestötietojärjestelmästä. Jos opintorahan määrä pienenee siitä syystä, että opiskelijan puoliso on kuollut, lisää päätökseen käsin päätösteksti ORC12 (aviopuoliso kuollut) tai ORC14 (rekisteröity puoliso kuollut). Jos opintorahan määrä pienenee siitä syystä, että opiskelijan huollettavana ollut lapsi on kuollut, lisää päätökseen käsin päätösteksti OTBAH. Jos opiskelijan vanhempi kuolee, muutos vaikuttaa opintotukeen vain korottavasti ja tarkistuksen voi tehdä opiskelijaa kuulematta. Lisää suhdehenkilön kuolintilanteissa päätökseen käsin: "Osanottomme menetyksenne johdosta".

Jos opintotuen määrä pienenee siitä syystä, että opiskelija on eronnut tai antanut alaikäisen lapsensa ottolapseksi taikka alaikäisen lapsen huoltajuus on päättynyt muusta syystä, opintotuki tarkistetaan väliaikaisella päätöksellä ja opiskelijaa kuullaan.

Väliaikaisen päätöksen syykoodiksi kirjataan 07, kun opiskelija on eronnut. Päätösteksti muodostuu automaattisesti. Lähetä opiskelijalle kuulemiskirje OTS17. Kun teet kuulemisen jälkeen varsinaista päätöstä, lisää päätökseen käsin päätösteksti ORC12 (eronnut aviopuolisosta) tai ORC14 (eronnut rekisteröidystä puolisoista).

Väliaikaisen päätöksen syykoodiksi kirjataan 08 (huoltajakorotus päättyy) tai 09 (huoltajakorotus päättyy ja opintoraha pienenee muutoinkin), kun opiskelija on antanut lapsensa ottolapseksi tai alaikäisen lapsen huoltajuus on päättynyt muusta syystä. Päätösteksti muodostuu automaattisesti. Lähetä opiskelijalle kuulemiskirje OTS17. Kun teet kuulemisen jälkeen varsinaista päätöstä, lisää päätökseen käsin päätösteksti OTBAH.

Huostaanotto päättynyt

Vanhempien tulot eivät vaikuta opintotuen määrään, kun opiskelija on huostaanotettu. Kun huostaanotto päättyy, vanhempien tulot vaikuttavat opintotukeen, jos opiskelija on alle 18-vuotias tai asuu vanhemman luona.

Vanhempien tulot vaikuttavat opintotukeen riippumatta siitä, onko opiskelija huostaanoton päättymisen jälkeen jälkihuollossa vai ei. Opiskelijalle lähetetään kuulemiskirje OTS23. Opintotuki tarkistetaan väliaikaisella päätöksellä syykoodilla 99. Lisää päätökseen käsin päätösteksti OTO32. HUOM! Kuulemista ei tehdä, jos opiskelija on täyttänyt 18 vuotta ja asuu itsenäisesti. Opintotuen voi tarkistaa kuulematta.

HEMU:n Opintotukitiedot - Erikoistiedot -näytölle on huostaanoton ajalle rekisteröity (x) "Ei ohjelmallista tarkistusta veroseurannassa". Muista poistaa rekisteröinti, kun huostaanotto päättyy.

Katso tarkemmin kohdasta [vanhempien tulot](#).

Muut tilanteet, joissa opintotuen maksaminen on keskeytettävä ja opiskelijaa on kuultava

Kun opiskelijalle myönnetään OTL 6 §:n mukainen etuus tai alkaa muu OTL 6 §:n mukainen estävä tilanne, opiskelijaa on kuultava. Kuuleminen voidaan jättää tekemättä vain, jos etuuksien välillä on regressimenettely (esim. kuntoutusraha). Jos regressiä ei voida toteuttaa esimerkiksi siitä syystä, että takautuva estävä etuus on jo maksettu asiakkaalle, kuule opiskelijaa ennen opintotuen lakkauttamista. Kuulemiskirjeitä:

- OTS11 - myönnetty sairauspäiväraha
- OTS20 - aloittanut oppisopimuksen
- OTS19 - muu OTL 6 §:n mukainen tilanne

Kun Kelaan saadaan tieto, että toisen asteen oppilaitoksessa opiskelevan opinnot ovat keskeytyneet eikä tietoa ole saatu opiskelijalta itseltään, opiskelijaa kuullaan kirjeellä:

- OTI05 - opinnot keskeytyneet toistaiseksi
- OTI06 - opinnot keskeytyneet määräajalle
- OTI21 - tieto keskeytymisestä saatu Koski-tietovarannosta (pääsääntöisesti ohjelmallinen kuulemiskirje OTI22)
- OTI25 - tieto keskeytymisestä ja myös tieto uudesta opiskelupaikasta

Kun Koski-tietovarannosta saadaan tieto, että opiskelija on saanut lukion päättötodistuksen, tarkista Koski-tietovarannosta, onko opiskelija myös saanut YO-tutkintotodistuksen. Jos ei ole, lähetä opiskelijalle kuulemiskirje OTS15.

Opintotukeen ei näissä tilanteissa tehdä väliaikaista päätöstä, vaan maksaminen keskeytetään maksusteellä. Tästä on kerrottu kuulemiskirjeissä.

Väliaikaisen päätöksen vahvistaminen

Kun olet kuulemisen jälkeen tekemässä varsinaista tarkistuspäätöstä ja opintotuki on kuulemisen ajaksi tarkistettu väliaikaisella päätöksellä, muista aina vahvistaa väliaikainen päätös. Lisää päätökseen käsin fraasi OTO30. Jos väliaikainen päätös on ollut aiheeton ja palautat tuen maksuun aiemman päätöksen mukaisena, lisää päätökseen käsin fraasi OTO41.

1.12.4 Asumislisän tarkistaminen 31.7.2017 asti

Olosuhdemuutokset

Näitä ohjeita voidaan käyttää soveltuvien osien myös 1.8.2017 alkaen, kun on kyse

- asumislisästä ulkomailla tai Ahvenanmaalla opiskelevalla
- opistoasuntolan asumislisästä
- muutosta vanhemman luokse tai pois vanhemman luota
- vanhemman omistamasta tai vanhemmalta vuokratusta asunnosta, joka on samassa kiinteistössä kuin vanhemman vakituinen asunto.

Asumislisän määrää tarkistetaan, jos opiskelijan maksaman kuukausivuokran määrä muuttuu tai opiskelija vaihtaa asuntoa. Asumislisän tarkistamisessa noudatetaan opintotuen tarkistamissääntöjä. Lue lisää opintotuen tarkistamissäännöistä.

Pääsääntöisesti asumisolosuhteiden muutos katsotaan toistaiseksi voimassa olevaksi olosuhteeksi ja asumislisä tarkistetaan sen kuukauden alusta lukien, jolloin uusi olosuhde kestää ensimmäisen kerran 18 päivää. Näin toimitaan silloin, kun kyseessä on toistaiseksi voimassa oleva vuokrasopimus tai pitkäaikainen määräaikainen vuokrasopimus.

Asumislisää myönnettäessä uutena olosuhteena pidetään asumispäiviä uudessa asunnossa ja asumislisää lakkautettaessa uutena olosuhteena pidetään asumispäiviä muualla kuin siinä asunnossa, johon asumislisää on aiemmin maksettu.

Määräaikaista olosuhdemuutosta koskevia tarkistussääntöjä käytetään asumislisän tarkistamisessa silloin, kun kyse on ulkomaan opiskelujaksosta tai työharjoittelu- ja työssäoppimisyksiköstä johtuvasta muutoksesta asumisessa.

Jos opiskelijan vuokrasopimuksen kesto on sidottu lukuvuoden keston (esim. oppilaitoksen tarjoama vuokra-asunto vain opintojen ajaksi), asumislisä myönnetään opintolinjan tukiajan mukaisille kuukausille.

Tieto opiskelijan asumisolosuhteiden muutoksesta voidaan saada opiskelijalta itseltään tai yleistietomuutostietojen perusteella (VTJ-tiedon muutos). Jos tietoa opiskelijan asumisolosuhteiden muutoksesta ei saada ajoissa, asumislisää saatetaan maksaa väärin asumistietojen perusteella. Jos opiskelijan asumisolosuhteet ovat muuttuneet siten, että asumislisän määrää tulisi korottaa, korotus myönnetään uuden hakemuksen perusteella aikaisintaan hakemuksen jättämiskuukaudesta lukien. Jos asumislisää on maksettu olosuhdemuutoksen johdosta liikaa, asumislisä tarkistetaan olosuhteiden tosiasiallisen muutosajankohdan perusteella.

Liikaa maksettu asumislisä peritään pääsääntöisesti takaisin. Asumislisää ei kuitenkaan peritä pois siltä osin, kuin opiskelija olisi tosiasiallisten asumisolosuhteidensa perusteella ollut siihen oikeutettu. Asumislisän liikamaksusta voidaan luopua myös silloin, jos aiheettomasti maksettu määrä on vähäinen.

Esimerkki

Opiskelija vastaa asumislisän määräaikaistarkistukseen 15.10.2009, jolloin ilmenee, että hän on muuttanut uuteen vuokra-asuntoon jo 1.3.2009. Asumislisä on ollut maksussa entisten asumistietojen perusteella ja vuokran määrä on ollut 230 e/kk. Jos uuden asunnon asumiskustannukset ovat 300 e/kk, asumislisä tarkistetaan uuteen asuntoon 1.10.2009 lukien. Jos uuden asunnon asumiskustannukset ovat 200 e/kk, opiskelijalle on maksettu liikaa asumislisää ajalla 1.3.-31.10.2009. Asumislisä tarkistetaan 1.3.2009 lukien ja liikaa maksettu osuus asumislisästä voidaan periä takaisin.

Määräaikaistarkistus

Asumislisän määräaikaistarkistuksia ei tehdä enää vuoden 2017 syksystä alkaen.

1.13 Lakkauttaminen

Opintotuki lakkautetaan mm., kun opiskelija valmistuu, opinnot keskeytyvät tai opiskelijalle myönnetään estävä etuus. Ks. valmistumisen ja keskeyttämisen osalta kohta [Valmistuminen tai opintojen keskeyttäminen](#).

Opintotuki voidaan lakkauttaa opiskelijaa kuulematta, kun oppilaitos ilmoittaa opiskelijan valmistumisesta tai opintojen keskeyttymisestä. Opintojen keskeyttämisen perusteella opintotuki voidaan lakkauttaa opiskelijaa kuulematta vain, jos oppilaitoksen antama tieto perustuu opiskelijan omaan ilmoitukseen. Opintotuen maksaminen voidaan väliaikaisesti keskeyttää tai tarkistaa, jos on perusteltua syytä olettaa, että opintotuki

olisi lakkautettava tai sen määrää vähennettävä. Ks. menettelyistä tarkemmin kohdasta [Tuen väliaikainen keskeyttäminen](#).

Opintotuki voidaan lakkauttaa myös opiskelijan oman pyynnön perusteella. Ks. tarkemmin kohta [Tuen vapaaehtoinen lakkauttaminen](#).

Lakkautus ja opintolainan nostokielto

Lakkautuksessa tulee aina valita järjestelmästä oikea lakkautusperuste, jonka perusteella opiskelijan opintolainaan joko muodostuu tai ei muodostu nostokieltoa. Tilanteissa, joissa opiskelu jatkuu opintotuen lakkautuksesta huolimatta, ei tulisi muodostua nostokieltoa (esim. samoihin opintoihin myönnetty kuntoutusraha).

Jos opintotuki on lakkautettu aiemmin siten, että opintotukeen ei ole muodostunut nostokieltoa ja myöhemmän olosuhdemuutoksen (valmistuminen tai opintojen keskeytyminen) vuoksi nostokielto tulisi muodostua, opintotukeen tulee tehdä uusi teknisluontoinen lakkautus.

Ks. tarkemmin tekninen ohje Ratkaisun jälkeen tapahtuvat muutokset - Lakkautus.

Lakkauttaminen kuolemantapauksessa

Opiskelijan kuollessa opintotuki lakkautetaan kuolemaa seuraavan kuukauden alusta lukien. Jos lakkautuksella ei synny liikamaksua, lakkautuksen voi tehdä päätöksettömänä ratkaisuna. Huomaa, että voimassa oleva lainatakaus kuitenkin estää päätöksettömän ratkaisun tekemisen. Jos liikamaksua syntyy eikä liikamaksun takaisinperinnästä luovuta lakkautuspäätöksen yhteydessä, lakkautuksesta annetaan päätös ja liikamaksusta kuullaan kuolinpesää. Jos Kelassa ei ole vielä mihinkään etuuteen selvitetty kuolinpesän edustajaa ja osoitetta, lähetä päätös opiskelijan viimeisimpään osoitteeseen ja kirjaa saajaksi *Etunimi Sukunimi:n kuolinpesä*. Lue tarkemmin teknisestä ohjeesta kohdasta Henkilötiedot (kela.fi).

Hallintolain 45 §:n mukaan Kelan on perusteltava päätöksensä. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ovat vaikuttaneet ratkaisuun. Päätöksen perustelut voidaan kuitenkin jättää esittämättä esimerkiksi silloin, jos perusteleminen on erityisestä syystä ilmeisen tarpeetonta. Tällä perusteella on katsottu, että kuolema on usein niin selkeä etuuden lakkautusperuste, että sitä ei ole syytä erikseen mainita päätöksessä.

Miten toimitaan ratkaisutyössä?

Kun teet päätöstä etuudensaajan kuoleman vuoksi, ota huomioon seuraavat asiat:

1. Lisää sopivaan kohtaan päätöstä pahoittelu: *Osanottomme menetyksenne johdosta*.
2. Lue lakkautuspäätös läpi. Kuolemaa ei saa mainita päätöksessä etuuden lakkautusperusteena. Koska päätös lähetetään kuolinpesälle, muokkaa tarvittaessa päätöksen tekstiä tilanteeseen paremmin sopivaksi:
 - a. Poista etuuspäätöksestä sinuttelu ja kaikki opiskelijan puhuttelu sekä maininta OmaKelasta.
 - b. Muokkaa päätöksen "Huomautuksia"-kohdan kuulemistekstiä:
 - i. Poista fraasi OTW25 (tarkista ennen fraasin poistamista, mihin mennessä vastaus kuulemiseen pyydetään).
 - ii. Lisää fraasi OTW28 (täydennä, mihin mennessä vastaus kuulemiseen pyydetään).

3. Muokkaa myös takaisinperintäpäätöksen tekstiä sopimaan paremmin kuolinpesälle. Lisää päätökseen fraasi YGW24 tai teksti: "Takaisin perittävä määrä tulee huomioida perunkirjoituksessa ja se on kirjattava velkana perukirjaan."

Katso lisää Kuolinpesältä periminen

Päätöksessä pitää olla valitusosoitus liitteenä hallintolain mukaisesti.

Vaikka kuolemaa lakkautuksen syynä ei lue päätöksessä, kirjoita se kuitenkin Oiwa-kommenttiin.

1.13.1 Valmistuminen tai opintojen keskeytyminen

Opiskelijan valmistuessa tai keskeyttäessä opintonsa opintotuki lakkautetaan valmistumis- tai keskeyttämiskuukauden alusta lukien, jos opiskelija valmistuu tai keskeyttää opintonsa ennen kuukauden 18:ta päivää. Muussa tapauksessa, eli opiskelijan valmistuessa tai keskeyttäessä opintonsa kuukauden 18. päivä tai myöhemmin, tuki lakkautetaan valmistumis- tai keskeyttämiskuukautta seuraavan kuukauden alusta lukien. (OTL 65/1994 25 § 4 mom.)

Lakkauttaminen ja kuuleminen

Opintotuki voidaan lakkauttaa opiskelijaa kuulematta, kun Kela saa joko Koski- tai Virta-tietovarannosta taikka oppilaitokselta tiedon opiskelijan **valmistumisesta**.

Opiskelun **keskeytymisen** perusteella opintotuki voidaan lakkauttaa opiskelijaa kuulematta vain, jos Koski-tai Virta-tietovarannosta taikka oppilaitokselta saatu tieto perustuu opiskelijan **omaan ilmoitukseen**.

- Koski-tietovarannosta saatavan tiedon katsotaan perustuvan opiskelijaan omaan ilmoitukseen vain, jos tieto on "Eronnut". Kaikissa muissa tilanteissa opiskelijaa on kuultava.
- Oppilaitoksen valvontailmoituksella ilmoittaman keskeytysajankohdan katsotaan perustuvan opiskelijan omaan ilmoitukseen, jos opiskelija on vahvistanut tiedon oppilaitoksen valvontailmoituksessa allekirjoituksellaan tai muulla tavoin todisteellisesti (esim. valvontailmoituksen liitteenä toimitettu opiskelijan kirjallinen keskeyttämisilmoitus). Muutoin opiskelijaa on kuultava.

Lue kuulemisesta lisää kohdasta Tarkistaminen - [Väliaikainen tarkistaminen ja kuuleminen](#).

(OTL 65/1994 25 a § 5 mom.)

Valmistuminen

Opiskelijan **valmistumispäivä** on tutkintotodistuksen mukainen tutkinnon suorituspäivä.

Lukiolaisen kaksi todistusta

KOSKI-tietovarannosta saadaan lukiolaisen valmistumistieto, kun hän saa **lukion päättötodistuksen** lukiokurssien suorittamisesta. Lukiolainen ei ole välttämättä vielä suorittanut pakollisia kirjoituksia, vaikka hän saisi lukion päättötodistuksen, joten opiskelu ja opintotukioikeus saattaa jatkua "valmistumis-tiedosta" huolimatta. Selvitä KOSKI-tietovarannosta, onko lukiolainen jo saanut myös **YO-tutkintotodistuksen**. Kuule lukiolaista, jos hän ei ole vielä saanut YO-tutkintotodistusta (kirje **OTS15**). Jos on

kyse vain toukokuun tuesta, voit sulkea Oiwa-työn. Opintotuen maksaminen saa jatkua toukokuun loppuun saakka eikä opiskelijaa tarvitse kuulla.

Esimerkki

Kela saa Koski-tietovarannosta tiedon, että lukiolainen on suorittanut lukion oppimäärän 5.5.2022. Näet kuitenkin Koskesta, että opiskelijalla on edelleen YO-tutkinto kesken ja opiskelija saanee YO-tutkintotodistuksen 4.6.2022. Opiskelijalle voidaan maksaa opintotukea 31.5.2022 saakka alkuperäisen päätöksen mukaisesti ja Oiwa-työn saa sulkea.

Yhdistelmätutkinnon opiskelija valmistuu toisista opinnoista

Yhdistelmätutkinnon opiskelijan opintotuki on yleensä maksussa ammatilliseen tutkintoon. Opintotuki lakkautetaan, kun opiskelija suorittaa ammatillisen tutkinnon. Jos opiskelijalla on edelleen toisen tutkinnon opintoja jäljellä, niihin pitää hakea tukea uudella hakemuksella. Jos kuitenkin opintotuesta tulee liikamaksua ajalle, jolloin yhdistelmätutkinnon opinnot ovat olleet kesken, opintotukipäätös voidaan opiskelijan pyynnöstä oikaista. Oikaisupäätöksellä tuki myönnetään sen koulutuksen linjatiedolla, joka on edelleen kesken.

Esimerkki

Opiskelija on saanut kolmannen opiskeluvuoden keväällä ammatillisen perustutkinnon tutkintotodistuksen 5.5.2022, joten opintotuki on lakkautettu 1.5.2022. Toukokuulle tulee opintotuen liikamaksua. Opiskelija vastaa liikamaksun kuulemiseen ja kertoo, että hänen lukio-opintonsa jatkuivat vielä toukokuun loppuun saakka. Opiskelija kertoo, ettei hän ymmärtänyt, että tuki lakkaa jo toukokuun alusta vaan hän kuvitteli saavansa opintotukea kevään loppuun saakka. Opintotukipäätöksen voi oikaista toukokuun osalta opiskelijalle eduksi, jolloin liikamaksu poistuu. Toukokuun tuki ratkaistaan oikaisupäätöksellä lukion linjatiedolle, jotta myös tulovalvonta huomioi valmistumistiedon oikein. Jos lukio-opinnot jatkuvat vielä lukuvuonna 2022-2023, opintotukea pitää hakea uudella hakemuksella.

31.12.2021 saakka voimassa ollut poikkeus (ammatillinen koulutus ja Koski-tietovaranto)

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisessa koulutuksessa opiskelija saa tutkintotodistuksen viimeistään 2 viikon kuluttua viimeisestä hyväksytystä näyttökokeesta. Koulutuksen ei tulisi jatkua tämän jälkeen eikä koulutuksen järjestäjä saa OKM:n rahoitusta tutkintotodistuksen jälkeen järjestetyistä opinnoista. Jos opiskelija hakee opintotukea vielä valmistumispäivän jälkeisten opintojen ajalle, ilmoita tästä lakiyksikön opintotukiryhmään. Voit oikaista opintotukipäätöksen siltä ajalta, kun opintotuesta on tullut liikamaksua.

Esimerkki

Opiskelija on saanut ammatillisen perustutkinnon tutkintotodistuksen 17.5.2019, joten opintotuki on lakkautettu 1.5.2019. Toukokuulle tulee opintotuen liikamaksua. Opiskelija vastaa liikamaksun kuulemiseen ja kertoo, että hänen opintonsa jatkuivat vielä toukokuun loppuun saakka. Liitteenä on oppilaitoksen todistus valmistumisen jälkeisistä opinnoista. Opintotukipäätöksen voi oikaista toukokuun osalta opiskelijalle eduksi, jolloin liikamaksu poistuu.

HUOM! Kela saa Koski-tietovarannosta 1.1.2022 alkaen ammatillisen koulutuksen tutkintotiedot, joita hyödynnetään tulovalvonnassa. Tieto on jatkossa aina sitova eikä siitä voi poiketa. Jos opiskelija kertoo, että hänen opiskelunsa on jatkunut Koski-tietovarantoon kirjatun valmistumispäivän jälkeen, tieto pitää korjata, jotta opintotuen maksamista voitaisiin jatkaa.

Valmistuminen toisen asteen opinnoissa ennen 1.1.2018 (huomioi tulovalvonnassa)

Ennen 1.1.2018 toisen asteen opiskelijan opinnot saattoivat käytännössä päättyä jo ennen valmistumispäivää esimerkiksi hyväksilukujen takia. Opintotuki voitiin opintojen keskeytymisestä huolimatta maksaa valmistumiseen (tutkintotodistuksen saamiseen) saakka.

Esimerkki

Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaista näyttötutkintoon valmistavaa koulutusta suorittava opiskelija sai näyttötutkintoon valmistavat opinnot ja viimeisen näyttökokeen suoritettua 6.3.2017. Opiskelija sai tässä yhteydessä todistuksen tutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistumisesta. Tutkintotoimikunta kokoontui seuraavan kerran 9.4.2017 ja opiskelija sai tutkintotodistuksen vasta tuolloin. Opintolinjan muut opiskelijat jatkoivat vielä opintojaan ja linjan tukiaika päättyi vasta 31.5.2017. Opintotuki voitiin maksaa valmistumiseen saakka eli opintotuki lakkautettiin 1.4. alkaen.

Ennen 1.1.2018 ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaisessa näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa opiskelija saattoi saada tutkintotodistuksen jo ennen kuin valmistava koulutus päättyi. Opintotuki voitiin maksaa valmistavan koulutuksen päättymiseen saakka.

Esimerkki

Opiskelija sai näyttötutkintotodistuksen 5.2.2017. Näyttötutkintoon valmistava koulutus päättyi kuitenkin vasta 22.2.2017. Opintotuki voitiin maksaa 28.2.2017 saakka.

Korkeakouluopintojen keskeytyminen / lukukausikohtainen läsnäolo

Jos korkeakouluopiskelija ei ilmoittaudu läsnä olevaksi, hänellä ei ole oikeutta suorittaa opintoja ja opintotuki lakkautetaan lukukauden alusta alkaen.

Jos opiskelijan läsnäolotietoa myöhemmin korjataan, opintotuki voidaan myöntää uudelleen. Jo maksetun tuen takaisinperinnästä voidaan luopua, jos opiskelija osoittaa opiskelleensa lukukauden alusta alkaen.

Opintotuki voidaan myöntää ja maksaa Suomessa suoritettaviin opintoihin kuuluvan ulkomaan opiskelujakson ajalle, vaikka opiskelija ei ole ilmoittautunut läsnä olevaksi suomalaisessa oppilaitoksessaan. Opiskelijan on kuitenkin oltava läsnä oleva, jos ulkomaan jakso alkaa tai päättyy kesken lukukauden ja jos opintotukea maksetaan myös Suomessa opiskelun perusteella vähintään 2 kuukaudelta lukukauden aikana (määräaikaisen olosuhdemuutoksen tarkistussäännöllä).

Esimerkki

Ulkomaan opiskelujakson kesto on 20.10. – 31.5. Ulkomailla opiskelevan tuki voidaan myöntää marraskuusta alkaen ja syys-lokakuun tuki tulee Suomessa

opiskelun perusteella. Koska opintotukea maksetaan syyslukukaudella vähintään 2 kuukaudelta Suomessa opiskelun perusteella, opiskelijan on joko ilmoittauduttava läsnä olevaksi syyslukukaudelle tai hänen on peruttava tai palautettava syys-lokakuun opintotuki. Jos opiskelija ei sitä tee, hänellä ei ole oikeutta syys- ja lokakuulta maksettuun opintotukeen.

Esimerkki

Jos ulkomaan opiskelujakson kesto on 10.10. – 31.5., ainoastaan syyskuun tuki maksetaan Suomessa opiskelun perusteella. Opiskelijan ei tarvitse olla läsnä oleva suomalaisessa oppilaitoksessa syys- eikä keuhkukaudella.

Jos opiskelijalle on kesätukena maksettu myös elokuun opintotuki ja hän ei ilmoittaudu syyslukukaudeksi läsnäolevaksi opiskelijaksi, selvitetään, onko opiskelija opiskellut elokuussa. Jos on, liikamaksuna olevan elokuun opintotuen takaisinperinnästä luovutaan. Jos opiskelija ei ole opiskellut elokuussa, mutta hän aikoo jatkaa opintojaan, opiskelija voi 30 päivän kuluessa maksaa elokuun tuen takaisin vapaaehtoisena palautuksena. Elokuun tuki peritään takaisin, jos opiskelija ei vastaa kuulemiseen, jos opiskelija on keskeyttänyt opintonsa tai jos hän ei määräajassa maksa elokuun tukea vapaaehtoisena palautuksena.

Mikä on muiden kuin korkeakouluopintojen keskeytymispäivä

Opintojen **keskeytymispäiväksi** katsotaan Koski-tietovarannosta saatava päivä (eronnut, katsotaan eronneeksi, väliaikaisesti keskeytynyt, peruutettu). Jos koulutus ei ole tietovarannossa, keskeytymispäiväksi katsotaan oppilaitoksen valvontailmoituksella ilmoittama päivä. Opiskelijan viimeinen opiskelupäivä eli päivä, jolloin hän on todellisuudessa osallistunut opetukseen, voi olla huomattavasti aikaisempi kuin päivä, jolloin opiskelu on virallisesti keskeytynyt. Tällä ei kuitenkaan ole merkitystä vaan tukioikeus jatkuu viralliseen keskeytymispäivään saakka.

Vanha ohjeistus ennen 1.8.2019

Toisen asteen oppilaitoksissa opiskelevan opiskelijan keskeyttämispäiväksi katsotaan yleensä oppilaitoksen ilmoittama viimeinen opiskelupäivä. Viimeinen opiskelupäivä on se päivä, jolloin opiskelija on viimeisen kerran opiskellut. Opiskelulla tarkoitetaan kaikkia opiskelumuotoja, joihin osallistuminen tai joiden suorittaminen on todennettavissa (läsnä- ja etäopiskelu, työssä tapahtuva opiskelu). Jos oppilaitos ilmoittaa vain virallisen päivän, josta alkaen opiskelija on katsottu eronneeksi, tulee lisäksi selvittää viimeinen opiskelupäivä. Virallinen eropäivä voi olla useita kuukausi myöhäisempi kuin todellinen viimeinen opiskelupäivä.

Opintojen tilapäinen keskeytyminen (lähinnä toisella asteella)

Edellä kerrottuja ohjeistuksia sovelletaan myös niissä tilanteissa, joissa opinnot keskeytyvät tilapäisesti (esimerkiksi opiskelija keskeyttää opinnot kahden kuukauden ulkomaan matkan vuoksi tai oppilaitos erottaa opiskelijan):

- Opintotuki lakkautetaan ensisijaisesti vain opintojen virallisen keskeytymistiedon perusteella.
- Opintotuen maksaminen voi jatkua sen kuun alusta, jonka aikana opiskelijalla on 18 opintotukeen oikeuttavaan aikaan kuuluvaa päivää.
- Opiskelijan oman lakkautuspyynnön perusteella ei tulisi muodostua liikamaksua, jos opinnot eivät virallisesti keskeydy. Ks. tarkempi ohjeistus seuraavasta kohdasta.

Esimerkki

Opiskelija keskeyttää opinnot henkilökohtaisista syistä (esim. päihdekuntoutuksen vuoksi) ajalle 15.1.–20.3. Opintotukeen ei ole oikeutta ajalla 1.1.–31.3.

Jos opinnot keskeytyvät ja jatkuvat saman kalenterikuukauden aikana, kyseiseltä kuukaudelta ei voi saada opintotukea, jos kalenterikuukaudessa on alle 18 opiskeluaikaan kuuluvaa päivää.

Esimerkki

Opiskelija erotetaan koulusta ajalle 13.10.–26.10. Lokakuussa on 17 opiskelupäivää (12 + 5), joten opintotukeen ei ole oikeutta lokakuulta.

Lukio-opintojen väliaikainen keskeytyminen ulkomaan vaihdon ajalle tai muun tilapäisen opiskelujakson ajalle

Lukiolaisen opiskeluoikeus keskeytyy yleensä väliaikaisesti, kun opiskelija on ulkomaan vaihdossa. Jos oppilaitos kuitenkin vahvistaa, että ulkomaan vaihto-opinnot ovat päätoimisia, opintotuki voidaan myöntää.

Joissain harvinaisissa tilanteissa opiskelija saattaa myös keskeyttää varsinaisen opiskeluoikeutensa sellaiselle tilapäiselle jaksolle, jonka hän suorittaa muualla päin Suomea. Esimerkiksi urheilulukiolainen voi suorittaa jonkun opiskelujakson urheilulajinsa takia eri paikkakunnalla. Jos opiskelija suorittaa tällaisen jakson aikana lukion aineopintoja (Koski-tietovarannossa oppiaineen oppimäärä), jotka hyväksiluetaan hänen varsinaiseen lukiotutkintoonsa, opintotuen maksamista voi jatkaa. Tällainen omaehtoinen opiskelujakso voi olla myös ulkomailla, mutta opiskelija ei voi saada ulkomaan suuruista tukea, koska oleskelu ulkomailla ei johdu opiskelusta.

Esimerkki

Urheilulukiolainen suorittaa nuorten oppimäärää Sotkamossa. Hän keskeyttää nuorten oppimäärän tilapäisesti 13.4.2021 alkaen ja jatkaa nuorten oppimäärää taas elokuussa 2021. Opiskelijalla on Koski-tietovarannon mukaan oppiaineen oppimäärän opiskeluoikeus 13.4.2021 alkaen. Opintotuen maksamista voidaan jatkaa huhti-toukokuulle 2021, vaikka opiskelija on keskeyttänyt varsinaisen opiskeluoikeutensa.

Opiskelijan oma ilmoitus opintojen keskeytymisestä tai valmistumisesta

Lue lisää etuosohjeen kohdasta Lakkauttaminen - [Tuen vapaaehtoinen lakkauttaminen](#).

Opintojen keskeytyminen sairauden takia - ohjeistus 1.8.2021 alkaen

Opintotuki lakkautetaan opintojen virallisen keskeytymispäivän perusteella, vaikka keskeytymisen syy olisi sairaus.

Esimerkki

Koski-tietovarannosta tulee tieto, että opinnot ovat keskeytyneet 9.11.2021. Opiskelijalle lähtee automaattinen kuuleminen opintojen keskeytymisestä. Opiskelija vastaa kuulemiseen ja kertoo, että opinnot keskeytyivät

sairauden takia, mutta sairauspäivärahahakemusta ei ole vireillä. Opintotuki lakkautetaan 1.11.2021 alkaen.

Sairauspäivärahahakemus vireillä

Jos opiskelijalla on sairauspäivärahahakemus vireillä, kun Koskesta (tai Virrasta) saadaan virallinen tieto opintojen keskeytymisestä, opintotuen maksamista voidaan jatkaa kunnes sairauspäivärahahakemus on käsitelty. Opiskelijaa ei tällaisessa tilanteessa kuulla opintojen keskeytymisestä. Voidaan katsoa, että opiskelija vahvistaa opintojen keskeytymisen sairauspäivärahahakemuksella.

Esimerkki

Koski-tietovarannosta tulee tieto, että opinnot ovat keskeytyneet väliaikaisesti 9.11.2021 alkaen. Opiskelijalla on sairauspäivärahahakemus vireillä, joten hänelle ei lähde automaattisesti kuulemiskirjettä. Jätä opintojen keskeytymistä koskeva Oiwa-työ odottamaan sairauspäivärahahakemuksen käsittelyä.

Sairauspäivärahaa ollaan myöntämässä omavastuun jälkeen 20.11.2021 alkaen ja sairauspäivärahan käsittelijä pyytää lakkauttamaan opintotuen. Ota tässä vaiheessa huomioon odottamassa oleva Oiwa-työ opintojen keskeytymisestä ja tee opintotuen lakkautus 1.11.2021 alkaen. Kirjaa lakkautustietoihin opintojen keskeytymispäivä. Kirjaa liikamaksun syyksi opintojen keskeytyminen. Sairauspäiväraha voidaan myöntää täytenä koko ajalle. Jos opiskelija on ehtinyt saada opintotukea liikaa 1.11.-31.12.2021, peri liikamaksu regressinä ajalle 20.11.-31.12.2021 myönnettävästä sairauspäivärahasta.

HUOM! Rekisteröi opintotuen maksuvaatimus sairauspäivärahaan aina kuukausikohtaisena eli tässä esimerkissä ajalle 1.11-31.12.2021.

Kuuleminen voidaan jättää tekemättä, vaikka opiskelija hakisi sairauspäivärahaa vasta joitain päiviä myöhemmästä ajankohdasta alkaen kuin mikä on opintojen keskeytymispäivä.

Esimerkki

Koski-tietovarannosta tulee tieto, että opinnot ovat keskeytyneet väliaikaisesti 1.11.2021 alkaen. Opiskelija on saanut lääkärintodistuksen ja hakenut sairauspäivärahaa vasta 15.11.2021 alkaen. Voit toimia edellisen esimerkin mukaisesti.

Jos sairauspäivärahahakemus kuitenkin hylätään, kuule opiskelijaa opintojen keskeytymisestä ennen opintotuen lakkautuspäätöksen tekemistä.

Esimerkki

Koski-tietovarannosta on saatu tieto, että opinnot ovat keskeytyneet väliaikaisesti 1.11.2021 alkaen. Opiskelija on hakenut sairauspäivärahaa 1.11.2021 alkaen. Opintotuen maksamista on jatkettu sairauspäivärahahakemuksen käsittelyn ajan. Sairauspäivärahasta annetaan 15.1.2022 hylkäävä päätös. Opintotukea on ehditty maksaa liikaa 1.11.2021-31.1.2022. Ennen kuin teet opintotuen lakkautuspäätöksen 1.11.2021 alkaen, kuule opiskelijaa opintojen keskeytymisestä.

Aiempi ohjeistus

Jos sinulla on tarvetta, voit tutustua tämän ohjekohdan loppupuolella olevaan osioon, miten opintotuen lakkauttaminen oli ohjeistettu 31.7.2021 saakka.

Opintojen keskeytyminen muissa OTL 6 §:n tilanteissa - ohjeistus 1.8.2021 alkaen

Jos opiskelijan opinnot keskeytyvät, opintotuki lakkautetaan aina opintojen keskeytymispäivän perusteella. Näin toimitaan riippumatta siitä, mikä on opintojen keskeytymisen syy.

Esimerkki

Koski-tietovarannosta tulee tieto, että opinnot ovat keskeytyneet väliaikaisesti 15.10.2021 alkaen. Opiskelijalle lähtee automaattinen kuuleminen opintojen keskeytymisestä. Opiskelija vastaa kuulemiseen ja kertoo, että opinnot keskeytyivät siviilipalveluksen takia. Siviilipalvelus alkoi 18.10.2021. Opintotuki lakkautetaan 1.10.2021 alkaen, koska opinnot ovat keskeytyneet ennen kuukauden 18. päivää.

Aiempi ohjeistus

Jos sinulla on tarvetta, voit tutustua tämän ohjekohdan loppupuolella olevaan osioon, miten opintotuen lakkauttaminen oli ohjeistettu 31.7.2021 saakka.

Opintojen keskeytyminen lukuvuoden alussa

Opintojen ei edellytetä kestäneen yhtäjaksoisesti vähintään 8 viikkoa, jotta opiskelijalla voisi olla oikeus opintotukeen. Opintojen ei myöskään edellytetä kestäneen vähintään 18 päivää. Opiskelijan keskeyttäessä opintonsa lukuvuoden alussa, opintotuki lakkautetaan lukuvuoden alusta lukien, jos viimeinen koulussaolopäivä on kuukauden 1.-17. päivä. Opintotuki lakkautetaan keskeyttämiskuukautta seuraavan kuukauden alusta lukien, jos viimeinen koulussaolopäivä on kuukauden 18.-31. päivä.

Esimerkki

Opiskelija on aloittanut opinnot 4.8.2015 ja keskeyttää opinnot 19.8.2015. Opintotuki lakkautetaan 1.9.2015 alkaen, vaikka opinnot eivät kestä yhtäjaksoisesti vähintään 18 päivää.

Opintotuki lakkautetaan myönnön alusta lukien, jos opiskelija ei aloita ollenkaan opintoja tai jos opiskelija keskeyttää opintonsa sellaisen kuukauden aikana, jolloin ei ole vielä ollut oikeutettu opintotukeen opintolinjan tukiajan perusteella. Jos opiskelijan opintotuki lakkautetaan myönnön alusta lukien, tulee opintotukipäätöstä oikaista opiskelijan suostumuksella tai tehdä päätöksen poistoesitys opintotuen muutoksenhakulautakunnalle. Ks. kuitenkin [oikaisua koskevasta etuusohjeesta](#) poikkeusmenettely niissä tilanteissa, joissa opiskelija ei aloita opintojaan lainkaan.

Jos opiskelijan tuki lakkautetaan sellaisesta ajankohdasta alkaen, josta tukea ei ole myönnetty tai tarkistettu, lakkautus voidaan tehdä tarkistusratkaisuna. Jos tieto opintojen keskeyttämisestä ei perustu opiskelijan omaan ilmoitukseen, opiskelijaa tulee kuitenkin aina kuulla ennen lakkautusratkaisun tekemistä.

Esimerkki

Opiskelija on aloittanut opinnot 5.8.2015 ja keskeyttää opinnot 15.8.2015. Opintotuki on myönnetty 1.8.2015 alkaen. Opintotukeen ei ole oikeutta 1.8.2015 alkaen, joten opiskelijalta on pyydettävä suostumus päätöksen oikaisemiseen.

Oppilaitoksen vaihtaminen

Jos opiskelija on vaihtanut opintolinjaa tai oppilaitosta, opiskelijan tulee tehdä uusi opintotukihakemus. Opintotukioikeus jatkuu kuitenkin keskeytyksestä, jos opintojen väliin jäävä aika on korkeintaan viikko.

Esimerkki

Opiskelija on keskeyttänyt ammattikorkeakouluopinnot perjantaina 10.4.2015. Hän aloittaa uudet opinnot ammatillisessa oppilaitoksessa maanantaina 20.4.2015. Opintotuki tarkistetaan ammatillisiin opintoihin 1.5.2015 alkaen. Voidaan katsoa, että opintojen välissä on viikon katkos, vaikka käytännössä opintojen välissä on kokonainen kalenteriviikko ja yksi viikonloppu.

Esimerkki

Opiskelija on keskeyttänyt opinnot ammatillisessa oppilaitoksessa tiistaina 14.10.2014. Hän aloittaa uudet opinnot ammattikorkeakoulussa maanantaina 27.10.2014. Opintojen välissä on yli viikon katkos. Opintotuki lakkautetaan aiempiin opintoihin 1.10.2014 ja myönnetään uusiin opintoihin 1.11.2014 alkaen. Lokakuulle tulee 18 opiskeluaikaan kuuluvaa päivää (1.-14.10. ja 27.10.-31.10.), mutta tällä ei ole merkitystä, kun on kyse aiempien opintojen keskeytymisestä ja uusien opintojen aloittamisesta.

Jos opiskelija ei ole jättänyt uutta hakemusta, tuen maksamista on saatettu jatkaa keskeytettyjen opintojen perusteella. Opintotukea ei kuitenkaan tällöin peritä takaisin, jos opiskelijalla olisi ollut opintotukioikeus kyseiseltä ajalta myös uusien aloittamiensa opintojen perusteella. Jos tuen määrä uusissa aloitetuissa opinnoissa on pienempi, tuki tarkistetaan uusiin opintoihin opintojen aloittamisajankohdasta lukien. Jos tuen määrä on suurempi, tuki tarkistetaan hakemuksen jättämisajankohdasta lukien.

Vanha ohjeistus 31.7.2021 saakka - opintojen keskeytyminen sairauden takia

Jos opinnot keskeytyvät **enintään kahden kuukauden ajaksi sairauden vuoksi**, opintotuki voidaan pitää maksussa. Tätä sääntöä sovelletaan vain silloin, kun opintojen keskeytyminen johtuu sairaudesta. Kaikissa muissa tilanteissa opintotuki lakkautetaan opintojen virallisen keskeytymispäivän perusteella.

Jos opinnot keskeytyvät **pidemmäksi ajaksi**, tuki tarkistetaan.

Koulutus, joka on Koskessa

Kun tieto opintojen keskeytymisestä saadaan Koski-tietovarannosta, Kelalla ei ole yleensä tietoa, johtuuko keskeytyminen sairaudesta. Jos opiskelijalla on sairauspäiväraahakemus vireillä, opintotuen maksaminen voi jatkua, kunnes sairauspäiväraahakemus on käsitelty.

Jos sairauspäivärahahakemusta ei ole vireillä, opintotuen maksaminen keskeytetään ja opiskelijaa kuullaan.

- Jos opinnot keskeytyvät enintään 2 kuukaudeksi, opintotuen maksaminen voi jatkua.
- Jos tieto opintojen keskeytymisestä yli 2 kuukaudelle saadaan ajoissa, opintotuki lakkautetaan opintojen keskeytymispäivän perusteella.
- Jos tietoa opintojen keskeytymisestä yli 2 kuukaudelle ei saada ajoissa, opintotukea ei peritä takaisin kahdelta ensimmäiseltä sairauskuukaudelta, ellei opiskelijalle myönnetä sairauspäivärahaa taikka ellei opiskelija tätä pyydä. Tee lakkautus syykoodilla 99 ja lisää päätökseen fraasi **OTB82**.

Esimerkki

Koski-tietovarannosta saadaan 20.10.2019 tieto, että opiskelijan opinnot ovat väliaikaisesti keskeytyneet 5.10.2019. Opiskelijaa kuullaan ja opintotuen maksaminen keskeytetään 1.11.2019 alkaen. Opiskelija vastaa kuulemiseen ja kertoo, että hänellä on ollut terveydellisiä syitä, joiden takia hänen on pakko keskeyttää opiskelu hetkeksi, ehkä pariksi kolmeksi kuukaudeksi. Opiskelija ei ole hakenut sairauspäivärahaa. Opintotuki lakkautetaan 1.11.2019 alkaen. Lokakuun opintotukea ei peritä takaisin.

Esimerkki

Koski-tietovarannosta saadaan 20.10.2019 tieto, että opiskelijan opinnot ovat väliaikaisesti keskeytyneet 5.10.2019. Opiskelijaa kuullaan ja opintotuen maksaminen keskeytetään 1.11.2019 alkaen. Opiskelija vastaa kuulemiseen ja kertoo, että hänellä on ollut pieni operaatio ja hänellä on vain 4 viikon sairausloma. Hän pyytää, että opintotukea ei lakkautettaisi. Hän ei aio hakea sairauspäivärahaa. Opintotuen maksamista voidaan opiskelijan selvityksen perusteella jatkaa yhtäjaksoisesti.

Koulutus, joka ei ole Koskessa

Lyhytaikaisen sairauden vuoksi opiskelijan ei tarvitse siirtyä sairauspäivärahalle. Opiskelija voi halutessaan nostaa opintotukea, jos opinnot keskeytyvät enintään kahden kuukauden ajalle sairauden vuoksi.

Esimerkki

Pelastusopistolta tulee valvontailmoitus, että opiskelijan opinnot keskeytyvät sairauden vuoksi ajalla 5.3.-5.5. Opintotuen maksaminen voi jatkua. Opiskelijaa ei tarvitse kuulla opintojen keskeytymisestä ja työn voi sulkea. Opiskelijalla ei kuitenkaan ole oikeutta koulumatkatukeen ajalta 1.3.-30.4., joten varmista, että koulumatkatuen ratkaisija saa tiedon opintojen keskeytymisestä.

Jos opinnot keskeytyvät sairauden vuoksi kahta kuukautta pidemmältä ajalta, on sairauspäiväraha opiskelijalle sopivampi toimeentulon muoto. Opintotukea saava opiskelija voi sairastuessaan hakea sairauspäivärahaa ja jatkaa opintotuen nostamista sairauspäivärahahakemuksen ratkaisemiseen saakka.

Esimerkki

Yksityiseltä oppilaitokselta tulee 13.4. valvontailmoitus, että opiskelijan opinnot ovat keskeytyneet kokonaan sairauden vuoksi 10.2. alkaen. Sairauspäivärahahakemus on vireillä. Opintotuen maksaminen saa jatkua,

kunnes sairauspäivärahahakemus on käsitelty. Sairauspäivärahahakemus käsitellään 27.4. ja sairauspäiväraha myönnetään 21.2. alkaen. Opintotuki lakkautetaan estävän etuuden perusteella 1.3. alkaen.

Jos sairauspäivärahahakemusta ei ole vireillä, kun tulee tieto, että opinnot keskeytyvät kahta kuukautta pidemmältä ajalta, opintotuki lakkautetaan. Jos tieto opintojen keskeytymisestä saadaan ajoissa, opintotuki lakkautetaan opintojen keskeytymispäivän perusteella.

Esimerkki

Yksityiseltä oppilaitokselta tulee 15.9. valvontailmoitus, että opiskelijan opinnot keskeytyvät sairauden vuoksi ajalla 5.10.2015 – 31.3.2016. Sairauspäivärahahakemusta ei ole vireillä. Opintotuki ehditään ratkaista ennen kuin lokakuun opintotuki on maksettu, joten opintotuki lakkautetaan 1.10. alkaen.

Jos tietoa opintojen keskeytymisestä ei saada ajoissa, opintotukea ei peritä takaisin kahdelta ensimmäiseltä sairauskuukaudelta, ellei opiskelija tätä pyydä. Jos opinnot keskeytyvät kahta kuukautta pidemmältä ajalta, eikä sairauspäivärahahakemusta ole vireillä, opintotuki lakkautetaan seuraavasta maksamattomasta erästä lukien, mutta kuitenkin viimeistään kahden kuukauden kuluessa opintojen keskeytymisestä. Näin toimitaan myös, jos sairauspäivärahahakemus on hylätty. Tee lakkautus syykoodilla 99 ja lisää päätökseen fraasi **OTB82**. Pankille ei tarvitse mennä ratkaisun yhteydessä lainan nostokieltoa.

Esimerkki

Yksityiseltä oppilaitokselta tulee 15.10. valvontailmoitus, että opiskelijan opinnot ovat keskeytyneet kokonaan sairauden vuoksi 5.10. alkaen. Sairauspäivärahahakemusta ei ole vireillä. Lokakuun opintotuki on jo ehditty maksaa, kun opintotuki ratkaistaan, joten lokakuuta ei peritä takaisin. Opintotuki lakkautetaan 1.11. alkaen. Jos myöhemmin saadaan tieto, että opiskelijalle on myönnetty sairauspäivärahaa vähintään 18 päivältä lokakuulle, opintotuki lakkautetaan estävän etuuden perusteella 1.10. alkaen.

Esimerkki

Yksityiseltä oppilaitokselta tulee 15.12.2015 valvontailmoitus, että opiskelijan opinnot ovat keskeytyneet kokonaan sairauden vuoksi ajalla 5.10.2015 – 28.2.2016. Opiskelija on hakenut sairauspäivärahaa, mutta sairauspäivärahahakemus on hylätty. Opintotukea ei peritä takaisin kahdelta ensimmäiseltä sairauskuukaudelta, joten opintotuki lakkautetaan 1.12. alkaen. Joulukuulta on ehditty maksaa liikaa opintotukea.

Vanha ohjeistus 31.7.2021 saakka - opintojen keskeytyminen muissa OTL 6 §:n tilanteissa

Jos opiskelu keskeytyy OTL 6 §:n mukaisessa tilanteessa, lakkautusperusteena käytetään ensisijaisesti olosuhdemuutoksen tarkistussääntöä (OTL 25 § 5 momentti), ei opintojen keskeytymisen lakkautussääntöä (OTL 25 § 4 momentti). Jos opintojen keskeytyminen johtuu siitä, että opiskelija on aloittanut oppisopimuskoulutuksen, työvoimakoulutuksen, asepalveluksen, siviilipalveluksen tai vankeusrangaistuksen suorittamisen, selvitä tarvittaessa estävän tilanteen alkupäivä. Jos opintojen keskeytymisen ja estävän tilanteen alkamisen väliin jäävä aika on korkeintaan

viikko, opintotuki lakkautetaan sen kuukauden alusta, jolloin estävä tilanne kestää ensimmäisen kerran vähintään 18 päivää. Jos estävän tilanteen alkupäivä ei selviä, opintotuki lakkautetaan opintojen keskeytymispäivän perusteella.

Esimerkki

Opiskelija keskeyttää opintonsa 14.4. ja aloittaa siviilipalveluksen 15.4. Koska estävä tilanne eli siviilipalvelus ei ole huhtikuussa voimassa vähintään 18 päivää, opintotuki lakkautetaan vasta 1.5. alkaen. Opintotukea ei lakkauteta 1.4. alkaen, vaikka opinnot keskeytyvät huhtikuussa ennen kuukauden 18:tä päivää.

Ks. aiheesta tarkemmin [Suhde muihin etuuksiin - Estävät etuudet](#).

1.13.2 Tuen vapaaehtoinen lakkauttaminen

Opintotuki voidaan aina lakkauttaa opiskelijan omasta pyynnöstä tulevalle ajalle. Pyyntö voi olla myös suullinen.

Opintotukea ei saa lakkauttaa **takautuvasti** pelkästään opiskelijan oman pyynnön perusteella. Takautuvan lakkauttamisen syynä on oltava **olosuhdemuutos, joka aiheuttaa lakisääteisesti opintotuen lakkauttamisen** (esim. opintojen keskeytyminen). Todellista lakkautusperustetta on myös käytettävä päätöksen perusteena.

Jos opiskelija ilmoittaa haluavansa lakkauttaa opintotuen **takautuvasti ajalta, jolloin hän olisi ollut oikeutettu tukeen** (tuen vapaaehtoinen lakkauttaminen esimerkiksi tulojen vuoksi), tuki tulee lakkauttaa seuraavasta mahdollisesta ajankohdasta lukien siten, että liikamaksua ei muodostu. Lisää päätökseen päätösteksti **OTBAN**. Päätöstekstissä kerrotaan, miten opiskelija voi halutessaan palauttaa aiempia tukikuukausia vapaaehtoisesti. Opiskelija voi palauttaa jo maksetun tuen vapaaehtoisesti tukivuotta seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä. Opiskelijan omien tulojen perusteella tuen takaisinperintään voidaan ryhtyä vasta tulovalvonnan yhteydessä, ei opiskelijan oman ilmoituksen perusteella.

Esimerkki

Opiskelija ilmoittaa 10.3.2020, että hän haluaa lakkauttaa opintotukensa tulojen vuoksi 1.1.2020 lukien. Tuki lakkautetaan 1.4.2020 lukien ja tammi-maaliskuun opintotuen opiskelija voi palauttaa vapaaehtoisesti takaisin.

Jos opiskelija ei ilmoita syytä tuen takautuvaan lakkauttamiseen, tulee tarvittaessa selvittää, onko opiskelijalla ollut oikeus jo maksettuun opintotukeen (saako estävää etuutta, onko keskeyttänyt opintonsa ym.). Jos opiskelijalla ei ole ollut oikeutta jo maksettuun tukeen, peritään liikaa maksettu opintotuki takaisin normaaleja takaisinperintään liittyviä menettelyjä noudattaen.

Aikuiskoulutustuen ensipäätös / maksupäätös

Aikuiskoulutustuen ensipäätös ei estä opintotuen myöntämistä, koska ensipäätöksellä vain todetaan, että opiskelijalla on oikeus etuuteen. Aikuiskoulutustukea maksetaan vasta aikuiskoulutustuen maksupäätöksellä, jota opiskelijan pitää hakea Työllisyysrahastolta erikseen.

Maksussa oleva opintotuki estää aikuiskoulutustuen saamisen, joten Työllisyysrahasto ei voi tehdä aikuiskoulutustuen maksupäätöstä sellaiselle kuukaudelle, jolta opiskelija saa opintotukea. Opiskelijan pitää itse pyytää Kelasta opintotuen lakkauttamista, jos hän haluaa opintotuen sijasta hakea aikuiskoulutustuen maksamista.

Jos opiskelija pyytää aikuiskoulutustuen ensipäätöksen saatuaan, että opintotuki lakkautetaan ensipäätöksen ajalle, opintotuki voidaan lakkauttaa takautuen, vaikka lakkautuksesta muodostuu liikamaksua. Lakkautusperusteena on se, että opiskelijalle ollaan myöntämässä estävää etuutta.

Esimerkki

Opiskelija on saanut opintotukea 1.8.2021 alkaen. Kelaan tulee 24.5.2022 Työllisyysrahastosta tieto, että opiskelijalle on annettu aikuiskoulutustuen ensipäätös 1.2.2022 alkaen. Ilmoitat opiskelijalle, että hän voi itse päättää, haluaako hän, että opintotuki lakkautetaan. Opiskelija pyytää opintotuen lakkauttamista 1.2.2022 alkaen. Voit lakkauttaa opintotuen 1.2.2022 alkaen, vaikka opintotuesta tulee liikamaksua 1.2.2022-31.5.2022.

Korkeakouluopiskelijalle voidaan palauttaa tukikuukaudet uudelleen käytettäväksi, kun on varmaa, että opiskelijalle on maksettu aikuiskoulutustukea. Lisää lakkautuspäätökseen fraasi OTW58, kun palautat tukikuukaudet opiskelijalle sillä perusteella, että hänelle on maksettu aikuiskoulutustukea.

Jos et voi palauttaa tukikuukausia lakkautuspäätöksen yhteydessä, koska aikuiskoulutustuen maksamisesta ei ole vielä varmuutta, kirjaa Liikamaksutyön kommenttiin, että tukikuukaudet voidaan palauttaa opiskelijalle, jos hänelle on maksettu aikuiskoulutustukea. Lähetä opiskelijalle 30 pv:n vapaaehtoisen palautuksen maksulomake. Opiskelija voi palauttaa tukikuukaudet myös vapaaehtoisesti. Lisää fraasiin OTW83 seuraava teksti: Vaikka et palauttais tukikuukausia vapaaehtoisesti, ne palautetaan uudelleen käyttöösi, kun sinulle on maksettu aikuiskoulutustukea.

Jos liikamaksutyötä käsitellessäsi huomaat, että opiskelijalle ei ole maksettu aikuiskoulutustukea, ole yhteydessä opiskelijaan ja kysy, onko hänen tarkoitus hakea aikuiskoulutustuen maksamista. Jos opiskelija vastaa, että hän aikoo hakea aikuiskoulutustuen maksamista tai hän ei vastaa lainkaan, voit antaa opintotuen takaisinperintäpäätöksen estävän etuuden perusteella. Tukikuukausia ei kuitenkaan voi palauttaa uudelleen käytettäväksi ennen kuin opiskelijalle on maksettu aikuiskoulutustukea. Luo tarvittaessa Seuranta-työ ja laita se odottamaan esimerkiksi 6 kuukauden päähän. Kirjaa työn kommenttiin, että tukikuukaudet tulee palauttaa, jos opiskelijalle on maksettu aikuiskoulutustukea. Jos opiskelija puolestaan ilmoittaa, että hän ei aio hakea aikuiskoulutustuen maksamista, tulee opintotuen lakkautuspäätös oikaista. Perustetta opintotuen takautuvalla lakkauttamiselle estävän etuuden perusteella ei tällöin enää ole.

Opiskelijan oma ilmoitus opintojen keskeytymisestä tai valmistumisesta

Jos opiskelija itse ilmoittaa Kelalle opintojen keskeytymisestä tai valmistumisesta, opintotuki lakkautetaan yleensä opiskelijan ilmoittaman päivän perusteella. Jos lakkautuksesta ei aiheudu liikamaksua, tietoa ei tarvitse tarkistaa Koski- tai Virta-tietovarannosta ennen ratkaisun tekemistä.

Jos lakkautuksesta **aiheutuisi liikamaksua**, tarkista ennen ratkaisua, onko opintojen keskeytymis- tai valmistumispäivä kirjattu Koski- tai Virta-tietovarantoon.

- Jos virallisen päivän mukainen lakkautusajankohta olisi aikaisempi, kuule opiskelijaa tarvittaessa ja lakkauta opintotuki virallisen tiedon perusteella.
 - Opintotuki voidaan lakkauttaa opiskelijaa kuulematta, kun oppilaitos ilmoittaa opiskelijan valmistumisesta. Opiskelun keskeyttämisen perusteella opintotuki voidaan lakkauttaa opiskelijaa kuulematta kuitenkin vain, jos oppilaitoksen antama tieto perustuu opiskelijan omaan ilmoitukseen.
- Jos virallisen päivän mukainen lakkautusajankohta olisi myöhäisempi, tee lakkautus virallisen päivän perusteella taikka seuraavasta maksamattomasta erästä, jos tämä ajankohta on aikaisempi. Lisää päätökseen fraasi **OTB86**, jos teet lakkautuksen virallisen päivän perusteella. Lisää päätökseen fraasi **OTBAN**, jos teet lakkautuksen seuraavasta maksamattomasta erästä. Päätöstekstissä kerrotaan, miten opiskelija voi halutessaan palauttaa aiempia tukikuukausia vapaaehtoisesti.

Esimerkki

Lukiolainen on pyytänyt Kelaa lakkauttamaan opintotukensa, koska hän on keskeyttänyt opinnot 5.2. Kun olet tekemässä lakkautusratkaisua, huomaat Koskesta, että virallinen keskeytymispäivä onkin vasta 5.3. Helmikuun opintotuki on jo ehditty maksaa. Lakkauta opintotuki 1.3. alkaen ja lisää päätökseen fraasi OTB86.

Esimerkki

Ammatillisen perustutkinnon opiskelija on pyytänyt Kelaa lakkauttamaan opintotukensa, koska hän on keskeyttänyt opinnot 5.2. Koskessa ei ole tietoa opintojen keskeytymisestä. Opintotuen lakkautusta ei voi tehdä ilman suostumusta päätöksen oikaisemiseen, joten laitat opintotukeen maksusteen 1.3. ja pyydät opiskelijan suostumusta. Kun opiskelija on antanut suostumuksen päätöksen oikaisemiseen ja olet tekemässä lakkautusratkaisua, huomaat Koskesta, että virallinen keskeytymispäivä onkin vasta 5.4. Lakkauta opintotuki 1.3. alkaen ja lisää päätökseen fraasi OTBAN.

- Jos tietoa ei vielä ole Koski- tai Virta-tietovarannossa, lakkauta tuki opiskelijan tekemän ilmoituksen perusteella. Jos kyseessä on korkeakouluopiskelija, lisää päätökseen tukikuukauden säästämismahdollisuudesta kertova päätösteksti (fraasi **OTW83**) ja lähetä asiakkaalle 30 pv:n vapaaehtoisen palautuksen maksulomake.
 - Vaikka tekisit keskeytymis- tai valmistumistilanteessa lakkautuksen vain opiskelijan oman ilmoituksen perusteella, käytä opintotuen lakkautusperusteena opintojen keskeytymistä tai valmistumista. Näin päätöstekstit vastaavat opiskelijan ilmoitusta ja lainan nostokielto toimii oikealla tavalla.
 - Jos opiskelija on pyytänyt opintotuen lakkauttamista opintojen keskeytymisen tai valmistumisen takia x.x.xxxx alkaen, mutta ei ole kertonut pyynnössään keskeytymis- tai valmistumispäivää, opintotuki lakkautetaan opiskelijan pyytämästä ajankohdasta. Opintojen keskeytymis- tai valmistumispäivää ei tarvitse selvittää opiskelijalta.

Esimerkki

Korkeakouluopiskelija on pyytänyt Kelaa lakkauttamaan opintotukensa 1.2. alkaen, koska hän on keskeyttänyt opintonsa. Virrassa ei ole virallista tietoa opintojen keskeytymisestä. Tee opintotuen lakkautus sillä perusteella, että opiskelija on keskeyttänyt opintonsa 1.2. Opiskelijalle on ehditty maksaa liikaa helmikuun opintotuki. Lisää päätökseen fraasi OTW83.

Kun **olet antamassa takaisinperintäpäätöstä**, tutki tarvittaessa virallinen keskeytys- tai valmistumistieto, jos opiskelija on esimerkiksi liikamaksun kuulemisen yhteydessä todennut, että lakkautusajankohta olikin virheellinen. Jos opiskelija ei itse vetoa asiaan, tee takaisinperintäpäätös normaaliin tapaan. Virallista keskeytys- tai valmistumispäivää ei tarvitse varmistaa uudestaan.

Opiskelijalla on sairauspäivärahahakemus vireillä

Jos opiskelijalla on sairauspäivärahahakemus vireillä, kun hän ilmoittaa opintojen keskeytymisestä tai pyytää opintotuen lakkauttamista, pyri olemaan opiskelijaan yhteydessä puhelimitse ennen opintotuen lakkauttamista. Kerro opiskelijalle, että opintotuen maksamista voidaan jatkaa kunnes sairauspäivärahahakemus on käsitelty. Kerro opiskelijalle, mistä ajankohdasta opintotuki tullaan lakkauttamaan, ja että liikaa maksettua opintotukea peritään samalle ajalle takautuen maksettavasta sairauspäivärahasta. Jos et saa opiskelijaa kiinni puhelimitse, tee opintotuen lakkautus opiskelijan pyynnön mukaisesti. Huomioi kuitenkin edellä oleva ohjeistus, miten opintojen virallinen keskeytymisajankohta on tutkittava ennen kuin opintotuki lakkautetaan opiskelijan pyynnöstä.

Esimerkki

Lukio-opiskelija pyytää, että opintotuki lakkautetaan, koska hän on sairauden takia keskeyttänyt opinnot 9.11.2021. Koski-tietovarannon mukaan opiskelija on keskeyttänyt opinnot väliaikaisesti 9.11.2021 alkaen. Sairauspäivärahahakemus on vireillä. Marraskuun opintotuki on jo maksettu. Ole opiskelijaan yhteydessä ja kerro, että opintotuki tullaan opintojen keskeytymisen perusteella lakkauttamaan 1.11.2021 alkaen. Kerro opiskelijalle, että opintotuen maksamista voidaan jatkaa vielä joulukuullekin, jos sairauspäivärahahakemusta ei ehditä sitä ennen käsitellä. Jos sairauspäiväraha myönnetään omavastuuajan jälkeen 20.11.2021 alkaen, ajalta 20.11.-31.12.2021 maksettavasta sairauspäivärahasta peritään samalle ajalle opintotuesta tullut liikamaksu.

Kun kyseessä on korkeakouluopiskelija, muista lisäksi, että korkeakoulutukikuukausi palautetaan uudelleen käytettäväksi sellaiselta kuukaudelta, jonka takaisinperintä johtuu opintotukilain 6 §:ssä tarkoitetun estävän etuuden takautuvasta maksusta. Sellaiselta kuukaudelta, jonka takaisinperintä johtuu opiskelijan omasta lakkautuspyynnöstä, tukikuukausi palautuu uudelleen käytettäväksi vain, jos opiskelija maksaa vapaaehtoisesti takaisin tukikuukauden opintorahan (ja asumislisän). Katso tarkemmat ohjeet kohdasta Opintotukiaika - [Korkeakouluopiskelijan tukikuukauden käyttäminen](#).

Esimerkki

Yliopisto-opiskelija pyytää, että opintotuki lakkautetaan, koska hän on sairauden takia keskeyttänyt opinnot 9.11.2021. Virta-tietovarannosta ei ole saatu tietoa opintojen keskeytymisestä. Sairauspäivärahahakemus on vireillä. Marraskuun opintotuki on jo maksettu. Jos et saa opiskelijaan yhteyttä puhelimitse, lakkauta opintotuki opiskelijan pyynnön mukaisesti 1.11.2021 alkaen. Lisää päätökseen fraasi OTW83 ja lähetä marraskuun liikamaksusta 30 pv:n vapaaehtoisen palautuksen maksulomake. Korkeakoulutukikuukautta ei saa palauttaa uudelleen käytettäväksi, koska sairauspäiväraha estää opintotuen saamisen vasta 1.12. alkaen. Ajalle 20.11.-30.11.2021 takautuen maksettavasta sairauspäivärahasta ei peritä opintotuen liikamaksua regressinä, jotta koko kuukauden tuen vapaaehtoinen palautus sujuisi

tarkoituksenmukaisesti. Joten sairauspäivärahapäätöstä ei tarvitse jättää odottamaan.

Esimerkki

Yliopisto-opiskelija pyytää, että opintotuki lakkautetaan, koska hän on sairauden takia keskeyttänyt opinnot 9.11.2021. Virta-tietovarannosta ei ole saatu tietoa opintojen keskeytymisestä. Sairauspäivärahahakemus on vireillä. Marraskuun ja joulukuun opintotuki on jo maksettu. Jos et saa opiskelijaan yhteyttä puhelimitse, lisää opintotukeen maksuste 1.1.2022 alkaen ja laita Oiwa-työ odottamaan. Kun sairauspäiväraha myönnetään 20.11. alkaen, lakkautaa opintotuki opiskelijan pyynnön mukaisesti 1.11.2021 alkaen. Peri joulukuun takautuva sairauspäiväraha regressinä opintotuen liikamaksuun. Korjaa joulukuun tukikuukausi käyttämättömäksi. Lisää päätökseen fraasi OTW83 ja lähetä marraskuun liikamaksusta 30 pv:n vapaaehtoisen palautuksen maksulomake. Marraskuun tukikuukautta ei saa palauttaa uudelleen käytettäväksi, koska sairauspäiväraha estää opintotuen saamisen vasta 1.12. alkaen. Ajalle 20.11.-30.11.2021 takautuen maksettavasta sairauspäivärahasta ei peritä opintotuen liikamaksua regressinä, jotta koko kuukauden tuen vapaaehtoinen palautus sujuisi tarkoituksenmukaisesti.

Tuen vapaaehtoinen määräaikainen peruminen

Opiskelija voi OmaKelassa perua tukea kuluvalta ja seuraavalta lukukaudelta, ei tätä pidemmältä ajalta. Päätös tehdään yleensä automaattiprosessissa. Jos olet tekemässä ratkaisua käsin, voit toimia samoin kuin automaattiprosessi. Eli voit hylätä jaksoilla opintotuen kuluvalta ja seuraavalta lukukaudelta. Ks. teknisestä ohjeesta, miten voit tehdä ratkaisun jaksoilla. Jos opiskelija peruu opintotukea pidemmältä ajalta, opintotuki lakkautetaan kokonaan ja opiskelijan pitää hakea tuen jatkoa uudella hakemuksella.

Ohjeistus koskee vain vapaaehtoisia perumisia, lähinnä omien tulojen tai edistymisen seurannan takia.

Ohjeistus ei koske opintotukilain 6 §:n perusteella tehtäviä ratkaisuja. Jos estävä etuus / tilanne kestää yli 6 kuukautta, opintotuki lakkautetaan kokonaan.

Ohjeistus ei myöskään koske tilannetta, jossa opiskelija on keskeyttänyt opinnot väliaikaisesti yli 6 kuukaudeksi (toinen aste) tai ilmoittautunut poissaolevaksi pidemmälle ajalle kuin 1 lukukaudelle (korkeakoulut). Jos tapaus tulee käsittelijän ratkaistavaksi, opintotuki lakkautetaan kokonaan. Toisin sanoen opintotuen voi hylätä jaksoilla, jos toisen asteen opiskelija keskeyttää opinnot enintään 6 kuukaudelle tai korkeakouluopiskelija ilmoittautuu poissaolevaksi vain 1 lukukaudelle.

1.13.3 Tuen väliaikainen keskeyttäminen

Opintotuen maksaminen voidaan väliaikaisesti keskeyttää, jos on perusteltua syytä olettaa, että opintotuki olisi lakkautettava tai sen määrää vähennettävä. Tarkoitus on tällä tavoin estää opintotuen liिकासuoritus niissä tapauksissa, joissa tarvittavaa selvitystä tuen tarkistamiseksi ei saada kohtuullisessa ajassa tai selvitystä ei saada lainkaan. Tällöin annetaan väliaikainen päätös, josta ei ole muutoksenhakuoikeutta.

Saadun selvityksen perusteella väliaikainen päätös vahvistetaan oikeiden perusteiden mukaiseksi.

Jos selvitystä ei saada, väliaikainen päätös vahvistetaan ilman sitä lopullisella päätöksellä. Tuki tarkistetaan käytävissä olevien tietojen perusteella muutosajankohdasta lukien. Päätöksestä on muutoksenhakuoikeus. Väliaikainen päätös katsotaan tällöin opintotuen kuulemiseksi.

Mahdollisesti liikaa maksettu opintotuki peritään takaisin etuuspäätöksen saatua lainvoiman.

Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 25 § 2 mom.).

1.14 Liikamaksu

Jos opintotukea on maksettu aiheetta tai määrältään liian suurena, syntyy opintotuen liikamaksutilanne. Opintotuessa liikamaksua voi syntyä

- etuusratkaisun yhteydessä, kun opintotukea tarkistetaan takautuvasti tai se lakkautetaan
- opintotuen vuositulovalvonnassa, kun opiskelijalle on maksettu hänen vuosituloihinsa nähden liian paljon opintotukea.

1.14.1 Takaisinperintä

Kaikille etuuksille yhteinen Takaisinperintä-ohje.

1.14.2 Vuositulovalvonta

Vuositulovalvonta tehdään jälkikäteen, kun tulovalvontavuoden verotus on vahvistettu. Tulovalvonnassa verrataan opiskelijan tuloja hänen vuositulorajaansa (vapaaseen tuloonsa) ja liikaa maksettu opintotuki peritään takaisin. (OTL 65/1994 27 §.)

Jos käy ilmi, että tuensaajalta olisi tullut periä tulovalvontavuoden tukea takaisin jonkin muun syyn kuin tulojen vuoksi (esim. estävän etuuden vuoksi), tämä muusta syystä tapahtuva takaisinperintä tulee tehdä ensin ja vasta sen jälkeen käsitellä tai oikaistaan tulovalvonta-asia.

Päätösehdotus palautuu postista

Jos tulovalvonnan päätösehdotus palautuu postista ja palautunutta postia käsiteltäessä huomataan, että opiskelija on aloittanut tai päättänyt opintonsa tulovalvontavuoden aikana, käsittelijä tutkii tulorekisterin tiedot.

- Jos tulorekisterin tietojen perusteella tulovalvonnan perintä on aiheeton, asia käsitellä ns. viran puolesta. Jos uudelleenkäsittely tehdään ns. viran puolesta, pitää asia käsitellä samalla tavalla kuin silloin, jos asiakas itse olisi hakenut tulovalvonnan uudelleenkäsittelyä.
- Jos tulorekisterin tietojen perusteella perittävää jäisi vähänkin jäljelle, uutta päätöstä ei anneta. Päätösehdotus yritetään lähettää asiakkaalle uudelleen.

Tulojen kohdistaminen

Tulot otetaan pääsääntöisesti huomioon sen kalenterivuoden tulona, jolle ne on verotuksessa kohdennettu. Tulo katsotaan tuloverolain mukaisesti yleensä sen verovuoden tuloksi, jona se on saatu, merkitty verovelvollisen tilille tai muutoin saatu. (TVL 110 §.)

Luovutusvoitto katsotaan kuitenkin sen verovuoden tai kuukauden tuloksi, jonka aikana kauppa tai vaihto tai muu luovutus on tapahtunut. Voitto on luovutusvuoden tuloa, vaikka kauppahintaa ei olisi vielä maksettu. Poikkeuksena tästä on ns. puun pystykauppa. Sen myyntitulo kohdistetaan maksuajankohdan tuloksi.

Vuosina 2008-2018 maksetut apurahat kohdistetaan tulovalvonnassa maksuajankohdan mukaisesti, kuten muutkin tulot. Lue lisää apurahojen kohdistamisesta.

Takaisinperittävä määrä

Kela saa Verohallinnolta vuosittain verotuksen valmistumisen jälkeen tiedot opintotuen saajien tuloverolain mukaan veronalaisista ansio- ja pääomatuloista. Tuloista vähennetään maksetut opintorahat ja niihin lisätään ulkomaan tulot ja vuonna 2018 tai aiemmin maksetut verovapaat apurahat. Tulojen ylittäessä tukikuukausien perusteella lasketun vuositulorajan, liikaa maksettu tuki peritään takaisin. Takaisinperintä ei palauta korkeakouluopiskelijan tukikuukausia uudelleen käytettäviksi.

Jos henkilöllä on verotustiedoissa maininta vakuutuspalkasta ja jos asiakas on eri mieltä siitä, mikä on opintotuessa huomioitavan ulkomailta saadun tulon määrä, katso kohta [Vakuutuspalkka](#) sivulta Tulot ulkomailla.

Vuositulojen ylittäessä vuositulorajan, ylityksen jokaista alkavaa 1 382 euroa (vuonna 2020 ja 2021) kohti peritään takaisin yhden tukikuukauden opintoraha ja asumislisä. Takaisin perittävään määrään lisätään 7,5 %:n korotus, joka perustuu opintotukilakiin. (OTL 65/1994 27 §.)

Korotuksella pyritään siihen, että opiskelijat opintotukilain 17 §:n 3 momentin mukaisesti itse huolehtisivat siitä, että vuositulo ei ylitä vapaata tuloa eli vuositulorajaa. Koska tuloja ei tutkita opintotukea myönnettäessä ja maksettaessa, opiskelijat voivat nostaa opintotukea, vaikka tulot ovat suuret. Korotuksella pyritään myös rajoittamaan tätä "opintotuen lainakäyttöä". Kannattaa kuitenkin korostaa sitä, että kyseessä ei ole korko vaan korotus, jonka suuruus ei riipu "laina-ajasta".

Jos vuositulorajan (vapaan tulon) ylitys on enintään 232 euroa (vuonna 2020 ja 2021), liikaa maksettua tukea ei peritä takaisin (OTL 65/1994 27 § 4 mom.). Jos ylitys on suurempi, liikaa maksetun opintotuen perinnästä voidaan luopua vähäisen määrän vuoksi, jos liikaa maksettu opintotuki ja siihen lisätty 7,5 %:n korotus on yhteensä enintään 150 euroa. Muiden syiden perusteella takaisinperinnästä ei yleensä voida luopua osittain tai kokonaan, koska opiskelijan itsensä on huolehdittava siitä, ettei hän nosta liikaa tukea.

Ansiotasoindeksin nousun vuoksi opintotuen tulovalvonnan euromäärät nousevat kahden vuoden välein.

Vuositulorajoihin on lisäksi tehty tasokorotus vuodelle 2022 ja uusi tasokorotus vuosille 2023 ja 2024.

	2023 ja 2024	2022	2020 ja 2021	2018 ja 2019	2008 - 2017
Tuloraja tukikuukautta kohti	1 040 e	870 e	696 e	667 e	660 e
Tuloraja tuetonta kuukautta kohti	3 120 e	2 600 e	2 078 e	1 990 e	1 970 e
Ei perintää -raja eli "laskuvirhevara"	348 e	290 e	232 e	222 e	220 e
Tukikuukauden takaisinperintäraja	2 080 e	1 730 e	1 382 e	1 323 e	1 310 e

Perintä kohdistetaan siten, että ensin peritään takaisin kyseisen kalenterivuoden viimeisen tukikuukauden opintotuki ja sen jälkeen aikajärjestyksessä taaksepäin niin monen tukikuukauden tuki kuin on tarpeen. Takaisin perittävä määrä on kuitenkin enintään kalenterivuodelta maksettujen opintorahojen ja asumislisien yhteismäärä.

Jos ylitys on esimerkiksi 1 500 euroa, peritään takaisin kahden kuukauden opintotuki 7,5 %:lla korotettuna. Jos tukea on maksettu syys-joulukuulta, joului- ja marraskuun opintotuki peritään takaisin.

Esimerkki

Tukivuoden 2020 ja 2021 tulovalvonnasta:

Opiskelija on saanut opintorahaa 250 euroa kuukaudessa yhdeksän kuukauden ajan. Yhdeksällä tukikuukaudella vuosituloraja on 12 498 euroa. Tuloja on 15 000 euroa. Jos opiskelija peruu tai palauttaa kahden kuukauden opintorahat, **500 euroa**, vuosituloraja korottuu 15 262 euroksi ja takaisinperintää ei tule. Jos opiskelija ei toimi määräajassa, vuositulorajan ylitys on 2 502 euroa ja opiskelijalta peritään takaisin kahden kuukauden opintorahat, joulukuun ja marraskuun. Takaisin perittävä määrä on 500 euroa, johon lisätään 7,5 %:n korotus, eli yhteensä **537,50 euroa**.

Suhde muulla perusteella tehtävään takaisinperintään

Jos tulovalvonnassa perittäväksi kohdistuisi muun syyn perusteella jo takaisinperittävää tukea, sitä ei tulovalvonnan perusteella peritä uudelleen, vaikka tästä muusta perinnästä olisi tehty luopumiskorjaus. Käytettävissä tulovalvonnan perintään on vain se osa kuukauden tuesta, johon ei kohdistu muuta takaisinperintää. Jos takaisinperittävän kuukauden tuella on kuitattu muuta takaisinperintää, se ei vähennä tulovalvonnan perusteella tehtävää takaisinperintää, koska kuitattu tuki on kuitenkin opiskelijan saamaa tukea.

Jos asiakkaalle on jo annettu opintotuen vuositulovalvonnan päätös tai päätösehdotus, ja sen jälkeen huomataan, että opintotukea on **maksettu aiheetta muusta syystä**, pääsääntönä on, että muusta syystä johtuva takaisinperintä tehdään ensin. Tulovalvonta käsitellään sen jälkeen, kun muusta syystä tehty takaisinperintä on lainvoimainen.

Esimerkki

Asiakkaalle on annettu opintotuen vuositulovalvonnassa päätösehdotus, jossa peritään takaisin loka- ja syyskuun opintotuki. Asiakas tekee uudelleen käsittelypyynnön. Uudelleen käsittelypyynnön käsittelyn yhteydessä käy ilmi, että asiakas on keskeyttänyt opinnot 10.10.

Opintotuki lakautetaan 1.10. alkaen ja lokakuun opintotuesta muodostuu liikamaksua. Tulovalvonta käsitellään vasta sen jälkeen, kun takaisinperintäpäätös 1.10. - 31.10. liikaa maksetusta tuesta on lainvoimainen.

Tulovalvonnan ja **opintojen edistymisen seurannan takaisinperinnän** suhteen ei noudateta pääsääntöä, katso tarkemmin [Takautuva lakkauttaminen ja takaisinperintä](#).

1.14.2.1 Päätösehdotuksen uudelleen käsittely

Opiskelijan tuloja, jotka on saatu

- opintojen aloittamisvuonna ennen niiden aloittamiskuukautta tai
- opintojen päättymisvuonna tutkinnon suorittamiskuukauden (valmistumiskuukauden) jälkeen tai
- enimmäistukiajan päättymisen jälkeen

ei oteta huomioon siltä osin kuin vuosituloraja ylittyisi niiden perusteella (OTL 65/1994 17 § 2 mom.).

Kun teemme tulovalvonnan, tarkistamme tulotiedot verotustiedoista ja tulorekisteristä. Opintojen aloittamista, valmistumista tai enimmäistukiajan loppumista ei kuitenkaan aina voida huomioida päätösehdotuksessa.

Opiskelija voi uudelleen käsittelypyynnössä selvittää opiskeluaikansa ja tulojensa saantiajankohdat. Tulovalvonnassa opintojen ulkopuolisilta kuukausilta saadut tulot vähennetään koko vuoden tuloista siltä osin, kuin ne ylittävät näiden kuukausien tulorajan. Tämän laskemista varten opiskelijan on esitettävä selvitys opintojen alkamisajankohdasta tai päättymisajankohdasta sekä opiskeluajan ulkopuolella saaduista tuloista.

Opiskelijan on liitettävä uudelleen käsittelypyyntöön tulotodistukset, joista käy ilmi tulon määrä ja maksupäivä. Tulot tulee selvittää opintojen ulkopuoliselta ajalta. Todistuksia ei tarvita Kelan maksamista etuuksista eikä palkoista ja palkkioista, joiden tiedot ovat tulorekisterissä. Käsittelijän on tarkistettava nämä tulot Kelassa käytettävistä rekisteritiedoista (etuustiedoista ja tulorekisterikyselystä).

Opiskelijalta tarvitaan myös todistus oppilaitokseen hyväksymisestä, tutkinnon suorittamisesta tai valmistumisesta. Käsittelijän on tarkistettava opiskelutiedot Kelassa käytettävistä rekisteritiedoista (etuustiedoista sekä KOSKI- ja VIRTATietovarannoista).

- Todistusta oppilaitokseen hyväksymisestä ei tarvita, jos Kelassa on jo tieto opintojen aloituspäivästä.
- Opiskelijan ei tarvitse toimittaa tutkintotodistusta, jos päätösehdotuksessa on tieto suoritetusta tutkinnosta. Tutkintotodistusta ei tarvita myöskään suomalaisessa oppilaitoksessa suoritetusta ammatillisesta tutkinnosta.

Esimerkki

Tulojen vaikutuksesta valmistumistilanteessa tukivuosien 2020 ja 2021 tulovalvonnassa:

Opiskelijan tulot koko kalenterivuodelta ovat 21 500 e. Hän on valmistunut 31.5. Toukokuuta seuraavien 7 kuukauden aikana hän on saanut tuloja 18 800 e. Opiskelijan vuositulosta, 21 500 e, vähennetään 4 254 e (= 18 800 e – 7 kk x 2 078 e/kk). Opintotukeen vaikuttavana vuositulona otetaan näin ollen huomioon 17 246 e.

Koko vuoden opiskelijan vuositulo huomioidaan vuositulovalvonnassa kokonaisuudessaan, eikä tuloista tehdä vähennyksiä. Jos opiskelija ei ole aloittanut tai päättänyt opintojaan tulovalvontavuoden aikana, uudelleen käsittelypyynnön yhteydessä ei tarvitse selvittää opiskelijan tuloja.

Koko vuoden opiskelijalla takaisinperittävä määrä voi muuttua vain, jos uudelleen käsittelypyynnön yhteydessä käy ilmi, että [Verohallinto on oikaissut veronalaisen tulon määrää](#) tai että opiskelija on saanut Kelasta virheellistä neuvontaa. Jos opiskelija on saanut virheellistä neuvontaa eikä hän ole sen vuoksi perunut tai palauttanut opintotukea vapaaehtoisesti, takaisinperinnässä voidaan luopua 7,5 % korotuksen perinnästä. Korkeakouluopiskelijalle voidaan lisäksi palauttaa perittävien kuukausien osalta korkeakoulutukikuukausi uudestaan käytettäväksi.

Valmistumisen jälkeen aiheetta maksettu tuki

Jos opiskelijalle on maksettu opintotukea valmistumisen jälkeen ja aiheetta maksettua tukea ei ole palautettu määräaikaan mennessä, kuukausi tai kuukaudet katsotaan tuettomiksi kuukausiksi. Lue lisää [takaisinperittävien kuukausien vaikutuksesta](#). Maksujenhallintaryhmää pyydetään tarvittaessa korjaamaan vuositulotukikuukausien määrää niin, että valmistumisen jälkeiset tukikuukaudet otetaan huomioon tuettomina kuukausina.

1.14.2.1.1 Opintojen aloittaminen

Opintojen aloittamiskuukausi tarkoittaa kuukautta, josta alkaen opintotuki voidaan myöntää **kyseisiin opintoihin** siitä riippumatta, onko opiskelija hakenut tai saanut opintotukea heti opintojen alusta alkaen. Jos opiskelija ei opintojen aloittamisvuonna saa lainkaan opintotukea, häntä ei tulovalvonnassa katsota opiskelijaksi kyseisenä vuonna.

Huomaa, että vuodesta 2018 alkaen entistä useampi opintonsa aloittanut opiskelija on saanut opintotuen jo elokuusta alkaen. Jos opiskelija on saanut opintotuen elokuusta alkaen, se on opintojen aloittamiskuukausi opintotuen tulovalvonnassa, eikä opintojen tosiasiallista aloittamista tarvitse yleensä erikseen tutkia. Esimerkiksi korkeakouluopinnoissa tämä voi tarkoittaa sitä, että tulovalvonnassa huomioitava opintojen aloittamiskuukausi voi samoissa opinnoissa olla toisilla elokuu ja toisilla syyskuu siitä riippuen, miten opiskelija on hakenut opintotukea ja minkä päivämäärän hän on ilmoittanut opintojensa aloittamisajankohdaksi.

Esimerkki

Korkeakouluopiskelija ilmoitti opintotukihakemuksessaan opintojen alkavan 13.8. ja hän haki opintotuen 1.8. alkaen. Opintotuki on myönnetty 1.8. lukien. Tällöin opintotuen tulovalvonnassa opintojen aloittamiskuukausi on **elokuu**.

Esimerkki

Korkeakouluopiskelija ilmoitti opintotukihakemuksessaan opintojen alkavan 13.8. ja hän haki opintotuen 1.9. alkaen. Opintotuki on myönnetty 1.9. lukien. Tällöin opintotuen tulovalvonnassa opintojen aloittamiskuukausi on **syyskuu**.

Esimerkki

Korkeakouluopiskelija ilmoitti opintotukihakemuksessaan opintojen alkavan 13.8. ja hän haki opintotuen 1.10. alkaen. Opintotuki on myönnetty 1.10. lukien. Tällöin opintotuen tulovalvonnassa opintojen aloittamiskuukausi on **syyskuu**, koska korkeakouluopinnoissa opintotuki olisi voitu myöntää 1.9. lukien.

Jos opiskelija saa ennen opintotuen saamista **estävää etuutta**, opiskelija katsotaan tulovalvonnassa tästä huolimatta opintonsa aloittaneeksi pääsäännön mukaan, eli siitä kuukaudesta alkaen, josta kyseisten opintojen opintotukioikeus alkoi. Menettely on sama, vaikka opiskelija ei voi saada opintotukea opintojen alusta alkaen iän tai vanhempien tulojen vuoksi.

Esimerkki

Opiskelija on aloittanut opinnot tammikuussa. Hän on saanut opintoihin aikuiskoulutustukea toukokuun loppuun saakka. Samat opinnot jatkuvat syksyllä, jolloin opiskelija hakee ja saa opintoihin opintotukea. Tulovalvonnassa opiskelijan katsotaan aloittaneen opintonsa tammikuussa.

Opintojen katsotaan alkaneen siitä kuukaudesta alkaen, josta kyseisten opintojen opintotukioikeus alkoi myös silloin, kun opiskelija on ollut opintojen alussa **oppisopimuskoulutuksessa**.

Esimerkki

Opiskelija on aloittanut opinnot elokuussa 2020. Hän oli oppisopimuskoulutuksessa opintojen alusta 31.7.2021 asti. Opiskelijalle myönnettiin opintotuki 1.8.2021 alkaen. Vuoden 2021 tulovalvonnassa opiskelija katsotaan koko vuoden opiskelijaksi, koska opintojen opintotukioikeus alkoi elokuussa 2020.

Jos opiskelu alkaa jälkivalinnan perusteella virallista alkamisaikaa myöhemmin, opintojen aloittamiskuukausi määräytyy sen ajankohdan mukaan, josta alkaen opiskelijalla on opiskeluoikeus.

Jos opiskelija on opintojensa alussa **ilmoittautunut poissa olevaksi**, hänet katsotaan tulovalvonnassa opiskelijaksi siitä alkaen, kun hän on ensimmäisen kerran ilmoittautunut läsnä olevaksi.

Esimerkki

Korkeakouluopiskelija on saanut opiskelupaikan syksyllä 2019. Hän ilmoittautuu poissa olevaksi lukuvuodeksi 2019–2020 (esimerkiksi asevelvollisuuden suorittamisen vuoksi). Kun hän ilmoittautuu läsnä olevaksi

lukuvuodeksi 2020-2021, tulovalvonnassa opintojen aloittamisajankohta on elokuu tai syyskuu 2020.

Edellä kerrotusta pääsäännöstä poiketen yliopistoissa suoritettavissa **tieteellisissä, taiteellisissa ja ammatillisissa jatkotutkinto-opinnoissa** opintojen aloittamiskuukausi on kyseisiin opintoihin myönnetty ensimmäinen tukikuukausi. Samoin voidaan menetellä **korkeakouluissa suoritettavissa yksittäisissä opintokokonaisuuksissa**, joissa opintojen aloittamis- tai opinto-oikeuden myöntämisaikakohdan määrittely ei ole yksiselitteistä.

Katso myös: [Alemman korkeakoulututkinnon suorittaminen](#) kaksiportaisessa yliopistotutkinnossa.

Opinnot, jotka ovat päätoimisia vain tietyillä opiskelujaksoilla

Jos opiskelijan opinnot ovat päätoimisia ja opintotukeen oikeuttavia vain tietyillä jaksoilla (esim. henkilökohtaisella opintosuunnitelmalla opiskelevat, joiden opinnot ovat päätoimisia vain palkattoman työharjoittelun aikana), hänet voidaan tulovalvonnassa katsoa opiskelijaksi siitä alkaen, kun hän on ollut oikeutettu opintotukeen.

Esimerkki

Opiskelija aloittaa opinnot henkilökohtaisen opintosuunnitelman perusteella 1.8. Opinnot ovat päätoimisia ainoastaan palkattomien harjoittelujaksojen aikana. Ensimmäinen palkaton harjoittelujakso on 1.10.–31.12., jolloin opiskelija saa opintotukea. Tulovalvonnan uudelleen käsittelypyynnön perusteella hänen katsotaan aloittaneen opintonsa 1.10.

Useita opintoja

Jos opiskelija suorittaa kalenterivuoden aikana useita opintoja, vain niiden opintojen aloittamisella on merkitystä, joihin opiskelija on saanut tukea kalenterivuoden aikana.

Esimerkki

Opiskelija aloittaa opintonsa yliopistossa syyskuussa. Aiemmin aloitetut opinnot ammattikorkeakoulussa ovat kesken.

- Jos opiskelija saa kyseisenä vuonna tukea vain yliopisto-opintoihin, hän on tulovalvonnassa opintonsa aloittanut (tammi-elokuu on opintojen ulkopuolista aikaa).
- Jos opiskelija saa kyseisenä vuonna tukea vain ammattikorkeakouluopintoihin, hän on tulovalvonnassa koko vuoden opiskelija.
- Jos opiskelija saa kyseisenä vuonna tukea molempiin opintoihin, hän on tulovalvonnassa koko vuoden opiskelija.

1.14.2.1.2 Opintojen päättäminen

Opintojen katsotaan päättyneen, kun opiskelija valmistuu tai suorittaa tutkinnon. Tuensaaja katsotaan opiskelijaksi tutkinnon suorittamiskuukaudelta, jos hänellä olisi ollut valmistumisaikakohdan perusteella oikeus valmistumiskuukauden tukeen. Valmistumiskuukauden tukioikeus määräytyy tutkintotodistuksen mukaisen tutkinnon virallisen suorittamispäivän ja 18 päivän säännön perusteella.

Lukio-opintojen katsotaan päättyneen, kun opiskelija on suorittanut ylioppilastutkinnon. [Katso myös enimmäistukiajan päättymisen lukiokoulutuksessa.](#)

Muissa kuin tutkinto-opinnoissa opintojen katsotaan päättyneen, kun opiskelija on päättänyt opintotukeen oikeuttavat opintonsa.

Jos opiskelija suorittaa ammatillisen perustutkinnon laajempaan kuin 180 osaamispisteen laajuisena, myös silloin hänen valmistumispäivänsä määräytyy tulovalvonnassa tutkintotodistuksen päivämäärän perusteella. Samoin jos hän suorittaa ammatillisen perustutkinnon yksi osa kerrallaan, hänet katsotaan tulovalvonnassa valmistuneeksi vasta, kun koko tutkinto on suoritettu ja hän on saanut tutkintotodistuksen. Jos opiskelija on valittu suorittamaan vain ammatillisen perustutkinnon tietty osa, hänet katsotaan tulovalvonnassa valmistuneeksi, kun hän on päättänyt opintotukeen oikeuttavat opintonsa. Käsittelijän on tarkistettava opiskelutiedot Kelassa käytettävistä rekisteritiedoista eli etuustiedoista sekä KOSKI- tai VIRTATietovarannosta.

Opiskelijan on liitettävä uudelleen käsittelypyyntöön todistus tutkinnon suorittamisesta tai valmistumisesta. Opiskelijan ei tarvitse toimittaa tutkintotodistusta, jos päätösehdotuksessa on tieto suoritetusta tutkinnosta. Tutkintotodistusta ei tarvita myöskään suomalaisessa oppilaitoksessa suoritetusta tutkinnosta, jos tutkintotieto on KOSKI- tai VIRTATietovarannossa.

Opintojen päättymiskuukausi muissa kuin tutkinto-opinnoissa

Muilla kuin tutkinto-opinnoilla tarkoitetaan opintoja, joiden tavoitteena ei ollut tutkinnon suorittaminen. Niitä ovat esimerkiksi arvosanaopinnot ja erikoistumisopinnot korkeakouluissa tai valmentavat ja täydennysopinnot toisella asteella. Myös suurin osa kansanopistoissa suoritettavista opinnoista on muita kuin tutkinto-opintoja. Ammatillisen perustutkinnon tai lukion oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen tähtäävät opinnot ovat tutkinto-opintoja ja niitä voi suorittaa vain muutamissa kansanopistoissa.

Jos opiskelija on jo aiemmin suorittanut ammatillisen tutkinnon ja hän sen jälkeen suorittaa tutkinnon osia, uuden suuntautumisvaihtoehdon tai muita lisä- ja täydennysopintoja, kyse on muista kuin tutkinto-opinnoista.

Jos opiskelijalle on myönnetty opintotuki muiden kuin tutkinto-opintojen suorittamiseen, hän on tulovalvonnassa opintonsa päättänyt, kun hän on saanut ja käyttänyt sen enimmäisajan tukea, joka suoritettavana oleviin opintoihin voidaan myöntää (ilman toisen asteen opintojen enintään 12 kuukauden ylitysaikaa).

Jos opiskelijalla olisi vielä ollut tukiaikaa jäljellä, opiskelijan selvittämä opintojen päättymiskuukausi on opintojen päättymiskuukausi tulovalvonnassa. Opintojen päättymiskuukausi määräytyy 18 päivän säännön ja

- opintosuoritusotteen mukaisen viimeisen opintosuorituksen päivämäärän perusteella (yleensä korkeakouluopinnoissa) tai
- oppilaitoksen selvittämän opintojen päättymispäivämäärän perusteella (yleensä toisen asteen opinnoissa).

Sitä ei tarvitse selvittää, suorittiko opiskelija kaikki suunnittelemansa opinnot.

Edellä todettu ei kuitenkaan koske opiskeluaikaa sellaisissa opinnoissa, jotka muodostavat määrätyn kokonaisuuden ja joille koulutuksen järjestäjä on määritellyt opiskeluajan (esim. kansanopistolinjat, yksityisten oppilaitosten järjestämät koulutukset tai ammatilliset täydennyskoulutusohjelmat). Jos opiskelija on päättänyt

opintonsa näissä opinnoissa ennen määriteltyä opiskeluaikaa, hän on tulovalvonnassa opintonsa keskeyttänyt.

Esimerkki

Ei määriteltyä opiskeluaikaa, tukiaika on käytetty

Opiskelija haki opintotukea 15 opintopisteen tai osaamispisteen laajuisen opintokokonaisuuden suorittamiseen. Opintotuki myönnettiin ja maksettiin 3 kuukaudelle syyskuun alusta marraskuun loppuun. Tulovalvonnassa opintojen aloittamiskuukausi on syyskuu ja päättymiskuukausi on marraskuu. Opintosuorituksia ei tarvitse selvittää.

Esimerkki

Ei määriteltyä opiskeluaikaa, tukiaikaa on jäljellä

Opiskelija on opintotukihakemuksessaan ilmoittanut suorittavansa 40 opintopisteen tai 36 osaamispisteen laajuisen opintokokonaisuuden. Opintotuki on sen mukaisesti myönnetty 8 kuukaudeksi syyskuun alusta huhtikuun loppuun. Uudelleenkäsittelypyynnössä opiskelija ilmoittaa muuttaneensa suunnitelmiaan ja suorittaneensa vain osan opinnoistaan. Uudelleenkäsittelypyynnön liitteenä on

- opintosuoritusote, jonka mukaan viimeisen opintosuorituksen suorituspäivä on 15.3. tai
- oppilaitoksen todistus, jonka mukaan opiskelijan on päättänyt opintonsa 15.3.

Opintojen päättymiskuukausi on helmikuu. Jos opiskelijalle on maksettu opintotuki maalisi- ja huhtikuulta, liikaa maksettu tuki peritään takaisin muuna kuin tulovalvonnan takaisinperintänä (ei 7,5 prosentin korotusta). Tulovalvonnassa vain tammi-helmikuu on opiskeluaikaa.

Esimerkki

On määritelty opiskeluaika

Opiskelijalle myönnettiin 9 kuukauden opintotuki syyskuun alusta toukokuun loppuun kestävän kansanopistolinjan suorittamiseen. Tulovalvonnassa opintojen aloittamiskuukausi on syyskuu ja päättymiskuukausi on toukokuu. Opintojen suorittamista ei tarvitse selvittää. Jos opiskelija keskeyttää opinnot ennen niille määritellyn opiskeluaajan päättymistä, hän on tulovalvonnassa opintonsa keskeyttänyt. Jos opiskelija keskeytti opintonsa esimerkiksi helmikuussa ja sai opintotuen tammi- ja helmikuulta, hän on tulovalvonnassa koko vuoden opiskelija.

Näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen valmistumisajankohta on pääsäännön mukaisesti näyttötutkinnon suorittamispäivämäärä. Opiskeluaajan voidaan kuitenkin katsoa päättyneen opintotukeen oikeuttavien opintojen päättymiseen silloin,

- kun opiskelija ei ole osallistunut näyttökokeeseen,
- kun näyttökoe suoritetaan koulutuksen päättymisen jälkeen,
- kun tutkintotodistus on saatu koulutuksen päättymisen jälkeen tai
- kun opintoihin liittyy koulutuksen jälkeen suoritettavaa työskentelyä.

Mainitut tilanteet ovat varsin yleisiä, joten näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa tulovalvonnan opiskeluaajan määrittelyssä voidaan olla joustavia. Jos tukea on maksettu

liikaa, se peritään takaisin muuna kuin tulovalvonnan takaisinperintänä. Vasta tämän jälkeen ratkaistaan opiskelijan tulovalvonta.

Alemman korkeakoulututkinnon suorittaminen

Jos opiskelija on opiskelijavalinnassa valittu suorittamaan pelkkää alempaa korkeakoulututkintoa, hänen katsotaan tulovalvonnassa valmistuneen alemman korkeakoulututkinnon suorittamisen perusteella siitä riippumatta, minkälaisella menettelyllä opiskelija saa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisoikeuden.

Jos opiskelija on sen sijaan valittu suorittamaan sekä alempaa että ylemmää korkeakoulututkintoa, pelkän alemman korkeakoulututkinnon suorittamista ei pääsääntöisesti rinnasteta opintojen päättymiseen.

Alemman korkeakoulututkinnon suorittaminen voidaan kuitenkin katsoa opiskelijan uudelleen käsittelypyynnön perusteella opintojen päättymiseksi, jos opiskelija ei alemman korkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen jatka ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamista, vaikka hänet olisi valittu suorittamaan myös ylemmää korkeakoulututkintoa. Opintojen katsotaan päättyneen kandidaatintutkinnon suorittamiseen, jos opiskelija

- ei ole tutkinnon suorittamislukuvuoden jälkeen ilmoittautunut läsnä olevaksi opiskelijaksi kyseisissä opinnoissa
- ei ole kandidaatintutkinnon suorittamisen jälkeen nostanut opintotukea kyseisiin opintoihin ja
- ei ole kandidaatintutkinnon suorittamisen jälkeen tehnyt kyseisiin opintoihin liittyviä opintosuorituksia.

Jos opiskelija alemman korkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen ilmoittautuu seuraavana lukuvuotena läsnä olevaksi opiskelijaksi näissä samoissa opinnoissa, opiskelijan opintojen ei katsota päättyneen, vaikka hänellä ei olisi opintosuorituksia tai hän ei nostaisi opintotukea.

Opintotuen lakkauttaminen kandidaatintutkinnon suorittamisen jälkeen tehdään opiskelijan oman ilmoituksen perusteella (ei ohjelmallista lakkautusta, jos myös ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisoikeus). Jos opiskelija ilmoittaa haluavansa lakkauttaa opintotukensa kandidaatintutkinnon suorittamisen vuoksi, lakkautetaan opintotuki 18 päivän säännön mukaisesti.

Jos opiskelija ei ilmoita tuen lakkauttamisen syytä ja lakkautus tehdään vasta tutkinnon suorittamista seuraavan kuukauden alusta lukien, valmistautumiskuukauden tuki peritään tarvittaessa takaisin (18 päivän sääntö) uudelleen käsittelypyynnön käsittelyn yhteydessä, jos opiskelijan voidaan muutoin katsoa päättäneen opintonsa kandidaatintutkinnon suorittamiseen. Jos opiskelija on jatkanut opintotuen nostamista kandidaatintutkinnon suorittamisen jälkeen, opintojen ei katsota päättyneen.

Jos opintojen voidaan katsoa päättyneen kandidaatintutkinnon suorittamiseen ja opiskelija saa opiskelijavalinnan kautta uuden opiskelupaikan (esimerkiksi erillisessä maisteriohjelmassa), menetellään tulovalvonnassa kuten vanhojen opintojen päättymisen ja uusien aloittamisen suhteen on ohjeistettu. Sillä ei ole merkitystä, jatkaako opiskelija opintojaan samalla vai eri opiskelualalla, jos uusi opiskelupaikka on saatu opiskelijavalinnan kautta.

Käytännössä voi esiintyä tilanteita, joissa opiskelija kandidaatintutkinnon suorittettuaan ilmoittautuu poissa olevaksi, mutta myöhemmin ilmoittautuu läsnä olevaksi ja jatkaa näitä opintojaan. Tulovalvonnan kannalta ratkaisee tällöin tulovalvonnan

eräajon päätösehdotuksen antohetken tilanne (eli onko opiskelija tähän ajankohtaan mennessä ilmoittautunut läsnä olevaksi näissä opinnoissa). Tämän ajankohdan jälkeen tapahtuvalla läsnä olevaksi ilmoittautumisella ei ole vaikutusta opintojen päättymisen tulkintaan tulovalvonnassa eli jo tehtyä tulovalvontapäätöstä ei tarvitse myöhemmin oikaista. Keskeytyneiden opintojen jatkamista ei kuitenkaan tulovalvonnassa katsota uusien opintojen aloittamiseksi, vaan opiskelijan tulot huomioidaan tulovalvonnassa kokonaan siltä kalenterivuodelta, jolloin hän jatkaa keskeytyneitä opintojaan.

Jos tulovalvontaa ei jostain syystä ole voitu suorittaa eräajossa (esimerkiksi keskeneräisten muutoksenhakuasioiden vuoksi), vaan tulovalvonta tehdään myöhemmin, tarkastellaan tilannetta sellaisena, kuin se olisi ollut tulovalvonnan eräajohetkellä. Tällöin opiskelija ei joudu muita huonompaan asemaan sen vuoksi, että tulovalvontaa ei ole voitu suorittaa eräajossa.

Opinnot, jotka ovat päätoimisia vain tietyillä opiskelujaksoilla

Jos opiskelijan opinnot ovat päätoimisia ja opintotukeen oikeuttavia vain tietyillä jaksoilla (esim. henkilökohtaisella opintosuunnitelmalla opiskelevat, joiden opinnot ovat päätoimisia vain työssäoppimisjakson tai työharjoittelun aikana), opiskeluajan voidaan tulovalvonnassa katsoa päättyneen siihen, kun opiskelija viimeisen kerran on ollut oikeutettu opintotukeen.

Esimerkki

Opiskelija valmistuu henkilökohtaisen opintosuunnitelman perusteella 31.5. Opinnot ovat päätoimisia ainoastaan työssäoppimisjaksojen palkattomien harjoittelujaksojen aikana. Viimeinen työssäoppimisjakso on 1.1.–31.3, jolloin opiskelija saa opintotukea. Tulovalvonnan uudelleenkäsitteilypyynnön perusteella hänen katsotaan päättäneen opintonsa 31.3.

Useita opintoja

Jos opiskelija suorittaa kalenterivuoden aikana useita opintoja, vain niiden opintojen päättymisellä on merkitystä, joihin opiskelija on saanut tukea kalenterivuoden aikana.

Esimerkki

Opiskelija valmistuu yliopisto-opinnoistaan toukokuun lopussa. Opinnot ammattikorkeakoulussa ovat edelleen kesken.

- Jos opiskelija saa kyseisenä vuonna tukea vain yliopisto-opintoihin, hän on tulovalvonnassa opintonsa päättänyt (kesä-joulukuu on opintojen ulkopuolista aikaa).
- Jos opiskelija saa kyseisenä vuonna tukea vain ammattikorkeakouluopintoihin, hän on tulovalvonnassa koko vuoden opiskelija.
- Jos opiskelija saa kyseisenä vuonna tukea molempiin opintoihin, hän on tulovalvonnassa koko vuoden opiskelija.

1.14.2.1.3 Opintojen keskeyttäminen

Jos opiskelija keskeyttää tutkinto-opintonsa, hän on tulovalvonnassa koko vuoden opiskelija keskeyttämisvuoden loppuun. Keskeyttämisen jälkeiset kuukaudet ovat 2 078

euron kuukausia vuonna 2020 ja 2021 (1 990 euroa vuonna 2018 ja 2019 ja aiemmin 1 970 euroa) ja vuositulot otetaan kokonaisuudessaan huomioon.

Jos opiskelija keskeyttää opintonsa ja aloittaa keskeyttämisvuoden jälkeen opinnot **samassa oppilaitoksessa**, on uudelleen käsittelypyynnön perusteella tutkittava, jatkaako opiskelija samoja keskeytyneitä opintoja. Jos jatkaa, hän on tulovalvonnassa koko vuoden opiskelija. Jos kyse on eri opinnoista, opiskelija on tulovalvonnassa opintonsa aloittava. Vaikka opiskelija suorittaisi samassa oppilaitoksessa samoja opintoja, hänet voidaan kuitenkin katsoa opintonsa aloittavaksi opiskelijaksi, jos aiemmin keskeytyneistä saman alan opinnoista on todella **pitkä aika** ja opiskelija joutuu käytännössä suorittamaan opinnot kokonaan uudestaan.

Jos opiskelija keskeyttää opintonsa ja aloittaa keskeyttämisvuoden jälkeen opinnot **uudessa oppilaitoksessa**, hän on tulovalvonnassa opintonsa aloittava uusien opintojen aloittamisvuonna. Sitä ei tulovalvonnassa tutkita, jatkaako opiskelija samoja keskeytyneitä opintoja. Tämä ei kuitenkaan koske lukiossa suoritettavia lukio-opintoja; lukiolainen on tulovalvonnassa koko vuoden opiskelija, vaikka hän keskeyttämisen jälkeen jatkaa lukio-opintojaan toisessa lukiossa.

Esimerkki

Opiskelija keskeyttää tutkinto-opintonsa keväällä 2020. > Koko vuosi 2020 on opiskeluaikaa tulovalvonnassa.

Esimerkki

Opiskelija keskeyttää opintonsa keväällä 2020. Opiskelija osallistuu opiskelijavalintaan ja aloittaa samat opinnot samassa oppilaitoksessa syksyllä 2021. > Koko vuosi 2021 on opiskeluaikaa tulovalvonnassa.

Esimerkki

Opiskelija keskeyttää opintonsa oppilaitoksessa X keväällä 2020. Opiskelija aloittaa samat opinnot oppilaitoksessa Y (uudessa oppilaitoksessa) syksyllä 2021. > Opiskelija on vuoden 2021 tulovalvonnassa opintonsa syksyllä aloittanut. Jos kyse on lukio-opinnoista, koko vuosi 2021 on opiskeluaikaa tulovalvonnassa.

1.14.2.1.4 Opintojen päättäminen ja uusien aloittaminen samana vuonna

Jos opiskelija päättää opinnot (valmistuu tai tukiaika loppuu) ja aloittaa toiset opinnot samana kalenterivuonna ja nostaa opintotukea molempiin opintoihin, opintojen väliin jäävät kuukaudet katsotaan opintojen ulkopuolisiksi kuukausiksi. Näiltä kuukausilta saadut tulot vähennetään vuositulosta siltä osin, kuin ne ylittävät keskimäärin 2 078 euroa kuukaudessa vuonna 2020 ja 2021 ja 2 600 euroa vuonna 2022 (1 990 euroa vuonna 2018 ja 2019 ja sitä aiemmin 1 970 euroa).

Jos opiskelija saa kalenterivuoden aikana opintotukea vain toisiin opintoihin, menetellään tulovalvonnassa seuraavasti:

- Jos opiskelija nostaa tukea vain päätyviin opintoihin, opintojen ulkopuolisiksi kuukausiksi katsotaan kaikki päättymiskuukauden jälkeiset kalenterivuoden kuukaudet.
- Jos opiskelija nostaa tukea vain uusiin opintoihin, opintojen ulkopuolisiksi kuukausiksi katsotaan kaikki kalenterivuoden kuukaudet ennen opintojen alkamiskuukautta. Jos opiskelija nostaa opintotukea uusiin opintoihin vasta seuraavan kalenterivuoden aikana, hänet katsotaan tulovalvonnassa opiskelijaksi sen kalenterivuoden alusta alkaen.

Esimerkki

Opiskelija suorittaa ylioppilastutkinnon 4.6.2021. Hän aloittaa opinnot ammattikorkeakoulussa 25.8.2021. Opintojen väliin jäävä aika eli 1.6.2021 - 31.8.2021 on opintotuen vuositulovalvonnassa opintojen ulkopuolista aikaa.

1.14.2.1.5 Enimmäistukiajan päättyminen

Tulovalvonnassa opiskelijan katsotaan päättäneen opintonsa, jos hän on käyttänyt loppuun opintojen enimmäistukiajan (OTL 65/1994 17 § 2 mom.).

Enimmäistukiajan päättyminen korkeakouluopinnoissa

Tulovalvonnassa korkeakouluopiskelijan katsotaan päättäneen opintonsa, jos hän on saanut opintotukea tutkintokohtaisen enimmäisajan, esimerkiksi 55 kuukautta alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen. Tuensaaja katsotaan opiskelijaksi tutkintokohtaisen enimmäistukiajan viimeisen tukikuukauden loppuun asti.

Sama koskee korkeakouluopiskelijaa, joka on valittu suorittamaan pelkkää alempaa korkeakoulututkintoa. Tulovalvonnassa hänen katsotaan päättäneen opintonsa, kun hän on saanut opintotukea tutkintokohtaisen enimmäisajan, esimerkiksi 37 kuukautta.

Tämä ei kuitenkaan koske opiskelijaa, joka on 1.8.2011 tai sen jälkeen aloittanut alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen ja joka on käyttänyt loppuun alemman korkeakoulututkinnon enimmäistukiaikansa (katso seuraava kohta).

Myös tieteellisissä jatko-opinnoissa enimmäistukiajan päättyminen (enintään 70 kuukautta tai 1.8.2011 opintonsa aloittaneilla 9 kuukautta) rinnastetaan valmistumiseen.

Jos enimmäistukiaika on päättynyt ja opiskelija sen jälkeen palauttaa vapaaehtoisesti tukeaan, hänen ei katsota palautuvan enää tulovalvonnassa opiskelijaksi sen kalenterivuoden aikana, jota palautus koskee. Samalla tavalla menetellään silloin, jos opintotukikuukaudet on palautettu käytettäväksi siitä syystä, että takaisinperintä johtuu opintotukilain 6 § mukaisen estävän etuuden takautuvasta myönnöstä (opintotukilaki 7 §)

Jos hän kuitenkin palautuksen jälkeen nostaa opintotukea samoihin korkeakouluopintoihin, myönnettyjä tukikuukausia edeltävät saman kalenterivuoden kuukaudet ovat opiskeluaikaan kuuluvia kuukausia tulovalvonnassa. Mutta jos opiskelijalle myönnetään opintotukea uusiin korkeakouluopintoihin, opiskelijan opintojen aloittamisajankohta määräytyy samoin kuin yleensä tulovalvonnassa.

Esimerkki

Opiskelijan enimmäistukiaika päättyy huhtikuussa. Tämän jälkeen hän palauttaa vapaaehtoisesti yhden tukikuukauden. Opiskelijalle myönnetään

palautettu tukikuukausi saman vuoden lokakuussa, joten kyseisen vuoden tammi-lokakuu ovat opiskelukuukausia tulovalvonnassa. Mutta jos palautettu kuukausi myönnetään samoihin opintoihin vasta seuraavan vuoden maaliskuussa, enimmäistukiajan päättymisvuoden tulovalvonnassa tammi-huhtikuu ovat opiskeluaikaan kuuluvia kuukausia ja seuraavan vuoden tulovalvonnassa opiskelukuukausia ovat tammi-maaliskuu.

Jos opiskelija käyttää enimmäistukiaikansa loppuun ja valmistuu myöhemmin samana kalenterivuonna, tulovalvonnassa opintojen katsotaan päättyneen jo enimmäistukiajan päättymiseen. Jos esimerkiksi enimmäistukiaika päättyy huhtikuussa ja opiskelija valmistuu syyskuussa, opintojen päättymiskuukaudeksi katsotaan tulovalvonnassa huhtikuu.

Enimmäistukiajan päättymisen kaksiporaisessa yliopistotutkinnossa

Kun opiskelija, joka on otettu suorittamaan sekä alemmaa että ylempää korkeakoulututkintoa 1.8.2011 tai sen jälkeen, on käyttänyt loppuun alemmaan korkeakoulututkintoon myönnettävän enimmäistukiaikansa, hänen ei yleensä katsota tulovalvonnassa päättäneen opintojaan.

Kaksiporaisessa yliopistotuessa tulovalvonnan opiskeluaika päättyy, kun opiskelija

- on suorittanut ylemmän korkeakoulututkinnon – tutkinnon suorittamispäivässä otetaan huomioon 18 päivän sääntö
- on käyttänyt loppuun alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon yhteenlasketun laajuuden mukaisen enimmäistukiajan (esim. 50 tai 55 tukikuukautta 300 opintopisteen laajuisissa opinnoissa) tai
- on suorittanut alemman korkeakoulututkinnon ja on todisteellisesti päättänyt opintonsa alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen (katso [Alemman korkeakoulututkinnon suorittaminen](#)).

Esimerkki

Opiskelija käyttää alemman korkeakoulututkinnon enimmäistukiaikansa loppuun huhtikuussa 2020.

- Hän suorittaa alemman korkeakoulututkinnon lokakuussa 2020. Hänelle myönnetään opintotuki ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen marraskuusta 2020. Koko kalenterivuosi 2020 on opiskeluaikaa tulovalvonnassa.
- Hän suorittaa alemman korkeakoulututkinnon lokakuussa 2020. Hänelle myönnetään opintotuki ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen syyskuusta 2021. Koko kalenterivuosi 2020 ja koko kalenterivuosi 2021 ovat opiskeluaikaa tulovalvonnassa.
- Hän suorittaa alemman korkeakoulututkinnon lokakuussa 2020 ja todisteellisesti päättää opintonsa. Jos alempi korkeakoulututkinto on suoritettu lokakuun 1.-17. päivä, tulovalvonnan opiskeluaika on tammi-syyskuu. Jos tutkinnon suorituspäivä on lokakuun 18. päivä tai sen jälkeen, tammi-lokakuu 2020 on opiskeluaikaa tulovalvonnassa.
- Hän suorittaa alemman korkeakoulututkinnon syyskuussa 2020. Hänellä on tämän jälkeen opintosuorituksia tai läsnäoloilmoittautuminen kyseisistä opinnoista (ajalta ennen vuoden 2020 tulovalvonnan toimeenpanoa). Koko kalenterivuosi 2020 on opiskeluaikaa tulovalvonnassa.

- Hän suorittaa alemman korkeakoulututkinnon 2021 tai milloin tahansa myöhemmin ja päättää opintonsa (ei ole nostanut opintotukea näihin opintoihin vuoden 2020 jälkeen). Koko kalenterivuosi 2020 on opiskeluaikaa tulovalvonnassa.
- Hän suorittaa alemman korkeakoulututkinnon marraskuussa 2021. Hänelle myönnetään opintotuki ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen joulukuusta 2021. Koko kalenterivuosi 2020 ja koko kalenterivuosi 2021 ovat opiskeluaikaa tulovalvonnassa.
- Hän ei suorita alempaa korkeakoulututkintoa. Koko kalenterivuosi 2020 on opiskeluaikaa tulovalvonnassa.
- Jos opiskelija milloin tahansa myöhemmin suorittaa alemman korkeakoulututkinnon ja hänelle sen jälkeen myönnetään opintotuki kyseisen ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen, koko kalenterivuosi, josta lukien opintotukea on jälleen myönnetty, on opiskeluaikaa tulovalvonnassa

Yhdeksän kuukauden pidennys enimmäisaikaan

Opiskelijalle, joka on saanut opintotukea yhden korkeakoulututkinnon suorittamiseen vahvistetun enimmäisajan, voidaan myöntää pidennystä tukiaikaan enintään yhdeksäksi kuukaudeksi erityisen painavasta syystä. Jos pidennys on myönnetty, opinnot katsotaan päättyneiksi, kun myönnetty pidennysaika (määräaikainen myöntö) on päättynyt tai kun opiskelija on tätä ennen valmistunut. Opinnot katsotaan päättyneiksi myönnetyn pidennysajan päättymiskuukautena, vaikka opiskelija ei pidennysaikana olisi käyttänyt kaikkia hänelle myönnettyjä pidennyskuukausia, vaan hän on perunut tai palauttanut tukikuukausia tai lakkauttanut tukensa pidennysaikana.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty pidennys ajalle 1.9.–31.5. Opiskelija lakkauttaa opintotukensa 1.2. Tulovalvonnassa opintojen katsotaan päättyneen kuitenkin vasta 31.5., ellei opiskelija ole valmistunut tätä ennen.

Kuukaudet enimmäistukiajan päättymisestä enimmäistukiajan pidennyksen alkamiseen ovat tulovalvonnassa opiskeluaikaan kuulumattomia kuukausia.

Esimerkki

Opiskelija on käyttänyt korkeakoulututkinnon enimmäistukiajan viimeisen tukikuukauden huhtikuussa 2021. Hän suorittaa tämän jälkeen kyseiseen korkeakoulututkintoon kuuluvia opintoja, mutta hänelle myönnetään enimmäistukiajan pidennys vasta syyskuusta 2021 lukien. Vuoden 2021 tulovalvonnassa touko-elokuu ovat opiskeluaikaan kuulumattomia kuukausia.

Jos opiskelija hakee enimmäistukiajan pidennyksen kahdessa tai useammassa jaksossa, myös pidennysjaksojen välissä oleva tueton aika on opiskeluaikaa.

Esimerkki

Opiskelijan enimmäistukiaika on päättynyt 31.7.2020 ja hän hakee enimmäistukiajan pidennystä 3 kuukaudelle. Pidennys myönnetään ajalle 1.8. - 31.10.2020. Opiskelija hakee loput 6 pidennyskuukautta ajalle 1.7.2021 - 31.12.2021. Opintotuen tulovalvonnassa opiskelija on koko vuoden opiskelija vuosina 2020 ja 2021.

Jos opiskelija ei olisi hakenut jäljellä olevia 6 pidennyskuukautta lainkaan, opintotuen tulovalvonnassa opintojen katsottaisiin päättyneen 31.10.2020 eli ensimmäisen pidennysjakson loppuun.

Enimmäistukiajan päätyminen muissa kuin korkeakouluopinnoissa

Muiden kuin korkeakouluopintojen enimmäistukiajan katsotaan päättyneen, kun jäljellä oleviin tutkinto-opintoihin ei enää voida myöntää opintotukea.

Enimmäistukiajan päätyminen opintotuen tulovalvonnassa muissa kuin tutkinto-opinnoissa on ohjeistettu kohdassa Päätösehdotuksen uudelleen käsittely – Opintojen päättäminen

Ammatillinen perustutkinto

180 osaamispisteen tutkinnossa opintotukea voidaan myöntää enintään 4 vuodelle + 12 kuukaudelle. Opintotuen tulovalvonnassa enimmäistukiajan katsotaan päättyneen, kun tukea on maksettu 4 vuodelle + 12 kuukaudelle.

Vuoden 2017 ja sitä aikaisempien vuosien tulovalvonnassa enimmäistukiajan katsotaan päättyneen, kun opiskelija selvittää uudelleen käsittelypyynnössään, että hänellä oli tuen viimeisen maksukuukauden jälkeen suorittamatta alle 3 opintoviikkoa tai 4,5 osaamispistettä. Jäljellä olevista opinnoista tulee toimittaa oppilaitoksen todistus.

Ammatillisen perustutkinnon osa

Katso ohje etuosohjeen kohdasta Päätösehdotuksen uudelleen käsittely - Opintojen päättäminen, [Opintojen päättymiskuukausi muissa kuin tutkinto-opinnoissa](#).

Ammattitutkinto-, erikoisammattitutkinto- tai muu ammatillinen koulutus

Opintotuen tulovalvonnassa enimmäistukiajan katsotaan päättyneen, kun opiskelija selvittää uudelleen käsittelypyynnössään, että hänellä oli tuen viimeisen maksukuukauden jälkeen suorittamatta alle 3 opintoviikkoa tai 4,5 osaamispistettä. Jäljellä olevista opinnoista tulee toimittaa oppilaitoksen todistus.

Muun viranomaisen valvoma ammatillinen koulutus

Opintotuen tulovalvonnassa enimmäistukiajan katsotaan päättyneen, kun opiskelija selvittää uudelleen käsittelypyynnössään, että hänellä oli tuen viimeisen maksukuukauden jälkeen suorittamatta alle 3 opintoviikkoa tai 4,5 osaamispistettä. Jäljellä olevista opinnoista tulee toimittaa oppilaitoksen todistus.

Lukiokoulutus tukivuoden 2020 ja aiempien vuosien tulovalvonnassa

Lukio-opinnoissa opintotuki myönnetään aluksi 3. opiskeluvuoden loppuun. Opintotukea voidaan myöntää 3. vuoden jälkeen, jos opinnot ovat edelleen päätoimisia. Opintoja tulee olla vähintään 10 kurssia tai 2 yo-koetta / lukukausi. Opintotuen tulovalvonnassa enimmäistukiajan katsotaan päättyneen, kun opiskelija selvittää uudelleen käsittelypyynnössään, että opintoja oli suorittamatta alle 10 kurssia ja vähemmän kuin 2 yo-koetta. Jäljellä olevista opinnoista tulee toimittaa oppilaitoksen todistus.

Lukiokoulutus tukivuoden 2021 tulovalvonnasta alkaen

Lukio-opinnoissa opintotuki myönnetään aluksi 3. opiskeluvuoden loppuun. 1.8.2021 alkaen opintotuki myönnetään 4. opiskeluvuodelle hakemuksesta, eikä opintojen päätoimisuutta tutkita. Opintotukea voidaan myöntää 4. vuoden jälkeen, jos opinnot ovat edelleen päätoimisia. Opintoja tulee olla jäljellä vähintään 10 kurssia (1.8.2021 tai sen jälkeen aloittaneilla vähintään 20 opintopistettä) tai 2 yo-koetta, jotta opintotuki voidaan myöntää.

Opintotuen tulovalvonnassa enimmäistukiajan ei katsota päättyneen 3. opiskeluvuoden loppuun, koska opintotuki voidaan myöntää 4. vuodelle jäljellä olevien opintojen laajuudesta riippumatta.

Opintotuen tulovalvonnassa lukio-opiskelijan enimmäistukiajan katsotaan päättyneen, kun opiskelija selvittää uudelleen käsittelypyynnössään, että 4. opiskeluvuoden jälkeen opintoja oli suorittamatta alle 10 kurssia (1.8.2021 tai sen jälkeen aloittaneilla vähintään 20 opintopistettä) tai vähemmän kuin 2 yo-koetta. Jäljellä olevista opinnoista tulee toimittaa oppilaitoksen todistus.

1.14.2.1.6 Tulojen kohdistaminen opintonsa aloittaneilla ja päättäneillä

Kun opintonsa aloittanut tai päättänyt opiskelija on saanut opintotuen tulovalvonnassa takaisinperinnän päätösehdotuksen, hän voi uudelleen käsittelypyynnössään selvittää opiskeluajan ulkopuolisena aikana saamansa tulot.

Opiskelijan on liitettävä uudelleen käsittelypyyntöön tulotodistukset, joista käy ilmi tulon bruttomäärä ja maksupäivä. Todistuksia ei kuitenkaan tarvita Kelan maksamista etuuksista eikä palkoista ja palkkioista, joiden tiedot ovat tulorekisterissä. Käsittelijä tarkistaa nämä tiedot Kelassa käytettävistä rekisteritiedoista (etuustiedoista ja tulorekisterikyselystä).

Tulojen kohdistamisessa noudatetaan seuraavia periaatteita.

Veronalaiset ansiotulot

Palkat, palkkiot, etuudet, korvaukset ja muut niihin verrattavat veronalaiset ansiotulot kohdennetaan niiden saantiajankohtaan eli ajankohtaan, jolloin ne on maksettu ja ovat henkilön käytettävissä.

Myös erilaiset tavarapalkkiot ovat tulovalvonnassa huomioitavaa tuloa, jos ne ovat Verohallinnon tulkinnan mukaan veronalaista ansiotuloa (verotustiedoissa 'Tulonhankkimistoiminnan tulos').

Oleellista ei ole, milloin työ on tehty tai miltä ajalta tulo on ansaittu. Jos opiskelija ei selvitä tulojen maksupäivää, niiden katsotaan olevan opiskeluajan tuloja.

Elinkeinotoiminnan ja maatalouden tulot

Elinkeinotoiminnan ja maatalouden ansio- ja pääomatulot kohdistetaan yleensä kalenterivuodelle jakamalla ne 12:lla keskimääräiseksi kuukausituloksi.

Jos elinkeinotoiminta on aloitettu vasta opintojen päättymisen jälkeen tai lopetettu ennen opintojen alkua, tuloja ei jaeta 12:lla, vaan ne kohdistetaan siihen aikaan, jolloin toimintaa on harjoitettu. Elinkeinotoiminnan alkamis- tai päättymisajankohdan voi yleensä tarkistaa YTJ:n verkkosivuilta www.ytj.fi

Tulot voidaan kohdistaa muutoin kuin 12:lla jakamalla myös, kun asiakas toimittaa uskottavan selvityksen tulojen jakautumisesta. Riittävä selvitys voi olla esimerkiksi tilintarkastajan todistus tulojen jakautumisesta opiskeluaikaan ja muuhun kuin opiskeluaikaan.

Elinkeinotoiminnan tulot voidaan kohdistaa myös tekemällä laskennallinen arvio tulojen jakautumisesta opiskeluaikaan ja muuhun kuin opiskeluaikaan, esimerkiksi yrityksen tiliotteiden tai tuloslaskelman perusteella. Tiliotteiden tai tuloslaskelman tulot eivät ole samansuuruiset kuin verotustietojen mukainen elinkeinotoiminnan ansio- ja pääomatulot, joten asiakkaan tulee toimittaa tiliotteet tai tuloslaskelma koko kalenterivuodelta. Tiliotteista tai tuloslaskelmasta lasketaan, mikä prosenttiosuus koko kalenterivuoden tuloista on saatu muuna kuin opiskeluaikana. Verotustietojen mukaisista elinkeinotoiminnan tuloista muun kuin opiskeluajan tulona huomioidaan sama prosenttiosuus.

Esimerkki

Opiskelija on aloittanut opinnot 25.8.2020 ja hän on saanut opintotukea 4 kuukaudelta (syys-joulukuu). Opiskelijan vuosituloraja on 19 408 euroa. Opiskelijalla oli elinkeinotoiminnan ansio- ja pääomatuloja 19 500 euroa vuonna 2020. Tämän lisäksi asiakkaalla on muita tuloja 10 000 euroa.

Opiskelija on tehnyt uudelleen käsittelypyynnön ja toimittanut tiliotteet yritystoimintansa rahaliikenteestä koko vuodelta 2020. Tiliotteista lasketaan suoritukset eli tulot koko vuodelta ja muulta kuin opiskeluajalta. Koko vuoden plussasuoritukset ovat 35 000 euroa. Muun kuin opiskeluajan plussasuoritukset ovat 28 300 euroa, joka on 80,86 % koko vuoden plussasuorituksista.

Tulovalvonnassa muun kuin opiskeluajan elinkeinotoiminnan tulot ovat siis $80,86 \% \text{ koko vuoden elinkeinotoiminnan tuloista, eli } 19\,500 \text{ euroa} \times 0,8086 = 15\,767,70 \text{ euroa.}$

Kunnaneläinlääkäreiden elinkeinotoiminnan tulot

Eläinlääkäreiden elinkeinotoiminnan tulot voidaan laskea samoin kuin muidenkin ammattialojen tulot. Ensisijaisesti käytetään 12:lla jakamista, muuta uskottavaa selvitystä (katso ohje yläpuolelta) tai tiliotteiden/tuloslaskelman perusteella tehtävää laskennallista arviota. Jos näin laskemalla perittävää edelleen jää tai asiakas ei ole toimittanut uudelleen käsittelypyynnön liitteeksi selvityksiä, voidaan kunnaneläinlääkäreiden elinkeinotoiminnan tulot huomioida samassa suhteessa kuin kunnaneläinlääkärin toimesta saatava palkkatulo.

Poikkeuksellista laskentatapaa voidaan käyttää, koska kunnaneläinlääkäreiden tulonmuodostus poikkeaa muista aloista siten, että kunnaneläinlääkäri saa samasta työstä sekä palkkatuloa että elinkeinotoiminnan tuloa.

Esimerkki

Asiakas on valmistunut eläinlääkäriksi 31.5. Valmistumisvuoden aikana hänellä on palkkatuloja kunnaneläinlääkärinä 45 000 euroa ja elinkeinotoiminnan tuloja 10 000 euroa.

Tulorekisterin tietojen mukaan palkkatuloista 40 000 euroa eli 88,89 % on saatu valmistumisen jälkeen eli ajalla 1.6. - 31.12. Näin ollen myös elinkeinotoiminnan tuloista 88,89 % eli 8 889 euroa katsotaan ulkopuolisen ajan tuloksi.

Yhteenveto elinkeinotoiminnan tulojen kohdistamisesta

- Ensisijaisesti jaetaan 12:lla.
- Muu uskottava selvitys (esimerkiksi tilintarkastajan todistus).
- Jos uskottavaa muuta selvitystä ei saada ja jos 12:lla jakaminen ei asiakkaan mielestä tuota oikeaa lopputulosta, käytetään tiliotteiden tai tuloslaskelman avulla tehtävää laskelmaa opiskeluajan ja muun ajan prosenttiosuuksista.
- Kunnaneläinlääkäreillä voidaan tiliotteiden tai tuloslaskelman sijaan käyttää prosenttiosuutta opiskeluajan ja muun ajan eläinlääkäripalkasta.

Jos ei saada muuta uskottavaa selvitystä eikä myöskään tiliotteita eikä tuloslaskelmaa, käytetään 12:lla jakamista.

Veronalaiset pääomatulot

Muut veronalaiset pääomatulot kohdistetaan niiden saantiajankohdan mukaan, jos saantiajankohta on selvitettävissä. Jos pääomatulot eivät ole kohdennettavissa tiettyyn saantiajankohtaan, ne kohdistetaan kalenterivuodelle jakamalla ne 12:lla.

Luovutusvoitto tai myyntitulo katsotaan sen verovuoden ja kuukauden tuloksi, jonka aikana kauppa tai vaihto tai muu luovutus on tapahtunut (so. kaupantekopäivä). Voitto on luovutusvuoden tuloa, vaikka kauppahintaa ei olisi vielä maksettu. Tästä on kuitenkin poikkeuksia; puun pystykaupoissa myyntitulo kohdistetaan sen saantiajankohtaan (so. maksupäivä). Jos asiakkaalla on virtuaalivaluuttojen myynnistä saatua luovutusvoittoa, huomaa että veropäätöksessä luovutusvoitoille on voitu merkitä luovutusvoitoksi 31.12., vaikka kaupantekopäiviä on vuoden aikana ollut useita. Tämän vuoksi virtuaalivaluuttojen kaupantekopäivistä tulee pyytää todistus, josta käy ilmi kaupantekopäivät tai asiakkaan oma selvitys asiasta. Jos todistusta tai selvitystä ei saada, virtuaalivaluutan myynnistä saatu luovutusvoitto voidaan kohdistaa koko vuodelle jakamalla se 12:lla.

Jos asiakkaalla on osakesäästötili, siitä tulee opintotuen vuositulovalvonnassa huomioitavaa tuloa vasta siinä vaiheessa, kun tililtä nostaa rahaa ja tili on voitolla. Vain tuotot huomioidaan tulona ja ne kohdistetaan nostoajankohdan perusteella. Osakesäästötililtä tehdyt nostot näkyvät verotustiedoissa kohdassa 'Muu pääomatulo'. Veroilmoituksessa nostot näkyvät kohdassa 'Osakesäästötilin tuotto ja tappio'. Jotta osakesäästötililtä tehdyt nostot voidaan kohdentaa opintojen ulkopuoliselle ajalle, pyydä asiakasta toimittamaan todistus osakesäästötililtä tehdyistä nostoista koko tulovalvontavuoden ajalta.

Verotuksessa vahvistettu veronalainen osinkotulo on sen verovuoden tuloa, jonka aikana se on yhtiökokouksen päätöksen mukaan ollut nostettavissa. Jos osingon nostettavissaolosta ei ole yhtiökokouksessa erikseen päätetty, osingon katsotaan olevan nostettavissa samana päivänä kuin yhtiökokous on pidetty. Liikkeenharjoittajien verotuksessa sovelletaan kuitenkin suoritusperiaatetta, jonka mukaan osinko on sen verovuoden tuloa, jonka aikana osingonjakopäätös on tehty. Sillä ei ole merkitystä, milloin osinko on ollut nostettavissa.

Kun on kyse pörssiyhtiön maksamasta osingosta, osinkotulo kohdistetaan maksupäivän mukaan. Tarvittavat osinkotiedot löytyvät esimerkiksi [osinkokalenterista](#) (käytä Maksu-sarakkeen mukaista maksupäivää). Osinkotulon kohdistumista selvittäessä on huomattava, että opiskelijan esittämässä maksutositteissa (esim. tiliote) osinkotuloon sisältyy sekä veronalainen että verovapaa osuus. Lue lisää osinkotulojen huomioimisesta.

Jos opiskelija ei selvitä tulojen saantiajankohtaa tai luovutusvoitoissa kaupantekopäivää, tulon katsotaan olevan opiskeluajan tuloa (poikkeuksena virtuaalivaluuttojen myynnistä saatu luovutusvoitto).

Vuokratulo

Vuokratulo jaetaan opiskeluajalle ja muulle ajalle yleensä niin, että koko vuoden vuokratulon yhteismäärä jaetaan kuukausituloksi jakamalla se 12:lla. Vuokratulo voidaan kohdistaa muulla tavoin opiskelijan pyynnöstä silloin, kun vuokratulon määrä on vaihdellut kuukausittain.

Asian selvittämistä vaikeuttaa se, että tulovalvonnassa huomioitavasta vuokratulosta on vähennetty vuokranantajan maksamat asunnon menot ja maksut. Koska vuokranantajan on pitänyt selvittää nämä asiat Verohallinnolle, voit pyytää opiskelijalta kyseisen verotusta varten tehdyn selvityksen. Voit myös tehdä arviolaskelman käyttämällä vuokrasopimusten ja maksukuittien mukaisia bruttovuokria. Laske niiden avulla, mikä on bruttovuokrien osuus opiskeluajalla ja muulla ajalla ja jaa verotustiedoissa oleva nettovuokrien määrä opiskeluajalle ja muulle ajalle samoilla prosenttiosuuksilla.

Apurahat

Myös apurahat kohdistetaan niiden maksuajankohdan mukaan (vuodesta 2008 alkaen). Jos opiskelija selvittää uudelleen käsittelypyynnössään, että apuraha on saatu ennen opintojen alkua tai opintojen päättymisen jälkeen, apuraha huomioidaan opiskeluajan ulkopuolisena tulona.

Jos opiskelija on ennen tulovalvontaa selvittänyt, että hän on saanut vuonna 2018 tai aiemmin maksetun apurahansa ennen opintojen aloituskuukautta tai valmistumiskuukauden jälkeen, tuloseurantatuloihin on voitu rekisteröidä apurahan määräksi 'nolla'. Tällöin apuraha ei ole otettu huomioon tulovalvonnassa, eikä sitä huomioida myöskään uudelleen käsittelyssä. Mutta jos apurahan määrä on rekisteröity tuloseurantatuloihin tai apurahan määränä käytetään Verohallinnon tiedoissa olevaa apuraha, opiskelija voi uudelleen käsittelypyynnössään selvittää apurahan maksuajankohdan ja se huomioidaan selvityksen mukaan opiskeluajan tai opiskeluajan ulkopuolisena tulona samoin kuin muutkin tulovalvonnassa huomioon otetut tulot.

Verovapaat apurahat ja stipendit eivät ole tuloa opintotuen tulovalvonnassa, kun apuraha on maksettu 1.1.2019 jälkeen. Veronalaiset apurahat huomioidaan myös 1.1.2019 jälkeen tulovalvonnassa samoin kuin muutkin veronalaiset tulot. Sillä ei ole merkitystä, maksetaanko tällainen apuraha Suomesta tai ulkomailta. Lue lisää [apurahoista](#).

1.14.2.1.7 Verotuksen oikaisupyyntö ja opintotuen tulovalvonnan uudelleen käsittelypyyntö

Verotuksen oikaisupyyntö vuodesta 2018 lukien

Asiakkaan ei tarvitse toimittaa verotuksen oikaisupäätöstä Kelaan, koska Kela saa ajantasaiset verotuksen tiedot verotustietojen kyselystä verovuodesta 2018 lukien. Verotustietojen kyselyssä verotustiedoilla on 4 eri tilaa: Kesken, Vahvistettu, Oikaisuvaatimus vireillä ja Oikaisuvaatimus vahvistettu.

Jos asiakas ilmoittaa, että hän on hakenut muutosta verotukseensa Verohallinnolta, toimi seuraavasti:

- Tee verotuksen tietopyyntö.
- Jos verotustietojen tilana on Oikaisuvaatimus vahvistettu, anna tulovalvonnasta uusi päätös oikaistujen verotustietojen perusteella.
- Jos verotustietojen tilana on Vahvistettu tai Oikaisuvaatimus vireillä, uudelleenkäsitteilypyyntöä ei jätetä odottamaan, vaan tulovalvonta-asia ratkaistaan. Siirrä takaisinperinnän eräpäivä esimerkiksi 6 kuukauden päähän. Lisää takaisinperintäpäätökseen fraasi OPAJ. Fraasissa kerrotaan, että takaisinperintäpäätös voidaan käsitellä uudelleen ja oikaista sen jälkeen, kun asiakas on saanut päätöksen verotuksen oikaisusta. Asiakkaan ei tarvitse toimittaa verotuksen oikaisupäätöstä, riittää että hän ilmoittaa Kelaan, että oikaisupäätös on annettu. Fraasissa kerrotaan myös, että takaisinperintäpäätöksessä olevaa eräpäivää voidaan asiakkaan pyynnöstä siirtää myöhemmäksi.
- Kun asiakas ilmoittaa, että Verohallinto on antanut oikaisupäätöksen, tee verotuksen tietopyyntö. Tietopyyntöä ei tarvitse tehdä, jos verotustietojen tilana on jo Oikaisuvaatimus vahvistettu.
- Käsittele asiakkaan ilmoitus opintotuen takaisinperintäpäätöksen oikaisupyyntönä.

Verotuksen oikaisupyyntö vuoden 2017 ja sitä aikaisempien vuosien verotukseen

Jos verotuksen oikaisu koskee vuotta 2017 tai sitä aikaisempia vuosia, asiakkaan tulee toimittaa verotuksen oikaisupäätös Kelaan. Kun asiakas lähettää verotuksen oikaisupäätöksen Kelaan, toimi seuraavasti:

- Pyydä Kelan Maksujenhallintaryhmää korjaamaan asiakkaan verotustiedot. Luo Toimeksianto-työ työjonoon Maksujenhallintaryhmä/Työtulo- ja verotustiedot.
- Siirrä Uudelleenkäsitteily-työ odottamaan Toimeksianto-työn valmistumista.
- Kun Maksujenhallintaryhmä on korjannut asiakkaan verotustiedot, anna tulovalvonnan oikaisupäätös.

1.14.3 Opintotuen periminen estävästä etuudesta regressinä

Regressiperintätilanne syntyy silloin, kun opintotuensaajalle myönnetään opintotuen saamisen estävä etuus ja samalle ajalle on jo maksettu opintotukea. Tällöin liikaa maksettu opintotuki saadaan periä takautuvasti myönnettävästä etuudesta maksuvaatimuksen perusteella (OTL 65/1994 28 § 1 mom.). Regressiperintään ei tarvita hakijan suostumusta ja sitä voidaan soveltaa kaikkiin OTL 6 §:ssä mainittuihin etuuksiin. Sen jälkeen, kun regressiperintänä saadaan takaisin aiemmin maksettu opintoraha (ja asumislisä), korkeakouluopiskelijan opintotukikuukausi (opintotukikuukaudet) palautetaan uudelleen käytettäväksi.

Liikaa maksettua opintotukea voidaan periä takaisin sekä Kelan maksamasta että ulkopuolisen laitoksen maksamasta opintotuen estävästä etuudesta. Opintotuen perimiseksi takautuvasti maksettavasta etuudesta opintotuen vastuuyksikön on ilmoitettava maksuvaatimuksensa etuuden myöntäjälle vähintään kaksi viikkoa ennen maksupäivää.

Jos opintotuen liikamaksua ei saada kokonaan perittyä takautuvasti myönnettävästä estävästä etuudesta regressiperinnän kautta, peritään jäljelle jäänyt osuus opiskelijalta normaalia takaisinperintämenettelyä noudattaen. Liikaa maksetun etuuden takaisinperinnästä annetaan tällöin takaisinperintäpäätös.

Kelan myöntämä estävä etuus

Jos estävän etuuden käsittelyn yhteydessä saadaan tieto aiemmin myönnetystä opintotuesta, käsittelijä ottaa yhteyttä ennen myöntöratkaisun tekemistä opintotuen vastuuyksikköön ja ilmoittaa tulevasta estävän etuuden myönnöstä. Saatuaan tiedon estävän etuuden myöntämisestä, opintotuen käsittelijän tulee huolehtia maksuvaatimuksen tekemisestä.

Sairauskassat toimivat Kelan Onni-järjestelmässä, joten takaisinperinnän kuittaus merkitään sinne samalla tavalla, kuin jos kysymyksessä olisi Kelan maksama sairauspäiväraha.

Ulkopuolisen laitoksen maksama estävä etuus

Opintotuen käsittelijä voi saada tiedon ulkopuolisen laitoksen myöntämästä estävästä etuudesta esimerkiksi

- Oiwa/Tarkistettava asia -työ (regressillä periminen saattaa olla liian myöhäistä)
- Hakija itse tai maksava laitos esim. Työllisyysrahasto ilmoittaa.

Jos henkilölle on maksettu opintotukea samalta ajalta, mille estävä etuus saattaa tulla myönnettäväksi, käsittelijä lähettää estävän etuuden myöntävälle laitokselle asiakaskirjeen OTV11, jolla ilmoitetaan opintotuen maksamisesta ja regressiperinnän mahdollisuudesta sekä pyydetään laitosta ilmoittamaan etuuden myöntämisestä. Kirjeen mukana lähetetään myös vastauslomake.

Jos muu laitos myöntää etuuden opintotuen kanssa samalle ajalle, laitokselle ilmoitetaan liikaa maksetun opintotuen perimisestä perimisilmoituksella (OTG06).

Regressiperinnän menettelyistä tarkemmin Tekniset ohjeet.

1.15 Päätöksen oikaisu ja poistaminen

Kaikille etuuksille yhteinen Päätöksen oikaisu ja poistaminen.

1.15.1 Uusi selvitys päätöksen jälkeen

Selvitys valitusaikana

Kun opiskelija esittää päätöksen valitusaikana jotain päätökseen sisältöön vaikuttavaa lisätietoa, on päätöksen oikaisun ja opintotuen myöntämisen ajankohdan osalta merkitystä sillä, esittääkö opiskelija uuden selvityksen, seikan tai vaatimuksen.

Uuden selvityksen perusteella opintotukipäätös voidaan oikaista päätöksen alusta alkaen.

Esimerkki

Opiskelija on hakenut opintotukea lokakuusta alkaen, lokakuussa saapuneella hakemuksella. Hakemuksen mukaan vanhempien tulot eivät ole muuttuneet tai opiskelija ilmoittaa, ettei hän tiedä, ovatko tulot muuttuneet. Päätös annetaan marraskuussa hakemuksen mukaisesti vanhempien verovuoden tuloilla.

Päätöksen valitusaikana opiskelija ilmoittaa, että vanhempien tulot ovat muuttuneet. Koska opiskelija on ilmoittanut päätöksen valitusaikana uuden selvityksen, voi opintotukipäätöksen tämän selvityksen perusteella oikaista lokakuun alusta alkaen.

Uuden seikan perusteella opintotukipäätös voidaan oikaista muutostiedon ilmoittamisen saapumiskuukauden alusta alkaen.

Esimerkki

Opiskelija on hakenut opintotukea lokakuusta alkaen, lokakuussa saapuneella hakemuksella. Hakemuksen mukaan opiskelija asuu vanhemman luona (tämä tieto on oikea hakemuksen ratkaisuhetkellä). Päätös annetaan marraskuussa hakemuksen mukaisesti, eli opintoraha myönnetään vanhemman luona asuvan suuruisena.

Päätöksen valitusaikana opiskelija ilmoittaa, että hän on hakemuksen jättämisen jälkeen muuttanut oppilaitoksen asuntolaan. Koska opiskelija on ilmoittanut päätöksen valitusaikana uuden seikan (eli muuttuneen olosuhteen), tarkistetaan opintotukipäätös muutostiedon ilmoittamisen saapumiskuukauden alusta alkaen. Jos opiskelija on ilmoittanut muuttamisesta asuntolaan esimerkiksi joulukuussa, tarkistetaan opintotukipäätös 1.12. alkaen.

Uuden vaatimuksen perusteella myönnettävä tuki myönnetään vaatimuksen hakuajan mukaisesti.

Esimerkki

Opiskelija on hakenut opintotukea lokakuusta alkaen, lokakuussa saapuneella hakemuksella. Hakemus koskee pelkkää lainatakausta. Opiskelijaa ei kuulla opintorahasta tai häntä kuullaan, mutta hän ei vastaa kuulemiseen. Päätös annetaan marraskuussa hakemuksen mukaisesti, eli lainatakaus hylätään, koska opiskelija ei saa opintorahaa.

Päätöksen antamisen jälkeen opiskelija ilmoittaa, että hän hakee myös opintorahaa. Koska opiskelija on ilmoittanut päätöksen valitusaikana uuden vaatimuksen, myönnetään opintoraha ja lainatakaus uuden vaatimuksen hakuajan mukaisesti. Jos opiskelija esimerkiksi joulukuussa ilmoittaa hakevansa opintorahaa, myönnetään opintotuki 1.12. alkaen. Marraskuussa annettua päätöstä ei oikaista.

Esimerkki

Opiskelija on hakenut opintotukea lokakuusta alkaen, lokakuussa saapuneella hakemuksella. Hakemus koskee pelkkää opintorahaa. Päätös annetaan marraskuussa hakemuksen mukaisesti, eli opiskelijalle myönnetään opintoraha.

Päätöksen antamisen jälkeen opiskelija ilmoittaa, että hän hakee myös lainatakausta. Koska opiskelija on ilmoittanut päätöksen valitusaikana uuden vaatimuksen, myönnetään lainatakaus uuden vaatimuksen hakuajan mukaisesti. Jos opiskelija esimerkiksi joulukuussa ilmoittaa hakevansa lainatakausta, myönnetään takaus 1.12. alkaen. Marraskuussa annettua päätöstä ei oikaista.

Selvitys valitusajan jälkeen

Kelan velvollisuus tutkia asia uudelleen uuden selvityksen johdosta mahdollista eduksioikaisua silmällä pitäen koskee kaikkia lainvoimaisia päätöksiä. Jos hakemus on hylätty tai jätetty tutkimatta sen vuoksi, että hakija ei ole pyynnöstä huolimatta toimittanut tarvittavia selvityksiä annetussa määräajassa tai valitusaikana, oikaistaan päätös asiakkaan eduksi, jos asiakas myöhemmin toimittaa tarvittavat selvitykset. Etuus myönnetään alkuperäisestä hakuajankohdasta lukien. Ks. tarkemmin menettelyohje.

Edellytyksenä asian uudelleen tutkimiselle on, että asiakas on hakenut etuutta tai etuuden osaa. Asiaa ei voi tutkia uudelleen, jos sitä ei ole alun perinkään tutkittu. Jos asiakas esittää täysin uuden vaatimuksen, se otetaan huomioon hakuajan puitteissa. Asiaa ei myöskään ole perusteita tutkia uudelleen, jos ratkaisu on tehty sen hetkisillä tiedoilla oikein ja asiakas jälkeinpäin muuttaa olosuhdetta (takautuen).

Esimerkki

16-vuotias opiskelija on hakenut opintotukea syksyllä 2019. Hakemus on hylätty, koska opiskelijasta maksetaan lapsilisää. Opiskelijan vanhemmat päättävät lakkauttaa opiskelijasta maksettavan lapsilisän keväällä 2020. Kyseessä on uusi olosuhde, jonka perusteella tukioikeus tutkitaan hakuajan puitteissa. Vanhempien ei kannata lakkauttaa lapsilisää takautuen syksystä 2019 alkaen, koska aiempaa opintotukipäätöstä ei tulla oikaisemaan tällä perusteella.

Jos opintotuki on myönnetty haetun mukaisesti, päätöstä ei oikaista opiskelijalle eduksi, jos opiskelija ilmoittaa päätöksen tultua lainvoimaiseksi, että hän on ilmoittanut tiedot hakemuksessa virheellisesti.

Esimerkki

Opiskelija on syksyllä 2014 hakemuksessa ilmoittanut asuvansa vanhempien luona ja opintotuki myönnetty vanhemman luona asuvan suuruisena. Opiskelija vaatii huhtikuussa 2017, että opintotukipäätös pitää oikaista, koska hän on koko opiskeluajan asunut oppilaitoksen asuntolassa. Opintotuki on ratkaistu hakemuksessa ilmoitettujen tietojen perusteella, joten päätöstä ei oikaista.

Jos opiskelija on hakemuksessa ilmoittanut, että hän ei vielä tiedä tuen myöntämisen perustetta tietystä ajankohdasta alkaen ja opintotuki on tästä syystä ratkaistu "oletuksen" perusteella, päätös voidaan oikaista, jos oletus on ollut virheellinen.

Esimerkki

Opiskelija ilmoittaa syksyllä 2017 hakemuksessa, että hän ei tiedä, missä hän asuu ulkomaan opiskelijavaihdon jälkeen 1.1.2018 alkaen. Opintotuki myönnetään vanhemman luona asuvan suuruisena vaihdon jälkeiselle ajalle, koska vanhemmat asuvat samalla paikkakunnalla. Opiskelija huomaa maaliskuussa 2018, että hän on saanut vanhemman luona asuvan suuruista opintotukea, vaikka hän on asunut itsenäisesti 1.1.2018 alkaen. Opintotuki voidaan opiskelijan pyynnöstä oikaista 1.1.2018 alkaen itsenäisesti asuvan suuruiseksi.

Esimerkki

Opiskelija hakee opintotukea heti kesäkuussa 2017, kun hän on vastaanottanut opiskelupaikan. Hän ilmoittaa asuvansa muualla kuin vanhemman luona, mutta osoitetietojen mukaan hän asuu edelleen vanhempien luona. Opiskelija kertoo, että hän ei vielä tiedä varmuudella, missä asuu, joten opintotuki myönnetään vanhemman luona asuvan suuruisena 1.8.2017 alkaen, koska vanhemmat asuvat samalla paikkakunnalla. Opiskelija huomaa lokakuussa 2017, että hän on saanut vanhemman luona asuvan suuruista opintotukea, vaikka hän on asunut itsenäisesti opintojen alusta alkaen. Opintotuki voidaan opiskelijan pyynnöstä oikaista 1.8.2017 alkaen itsenäisesti asuvan suuruiseksi.

Opintotuki joudutaan lakkauttamaan, jos opiskelijan olosuhteissa on tapahtunut tukioikeuteen mahdollisesti vaikuttava muutos eikä opiskelija vastaa selvityspyyntöön. Jos opiskelija tällaisessa tilanteessa toimittaa uutta selvitystä, lakkautuspäätös oikaistaan.

Esimerkki

Oppilaitokselta on 30.1.2017 tullut valvontailmoitus, että opiskelija on vaihtanut toiselle opintolinjalle 11.1.2017 alkaen. Opiskelija ei toimita uutta hakemusta uudelle opintolinjalle, joten opintotuki lakkautetaan 1.1.2017 alkaen. Opiskelija hakee opintotukea 1.1.2017 alkaen uudella hakemuksella huhtikuussa 2017. Opintotuen lakkautuspäätös voidaan oikaista, koska opiskelija on opiskellut koko ajan.

Ohjeistus ennen kevättä 2017

Jos hakemus on hylätty tai tuki lakkautettu sen vuoksi, että hakija ei ole pyynnöstä huolimatta toimittanut tarvittavia selvityksiä annetussa määräajassa, hylkäys- tai lakkautuspäätös voidaan oikaista, jos selvitykset tulevat valitusajana. Jos selvitykset tulevat valitusajan jälkeen, ei hylkäys- tai lakkautuspäätöstä pääsääntöisesti oikaista. Etuus voidaan myöntää myöhässä toimitettujen selvitysten perusteella hakuajan mukaisesti.

Jos opiskelijalle aiheutuu liikamaksua, joka myöhemmin saadun selvityksen perusteella osoittautuu aiheettomaksi, opintotuki oikaistaan aiheettoman liikamaksun osalta opiskelijalle eduksi siltä osin kuin tukeen on ollut oikeus. Tuki voidaan palauttaa maksuun enintään sen suuruisena kuin se oli alun perin maksussa. Lisäsuoritusta ei myönnetä takautuen.

Esimerkki

Oppilaitokselta on tullut valvontailmoitus, että ammatillisen oppilaitoksen opiskelija on keskeyttänyt opinnot 10.9.2014. Valvontailmoituksessa on tästä myös opiskelijan oma vahvistus ja allekirjoitus, joten opintotuki lakkautetaan valvontailmoituksen perusteella 1.9.2014 alkaen. Lakkautuspäätös tehdään 19.9.2014. Liikamaksua syntyy syyskuulta (opintoraha 249,21 + asumislisä 201,60 = 450,81 euroa). Opiskelija toimittaa uusiin opintoihin uuden hakemuksen 19.11.2014 eli valitusajan jälkeen. Hän on aloittanut opinnot toisessa oppilaitoksessa 11.9.2014 ja hänellä olisi ollut syyskuulta oikeus samansuuruiseen tukeen kuin mistä on aiheutunut liikamaksua. Opintotuki voidaan oikaista syyskuulta takaisin maksuun, jolloin syyskuun liikamaksu poistuu (ja myös takaisinperintäpäätös kumoutuu). Lokakuulle ei myönnetä

opintotukea, koska uusi hakemus on saapunut vasta 19.11.2014. Opintotuki voidaan myöntää uusiin opintoihin 1.11.2014 alkaen.

Oikaisuvaatimus lainvoimaiseen päätökseen

Jos opiskelija toimittaa puuttuneita selvityksiä päätöksen tultua lainvoimaiseksi ja vaatii päätöksen oikaisemista alusta saakka, asia käsitellään lainvoimaisen päätöksen oikaisuvaatimuksena. Jos päätös tulisi muuttua eduksi, se oikaistaan. Jos oikaisuvaatimus ei johda päätöksen muuttamiseen, oikaisuvaatimus hylätään. Jos vaatimus ei sisällä uutta selvitystä, annetaan päätös asian tutkimatta jättämisestä. Valitse erityisperusteista oikea syykoodi.

Joissain tilanteissa opiskelija ei voi edes osoittaa tietyn edellytyksen täyttymistä muutoin kuin jälkikäteen. Tällainen tilanne on esimerkiksi EU-työntekijän työsuhteelta edellytetty vähintään 4 kuukauden kesto. Jos keikkaluontoisesti tai satunnaisesti työskentelevän henkilön lyhyet työsuhteet seuraavat toisiaan siten, että vähintään 4 kuukauden, eteenpäin ulottuvaa työskentelyaikaa ei voida opintotukea haettaessa todentaa, opintotukihakemus voidaan hylätä. Opiskelija voi pyytää päätöksen oikaisemista jälkeensä, vaikka hylkäävä päätös olisi jo tullut lainvoimaiseksi. Edellytysten täytyessä hylkäävä päätös voidaan oikaista.

1.15.2 Opintotukipäätöksen oikaiseminen vahingoksi

Opintotukipäätösten oikaisemiseen liittyviä erityisasioita

Opintotuen muutoksenhakulautakunta on linjannut, että opiskelijan tekemä kirjallinen opintotuen lakkautuspyyntö voidaan rinnastaa suostumukseksi päätöksen oikaisemiseen, jos lakkautuspyyntö on tehty oikeasta päivämäärästä alkaen. Ilmoitus, jolla opiskelija pelkästään kertoo keskeyttäneensä opinnot tietystä päivästä alkaen, ei ole riittävä.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty opintotuki 1.9.2015 alkaen. Opiskelija on tehnyt kirjallisen pyynnön, että opintotuki lakkautetaan 1.9.2015 alkaen, koska hän ei olekaan aloittanut kyseisiä opintoja. Opintotuki voidaan lakkauttaa ilman erillistä suostumusta, koska lakkautuspyyntöä voidaan pitää suostumuksena päätöksen oikaisemiseen.

Opintotuen muutoksenhakulautakunta on linjannut, että opiskelijalle ei voida samanaikaisesti lähettää kuulemista ja suostumuspyyntöä päätöksen oikaisemiseen. Jos Kela on saanut muulta taholta tiedon, jonka perusteella opintotuki olisi lakkautettava tai sen määrää olisi pienennettävä, opiskelijaa pitää ensin kuulla. Vasta kuulemisen jälkeen voidaan pyytää opiskelijan suostumus päätöksen oikaisemiseen, jos se on edelleen kuulemisen jälkeen tarpeellista.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty opintotuki 1.8.2015 alkaen. Oppilaitokselta tulee valvontailmoitus, jonka mukaan opiskelija on keskeyttänyt opintonsa 15.8.2015. Opiskelijaa pitää ensin kuulla opintojen keskeytymisestä. Vasta tämän jälkeen opiskelijalta pyydetään suostumus päätöksen oikaisemiseen.

Poistohakemusten liitteet

Jos opiskelija ei anna suostumusta päätöksen oikaisemiseen, opintotuen muutoksenhakulautakunnalta haetaan päätöksen poistamista. Poistohakemuksen perusteesta pitää aina olla kirjallinen todiste, esimerkiksi kuvaruutukopio väestötietojärjestelmän asukastiedoista tai estävästä etuudesta. Tietosuojasyyistä asiakirjoista tulee peittää muun kuin asianosaisen henkilötunnuksen loppuosa. Jos oppilaitokselta on saatu puhelimitse tieto opintojen keskeytymisestä, poistohakemusta varten tarvitaan vielä oppilaitokselta kirjallinen vahvistus opintojen keskeytymisestä.

Huoltajakorotusta koskevaan poistohakemukseen **tulee liittää kuvaruutukaappaus sekä opiskelijan (Opiskelijan tiedot: Lapset/Huollettavat) että lapsen (Lapsen tiedot: Vanhemmat/Huoltajat) DVV:n suorakyselyn huoltajuustiedoista.**

Kuvaruutukaappauksesta tulee käydä ilmi, että kyseessä on nimenomaan DVV:n suorakyselystä otettu kuvakaappaus. Poistohakemukseen tulee myös liittää tuloste sekä asiakkaan että lapsen HEKYn perhetiedoista.

Esimerkki

Opiskelijalle on virheellisesti myönnetty huoltajakorotus syksyllä 2019, vaikka opiskelija ei ole ollut lapsensa huoltaja toukokuun 2015 jälkeen. HEKY-tiedoissa lukee: Huoltajuus päättynyt 10.1.2008-22.5.2015. Tämä tieto ei riitä opintotuen muutoksenhakulautakunnalle, koska tiedon perusteella ei ole yksiselitteisesti todettavissa, milloin huoltajuus on päättynyt. DVV:n suorakyselyssä lukee: Huoltosuhde päättynyt, muutospäivä 22.5.2015. Tästä suorakyselyn tiedosta pitää liittää kuvaruutukaappaus poistohakemuksen liitteeksi. Lisäksi poistohakemukseen tulee liittää tuloste sekä opiskelijan että lapsen HEKYn perhetiedoista.

Poistohakemuksen liitteenä pitää myös olla aina edeltävä päätös tai tarpeen mukaan useampia aiempia päätöksiä, jos poistettava päätös on tarkistus päätös. Sen sijaan muutoksenhakulautakunnalle ei tarvitse lähettää tiedoksi väliaikaista päätöstä, vaikka sellainen olisi tehty poistohakemuksen yhteydessä.

Millaista opintotukipäätöstä ei saa oikaista ilman suostumusta

Päätöstä ei saa oikaista vahingoksi ilman asiakkaan suostumusta, jos päätöksellä on myönnetty etuus tai etuuden osa tai muutettu etuuden määrää. Näin riippumatta siitä, onko kyseessä käsittelijän antama päätös vai eräajopäätös (esim. veroseurantaeräajo). Jos suostumusta ei saada, muutoksenhakulautakunnalta haetaan päätöksen poistamista.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty vanhemman luona asuvan suuruinen opintoraha 1.8.2015. Opiskelija on muuttanut oppilaitoksen asuntolaan 1.11.2015, josta alkaen opintoraha on tarkistettu itsenäisesti asuvan suuruiseksi. Opiskelija keskeyttää opinnot 1.11.2015. Opintotukea ei saa lakkauttaa tarkistusajankohdasta ilman suostumusta.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty opintotuki 1.1.2015 alkaen. Samalla päätöksellä opintotuki on tarkistettu 1.10.2015 alkaen sillä perusteella, että opiskelija

täyttää 18 vuotta. Opiskelija keskeyttää opintonsa syyslukukauden 2015 alussa. Opintotukea ei saa lakkauttaa ilman suostumusta.

Vaikka etuuden määrä ei olisi päätöksellä muuttunut, mutta etuuden määräytymisperusteet ovat muuttuneet, päätöstä ei saa oikaista ilman asiakkaan suostumusta.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty opintotuki 1.8.2015. Opiskelija on muuttanut uuteen vuokra-asuntoon 1.12.2015 josta alkaen asumislisä on tarkistettu. Asumislisän määrä ei ole tarkistuksessa muuttunut. Opiskelija keskeyttää opinnot 1.12.2015. Opintotukea ei saa lakkauttaa tarkistusajankohdasta ilman suostumusta.

Päätöstä, jolla opintolinjan tukiaikaa on pidennetty, ei saa oikaista ilman asiakkaan suostumusta.

Esimerkki

Opintolinjan tukiaika on aiemmin alkanut 1.9. Opinnot alkavat elokuussa 2015 siten, että tukiaika alkaakin jo 1.8.2015. Kaikille linjan opiskelijoille on annettu päätös tukiajan pitenemisestä. Yksi opiskelija ei jatkakaan opintojaan syksyllä 2015. Opintotukea ei saa lakkauttaa ilman suostumusta.

Huomautus

Jos huomaamme Kelassa, että opintotuki on myönnetty virheellisesti opintolainahyvityslinjalla, kun se olisi pitänyt myöntää opintolainavähennykslinjalla (tai päinvastoin), päätöstä ei Kela-aloitteellisesti oikaista. Opintotuki maksetaan alun perin annetun päätöksen mukaisesti ja opiskelija voi saada hänelle annetun informaation mukaisesti opintolainahyvityksen (tai opintolainavähennyksen). Linjaratkaisua ei muuteta, vaikka opiskelija hakisi tukea uusiin korkeakouluopintoihin.

Jos opiskelija itse ottaa asian esille, selvitä hänelle, mitä päätöksen oikaisemisesta seuraa: tukikuukausien määrä muuttuu ja hyvitys vaihtuu vähennykseksi tai päinvastoin (etuuteen oikeuttava tutkinnon suorittamisaika muuttuu vastaavasti). Jos oikaisu koskee aikaa ennen 1.8.2017, opintorahaa on lisäksi voitu maksaa virheellisen suuruusena (uusien korkeakouluopiskelijoiden suuremmat opintorahat ajalla 1.8.2014 – 31.7.2017). Jos opiskelija tämän jälkeenkin haluaa, että virheellinen päätös oikaistaan, se tehdään.

Kysy tarvittaessa neuvoa lakiyksikön opintotukiryhmästä.

Millaisen opintotukipäätöksen saa oikaista ilman suostumusta

Päätös, jolla on myönnetty vain opintolainan valtiontakaus, voidaan oikaista ilman suostumusta.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty opintoraha ja asumislisä 1.8.2015 alkaen. Lainatakaus on myönnetty vasta 1.10.2015 alkaen. Opiskelija keskeyttää opinnot 1.10.2015. Opintotuen saa lakkauttaa ilman suostumusta.

Päätöstä, jolla opintorahan määrää on tarkistettu indeksikorotuksen vuoksi, voidaan oikaista ilman suostumusta. Päätöstä, jolla opintolinjan tukiaikaa on lyhennetty, voidaan oikaista ilman suostumusta.

Esimerkki

Opintolinjan tukiaika on aiemmin alkanut 1.8. Opinnnot alkavat elokuussa 2015 siten, että tukiaika alkaakin vasta 1.9.2015. Kaikille linjan opiskelijoille on annettu päätös tukiajan lyhenemisestä. Yksi opiskelija ei jatkakaan opintojaan syksyllä 2015. Opintotuen voi lakkauttaa ilman suostumusta.

Päätöstä, jolla on hylätty tai lakkautettu koko tuki tai tuen osa, voidaan oikaista ilman suostumusta.

Esimerkki

Opintotuki on lakkautettu opiskelijan pyynnöstä 1.4.2015. Oppilaitokselta on myöhemmin saatu tieto, että opiskelijan viimeinen koulussaolopäivä on ollut jo 5.2.2015. Opintotuen voi lakkauttaa 1.2.2015 alkaen ilman suostumusta. Muista kuitenkin kuuleminen.

Päätöstä, jolla tuki jatkuu esim. määräaikaisen tarkistuksen jälkeisellä ajalla aiemmilla perusteilla ja aiemmilla määrillä, voidaan oikaista ilman suostumusta.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty itsenäisesti asuvan suuruinen opintoraha sekä asumislisä vuokra-asuntoon 1.8.2015. Opiskelija lähtee ulkomaan vaihtoon 1.1.-31.3.2016. Opintotuki tarkistetaan ulkomaan vaihto-opintojen ajalle. **Vaihto-opintojen jälkeen tuen maksaminen jatkuu aiemmilla perusteilla.** Ulkomaan vaihto-opintojen jälkeen opiskelija muuttaakin vanhemman luo asumaan. Opintotuki voidaan tarkistaa 1.4.2016 alkaen ilman suostumusta, koska kyseisestä ajankohdasta ei ole annettu päätöstä, jolla tuen määrä tai määräytymisperusteet olisivat muuttuneet. Näin siitä huolimatta, että ulkomaan vaihto-opintojen ajalle tehdyssä päätöksessä näkyy, että tuen määrä ja määräytymisperusteet muuttuvat 1.4.2016 alkaen. Opintotuen muutoksenhakulautakunta on tulkinut, että ulkomaan vaihto-opintojen ajalle annetulla päätöksellä on muutettu ainoastaan tuen määrää ja määräytymisperusteita kyseisen jakson ajalle, ei sen jälkeiselle ajalle.

Esimerkki

Opiskelija on perunut opintotukea ajalle 1.1.-31.3. Opiskelija on saanut opintotukipäätöksen, jossa näkyy, että opintotuki jatkuu aiemman päätöksen mukaisena 1.4. alkaen. Opiskelija keskeyttää opintonsa 1.2. Opintotuki voidaan lakkauttaa 1.2. alkaen ilman suostumusta.

Päätös, jolla on **muutettu** (=pienennetty tai korotettu) aiemmin myönnettyä etuutta suoraan **lainmuutoksesta** johtuen, voidaan oikaista ilman suostumusta.

Esimerkki

Korkeakouluopiskelijan opintotuki on tarkistettu 22.5.2017 annetulla päätöksellä 1.9.2017 alkaen 250,28 e/kk suuruiseksi (aiempi määrä 336,76 e/kk). Tuen määrän pienentyminen on johtunut lainmuutoksesta. Opintotuki olisi lakkautettava 1.9.2017 alkaen, koska opiskelija on ilmoittautunut

poissaolevaksi lukuvuodelle 2017-2018. Lakkautuksen voi tehdä ilman suostumusta päätöksen oikaisemiseksi.

Esimerkki

Korkeakouluopiskelijan opintoraha on 16.12.2019 annetulla päätöksellä tarkistettu 1.1.2020 alkaen 350,28 euron suuriseksi (aiempi määrä 325,28 euroa). Tuen määrän korotus on johtunut lainmuutoksesta (huoltajakorotuksen määrä nousi 75 eurosta 100 euroon kuukaudessa). Opintotuki olisi lakkautettava 1.1.2020 alkaen, koska opiskelija ei ollut ilmoittautunut läsnä olevaksi opiskelijaksi kevätlukukaudelle 2020. Lakkautuksen voi tehdä ilman suostumusta päätöksen oikaisemiseksi.

Päätöksen, jolla opintotuki on myönnetty liian pitkälle ajalle, saa oikaista ilman asiakkaan suostumusta.

Esimerkki

Opiskelija on aloittanut ensimmäiset 300 opintopisteen laajuiset korkeakouluopintonsa 1.8.2017 tai sen jälkeen. Opintotuki on virheellisesti myönnetty väärälle linjatiedolle, jonka perusteella tukikuukausia on myönnetty 50. Tukikuukausia olisi saanut myöntää vain 48. Opintotukipäätöksen saa oikaista ilman suostumusta.

Takautuva estävä etuus tai opiskelija ei lainkaan aloittanut opintojaan

Päätöksen voi oikaista ilman suostumusta, jos opintotuen saajalle on päätöksen antamisen jälkeen takautuvasti myönnetty 6 §:ssä tarkoitettu opintotuen myöntämisen estävä etuus (OTL 30 b §). Huomaa, että tällä tarkoitetaan sanamuodon mukaisesti vain etuuksia. Jos oikeus opintotukeen päättyy muussa OTL 6 §:ssä mainitussa tilanteessa, opiskelijalta pitää tarvittaessa pyytää suostumus päätöksen oikaisemiseen.

Esimerkki

Opintotuki on tarkistettu 1.2.2020 alkaen, koska opiskelija on muuttanut pois vanhemman luota. Opiskelija on aloittanut 5.2.2020 oppisopimuskoulutuksen, joten opintotukeen ei ole oikeutta 1.2.2020 alkaen. Opiskelijaa kuullaan oppisopimuksesta. Sen jälkeen opiskelijalta pyydetään suostumus päätöksen oikaisemiseen.

Päätöksen voi oikaista ilman suostumusta, jos opiskelija ei ole lainkaan aloittanut opintojaan oppilaitoksessa (OTL 30 c §). Tämä tarkoittaa vain tilannetta, jossa opintoja ei ole harjoitettu yhdenkään päivän ajan. Korkeakouluopinnoissa tarkoittaa esimerkiksi tilanteita, joissa oppilaitokseen valittu ei ota opiskelupaikkaa vastaan, luopuu opiskeluoikeudestaan tai ei ilmoittaudu läsnä olevaksi. Jos opintojen alkamispäivä vain siirtyy myöhemmäksi, ei voida katsoa, että opiskelija ei olisi lainkaan aloittanut opintoja oppilaitoksessa.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty opintotuki 19.8.2019 alkaneisiin opintoihin 1.9.2019 lukien. Myöhemmin käy ilmi, että opinnot ovat alkaneet vasta 16.9.2019, joten opiskelijalla ei olisi ollut oikeutta opintotukeen 1.9.2019

lukien. Koska opintojen alkamispäivä on vain siirtynyt myöhemmäksi, tulee opiskelijalta pyytää suostumus päätöksen oikaisemiseen.

Huomautus

Sääntöä voidaan soveltaa myös tilanteisiin, joissa opintotuki on huoltajan tekemän hakemuksen perusteella myönnetty virheellisesti huoltajalle itselleen. Huoltaja ei ole aloittanut opintoja, joihin hän on hakenut opintotukea, joten päätöksen voi oikaista ilman suostumusta.

Kun koulutus on KOSKI-tietovarannossa ja opiskelija ei lainkaan aloita opintojaan, opiskeluoikeuden tieto mitätöidään. Tämä tarkoittaa sitä, että opiskeluoikeudesta ei jää mitään tietoa KOSKI-tietovarantoon, ei edes versiohistoriaan. Jos opiskelijalle on myönnetty opintotuki ja jälkeempäin saadaan tieto, että KOSKI-tietovarannossa ei ole lainkaan kyseistä opiskeluoikeutta, voidaan lähteä siitä oletuksesta, että opiskelija ei ole lainkaan aloittanut opintojaan. Oppilaitokselta ei tarvitse pyytää tarkempia selvityksiä. Opiskelijaa kuullaan (kirje OTI23). Opintotuki voidaan oikaista ilman suostumusta. Jos opiskelija hakee päätökseen muutosta, oppilaitokselta pyydetään tässä vaiheessa kirjalliset selvitykset, siitä, että opiskelija ei ole aloittanut opintojaan lainkaan.

Käytä kummassakin edellämainitussa tilanteessa päätöstekstiä OTO22.

Suostumusmenettely, vaikka muutos ei vaikuta aiemman päätöksen alkamisajankohdasta

Opintotukipäätöstä ei saa tehdä ilman suostumusta, jos päätöstä ollaan tekemässä aiemmasta ajankohdasta kuin jolloin myöntö- tai tarkistuspäätös on tehty. Näin siitä huolimatta, että muutos ei vaikuta aiemman päätöksen alkamisajankohdasta alkaen.

Esimerkki

Toisen asteen opiskelijalle on myönnetty opintotuki 1.8.2015 alkaen. Myöntöpäätös on tehty 6.10.2015. Opiskelija keskeyttää opinnot 10.10.2015, joten opintotuki pitää lakkauttaa 1.10.2015 alkaen. Lakkautusta ei saa tehdä ilman suostumusta, koska lakkautusajankohta (1.10.) on aikaisempi kuin päivä, jolloin opintotuen myöntöpäätös tehtiin (6.10.).

Sen sijaan opintotukipäätös voidaan tehdä ilman suostumusta, vaikka päätöshetkellä olisi pitänyt olla tiedossa olosuhdemuutos, joka aiheuttaa tukeen lakkautus- tai tarkistustarpeen.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty opintotuki 1.9.2015 alkaen. Myöntöpäätös on tehty 24.9.2015. Myöhemmin käy ilmi, että opiskelija on muuttanut asumaan vanhempansa luo 20.9.2015. Opintotuki voidaan tarkistaa vanhemman luona asuvan suuruiseksi 1.10.2015 alkaen, vaikka olosuhdemuutos (20.9.) on tapahtunut ennen päätöksen antamista (24.9.).

1.16 Muutoksenhaku

Kaikille etuuksille yhteinen Muutoksenhaku-ohje.

Opintotuen muutoksenhaun erityistapauksia

Joissain tilanteissa asiakkaan tekemä valitus käsitellään ensisijaisesti uutena hakemuksena. Lisää näissä tilanteissa päätökseen fraasi OTO39.

Valitus verotustietojen perusteella tehtyyn päätökseen

Jos opiskelija selvittää verotustietojen perusteella annetun päätöksen jälkeen valituksella, oikaisupyynnöllä tai opintotuen muutosilmoituksella vanhempien muuttuneita tuloja, asia käsitellään hakemuksena. Selvityksen perusteella opiskelijalle annetaan asiassa aina uusi, valituskelpoinen päätös, josta selviää, että päätös perustuu opiskelijan toimittamiin tulotietoihin.

Uusi opintotukipäätös annetaan myös tilanteessa, jossa

- opiskelijan toimittamat tulotiedot eivät ole 20 % alhaisemmat kuin verotuksen tulotiedot
- päätös on ollut hylkäävä (tai lakkautus), eikä tukea voida uusillakaan tulotiedoilla myöntää

Tee mahdollinen tarkistus hakemukseksi katsottavan selvityksen saapumiskuukauden alusta lukien. Jos tukioikeus tutkitaan uudestaan alusta alkaen (esim. eräajopäätöstä muutetaan 1.1. lukien), ratkaisu tehdään oikaisuna. Lue tarkemmin vanhempien muuttuneista tuloista etuusohjeen kohdasta [Vanhempien muuttuneet tulot](#).

Jos hakemuksessa kerrotaan vanhempien tulojen alentuneen, mutta muuttuneista tuloista ei ole toimitettu tarvittavia liitteitä, pyydä vanhempien nykyisistä tuloista selvitys. Jos selvitys saadaan, anna asiasta päätös edellä kuvatulla tavalla. Jos pyydettyä selvitystä ei saada, anna asiasta valituskelpoinen päätös. Hakemus hylätään, koska vanhempien tulot eivät ole alentuneet 20 prosenttia ja koska hakija ei ole toimittanut pyydettyä lisäselvitystä.

Opiskelijan toimittama asiakirja lähetetään valituslausuntoineen opintotuen muutoksenhakulautakuntaan, jos asiakirjassa esitetyt asiat eivät koske vanhempien tuloissa tapahtuneita muutoksia ja asiakirja on osoitettu opintotuen muutoksenhakulautakunnalle tai se voidaan muuten tulkita valitukseksi. Jos opiskelija vetoaa valitukseksi tulkittavassa asiakirjassa esimerkiksi perheen vaikeaan taloudelliseen tilanteeseen taikka perheen lasten lukumäärään, toimitetaan asia valituslausuntoineen opintotuen muutoksenhakulautakuntaan. Samoin toimitaan, jos opiskelija esim. vaatii, että perhehoitajan kulukorvausta ei huomioida.

Valitus, jossa vaaditaan huomioitavaksi vanhempien edellisen vuoden tulot

Jos opiskelija ei ole hakemuksessaan ilmoittanut vanhempien tulojen muuttuneen, opintotukipäätöksessä vanhempien tuloina huomioidaan viimeksi toimitetun verotuksen mukaiset tulot (esimerkiksi vuoden 2021 opintotuen määrässä huomioidaan vuoden 2019 verotiedot).

Jos opiskelija valittaa päätöksestä ja vaatii, että vanhempien tuloina huomioidaan edellisen vuoden tulot (esimerkiksi vuoden 2021 opintotuen määrässä vuoden 2020 verotulot), valitus voidaan käsitellä uutena hakemuksena. Lisää päätökseen fraasi OTC43 tai OTC44 sekä fraasi OTO39.

Valitus takausvastuun perusteella hylättyyn lainatakaukseen

Opintolainan valtiontakausta ei myönnetä opiskelijalle, jonka opintolaina on takausvastuun perusteella Kelan perittävänä, ellei Kela erityisestä syystä toisin

määrää. Jos opiskelijan opintolaina on takaussaatavan perusteella Kelan perittävänä, opintolainan valtiontakauksesta annetaan hylkäävä päätös. Opiskelijalle lähetetään hylkäävän päätöksen mukana liite 'Lainatakauksen poikkeuksellinen myöntäminen', jossa annetaan ohjeet erityisten syiden esittämiseksi.

Jos opiskelija hylkäävän päätöksen saatuaan toimittaa **selvityksen erityisistä syistä**, pyydä itäisen vakuutuspiirin opintotukiryhmän lausunto siitä, voidaanko lainatakaus myöntää esitettyjen syiden perusteella. Anna takauspäättös tai uusi hylkäyspäättös itäisen vakuutuspiirin opintotukiryhmän lausunnon mukaisesti.

Jos opiskelija hylkäävän päätöksen saatuaan **valittaa** päätöksestä **tai on otsikoinut selvityksensä erityisistä syistä valitukseksi**, pyydä itäisen vakuutuspiirin opintotukiryhmän lausunto siitä, voidaanko opiskelijalle myöntää lainatakaus esitettyjen syiden perusteella. Jos lausunnon perusteella lainatakausta ei voida myöntää, lähetä valitus opintotuen muutoksenhakulautakunnan käsiteltäväksi. Liitä itäisen vakuutuspiirin antama lausunto liitteineen valituslausuntoon ja lähetä ne tiedoksi myös muutoksenhakijalle.

Pyydä itäisen vakuutuspiirin lausunto Oiwan lausuntotoiminnolla ja siirrä työ Itäinen vakuutuspiiri/Ot Lainatakauslausunnot 39000 -työjonoon.

Takaus voidaan myöntää itäisen vakuutuspiirin opintotukiryhmän lausunnon perusteella, jos

- opiskelija lyhentää Kelan perittävänä olevaa opintolainaa maksusuunnitelman mukaisesti
- opiskelija on velkajärjestelyssä ja on hoitanut velkojaan velkajärjestelyn maksuohjelman mukaisesti
- jäljellä olevan takausvastuuvelan määrä on pieni
- opiskelija on esittänyt muita erityisiä syitä (opintolainan siirtyminen Kelan perittäväksi on johtunut esimerkiksi takausvelasta, sairaudesta, avio- tai avoeroon liittyvistä taloudellisista järjestelyistä tai yritystoimintaan liittyvästä velasta). Näissäkin tilanteissa edellytetään yleensä, että hakija on tehnyt perinnässä olevan lainan hoitamisesta maksusuunnitelman, jota on noudattanut.

Valituksessa haetaan enimmäistukiajan pidennystä

Valitus käsitellään enimmäistukiajan pidennyshakemuksena, jos

- opiskelija ei ole aikaisemmin hakenut enimmäistukiajan pidennystä ja
- opiskelija vaatii valituksessaan enimmäistukiajan pidennyksen myöntämistä ja
- valitus kohdistuu päätökseen, jolla ei ole ratkaistu oikeutta enimmäistukiajan pidennykseen.

Jos enimmäistukiajan pidennyshakemukseen tarvittavat liitteet on jo Kelassa, annetaan uusi opintotukipäättös. Jos tarvittavia liitteitä ei ole käytettävissä, pyydetään opiskelijalta lisäselvityksiä. Selvityspyynnössä opiskelijalle kerrotaan, että valituksenalaisella päätöksellä ei ole ratkaistu oikeutta enimmäistukiajan pidennykseen. Tämän vuoksi valitus käsitellään enimmäistukiajan pidennystä koskevana hakemuksena ja asiasta annetaan uusi opintotukipäättös.

Valitus toisen etuuden maksuvaatimuksesta

Jos valitus koskee toisen etuuden maksuvaatimusta (yleensä toimeentulotuen), tulee valitus maksuvaatimuksen osalta siirtää toisen etuuden käsiteltäväksi. Valitus lähetetään myös opintotuen muutoksenhakulautakunnalle, vaikka asiakas ei valittaisi muusta kuin maksuvaatimuksesta. Valituslausunnossa tulee todeta, että asia on

siirretty Kelassa toisen etuuden käsiteltäväksi siltä osin kuin asiakas on esittänyt tyytymättömyytensä etuuden kuittaamisesta toiseen etuuteen.

Päätösehdotuksen jälkeinen uudelleen käsittelypyyntö / valitus

Kun opiskelija on saanut tulovalvonnan takaisinperinnästä, opintolainahyvityksestä tai opintolainavähennyksestä päätösehdotuksen, hän voi tehdä päätösehdotukseen uudelleen käsittelypyynnön. Vaikka uudelleen käsittelyvaatimus olisi otsikoitu valitukseksi ja vaikka se olisi tullut sen jälkeen, kun päätösehdotus on tullut lainvoimaiseksi, vaatimus käsitellään aina ensin uudelleen käsittelypyyntönä. Opiskelijalla on valitusoikeus vasta uudelleen käsittelypyynnön perusteella annettavaan päätökseen. Varsinainen valituskelpoinen päätös on annettava, vaikka ratkaisu ei muuttuisi uudelleen käsittelyn perusteella.

Opintotuen muutoksenhakulautakunnalle lähetettävät asiakirjat

Opintotuen muutoksenhakulautakunta toivoo, että valitusasiakirjoissa tulisi olla ainakin seuraavat liitteet:

Etuuspäätökset

- hakemukset ja ratkaisut -tuloste
- aiempi päätös / aiemmat päätökset, jos opintotukea on tarkistettu tai oikaistu valituksenalaisella päätöksellä

Muutoksenhaku ratkaisuun, joka perustuu opintotukilautakunnan lausuntoon

- kaikki selvitykset, jotka opintotukilautakunnalla on ollut käytettävissään, kun edistymistä / enimmäistukiajan pidentämistä on arvioitu
- opintosuoritusote

Opintotuen takaisinperintäpäätökset

- opintotuen myöntöpäätös / myöntöpäätökset ajalle, jota takaisinperintä koskee (ei pelkkää lainatakauspäätöstä)
- opintotuen tarkistuspäätös / lakkautuspäätös, johon takaisinperintä perustuu; lausunnossa maininta siitä, onko tähän päätökseen haettu muutosta
- opiskelijan selvitys liikamaksusta; mikäli selvitystä ei ole annettu, maininta siitä lausunnossa
- asiaa koskevat kuulemiskirjeet, suostumuspyyntökirjeet tms. sekä opiskelijan niihin antamat vastaukset
- muutoksenhakuelimen antama poistopäätös, jos asiassa on jouduttu hakemaan virheellisen päätöksen poistoa.
- jos opintotukea peritään takaisin ns. estävän etuuden vuoksi, estävän etuuden myöntöpäätökset kyseiselle ajalle
 - jos kyseessä on muun laitoksen maksama estävä etuus, riittää kuvaruutukopio Kelalle sähköisesti saadusta etuustiedosta
- opintotuen hakemukset ja ratkaisut -tuloste
- opintotuen maksutiedot ajalta, jota takaisinperintä koskee

Opintotuen tulovalvonnan takaisinperintäpäätökset

- verotustiedot opintotukea varten
- opiskelutiedot, kuten aloittamis- tai valmistumistiedot kyseiseltä vuodelta
- käytetyt tukikuukaudet -tuloste
- opintotuen maksutiedot

- opintonsa aloittaneilla/päättäneillä tiedot Kelan maksamien veronalaisten etuuksien määristä ja maksupäivistä
- käsittelijän tekemä ja Oiwa-kommenttiin kirjaama tulovalvonnan laskelma tulolajeittain (miten mikäkin tulolaji on kohdennettu aloittaneilla / valmistuneilla); tarkenna laskelmaa tarvittaessa lausunnossa
- jos opiskelija vetoaa esim. virheellisesti tekemiinsä opintotuen palautuksiin, palautusilmoitukset tms.
- jos opiskelija vetoaa virheelliseen neuvontaan, lausunnossa tulisi ottaa kantaa asiaan

Huomio! Muutoksenhakulautakunnan kanssa on vuonna 2020 sovittu, että yhteydenotto-tulosteita ei aiemmasta poiketen lähetetä muutoksenhakulautakunnalle. Yhteydenotoissa olevat oleelliset asiat kirjataan lausuntoon. Vuonna 2020 on myös sovittu, että opiskelijalle ei aiemmasta poiketen lähetetä tiedoksi muita muutoksenhaun asiakirjoja kuin Kelan antama lausunto. Jos asiakasta on tarpeen kuulla asiakirjoista, kuulemisvelvollisuus on muutoksenhakulautakunnalla. Kummatkin uudet menettelyt ovat voimassa pysyvästi.